

توضیح و ان مستنداً لعمین

به کمال بنی المظفر بنی خری المظفری

دیو، شام و رونا و گالی کوردستانی عراق

۱۹۷۸-۱۹۷۵

مردی ۱ بهیبه لیتو لایری ۲۰ پجوری لیتو لایری
مردی ۲ بهیبه لیتو لایری ۲۰ پجوری لیتو لایری
مردی ۳ بهیبه لیتو لایری ۲۰ پجوری لیتو لایری
مردی ۴ بهیبه لیتو لایری ۲۰ پجوری لیتو لایری

مردی ۵ بهیبه لیتو لایری ۲۰ پجوری لیتو لایری

(مردی ۶ بهیبه لیتو لایری ۲۰ پجوری لیتو لایری)

پۆڤاڤەزانەندنی چۆرمەها کتێب: سەردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پەراي دانلود کتێبەهای مختلف مراجعه: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

www.lqra.ahlamontada.com

www.lqra.ahlamontada.com

للكتيب (کوردی ، عربي ، فارسي)

چاپ و ہلاکردن نموی:

Postfach 210231
10502 Berlin
Germany

ناوهرۆک

په‌شه‌کی ل ه

ئهبه‌ئنا: یوکی رازاوه

شاری ئهبه‌ئنا. کو‌رد له ئهبه‌ئنا. زه‌به‌جی. سه‌ردانی ولاتان. ده‌سه‌په‌که‌رنه‌وی شه‌ری به‌عس - کو‌رد. هه‌ولی ئه‌ر به‌ ئه‌ر یو ریکه‌کو‌تنی شا - سه‌ده‌ام. ریکه‌کو‌تنی جه‌زایه‌ر. کورنوله‌جی رو‌ژانی تاشه‌نه‌ئال. سه‌لا سه‌سه‌فا و گه‌سه‌تو‌گی رو‌ژانه‌وانی. دامه‌زانده‌نی په‌که‌شی. هاتی شازاد. سه‌فه‌ری عه‌سه‌مه‌ت شه‌ریف یو سه‌راق. کو‌نگه‌ری کومه‌له‌ی خه‌نده‌کاران. په‌ناهه‌ری کو‌رد له ئه‌وروپا. کو‌په‌رنه‌وی ده‌سته‌ی دامه‌زیه‌نه‌ر. ل ۷ - ۶۱

شام: مه‌که‌زی خه‌سه‌زادان

کو‌په‌رنه‌وی ده‌سته‌ی دامه‌زیه‌نه‌ر له شام. کومه‌سه‌ی هه‌ره‌که‌کان. توج. راپه‌رسی پاپه‌ک. ریکه‌خه‌راوه کو‌رده‌که‌کانی تو‌رکه‌سا. کاری له‌که‌ری و به‌لاو‌که‌راوه‌که‌کانی په‌که‌شی. ریکه‌خشنی په‌شه‌مه‌رگه له جه‌زه. سه‌راته‌جی سه‌ده‌ام له کو‌ردستان دا. په‌رنه‌سه‌ی په‌که‌شی. ده‌سه‌په‌که‌رنه‌وی خه‌به‌نی چه‌که‌دار. نه‌جو. که‌شی ق م و کوه‌سه‌که‌کانی تر. نامی مامه‌ج‌لال یه: سه‌سه‌وه. ته‌سه‌س. عه‌لی عه‌به‌دوللا. ته‌که‌ی په‌که‌شی له جه‌زه. یه‌نه‌یه‌که‌کان. که‌ته‌به‌که‌ی مه‌مه‌د طه‌ب ه‌لال. ریکه‌خه‌راوه کو‌رده‌یه‌که‌کانی سو‌ریا. سه‌ره‌له‌های سه‌فه‌زه‌که‌کانی به‌اده‌نان. ریه‌په‌وانه‌کی سه‌ره‌نه‌که‌وتو. هه‌لو‌سه‌نی شه‌هاب و هاو‌یه‌کانی. نامه‌که‌کانی به‌ارزانی یو کارته‌ر. دانانی نه‌سه‌عه‌یل تابه‌ یو سه‌ره‌که‌ده‌یه‌تی له‌مه‌له‌ی په‌ک. په‌که‌سه‌ین ریکه‌کو‌تنی په‌که‌شی و ق م. ل ۶۲ - ۱۳۳

به‌راده‌ست: په‌که‌گه‌رنه‌وی به‌راکان

خاله‌د سه‌عه‌د له به‌راده‌ست. ناو‌چه‌ی به‌راده‌ست و گه‌سه‌په‌دانی. سه‌راته‌جی له‌مه‌له‌ی په‌ک یو کو‌ژانه‌وه‌ی جه‌وله‌وه‌که. ده‌زه‌گی تابه‌یه‌تی له‌که‌له‌نه‌وی که‌ره‌که‌ک. دانانی ته‌که. ق م ریکه‌کو‌ته‌که‌ی شام به‌ نه‌په‌ دانه‌نی. هه‌نانی وه‌جه‌یه‌ی په‌که‌سه‌ی چه‌ک. گه‌رانه‌وی مامه‌ج‌لال. گه‌ره‌گه‌شتی سه‌اسی و له‌جه‌سه‌یه‌کی. په‌که‌سه‌ین کو‌په‌رنه‌وی کومه‌سه‌ی سه‌ره‌که‌ده‌یه‌تی. ریکه‌خشنه‌وی په‌شه‌مه‌رگه و گاره‌یه‌ری ریکه‌خه‌راوه‌یه‌ی. داهه‌نانی نه‌یه‌تی جه‌اش - په‌شه‌مه‌رگه. که‌شتی سه‌سه‌ن خه‌شناه. گه‌سه‌تو‌گی په‌که‌شی - به‌عس. چه‌له‌که‌ردنی به‌راده‌ست. ل ۱۳۵ - ۱۹۰

له نزيك سلیماني: گمراني پوره دوام

له شمسزینانوه پز شاربازپر. ناوی شوبین. پنداری دوکان. دولی جافه تی. ریکستنوهی کاروباری هیرم. زمره و دمزی. ق م له ناوچی سلیماني. هاتی خالید و شیخ حسین پز ناوچی سلیماني. پاسوک. شېخان. شلېر. کوژدانی نارام. تیکوتن له چنگتېان. راوده کوو. زی ی پچوک. ل ۱۹۱ - ۲۴۵

نوکان: سړه پای کارسات

شمی دشتېو. کوپونوهی کادره کانی کومله. کپشه له ناو پزوتنوه دا. دهفتی سړوهی. راگیزانی سنور. دومېن کوپونوهی کومېتې سړکردایه تی. گمرانوه پز ناوچی ۳ سنور. دپسانوه ق م. به ری کپوتی هیزه کانی پدکېتی پو ۳ سنور. ل ۲۴۷ - ۲۷۶

ههکاری: شانی کارسات

هیزه چه کداره کانی هیراق، نېران، تورکېا. دژوانپه کانی ریگا. شمی بازی. کشانوه و له وېت پون. دواپن شم و نه ناوچونی پدکجاری. ل ۲۷۷ - ۲۹۵

قنندېل: هستانوه

دولنی و مراد شېرېز. هوالنامه. دولی پالیمیان. سراسی و شوبېداری. کوشتی هلی عسکری و خالید سمید و شیخ حسین. کڅوی روژناموونی صددام. ۳ حاجی. زلکردنی دوژمن. ماسوتا عزیز له داوی دوژمن دا. مغه حیاته که. «تقییم» هکی د. محمودة. هیلگرتن - ریدوکپوتن. ناتارامی له جزیرې نارام دا. پو شایی سیاسی له کوردستانی نېران دا. هستانوهی سیاسی، پېشمیرگمی، ریکخراوهی.. پدکېتی. ل ۲۹۷ - ۳۵۶

خری ناوژمنگ: پایتمختی شورش

کوپونوهی کادره کانی کومله. شمی شېنی. دامنزانندی پنکه کانی سړکردایه تی. ل ۳۵۷ - ۳۶۲
په لکه

پیشه‌کی

نم کتیب، نطقی پدکمه له زلمهره‌کی پنج نطقی، که چهره‌کسانی دهی
ناووهی روداوکاتی سالاتی ۱۹۷۵ - ۱۹۹۶ ی کوردستانی عراق نه‌گه‌ی‌نوه. نه‌گه
خرای گه‌وه بار و جهری شهرن بالی یی، به دوی پدک دا بلوایان نه‌کمه‌وه.

روداوکاتم له روانگی خرمه‌وه به شوهی «ریزوتاجی رزواندوان» نوسوه‌نوه.
نزالی گشت هوال و دنگریسه‌کاتی، ناگاداری و زاتباریه‌کاتی، بهر و بزونه‌کاتی،
سرنج و تهینه‌کاتی، گهرانه و هلمسنگانه‌کاتی به تمنا له نطقی خرم دایه.
_____ بیگوسان من له نوسنه‌کم دا ناتوانم بهلاین بم، چونکه خرم له کتیبه‌کان دا
لاین بوم، بیه له بالی نوهی خرمه‌و رمخی بهلاین نه‌بوم لی به‌گری، باشتره داوا له
کسانی په‌رونده‌دار بکا توانیش به‌روم‌ریسه‌کاتی خزان له باری سهرلی خویانه‌وه
پنوسنه‌وه.

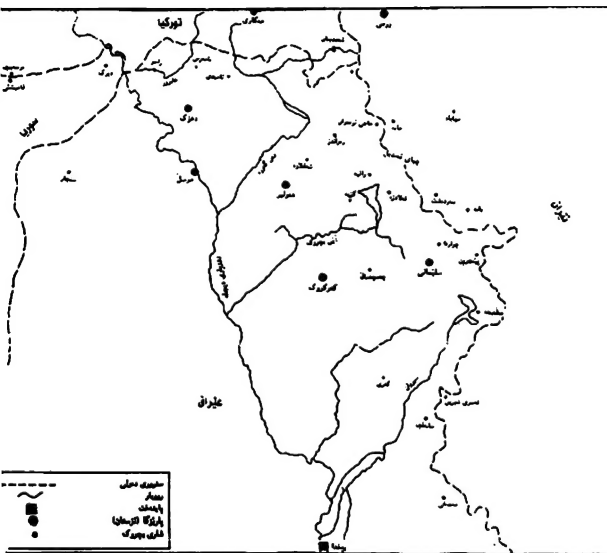
کاتی خزی من چه‌گاه‌کی نهم نهم نامه و نوسراو و بیلگی تی دا هلمگرم،
له بهر نوه زور کم شتم هلمه‌گرت، به‌تایه‌تی به‌یان و بلاوکراوه و کشپ و کوفار و
رلوانانه... دا نوهی هلمه‌گرت بهر سالتی ۱۹۹۰ هلمه‌گرم تیکلای نارشیفه
دولیم‌نیه‌دهی مامجده‌لال کرد. نو ساره‌لی خرمی نویسی نم نطقیه بوم، دستم
نهم‌انگه‌یشتی. نهم‌سوست بهر هزیه‌وه دوی به‌خم. کی نهمانی چمده نهمی و، چزن و
کمی و له گری نهمی؟ وستم تا خرم زیندم و، زور لوانی ناویان نم پنج نطقیه‌دا
دی زیندن، بلاو به‌نوه.

له‌ردا به پیوستی نهمانم له ناخی دله‌وه سیاسی همدو دوستی به‌رمزم: د. فواته
معصوم و، د. لطیف رشید بگم. همدوکیان به‌پیری دلسزیه‌وه نارشیفه‌کاتی خزان
خسته به‌رمدم بهر نم نویسه کملکیان لی و به‌گرم. نه‌گه چاکدی نهم دو جوامه‌وه
نهم‌ابه نم کارم به‌مجزوه بهر تمواو نه‌کرا.

لندن، ۱ ی شوباتی ۱۹۹۷

نوشه‌روان

قیبەنتا: بۆکی رازاوە

*

مارتی سالی ١٩٧٥ که تاشیختال بو، ٤ سال زیاتر بو من له قیبهنتا بوم.
ئوسا کوردی عیراق له ئوردو یا به گشتی و، له نهمسه به تایبهتی زود گم بون.
ئوانی له قیبهنتا بون به پهلپهی دمس ئهزمهر دلن:

کونته پنهان د. ویا رهواندزی بو که له سهره تای پهلپهاکانوه لهوی چهگهر بوو
پزیشکی پسهوری نهخوشیه کانی ههناو بو. هومر دهیمی له سفارهتی عیراق کاروباری
وهرگهرانی روزنامهرانی نهگهره. ویا ئهحمدهی قازی و بهختیاری برای. ویا
له مسته کانهوه لهوی ئوفا و کاری نهگهره. فوئادی مهلا مهسوده سهره تای حهلقاگان چهیره
قیبهنتا. فوئاد هاوریهکی زود نزیک و خوشهستم بو، به خوشی ئهوه منهش چو بوم
بو لهوی. دواپهر په کلوکسی تریش هالن.

ژمارهی کوردی نهزان له کوردی عیراق کهتر بو. له ناو نهزان دا کهوی پهرتی
دهار بو، که تهکلهای کورده کانی تر نهو.

ژمارهی کورده کانی سورپاش له پهلپهی دمس تهپهری نهگهره.
ژمارهیهکی زود گرگاری کوردی تورکیا له نهمسا بون. بهلام ههشتا جهولتهوی
سیاسیهان تی نهکوت بو. زود گم بهشتاری چالاکی سیاسی نهبون.
له ناو ئهم کومله کوردهیه به چهگهدا چهند کسی له کورده کانی سوریا له ههسوان
چالاکتر بون. ههندیکهیان بهیون به نهندان و به پهرس له پ د ک ی عیراق و کوملهی
خویندکاران دا. کاربان بو نهوان نهگهره.

نهمه: کورده کانی عیراق، نهگهری نارینهو په کتریهان نهیونی و نهچوین بو گهران
و پساسه و سهیران و، ههسو نهووزی نا ههنگسان نهگهرا و، نهگهر به نهیهکی گهرنگ
بهاتایهته بهشوه کو نهیوتوه، بهلام ههر کس خهیهکی کار و ژانی تایبهتی خوی بو.
په کهیکی تازدی وهکو من نهو بو راههراندنی کاره کانی خوی بهشت به خوی بهیستی. ههول
بهنا به زوی زمان فهر بی و، شارهزایی پهنا پکار، ناسیار بو خوی بهووتوه.

... به من و ته که چهگام له کورده کانی ههتران ئوسا بهیون به پهناپهری سیاسی
پهناپهری سیاسی له ناو کورده کانی عیراق دا ههر نهو، بان نهگهر بهی زود دهگهمن بو.
من خویندکار بوم له زانسته گای قیبهنتا، که په کهیکه له زانسته گای کۆزله کانی

نورویا، وزارت‌های خروندتی بهر صواب‌مندی به کرد بوم له بهک کات دا دو خروندن
 تراو بهکم: زانستی سیاست له «فاکولتیتی فلسفه» و، پیروندی ناوه‌مولفان له
 «فاکولتیتی قانون». ماموستای سیاستم پیروفسوری زانستگا «هاینریک فشايدر»،
 سروکی نینستیتوتی پولیتولوگی و، ماموستای پیروندی ناو دوله‌مقام پیروفسوری
 زانستگا «شتپان لبروستا»، سروکی نینستیتوتی قانونی ناوه‌مولفان به. دوستایه‌م
 له گیل هردو پیروفسور و، هندی له ماموستاگانان ترو، له گیل زور خروندکاری
 نممایی دامزواند به. وا پاره که نممایی گیانی خروندزانینان تی دایه و، به چاری
 سوک سیری بهگانه، تفاننت، هی نورویا پیش نه‌کمن، بهلام که بهکلاویان نمی نم
 قسبه هیچ معنایه‌کی ناسینی. ناسک و قسه‌خوش و میواندوسن. له دوستایه‌کی دا
 دلسوز و سرداسن. له پیوستی دا به پی ی توانا به دهنگتوه دین.

سهرتا چند جاری بهگورکم کرد لم زودوه به ژوویکی تر. پاشان بهگیر بوم.
 سالی زیاتر له فلاکیکی سر شعلای گشتی «گورتل» و، پاشاوی مایه‌ی مانوم له
 لیه‌منا له ژوویکی «خاتری جیهانی خروندکاران» بوم له شعلای «شتارکفریدگاسه».
 خاتوه‌کسان هی ژووی بازوگانان به، بهگاکسان تا پلی ی خوش و، کشی ناو خانوه‌که به
 خروندن و لیکولینوه لونه‌ی به. همر خروندکاریک ژوویکی سرومخوری همر. توانیت
 و شونی دروستکردنی خواردنی هر ۱۰ خروندکار پیکوه به. باخی کلوره، نستیلی
 صله، مهبانی پاری، هولی تاهنگ، شونی تایه‌تی تماشای تله‌فزیون، قاره‌خانه و
 رستوران‌تی تی دا به. توتیلیکی ریکه‌بکی چوکیش له ناو بلوکی نم خاتواتدا
 ترخان گرا به به میوانی خروندکاره‌گان. کاتی وچانی هاونی زانستگا همر
 خانوه‌کاتیان نه‌کرد به توتیلی تورستی. کاتی خوی که له زانستگای بهفاد نم‌خروند
 مایه‌بکی کووت له «مدینه الرشاد» بوم، خرم پی نه‌گیرا، به جیم هشت، دوا سالی له
 «دار الطلیه» بوم، گوايه نمبه باشترین خاتری خروندکاران به، ترخان گرا به به
 خروندکارانی دوا پولی زانستگا، ۶ خروندکار پیکوه له بهک ژودا بهین.

زانستگای لیه‌منا ورزی به همر خروندکاره‌گانان له هر تمدن و، پله‌بکی
 شارهای و، له هر پایه‌بکی خروندن دا پویه، دایین کرد به. من به مثالی ورزکار
 نمیم. باوکیشم هرگز هانی نه‌دایم به یاری و ورز. بهلام له نمسا بهگیشم
 ورزیش بهشکی پیوست و گرنگی ژانته.

دارستانی لیه‌منا «لیندر فالد» زور دور نهر له خانوه‌کسانتوه. زور چار به
 پاسی درو نمیم به نوی. لهروانیکی چروپ و فراوان به. به پی روشان ورزیشکی

پاو بو، زور کس بو نم و مرزسه نعتان بو نومی و، هندیکیان به دروایی روژه که لوی
نمسانوه، چکه لمیش له زانستگا چو بومه کوردی دو چور و مرزشی خوشهوه،
چوناستیک و شاخووانی.

بو هردو یاری جلوهرگ و کلهرلی تاییدی خری پیوست بو.
چوناستیک له هوله گانی ناو زانستگا و، له روژانی خویندن دا بو، بهلام
شاخووانی له روژانی کورتایی ههله و، له شاخه گاتی دهرودی قییمتا بو، زور چار شموانی
به گشه به له شاخ نمسانوه. لهو ولاته شاخاوپیانه، له کونوه خهبرومهنده کان خانوی
زوربان له چهاکان دروست کردوه. رهبار و راوکر و شوانه گان به شو وهگو «نوا» یه کی
گرم و نمین تپان دا نمینوه.

شاخووانی له نمسا پو بو، چندین پاندی ههرو. راهینره گاتی نهسه ههرو به کهایان
مشقی به گروپه کی ۶ کس نه کرد و، نمان کردین به تاقی دوکسی. ههرو و کس
په کوه به شاخ دا ههله گهران بو نهوی له گاتی پیوست دا یارمندی به کتری بدن.
هندی لهو شونانی مشتقان لی نه کرده گوری نواندی لی بو که له شاخه که ههله پو،
راهینره گانی نهسه ههرو کسانی لههاتی شارزا و، لهوانه پو به ههسالایا دا ههله گرا
پو.

له هردو و مرزشی دا من نشارزا پوم. له سه ره تاره دستم پی کرد و، تا گهشتمه
قونانی ناوچی رویشتم، نهتر و ازم لی ههنان.

سواری به کی که له و مرزسه تاریمو گراتیه گانی خهلیک نمسا. له کونوه
لهبرگه به کی سواری به ناویانگی لی به ناوی: «لهبرگی سواری نیمه پانی» به و،
رسته کی تاییدی نهمه پشان ههیه. هاوریه کم ههرو حهزی له سواری نه کرد. چاریکیان
په کوه چوین بو یانه به کی سواری بو چهند سعاتیک ولاخیان لی به کری بگرین. کابرای
ولاخار له منی پرس: «سواری نه زانیت؟». وتم: «هلی». نهمه کی بو ههنام و نه؛
«سواری به». منیش به کسهر خوم ههله به سر پشتی. هیشا به سر پشتی نهمه کوه
نوم لی ی پرسم نه کرد وستم غاری پی به کم چی لی نه کم.

منیش وتم: «به پاژانی بهلاوه گانم له ورگی نه ژنم».

کابرا به کسهر وتی: «دایزه». دایزه. وتی: «ههزگیز ولاخ به تو نادم سواری

به».

سه کهم بهلاوه سهرو بو و نه؛ «۱. ۲».

وتی: «من ولاخه گانم به نوئل و پهکیه به خهرو نه کم، جهنا بهشت لی بان

نمندی. لیره له ولاخ نادمې په رشمه کلي تشاره تی نمدی»
چندی له گلي خبریک پرم کابرا نعی سلماند، وتی: «تر به لیدانی راهاتیت،
تازه ناتوانی شوی سوری خوت پگوری»

•

ښینتا په کبکه له شاره هره خوشه گانی دنبا.
ناوندېکی گرنګی دیلماسی و موسیقا و فلسفه پوه و، نیتاش ناوندېکی
خوشی توریزه. سمدان فیلسوف، زانا، سیاسي، موسیقار، نديسي گوری تی دا
هملکوتره که ناوانګیان په هسو دنبا د پلاو پوتوه. تمناعت هیتلریش نمدایی پوه.
خملکی ښینتا نیتاش شانازی پوهوه نه کمن که دو چار نوردی زمیلاحي
تورکیان له پیر دپواره گانی شاره کیان دا شکاندوه و، نهانپشتوه شاره کیان داگیر
پکری. پدی له موزمخانه گانی پر نم شمرانه ترخان گیراوه. دپوری ناهاگانی کودپشی
تی دابه که له نوردوگای تورک دا، دوی شکاندنیا، په تالان گیراوه.
پاره گای ریکخراوی «توپیک» و، چندی ریکخراوی نمدوه په کگرتوکان لهوانه
«دمزگای جیهانی وژی نوروم» له ښینتا په. نمدوه په کگرتوکان شاریکی تاییه تیان له
ناو ښینتا دا همه.

ښینتا دهان کوشکی دیرنی شاهانه و، دهان موزمخانه جیرواچور و، دهان
پارکی رنګینی خوشی تی دابه. پورگ تشار، شتاس توپیر، کونسیرت هاوس... ۳
جیگای کم وینن له دنبا. رازاندنوی دپوره پوار و بنسچی بینگان و، کورس و
پوره و کملرپلی ناوی. تمشاشاکمران: نالمره کمان، هسو جوانترین و گرانترین
چلوپرګیان له پیر کرده و، پپاوه کمان هسو په قانی رمش و کراسی سپی و پویناخوه،
له وچانه گانی نیوان پوره کمان دا، همن و پیدنگ، لمر خو و، په ریز و سیریزپوه
په پدک دا دین و نچن. من که نچوم پر نم شمرانه وام نغزانی له دپوری قیصر دام.
له ناو نو پارچاندا که نو سردمه پر تمشاشا کردنی چوم: «ناپده» و، «زمواوندی شای
قمرجه کمان» ی شتروس پر.

له سر جاده پناوانګی «رنگ» باخی شار همه. دمرگاهې سفارهی هراتی
پراسپر په دمرگاهې نم باخه پو. تپسکی موسیقا لم باخه دا تاییت پو په
دپاره کردنوی ناوازه کانی شتروس. من هندی جار به تاییت پو گوی گرن لم ناوازه
خرشانه په تاییت پو چرچی «دانوی شین» نچوم پر باخی شار.
«پراتر شترین» که شاری پریه و، باخی «شونپرون» که کوشکی قمرالچه

ماریا تریزا بود و «تیمبر گارتن» که پیشملاتی درنده و صلی کیسویه، له شونه خورشه‌کاتی گران و سیران بودن.

زودم حنر له دانیشتنی روژانی قاوه‌خانه‌کاتی فییغنا بو. دانیشتنی قاوه‌خانه‌کاتی تام و لغزده‌کی تاییمتی همه. شیرینی و کاری همیری ناپایان تی دا دس نه‌گویی. ریکوپیک و هیمن و جوانن، سهرهای نموش زوونی روژنامه و گوراره‌کاتی نمسا و نلمسانیا و، هندی جار هی نمسیرکاو پرمقناشی به تازیمی لی داتراوه بو خورندنوه. لهو شونه خوششانگی که حمزم نه‌کرده شعوان له گیل دوست و هاری و، سپوان بهیم «نوگوستینه کیلور» و «۱۲ نمپرستل کیلور» به زستان و، مپخانه‌کاتی «گریسینگ» به هاونان. نو جوره مپخانه‌اته شتی تاییمتی فییغنان. زود جار شعوان له گیل فوناد و هومر نمپوین بو تم شونانه.

زود شونی ناو فییغنا شارفا بوم و، زود شار و ناوچی نمسه گرام. چند جاری چوم بو بورگنلاند، شتاپرمارک، نیرول و، شاره‌کاتی لپتیز، سالیسبورگ، لمدش دا به زودی نمزازی دوستیکی لپتیزی، گیردا ساوکس بوم. جگه لهوی زودی پارمیتی دام بو نیر بونی زمانی نطانی، زووش پارمیتی دام بو شارفا بونی ژانی کومه‌لایمی و روشنبیری و هنرمیری خلگی نمسا.

همو سالی زودی بازوگانی پکی له هومسه‌کاتی نمسا، خوندکاره بیتیه‌کاتی خانه‌کی نیمه‌بان پانگه‌بشتن نه‌کرده بو سهرانی ناوچه‌که و، پیشان دانی نیشانه پیشسازی و بازوگانی و توریستی و روشنبیری‌کاتی. جارکیان منیش له گلبان چوم بو «شتاپرمارک» حلقه‌میک ماینوه. لهو شونانی پیشانان داین؛ کارگی دروستکردنی تفنگ، کوتال، مدکینی کشتوکال، نیستگای پرمه‌مپنانی کارطاوی... بو. چپاکاتی کوره‌ستان شونی زود و لهاری لهو پایتمی لی به بو دامزوانندی نو جوره نیستگانی لم ناوچمیدا پرمه‌مپنانی کارجا دایان نا بو.

گه‌لان به جوری چپا ریز له پیاره هلیکوتوره‌کاتیان نه‌گرن. له مپیدان و شطام و باخ و کروشک و زانستگان دا به سعدان پمیکیری پیاره هلیکوتوره‌کاتیان داناه و، شطام و کولاتیان به ناوه ناو نلون. خانوی هندیکیان کرده به «سوزمفانه» بو تماشاکردنی گشتی. ستالین ماومیک له فییغنا ژاوه. پسه به ناوپانگه‌کی له سهر «نقده» لهوی نویسوه. پلیتیک به دپاری نو مالدا هلواسراوه له سیری نوسراوه ستالین فلان سال لم خاتوه‌دا ژاوه و، پسه‌کی له سهر نمقوه لیره‌دا نویسوه. سالیسبورگ پایمختی هاونی فییغره‌کاتی نمسا بود. شاریکی پچوکی خورشه.

همه سالی ناهنگی جبهاتی موسیقایی لی ساز نکرد. تپه پناوه‌بانگه‌گانی فیلهارمونیکا
 به‌شداریان تی دا نکرد و، تاوازه کلاسیک‌به‌گانی سوزارت، پیته‌ولن، هایدن، باخ،
 دفورساک... تی دا دوباره نکردیم. هادی به‌کی سالسبورگیم: توماس کراوس، چند
 جاری بانگی کردم به مالی خویان میوانی نو نیم. نو فلاگس گانی خوی «سوزارت»
 ی تی دا ژیا به کرا به به سوزمخانه. هندی له کسلو‌به‌گانی و نوده‌گانی و ناسرازه
 موسیقی‌به‌گانی لی دانرا به.

■

نو ساهیدی من له فیلهتا بوم هندی له کورده ناسراوه‌گان به گشت و گران
 سردانی فیلهتا‌بان نکرد لوانه: ماسچلال که تازه ژنی گواست بومه، رحمانی زهیچی،
 رشید عارف، سامی حسین ناظم، د. محمد باقر و، د. تومید مدحمت مرپاره‌ک، د.
 مرزاد عزیز.

د. مرزاد چاکس تاییتی به سر منوره هیه. کاتی خوی له پهلدا گهرم خواره به
 نمیش‌توانی ده‌چم چونکه چندین «صنعی سطر» ی گون و تازم له سر به. د.
 مرزاد، به هری زهیچی‌بومه، پارمیتی دام له پهلدا ده‌باز بوم.
 سره‌هنگ نوانی که به‌کی به له نطس‌وانی به‌شداری روداو‌گانی نازم‌باجان و،
 ساهیده‌کی دوی له سولیت و چین به سر به. ساهیده‌گیش له پهلدا به. له گیل
 خیزانه‌کی هانه فیلهتا. هاسره‌کی ناساخ به. زهیچی فوتاه و منی راسپارد به
 پارمیتی بدین. نوانی پیاویکی روشنیر و نه‌بیزاده به.

■

زه‌چی دو سال له سر به‌ک به گشت‌گران هات به فیلهتا. به‌شکی له خوشی
 فوتادی صلا محسود و من به. هر دوچار زوری کاته‌کی له گیل من و فوتاه به سر
 نه‌رد.

لردها به پیوستی نزانم له ناشی نم پیاده گومناوه‌ا نیستیک به‌کم.
 هرچنده تمین و به‌روچرفان له زور لایمنره جیواز به پلام رحمانی زهیچی
 دوستیکی خوش‌بخت و دلسوزم به. تیکوش‌ریکی کولندوری ریگی کورده‌بیتی به.
 زهیچی له سابلخی موکریان له دایک به‌رو. به گله‌ی تیکلای جرات‌نوی کورده به‌رو.
 به‌کی به له دام‌زین‌نرانی کوملی «ژک» و، تا هلم‌شان‌نوی سیکتری به. دوی نوه
 به به نغدامی کومیتی ناوشتی حیزی به‌موکراتی کورده‌ستان. دام‌زین‌نری گولاری
 نه‌ینی «نیشتمان» به. زور وتاری سیاسی له گولاری «نیشتمان: پلاو‌گروهی به‌ری

کومنتی ژ ک» و روژنامی «کوردستان» پلازگرموی بیری حیضی دیموگراتی کوردستان» دا پلاز کرد پروه. دوی روخانی حکومتی کوردستان له معاهد به نهینی هاتره عیراق. پاش مارههک له عیراق ناشکرا نیی نهی بر سوریا. له سوریا به عیربی ناسیلکتهکی نویی بر به ناویشانی «الرد علی الکوسموپولیتیه» ویت بوی تیا بسلینی کورد به گوربی تیگیشنی ستالین نهتهه. له سوریا پشداریهکی کارگیری کرد بر هاندانی داسمزاندنی «پارتی دیموگراتی کورد». پاشان گمراهه کوردستانی عیراق له ناو ریزهگانی پارتی دیموگراتی کوردستان کاری نهکرد. مارههک نغنامی کومنتی ناوهندی و مهکشی سیاسی بر. له دهمپکردنی شورشی نهپول دا لهرسرای لقی کمرکوک و، دواپتر لهرسرای لقی بهفقد بر.

زمبھی خونویست و دل و دهرن فراین و نفیس بهز بر. هتا پلی ی نعم بر. روداوگانی ژانی سیاسی و نهدی خوی پاس نهتهکرد. تمنانت نهری مارهی زووشی به سره ا ی پهری بر.

زمبھی نوسر و نهدی و روژناموان بر. چهندین زسانی نغزانی. زود شارغزای زمان و نهدی و سیژدی کورد بر. له سیژ بر خهریکی نویینی فرهنگی کوردی - کوردی بر. له کوتاهی شستهکان دا عنی واسپارد له سلیمانی «فرهنگی مردهوخ» و هندی شتی تری لو پاهلوی بر پهدا بکم. زود چار ساخکردهه و لیکنانوی وشی سلیمانی و دهوری ل ی نههرسم.

دوم چار که بهنیم زودی له گدل خهریک بوم له شیمنا بهنیمه تا خهریکی توار گردنی فرهنگهکی بی. نوئاد و من پشمارمان بر کرد بر خو خهریک کردن و داپنکردنی ژانی، دوکانیکی کتیبفروشی کتیبی عیربی و فارسی و تورکی داپنی و، نیشت پارهمنی بدین. نووا کتیبفروشی وهه له نهروپا نهبر. پان نهگر ههشوی به ناوانگ نهبر. زمبھی پشمارهکی قوبل نهکرد و سور بر له سر گرانوی بر عیراق. هندی بهانوی هیناهه بر من قاتمکر نهبر. به تایهتی زمبھی خطلکی کوردستانی عیراق نهبر. ژن و مثال و خزم و کسوکاری لوی نهبر. هتا مردهش هبر رهین بر.

ملا مستطای پاروژانی رفی ی ی بر، چونکه نو وهکو هزار، خوی به لای نووا نمخت بر.

سراتی دیموگرات، به تایهتی د. قاسلو، حمزان له چارهی نهتهکرد، چونکه کاری له گدل نووان نهکرد بر. زمبھی باوری وابر هبر کوردی کوهه هبر پارچمهکوهه پهرسته خرمعت به پارچمه بکا.

حزبی بعس لبنان لی ی بو. چونکه به دوستی ماسجدهلال و نبراهیم محمدیان داننا. جابیک گهرا و چند مانگی له زندان دا بی سرورشین بو. نمشکلهچی زوریان دا. هاسرهکمی چمنوال تعمیری بهختیار بوی تی کتوت له گرتن و مردن رزگاری کرد. له دوا سالهکانی تعمینی دا هلمههکی سیاسی گمرویی کرد. چره ناو پدکی له حیزه کارتونههکانوه، له کاتیک دا نه شو پیرستی به مه هبر، وه نه شو ریگاپشوه نمیتوانی خرمهتیکی کوره بگا.

دوای روخانی شا، زهیچی سبردانی کوردستانی ئیرانی کرد. له گوندی شینی جابیکی تر بهنیموه. پشنتاره گونگم بو دوباره کرده؛ که لوی بهنیموه و خرمیکی بهواو کردنی فخرهنگهکمی بی. به تایهتی لو کاتیدا تایهراپشوری تازه پاهت داهات بو، کومپوتور پیشکوت بو. نمیتوانی کملکمان لی وهرگیری. ديسان نئی سلفاند. مانووی پروژهی فخرهنگهکه به ناتواوی خسارتهیکی گموره بو بو زمانی کوردی. زهیچی زودتر خوی به تیکوشمر و سیاسی نغزانی تا زمانوان و ندیب، له کاتیک دا کم کس زهیچی وهکو تیکوشمری سیاسی نمناسی. کمچی زود کس وهکو زمانوانیکی گموره سهری نهکن.

زمانوانی دو بهرگی له فخرهنگهکمی پلاو کردهوه. ههرچی دیویتی به شاگاریکی زمانوانی داننی. فیرا نهکوت بهرگهکاتی تری پلاو بکاتوه له هلمهههچیکی نالوزدا له ناوچههکی سنوری نیوان کوردستانی ئیران و عیراق بی سرورشین بزد بو. وهکو نملین مسردهی بهرگهکاتی تری فخرهنگهکمی کورتوت له لای دزگا نمنیهکاتی عیراق، چونکه مالهکمی له بهغدا بو.

•

لو کاتوه که چر بوم بو ئیسفنا هلم نندا خوم له روداو سیاسیهکاتی کوردستانی عیراق دور رابگرم. بهشداری هندی له کیونوهکاتی خوندکاران نهوم بهلام کم تیکملاوی چالاکي پارتاپتی نهوم. به دروایی شو ماوههیی لوی نمخویند هارمیشی هچ کونگرههکی خوندکاران نهوم و، بو هچ کونفرمنسیکی پارتی نهجوم. زودتر له گهله چندهکاتی ئیران تیکملاو بوم. لهبرتهوه همرههکان وایان نغزانی من ئیراتیم و، ئیرانیهکانیش، چونکه فارسیهکم «شلیز» بو وایان نغزانی من نملفانیم.

نوسا له نیوان کورد و حکومتی بعس دا هیشتا ناشتی بو. نیوانی نیمش له گهله سفارت تاسایی بو. بو ناهنگه رسمیهکاتیان پانگهان نهکردین. به ریکوبیکی روزنامهکاتی بهغداد: «الشوره» و «الجمهوریه» یان بو نغارد. به هری پارتیشوه جاروبار

«الشاخی» م تمهینی. سازاه صاتیپ و بهختیاری برام به ریکوبیکی گوقار و کتسبه
کورد به کاتیان بو نثاردم.

■

خویندکاریکی کوردی سوریا ناسیلکیمهکی کورتیلی به زمانی نملانی له ژیر
ناوی: «کورد» گیلکی بی دولت» نویی بو. هندی زانیاری سورهانی و گشتی له
سر کورد و نیشتماندهکی تی دا بو. بو ناساندنی کورد به کسکی نشارزا شتیکی
باش بو. نیشتمهکی فراوانکراوی کوردستانی له سر بهرگهکی کرد بو، لای خواری له
سر خلیج و لای روزئاوای گهشت بوه سر دهیای سپی ناوهراس. ناسیلککه به ناوی
«للی نعلیای کورملی خویندکاران» موه پلار نهکراپوه.

چند جاری کورنوعی له سر کرا و، ناوهرگهکی خراپه بهر پاس و لیکولینوه.
له سر نمخهکی کوردستان من هندی بوچونم دهیری. کورتی قسدهکاتم نمه بو:
«نمخسوره نمخسبه گیلانی دراوسی نمرسینی و، دژی کورد نهمان روژنی. چونکه
هندی شون خراوه نه ناو سنوری جوگرانی کوردستانوه، نیستا به نمری کورد داناتین،
رنگه هبی پلی: کورد هیشتا دولتی نه چاری بروده نمری گیلانی تر، نیی نهکمر
دولت و لشکری هبی چی پکا»

قسهکی زور کرا له سر دسکاری نمخهکه. چند کسی ترش قسبان کرد.
کوردیک له کوردهکدا بو، ناوی «حمنان»، خلیکی چپای کرمناچ بو له سوریا و،
نفلروستی نازلی نمیند. سور بو له سر هلوستی خوی، زور به گرمی دلهای له
باری سرفهی خوی نهکرد. نمیرت: «توانه هزار ساله کوردستان تالان نهکن، له پانی
نعلینی نوه، من به پاره لی پان وازی نايم، نعرزان لی ورنهگرم». هروی کردمان و
کوشاین نیستا و نوسا بیانهکاتی نیمنی نسلانده و پلهپانهکی پوه بریپوه: «نیز
دەق ١٠ بهری بهر نادم»^١، واته من دس له دهیا بهر نادم. دسکاری نمخهکی نهکرد.
بی ی واهو من گرتگی ههونی دهیا نازاتم، و نازاتم نهونی سنوری دهیای چ
کاری خراپی کردوه سر چارنوسی سیاسی کورد، بوه من دستم لی بهر نهدا و، نهو
دستی لی بهر نهدا.

■

نهو گاتی خلیکی نامادهکردنی نامی دکتورا بوم له سر: «پهیدا بون و
گهشهکردنی بزوتنوعی نتمهیی کورد» روهروی پرسپاری نهویموه، نهو وهلامیکی
زانستیی بو بهوزموه، نهویمو: «کورد بوجی نهمرانپوه دولتی نایستی خوی

دایمیزی، له کاتیک دا همو نمتوه دراوسپکاني: عرب، فارس، تورک، نرمنی..
دولتی خیران دامیزاندوه؟

نمه پاسیکی قول و، لیکولیندوی زوری گمروک پر، نوسرانی کوردیش زود کم
و په کورنی لی ی دواوین، له ناو نراندا لم مسئله دواوین، له کورنهکان: نصیر
شرطخانی بتلیسی، محمدی خانی، حاجی قادری کویی و، له ناو نوسرانی
هاوچرخیش دا: نمین زهکی، علاءالدین سجادی، جمال نهمز مسعود محمد.

نوسرانی کون: همسان هیدهکمان گهراوندوه پر خوځوری کورده و تفرقه و
نیقان.

نوسرانی هاوچرخ: نمین زهکی له «خولاصه کی تاریخی کورده و کوردستان»
دا نمیکسرتوه پر «پی نهگیشتن» و نهمی «هلم و سروت» و، علاءالدین سجادی
له «شورشه کانی کورده» ا پر «موسولمانتی» کورده و، جمال نهمز له «کوردستان و
شورشه کی» دا پر نهمی «دین یا مزه» یکی تایمتی په کورده و، مسعود محمد له
«حاجی قادری کویی» دا پر «زیلی نابوری» که په هوی دراوسی په هیزه کانیوه توشی
کوردستان پوه.

هر کسی له مانه له نهمی لیکدانوی قول و درزی خوی دا نم نهمی
هلمه نجاوه و، بیانوی خوی هیه پر سلانندی، پلام هیچکامیان دیوهان په پاهه کمان
نداده.

په دوی سرچاوه ا هردو کتبخانه گرنه کی لیبنا: کتبخانی دولت
«شتاس بیلرلیک» و، «کتبخانی زانستگا» په وودی گرام. کتبی کورده بیان تی دا
نهم. کتبی هره بیه زود دهگمن پوه. په زمانه نورو پاهه کانیس په دهگمن سرچاوه
له سر کورده تی دا دس نکوت. یکی بیروستایه پایتی له سر کورده ناماده پکا نهم
خوی سرچاوه کانی په پدا پکا. زودی نور کتبخانی له سر کورده په زمانی نملاتی نور دو
کتبخانه پدا پون سهرم کردون، په تایمتی توانی کون چاپ کرا پون. لوانه:
کتبخانه کانی لبرخ، جوستی، ودرگهرانی نملاتی شرطنامه له لایم «هارب»، نامه کانی
موتکه.

موتکه، که دوی وه کو جنرال کی ستراتیجی زان ناوی دمرکرد و، پوه
سروکی «همیتمی نرکان» ی پروسا، نوسا وه کو نهمی کی پچورک له هندی له
لشکر کتبخانه کانی نوردوی هوسانی دا پر سر هره پاهه کانی کورده له کوردستانی
تورکیا، پشداري کرد پوه. له شونی شهروکانوه هندی نامی نوسپوه پاسی شهروکان

نگه‌گیرنده. بایستی میزبانی خوش و به‌خیرحیانی داشته، به تائیدی له سر و رفتاری هیزی
داگیرگری تورک. نوسخه گونه‌گانی چند نخشه و وینس دستگیری قلاگانی نورسای
کوردستانی تی دا بو.

هفتی بایستی خوش و ناپایم لم کتیبانه و مرگرت بو. به تائیدی له ناسه‌گانی
موتکه، به هوی گرانووسمه بو کوردستان، نعمتانی گلکبان لی و مرگرم.

•

من نمیشه‌توانی به نازادی هاتوچی عسراق بکیم. پشورده‌نگان سفیری ولاتانم
نمکده.

زستانی ۷۲ - ۷۳ سفیری دیزم کرد بو سوسرا، نیشابا، فریسا،
نیشابا، نیشابا هیشا له ژیر دسلانی دیکتوری فرانکودا نه‌نالاتد. طهیب
برواری لور کاتدا ده‌لومات بو له سفارتی هیرانی له مدوید کاری نمکده. جعفرال
حسن ثلث‌طهیب سفیر و، حمید سعید «ملحنی صحنی» بو. هردوکیان دورخرا
بونوه. به ناشکرا نارم‌زایان دهرنبری. ده‌لوماتیکی تری لی بو، پاییکی سه خوش و
دلپاک بو. حسری زوری له خورده‌نوه بو. چند جاری له مالی خویان و دهره
میرانداری کردم. همیشه نم و تمهیدی دوباره نمکده‌ده: «من المحيط الی الخلیج قطع
من الغنم». طهیب و من هاری ی سالاتی زانستگا و کاری سیاسی بوین. نورسا
هردوکیان سلت بوین. زیاتر له ۴ حلقه له مدوید ماموره. شعری سیری سالم له
میدانیکی گشتی مدویدا له گلد ده‌بان هزار گنج به سر برد.

د. لوتاد جه‌لال و ناجیبی خوشکم بو گشت و گران هات بوین بو نیشابا.
پیکره به نورم‌پیل سفیری هنگارایان کرد.

لور ماره‌پدا سردانی ثلثانی روزه‌لات و روزتاوا، بوگوسلایا، بولگارسن...م
کرد. هولی زودم دا سردانی موسکو و نغدن بکیم. سرگوتو نه‌بوم. نه‌بانوت؛ «نمی
له به‌نهاد فیزیای سردانی نو شونانه وهرگیری».

جاریکی تر سفیری دیزی چیکوسلوانکیا و روسانیم کرد. هاری ی
سردمی قوتاخانم نه‌راهیمی شیخ محمود له بوخارست نه‌بهرند. نو زمانه تهر
کومونیزمی نو ولاتانم له به‌چاو کتوت. به‌رتلخوری بو بو به نه‌رتیکی بار، له همو
ناسته‌گانی حکومت و حزب دا، نه‌ناعت له ناو پرولیسوره‌گانی زانستگاهدا، پلاو
به‌هوه. هیشتا خانوی له قور دوستکراو له گونه‌گان زور بو. ناستی ژانی
کار به‌دستانی حزب و خطک به‌ناشکرا ده‌بار بو جه‌پاوازه. نه‌ناعت (مباری

نوتوموبیله‌گانشیان جهاوز بو. خوندگارو رومانیه‌گان هندیه‌کیان نومنده هئوار بون له میتزا چاومروانی خوندگارو‌گانی ترمان نه‌گرد کسی قاپه‌گانشیان به جی نمیشیت، نهمان هیرشبان نه‌کرده سر سیزه‌که و پاشماوه‌گانشیان نه‌خوارد. له خانوی خوندگاران کس ساپونی به جی نمیشیت و، فانیله، دهری، گوروی، خاولی.. له دهرهه هیلنه‌شواسی چونکه نهمان دزی، بیکانه راوه کچی به گوروی و بلوز و مسکروانه نه‌کرد. گهوره‌ترین نمفرشخانی «سلس» لوی بو.

که نم دپارده دزوانم نمینی سیمیم یو زنجیره وتاره نعات که چند سالی لومو پیش، «پاریزور به‌جیت محمد» له حلقه‌نمینی «ژین» ی سلحانی دا له ژیر سرنای: «رومانیای تیر و تسان» دا نوی بی. لوموم نهرسی: «نه‌گور نهمانه تیر و تسان» بن، نمیی برسی کی بی^۱.

لومو سهردهه دا هر له پاهتی نم وتاره نایدیولوجیهی یو پشتروانی له سولیت نوسرا بو، چندین وتار و ناسیلکی لم پاهته له هسراق پلاو نه‌گراپوه. له بیرم دی ناسیلکه‌ه‌گیان به ناویشانی: «له پدگیتی سولیت گراومه‌نوه» بو، نوسر هر نومندی ساپو پلی له به‌مشت هاتومهوه ورن یو زیاره‌تی دهمم. نوسری روسی «بودس باسترناک» له سر داستانی «دوکتور ژفاکیر» خلاقی نویلی و مرگرت. محمدی صلا کیم، چونکه بیست یو نم داستانه دزی سولیت، بی لومو داستانه‌کی خوند بیتوه یا دی بیستی، وتاریکی درزی له دزی نوی. هروهه چندین وتاریان له سر خوشی ژان و پیشکوتنی سیاسی و روشنیری و نهمیی گورده‌گانی سولیت نموسی، کچی ده‌گور دواپی درگوت گورده‌گانی سولیت لومو زماندا وه‌گور کورده نهمالکراوه‌گانی گرماتیان لی کرا بو.

له سهردهی شعری ساردا که دنیا داهش یو بو به سر بلوکی روژهللات و بلوکی روژتاوادا، شح نهمانه‌گانی خوی به «سولیت‌پرستی» پهرمورده نه‌کرد. وای لیر کرد بون که شیشکی خویان به کار نهمان یو جیا‌کردنوهی چاک له خراپ. باومرکی پیشه‌کی نهماده‌کراوی له لا دروست کرد بون که همرچی له دنیای سرمایه‌داری دا بی خراپه و، همرچی له دنیای کومونیستی دا بی پاشه.

سهردانی نم ولات‌که سیمیمی حوکمرانیان و، جوری ژانی دانه‌شترانیان جهاوز بو، پارماتیان دام ژور له بوجوته گونه‌قام سهارت به سرمایه‌داری، سوسالیزم، کومونیزم، دموکراسی، نازادی بیر و روژنامه‌وانی و پارتی‌نمی... بگورم.

جنبش شیعوی عراق پیونده ناو جمعبه گهی حکومتوه. ههروهه پشدارى وزارت بون. نهوانهان له گهل پارتى تهكچيرو. روژنامه گاتى «طريق الشعب» ى جنبى شيعوى و «الشاعى» پارتى پهلاصارى په كوتس پان نهدا. پارتى لوو شوناننى دستى نهروشت تمنگى پى ههچنى بون. نغدام و لاهنگره كانهان نهگرتن و نازاريان نهدان. عيسا سوارى بارزانى، سهرلشكرى هيزه گاتى پارتى له بادهنان، ١٢ گادوى شيعوى كه له سووپاوه نهگمراستهوه، په كومهل كوشت. وهكو دواپى بارزانى له ناصيه گى دا بر كارتر دانى پى دا نابو، تمنگ ههچنين په كوموتسه گان به زوى بو رازى كردنى نهمريكا و هاوپهپانه گاتى بو.

لوو ساوه بدها پيوشدى سهركرده پتى بارزانى له گهل تيران و نهمريكا و نيسرائيل و، پيوشدى سهركرده پتى بهمس له گهل سوليت بههيز بويو. عراق و سوليت «پهيمانى هاوكارى و دوستانه پتى» پان تهيزا كرد بو.

•

روژمى بهمس گرنگى مسهلدى كوردو گهورمى مئترسى نم چولاتوه پتى بو سهر خاكى عراق و پاشهروژى نوزانى و نهيزانى چ قورساپه گى عهسكهرى، نابوى، ساسى لىسر دروست كردهوه.

جنبى بهمس له نهيزا كردنى بهمانى نازارى ١٩٧٠ له گهل بارزانى نومبىدى وا بو كه گارتى كوردى له دس شا دهه بهنى و، به نازانجى خوى به گارى بهنى، بهلام هولدانى شا له گهل بارزانى بو نهوى پشيمانى بكاتوه له ريكوتن له گهل بهمس و، پيلانگهرانى بهمسى دژى بارزانى و، بزوتنوى كورد، ههروهه پى برواى بارزانى به بهمس و نهوشتنى ريكوتن له گهل بهمس، نوو نومبىدى بهمسى نههناپه دى و كارتى، كوردى به مرافقه پتى سهركرده پتى بزوتنوى كورد له دس شادا ماپوه.

نو ٤ سالى له بهمانى نازاردا بو بهلاو كرده نهوى قانونى نوتونومى دهارى كرا بو بهرو توار بون نهچو. بهمس سوسو بو له گاتى خوى دا قاتونه كه بهلاو پكره سوه. سهركرده پتى پارتى نهيوست دواى بهشا. بهيروچرنى ههردولا له سهر زور مسهلدى نهروتى جياواز بو. هيج لاهه گهان برواى بهوى تر نهمايو.

مانگى سارتى ٧٤ گفتوگوى سهركرده پتى بارزانى و بهمس چوه ناو كولوتيكى داخراوهوه، به تايه پتى دواى چرنى تهديس بو بهمندا بو بهنى صهدام و، گمراستهوى به پى ريككوتن.

چهند جارى صهدام پاسى نم كوونهمه پى گمراستهوه. دواتر پش، له گفتوگوكاتى

۸۶ دا بر نوینخراپتی به کجی پام کرد و، پیش داگرکردنی کویت بر نهمیل کلاسی سلفیری نمسریکای گهراودنوه. وت بری: «چارمنوسی نیوه بهستراوه به پشتیوانی نهران و، نهران داوای شطولعمرپ نهکا، شطولعمرپ له کوردستان خوشبوستر نه. نهگهر شر دس یی بکننوه، سالیگ شرتان له گیل نهکم، نهگهر نعتوانی به سرتانا زال بم. له گیل نهران ریک نهکوم نیوهی شطولعمرپی ندهمی بهرامهر بهوی یازسلفستان یی بهری.. توپالهکی له گهردی نیردا نیی و، واتان لی نهکم پشیمان بهنوه. بهلام نوسا نهر پشیمانی کملکی نایی...»

باززانی نوسا نم همرشبهی به همد نهگرت بر. باززانی پشت ناستور بر به هاوپهسانهکائی. خوی به خورت و هیزدار نغزانی. تمنانت د. محمود عطی هوسان له کوپونوهک دا له مژگنوهکی گلاله وت بری: «حکومتی هیراق به کام چوک لیسان بدا به هسان چوک لی ی ندهبهنوه»

له مانگی نساننوه شر به گرمی له کوردستان دا دوستی یی گردهوه. نیککی همر گوردی هیراق له ژیر تالای باززانی دا کوپونوه و، دژی حیزی بهمس راوستان. جگه له شح و ژمارههکی کسی کور کسبکی نوتو هاوکاری بهمی نهکره. شری نهمجاره له چاو قوناغهکائی پشودا له همر کات گهرتر و سهفتر بر. پشتیوانی کوردیش له شورشهکه له چاو قوناغهکائی پشودا له همر کات فراوانتر بر. سمدان هزار کس چونه ناو ریزی شورشهکوه لهوانه به سمدان نعلفسر، ماسوسهای زانستگا و قوناغهکائی ناوهدی و سهرتایی، پزیشک، تمننازهار، پاریزهر... توپخانهی کوردی نهران و شارمزاگانی بهشار بون.

نوینخراپتی دهرهی پارتی له ۱ ی تایی ۷۴ دا بهیاتیکی به نینگیزی دهرهی هلموهری کوردستان پلاو کرد بهوه، بر نیشانلانی گرمی شههکه، لیردا نم چند هوالی لی راتهگیزم:

- له ماوی: ۴/۱۵ تا ۷/۱۵

ژمارهی ههرشی ناسانی: ۱۵۴۲

ژمارهی کوژراو: ۴۸۵

ژمارهی دی و شاری پردومانکراو: ۴۳۳

- خهری روژانی شر نیککی نو ملیون دیناری هیرالی بهرامهر ... ۹۲۵

پاوهی سترلینی تی چوه.

- نم هیزانی جهشی هیرالی بهشاری شر بون:

نهرقه‌گانی ۱ و ۲ و ۴ و ۶ و ۸

له نهوه زیاتری نهرقه‌گانی ۳ و ۱۰

نزیکه ۲۵ کورتی تازک

همو هیزی ناسانی

چهنهین کورتی جاشی به‌کی‌گیراوی کورد

تا ناشه‌تال شهر به سمنی دروژی کیشا.

پاش ساویمه‌ک له ناشه‌تال سوروکی هه‌هه‌تی نهرگانی جهه‌شی عسراق و،
چاره‌یکش سه‌دهام خوری له به‌ردمی «المجلس الوطنی» دا به به‌رنی هه‌لرماندنه‌وی
ره‌ککوتنی جه‌زانه‌روه له ۱۷ ی ته‌یلولی ۱۹۸۰ دا وتی: جهه‌شی عسراق له ساویمه
دوانزه سانگی شه‌ردا زیاتر له ۱۶ هزار تن‌گاوتنی، به کورژاو و به‌رناره‌وه، هه‌روه و،
ته‌کرای تن‌گاوتنی جهه‌شی و خه‌لک گه‌هه‌توره ۶۰ هزار. به‌گومان شه‌ره‌که قورس بو،
به‌لام من لام وابه‌نم ژماره‌به راست نه‌بو. تن‌گاوتنی هه‌ردولا، هی به‌ص و کورد، له مه
کستر به‌وه و، سه‌دهام بو پاساودانی ره‌ککوتنانه‌ی جه‌زایر نم درویمی نه‌کرد.

•

روژنامه به‌لاوه‌گانی نه‌سا: کوریر، کورنن، پره‌سه، هه‌ندی چار هه‌وال و
ده‌نگه‌سه‌گانی شهری کورده‌ستان به‌لاو نه‌کردوه. به‌کی له کار به‌ده‌سته‌گانی ته‌لفزیون:
«هانز به‌نده‌بکت» سهری کورده‌ستانی دا و، به‌رنانه‌به‌کی دروژی له سهر شهری کورده‌ستان
نامه‌ده کرد، لم به‌رنانه‌به‌دا گه‌تورگی له گه‌ل پارزانی، جه‌به‌به‌ محمد کهریم، د. مه‌سود
هوسسان کرد بو. به‌نده‌بکت به‌ هه‌ردوه‌به‌به‌کی قورمه‌له‌گه‌ل کورد نم به‌رنانه‌به‌ی له
ته‌لفزیونی نه‌سا دا به‌لاو کردوه. له ناو روژنامه ته‌لفساتی‌زمانه‌گان دا روژنامه‌ی سه‌سری:
«نیه‌ زوره‌خه‌ ته‌سه‌تونگ» زورچار و تار و له‌دوانی سه‌نگینی له سهر کیه‌شی کورد
نه‌نوسی.

هه‌لسوت گرامهر، به‌کی له ماموستاگانم، که ده‌رسی به‌هه‌وه‌به‌به‌گانی ناوه‌وله‌تانی
به‌ نه‌وتن، داوای لی کردم: منه‌ش به‌ پاسیک له سهر کیه‌شی کورد لهو سه‌به‌ستهرده‌ا
هه‌به‌شی به‌گم. لهو سه‌به‌ستهرده‌ا کیه‌سه‌گانی شه‌لی، له‌به‌تاه‌م، له‌له‌ستین، به‌رنه‌نوه‌ی نه‌رخ
نه‌وت و، کیه‌شی لهو به‌هه‌تانه‌، پاس و له‌کوله‌نوه‌مان له سهر نه‌کرا. نه‌وه‌ی منه‌ش بو به
به‌نه‌یکی به‌رنانه‌ی نهو سه‌به‌ستهره. له گه‌ل ماموستاگانم ره‌ک کهرنن به‌سه‌گه‌ی من وه‌لامی
نم به‌سه‌پارانه‌ به‌تاه‌وه:

- به‌چی شه‌روشی کورد هه‌مه‌به‌سه‌ له عسراق دا نه‌ته‌له‌به‌توه، له گه‌تیک دا

ههلمه‌مه‌ڕی ئێهانی سیاسی کۆرده له عێراق دا هاشتره له هێ کۆرده‌گانی تۆرکیا و نه‌ڕان و.
ژماره‌شیا‌ن له‌وان که‌مه‌ره؟

- نه‌ڕان و تۆرکیا هه‌ره‌وه‌کیان سه‌ر به‌ کاسه‌یی روژئاوان و، هه‌ره‌وه‌کیان نه‌نداسی
په‌یمانی «سه‌نته» ن و، هه‌ره‌وه‌کیان که‌مه‌یه‌تییه‌کی گه‌وره‌ی کۆرده‌یان تی دا نه‌ژی... بوچی
نه‌ڕان پارمه‌تی شووشی کۆرده‌گانی عێراق نه‌دا که‌چی تۆرکیا دو‌ژمه‌یه‌تی نه‌کا؟

- بوچی په‌که‌یتی سه‌ولیت سه‌یاسه‌تی خۆی به‌رامبه‌ر شووشی کۆرده‌ی گۆڕه‌وه، له‌وه‌ی
په‌شته‌ڕانی لی نه‌کرد و جاریک به‌ هۆی سه‌نگوله‌یه‌وه‌ وه‌ستی به‌یه‌انه‌ به‌رده‌سی ره‌که‌ڕه‌وی
نه‌توه‌ په‌که‌گرتوه‌کان، که‌چی نه‌ستا به‌ ناشه‌کا پارمه‌تی عێراق نه‌دا ده‌ژی کۆرده‌؟

- وڵاته‌ په‌که‌گرتوه‌گانی نه‌سه‌رکه‌ بوچی جاران جوله‌وه‌ی کۆرده‌ی به‌ سه‌ور دا‌ئنه‌نا
که‌چی نه‌ستا په‌شته‌ڕانی نه‌کا؟
هه‌ندێ پر سه‌اری تری له‌م په‌هه‌ته‌.

من به‌ گۆڕه‌ی به‌ڕه‌وه‌ڕه‌یی نه‌و کاته‌ی خۆم، په‌سه‌یکی ته‌رو ته‌سه‌لم له‌ سه‌ر ئاماده‌
کرد و له‌ کۆڕه‌کی گه‌وره‌دا په‌شه‌که‌شم کرد. له‌ ناو گۆڕه‌گه‌کان دا خۆنه‌دا اره‌کی تۆرکی
تی دا بو، خۆی به‌ چه‌پ دا‌ئنه‌نا. به‌ تونده‌ی به‌ڕه‌ڕه‌یی دامه‌وه. په‌کی له‌ ره‌مه‌نه‌گانی نه‌وه‌ بو؛
«شووش نه‌بی که‌مه‌ل له‌ قو‌نا‌خه‌یکی دوا‌که‌وتوه‌ به‌ا بو قو‌نا‌خه‌یکی په‌شه‌که‌وتو‌تر، به‌لام
نه‌سه‌ی نه‌وه‌ پا‌خی بو‌نیکێ کونه‌په‌رسته‌نه‌یه‌ نه‌تانه‌یه‌وه‌ بو دوا‌وه». نه‌جیا «یه‌ته‌ هه‌رش بو
سه‌ر با‌ڕزانی. منه‌ش وتم: «کۆرده‌ ره‌گای هه‌سته‌نه‌ی خه‌مه‌اتی سه‌یاسی بو نه‌سا‌وه‌یه‌وه‌ به‌یه‌
په‌نای به‌رده‌ته‌ به‌ر شووش. کۆرده‌ نه‌به‌وی له‌ ئێهانی سه‌یاسی و نا‌ه‌وری و رو‌شه‌ری عێراق دا
به‌شدار به‌کری. نه‌به‌وی له‌ وڵاته‌که‌ی خۆی دا ئازاده‌ی هه‌زه‌یه‌تی و رو‌ژنامه‌وانی و هه‌له‌وا‌ردنی
هه‌یی. نه‌به‌وی قو‌تا‌په‌خانه، نه‌خو‌شه‌خانه، ره‌گاو‌پان، کار‌گه‌... له‌ کۆرده‌ستان به‌کری‌شه‌وه‌...
نه‌گه‌ر تو نه‌مانه‌ به‌ کونه‌په‌رسته‌ی به‌زانی نه‌بی په‌شه‌که‌وتن چی بی؟» کۆرده‌که‌ دو‌سه‌هانه‌یکی
خا‌پانه‌.

هه‌ر له‌و سا‌وه‌یه‌دا «په‌که‌یتیه‌ی خو‌نه‌دکارانی جو» به‌ دوا‌ی کۆرده‌یک دا گه‌را بو‌ن
که‌شه‌که‌پان بو رو‌ن به‌کاته‌وه‌. رو‌ژیکان سه‌رو‌که‌که‌پان ته‌له‌فۆنی بو کردم. نه‌و زمه‌انه‌ منه‌ش
له‌ ژیر ته‌سه‌هه‌ری په‌ڕه‌یا‌گانه‌ی عه‌ره‌ب و فه‌لمه‌سته‌نییه‌گه‌کان دا بو‌م. له‌ هه‌م‌و په‌وه‌نه‌یه‌یک له
گه‌ل جو نه‌سه‌لمه‌یه‌وه‌. وه‌ستم خو‌می لی به‌زمه‌وه. کۆرده‌که‌ هه‌ستی پی کرد وتی: «ته‌سه‌
جو‌له‌که‌ی نه‌مه‌ساین، نه‌سه‌راته‌لی نه‌په‌ن». گه‌فتو‌گو‌که‌مان به‌وه‌ ته‌وا‌و بو به‌لنه‌م دا‌یه‌ دا‌وا‌که‌ی
جه‌یه‌جی به‌کم. کانه‌یکمان ده‌اری کرد له‌ به‌ره‌گانه‌ی خو‌پان کو به‌نه‌وه‌. به‌ره‌گانه‌پان نه‌یک
زانسته‌کا بو. له‌ گه‌ل په‌کی له‌ کۆرده‌گانی سو‌ریا، که‌ له‌ هه‌م‌وان چه‌لا‌کتر و نه‌طانی هاشتر

نمرانی، له کاتی دپاکړاوا ناساده بوین. ژماره یوکی زور خوښندکاری کور و کچ هات بوین. په گرمی پشوازیان کورین. نوری پوښت یو پرمان روڼ کړنوه. له کوتای دا په کپکپان لی ی پرسین، هلوپستان له نیراتیل چه؟ من ولام دا پوه؛ وتم؛ دتمه رضی خوصه؛ من دژی جوله که نیم، پلام لاینگری فلسطینییه کانم، لام وایه نیراتیل زولی له گلی فلسطین کړوده. که گلی منیان په ناسای ودرگرت. نه کسبان توره یو و، نه کسپشان وهلامی داموه.

*

جنگی ۱۹۷۴ - ۱۹۷۵ ی کورده - بمس نه گرجی له نیوان هیزه چه کداره کانی کورده و جیشی عراقی دا یو، له سر نمری کوردهستان نه کرا، له پناوی نامالجه نفعه یه کانی گلی کورده یو، پلام له راستی دا مملاتی ی سیاسی - جفنگی، نیرانی - عراقی یو. هیزه کانی کورده په چهک و نیکانناتی نیرانی نه جفنگان و بمس په چهکی روسی و نیکانناتی نوری کمرکوک. لم مملاتی پدا عراق بالادستی په سر کورده و، نیران بالادستی په سر عراق دا هیر.

نیران دسکله لای گوشاری کورده - عراقی پدمستوه یو، که نه ک هر گوشاریکی توند یو له سر ژانی ناوړی، سیاسی، کوملایه تی... پلکو هر مشه یی راستفینه یو له دملاتی بمس و په کیتی نمری عراق و ناسایشی نفعه یی عره ی.

له پراخیر نمددا عراق دسکله لای هاتوی تصدی دژی نیران پدمستوه نه یو. نه گرجی ژبی شا ژبیکی ناخوشویت یو له ناو نیران دا، بشکی زوری خلکی نیران دژی یو، چندین تاقسی نوپوزسیونی چه و راست له نوروپاو له عراق دا هیر، هر له نوپوزسیونی دپنوه وگو نپسام خوصه یی، تاسر نوپوزسیونی دیسوکراتی و کومونستی و نفعه یی. پلام لور سوره مددا نه له ناو نیران دا نوپوزسیون هیشا تواتیری زهینتی پوزکاری کارگرو و راپرین خوش پکا، وه نه نو نوپوزسیونی له عراق کویونوه کورسایه کی نوتویان هیر که هارسنگی نوپوزسیونی کورده عراق پکن له نیران دا.

لور سوره پدا که نیران و عراق نه یو پکن یو نوری پکنه پکا، نیران دسکله لای گوشاری کارگرو له ناو عراق دا هیر نه تواتی پکورتوه له گیل عراق، پلام بمس جکه له نمری عراق و ناوانگی سیاسی خری شتیکی تری نه یو له پراخیر نو گوشاردا پدا په نیران. بم پی په صددام نه یو مل پدا یو شا، خواسته کونده کاتی له شطوط عره ی په جی پکینی یو نوری نوری دمس له پارمیدانی کورده

مطلبکری.

•

له گسرمهسی شیری گسرد - بهمن دا، هولدانی ناشکرا و ئیرمه‌لر هه‌بو بو ریکه‌شنه‌وه‌ی ئه‌ران و عه‌راق. روژنامه ناسراوه‌کانی دنیا و، ده‌زگاکانی واگه‌ماندن هه‌وال و ده‌نگه‌یاسی نهم هه‌واله‌یه‌یان به‌لاو نه‌گسردوه. نهم هه‌والانه له ره‌گای نو‌هه‌راپه‌تی ده‌روه‌ی پارتیه‌وه نه‌گه‌یه‌شته‌وه «ده‌زگای پاراستن» و، له ره‌گای نه‌وانه‌یه‌شته‌وه به‌ بارزانی و سه‌رکه‌راپه‌تی پارتی. سامی سه‌نجاری له‌و گه‌یه‌یه‌دا که به ناوی: «طریق الح‌رکه الع‌حریره الک‌ره‌یه: ته‌لیهم ئوره‌ اهلول واله‌رنامج‌ الج‌ه‌ید لله‌زب‌ الد‌یه‌ق‌راطی الک‌ره‌سه‌نی» وه‌گو راپه‌وتی سه‌یاسی، له ئایی ۱۹۷۶ دا، ده‌وتی به کونفره‌سی قه‌اده‌ی مه‌وه‌ته دانی به‌وه‌دا ناوه که له کاتی شه‌ردا ده‌نگه‌یاسی هه‌ولی ئه‌ر به ئه‌ری ره‌که‌ه‌وتنی عه‌راق و ئه‌ران و، ناوه‌ی مه‌لکه‌ک سه‌ین و به‌مه‌ه‌ین و سادانه‌یان به‌سته‌وه.

ماسه‌جلال، که نه‌و ده‌م، له قاهیره نه‌ئا، هه‌والی نه‌یک که‌وته‌وه‌ی عه‌راق و ئه‌رانی بارزانی و سه‌رکه‌راپه‌تی شه‌وش نوسی بو.

په‌رله‌سه‌سوری ته‌سه‌ره‌یه‌کی (به ره‌چه‌له‌ک ئه‌رانی)، د. وه‌ه‌ولایی ره‌سه‌زانی، له پ‌ایه‌کی دا له ئه‌ر ناوی: «ته‌نگه‌ی هه‌روه‌» به زمانی ئه‌نگله‌زی، به ده‌دی نهم هه‌واله‌سی له سه‌ره‌چاوه‌ی باوه‌یه‌که‌راوه‌وه گه‌سراوه‌ته‌وه و، شی کردونه‌ته‌وه. له‌سه‌ردها هه‌ندێ له‌وه‌ه‌والانه به‌گه‌یه‌ته‌وه. گه‌رنه‌گه‌یه‌یان ته‌سه‌نه به‌ن:

- هه‌وله‌کانی ره‌که‌ه‌وای نه‌ته‌وه به‌که‌گه‌روه‌کان.

له ده‌وی په‌که‌دانه‌کی خه‌نه‌وی هه‌زه‌کانی عه‌راق و ئه‌ران دا له ۱۰ ی شه‌یاتی ۷۴ دا که ۶۵ که‌سی له هه‌رده‌ولا که‌ژوا، هه‌رده‌ولا ناوه‌ی ره‌که‌ه‌وای نه‌ته‌وه به‌که‌گه‌روه‌کانه‌یان قه‌ه‌ول کرد بو نه‌وه‌ی که‌یه‌که به ناشتی لاه‌لا په‌کا. سه‌رته‌ری گه‌شتی نو‌هه‌ری تابه‌نی خه‌ری نارد.

له ۲۱ ی مه‌یس دا فاله‌ه‌ایم راپه‌وته‌کی دا به ته‌له‌فه‌ونی تاسا‌ش تا‌گه‌داری کردن که هه‌رده‌ولای نا‌کو‌که‌یه‌که به شه‌ه‌یه‌کی سه‌ره‌تایی قه‌ه‌ولیان کردوه که:

ا. هه‌رده‌ولا هه‌زه‌کانه‌یان په‌که‌یه‌ته‌وه سه‌ره‌.

ب. هه‌چی تر په‌نا نه‌ه‌ته به‌ر کاری ده‌وه‌مانه‌.

ج. په‌روه‌ی سه‌ره‌تای گه‌ته‌گو به‌کن.

له ۲۸ ی مه‌یس دا ته‌له‌فه‌ونی تاسا‌ش موافقه‌تی هه‌رده‌ولای بو گه‌ته‌گو له سه‌ر چاره‌سه‌ری گه‌شته‌یه‌نی هه‌مانه‌ی نا‌کو‌که‌یه‌کانی په‌سه‌ند کرد. وه‌زه‌کانی کاره‌باری ده‌روه‌ی

همردو دولت له مانگی تشرینی په کم (توکته پر) دا له مستعمل په کترييان بينی. نه گورچی نم کوبونه په کشته گاتی به لاډا نه خست. پلام عیاس علی خلعته تهری. وزیری دهرهوی تهران گشپینی خوی دهری دهرهوی دسپکر دهری گفتوگو.

- هولی سولیتی

لهو سطردها که شای تهران پر په کشتی سولیتی کرد. پودگونی له کوبونهوی روئی ۲ ی تشرینی دوم (تولسمبر) ی ۱۹۷۴ دا له سر کشتی تهران - عراق پسرده له گدل شا دوا پر:

پودگونی: همو گرځیده کی ناسای جبهان له هر ناوچیدهک دا بی لوانه نارچی خلیجی فارس و ترکیانوسی هند، جعوی پورندی له همو دنیاډا نه شپینی. گرځی له پورندیده گاتی تهران و عراق دا په قازاچی ناشتی نه پسمان خوش بو و نیستاش حز نه کمین ناکوکید گاتی عراق - تهران له لاهن خویانوه له سر مزی گفتوگو لاهلا پکری، لاهلا کردنیک له سر پنچینه سرداگانی پیکویدان په ناشتی و پورندیده گاتی دراوسیده تی پاش دامزوا بی.

شا: حز نه کم پلم نه گمر عراقیش له پورندیده گاتی دا له گدل نیمه همان هلستی همراپه که تهری دراوسی ی گوره هفتانه و. نه گمر عراق نفوساپه په مبرانی نیمه رالی پورخانیه، هیچ کشته گمان له سر نم مسطرده له پین دا نه تهر. په هر حال تهران پوردهوام نمی له تطللاگانی دا بو چارصرکردنی نم ناکوکید په ریگای گفتوگو.

- هولی نمریکی

کپسنگر لهو کالدها خورکی مسطلی نیراتیل و مصر بو. سوریا په توندی دژی هلستی مصری بو، نمریکاش بو تهری سوریه خوریک پکا په شتیکی تروه. نه پورنیده سر مسطلی مصر و نیراتیل په چاکی نغزانی شورشی کورد له عراق دا پکوزنوه بو تهری عراق دوستی به تال بی بو په گزاجونی سوریا... بویه نمریکاش په نهینی هانی نیرانی دا ناکوکید گاتی خوی له گدل عراق په ناشتی چارصر پکا.

- هولی ملک حسین

شای تهران سطردهکی کرد پر نوردون. ملک حسین، شای نوردون، لم سطرده دا له تاو گفتوگوانی دا، داوای له شا کرد بو: کشتهی تهران له گدل عراق په ناشتی چارصر پکا.

❖

صددام نانومید بر لغوی به شعر شورشی کورد بکوژنیتنوه. وه‌گو همرشی کرد
 بو، دواي سالیک شعری سرتن‌کوتو نینجا ریگای سیاسی، واته ریگای رازی کوردنی
 نیرانی گرت.

پیش نعوئ شم دو دولته ریک بکمون، سادات که سامی سنجاری، به
 نوینرایتی پارزانی له قاهره دی، هوالی بو پارزانی نارد که بو نیکانه هردو دولت
 پیک دین، چاکتر وابه کورد به زویی مشوری خوی بخوات. هیکلش همان قسمی به
 سامی وت بو له قاهره، تمنانت لی ی پرسی بو: «نه‌گور نیران و عیراق پیک هاتن،
 نسه چی نه‌کمن؟». سامی له وه‌لام دا وت بوی: «بوپیری تواناسنوه دروه به شعر
 نده‌ین». سامی دواي ناشبه‌تال به سال و نهریک له راپرت‌کشی که به ناری قباده
 موقت‌نوه نویسنی، هندی لم رازی درگانه‌وه. به‌لام هیکل همرزو لمو گفتوگوبدا که
 دواي ناشبه‌تال له تاران له گیل پارزانی کردی، نم وریاکردنوه پیش وه‌خشی به بیر
 هیناپوه.

سروکی جهزائیری بوسه‌ین په‌په‌وندی له‌گیل عیراق و نیران کرد، پشیناری
 دانوستانی روبروی کرد بو هردو لاهان له جهزائیر له گاتی کوبونوئی سحرانی نوپیک،
 صددام وه‌گور له: «آراء و‌مواقف» دا رونی کردونوه، سرگرداییتی به‌میس نیمی به
 «هیلکی ره‌خسار دانا بو رزگارکردنی ناسایشی عیراق و، به‌گیتی نه‌شتمانی و،
 ناسایشی جیشی عیراق .. له سر شو پنچینه‌به سرگرداییتی حزب و دولت پیرای دا
 له‌گیل نیران دانوستان قبول بکا و خمتی تالویگ وه‌گو خمتی ستوری شط العرب قبول
 بکا، به‌رامهر به‌کشانه‌وی نیران لمو نمرزانی لم‌سوده‌گانی پشوده داگیری کردوه...
 وه همره‌ها واز بهینی له پارمیتانی سپایی و هی تری شو تاقمه نوکمره هیلگه‌راوه‌یی
 سروی نه‌شتمان»

❖

ناشه‌تال

له کوتایی حیف‌تاکان دا، له یه‌کی ژماره‌گانی خولی به‌کمی گوکاری «کومله» دا
 روداو‌ه‌گانی روزانی ناشبه‌تالم به دروی نویسه. له‌ودا پشتم به‌گیرانه‌وی ده‌بان شاهیتی
 ناگسار به‌ست بو. له‌پیر نه‌وی شو ژماره‌یی کومسلم دس نه‌کسوت لهرده دویاره
 به‌نوسه‌وه، له بهر گرنگی نم کارساته، وا به کورتی کرونولوجی روداو‌ه‌گانی شو چند
 روزه لهرده تومار نه‌کیم.

۶ ی مارت له ۴ - ۶ مارتى ۱۹۷۵ كۆپونىسى سىرانى ئويىك له جىزاتىر
 بىسترا. ھىوارى بومىدىن كە ھىوانىرى كۆپونىسى تەكرىر بو لايلا كوردى ناكوكىكەكانى
 ھىراق و ئىران كۆپونىسى ناۋىزى. شى ئىران و ھىددام ھىسەن دو چار كۆپونىسى بە ئامادە
 بونى بومىدىن. له دواین دانىشقىنى سىرانى ئويىك بومىدىن له ناو سىروسىرانى
 ئىندامانى كۆپونىسى كەدا روتى: « خوشحالم پىتان رايگىنىم كە روتى راپردو رىكوتىكى
 گىشى بو له نىوان دوو ولاتى برا ئىران و ھىراق دا بو كوتايى ھىنان بە ناكوكىكەكانى»
 روتى ۶ مارتى ۱۹۷۵ رىكوتىكى ھىم شىرەپە بىلاو كراپەو :

«اثناء انعقاد مؤتمر القمة للدول الاعضاء في منظمة الاوبك في عاصمة الجزائر
 ومبادرة الرئيس هواري بومدين، تقابل مرتين صاحب الجلالة شاه ايران والسيد صدام حسين
 نائب رئيس مجلس قيادة الثورة واجريا محادثات مطولة حول العلاقات بين العراق وايران وقد
 اتسمت هذه المحادثات التي جرت بحضور الرئيس هواري بومدين ببلدع الصراحة الكاملة و
 بإرادة مخلصه من الطرفين للوصول الى حل نهائى دائم لجميع المشاكل القائمة بين بلديهما
 وتطبيقا لمبادئ سلامة القرباء وحرمة الحدود وعدم التدخل بالشؤون الداخلية قرر الطرفان
 الساميان المتعاقبان:

اولا: اجراء تخطيط نهائى لحدودهما البرية بناء على بروتوكول القسطنطينية لسنة
 ۱۹۱۳ ومحاضر لجنة تحديد الحدود لسنة ۱۹۱۴.

ثانيا: تحديد حدودهم النهرية حسب خط تالوك.

ثالثا: بناء على هذا سيجيد الطرفان الامن والفعلة المتبادلة على طول حدودهما
 المشتركة ويلتزمان من ثم على اجراء رقابة مشددة وفعالة على حدودهما المشتركة وذلك من
 اجل وضع حد نهائى لكل التسللات ذات الطابع التخريشى من حيث اتت.

رابعا: كما اتفق الطرفان على اعتبار هذه الترتيبات المشار اليها اهلا كعناصر
 لاتتجزء. حل شامل وبالتالي فإن اى مساس باحدى مقوماتها يتنافى بطبيعة الحال مع روح
 اتفاق الجزائر و سيجبى الطرفان على اتصال دائم مع الرئيس هواري بومدين الذى سيقدم عند
 الحاجة معونة الجزائر الاخيرة من اجل تطبيق هذه القرارات ...

»

رىكوتى شى - ھىددام تەگىر چى ناۋى كوردى تەھىتا بو بىلام سىروپەدىكى
 ئىرانى - ھىراقى بو له سىر بىزوتىسى تەھىبى كورد. كۆپونىسى شى و ھىددام لەگىل
 بەكترى و رىكوتىكەكان، بو بىززانى و سىر كوردەپىتى بىزوتىسى كورد رىدەپىكى كۆپىرى
 چاۋپىرى نەكراۋ بو. ئىوانىش ۋەكۆ خىلگى تىر لە دىزگاكانى راگىماندىنى جىھانپەسە

بیستیان. هملیت پیشتر دوزگاکانی را که باندن هوالی پیروندی و گفتوگوی ژیر بهتری نویسندهای عیسرائی و ئیرانیان بلاو نه کرده بود، نم هوالاته نه گمبشتنوه بارزانی، له سرچاوهی تاییدی خرمشوه دنگوایی لو پاهتی پی گمبشت بر، بهلام بارزانی بروای واپر که ناگورکیه کانی شلو صددام لوهو قولشوه پترانن ریک پکون، لمبرنوه ئیر هوالاتی به هند نشه گرت.

۹ ی سارت ریککوتی جزائیری شا - صددام پشپویه کی زوی له نام بنمائی بارزانی و سرکردهای پارتی و له سرانسری کوردستان دا دوست کرد. زویان نه گریان و، نه پانته زانی چی پکن. مالا مستطی له کوردستانوه چوه تاران، لوی چاو هوالی گوانوه و پینی شای نه کرد.

۱۲ ی سارت بارزانی له گیل د. محمود و مورحسین دزهی بران بو دهخنی شا. لم دپاردا سروکی ساواک جنرال نصیری پش بهشار بو. پاش لوهی بارزانی دستی شا ماچ نهکا، شا رگای دانهشتیان نداد و، دمی نهکا به گه و تلی:

دولهتانی عرمی لم سرده صددام پونه هیزکی گمروشی ئوتو له دنه یادا کم ناگری پشگری پهرین، قازاچی ئیران لوهو پیه که ناگورکیه کانی خری له گیل توان بهلادا بهخت و له گیلان ریک پکوی. بهم ریکوتنه نیمه توانیمان ناگورکیه کانی خرمان له گیل عسراق که ۴۲ ساله نهسانتوانی بر لاهلا پکمین، به جوری به لادا پخمین که نیمه نهمانیست.

نهرمش خرتان نازادن لوهو چی نهکین:

- دینه ئیران ولای خوتانه وکو هاوولای ئیرانی رهفارتان له گیل نهکمین.
- نهگرمشوه عسراق بهلیم له صددام و مرگروه گمستان نهکوی.
- دپوه پیشتر نهدن نارهزی خوتانه، بهلام من نیستر سنور له پارسته پندانی چمنکی دانهخم...

مالا مستطی وت بوی:

د نیمه میلللی ترین. مادام تو له ریککوتنه که رازیت و قازاچی ئیرانی تی دایه که دایکی نیمشه، نیمش هچمان له سری نه. نیمه له ژیر لهرمانی ئیرواین بلی پرن نهرین و بلی بژین تژین. نیمه دلسوزی ئیرو بون و، دلسوزی ئیروین و، دلسوزی ئیرو نیمه پشپنوه...

تغیا لسی مورحسین دزهی لو دانهشتنندا کرد بوی، نوه بوه له شای پرسیم بو: دمن کانی که سلفییری عسراق بوم له پراگ بهردوام راپورتم بو نهوسیت، ناخو

گهشته یا نه؟ شا دلهای کرد بر که راپورته گانی بی گهشته.

دنیو ستمپستان» له ژماره ۱۱ ی شمېرلی ۷۵ دا هوالی نم دېنمېسې به کورنی گېرا پرموه و نویس پوی: شای تهران بازانی خسته پرمدم هلوواردنی ای له ۳ رېگا: خرمدمستوه دانی عسراق. دیزه پسدانی پرمنگاری بی پشتیموآتی، هینانی خدله که کی بر تهران.

۱۳ ی مارت بازانی گمراپوه کوردهستان. خدلیک همو چاومروانی نموه بون بازانی چی نملی. کورنوه گانی پاره گای بازانی: (ملا مستحقا، نیدرس، مسعود) و مه کتبی سیاسی: (حبیب محمد کرم، د. مسعود عوسان، نوری شاولیس، عطی عبدالل، صالح پوسلی) و کومیتې ناوېندی و سرکرده گانی شورده که، بر لیدوان له هلو مخرجی نوی، دستې بی کرد.

۱۴ ی مارت کورنوه گان دیزه بان بی درا.

۱۵ ی مارت کورنوه گان دیزه بان بی درا.

۱۶ ی مارت کورنوه گان دیزه بان بی درا. مه کتبی سیاسی پروسکې، کی بر سرکرده ایتمی پمسی لی دا. ناماده بی خوی دمیری بر چار سرکرده نی کیشه که به گفتوگو و، نارودنی نویتمی بر شو مهېسته.

۱۷ ی مارت حبیبی پمسی داواکلی مه کتبی سیاسی بر گفتوگو رت کرده ده. له پمپانک دا که واج (وکاله الاتیاء المراقبه) پلاری کرده ده. دارای خرمدمستوه دانی بی قلمد و شعرنی لی کردن.

۱۸ ی مارت کورنوه گان دیزه بان بی درا.

۱۹ ی مارت پرمار درا ناشېسته تال پکری. نمسه په کی بر له گسوره ترین کارماته گانی میژوی نوی ی کورده. صېنعتیه کی نعتوه بی وای به سر کورده هینا هینا نېستاش شرینواره گانی ساری نهېون.

به دیزایی نم کورنوه تانه دو رضی هېون: په کیکیان، لای وا بر مادوم عسراق و تهران رېک کورتون کورده به تنجا پمرگری بی ناگری و، نموی تهران، لای واپو سرمرای همو کمروکوری و ناتواوپه ک پمرگری نگیری و نمبی دیزه به پمرگری پدري.

بر نموی خدلیک نمروژی و، کاره گانی بی دمدمسر تلېجام پنا، بازانی رضی خوی دمباردی ناشېسته تال په ناشکرا دمروشمېری. لم ماوه پدا خبریکی گوزانموی سامان و دارایی و پخلگه و نامه و، رانه سر و رموه نصېه گانی بر. بی گسروگرفت همسویان گواستوه دپری تهران. که نموی تواو کرد، تنجا رضی خوی به ناشکرا دمیری کماو:

موتامربه‌گی دولی له کاپه‌دایه یو له ناوێرنی کورد، بویه نیمی کورد موقاصعت نه‌کا. نه‌گه‌نا نه‌یاده نیمی و، نیمی پکشیته‌وه نه‌ران و، چاوێروانی هه‌لومهرجیکی دولی باشتر پکا.

۲. ی مارت بهره‌گای بارزانی بروسکی یو هه‌مر فرماندهی هیزه‌کان لی دا واز له شعر به‌یخن. چه‌که‌کان پشکیان و تعلقه‌نی و ده‌وکانه‌یان پشکلینه‌وه و، به‌چن یو نه‌ران. له‌و کاتوه‌ کادر و پشمرگه‌کانی پارتی له تارمزیی دا ئه‌م بهره‌یان ناو نا «ناشه‌تال» و، وه‌کو زاراویکی سیاسی کموته سه‌ر زمانی خه‌لک و بلاو بوه‌وه. نه‌وسا به‌گه‌شی هه‌شتا دانمه‌زرا یو.

له‌ روژانی ۱۹ تا ۲۶ ی مارت کوتایی به‌ شوره‌که‌ هات و، زوێی نه‌فاده‌کانی مه‌کته‌بی سیاسی و کومیتهی ناوه‌ندی خه‌ریکی ساخ کرده‌نوه‌ی کهلوه‌لی فرۆشگاکیی شورش بوێ، پشمرگه‌ و کادر و فرمانده و په‌ڕسه‌کانی پارتی به‌ کومهل چونه‌ نه‌ران یا خویان به‌ دست کارمه‌ستانی عه‌راقوه‌ دا.

✱

که‌ تاشه‌تال یو، ئه‌م هه‌یز و ریکه‌راوته، له‌ کوردستان دا هه‌بوێ؛ - پدک، که‌ گه‌وه‌نه‌ین ریکه‌راوی سیاسی کوردستانی عه‌راق یو، سه‌رکرده‌یه‌تی شوره‌که‌ی نه‌کرد، به‌ روخانی شوره‌که‌ هه‌مو لق و ریکه‌راو و ریکه‌شته‌کانی نه‌میش هه‌رمه‌یان هه‌نا و، هه‌لومه‌شان.

- شخ، چه‌ند سالی په‌شتی به‌یو به‌ دو پارچه‌وه‌:

لوجنی سه‌رکزی، هه‌زی سه‌ره‌گی هه‌ینه‌که‌ یو، به‌گه‌شی سوڤیت په‌شته‌وانی لی نه‌کرد، هه‌ره‌شی به‌مخس یو له‌ خوکی عه‌راق و، له‌ وه‌زاره‌ت و جه‌به‌دا. هه‌ندی گه‌رنی چه‌که‌داری ده‌وست کرد یو، ده‌زی شورش و پشمرگه‌کانی له‌ هه‌ندی چی به‌ گه‌وه‌ی ئه‌و توانا کهمی هه‌مان یو به‌شداری شعر نه‌بوێ.

قه‌بادی سه‌رکزی، پاش له‌دانی چه‌ند چار له‌ لایه‌ن به‌مخس و گوشاری پارتی لاواز به‌یو، هه‌ندی پنه‌که‌ و په‌شمه‌رگه‌ی هه‌مو له‌ ناوچه‌که‌کانی شورش دا، به‌لام شورش و سه‌رکرده‌یه‌تی شورش له‌ توانای هه‌یه‌کی وا لاواز و کم نفو‌ز دا نه‌بو. ئه‌مانه‌ش به‌ کومهل گه‌رانوه‌ عه‌راق.

- کالپک، ریکه‌شته‌نکی په‌چوک یو، نه‌فاده‌ ناسراوه‌کانی خویان خزانده‌ بوه‌ ناو بهره‌گای بارزانی و پارتی و، چاوێروسی خویان به‌ به‌مه‌اله‌ی بارزانیه‌وه‌ به‌ست یو. نا‌یه‌انگی سه‌اسه‌یان پاش نه‌بو، سه‌رکرده‌یه‌تی و هه‌یه‌کی نه‌وتویه‌ن نه‌بو به‌توانی سه‌رکرده‌یه‌تی شورش

بگریخته ناستو.

- کومله، ریکخستنیکې پچوک بو، پلام کادر و ننداسې پاشې پې گمباند بو، خړې ناشکرا نه‌کرد بو، له پتر نوره وډکو حېزې سیاسي خلک نه‌پان نغناسې. زړوې سر‌کرده و نندامه پېشکوټوړه‌گاني چوپونه رېزي شور‌شه‌کړه. رېزه‌گاني کوملېش له پتر پدک ترازا بو. که ناشېه‌تال پر له پېش دا به هېوای مانوره و، د رېزه‌دان پون به شورېش. پر نور مېه‌سته پېرمنده‌پان له گمل قبادې مرکزې و، ستراتي کاژېک و، هغنی له فېرمانده‌گاني پېشمرگه کړه بو، کمېکې ټوټو به د ننگېانوره نغوات بو. نغمانېش ناټوبد پوپون و به کومل گرانوره پر عراق.

■

تلفېن‌پوني عېسراق رېسورتاجې دروې له سر هر مېه‌پناني شور‌شه‌کړه و، خړې د مېه‌ستوداني به کوملې پېشمرگه پشان ندها. پېشمرگه‌کان به پې چک له دورې له گمېک خوارې له ناو مېه‌کړې چمېش دا دانېشت پون نانېان نغواړه. ستراتي عېسراقې دورې دا پون و، تلفنگه‌کاتېان، وډو داري سرتانن، لېونه کړه پون. ناژانسي د ننگېاسې عېسراقې (واج) نم رېسورتاجانې به سر د زگاساني راگېاندن دا له سرانسرې جېهان دا پلاو نه‌کړدوه. نغوانېش؛ به ټاپېني د زگاسې تلفن‌پون و روژنامه‌گان، هغنی پېشپان، به لېدوانوره، لې پلاو نه‌کړدوه. من نم دېمغانم له تلفن‌پوني نغساوه نده. له پېش دا دلم پرواي نغندا پاور پکم، لام واپو نغمش فېلي پروپاگندې سر‌کرده‌پني پمسه. پلام به زوې د مرکوت کارساته‌که لومش سامانکتر بو.

پارزاني خړې و پنمهاله‌گې و پېشکې مېه‌پرده‌گې و پېشکې هېزه‌گې له گملې کشانوره نېران، خړې و پنمهاله‌گې و سد کس له لېسر سړاوه‌گاني چولاتوره‌کېان له گره‌کېکې شاري کړه‌ج له تزېک تاران جې کړدوه، نغواني ترېش که له پېش دا له ۱۵ هېزار کس زياتر پون، هغوپان پسر شاره‌گاني نېران دا دور له کورستان دا پېش کړه. شتيکې سېره، هېچکام له پېشداراني چولاتوري کور د پېرور پېه‌گاني خوپان نغوسېدونه. زور له روداوگان وډو «مه‌تله» ساوندتوره و، هغېکې به نغواړې کور پرتوه، مه‌گړ له پاشمروژدا پېشکې نم نه‌پنېاته له تارشېني د زگا «مروخا پراتېه‌گان» دا پوزو نغوه. لم روموه د محمود عېلي هوسان شاپاي رېزېنانکې ټاپېتېه، چورکه دواي ناشېه‌تال هغنی لم پسه گرنگانې پر وای گشتې کورده ناشکرا کړه، نه‌گېنا نغوانېش وډو زور روداوي تر پتر نېر. پلام نغوش له وې دا پېرېدوه.

نوسری نمبر کای (به رچملک لونیانی): «نومون شریب» نامی
دکتور اکسی له سر جولانوی کورد نوسره. نو کاتی ملا مستطال واشتون بر.
هولیکی زوری له گیل دا بر بر نوبی بهرونه کانی پی بگریته و، له سر کاسیت
توماری بکا، نمیش بکا به کپیکی سرهغو. بارزانی رازی نهو بو.

•

لهیمنی بارزانی و شادا هیچ جوړه ریکوتنیکي سیاسي یا قانونی نهو که
جوری هاوکار بیان دوی حکومتی عراق ریک پخت. وه تبلیغی همدولایان پراسر
به به کتری دپاری بکات. تمنانت نه گور ریکوتنیکي لهو پادش له نیران گیلکی
پچوکی پی دولتی وکو کوره و، دولتیکی گوری خاوند میووه کی درو له دس
برین دا وکو نیران همرايه، تاج رادهدک نهی پراسر پی و بهجیهانی بلینی تیدا
پی؟

نیران له سالتي ۱۹۷۰ - ۱۹۷۴ کاتی که هشتا داتوستان له نیران بارزانی و
به س دا پردوام بو، همیشه خبریکی تیگانی هولی چاروگر دنی به ناشی
مسلمی کوره بو، هاتی بارزانی تیدا بر هلگیرسانوی شر، بلینی پشیموانی و
پارستی پی تیدا، توانی سرلغزی له شریبه بگلی، کچی کاتی عراق ناسادی
دوری خراسته کانی بهی بهی، له گیل ریک کورت و دستي له بزوتنوی کورد
هلگرت، هرچنده نسه له لای هندی کسایتی نیرانی وکو سیاسي ناسراو ودریدن
هریدا» له (ل ۱۵۴-۱۵۵) کچی: «سقوط شاه» دا به «عهد شکنی» و، میوونوس
ناسراو «منوچهر پارسادوست» له کچی: «ریشه های تاریخی اختلافات عراق و ایران» دا
به «شکستی سنگینی... تمخالی» نیرانی داتنن، بلام نسه چی له معینتی کورد
کم نه کاتوره.

نیرانیهکان کسایکی مشهوران همه نلی: «سیاست پدر و مادر نلرد» واته:
سیاست دایک و پاوکی نه، نسه به چوکی ساده هسان ناوویکی کسه نیگلنیه که
دورنبری که نلی: «له سیاست دا دوستی هتا سر و، دوزمنی هتا سر نه، بلکو
قازلمی هتا سر همه».

شا خبری له گلتوگیکی روزناموانی دا دوی چن هفتیه که له گیل هیکل
رونی نه کاتوره بر جیهی کردنی سیاستی دوروی خوی کطک له چ دسکه لایه که
ورنه گری. تم گلتوگیه کاتی خوی له روزنامی «کمپان» ی تارانی دا پلاو کرایوه.
هیکلیش له گوشه به ناوانگه کی دا: «بصراحه» که حقتانه بر «الاهرام» ی نفوسی و،

دوای نعره‌امیش بر چندین روزنامه‌ی نوردنی و گوی‌تی و لوبانی، هر لوب کانددا پلاو کردوه.

له پهر نعوو دهقه عمریه‌کی چند جاری پلاو پرتوه و، همیکل له کتبه‌کی دا: «وزاره جسدیده للتاریخ» ستر له نوی پلاوی کسروتهوه. زور خوسندواری کسوره عمریه‌کیهان دپره. من لهردا تیکسته فارسیه‌کی وه‌کر نوسا له ژماره‌ی رۆی ۱۵ ی سه‌پتمبه‌ری ۱۹۷۵ (۲۶ی شمه‌ری ۵۶) ی روزنامه‌ی «کیهان» ی تارانی دا ورم گرتوه نمنوسوه. دهقه عمریه‌کی ته‌گر جی‌اوازه‌کی هیمی له گیل دهقه فارسیه‌کدا تنها له دارشغه‌کی‌ده‌تی ته‌گنا ناوروکی همدوکیان وه‌کر به‌که:

شاهنشاه فرمودند: میرسیم به قسمت سوم سوال شما «داستان ما با انقلاب کرد» باید صریحا به شما بگویم: آری ما به انقلاب کرد کمک کردیم و در دوره اخیر ما قدرت عملی در پشت سر آن بودیم و وقتی حمایت خود را از آن پس گرفتیم آنچرا که سیاست اتفاق ببیند اتفاق افتاد. میخواهم برای شما روشن کنم که ما انقلاب کرد را اختراع نکردیم بلکه ما آنرا یک حقیقت موجود یافتیم. سال های طولانی رژیم های حاکم بر عراق با ما دشمنی می‌ریزیدند حملات خصمانه و دشمنی آشکار نشان می دادند. خرابکاران از مرزهای ما می گذشتند و گاهی اوقات برخورد های مسلحانه روی میداد انقلاب کرد فرصتی یافت و ما از آن بهره‌گیری کردیم، آیا ما در واقع میخواهیم یک مشکل کرد بوجود بیاوریم؟ طبیعتا خبر باید بدانید که ما دارای اقلیت کرد بزرگی هستیم بطوریکه پادآوری شد رژیمهای حاکم در عراق سالهای طولانی با ایران دشمنی می‌ریزیدند آیا حق نداشتیم باین روش آنها جواب بدهیم؟ و از فرصتی اگر بدست آید استفاده کنیم؟ آری به انقلاب کرد علیه حکومت بغداد کمک کردیم و این اقدام ما پاسخی بود به اقداماتی که علیه ایران کرده بودند. وقتی ما معتقد به کاری باشیم که انجام داده‌ایم چرا پره پو می‌کنیم؟ آنها از دشمنی با ما دست برداشتند ما نیز چنین کردیم آیا میدانید چا دادن پناهندگان کرد از عراق تا بحال برای ما ۳۰۰ میلیون دلار خرج برداشته است؟ باوجود این آیا غیر از این میتوانستیم کاری انجام بدهیم؟

گانی خوسی له به‌کسم ژماره‌ی «ریسازنی نوی» دا له وتاریکی دروژدا له ستر «ریککوتنی جی‌زایر و هاوچارخوسی نعوو کوره» لم قساندی شا دواوم.

■

ماوه‌ی نیوانخوشی نیرانی - هیراقی

دوا‌به‌دوای ریکوتنه‌کی جی‌زاتهر و‌زیری کاروباری د‌م‌م‌وه‌ی عسراق س‌م‌م‌ک‌ون

حماهای و وزیری کاروباری دهرهوی تهران عباس علی خلیفه‌تپیری به ناسادهونی
وزیری کاروباری دهرهوی جغتایر عبدالعزیز پوتغلیله چمن ریکوتنکیان نیزه کرد.
لندا نواندا نوری پوزتتووی نتموویی کسود له عسراق و له تهران گسرنک پو
«پروتوکولی ناسایش سنور پو».

صدهدام خروشی سردانی شای کرد له تاران پو چیکر کردنی ریکوتنه‌کمان.
تهران و عسراق سنوره‌کانی خویان قایم کرد. تهران ناگاداری کورده‌کانی هیرانی
کرد که نایی چالاکی سیاسی بنیان. کاتیک گرمانی له هندیکیان کرد که خروشی خو
ریکستنتومن ساواک گرتتی. هروها عسراقیش ناگاداری تیرانه‌کاتی کرد که نایی
چالاکی دژی تهران بکن. هرو دولت کومیتتی هاوکاری بان دروست کرد.

ناشستونووی عسراق و تهران جغزیه‌یکی کاریکیری له کورده دا. بعضی نورو
هملی قوستنوه پو چی بچی کردنی پلاته‌کاتی تمجیر و ترحیل و تعصیب و تبعیس.
جولانووی کورده لاواز کرد. هلام ریگه پو کته‌کردنی شینیمی نوپوزسیونی دینی
تهران کراپوه. لنوه پیش به هری گزی پموندپانوه. ریگی زیاردنی شینه پیروزه‌کاتی
عسراق له شبعه‌کاتی تهران گسرا پو. له دوی ریکوتنی جغتایر هاتوچوکردنی
هاوولاکیانی هرو دولت پو پدکتری ناسان پو. پیشوای نوپوزسیونی دینی تهران.
نیمسام خروشمینی له ۱۹۶۶ هره له نجیل دانیشست پو. پدپروندی له گیل لاپشگر و
شاگرده‌کاتی کز و کم پو.

هیلین کارمر دانکوس. پدکی له شامزایانی کاروباری بلوکی روژه‌لات لم باره‌پوه
نوسی پوی. «مروالطعتی راهروانی دینی که ماوه‌پدک به هری سیاستی سرکوتکتوانی
شاهه بیدنگ پو پو. له سالی ۱۹۷۵ بیدار پوهوه. واته کاتی که ریکوتنی تهران و
عسراق ریگی به زاتیرانی تیرانی ندا سردانی شینه پیروزه‌کاتی بکن و له گهوانوه‌دا
په‌پام و شریقه‌کاتی خروشمینیان له گیل خویان نه‌پدوه. جووکی تازه له شورش. واته
«شورش به هری شریقه» سیری هیل دا».

■

ملا مستغفار گفتوگوی روژنامووانی

نوردهمی ملا مستغفار به پشاپیری له کفرچ چیکر پوو. نوری خروپندوموو.
دپوه دو گفتوگوی روژنامووانی کرد: پدکیکیان له گیل «نعمیری طاهریری» نوسیری
روژنامی «کیهان» ی تاراتی و. نوری تیران له گیل روژنامووانی به‌پیری به ناپشنگ

«محمد حسنین هیکل».

خوزه پدیکلی شارما همو گفترگوکانی مالا مستطای له گیل روژناموانه‌کان. له دوی گهرانه‌یوه له سولیت پر کوردستانی عراق (۱۹۵۸) تا کوچی دواپی له واشنتون (۱۹۷۹) کو نه‌کردوه و، په بیلابینی و به پخوانی زانستی لیکولیتوبه‌کی له سر نه‌کره پر شپکردنوه و تیگه‌بختی «تعلیقاتی سیاسی» په ناویانگسین و په تسمتین سرکرده‌ی پزوتنوهی نه‌توبی کوره.

گفترگو روژناموانه‌کانی مالا مستطای ۳ چورن:

۱. نمر گفترگوپاننی کسی سپهم وه‌کو تهرچومان له بهینی مالا مستطای و روژناموانه‌کدا پوه. وه‌لامه‌کانی پارزانی له لاین کارای تهرچومانوه پوار کراوه له قسقی وه‌ملق مطلق و، رازنراوه‌توه. نمرنی نعتش گفترگوکانیتی له گیل روژناموانی پهرستانی «دملکد ناه‌سین» نوسری گتیبی: «نوسری کوره» و، روژناموانی نوسریکایی «دانا تادم شپت» نوسری گتیبی: «گشتی په ناو پپاره تازاکان دا» و، روژناموانی نمرنسی «نیریک رولو» نوسری روژنامی «لیموند دیپلوماتیک»...

۲. نمر گفترگوپاننی پرسپار وه‌لامه‌کانی په نوسین تاساده کراون. نمر گفترگوپاننش په زوری نغدامه‌کانی مکتبی سیاسی وه‌کو نیراهیم نعتش، مامج‌لال، حبیب کرم، د. محمود عوسمان، سامی سنجاری و، دارا تولیق پویان هرنیوه‌توه و، پویان ریک خستوه. نمرنی نعتش گفترگوکانیتی له گیل روژنامه‌کانی «خبات» و «التاحی»...

همو یادداشت و پهرخبروه‌کاتیتی هر توان پویان ترسپوه.

۳. نمر گفترگوپاننی راستوخو خوی له گیل روژناموانی عرب و فارس و کوره کردیتي. پر نمر گفترگوپانه پارزانی پویستی په کسی سپهم، واته تهرچومان، نه‌پوه، نوبی له دلی دا پوه په نارنوی خوی و په زمانه‌کفی خوی ولامی داوه‌توه.

چوری سپهمی گفترگوکانی گرنگیبه‌کی زوویان همیه چونکه قسقی راستملقیننی «پی روتوش و دسکاری» خویتی. نمرنی نعتش نمر دو گفترگوپه‌له گیل «نوسری طاهیری» و «هیکل» و، چمند گفترگوپه‌کی پشورتی له گیل گرکاری «روز الهوسف» ی قاهریتی و، «نازانی دسکاری روژهلانی ناومراست» ی مصری.

نوسری طاهیری گفترگوپانی خوی په فارسی له روژنامی «کبهان» و «رستاخیز» ی تارانی دا و، په مصری له ژماره ۲۸ ی روژانی ۱ - ۱۷ تاپاری ۱۹۷۵ ی مفلتنامی «الاخا» تارانی دا پلاو کرده‌توه. لهردا دملی فارسی گفترگوپه‌له وه‌کو له

ژماره‌ی روزی ۱۰ ی ماهی ۱۹۷۵ ی «کيهان هراتي» دا پلاو کړاوه‌توره، وده‌کو خوی بهی هېچ دستگاريه‌ک تمناوت له قاريزه و نولتندا، نفوسمونه. تنه‌يا شت که لم لاېروده مانښه‌کاتېتی:

ولسمنی از مصاحبه اختصاصی امير طاهري سره‌بېر کيهان با ملامصطفي

بارزانی

ملا مصطفي بارزانی، ۷۲ ساله، که شاید قديمی ترين و معروفترين رهبر جنگ های پارتيزانی در جهان است، با اين تاکيد نشان داد که فصيلی مهم از تاريخ عراق، فصيلی پر از ماجراهای خونين، برای هميشه بسته شده است.

بارزانی اکنون به همراه خانواده اش در نزديکی تهران زندگی میکند. هفته پيش که به ديار او رفتم بسيار شادمان و سر حال بنظر ميرسيد. هنگامی که از پاين جنگ در شمال عراق سخن می گفت و پاين زندگی سياسی و نظامی خود را اعلام ميکرد، کوچکترين اثری از تلخی یا تاسف در لحن او ديده نميشد.

ملا که اکنون لباس های محلی کردی را کنار گلدره و کت و شلوار می پوشد و کراوات ميزند در سراسر ديار ۹۵ دقيقه ای ما مکرر در مکرر تاکيد ميکرد: من یک بنده ناچيز خداوند بزرگ هستم. همه چیز از قبل در کتاب سرنوشت آمده است و بندگان را از ان گريزی نيست.

بارزانی گفت: هرگز به اندازه امروز احساس تنگروستی و اواش نکرده ام. اينده را نمی توانم پيش بينی کنم اما ميخوانم بگويم که حالا فکر نمی کنم هرگز به عراق برگردم. بارزانی افزوده که قبلا هېچ اطلاعاتی از توافق ايران و عراق در الجزاير نداشت اما از اين توافق پشتيجانی میکند زیرا صلاح ملت ايران را در بر دارد. هرچه خير ايران را بهرام داشته باشد سرود موافقت همه کرده‌است.

در جهان یک سال نبرد، هېچ کشوری جز ايران به کردها کمک نکرد. بارزانی گفت: آنها که پیکاره کردها کشف کرده اند و برای ما اشک قساح مپريزند قصدي جز حيله تبليغاتی عليه ايران ندارند. بعضی ها برای ما صدفه مپريستادند اما هرگز کمک جدي نمی کردند. مقداری پتو و مقداری دارو... همین، مسخره است و ما خودمان را مدبرين هېچ کشوری بجز ايران نميدانيم.

شورش کهنسال که از دو ماه پيش سبگار را ترک کرده است و اکنون پيپ می کند ادامه داد:

همه ما از آنچه ايران پرايمان کرده است و می کند سپاسگزاريم. ما در ايران زير

سایه شاهنشاه، رهبر قوامی ایرانی نژادها، به احترام و اسودگی زندگی می‌کنیم. کردهای عراق اکنون چه باید بکنند؟ بارزانی در پاسخ به این پرسش گفت: من اینجا هستم و آنها در آنجا، همه چیز به خود آنها بستگی دارد. من دیگر یک رهبر نیستم و به شما اطمینان می‌دهم که هرگز دوباره یک رهبر نخواهم شد. من قلم شده‌ام، مطلقاً قلم شده‌ام، امروز این است که نامم از تاریخ محو شود اما شما روزنامه نگاران قلمی گلدرید.

بارزانی شنبه به بعضی عناصر کرد عراقی که از خارج علیه ایران اظهاراتی کرده اند، تاخت و گفت: آن‌ها انسان نیستند، کرد نیستند، مرد نیستند. دوباره یکی از آنها، عصمت شریف وائلی، بارزانی گفت: او خودش را فروخته است، او یک هیولاست به صورت انسان.

بارزانی در حالیکه مشتانش را گره کرده بود افزود: کسی که این طور عمل می‌کند و خود را به یک سفارت خارجی می‌فروشد مسلمان نیست. خداوند همه موجودات بی شرف از این نوع را مجازات خواهد فرمود.

رهبر پیشین کردهای عراقی هم چنین به تلخی از کمونیست‌ها یاد کرد و آن‌ها را مسئول کشتار در شمال عراق خواند، کمونیست‌ها به گفته ملا، دشمنان اسلام هستند و از هر وسیله‌ای برای انداختن مسلمانان بجان یکدیگر استفاده می‌کنند.

ملا که چشمهائی با هوش و ذهنی دقیق دارد، گفت: به اعتقاد من اکثریت کردهای عراقی طرفدار پایان دادن به جنگ بودند. عراق نزدیک به سه میلیون کرد دارد که تنها ۱۰۰ هزار نفر آنها خارج از عراق پسر می‌برند.

اکثریت این صد هزار نفر در ایران هستند و چند صد روشنفکر کرد نیز در اروپا زندگی می‌کنند.

ملا گزارش‌های مربوط به درخواست پناهندگی او و پرسش‌های او را از ایالات متحده و سوئیس تکلیف کرد و گفت: همه اینها دروغ محض است ما قلم خواهیم ایران را ترک کنیم و از خارجی‌ها کفایتی نمی‌کنیم.

بارزانی به یاد آورد که در گذشته او را «ملای سرخ» می‌خواندند و گفت: این لغت را دشمنان درست کردند. من همواره مخالف کمونیسم بودم زیرا مسلمان هستم. در میان همکاران من حتی یک کمونیست وجود نداشت با اگر وجود داشت جرئت نمی‌کرد دستش را رو کند.

ملا دست کم ۲۰ سال جوانتر از سن اش بنظر می‌رسد، کوتاه قدر از آنست که

انتظار مهروء، اما پشمار تنومند است و شانه های پهن دارد. با آنکه رژیم غلاتی ندارد از بزرگی شکم در رنج نیست، میگوید: هرگز واقعا بیمار نشده ام. دکترهایم میگویند که حالم کاسلا خوب است. او همان زمینه و برنامه های زندگی را که در روستای دیلمان، مرکز فرماندهی اش در کردستان عراق، داشت ادامه میدهد - با این تفاوت که در الاستگاه اکی در نزدیکی تهران سخن از جنگ و تصمیم های جنگی روزانه در میان نیست. »

ملا مستحفا لم گفتوگو باندازد خری به گنج و نغان پشان نندا و، قسبی وای نه کرد له نرخی خوی زور دانهزاند. تمنا مبهستی ثوره بو شا و ساواک دلنیا بکات. ملا مستحفا تمهینکی دوی به سفر برد بو نمبر تومنده قوی بدانه پاشماوی ژانی خری، سرورای تومش بارزانی لو کاتندا پیاریکی ناسراو و بهریز بو له دنبادا، ناوی خرابه دهللی کسایقیه جیهانیهکانی له پاهتی: «فیشتر فیلت نالماناخ» بوه، شا به ناسان، نمبه توانی نازوی بدا یا تنگی، بی، عطینی، هیرکمیکی، شارزا گفتوگوکانی بارزانی له گدل روزناموهانهای بیگانه و، نامهکانی که بو کاندستانی نینگلیز و سلاتی دوابی تمهینی بو شای تهران و، دهمیریلی سرورنیرانی تورکیا و، کارتری سرورکی تمهینیکی... نویسه، بهیشتوره و، به وردی شی بکاتوره، بوی دونهکوی که: ملا مستحفا له ناستی هارولانی کوردا خوی چنده به زل نغانی و، دلوق و بی بهزمی و زوردار بو، کمپی له ناستی بیگانداز خوی چنده به پپوک و خرمنکار و ملکیچ داتنغا.

هیکل گفتوگوکی خوی ردی ۶ ی نیلور (سپتامبر) ی ۱۹۷۵ له ژیر سرناوی «مقابله مع صر حوز من کردستان» دا پلاو کرده. هیکل نوسا له نغرام نماغو، وتاره حفتهیهکانی له چنده روزنامیهکی نوردونی، کویتی و لرنانی دا له پدک روزدا چاپ نکرا. هیکل نم گفتوگوکی له هیکام له کتیهکانی دا پلاو نه کرده.

دلنیا نیم لودی تمهیری طاهیری قسهکانی بارزانی وکر خوی نویسی بو یا شیواند بوی، بهلام هیکل لوانه نهیر قسبی بارزانی بگوری، هیچ دسکوتیکی لودا نهیر، کسپش زودی لی نه کرده بو. نهگه پدکی ناومروکی هردو گفتوگر له گدل پدکتری بهراورد بکا تمهینی زور جیاواز نین.

هیکل گفتوگوکی به هندی سرنج و بهروچونی خوی تواد نهکا، لودی دا ناسوگاری دسلانارانی صیراق نهکا سهارت به جوری رشتاریان له گدل کورد و سالهکانی. نهگه سر صدهام ناسوگاریهکانی هیکلی له گوی بکرتابه و، به جی ی بهنابه، لوانه بو پیوست نهکا کورد چاریکی تر پنا بهیشتوره بهر چدک.

همبکند بهری بازانی نمخاتمه که به نوبت هر کدی دا کاتی خوی همالی بر ناره
تهران و هراق پیک دین، مشورکی خوی بخوا، بوچی هیچی نه کرد؟
بازانی نعلی: نیرادهی خوا بر.

ثم وه لامه چیرو کچی کونی به بر هینامه. هولاکو که بهلادی گرت له خواجه
نصیردهنی طوسی پرس: نه گتر خلیفه بکوژی راسته دنیا ژیرزه بر نمی؟ طوسی
نعلی: ثم همو صحابهینی پیشه بر لغت بهت کران هیچ نعلوما نمی به گوشتنی ثم
بوچی دنیا ژیرزه بر می؟

هولاکو خلیفه گرت و، به زور گلهبندی سدان سالی بنسالی عیسی پی
دمرینا. گلهبند کمان پر بر له خشل و دطری زمین. هولاکو خلیفه له قلعزیکا دانا
بر. خلیفه برسی بر داوای خواردن کرد. هولاکو لمرسانی دا له سر سینه بکی زیر
ژی خواردن گوره له زیر و گوهر و مرواری... برازننه و بوی بهن. بریان برد و
لهرده سی دا دایان نا بهخرات.
خلیفه وتی: نمه ناخوری.

هولاکو نینجا لی ی پرس: مادام ناخوری که عوالت زانی من لشکر ساز داوه
بسه سرت، بوچی ثم زیرت نه کرد به دراو بهدی به سرچی مانگانی سربازدگانت و
پیانیره سرت ناوی چیمون ریکم پی بکرن؟
خلیفه وتی: نیرادهی خوا بر.

هولاکو پرس: باشه که من تیراتم گرت و له بهلدا نزدیک کسوفه بوچی ثم
زیرت نه توانوه بیکدی به دروازه شاری بهلدا بر نوهی من نه توانم بیکرم؟
خلیفه وتی: نیرادهی خوا بر.

هولاکو وتی: مادام وایه نیرادهی خوا به منیش تو بکوژم.
له باوری مفسول دا نمهر خونی گوره پساوان برلشه سرت نره. له بهرنوه
لمرسانی دا لباد له خلیفه بهچن و بهرنوه و هلی گلون هتا نمری.

بازانی نه گتر دروای به بهرنگاری پناه به بیگومان نهو به سرگردیده کی سیاسی
و پیشمرگیمی نظمسانی بهر له همو دنیا دا. بهلام تاشبغالی کرد. نمیش همان
بهانه کدی خلیفه هتاوه توه. هرچنده چارنوسی شخصی بازانی له هی خلیفه
بهستبارتر بر، چونکه بهردهستی سدهام نه کسوت، نوبش به پی ی نیرادهی خوا
بیلینیتوه. بهلکو خوی له نمهریکا به دردی خوا مره. بهلام چارنوسی بازانی وهکو
پیشمرای سیاسی و، سرگردی همکری کوره له هی خلیفه باشت نهو.

دامغزاندنی به کیتی

له روژانی ناشیستال دا ناژانسه کانی دمنگیاس پلایان کردوه عیلى عسکری و چنډ کسبکی تر پریاریان داوه دریوه په شورش پلنډ. ثم هواله یو من هم مایه دگوشی یو، هم سپر نهو. عیلى عسکری نونډی من نعناسی کاری وای له دس نهات. زوی یی نهچر درکوت هواله که راست نه. کاک عیلى چو پره نیران.

«کومله» ریکخستنیکى پتوی دامغزانده یو. من زووتر دلم بهره خوش یو که کومله نرکی دریوه پیدانی پرمنگاری تهگړته نعتو. زورچار باسی نومان گرد یو که یوچوانیستی کوړد ناتوانی هتا سر دریوه په خبات پدا، له قونالیک دا راتووستی، نوسا نېتر سوره دپته سر کومله دریوه په خبات پدا تا سرکوتن. من لام واپو نرو قونالیه هاتوته پشوره. کومطش نرکی سړوی خوی نېنې. په تایبته وگو یوان پاس گرد یوم کادری پاشی یی گمیانده یو، سرکرده ناسراوی وگو مامجدهالشی له پشت یو. پلام نېش نهو.

د. کمال فوئاد دواى پوره ومانی قملادزی گهراپوه یو نعلانیا. ناوغلار تطفولان یو په کتیری نه گرد و ناسمان نه گوریموه. روژانی ناشیستال زور چار تطفولان له گیل په کتیری نه گرد. هرومها له گیل زور لوانی نعناسین. همومان لمان واپو که پیوسته نېش له دهموه خومان ریک پخینوه، یو نوهی نه گرد له ولات پرمنگاری دستی یی کردوه. پا ریکخراویکی نوی دامغزا، نېش هاوکاری پکېن. په تایبته لقی نوروپای پارتی وگو همو دزگاکانی تری شورش که هلوشا و، له کار کوت یو. له ساویدهکی کورت دا زور کس، له زور ولای جیاواز، یون په هاودنگ و هاوپیرمان.

مامجدهال کوت یو چسپول. نرو ساویده له قاهره، بیروت، دمشق، تیراپلوس هاتوچی نه گرد. له پیروتهوه هوال پلاو کراپوه که مامجدهال خوی یو گرانوه ناماده نهکات. مامجدهال دوستایته له گیل کمال فوئاد و له گیل من په هیز یو. دوستایته من له گیل مامجدهال نه گهراپوه یو سالی ۱۹۶۱، یو نو کانی لېچرسراوی لقی سلیمانی پارتی یو. چنډ جاری تطفونی یو کردم و ناسی یو نارود، هوال و دمنگیاسه کانی یی نه گمیانم و، پیرو پوچونه کانی خوی یو روڼ نه گردموه، نېش پیروپوچونه کانی خوم یو پاس نه گرد. داواى لی کردم خوم ناماده پکېن یو پشدری لو ریکخراوه تازه پدا که خرمیکى دامغزانديستی و، یو گرانوه یو ولات. نه گمړی ساویدهکی دریوه یو من له کورستان دور یوم پلام «نېلیمزاسی نخللای و نعدی» په کومله و په مامجدهالپوه

بست بوم، به جوانم نغمزانی له ژیری دمنجم. په کسور وتم: کوی داوات کردم به سر چاو نامادم.

نم قسمی من لای هندی کس سهر یو. لهو هلو مریچه سختدا که زور کس به ناوانوه بون پگنه نوروپا، من له نوروپا جیگیر بوم، له دوا قوناخی نواو کردنی خرمندی دکتورادا بوم، دس له همو شت هلیگرم و ملی رنگای هات و نهات پگرم به بومو کوردستانی ژیر همرسی ناشهتال. راستی پریاریکی وها دژوار، همو کس به ناسانی ننی نسلماند، پگرم هندی کس به فشمیان نغزانی.

چارکیان له وهلاسی نامهکی دا، یو نوبی دلنهای پکم لوبی من هر له سر پلینه کوندهکی خوم موم، سرتای نامهکم هم شپهری «سالم» دس پی کړه:

ننی قیلمی مورادم ناخر به روزگاران

جاری له کس نمپرسی حالی شمیری تاران

پو سینهکدی که خواردم: من هر نغم که دیوتم.

حاشا پکم لغاموش، میثاق و عهلی چاران!

له دیری دوسی پمینی پهکم دا وشعی «تاران» م گوری پر به «شاران».

پلنیم دایه هر کاری پر دسپکردنوی شورش دس پی پکن، من واز له همو شتیکی خوم نمینم له قیپننا و، له گلیان نیم. پلام نو ماوه به من نازادی هاتوچوم نیمو. پاسپورتهکم هیراقی یو. سفارت پریان تازه نهکړه پوسوه. نمشتوانی هاتوچو پکم. له قیپننا گپم خوارد یو.

مامجهدلال له سورهنادا رضی وایو که همو تیکوشترانی کوره له چنپوه پر راست له پدک ریکخراوی فراوان دا پدک بخرن. یو نم مېسته پیوندی له گڼ زور کس کړه پر به تاپهتی له گڼ نو نغندمانی کومیتي ناوندی پارتی که هاتپونه دپوډو، له گڼ توانی نویتری بارزانی بون. نم پیره سغری نهگرت.

د. فرناد مصصوم نویتری بارزانی پر له قاهره. له گڼ مامجهدلال پیوندی پاش پر. نمیش له گڼ مامجهدلال هاویسر پر که ریکخراویکی نوی دوست پکری پر دریوه پیدانی خبات.

عادل مراد و همدورزاق مسرزا عزیز له تیرانوه چریون پر سوریا پر لای مامجهدلال. عادل سروکی پهکیتی قوتابانی کوردستان و همدورزاق نغندانی مگتبی سکرتاریتی پهکیتی لاوان یو.

مامجهدلال کومیتیهکی پیک هینا پر له: خری، د. فرناد مصصوم، عادل مراد،

عبدالرزاق لعلی، کمال لوند، عمر شخموس و، من بو سرگردانی ریکزوانکی تازه که درو به خیالی سیاسی - چگذار بنا. ناو لم کوسیمه ترا بو ددستی دامزینتری به کیتی نیشتمانی کوردستان و به کسین بهانی راگباندنی دامزواندن به صرمی، له شام پاش پاس کردنی له گلد و. لوند و عادل و عبدالرزاق، له ۷۵/۵/۲۲ دا نوسی بو و، بلاو کرد بومه و، بو کمال لوند پشیان نارد بو له نوروپا بلاوی بکاتوره. نوحش دوی نوحی هندی دسکاری تی دا کسره بو له ۷۵/۶/۱ دا بلاوی کرده و. من نوسا هشتا له قیمتا نمجولا بوم. له هر نوه له دارقنی بیره گانی نم بهماندا بشدار نهم.

دمزگاکانی راگباندن له سوریا نم بهمانیان بلاو کرده و. نم بهمانه له سراتسری دنیا به زمانی جساواز چاپ و بلاو کراپوره لوانه؛ نینگلیری، نعلانی، فارسی، کمال بورقای نوسا له توکبا مانگاسی «نیزگوریک پولو» ی دهرته کرده. نوحش دهلی بهمانه کفی به تورکی بلاو کرد بومه.

نگرچی ناتومیدی و سیرلیشیمان و بی دوهی کوردی داگرت بو، بلام راگباندنی نم بهمانه دنگلانه به کی زور گوردی هبو له کوردستان دا.

نیمش: کمال لوند و عمر شخموس و من له نوروپا کوتنه دروست کردنی ریکخستنی نوروپا. له نوروپاش کوسیمه کسان پیک هینا به ناوی ددستی دامزینتری بو سهرشتی دامزواندن و چالاکی به کیتی. زمین سیاسی له بار بو له ماوه به کی زور کووت دا له زوری ولاتانی نوروپا ریکخستنی فراوان دامزوا، مامجیدال و علالی سوریا کوتنه پیرندی له گلد کادره ناسراوه گانی جولانوی کورد له ئیران و له هیراق. مامجیدال نامه به کی بو پارزانی نوسی بو دهراری دامزواندن نم ریکخستنه نوی به و، دلنهای کرد بو لوهی که نهک دژی پارزانی نامی بملکو به چاوی سرگردی جولانوی کورد سیری نهکاو. بو پشتیوانی نمی نو هر هفتکاری بی.

ناشبهتال تیکوشمراتی کوردی هواند بو. سیرلی شیمان و ناتومیدی و مرچاوتانیکسی هبو لایه کی داگرت بو. چند کسی له کار بدسته زله گانی پارتی بی بوی هیچ بهمانه کسان هبی تملیعی هیراق بونه و. صالح بوسلی، نعلانی مهکتبی سیاسی، هر زو له گلالوه گراپوره بو هیراق، هیره ها عبدالولی سوران و، صدیق بهمین که نعلانی کوسیمه ناوندی بون. حبیب محممد کرم، سکرتری پارتی، له ناهیره بو، نوحش لوهی خوی تسلیم به هیراق کرده و. دارا توفیق، له بهروت بو،

بهلام نعمان که له تهران قسمیان کرد پر به یدک، له عیراقیش له ناور خویان دا
نور پهرندنیمیان پاراست و، ریکختنیکیان پیک هینا، سهرقا به چاولیکیری «الحركة
الشعبية» کدی بعضی له سوریا، نعمانیش ناوریان له خویان نا «یزوتنوی
راستکردنوه»، گواپه چمتوی و لادانه سیاسیهکانی پاروی راست نهکفنوه. چنندین کسی
تریش، لوانه: صالح یوسنی پر پر به هاورپر و هاورهنگیان. سهرلمهام نوری خویان کرد به؛
«یزوتنوی سوشالیستی دیموکراتی کوردستان»

■

کوردی سهرانسری کوردستان به هاورهدهیهکی قسولوه سمیری روداوهکانی
کوردستانی عیراقیان نهکرد و، هسویان به معینتی خویان نغزانی. زوری سیاسیهکانی
دروهمیان ناماده بون هورچیهکیان له دس بی بیکمن پر هسلاندنوی جولانوی کورد
له عیراق دا. هندیکیشان به کردهره پشدار بون. له ناور کوردهکانی تهران دا حسینی
قازی و محمدهدی سهرتهدی له هسویان زاتر به پهروش بون. حسین پلاوگراره
گرنهگانی بهکیتی کرد به فارسی و بلای کردهنوه. نعمانی پر ناستنی بهکیتی له ناور
نیرانیهکان دا بایهکی تاییدی هیر.

■

چند مانگی دوی ناشیمتال نوری نعمان طعنا گهپشته قهیننا. گاک نوری له
تارانوه چر بوه دیمشق و، له دیمشقهوات پر پر قهیننا، پر نوری بچی پر نملاتیای
روژتارا پر لای کرده گنودهکشی: ناسر.

گاک نوری له تیکوشهره دینهگانی ریگای کوردهایتی پر. که جهموریاتی
سهاپاد داسرزا نم نطسریکی تازه دهرچ پر له جهمیش عیراق دا. چره سهاپاد پر
نوری له ریزی سهای کوردستان دا خرمعت بکا. یدکی پر له دامغزینهرهکانی «پاروی
دیموکراتی کورد». دوی روخانی جهموریاتی سهاپاد، له گیل پارزانی چر پر تاران پر
گشتوگر له گیل نیرانیهکان. لوی هندی هملوستی نازایانوی تواند پر. پارزانی له پیر
نوه ریزی لی نهگرت. دوی رویشتی پارزانی پر سرفیت نم گهراموه کوردستان. چند
سالی له زندان دا سهاپوه. له زندان دا به هملوستی نازایانه به نایانگ پر. دوی
پهرونی درازی بهکاری سیاسی دا له کورمیتنی نلوتندی پاروی دا. له سر چالاک
سیاسی چند چاریکی تر خرابوه زندان. به تاییدی دوی خربشاناندهکانی کرا له دوی
دستدری ۳ قولی پر سر مبصر و، پر ناشتی نوری شیخ محمود.

دوی ۱۴ ی تهموزی ۵۸ گهرایانوه پر جهمیش. ورمهدهکی نهداری پچوکیان

دایره له شونځنیکې دورې کوردهستان، پلام هر نغنداسی کومېستې ناوښتی پارتی مایروده. ټینجا خوی خاننشین کرد و، خرنیکی کاری حیزبایتی بو.

له دسپېکردنې شورشی تېلرل دا کاک نوری پشمېرگنې ناوشاری دامرزاند و، خوی راستوخو سرپرستی چالاکیه کانی نه کرد. له ناگوکیه کانی نیوان مکتبی سیاسی و بارزانی دا، سره دا له گڼل مکتبی سیاسی بو، دواړی پلای مالا مستفادا کومت و، زوی نبرد خوی له ژبانی حیزبی کفاره گیر کرد.

له تمللا سرنه کومتوړه کسې عبدالغنی تلراوی دا پر کورنی خوکی حیزبی بمس کاک نوریش نیستېهام کرا. لو ساوه چره ناوچې ناوپردان له نزیک پاره گای بارزانی دانشت.

کاک نوری له ژبانی سیاسی خوی دا هستی به «غېن» نه کرد، له پسر نوه له هیچ شون و له هیچ سوناسېتیک دا دمی خوی نغذگرت. رخصتی نه گرت، پلاری نغواشت و، تواجی لم و لو نه گرت. قسمی «گالته» و «چیندی» تیکلاو نه کرد. له دسپرنی پوردا و ملوسته کانی له هیچ نغترسا و، له هیچ نغپرننگایوه. دواړی ۱۱ ی بازار جاریک نهچته لای بارزانی و شپره به ناوانگه کسې خالیسی پر نغپرنغوه، که نه گانه نم پېتی:

له لای تو وهک پدکن، بی غورن له خرمعت تو،

شمین و حاجی لعللق، شیر و روی، مورشید و جانی!

کاک نوری وت پوی: «سالی ۱۹۲۰ شمین و حاجی لعللق، شهر و روی، مورشید و جانی، وهکو پدک وا پون. سالی ۱۹۷۰ دواړی ۵۰ سال ټپی خبات پکین پر نوری وهکو پدکبان لی پېتوه، چونکه نیستا حاجی لعللق به سر شمین و، روی به سر شهر و، جانی به سر مورشید زال پوه...»

له سر نم کسانه چاروی خوی له لای زود له کارېدوسته کانی پارتی و شورش فورس کرد بو. حیزبان له چاروی نغذکرد و پویان لی نچاند. پلام گوی ی نغذایه و، له لسه کانی نغذکومت.

مالي «نعمدی طعا» له کورنوه له پرخانقا نیشتمی پون. ناسپار و دراوسی ی کونی مالی نیمه پون. ساوېدک مالی نیمه و مالی کاک نوری دمرگامان به دمرگای پدکتریموه پر به تایمېتی له ناوړاستی پدلماکان دا. که نغذاته سر ماله کمپان پر گرتنی زود جار کلپلې نهیې له مالی نیمه نشاردوه.

من له منالېسوه کاک نوریم له نغزکوره نغاسی. ریزیکې تایمېتی له لای من

هيو. نو په دې پر لوانې کارېان تې کړم ټيکلاري کاري سياسي هم.
کاک نوري زور له لېبنتا نساوه. چره تللنېاي روزنارا. مثالګاني له سلېماني
به جې هېشت پر. له تللنېاي خړې پې نه ګېرا ګمراپوه عبراق. له کورودو ګمدا کوچي
دوايي کړد.

•

هېشتا کاک نوري له لېبنتا پر. شازاد صائب پر ګمشتو ګمراڼ له ګڼل
هاوسره ګڼې و مثالګاني له سانګي ناي ۷۵ دا هاتن پر نوروپا. شازاد له ۷۴ دا
نېمروپه ريزي شوروشوه. هاتوچو پر نو تاسانتر پر له چار نواندا ګه چوپونه نار
پېشمرو ګمده. هاورپاني کومله رايان سپارد پر «استطلاع» ي هلمو مېرچي دمروه پکام
پزاني چيمان به دستوبه. له لغندن سامجه لالي دي پر. به درزي قسبان کړد پر.
هندي راسپارده پې وټ پر به سرکړد اېنتي کومطې پلي. هاته لېبنتاش. لو
دمروپه ردا ژماره پکې زوري ټيکوشتراني کوردهستان به تصاي توه بون سره ټاي کار له
دمروه دس پې پکات. چندين نامي لم پاتېم له هاورې و دوسته کالوره پر نعتات.

شازاد. له پنماليه پکې ناسراوي سلېماني پر. خويندګان پکې چالاګي ريزي
په ګېتېي قوتابېاني کوردهستان و. پارتي دېموکراتي کوردهستان پر له زانستګاي پمطداد
و. دواپتر کمسايته پکې ناسراوي پمريز و. پاريزو پکې سرکوتو پر. هاورې په دې
نزيک و ګېاني په ګېاني سرودمي خويندن و کاري سياسي و روزنامواني منېش پر.

پېکوه هفتخنامي «وزګاري» مان دمکړد پر. پېکوه لو ګروپدا کارمان کړد
پر که بهري داميزواندنې کومطمان چمپاندا و. پېکوه هندي له ناوکه کاتېمان ريکخست
پر. هندي ګېشمې خوپخو هاته پېشوره. نېسه وامان په قازانچي ريکخراوه تازه که زاني.
خومان له مسئوليتي سرکړد اېنتي پکې شېنوه. لو ګروپي نېسه هنديک دور
کوتوتوه. زورپمان وهکو نندام له ريزه ګاني کومطداد دروپمان به کار دا. شازاد په دې
لوانه پر. من چوم پر لېبنتا. به کړدوه منېش دور کومطوه.

له ګڼل هلمکېرسانوې شعري کوردهستان دا سالي ۷۴ سرکړد اېنتي کومطه و
زوري ګادره پېشکوتوه ګاني و نندامه ګاني چوپنه ريزي شوروشوه. هرکسمېمان به ګوري
نو کاري پېمان سپارد پر. به ولسوزي کاره ګاني خړي نلمهام نندا. له روزانېم
هرمېه پانې شوروشه ګمدا. له پېش دا به تصاي مانوه و. ريکخستې پرمزګاري بون و.
پسوندېمان له ګڼل زور کس کړد پر. پلام که تېمان هومسه که پمان ناګېر شوه
نېمانېش به کومل ګمراپوه پر عبراق. هوليان دا ريزه ګاني خويان. ګه به هوي له پکې

دایران و چونه ریزی پیشمرگه‌ها شورا بر سر لغوی یک بهمنه.

شازاد همدون و ولایت به وردی بر پاس کردم و منیش بریوچونه‌گانی خوم بر پاس کرد. گرایه‌ها کورده‌ستان و قسوه پاسه‌گان و بریوچونه‌گانی نیمی بر پاس کرد بون.

دوای نمیش له روزانی بهستی گونگری خوندگاران دا له بزلین، فوره‌دون عهدولقادر به نهی هات بر. ماهه‌کی زور کورت مایوره. من نمیشی چونکه درنگ لیزای نملاتیان داسی، بهلام له گیل ماسجلا پدکتریان دی بر. راسپاره و پشتیاری سرگردایهتی کومله هتا بر. ماسجلاش راسپاره‌گانی خوی پی دا نارد بوره بر سرگردایهتی کومله.

گرنگین راسپاره‌گانی ماسجلا بر سرگردایهتی کومله نعتانه بر:

۱. دستمی دامن‌نمیری پدکشی له ولات دایزین. تیکلاو پی له ننداسانی کومله و کسایه‌تی ناسراوی نشتانی و دسوکرات. ناوی هندی کسبشی دپاری گرد بر قسبان له گیل بکن.

۲. پمروزی له گیل کادره پیشمرگه‌گانی شوری نملول بکن. ریکراوی پیشمرگه‌گان لی پیک بهیان و، نامه‌هان بکن بر دس پی گرونوی خباتی چه‌کار. ۳. له هیچ حالتیک دا نایی کورده‌ستان به جی بهیلن. له گاتی لیکومان و ناشکرا بون دا خویان بشارنوه یان بهنه شاخ.

نیمه دلکمان به ریکخته‌گانی کومله خوش بر. هیواپکی زورمان له سر هیلچی بر. بهلام روداره‌گانی کورده‌ستان کاری له سر کوملهش کرد بر. ناکوکی له ریزه‌گانیان دا تمقانده بوره. تاقسکی ریکخته‌گانی خواروهی کومله دوی سرگردایه‌تیکسی راوستا بون، به ناشکرا کخوت بونه جسرچول و سوه‌اترات و دامن‌زاندنی ریکخته‌ستانی تازه. سرگردایهتی هرجمند هولی دابو به ریکاپکی توسولی چاری ناکوکیسه‌گان پکا، کطکی نهو. سره‌لجام، بر نموی لمر ناژاوه به ده‌یچن و ریکخته‌ستان له لیدان بهارین، بهار تمدن برون بر تهران بر نموی لویوه بهن بر سوپا.

سرگردایهتی کومله بز بون. نیمه وامان زانی راسپاره‌گانی ماسجلا‌هان جبهه‌جی کرده و، خویان شاردونه. تومز چون بر تهران و لوی: شهابی شیخ نوری سکرته‌ری ریکخته‌گه و، فوره‌دون عهدولقادر، جعفر عیدولواحد، هومری سید عسلی، عسلی محمد عسکری (عسلی پچکول)، نرسه‌لان پایز، ناوات زه‌کی عیدولغفور گه‌راون. نیمه بهمعان نشتانی. پاش چند حفته‌یک که حکومتی تهران

له پنجوین تسلیمی حکومتی عراقی گردنوه، نینجا زاتیمان. بو نیمه نیمه روداوکی چاویری نهکراو بو. بشی له هیراکانی داروخاتین. ریکهختهکانی کومله ککوته هر هیرشی واران و گرتن. هندیکی گبرا و هندیکی خری شاردوه. له نوروپا حملهیکی گهروه ساز کرا بو نازاد گردنیهان. چندین بهمانامیهان به زمانی جهاجیا له سر پلاو کراپوه. «نمستی نینترناشال» مسئلهکئی گرتنه نئستو.

■

له ۱۶ ی نابی ۷۵ دا عیصمت شریف وائی بهمانیکی به عهریی بو «رولهکانی گلی کورده» پلاو کردوه نوسی بوی که به دهوهرتی حکومتی عیراق له گیل چند کسایهتیهکی تردا نهی بو گفتوگو له گیل کاردهستانی عیراقی بو دایهنگردنی مافهکانی گلی کورده.

بمسی له نهادا زوری پروپاگانده کره بو دههاری سلانندی مالی نهوهریی کورده و، جیهیی کردنی قانونی حوکمی زاتی. عیصمت و نهوانشی دههرت کرد بو به چاوی خویان دهسکوتهکانی کورده بیهان.

عیصمت له کوردهکانی سوو یا بو. له سهههائی پهلپاکانوه له سویره نیشتهیی بو. دهکی بو له دامزورهکانی «کوملهیی خوندکاران» و ماوهیکی دره سهرکی بو. له کونگره «دهکییی خوندکارانی جهان» دا که سالی ۱۹۶ له پهلپا بهسترا، له گیل سهرکی «دهکییی لوتایهانی عراق» بو به کیشهان له سر مسئلهی کورده. نم روداو نهوسا له لاین پارتی و روزنامی «خبات» وه که به عهریی له پهلپا دهتره زوری پاس کرا. بم هویه عیصمت ناویانگی دهگرده. که شورش له کوردهستانی عیراق دا هیلگیرسا، عیصمت دهکی بو له «کوملهیی پاراستنی مافهکانی گلی کورده» و، دواپی بو به نوهری بارزانی و کسهکری شورش. ماوهیکی دره بم ناووه پهوهندی له گیل دهزگاکانی راگیانندن دا نهکرده. له سهههائی حهتاکان دا که پارتی دهزگای نههرابهیی خری له نوروپا دامزوانده، نهر عیصمت دهوهرکی گرنکی لم دهزگاپیدا نسا، پلام هیشا کسایهتیهکی ناسراو بو له ناو کور و کومله سیاسیهکان و، لای دهزگاکانی راگیانندن.

نم بهمانی عیصمت لای زور کس و لا سیر بو، دهکشیان، چونکه نهوی به مالا مستحقا و ساد هزار بهشمهرکه نهسیرا بو، چون بم له بهمس وهترهگیری. دوهمیان، لهر کانهدا کورده به دس حوکمی بهمسوه توشی کارساتیکی نهوهریی بو، عیراق نههریست روی دزوی خوی بهشارتیهوه. کورده نهو بهن به گزی دا و، رهسوا

پکن نەگ یارمەتی بەدەن.

عەبەسەت گەری ی نەدایە لومە و ناموزگاری هیچ کەس و لا بەک و، وەڵدەکی
پەیک هینا لە: «شەریف پەرمەزە»، کە پەکی پە لە سەرکەدەکانی شورش جەزائیر. «چان
کلەد لوتی»، لە «پەکیشی جەهانی مالی مەرق» و، یوسف پەری، کە قەشەپەکی
کوردی عێراق پە.

نەم وەڵدە لە ۱۸ ناپ دا گەشەنە عێراق و، گەشتەکەیان تا ۶ ئەیلول درۆی
کەشا. دواي نەمە گەرانەمە تەورەها.

لە ۷۵/۱۱/۱۷ دا عەبەسەت راپۆرتەکی درۆی لە سەر گەشتەکەیان بەلا
کەدەمە. پاسی سەردانەکەیان پە شاردەکانی کەرکوک، هەولێر، دەرک، سلیمانی، موبل و
بەقەشە، هەروەها خانەلقین، قەلادزە، پەنگرە، ناگەری.. و بێننی کارمەدەستانی حکومەتی
و جەنەبی لەم شارانە و، گەشەگەکانیان لە گەل سەران و وەزیرەکانی بەقەس، طاریق عەزیز،
نەمەم حەداد، زەید حەیدەر، مۆنذەر شاری... پە درۆی گەرا پەمە.

لە راپۆرتەکی دا لایەنە سەلی و ئیجابیەکانی سەاسەتی بەقەس لە کوردەستان دا
پاس کرد پە. ناسەنی کورد لە دەستور دا وەکو نەتەوایەکی سەرەکی و، سەلماننی مالی
ئوتۆنۆمی و، ریزگەرتنی مالی نەتەوایەتی لە ناوچەیی ئوتۆنۆمی دا و، رەفەردی
کۆمەلایەتی لە ژەانی چۆتەر و کەرکەری کوردەستان دا وەکو شتی ئیجابی و، تەجەبیر و
تەمەرب و، ریز نەگەرتنی مالی نەتەوایەتی لە دەرەوی ناوچەیی ئوتۆنۆمی و، ناتەوایەکی
قانونی حەرمی زاتی.. وەکو شتی سەلی ژمارد پە.

لە راپۆرتەکی دا دەسپێکەدەمە خەباتی چەکداری پە کارەکی چەوت و لە گردن
نەهاتو دانا پە.

پە ئێچە بێنەدەکانی عەبەسەت لە گەل چاوەروانیەکانی جوت نەپەن، نەمە پە
راپۆرتەکەمە ديارە. دواي نەوش چەند پەتەکی تری دەرکرد و، چەند گەشەگەکی
روژنامەوانی کرد. لە سەر نەمە بەقەس زۆر تۆرە پە. ناردەیان پە کوشەستی. پە ناوی
سەوانداری دوستانەمە چۆنە لای و پەر گوللەیان دا. کارەای پەکوژ وایزانی پە عەبەسەت
تەوار پە لە پەر نەمە پە جی ی هەشت پە. گەمەزایە نەفوشخانە و لە مردن رزگاری پە.

■

سالی ۷۴ ماوی پەسپۆرتەکەم تەوار پە. سەفارت پەیان درۆ نەکردەمە داواپان
نەکرد پەگەمەمە عێراق لەوی درۆی پەکەمە. لە گەل تەشکانی شورش و، دەرچونی
لەپۆردنی گەشتی، حکومەتی عێراق پەری دا پەسپۆرتی نەسەمانانیش درۆ پەکنەمە. چۆم

بر سفارت به کابرای «استعلامات» م وت: «نعموی پاسپورته کم تازه یکم سوه پلکر
 یه کی له کاره دستان بهیم» کابرا شلیکی نمسای بر لوی کاری نه کرد. ناوه کمسی
 پرس. نای خوم پی وت. تملطونی بر کونسول کرد. دمسای داوی کردم بر لای
 خوی.

زور به گنرمی پیشوازی کردم وتی: «گاکه نای تو زودچار نمیشتم، بلام هیچ
 جاری خوت نایتم، زودم پهنوشه هانی و بهیمیت». خیزانکی هیراقی، پی نچر بر
 گشتگران هاتبن، میوانی بون. روی کرده نوان، به پیکمنیکی سرکوتوانوه وتی:
 «نعمه له برا کرده گالمانه، زوری کار کرده له دلی لسه». من نچر بوم بر شر له سری
 نرویشتم. پاش هندی سرچاسله و قاره خواردنوه، وتی: «نزام نیشته هیه بیه
 هانی» وتی: «نعموی پاسپورته کم تازه یکم سوه؟» وتی: «بلی»
 وتی: «راسته تملطیات لور پاره بوه درچره، پر بدل حزم نه کرد نیشته کم جیهی
 یکم، بلام تازه کرده نعموی پاسپورته کمی تو له دسلانی من دا نه. نمی پرس پند
 یکم. بهیمت نمسی به پاشی له سورت بوسم». منیش سرپاسم کرد. نینچا
 وتی: «گاکه لره به دواوه چی نه کی؟» وتی: «هیچ ناکم. خریکی خریندن نیم». به
 پیکمنیه وتی: «نظم نایری نارام دانیشی؟» وتی: «سهلا مستطفا دانیش و سد
 هزار چدکار رازان هینا، نیمسانان له دموه نموتن چی یکمین؟». لام واپر کسه کمی
 به گوی دا چو. وتی: «نویتری دو حلقه پی نچی ولامه کمی دیتوه. به تملطون
 ناگادارت نه کم پان خوت سرمان لی بده»

دوحلقه تی پری ولامی تمهاتوه. چند جاری به تملطون لیم پرسین خبری
 نهو. ناقصید بوم. ناسم بر چند کومطه کی جوتباری نوی بر بر کاری نازدهناری. له
 هندیکیانوه ولامی ویرگرتن بر هاتوه. له گوندیکی پچوک له ناچدی «شتایمارک»
 لای کابرایه کی خاوم گاوگوتال کاریکم دوزیهوه. کاره کم له چای پناورانکی «تالپ»
 بو.

«کارخوی» کم ۶۲ مانگای هیر. نو ماویه شارمزایه کی زوراشم پند کرد له
 سر ژانی جوتبارانی نمسا و، جوری راگرتن و پخوده کردنی گویره که، چیل، گای
 نوروپایی. گوری ولاحه گانی نوان ریکوپیکتر دوست کرا بر له خانوی نویسای زور له
 ناهاگانی لای نیمه.

چوار حلقه ماموه له سفارتهوه هوالم بر هات کاره کم جیهی بوه. وازم له
 کاره کم هینا و یکسر گراموه بر لیمنا، پاسپورته کم تازه کردوه. هو لور ماوهیدا

گونگری خوندکاران له پهلین نهسترا. ماسچلایش ناماده نهو. نهو منیش بچم.

•

چند گلهیکی پاسک حوکمی نهندام درا یو. فراتکو له نهغرشخانه کبوت یو له ستر سره یو. حوکمی نهندامی توانه له دنهادا زو به خراب دهنگی داپوهه. زو کسایدتی ناسراو و حزب و ریگراو داواپان له فراتکو کرد بهاتمنشی و. له چند شاری نوروپا خویشاناندانی نارمزیی ساز گرا، لعوانه شاری لیبمتنا. فراتکو گوی ی ندهابه رای گشتی جهان. له سر نریشی کونی نهسپانی نهندامی کردن، بریدی پشتیان شکاندن. فراتکو وهکو دیکتاتوریکی خویژ زو بدناو یو، هم کاره بدناو یو.

پاش سوادهکی کورت لم روده فراتکو سره. صددام حسین، نوسا، جیگری سروکی «مجلس قیاده الثورة» یو. یو پشداري پرسهکی چو یو یو سفارتهی نهسپانی. له دلمتری تشریفات دا چند دیریکی له ستایشی فرانکودا نوسی یو. وهکو شاسواری ولاتهکی و. دوستی هره نژیکی عرب و. شتی لم باهته. له کاتی تم نویسندها ریخی صددامسان گرت یو. روخساری صددام له کاتی نویسندها به تهنیت ریخی فراتکو وه، وهکو نهوی پیکوه یو، دوجو یو. روژنامه کانی عیراق تم ونهپهان له لاپهری بکیم دا له گل تعلیقهکی صددام پلاو کره یوهو.

نیمش تم ونهپهان وروگرت و تعلیقهکی صددامان کرد به نینگلیزی و تعلیماتی و. له ژیر سرنوای هاوتای «الطیور علی اشکالها تقع» چاپ کردهوه. زو به پلاوی داپشمان کرد.

بهانیهک باتگیان کردم یو ولاندانوی تعلیمون. فلاح حسن سطرده یو. فلاح موچمخوړیکی دیپلمات یو له سفارتهی عراقی. زو به تورهیموه وتی: «تو به کونسرت نوت نیش هیچ ناکم، چو یو گونگری خوندکاران قهناکا، نسه چه کردوتانه؟ پوچی ناویانگی ولاتهکی خوتان خراب نهکمن؟» من تمزانی صمیمتی چه بدلام ریستم خومی لی هله بکیم. وتم: «من هیچم نهکرده ناویانگی ولاتهکی پی خراب بی. نازانم تو پاسی چی نهکی؟» دیسان به تورهیموه وتی: «دلنهام تمزانی پاسی چی نهکیم.. پوچی توهان له سر السید التائب نویسه؟» منیش بهناکایی خوم پینشان دا. نو هر له سیری روشت وتی: «کسیکی که شتی را ناکا تو نیی. من دلنهام نیشی توه. که به حکومت تلین، که به حزب تلین، که به هر کس تلین قهناکا جگه لو. پوچی تیره دوست و دوژمنی خوتان ناناسن؟ نهگتر کورده له عیراق دا بک دوستی همی صددام حسنه...» من نیشر کهکیم پی بری وتم: «نهگتر

صدام حسین دوستی کرده بی. کرده تیر پستی به دوزمن نهاده کابرای تاهین زیار توره بو وتی؛ «نیمش شت له سر جلال تالهبانی پلاو نهکهنهوه. نهوسین؛ جلال روژی عسلی نیران بوه، روژی عسلی عسراق بوه، روژی عسلی لیسبا و، روژی عسلی سورپاه...» خریک بو گشتوگوکمان زیار توندوتیژ بی له پیر نهوه وستم بهرمهوه وتم: «بی منعت بن چیتان له دس دی بیکن. حیز نهکی کمینی بو دابنن» تظلمونهکم به روژا داخستوه.

نوسا نهوسینی نم پیاوم دهپاره صدام به همد نهگرت.

✱

کونگره کومله خریندکاران

سروک و سکرتر و زوی نهنامهکانی دهستی پیروبیری کومله خریندکاران» نهنامی پارتی بون. هندیکیان کاریان بو «دزگای پارسان» نهکرد. نمیش وهگر هسو دزگاکانی تری سر به شوری له نهنامی ناشهتال دا توشی نهفلجی بو بو. بو نهوی لهو حاله دمی و بکهنهوه چالاکی نهو «کونگره عسلیدهم» بهستی. له پیش بهستی کونگرهکدا طاریق عسراقی، سروکی کومله، چو بو نیران بو نهوی درا نامزگاری له مالی پازانی وهگری و، له دهرووبیری کونگرهکدا گهراپوه.

نهنامانی خریندکاران له هسو ولکهکانهوه بانگ کران بو پیرلینی روژئاوا، شینی بهستی کونگره. روژی دهسپهکردنی ۷۵/۸/۲۶ که نهنامهکان چو بون بو هولی کوبونهوه، سهریان کرد بو وینهیکی زور گهوهی هلا مستملا به دیواری سهگوری پردمی هولهکدا هلواسراوه، دهستی پیروبیر له پردمی دا دانهشتین. نسه نارزابهکی زوی له ناو هولهکدا خولقاند بو. داوا کرا بو وینهکه دایگرن. نهوانیش سور بون له سر هیشتهوهی. زوی نهنامهکان هولهکمان به جی هیشته بو. کونگرهکه تیکچو و، کوبونهوکانی دواخرا.

من نهو روژه نهوی نهوم چونکه لیزای نهنامیام درنگ پی گهشت بو. که من گهشتم له پشتی پردمه گشتوگوی لاهلا نهکرا بو دوزنهوی چارههکی ساتوانی که هسو بهشارهکان پی ی رازی بون.

سالاتی تر من بو هیچ کونگرههکی نهچوبوم. نهسجارهیان له پیر ناسکی هلوامیری سیاسی له سر داوای بهکیتی چوم. مامجهدال و کمال لوناو و هوسر شیخمویس هات بون.

نیه: نهوانی بهکیتی، رضیسان وایو کونگره به بهگرتی پی نهستهوه و،

ریازیکی پیشکوتنخرازانه بگری و، نوینمرانی هر چوار پشه‌کمی کورده‌ستانی تی دایی. هیچ بیانی‌ده‌کمی بهی مان نغدی پر تیکدانی کونگره و، لئ‌تکردنی کوسمعلی خریندکاران. به تابه‌ستی نه‌توانرا به هملیزاردنی نازاه دستمی پرموجهر له دس پارتی دهره‌پنری.

هندی له کورده‌گانی نهران که سر به حیزی دیموگرانی کورده‌ستان بون لهر روده زور توندرو بون. تضانت نمبیری قازی، که وه‌کو دمراسنی کورده‌گانی نهران ندوا، به راشکاری نمیرت: «نیمه ناماده نین له ژیر پدک سعلف دا له گیل لاینگرانی بارزانی دابنشین. نوانه سر به ساواکن. هواله‌گانی نیمه به ساواک نه‌گه‌پن.»

چاره‌ده‌کی کاتی دوزراپوه. دستمه‌کی تیکه‌لاو دانرا پر پیره بردنی کونگره تا هملیزاردنی گشتی. چینه هرله‌کوره. نمیر کامهران پدرخان هات پر نوهی وه‌کو میوانی کونگره پشداری پکا. نمبیری قازی هستا به نارمزیپوه هندی قسبی کرد و، وتی کونگره پر بوه له پیادی گوسانلیکراو له پرتوه جیگای نیمسی تی دا نساوه‌توه. له هولی کس‌پونهوه چوه دهرهوه و، کورده‌گانی نهران و، هندیکی تورکباش به دوی دا روشتن. نیمش به ناچاری له گلیان دهرچوین. نمبیری قازی نغوته پاسی نوهی نه‌کرد که نوان ناماده نین له ژیر پدک «سعلف» دا له گیل لاینگرانی بارزانی دابنشین ناویان نا بون: «ناغایانی سعلی».

نم کونگره‌به، پدک‌مبین رودای سیاسی گرنگ بو دوی ناشبه‌تال، به‌لام چند شتیکی به رونی دمرخت:

- سرموای نو مهنه‌به نغوایدته‌بی بنمالی بارزانی به سر گلی کوردیان هینا بو، هیشتا ژماره‌ده‌کی زور لاینگری دلسوزیان هبو، له همر هنگاوکی باش و خراپی دا کورانه دوی نه‌کوتن.

- بارزانی، به پیچمواتی نوهی نه‌ده‌های نه‌کرد که دهوری توار بوه، سرفنوی کسوت پروه خو کو‌کردنوه پر نوهی جاریکی تر دس پگرتوه به سر جولانوهی کوردا. لاینگره‌گانی خری هاروشتموه مهبان. هر لهر ماره‌به‌دا پدک‌مبین پمانیان دمره‌ی ناشبه‌تال به ناوی لقی نوروپای پارتیه‌به به‌لا کردهوه.

- بنمالی بارزانی تعجری‌به‌مان له راه‌ورد وهرنه‌گرت بو، همر جوری له «پلورالیزم» مان رت نه‌کردوه و، وه‌کو چاران سور بون له سر سپاندنی «سروکاپیتی بارزانی» و «پارتي پشرو» به سر جولانوهی کوردا. پر جبهی کردنی نمش سلان له هیچ جوره «حرام و حلال» پکی سیاسی نه‌نه‌کردوه.

نیمه هوبلیکی زیرمان دا کومصلی خوندکاران لت نمی، بلام سرملهام بو رازی کردنی کورده‌گانی نهران نیمش: لاینگرانی به‌کیتی جیا بوینوه. کونگره‌یه‌کی جیاوازیان بهست. کومصلیه‌کی ناماده کردنیان داسوزاند. پاش چند مانگی د‌کومصلی خوندکارانی کسود له د‌مروبی ولات» یان پیک هینا. هردو کومصله د‌مروبی نووتیان نصا له نوروپا. لاینگرانی د‌مروکرات وه‌گو گ‌رم بون بو لت کردنی کومصله، نوینده گ‌رم نبون بو به‌گ‌رخستنی کومصلی نوی و بو به‌شداری له چالاکیه‌گانی دا.

•

فاروقی م‌لا مستعفا، ناسروزی فریادی م‌لا معصود و، ناسپاری له میهن‌نشی، منش بو. به هری به‌سروایه‌ری سیاسیه له گ‌ل به‌ک کوک و تنها نبون. نو له س‌مرومی خوندنی س‌نوییه له گ‌ل حشع بو، منش له گ‌ل پارتی بوم. له گ‌ل نموش دا دوستانه‌نیمان هر هبو.

که حشع بو به دو به‌شوه و، عزیز نملاج جیا به‌روه و، د‌القهاده مرکزیه للحزب الشیعهی العراقی» پیک هینا. فاروق و هندی له ه‌ووی‌گانی دایانه پال عزیز حاج. د‌وایی عزیز گ‌یرا و، خباتنی له ه‌ووی‌گانی کرد و، هاته سر ت‌لف‌ن‌بون به‌شسانی له راب‌وردی خوی د‌میری. پاشماوه‌کی قیاده مرکززی د‌ی‌زبان به کاره‌گانی خریان دا. نه‌یراهیم ع‌للای راه‌ری کردن. نه‌یراهیم چو به س‌ویا و، فاروق مست‌ولی بنکه و به‌شمرکه و ریک‌هسته‌گانی کوردستانیان بو له ناو کیله‌گان د‌ائن‌ه‌شت.

روانی ناشیه‌نال، نیمش له گ‌ل س‌ر‌کرده‌گانی کومصله ق‌سی کرد بو، هاو‌کاری بک‌ن بو س‌نوه و به‌ر‌نگاری. پاشان ب‌ریان د‌مرگ‌وت بو نم کاره‌بان پی ناگری، توانش له گ‌ل ل‌شاری خ‌لک دا گ‌را ب‌نوه بو ه‌راق. کار‌د‌ستان، ل‌وانه غ‌انم ع‌هد‌ول‌ج‌ل‌ل، له گ‌ل فاروق و ه‌ووی‌گانی ق‌سم‌ان کرد بو: که ح‌ی‌ه‌کی توانش له و‌زار‌ت و به‌ردا به‌شداری بک‌ن. ن‌مان خ‌زبان ل‌و م‌صل‌یه د‌زی به‌روه به به‌انوی نووی م‌س‌ر‌له‌ک‌ان‌یان له د‌م‌روه‌یه. ر‌ی‌گ‌ایان به‌و به ه‌ووی‌ه‌کی ت‌ری: ع‌س‌ط‌ان چ‌ل‌س‌یر‌ان، د‌ا‌و به‌چ‌نه د‌م‌روهی ه‌راق، بو نووی ق‌سه له گ‌ل ه‌ووی‌گانیان بک‌ن، به تای‌ه‌تی له گ‌ل نه‌یراهیم ع‌للای.

فاروق له گ‌شته‌کی دا بو نوروپا گ‌ه‌شته گ‌ه‌شتا. چند روژی م‌ایه‌وه. به ت‌یر و ت‌س‌لی له س‌ر ع‌ل‌وم‌ع‌رجی ک‌ورد‌س‌تان د‌و‌این و، م‌ن پاسی به‌ر‌نام‌ه‌ی کاری د‌اه‌ان‌وی به‌ک‌ت‌یم بو کرد. له گ‌ل فریاد زوری له گ‌ل خ‌ریک ب‌ون له ق‌ه‌شتا به‌یت‌ه‌وه و، نه‌چ‌ه‌وه به‌ر چ‌ن‌ق‌وی به‌ص‌س، تا نیمش د‌س پی نه‌ک‌ه‌ن‌وه، ن‌وسا به‌ک‌وه نه‌گ‌ه‌ن‌وه ک‌ورد‌ستان. فاروق ملی ن‌دا و س‌ور بو له س‌ر گ‌ر‌ان‌ن‌وی بو ه‌راق. به‌ان‌وه‌ک‌شی ن‌وه بو،

که نیتسزاسی هدیه و، بطنی داره به هاوریکانی بگنیموه لایان، نگمر ندگنیموه
لوانیمه بمص نازاریان بدات. فاروق نیتسزانی چارنوسی چی نمبی و بمص چون
رملتاری له گیل تدکا، له گیل نموش دا گنراپوه بر هیراق. بگرممان نممه هملرستیک
جرامبرانه و نازاپانه بو.

عسلاوی و حیزه کمکی نمنداسی «التجمع الوطنی العراقی» بون. عسلاوی دواي
ناشبهتال رمی واپو: له بر نموش چولانموش نیتسمانی و دیموگرانی له هیراق دا زمری
زوری لی کوتره و، کادری زوری له دص داره و، له پراسهر داووده زگای بمص دا لاواز
بوه، هیزه سیاسیه کان بر نموش پاریزگاری ریکخته گنانبان و کادره گنانبان بکن به
هیرای هملیکی له پار، جاری چالاکسی خیران رابگرن. نيسراهم عسلاوی مالی له
دیمشقموه گوزاپوه بر لئندن. قبادی مرکززی چالاکسی خوی راگرت، حیزبی بمصیش
وازی لی هینان.

له شام دستمهک له کادره گنانبان به مه رازی نمبون. ریکخراویکی نوی بان پیک
هینا و پلاو کراوه بکبان به ناوی «وحدة القاعدة» وه دمر نکره. عادل هیدالمهدی «ابو
اصل» ریسری نکرده. لمر کوردانسی له گلبان بون؛ فاضلی مهلا محصور و، سامی
شورش.

■

تا ناشبهتال پناهیری کوردی عیراق له نوروپا و نمصریکا نمبو. یا نگمر بوی
زور به ده گمن بو. کورده گانی دمرمه نوشی گپوگرفتیی پاسپورت و گنرانوه و هاتوپو
نمبون. بهلام همر گفتوگی بک جوری له چارمصر گردنی نم گیشانی به سزا نهدات.
ناشبهتال سپهتیه کی ندمواپهتی گمروسی به سمر کوردا هینا. سدان هزار
کوردی عیرانی دمرمدر بون. زندهان رویان کرده نیران. نیران چیکای کرده نموه بهلام
نمبهشت له ناوچه کورده نشینه کان دا پهننوه. داهشی کردن به سمر نوستانه گانی دمرموی
کوردستان دا. دواي ماوه بک همر کسمیکش بیتواناپه ولایتیکی تر بو خوی هملیری
ریگایان لی ننه گرت ماوه بان تعدا پروات. هندی ولاتی نوروپی بریاران دا پدکی ۱۰۰
خیزانی کورد به پناهیری سیاسی و برگرن لوانه: نمسا، هولنده، سوید.

نمسا تهریمه بکی زوری همر له مسئلهی پنادانی سیاسی دا. دواي روداوه گانی
دوچیک سدان هزار چیکوسلواکی رویان کرد بوه نمسا. له بهاری ۷۶ دا له تارانوه
۱۰۰ کس، هندیکبان خیزاندار و هندیکبان سلت، له سمر حسابی نمسا گوزانموه
بر نمسه. همریان له توردو گاپدکی پناهیری نزیک قیبهتا دانان.

نیمه‌مئاتن که خرم‌ان پناه‌بری سیاسی نم‌وین نعمان نوزانی مائه‌گانی پناه‌بر، به
تاییده‌تی مریچو خانو... چه، لمو رومره نیمه نعمان‌توانی هیچ رنماییه‌کیان بکمن.
خرمان به شیمی شارمزای ژباتی پناه‌بری بون.

زودی پی نمچو سامی سنجاری هاته نوروپا بو گمشیکی سیاسی. لمو گمشعدا
سردانی نمسای کرد و، سری پناه‌بره‌کانیشی دا. پناه‌بره‌کان نروان خویان هلیان بوارده
بون. هندیک‌جان نعدامی کومسیتی ناومندی «قباده سرقه‌ده» بون. بلام که گمشته
نوروپا ژماره‌بکی زودی نعدامه‌گانان لیان چا برونوه.

زاراوه‌گانی پناه‌بردن سیاسی و هجرت هیشتا له ناو کوردا تاشنا نمبو. له
نعدیمی سیاسی کوردی دا پلاو نمبووه. دوله‌تدگانی دمه‌لاتداری کوردستانیش ریگای
هجرتی کورده‌بان نعدا. هر له قوتا‌بخانه «ادب المهجر» ی عمره‌بگانی لوانانان خوند
بو. دوا‌ی تاشیستال شمپولی پناه‌بری سیاسی بو نوروپا و نمسریکا دمیستی پی کرد.
راستییه‌بکی نیمه «هجرت» بو نه‌ک «پناه‌بردن». زور لوانتی به ناوی پناه‌بری سیاسی
گمشته نوروپا و نمسریکا، نپان‌توانی له هسراق بون بلام نروانه نپان‌نوست له
ولایتکی ترا، که هلموسرجی سیاسی و نابوری و کومسلا‌پتی و روشنیسری... ژان
باشتر و خوشتر پی داپه‌زین، نه‌گنا مەترسی راست‌پینه له سر ژان‌بان نمبو، بگره
هندیک‌جان لریان به سر کاروباری سیاسیوه نمبو.

نریتی «چونه دموه» نیر له ناو کورده‌ستانی هیراق دا دا‌هات و بو به پار.

■

له نپسانی ۷۶ دا کویرونوه‌بکی دستقی داصزورن‌نرومان له قیبه‌ننا کرد. لم
کویرونوه‌بدا؛ مامجه‌لال، کمال لوتاد، هومر شیموس، عادل موزاد، لوتاد معصوم و،
من پشدار بون. عهدوزاق نمترانی پشدار بیت.
بو نموی جوری بیرکرده‌نوی نرومای هندی له سرکرده‌گانی بده‌کتی پشان بدم
لیردا تم لونه‌ب نه‌گیرموه:

به‌کی لمو باسانی لم کویرونوه‌بدا کرا، پاسی جولانی دیپلوماسی بو بو
تازده‌کرده‌نوی پیروندی له گدل حکومتان، پارلمان، حیزه‌کان و، دژگانی راگماندن
دنیا. هر لم بواردا پرسایان لمن کرد و‌کو نونه له نمسا چی بکری باشه؟ منیش
وتم؛ له نمسا دو پارتی گوروی لی به سوسیال دیموکرات و گدل که ناومناو حوکم
نه‌گرنه دم. نیستا سوسیال دیموکرات له سرکارن. گرایسکی راه‌پاته. گدل
نوبوسون. جگه لمن چند پارتیه‌کی تر همه لوان چوکرتن و‌کو حیزی تازاده‌بخواز

که تاوانبار نه‌کړین پدوی کونه نازیده‌ګانې تپا کویوتوه. توانیش نویږمیان له پارلمان دا هیډه. پارتی کومونستی سر په پدکیتی سولیت و دو ریکفراوی پچوکی ماویده‌ګان و تروتسکیمه‌ګانیش هیډه که نویږمیان له پارلمان دا نه‌ه. نفعه نه‌خشی دابه‌شونی سیاسي نم ولاته‌ه. نه‌ګر پانونی جولای سیاسي دس پی پکمین نیی له پارتی دملاتړمده دس پی پکمین تا تډګاته سر توانی تر.

دزګای راګم‌اندنی نم ولاتش جګه له رادېو و تملطنیون ۳ روژنامی ګوره‌بان هیډه: ګورېر، ګروین، پرېسه...

کمال فوناد، که خوی په مارکسی نغزانی و ماویده‌ګی درې له نغورپا ژبا بو. له ناو سرکرده‌پدې پدکیتی یش دا په «مستدل» دانرا بو، هلې داپو، په زمانه ګانته‌چارپه‌ګی خوی کتونه قسه وتی: «سوسیال دیموکرات» له پدکمین جنګی جیهانیپوره لینن «جواب» ی داوون. «پارتی ګډل» سر په کارتیل و ترېسته‌ګانن. هر لاپدک پېوندی له ګډل «پارتی نازاده‌پخوازه‌ګان» پکا نابوی نه‌چي. «پارتی کومونست» تا له سولیتوه فرماني بو دونه‌چي قسشان له ګډل پکمین کتلکی نه‌ه. «ماویده‌ګان» و «تروتسکیمه‌ګان» یش وکو شیخ رزا تلی: «تولادی نم عصرن» کتلکی هېچیان پوره نه‌ه.

پسجوره په کورتی همپانی لت کرد.

منش وت: «نه‌ګر وایی له نمسا کس نامینتوه قسبان له ګډل پکمین پیرون و سده‌ګانپان نیی». نمسا په هری نغوی له دومین جنګی جیهانی دا ژماره‌پدکي زور له پیاوه‌ګانی کوژا بو، رادې پیرون زور زیاتر بو له پرمیرد.

لوو سطردها مامجدهال ژماره‌پدکي پاش له کارملاست و سیاسي و روژناموایي نمسایي پینی. رادېو و تملطنیون گفتوګوی کورتیان له ګډل مامجدهال پلاو کرده‌وه، روژنامه‌ګانیش هندي ستونپان دمه‌پادی قسه‌ګانی نوی. هوره‌ها له ګډل سامی و هندي له پهرېسه‌ګانی ق م دانیش بو ناساپکړدنغوی نیوانی ق م و پدکیتی. پلام کویوتوه‌که هېچی لی سوز نه‌بو.

*

نو شیندی من لی ی نملام جګه لغوی «خانوی خوندګاران» بو نوتلیکی پچکولنشی هېو بو خرم و مسوانی خوندګاره‌ګان. جماعت لوی دابه‌زی بو. کویوتوه‌ګانان له جیگاه‌پدکي تر نه‌کرد. دوستکی نیرانی لاله‌کدی خوی بو چول کرد پین. له ګرمغی قسه‌کردن دا پین. پدکي له زغکی ماله‌کدی دا. دمرګامان کرده‌وه

کچیک بو وتی: «من دانیشتری نو فلاتی تعنیش تیروم. خورندکاری زانستگای پزیشکیم. خوریکی دوس خوریندم. چند روزیکی تر تاقیکردنموده کی گرنمگ همه. دهنگان زود بمرزه. تکاپه به دهنگی نرم بلوین». وقان: پاشه. دیوسان به کورونودکان دا. پاش موده کی تر تطفونی بو کردین دسان داوی لی کردین به دهنگی نرم قسه بکمین. وا دهار بر نیمه راهاتسین به دهنگی بمرز قسه بکمین داواکاتی کچی تابین کلکی نیمو. دواچار هاتوه سرمان وتی: «دهگر بیدنگ نین تطفون بو پولیس نه کم تلیم تاقی تیروست له فلاته کی تعنیشا من خوریکی دانای پلاتی کاریکی تیروستین!»

تیرابه کیان له گلد د. لوتاد چوین بو گران. لو کاتدا تازه فلیس به ناوانگی «نسانویل» له سینماکان پشان ندرا. پیکوه چوین بو سمیری نم فلیسه. له سالونی پلیت برین دا به ریکوت توشی کونسولی حیراق بوین. نمیش نمبو بو سمیری همان فلیم. چاکوچونی له گلد من کرد تمیزانی جماعت له فیهنتان. پرس: «نوه ماسجیلاه له گلدت!» و تم: «نمخیر». وتی: «کواته د. فوناده». وا دهار بو به قسدی دا ناسبهوه.

•

د. کمال خوشناو له «هنگراده» ی پایتمنی «برگوسلاوا» هوه تطفونی بو کردیم که هاتوه دهموه و، نیموی من بینی. حزم کرد بیته فیهنتا نمیشترانی. له پیر نوه من چوم بو لای. که زانستگای سلیمانی گراهوه د. کمال خوشناو لوی دامعزرا. پشتر ناسیایسان هیر بهلام که هاله سلیمانی دوستایه کمان به هیزتر بو. له دهگر تنوی هردو بهاله کی پارتی دا بو به نمناسی لقی سلیمانی و، له گلد هیلگیرستانوی شردا چوه ریزی پشتر گوه.

حیراق بو هاندانی زاناکان یا دهگو خوی پی ی نمون: «اصحاب الکلمات» ی حیراق هندی «تمتیزی» ترخان کرد بو. دهکی لو نیستازانه تومیر ریگای ندان له نوروپا نوتوسیل و کلرپلی ناومال بکرن و بی گورمگ بهیمتوه بو حیراق. د. کمال خوشناو که زمانیک «عمید» ی کاروباری خورندکاران بو له زانستگای سلیمانی نیمترانی کلک لم نیستازه و میگری. پیر بیاتوه هات بوه دهموه. له کوردستان قسی له گلد کاک شعاب کرد بو. کاک شعاب پی وت بو له دهموه قسه له گلد نیمه پکات و هر ریش نیکمان پشان دا به قسمان پکا.

له روزانی ناشهتال دا که هیرشی جمیش بو سر ناوچی سیدصادق دستی پی

کرد، کاک کمال تغذای لای سلیمانی پارتی بر، پیش دسپیکردنی هیرشده که، له گیل
فدناح ناها و، کوملیکی تر له مسئوله کانی شورش چو یون بر نو ناوچه به، هیرشده که
گمشته سریان، حمصی سید علی حافظ، یه کی له فرمانده کانی هیرشده که، بر نوعی به
زندوبه تی نه گمشته پیردستی دوژمن خوی گوشت و، توانی تر به ناروحه تپیه کی زور له
گماروی جهیش دره یاز یون، کمال لم شمردها قاجی بریندار بر بر، که هاته بملگراد
هیشا به تمواری چاک نمیرور و نمشلی.

چرم بر بملگراد، له گیل و، کمال به کسان گرتور و چند روژی پیکور یون،
گفتوگری تمواریمان کرد، پیشتر من له گیل هندی له تغذایمانی دستوی دامزینتر قسم
کرد بر که چی پکات، پگمشته یا پهنیتور؟ نه گمر پهنیتور چی پکات؟ رضیهان وایو؛
نه گمشته بر عیراق، همل پنا جاری له دروره پهنیتور، نه گمر پخوانی بر داپیکردنی
ژمانی کاریک بدوزیتور، تا بزاتین روداوهدگان پورو گوی تروین.

و، کمال نه گمرایور بر عیراق، بخویندنی کشتوکاری له زانستگای به فداد و
خویندنی دکتروای له یوگوسلاویا تموار کرد بر، کاری له لای کومپانه کی یوگوسلاوی
دوژیمور، کاره کی له لیبیا بر، و، کمال چره سر کاره کی له لیبیا تا کانی داوا کرا بر
سویا و دواپی بر کوردستان.

هر لم سملردها به همل زانی بر پیکه پانی ریکخراوه کانی به کبستی له نار
خویندکاره کورده گان دا سردانی زوری کوماره کانی یوگوسلاویا کرد، له «زه گریپ» وره
دستم پی کرد، تا «سکریپا» ی پایتمشی «مه کدونیا».

■

پیش نوعی شهبانها به چی بهیلم بر خواحافیزی سردانی هندی ماسوستا و
ناسیایم کرد، له نار توانندا «هلمسوت کراسر»، پیم وت؛ «هاتوم بر خواحافیزی،
نه گمریمور بر کوردهستان»، وتی؛ «پوچی نه گمریمور؟»، وت؛ «نمچین شورش
هملنه گبرسیننور»، سیری به سه گم هات، دستوی برد بر لای لاجانگی و پله کانی
پادا، نیمه نشانن تیکیچین و شیتی بر، وت؛ «نا من تیک نمچین بلام نیمه سر به دو
جیهانی جهاواژین له به کتری تی ناگمین، لای نیو نازادی نمونده زوره گمشته رادی
داوشین «دیکلیناسیرن» انحطاط»، کچی لای نیمه هیچ جور نازادیه ک نیمه، لای نیو
پاره نمونده زوره گمشته رادی ناوسان «نیللاسیرن» تضخم» کچی لای نیمه پاره
نیمه، لای نیو پیشسازی نمونده زوره گمشته رادی پسیونی ژنگه «پولپوشن»
تلوت البسته» کچی لای نیمه هیشا پیشسازی نیمه، له پیر نور زحمته له من تی

هکس». نېتر خواجهالیزم لی کرد. تا نېستاش دنيا نېم لوی: بوچونه کس نو راست بو
که منی به گموج نوزانی. بان کاره کس من که چرم بو بختاری له دسه بکړه نلوی شورش
دا.

شام: مه‌کزی خو‌سازدان

■

روژی ۷۵/۱۲/۱۳ بر یه‌کسمین چار له ئیختاره به ئیروکه چوم بر ده‌مشق.
 ده‌مشق دامزینەر، چگه له عومەر شیعوس که کوردی سوریا بر نه‌پشتوانی
 ناماده یی، ئه‌نهامه‌کاتی تر، مامجیلال، د. لوتاد معصوم، د. کمال لوتاد، عادل مورا،
 عه‌ندوزاق میرزا و. من، هه‌مو له ده‌مشق خر بیه‌نهره.
 سونلیر نه‌قش‌بندی هاورێ ی عادل مورا بر ئه‌رش له تارانوه هات بر، عه‌لی
 سنجاریش له شام نه‌شعجی بر بر، هه‌روکیان به تهما بون بینه ئه‌نهامی ده‌مشق
 دامزینەر.

چگه له مان، لهو ماره‌ها چهندین کوردی هیرانی گه‌شت بونه سوریا:
 سه‌لامی مه‌لا محمد، عارف شیخ گه‌رم، ئه‌نور شاگه‌لی، ئیبراهیم هه‌زو،
 ئیبراهیم هه‌مد عه‌لی، ئه‌نهامی کومه‌له بون، دواي دهم پی گه‌ردنی هه‌رشێ گه‌ردنی
 ئه‌نهامانی کومه‌له له هه‌راوه هات بون.

حسین خوشنار، سه‌ید گه‌رم گه‌رم، جه‌مال محمد به‌نا، عه‌بدوللا خوشنار، وه‌لید
 نه‌قش‌بندی، لوتاد عومەر، ئه‌نوری جه‌میل، عومەر هوسان (زه‌هیم عه‌لی)، سه‌ردار
 نه‌ی‌دکر، عه‌لی مسته‌فا، راتهد عه‌زیز، ئه‌نوری ئه‌مین هه‌سری، ئه‌نور بون و. حسین
 به‌هشخ، به‌ززی، مسته‌فا خو‌خی، حسین نه‌رمو، عه‌باس شه‌هک، سامان گه‌رمیانی، عادل
 شوکر، داود مه‌مه‌د عه‌لی... له ئه‌رانوه هات بون.

ئه‌نه‌ و، زووی ئه‌رش، به‌ ره‌گای جه‌یا جه‌یا گه‌شت بونه سوریا. هه‌ندیک به
 پاسپورتی هه‌یرانی و، هه‌ندیک به «په‌روانی هه‌یو» ی ئه‌رانی و، هه‌ندی به پی، به‌لام
 هه‌مو له ده‌وری یه‌گه‌شتی کوه‌په‌نوه، هه‌ندیکیان له قامه‌شلی بون و، هه‌ندیکیان له
 ده‌مشق. هه‌مه‌یان هات بون، به قه‌سه‌ی خه‌یه‌ن، به نه‌یازی به‌شدارێ کسه‌ردن له
 ده‌په‌که‌رنه‌وی شورش دا.

کوه‌په‌نوه‌کان ته‌واو بون. لهو مه‌مه‌لاته‌ی په‌سه‌ست بون پاس کران و، ره‌وشه‌نی
 کاری داهاو دا‌ترا. هه‌شتا کاتی گه‌رانه‌وی نه‌شعمان نه‌عات بر، منه‌ش هه‌شتا هه‌ندی وده
 کارم له ئه‌یه‌نه‌تا ما‌بو. دواي ئه‌وه‌ی له گه‌ل هه‌مو ته‌وانه‌ی له سوریا کوه‌په‌نوه ئا‌شانه‌تی و
 ناسه‌لوم په‌ها کرد، پاش چهند حه‌فته‌یه‌ک گه‌راوه‌ ئه‌یه‌نه‌تا، به هه‌رای ئه‌وه‌ی له

ماوه‌یه‌کی کورت دا دیسان بیه‌وه شام.

•

دوای نوو شالاره‌ی دزگا نئم‌یه‌یه‌گانی به‌عیس پر ستر ریک‌خسته‌گانی کوم‌یلدی کرد، ریزه‌گانی پشویه‌یه‌کی زوویان تی کورت پر. سرگردا‌یه‌تی و، کومیت‌ی ریک‌خستی شاره‌گانی نما پر. بلام هندی له گادر و نئم‌اسه‌گانی بهر دس نه‌کوت بون خویان شارد بروه و، هندی‌کیشی هر ناشکرا نهر بون.

هندی لور نئم‌ام و گادرانی لم شالاره دهره‌از بون، هولیان دا ریک‌خسته‌که بگرنه‌وه، بلام هندی لوانش گبران و، کاره‌کیان سری نه‌گرت.

شاسوار جه‌لال، که دوایی به «گاک نارام» ناری دمرکرد، لوانه پر بهر دس نه‌کوت پر، خوی شارد بروه. شاسوار له سره‌تاره به‌کی پر له نئم‌اسه‌ چالا‌که‌گانی کوم‌یله و، شاره‌زای ریک‌خست و، زوری نئم‌اسه‌گانی پر، هر زو هولیکی زوری دا پر گرت‌موسی پاشا‌وه‌ی ریک‌خسته‌که و، ریک‌خست‌موسی. نوسا ریک‌خستی کوم‌یله هر پاریزگانه‌کی به هر‌یه‌یک دانا پر. له هر پاریزگانه‌ک به‌کی دباری کرد پر، لوانه: سالار (نجم‌دین عزیز) له سلیمانی، عادل (آزاد هورامی) له کورکوک، ملا به‌خیار (حبیب‌الله محمد کرم) له خان‌لقین، عبدالرزاق له هولیر. پیکوه کومیت‌یه‌کیان به‌یک هینا پر پر سرگردا‌یه‌تی کوم‌یله و ناویان نا پر: «کومیت‌ی هر‌یه‌کان». عبدالرزاق پاش ماوه‌یه‌ک له گیلیان تیک چو پر، هاوکاری له گیل نه‌کرد بون، بلام سیرهرشتی نوو ریک‌خراوانی کرد پر که ناسی بونی.

نم کومیت‌یه‌ چنند کاریکی گرنگیان نئم‌ام دا:

۱. نئم‌اسه‌گانی کوم‌یله‌یان ریک‌ خسته‌وه، له گیل زوری نوانی خویان شارد بروه و، نوانی ناشکرا نهر بون، په‌یروندیان دروست کرد و، هسر نوو شانه و خه‌تانه‌یان پیکوه گری دایه‌وه که سا بون و، کومیت‌یه‌یان له شاره‌گان دا دام‌سزاندوه و، کورته راگه‌شانی تیک‌خورشانی تازه.

۲. په‌یروندیان له گیل چنندین نئم‌سری شورشگیر و گادری په‌شم‌رگانه‌تی دروست کرد و، داواپان لی کرد بون خویان ناماده بکن پر چونه شاخ.

۳. په‌یروندیان له گیل دست‌ی دام‌سزاندوی به‌کشتی له دهره‌وه به تأیبه‌تی له گیل مام‌جه‌لال دروست کرد.

چکه له نئم‌امانی کومیت‌ی هر‌یه‌کان، چنند کم‌یکی ترش هاوکاری زور و کار‌گیران کرد بون پر به‌جه‌یه‌شانی نکره‌گانیان، لوانه: جمال عیسی مصروف

«جمال‌روش»، جمال تاپر، شازاد صائب، نبراهیم محمد، عزیز محمود...
 جمال علی مارف (جمال‌روش) و، نبراهیم محمد هور ده‌کشی چارک هاتن
 بر سوریا نامی کوملیمان هینا و، عوسمانی مام برام چند جاری هات بر ده‌مان.

•

سوریا و عراق ده‌گروچی هورده‌کیان له ژیر ده‌صلاتی حزبی به‌میس دا بون، به‌لام
 هور له سه‌ده‌تاره ناکوک، به‌لکو به‌ خونی ستری به‌گتری تینو بون.
 هندی لور هوراقه‌بانن چیرینه سوریا ره‌کفرایکی «به‌ده‌یی» مان داسه‌زاند بر به
 ناری «التجمع الوطني العراقي؛ توج».

نوو حزب و ره‌کفرایکی له «توج» دا کو بیرونه بریتی بون له مانه
 - حزب البعث العربی الاشتراکی - قهاده قطر العراق. احمد العزازی و باقر

باسین

- الحركة العربیه الاشتراکیه.

عبدالله النصاری، جواد الدوش، هونی قلمچی.

- الحزب الشیعی العراقي (القیاده المركزه)

ابراهیم علوی

- الحزب الاشتراکی

رشید محسن، مینر الویس.

- مؤلف القومیین

ایاد سعید ثابت

هیچ ره‌کفرایکی کوردی له توج دا نه‌بو. له پیش تاشبه‌تال دا، توج له گیل
 بارزانی و سرگردایکی پارتی نیوانی پاش بو، به‌لام پارتی تیکه‌لای نه‌بو. رنگه هوی
 به‌کشی نوه بریی که توج چمپ و هورمه‌پرست و دوژمنی نیه‌راتیل و نه‌صیکا بو.
 نه‌وش له گیل تیکه‌بشخی بارزانی نه‌شه‌گولجا. هوی دوهمیشی رنگه نوه بریی، بارزانی
 و پارتی خورمان له توج زود به‌ زلفر تیزانی. نوان حوکمرانی ناوچه‌ده‌کی مسراوان و،
 خاومنی لشکرکی گه‌وره بون، له کاتیک دا توج پناهر بون له ولاتیکی تر.

به‌کشی دوی نوهی سوریا کرد به‌ ملیشدی سرگردایکی خوی نه‌بو هلوستی
 خوی له توج رون بکا‌نوه. سوریا بر به‌کشی په‌وست بو. مانوهی به‌کشی له سوریا و،
 راه‌پازدنی کاره‌گانی، ده‌کو ماسجیدال نه‌بوت؛ به‌ند بر له سر نوهی به‌کشی به‌سته
 نه‌نامی «توج». به‌لام نه‌نامی به‌کشی له توج دا، به‌کشی نه‌سته ژیر باری چند

نیتیزامیکی سیاسی گرانوده، لغوانه:

۱. نمبر شورشی کورده بخشی بی له شورشی عیراق و، دروشه‌گانی شورشیکی عیراقی بمرز پکاتوره و، به‌گیتی له ژیر تالای توج دا شورشی پکا.

۲. نمبر به‌گیتی روخاندنی رژیم پکاته نامانج و دروشی سهره‌کی خوی.

۳. نمبر به‌گیتی تا روخاندنی رژیم عیراقی دروزه به خیمات پدا و، هیچ جوړه سازین و چاره‌به‌کی مامناوینی قبول نه‌کا.

له کسورنونه‌به‌کی «دستپی داسزونه‌تر» دا نم پاسه خرابه پیر لیکولینوده و هلسمنگاندن و دهنگان. عادل سرود و من دهنگان تندا پر نغناسه‌تی توج، من رشیم وایر: به‌گیتی نه‌چته ژیر باری هیچ نیتیزامیکی سیاسیره و، خوی نه‌پسیتنوده به هیچ ریکسراو‌یکی ترموه، پر نوعی نازادی جسرلاتی هس. به زودابه‌تی دهنگی دستپی داسزونه‌تر به‌گیتی پیری دا بی به نغناسی توج. له گیل توج کموته گفتوگو، زود مسئله‌کی گرتگی پیرسلانده:

- پروگرامی توج دستکاری کرا، ماله‌کانی، کورده رونتر و فراوانتر خرابه ناوی.

- توج بملینی دا که نیم‌کانه‌تی مادی و معنوی پر شورشی کورده دا‌بین پکتن و، شورده‌که گفته پی بدن پر شورشیکی عیراقی له روی: سرکرده‌به‌تی و پشدار و معبدانی کاروه.

- توج بملینی دا که هاوزمان له گیل دسپیکردنوعی خیماتی په‌گذاره له کورده‌ستان نتوانیش له ناومراست و خواری عیراق دا چالاکي شورشگیرانه دس پی پکتن. باره‌گاسکی توج له نزدیک «الجسر الابيض» پر به شسونی کسورنونه‌تی عیراقیه‌کان. به روز لوی به‌گتی‌پان ندی و قسه و پاسیان نه‌کرد. سرکرده‌گانی پمیس له باره‌گای قبادی قومی دعوامیان نه‌کرد، هاتوچی توج پان نشه‌کرد. سرکرده‌تی هفتی له هیزه‌گانی تر وه‌کو: رشید محسن، صبر الویس (اير عرويه) له قاهره بون، جابوبار نه‌هاتن پر دپسشق. نموی به زوری لوی دعوامی نه‌کرد: جواد الدوش (اير شوقی) و، هونی قلیچی (اير عمر) بون.

راپورتی پایک

نوئیس پایک نویسنری نیویورک پر له کونگرسی تصنی‌پکادا. کرا به سهره‌کی کومیتته‌به‌ک پر لیکولینوده له چموجوله نه‌پنیه‌گانی «سیا». له پیر نموه کومیتته‌که و اپورت‌ه‌کی ناماده‌پان کرد پر به ناوی «پایک» هره ناویان دمرکرده.

نیم کومیتیه له ۳ مستطهان کولی پوموه په کیکیان پیوندی نهمریکا و کورد
 یو. رولی ۷۶/۱/۱۶ راپورته کمان دا په کونخهس. چمند نهینه کمان ناشکرا کرد یو.
 بلاو کسردنوی پر ناوانگی نهمریکا خراب یو. له پر توه سببا و پرمو بهرپاوه تی
 نهمریکی. تنانت سروک فورد. هولیکی زویان دا یو هشتنوی په نهینی. پلام
 دانیه کی نیم راپورته گمشته دس روزنامو انده گانی گولاری «دنگی لادی: فلیج
 نویس» و. له ۷۶/۲/۲۲ دا پلاوی کردهوه.

نیم راپورته میووی پهمندی بارزانی - نهمریکا له سرده تی دامتروانیه تا
 کانی ناشیه تال نه گپ توه. نهمریک په گان مستقلی کوردان په «قارتی پاری» ناوردوه.
 راپورته که نه گپ توه چون نیم کارته مان په کاره ناوه پر تشکار کردلی عراق. کانی
 عراق دوژمنایه تی نیرانی شای نه کرد و. کانی عراق دزی لیک چا کردنوی هیزه کانی
 عرب و نهمریکا یو. وه چون نیم کارته مان له کار خست پر توهی عراق دستی په تال
 بی یو دوژمنایه تی سوریا، چونکه سوریا لو کاتندا دزی روتی ناشتی یو له گیل
 نهمریکا یو.

نیم راپورته له دنه ادا دنگی داپوه. په کیتی کانی خوی دانجه کی دس کتوت.
 وریک پرا په سر عربی و. له «الشرا» دا وریکی له سر نویس. پلام همیکل له
 وتاره گانی دا چمند جاری پاسی کرد و دگو نمونه ک له سر جوری کاری کسینگر
 پرمو پرمی ملاتی دا. هروما (۱۳۸ - ۱۴۱) ی کتیه کی: «الحل والحرب» ی یو
 نیم پاسه ترخان کرده و. نوقته سره کیه کانی په وردی وورگروه.

کاتیک گلیی له کسینگر کرا له سر نیم رولتاری له گیل کورد وتی:
 «سودای زیری کار کسینگری نه». مبهستی توه یو له پیلانچران و کاری
 جاسوسی دا گوی نادیده په هاگانی روت و دین.

■

دوی توهی له هلیزاردنی گشتی دا له تورکیا «جمهوریت خلق پارتی سی»
 په رپری «بولند نموت» هاته سر کار. «لیپوردنی گشتی» یو همو پند و هلاتوه
 سیاسیه گان دمرکرد. گپراوه کانی کورد پرمی و. توانی له دمروه یون گرانوه تورکیا.
 جوری له نازادی سیاسی له سواتسری تورکیا دا پلاو پوموه. جراتووی نهمووی کورد
 پراوه و. گمشه کردنکی گمروی په خیموه پینی. نهمشی سیاسی ناو کوردستانی
 تورکیا لو کاتندا پهمچوره یو:

- کادره کانی حیمه کی د. شکان سرلغوی حیمه کمان په ناوی «پارتی

دیموکراتی کوردستان له تورکیا ۽ ریک خستوه. یو داپرسنی چالاکی چې په کیمیا ریکفراویکی قانونپیا په ناوی، ده د ک د ۵ داسیزاند، نم ریکفراوه له سترانسری کوردستان دا پهری سند و، لقی پاتی قانونی داسیزاند، عتی پتین، لخصه فارلی، نجمه دین بیوک لهما، عتی شیر، عبدو طافط، موحسین، سعید، محمد عتی، زهوک.. له سرکرده چالاکه گاتیان یون.

نم حیزه، په قسعی خوی، پارتی پشروی مارکسی - لینی داسیزاند و، خری تاماده نکرده له دواړو دا خورش له کوردستانی تورکیا پریا بکا. له ناو لوان و روشنیبرانی چینی ناوشارده گان دا نفوزی پیدا کړه پر.

- گادورده گاتی چې په کس سعید نالچی پش ستر نفوزی چې په کیمیا په ناوی، دپارتی دیموکراتی کوردستانی تورکیا ۽ ریک خستوه و، له ناو روشنیبرانی گونپاریزی شاره گان و سترانی عحاتیر دا، نفوزی پیدا کړه. دپروشی سعید و، عتی دپلور له سرکرده چالاکه گاتیان یون.

- پنکیده کی بلاکړدنه په ناوی «کوسال» داسیزا و، گولواوی «رژگاری» په توکی بلاو نه کړدوه. نم گولواورده هندی روشنیبر و لای لی کویوه و، ریکفراویکیان په ناوی رژگاری داسیزاند. مومعاز لوان و، خدیجه پشاور له چالاکه گاتیان یون.

- پنکیده کی تری بلاکړدنه گولواوی توکی «توژگولک پولو: ریکای نازادی» بلا کړدوه نمیش هندی روشنیبر و لای شاره گاتی لی کویوه و، ریکفراویکیان پیک هینا. دای یو په ناوکی «پارتی سوسیالستی کوردستانی تورکیا». نم ریکفراوه زور په توندی لاینگری په کیتی سولیت یو. کمال پورقای ریمیان یو.

- چمند کسکی تر پنکیده کی ترمان داسیزاند په ناوی «کاره». نمیش یو په تالمیکی سیاسی.

چگ لم ریکفراوه نهینه نالانوپیا، همو حیزه گوره گاتی تورکیا وکړ: «جمهوریت خلق پارتی سی» په ریمیری پولند لخصه و. «عدالت پارتی سی» په ریمیری سولیمان دمه پیل. «میلی سلامت پارتی سی» په ریمیری نجمه دین ترمقان. تنانت. حیزه نموده به لایستدگی: «میلتهچی حه وکت پارتی سی» په ریمیری توکمش، له کوردستان دا جموچولیکی زور و، لندام و لاینگری زویان هیر.

که په کسیتی داسیزا، هولیکی زوری زویان دا یو داسیزاندنی پناخصی دوستا پتی له گیل همو نو ریکفراواته. په کیتی ریکفراویکی تازه و نغاسراو یو له

کوردستاني تورکيا. مامجهدال ناسراو يو، نومش په هوی پروپاگاندي پارتيمو نای زور په خرابی روشت يو. هر له سرتاوه هندي لم ریکخراونه په هوی نای مامجهداليمو نه پدگيتی کوته سلیمينهوه.

که ق م دامزرا، کوردستاني تورکياي گرد په ميداني سهرکی چالاکیه کانی خوی و، هندي له پهرپس و کادره کانی خوی نارده نومی. زور په زوی دوستایهتی خوی له گیل دوسته کانی تازه کردهوه. حیزه کی دهریسی سمعو و علی دپنلر وه کولتی ق م له تورکيا کوته گیر. همو چالاکیه کانی خوی ترخان گرد يو دوژمنایهتی پدگيتی. په «تاپ و رونه» پلاوکر لومدکی تورکیمان په نای، «خبات» درته گرد، همو پاهته کانی جنیر يو په مامجهدال و هیرش يو پر سر پدگيتی. پدگيتی یان په «جاشی ۷۶» نار نهر. سوانی عشره ده کانی سنویان له پدگيتی تو گرد يو.

د. شکان، نور کانی له ناوچی زاخو ژبا يو، هندي وتار و پاهتی له سر کوردستاني هیراق نرسی يو، يو رازی کردنی پارزانی و پارتی. زور په توندی هیرش کرد يوه سر مامجهدال و په خیانت تاوانباری گرد يو، لم ماوه پدا رزگاری نور وتارانی شکانی سرلنوی پلاو کردهوه.

حیزه کی مای له تورکيا دامزرا يو، رولانسی «تاپنلک» یان دهر نکره. ثم رولانمیه زور چار وتاری خرابی له سر پدگيتی نرسی و، پدگيتی په نوری سویت داتفا. له وتاره کانی دا جودی له جاسوسی يو حکومتی تورکيا نه گرد. ریکاکانی هاتوچی کادره کانی پدگيتی و، شینی ماتمویان و، نای دوسته کانی ناشکرا نه گرد.

پدگيتی، له ناو ریکخراوه کانی تورکيادا، په تعیا له گیل وپ د ک ت - پالی شکان، توانی دوستایهتی دامزرنی. نمش چند هره کی هیر؛

۱. پارزانی، «د. شکان»، رهبری حیزه کیمان و، دو له کادره کانی سرگردایهتی؛ «برسک» و «چهری» ی په توانی کرشتی «سمید نیچی» ، رهبری پالده کی نری وپ د ک ت و کرشت يو. پنکه کانی کوردستاني هیرالبان داخست یون. کادر و نغندامه کانبان توشی گرتن و راو نان و سرگردانی يو یون. هم هیره حیزان له چاری پارزانی نهر. ۲. له شوره کانی ۷۴ دا پارزانی پشتیوانی سولیتی و، حیزه شپوعیه کانی دنیای له دس دایو. دوی تاشه تالیش پناهی يو نیران برد يو، دواپش چو يوه نهمریکا. پارزانی په کونمهرست و دوستی نهمریکا ناسرا يو، له کاتیک دا پدگيتی په چپ و دوستی سولیت.

۳. پدگيتی یارمندی زوری ثم حیزه تی نندا. ژماره ده کی زور چه کی دایه.

چهره‌به‌ک پاری پر ژبانی گادره‌گانی و چالاکي حسین‌ده‌کمان ترخان کردو. به ریکخراوه فلسطینیه‌گانی ناساند، که نوسا له لای جولانده‌گانی چینی تورکیا و دگر قبیله‌ی مرسولانده‌گان سیر نه‌کران.

د د ک د که چتری قانونی نیم حیزه پر زور به خیرایی پوری سفند، بلام له ناو گونده‌گان و، سمرانی عشره‌ده‌گان دا ده‌سلات و نفوزیکی ثغوری نه‌بو، به تایینی لور ناوچانده‌ا که ده‌کیتی پوړستی پی ی ه‌بو.

د د ک د زوری پی ناخوشو پر ده‌کیتی له گڼل هیچ ریکخراوکی تر و هیچ لایمن و کسانیه‌ده‌کیتی تر پهورندی داپه‌زینی، بلکه هندی جار هره‌شمان نه‌کره که نه‌دگر ده‌کیتی کاری وا بکا، نوا نوان «دانوستان» ی خیران له گڼل ده‌کیتی «قوت» نه‌کمن.

له گڼل نوره‌ش دا هغولی زور درا پر نوه‌ی له گڼل هم‌سویان پهورندی باش داپه‌زینی، تضانت دغوشی سهندو «ده‌صوت» گرا پر سوریا و، زوری قسه له گڼل کرا پی سړد بو. له گڼل کمال پورق‌ای که نو زمانه له نه‌نقده پر پهورندیمان کرد. منیش له گرانوم دا چوم پر لای و، سامج‌لایش له گرانوه‌ی دا سهردانی کرد. «پارتی سربالست» نوسا لاواز بو، له ناو ده‌بات دا نفوزی نه‌بو. له ناو ده‌کیتی دا نیمه لایمان واپو:

۱. گرنکی کوردستانی تورکیا بو کورده و دگر گرنکی میسر وایه پر ه‌بوب.
۲. نو هلسانده‌ی له کوردستانی تورکیا دستی پی کرده ننی پشعوانی پی قه‌دوشورت پکری پی نوه‌ی گوی پدیده نوه‌ی نوان هلو‌ستیمان له ده‌کیتی چه و چونه.

۳. ننی جولانده‌ی سیاسی کوردستانی تورکیا به پی دست‌موردان و کړخایینی گڼه بکات.

له پر نوره به هیچ جوړی ده‌کیتی خوی له کاروباری سیاسی کوردستانی تورکیا هلمش‌مقورتاند، تضانت دژاپنی نوحین‌پانسی نه‌کره که دژاپنی ده‌کیشمان نه‌کره و، ناماده پر پارمیتیان پیشکش بکا.

کاری فیکری

بو ده‌کیتی کاری راگه‌اندن و فیکری شکی گرنک پر چرنکه ریکخراوکی تازه دامغزوار بو، راپردوی دور و ناسراوی نه‌بو، چساوروی خوی ه‌بی لی ی کو پهنوده. نوه‌ی

نظامانی پدگیتی به پدگموره نه‌بسموره؛ گورده‌پدتی، بیسرواومری پیشگموتخووانی،
هملگبرساندنومری شورش، بده‌یهیانی تامالجه‌گانی گنلی گورد بو... نمانه بیزی بعز و
پاک بون، تیکوشهرانی گورد خووان له پتاوردا بخت نه‌گورد.

یہ گیمین پہاڑی تھیں، تو پھر یہ پرنس داسزوانتی یہ گیمین پرنس
۷۵/۵/۷۲ دا لہ شام و، لہ ۷۵/۶/۱ دا لہ نوریا پلاؤ گراہوہ۔ ثم پیمانہ لہ رادیوی
دیمشقمہ خوندرا پورہ۔ لہ کوردستان دا بہ چاکی دنگی دا پورہ۔ پیش ثوی موج
تفنام و قادری لہ کوردستان گار پر دوستگردنی ریکشنی پگاتی پگات، ثم پیمانہ
دوست و لاپنگری ہو پیمانہ کردہ ہو۔ پیمانہ کہ ماسجداں بہ عمری نویسی ہو۔
ورگہ دراپہ سر چند زمانیکی تر: ہومر شمس کردی بہ ٹینگلیزی و کمال فوٹاد
بہ ٹلانی و، حسنی لازی بہ فارسی۔ بہ ہزاران دانسی لی پلاؤ گراہوہ۔

به دواي نصلدا ناسيلگهنگ له ژير سرنواي «الاتحاد الوطني الكردستاني» لافلاي
 پلاو گرايووه. نم ناسيلگهنگش ماسجلال به عربي نوسي بوي. تارام له كوردستان كړي
 به كوردي. پارتي نا ناستاني وا نيدېها ننگا كه پدگيتي يو له ناو بړني پارتي
 داسيزاوه و، نم ناسيلگهنگه ننگات به پهلگه. گرايه لم ناسيلگهنگدا نوسراوه: «ناكوكي
 سرهكي پدگيتي له كدل پارتيه و، پارتي دوژني سرهكي پدگيتي و كورده».
 راستهگي نوره واحيكي سرنوي پارتيه ننگينا شتي وا لم ناسيلگهنگدا نهه. پدگيتي
 توشي دوژنابندي و، ناكوكي خوينوي يو له كدل پارتي. پلام خلكوگر پارتي به ناكوكي
 سرهكي و دوژني سرهكي نوزانوه. هميشه رومي پمسي به دوژني سرهكي خوي
 و كورده داناره. من نصلم له وتاريك دا له ژير سرنواي: «پاري ناستاني گلهكسان و
 ريكخسني ي ن ك» دا له پدگمين ژماردي دوياري نوي» دا روڼ كړدوتوه.

پهوست یو پښکېنی توږگان، پان وده کوږ تلپن: «زماڼ حال» ی هیښی، یو ښووی
پسروچونډگانی په خلطک پناسپنی و، هلوپستی خوی له روده اوه کان دپاری پکا، پریار
درا په عریښی «الشاره» و په کوږدی «ریمازی نوی» پلاو پکړیموه.

بهكم ژماره «الشراره» له تشرینی دویمې ۱۹۷۵ دا دیر چو.

وتارہ کاتی ڈمارھی بدکم ہیتی ہو لہ:

- هذه الجريدة

- نداء الى الامم العربيه المجيده

- حملة الاعلانات الجماعية مستمرة في العراق

- من اجل جمعہ کردستانہ تقدیمہ للطلبہ الاكراد فی اروپا

- المراء الكرده تراسل نضالها
- من الذي اقترح ميثاق امن الخليج
- تم هوال و كورته تعلقانفشی تی دا بو:
- التجمع الوطني بيارك الاتحاد الوطني الكردستاني
- لماذا لا تذكر الصحافه العراقيه اسم القوات الايرانيه الفازيه فی الخليج
- على طريق اتفائه اذار الخبائيه: اعتراف الدكتاتوريه العراقيه بحكم السلطان

قايوس

- حقيقه صارخه: حكم ذاتي كارتوني على الطريقه التكريتيه
- البس السكوت عن جرائم التشريد والتعجير الجماعيه بحق الشعب الكردي
- خبائه وطنه ابها الساده المسؤولين الاكراد؟
- الاتحاد الوطني الكردستاني يشكر التجمع الوطني العراقي
- همودها «البهان الاول للاتحاد الوطني الكردستاني» و «بهان اتحاد الشبيبه الديمقراطي الكردستاني واتحاد طلبة كردستان: النصر لشعبنا العراقي والاتحاد للفائيه وتحالفاتها الرجعيه» لم ژمارهيدا دوباره پلاو كراوهتوره. به خويندوارانفشی راگميتاند بو كه بو نزيكاته «بيازى نوى» به كوردي پلاو ثعبتوره.
- زورى وتارهكانى مامجهدال نوسى بوى. له چاپخانهكوى «القياده القوميه» له شام چاپ كرا.

- دوم ژماردى «الشراره» له كاتونى دومى ١٩٧٦ دا پلاو كرايموه.
- وتارهكانى ژماردى دوم برى بوى له:
- عام جديد من النضال والفدا.
- الاستقلال والاعتماد على الجماهير الشعبيه سبيلنا لتخليص القضية الكرده

من اللغه الدوليه

- التعجير الجماعى مظهر واضح للعنصريه الفاشيه
- واقع الحقوق الثقافيه للشعب الكردي فى العراق
- اسس الحكم فى العراق
- لماذا التراجع؟

- زورى وتارهكانى تم ژمارهيش مامجهدال نوسى بوى.
- نمسانويست «بيازى نوى» دهر بكمين. نمسه دو كوسسبى له بمردم دا بو:
- بهكسمبان، هونبرى بو. له شام هيج چاپخانهكوى لى نهو پستى كوردي هبى تا

روژنامه‌گسی لی چاپ بکین. دوه‌سیان، سیاسي بو، پر چاپی روژنامه‌گسی وا له چاپخانه‌یکه نعلی دا نیر صرافقه‌تی چند داوودزگای حکومتی وین‌گیری. تا نوسا له سوریا نویسی کوردی چاپ نکره بو.

برایمان دا روژنامه‌که له لی‌نان چاپ بکین. هارلی شیخ کرم مسوده‌گانی له گله خوی برد و له بیروت چاپی کرد و هینا‌پوره.

ژماره‌ی یه‌کسمی «ریازی نوی» له کانونی دومی ۱۹۷۶ دا پلاو کرا‌پوره. وتاره‌گانی بریتی بون له:

- سروتار

- چاپی لالیش به شوق‌نیه‌کان ناگوزینه‌پوره

- ریگوتتی صدام و شا له چن‌زیر و مسئله‌ی هارچارنوسی نعتوی کورد

- هاری نیستای گله‌گمان و ریگوتتی ی د ک

چکه له سروتاره‌گسی که مامج‌لال نویستی، وتاره‌گانی تری هسری من نویسی بوم. دواي چند حلقه‌یک ژماره‌ی دوه‌سیشان چاپ کرد. نم ژماره‌یه‌یان له شام چاپ کرا. نویش سروتاره‌گسی مامج‌لال و نوی تری من نویسره.

چکه له هردو ئورگان، چند بیان و نامیلکه‌یکش پلاو کرا‌پوره. لوانه به‌په‌په‌یک به هسری به پونه‌ی چوارده‌سیمن هادی هیلگرسای شوری ئه‌په‌ل‌په‌وه و، نامیلکه‌یک به ناو‌نیشانی «هاری نیستای خه‌ل‌ان». نمه راپورتیکه مامج‌لال له کورنیه‌یکه «دستی دامن‌زینره» دا خرنده‌پوره. پاش هلسنگاندن و هندی ئالوگوری کم پلاو کرا‌پوره.

«ریازی نوی» له ئه‌وروپا پاش پلاو ئه‌کرا‌پوره، به‌لام زود به کسمی و زود به زه‌صت نه‌گه‌شته کوردستان. منیش خه‌ریکی ئاماده کردنی خرم و پشمرگه‌کان بوم پر گران‌په‌وه پر کوردستان. کاتیکی ئوتوم نسا‌پو پر ریازی نوی. روژنامه‌که وستا. تا دواي سهرگوتتی شوری ئه‌ران، له کوردستان دزگای راگه‌پاندن سهرل‌نوی دستی کرد به پلاو‌کردن‌پوهی.

«الش‌راره» هه‌ر په‌رده‌وام پر له دهر‌چون. دهر‌چونی پلاو‌کرا‌په‌یه‌کی هسری زود پیوست بو، پر گه‌پاندنی په‌ری‌په‌چونه‌گانی به‌گه‌یتی به «نه‌پای هسری». زودی وتاره‌گانی الش‌راره مامج‌لال ئه‌په‌نوسی و د. فوئاد مه‌صوم سهر‌په‌شتی چاپه‌کی ئه‌کرد. منیش چند وتاریکم پر نویسی. هندی‌کیان به هسری و، هندی‌کیشان به کوردی د. فوئاد کردونی به هسری. دواي گران‌په‌وه مامج‌لال پر کوردستان نویش راوستا، نویش دواي سهرگوتتی شوری ئه‌ران له کوردستان ده‌سان پلاو کرا‌پوره.

ترساین نیش، بی ثمری هیچ قازالمیکی گله‌گمان لور شریدا هیی، تیره بگلیین.
 یو یه‌گمبین چار من سالی ۱۹۷۰ به دم ریگاره یو قاهره سردانیکی چند
 روزی بیروم کرد یو. نهمجاره‌بان له دیمشقوه چند جاری یو گران و سمران و کتیب
 سردانی لوتام کردوه. شری ناوخر لوتانی نهاری و، نو ولاته خوشی سردمیک له
 چاو همو ناوچه‌گانی روزهلای ناوهراست دا نهمترین مملهند و، ناوختی روزنامهرانی
 و، بازوگانی و، توریزم و، لورنی نازادی سیاسی و لیکری یو، یو یو به نوردوگاپه‌کی
 گموری دوژمنایتی و سرگ. ده‌بان هزار لوتانی له تاو شری ناوخر هلات یون یو
 سوریا.

•

لیبه‌گان بلیه‌بان به ماسج‌لال دایر، یوردوام یارمندی یه‌گیتی بدن به؛ پاره و
 چه‌ک. نودوم هیشتا خباتی چه‌گدار له کورده‌ستان دستی پی نه‌کره یوهه. لیبه‌گان
 مانگانه پهرده‌به‌ک پاره‌بان یو یارمندیانی پاره‌گا و کادر و پیش‌سورگه‌گانی یه‌گیتی له
 سوریا نمرخان کرد یو. همو مانگی پاره‌گمان نمرخاره سر حسابیک له لوتان. ماسج‌لال
 یاورمکی به‌یژی به سونلیر نقش‌بندی همو، چند جاری نوی نارد یو ورگرتن و
 هینانوی یو سوریا.

لیبه‌گان کاتی خوی یو شرته یارمندی یه‌گیتیان نعدا عراق پی نغزانی. کمپی
 پاش ماوه‌به‌کی کم عراق به‌سی زانی، لیبه‌گان به‌گلیی و تودیه‌نوه وت یویان؛
 عسراق ژساری «چه‌گه‌گانی بانگ» پشی زانی یو. له سر نعه یارمندیانی لیبی
 ماوه‌به‌ک راگیرا و، کوسپی تی کوت.

کسی گوسانی له سونلیر نه‌گه‌کرد. سونلیر وریا و چالاک و گهرموگور یو.
 سوریه‌گان پوسته‌به‌کی سفارتی عراقیان له لورگه‌خان ییروت گرت، له ناو «هسانتی
 دیپلوماسی» دا یو به‌فدایان نمرخاره. له ناو هسانته‌گه‌دا هفتی راپورتی تی دا یو له سر
 چالاکه‌گانی موهره‌نه له سوریا. وه‌کو لیکرلنوه دهری خست سونلیر نوی یونی.
 سونلیر به‌نه‌نی له گیل موخه‌باراتی عسراق پهرندی همو، هر نوبش مسملی
 یارمندی لیبی یو موخه‌باراتی عراقی ناشکرا کرد یو.

•

له کزنوه له شام «چالیه» به‌کی کوردی لی به. نهمانه به‌به‌ک چار و له به‌ک
 سردم دا نهمونه شام. بلیکو پچر پچر و له زمانی جیاجیادا کوچیان کردوه یو نوی.
 هفتی له کورده‌گان هیشتا پاریزگاری ره‌چله‌کی خویان کردوه و، هفتیکی ترشی له

ناو کومصلی شامی دا تراونتموه. نو کاشی نهمه له شام یون دهان هزار کورد له
جزیره و ناوچه‌ګانی ترره یو ګرګاری هات یون یو شام.

پاش تیشکاتی شورشه‌ګانی کورد له تورګیا پولیک له روشنیره‌ګانی پریودی
سوریا یون. له شام و ناوچه‌ګانی جزیره چېګر یون. حمزی «خویمون» یان پیک هینا و،
پدګی له مصلحنده‌ګانی چالاکیان حمسه‌ګه یو. که شورشی ناګری داخ هملګیرسا، نهر
نماتیش له ناوچه‌ګانی سپرهره‌ګ، ساردين، جزیره... دس پکن به چالاکی چه‌ګدار.
نومونه‌ګان پشان زانین و، له ستر دوزیان خستنه. جهلاعت پدرخان، دواي نوهی
له کاری سیاسی - حمزی کناره‌ګیری کړه. خری یو زمان و ندهب ترخان کړه. له
سره‌تای سپه‌ګانوه دسستی کړه به پلاوکرده‌نوهی ګولاری کرمانجی - فرمسی «هواره»
و، چندين نامیلګه و کتبی دمه‌باری زمان و ندهبی کوره پلاو کړه‌وه. له چله‌ګان دا به
هاوکاری کاسمرانی برای و، چند کمسکی تر «ستبر» و «روژانو» یان پلاو کړدوتوه.
دستمه‌ګی پاش نوسر و شاعیری کورد پی ګه‌بشتن، لوانه: عوسان صبری، قعدری
جان، چېګرخین، رشید کورد. نهمه‌په‌رسنه‌ګانی عرب، دواي سهره‌نوی سوریا، نم
مافمان به کورد روا ندهی. نماتیش هچ نوسینکی کوردی پلاو پیته‌وه و، چالاکی
روشنیری، سیاسی، کوملاپه‌تیبان لی قدمه کړدن.

جولانویه‌ګی سیاسی نوتو له ناو کورده‌ګانی سوریا دا نسا تا سالی ۱۹۵۶ که
«پارتی دیموکراتی کورد» دامفرزا. نهمش دواي «ومده» ی سوریا له ګنل مصر کوته
پر هیرش و پلامار و، دواپیش پارچه پارچه یو.

چند ګموره‌پیاوکی کورد له شام نیژاون، لوانه: صلاح‌الدین نهمیری، مولتا
خالیدی شامزوری، پدرخان پدګی مبری پوتان... له پدکمین سطریم دا یو شام له ګنل
د. کمال فوات، سردانی ګوری صلاح‌الدین له نژیک «جامع الاسری» و ګوری مولتا
خالیدم له «قاسون» کړه. ګوری پدرخان پدګمان یو نندوزراپوه. له زور کمسشمان
پرسی پی یان نهمزانی.

❦

نهمو سردانی زور له کورده ناو‌داره‌ګانی شامی نه‌کړه. هندی له مانه له تورګیا
له دایک یون و هر لومش خویند یون و ګموره یون، پلام به هری تیشکاتی
شورشه‌ګانی کورده پریودی سوریا و، چېګر یون. نوانه همرچنده پسرندیه‌ګی
نوتو یان په کوردستان تورګیا وریک‌خراوه‌ګانی و، نمانعت به پنمه‌ساله و
خیزانه‌ګان‌شبانوه نسا یو، پلام ناستالچیا «حنین» یکی قولیان یو کوردستانی تورګیا

هەر ماڤو، بە پەرۆشەوه ئەمەڵی هەوالەکانیان ئەکەو، بە خوشەپەوه لە پوژانەوهی چوڵانەوهی کوردەیان ئەروانی، زەنگی، ئایەتەیان لە نەجەر ئەکا.

[illegible]

نوکاتانی له گیلد نچو چوین بو لای، مسطورح بهگ پسر بیرو، بهلام هیشقا
 قه گاتی ریکوپیک بون. وینه بهکی سولتان عهبدولعصبیدی له ژوره کدها خلواسی بو.
 درمگ ژنی هینا بو، هاوسره کی گورد نهیر، مثالشی نهیر.

مصدق بهگ چکه لغوی ریزی زدی نجوی گرت کوملی چاپکروی به نرضی
به دباری پیشکش کرد، لغوانه هندی له ژماره گانی «لین» و «گوردستان» و «هاوار» و
«روزانو» و چند پتریک له کتبه میوه گانی سرده می عروسانی. پیک سمر بو،
مسعود محمد به ناری «کوری زاتاری کرده» وه، خلکوت خلکوت چو بو شام بو
سردانی مصدوح بهگ و چند کسمیکی تر، کچی هچی له مانه لغانیت
لوتو کویه کانشی ندایوه.

ی ن ک له گاتی دامغزانندی دا سورهای گرد به پنکی سمرگردا پنی و شوینی خوریکه خستن و، مشتق پی گردنی هفتی له کادر و پیشمرگه کانی و، چاپ و پلاز کردنوی نورگان و بهمانامه کانی. راسته کبی نه گره دامغزانندی به کبستی و، هلیگبرساندنوی شورش دوی ناشه قال، به سغوس به کی گغوره له میووی کوردا حساب بگری، نمی لم سغوس به دا کورده به وز لی نانوه چاکبی سوریا، به تایبستی می سروق حالت نمیدی، له بهر چار پی.

له روزانه، ناشه تال دا (ماره به کی زور له به مشورگی کانی خه لکتی فنیگار.

تلمعضر، زهمار، زاخو که سر به ههشپه ده‌گانی کوچه، میران، گهرگیری، سندی، گرلی، تپی، پاتوا، یزیدی و له ههزه‌گانی تلمعضر، سنجار و، زاخو بون ... هات بونه ناو سوریه‌او. زوریان خزم و ناسپاری خوریان له ناو کورده‌گانی سوریه‌ادا ههبر. کاره‌دستانی سوریش کارناسانه‌یان بر کرد بون و ریگه‌یان لی نه‌گرت بون. به‌که‌تی هندی له کاده‌گانی خری ترخان کرد بر سازدان و ریگه‌ستنه‌یه‌یان. به زوری له گونده‌گانی قامیشلی و دیرکی و حه‌ده‌که نه‌شته‌یی بون.

تم ناوچه‌یه هاونور بر له گه‌ل هیراق و تورکیا. لوی وه نه‌وانرا دزه پکری بر زاخو و شنکار و گونده‌گانی ناوچه‌که. هه‌روه‌ها نه‌وانرا دزه پکری بر ناو تورکیا و لویوه دزه پکری بر ناو کورده‌ستانی هیراق.

کاره‌دستانی هیراق بهر له روداره‌گانی سالی ۷۴ و له کاتی شه‌ده‌گانی ۷۴ دا و دای هه‌رسی جولا‌توه‌کش ناوچه‌کی تمعیر و تمه‌ریب کرد بر. گونده‌گانی سوری هه‌سر راگه‌زا بر. زه‌دایه‌تی کورده‌گانی شنکار و ده‌وری راگه‌زا بر بر توره‌دگای زوره‌ملی و شاره‌گانی تر. «به‌ه» ی زوری له سر سنور دانا بر. ریگا و شینه گه‌رنه‌گانی به سین چاند بر. چهای به‌خه‌ری زور به توندی گرت بر. هه‌زکی زوری جهمی له ناوچه‌کدا هلاو کرد به‌وه.

ی ن ک له چوارچه‌یوی نو پلا‌ته گه‌شه‌یه‌دا که دای نا بر، به دروست کردنی مسهره‌زی پچه‌کی هلاوی به چنده‌ایه‌تی گم و به چونه‌ایه‌تی باش، له سوریه‌اش خه‌ریکی سازه‌دان و ریگه‌ستنی هندی مسهره‌زه بر. نو کونه پیشه‌رگانه‌ی ناماده بۆن به‌نوه به پیشه‌رگه زوری ریگه‌ستنه‌وه، هندی ده‌وری تهری له مسهره‌سکه‌ره‌گانی شام بر کردنه‌وه، له چهند مسهره‌زه‌یه‌ک دا ریکی خست بون. لایه‌نگرانی به‌نصالی بارزانی که دای تر به ناوی قیاده‌ی موه‌توره‌ کوه‌ته کار کردن، زور به توندی کوه‌ته ده‌وه‌نه‌ایه‌ی ی ن ک. هه‌ولیان نه‌دا خه‌لک‌هان لی به‌دگومان به‌کن و پیشه‌رگه و لایه‌زگره‌کانه‌یان لی به‌ل به‌گر نه‌وه، له ناو خه‌لک دا هه‌ویا‌گانه‌ی خه‌راپه‌ان ده‌ی به‌ک و سه‌ر کرده و کاده‌ره‌کانه‌یان هلاو نه‌کرده‌وه. ته‌ناعت هندی که‌سیان خزا بونه ده‌زگا نه‌مه‌یه‌گانی سوریا و تورکیاوه بر پاراستنی خوریان و تازاو دانی لایه‌نگرانی به‌ک و به‌دگومان کردنی نو ده‌زگا‌پاته له چالا‌کیه‌کانه‌یان.

له‌گه‌ل هه‌سر نه‌واندا ره‌ه‌ره‌و ریگه‌ستنی به‌ک هه‌ری نه‌سند و لایه‌نگری زورتر نه‌بون. له ناو کورده‌ستانه‌ش دا دانه‌مه‌زا.

ستراتیجی Saddam حسین له کوردستان دا

بەمەش، راگوزانی کوردی کردە بو بە بەدگی له پاپە سەرەکیه کانی ستراتیجی کوردی خۆی. دواى نائىبەتال به پەله کۆتته جەبەجی کردنى. ئەمبەهان لای روژنامەوانەکانی بێگانەش نەشاردووە. طاریق عەزیز چەند جاری به ناکرا پاسی ئەمەش بو ئەکردن و کەلەکانی راگوزانی بو ئەژماردن.

Saddam حسین، له کۆمەڵەیهک دا له ٢١ ی ئابی ١٩٧٦ دا له کوشکی «المجلس الوطنی» له گەڵ ئەندامانی «اللجنة العليا للجبهة الوطنية والقومية التقدمية و سكرتاریه الجبهة و كل لجان الجبهة فی المحافظات»، ستراتیجی خۆی بەرامبەر به کورد روژ کردووە و، به راشکاري و بی پەسەرخا مەسطفی راگوزانی ناوچه کانی سنووی به قولاوی ٢٠ کیلومتر و، پلاو کردووی چەیشی له کوردستان دا پاس کرد. لێم وتارەدا وتی:

ولقد قلت فی اجتماع المجلس التشريعی لمنطقة الحكم الذاتي: عندما تكون هناك استحالتان: استحالة مادية و استحالة مبدئية و روحية، استحالة مادية تمنع الانفصال، و استحالة مبدئية و روحية فی الوجدان و فی العقل و فی الايمان من قبل الغالبية العظمى من ابناء شعبنا الكردي و من قبل كل العراقيين، عندها لا يمكن ان يحصل ما یسئ الى وحدة شعبنا و ارضنا. الا ان عدم ضبط الموازنة، و حصول ميل لحساب ای من العاملين اللذين اشرنا اليهما علی حساب العامل الاخر، پای طرف و فی ای عمل، سېلحق بمسيرتنا اضرارا فادحة، و علی هذا الاساس، اذا ما تصور ای منا انه اذا عمل علی خلق الاستحالة المادية و حدها متصوروا انه سېخلق وحدة المصير داخل الشعب العراقي، فان حکمه سېکون خاسرا بالاكيد، لان هذا ليس هو الركن الوحيد الذي يستند علیه عملنا و سياساتنا، و عندما ننظر الى المسألة نظرة غير عملية و غير موضوعية و غير سياسية و ننصير ان المسألة تحمل ضمن الحكم المبدئي و العقلي المجرد دون ان تعمل علی خلق الركائز المادية و الموضوعية لجمع الانفصال عملية مستحيلة، نكون بذلك قد اعطينا الفرصة الواسعة للاستعمار لان یبحث بوحدة شعبنا....

هېچ ان تكون القوى المضادة، و من بينها القوى الراغبة فی الانفصال، و الساعية اليه امام استحالتيْن؛ استحالة مبدئية و وجدانية، بمعنى ان یؤمن شعبنا فی کوردستان بان مصيره مرتبط نهائيا بوحدة تراب العراق و وحدة شعبه، و یقتنع به قناعة عقلية و یعطی كل اهدافه و اماله فی هذا الاطار، و استحالة مادية موازنة لها ترجعها التعاديب القانونية و السياسية و الاقتصادية و حتی العسكرية التي تتخلها الدولة و التوازن بین هذا و ذاك هېچ ان تحکمه المبادئ. ان ايمان الاستحالتيْن و حدها، لا يمكن ان یلغی دور العمل المضاد فی منطقة

کردستان للحكم الذاتي. ان من يتصور بأنه من خلال التعامل بالمبادئ المجردة فقط يلقى فرص العمل المضاد في كردستان، لا يمكن متصوره هذا ان يقدم وحدة المراق بل انه يقود شعبنا الى نتائج منحرفة. كما ان التصور الذي ينطلق من ان الاجراءات السياسية والعسكرية والاقتصادية وما يماثلها تلقى وحدها فرص العمل المضاد وتلقى زعزة الانفصال، فان هذا التصور منحرف ايضا لان هذا الجانب وحده لا يمكن ان يلقى هذه الفرص.. ان ما يلقى فرص العمل المضاد هو المبادئ والتدابير المتصلة بالمبادئ التي تجعل شعبنا في منطقة الحكم الذاتي يؤمن بان الناس والقيادة في بغداد، اما هم جزء منه، وانهم يسمعون من اجله، ويسعون له الخير، ويصلون من اجل قضيتهم القومية كما حصل هو، اضافة الى ذلك، لابد من استكمال بعض المستلزمات الاخرى مثل طيط الحدود، والترحيل من الحدود بحقق عشرين كيلومتر، لكي لا يحدث تسلل، واجهاد اجهزة لتقصي المعلومات والنزعات الشديدة، وابقاء جيش في المنطقة وتوزيعه على شكل معسكرات معينة وفق الطرق في الجبال.. الخ»

راگوزان کاری بر که مترسبیه کی گوردی بر سر پاشروزی کورد دروست نه کرد.

له کورنوهه کی دستخ دامزینغردا له شام پاس دارشتنی پروگرام و پهری ناوخی په کیتی کرا. جگه له عومر شیخوس همر ئهنامه کان بهشار بون له پاسه گانی دا. بایته سهره کیه گانی دپاری کرا و، دارشتنوی په کوردی به من سپهردا. بیگومان پروگرام و پهری ناوخر گرنه کیه کی گوردیان هیه، پروگرام: ریازی سیاسی ریکه خراوه که بر چارمترکردنی کیشه گانی کومل و، پهری ناوخر: ژانی ناو ریکه خراوه که ریک نهفات. لهردا سر له نری نهان نوسموه:

په نامه

په کیتی نهشتانه ئی کوردستان خهبات نهکات بو:

په گم - هیراقی دهموکرات

أ. وزگار کردنی هیراق له کوت و زلمیر و پهرنده گانی کولونیا لیزمی نوی و له ریژی دیکتاتوری دوژمن په گمل و هینانه سر کاری حکومتیکی دهموکراتی نهشتیلائی له نوبترانی پارتیه سیاسیه پیشکوتوه کان و چینه گانی گمل و نهغه سهره کی و په چوکه گانی هیراق، تا ولات له ماوهه کی کورت دا بگوزینهوه ژانیکی ناسی دهموکرات، که همر سهرسته به دهموکراتیه کان بر گمل دایین بکا: سهرسته

نماینده بود.

و. هیژدهگانی پولیس، نعمن، پاسوانی سنور و پیشمرگه، نمیشترین به دزگای پرموردنی توتونومی بود.

ز. بودجهی توتونومی پیک دی له باجه ناوچهیان و دهرامتی پروژهگانی نابوری تایمیتی هریمه که و نمو پشوی بودجهی گشتیمی هیراق که به پی ی ژمارهی دانیشتوانی هریمی توتونومی له چاو هی همو هیراق دا دپاری نهگرت.

ح. تضمین کردنی ژباتی خیزانی شمهد و پهگکورتو و لیسومساوانی شورشی کوردستان و پاراستنی مافهگانی توان و همو توانی پشکاری شورشی نعمن و ژمرهیان لی نهگرمی.

ط. همو کوردیکی نهشتستاتپرموردی بوی هیمه بیسته هریمی توتونومی کوردستانوه و کار پکات.

- مالی ناسوری، تورکومان و کلدان

ا. بو نمودی له ناو چوارچوبی کوردستانی توتونوم دا سریمستی به کار هپتان و گمشه پیدانی مالی نمودهیی و لغوهنگی ناسوری، تورکومان، کلدان تضمین بکری، به پی ی ژمارهیان له چار دانیشتوانی هریمهگدا نومنهیان نیی له تعلیمیمتی نهشتستانی و دزگای پرموردنی کوردستان دا.

ب. لمو شومانددا که زیورایمیتی دانیشتوانن مالی داممزانندی دزگای تایمیتی خرمومزدنهان همی.

ج. همو توانی دمیدور گراون مالی گراندهیان همی بو هریمی کوردستان.

چوارم - گمشهپیدانی لادی

ا. چاکردنی پندرتیمی گشتورگال به پشت پسان به جمسادوری جوتیاران به جوریکی نموتو که رهگوریشی پیوندیه. دهرهگی و خیلدکبهکان دهمینی و نغز و نازادی بو جوتیاران تضمین بکا و بیسته هری خصلین و گمشهکردنی لادی و ژباتی لادی بیهکان و ماگینای کردنی کشتورگال و پروژهگانی نالدوان.

ب. داممزانندی تاوایی کشتورگالی، ناژملی، پیشسازی بو دوستکردنی مملعتندی ناوهدان و همسیمی ژبان به کوگردنوهی چند گوندیکی پچوک، وه بان دانیشتوانی ناوچهپیک له دهری پروژهیکی سرهگی.

ج. باشکردنی ژباتی شوان و گاوران و خاومن ناژلهکان و پاراستن و پرموردن کردن و گمشهپیدانی ناژمل و ولسات و دهانیکردنی شومنی کوگردنوه و لومراندنهان، چاکردنی

چونابه‌ی و زورکردنیان، ده دام‌زیراندنی پیش‌سازی نازلی و پره‌پیدانی خرم‌سیتی
پیمانی.

د. دانانی پلاتیکی درخواهین بر بین کردنوی کردن و شاروچکه‌گانی کوردستان
به شوره‌پدی واک که له گیل پیوسته‌گانی ژانی مرفی نیم سرده‌مه و تضمین کردن
خانو و پره بر همسر کس و جرانی سروشت و ناوهموای کوردستان بگرامی.

ه. بستنی کردن و شاره‌گانی کوردستان به پدگتریموه له ریگی دوستکردنی
نوری ریگولانی ناسن و ناسلات و ریگی همایموه.

پنجم - به دهستان و چسپاندن و گمشیدانی سریمخیری ناوری نیشتمانی
ا. به تعواری زکار کردن سامانی پترولی عسراق له چنگ کورمپانیا
نیم‌پایسته‌گانی به هلمپنجان و پالوتن و گواستمنوه و فروشتنوه. دام‌زیراندنی
پیش‌سازی پترو - کیمای و، پترومی کردن سیاستیکی نیشتمانی دورین له
هلمپنجان و فروشتنی پترول دا که به تعواری بگرامی له گیل نمخشی درخواهین
گمشیدانی ناوری و کورملاپتی و فرهنگی دا.

ب. نقدیمی کردن بازگانیی دمره و چاودیری کردن بازگانی ناوری ولات
و گمشیدانی دزگانیی بشی گشتی.

ج. گمشیدان و لراواتکردنی بشی گشتی له پیش‌سازی و دوستکردن و
بازگانی و پاتنه‌کانا له گیل هاندانی بشی تاییدی له پیش‌سازی و پروژه پرمم هینه‌کان
دا.

د. دانانی پلاتیکی درخواهین بر پیش‌سازی کردن کوردستان له ریگی
دام‌زیراندنی پیش‌سازی کشتورکالی و نازلی و پره‌پیدانی پیش‌سازی پترولی و پترو
- کیمای و پتروم‌گرتن لو معدن‌اندنی هین بر دام‌زیراندنی پیش‌سازی قورس و
نوانی بر گمشیدانی ولات پیرس.

ه. دام‌زیراندنی تستگای پرمم هینانی وزی کارجا له گوی نسیله دستکرد
و تالگه سروشته‌کان دا بر کارجای کردن سوانسری ولات.

ششم - پیروندی نیشتمانی و نقدیمی و جهانی
بر سرک‌موتی بزوتنوی شورگهرانی کوردستان له دارشتنی پیروندی
نیشتمانی و نقدیمی و جهانبه‌کان دا ی ن ک به رچار کردن سریمخیری، دس
و مر ندانه کارواری پدگتری، گورنوی پیردا، نالوگوری پارمیتی و نالیکاری، خیمات
نکات بر:

ا. پیکهستانی به کگرتی ریزه‌گانی گلی کوردستانی عراق، به کگرتی گرگان و جوتباران، بروجوازی چوک و بروجوازی نیشتمانی پیشکوتو، به کگرتی قائم و پبله پیشکوتو جهاجگان له به کتیه کی نیشتمانی پیشکوتی دژ به نیشهرالیزم و کونپهرستی، دژی دهرکردنی کورد و به عرب کردنی کوردستان، بر به پیکهستانی نامالیه‌گانی شورشی نیشتمانی دیموکرات.

ب. پیکهستانی به ری به کگرتی همسو پارتی و ریکسراو و قائم و کسج پیشکوتو و دیموکرات و مارکسیه لنینیه‌گانی عراق له پناوی روخاندنی خوگی فاشستی و هئانه سرکاری حکومتی دیموکراتی نیشتمانی، که دیموکراسی بر عراق و نوتونومی بر کوردستان جبهی یکتا.

ج. پیکهستانی هاوکاری پشو له گیل پشه‌گانی تری بزوتنوی رزگاربخوازی نه‌نوی کورد له سراسری کوردستان دا له پناوی به‌دسه‌ستانی مالی چاروسی دا.

د. پیکو گری دانی خباتی رزگاربخوازی خلیکی کوردستان و بزوتنوی رزگاربخوازی و شورشگرانی عرب، فارس، تورک، تازیری، بلوچ و گیل‌گانی تر بر شکاندن و دهرکردنی نیشهرالیزم و زاپونیزم و روخاندنی خوگی چینه کونپهرسته‌گانی ناوچه‌که، تموار کردنی سرخپو نیشتمانی سیاسی و نابوری، وه گشه پستانی دیموکراسی له روژهدلات دا.

ه. پیکو گسری دانی بزوتنوی خلیکی کوردستان له گیل بزوتنوی رزگاربخوازی گیلانی دهای سیم، بزوتنوی شورشگرانی چینی گرکاری ولاتی سرمایه‌دار و دولته سوشالسته‌گان دا.

حوتم - گشه‌کردنی کوملاییتی

ا. نافرمت

۱. رزگار کردنی نافرمت له کوت و زلمهره‌گانی کونپهرستی سده‌گانی ناوفاست و تضمین کردنی مالی سیاسی، نابوری و کوملاییتی یان و به‌کسانی تعاون و هاویشی یان له گیل پیادوا، وه داتانی پاسای نوتو که ماله‌گانی نافرمت له کارکردن، خویندن، شوکردن، جاپونوه و مهرا دا به‌پاوی.

۲. داپه‌کردنی سرخپستی دیموکراتی بر به هیزکردنی بزوتنوی ناقره‌هان و خستنه گریان بر گشه‌پلانی کوملاییتی و سیاسی و نابوری ولات.

۳. پاراستنی مالی داپک و مثال، تضمینکردنی به خیر کردنیان و چاوهری‌کردنی داپکه کارکره‌گان.

۶. تشبیککردنی گار، یا موجهی بیکاری بر همسر ها و اولاد بیهیگی ژن و پیاو، وه تشبیککردنی موجهی خاننشینی و به سالا چون و پدگ گورتیان.

ب. کریکار

۱. پاراستنی مالی کریکارانی شار و لادی، برینموی موجهی بیهیگی گولجاو له گول چوناپنی کاره گمان که لاینی کسی ژانیکی ناسوده پان بر تشمین بکات.

۲. دپاریکردنی مایوی کارکردنی روزانه به ۷ سمعات.

۳. تشبیککردنی مالی داسمزوانندی نملابه و جوش دانی پزوتنموی کریکاران تا دوری مژوی خوی بیپنت له ژانی سیاسی، کوملایتی و نابوری ولات دا.

۴. تشبیککردنی مالی مانگرن و خوپشانندان.

۵. چاک کردنی شتره کاتی کارکردن و پاراستنی کریکاران له نمفوشی و مفرسپه کاتی گار.

ج. نمفروستی

۱. زیاده کردنی تیسارخانه و نمفروخانه و دایمشکردنی دکشور و برینپچ به سر ناوچه گان دا، به پی ی پیوستی ناوچه گان و ژماری دانیشخوانان.

۲. پاراستنی نمفروستی گول به تشبیککردنی تیساری خورایی و له ناوردنی نمفروپیه پلاوه گان.

۳. کردنموی خرننگا و کولچی پزیشکی بر ناماده کردنی کادری پیوست.

۴. پامشنان به هاو نمفوار و شیندگانی حسانموره بر کوملای خلیک.

۵. پاراستنی پاک و خاوینی مملکتی ژان.

هستم - گمشپیدانی خرنندن و پفرورده

ا. به زورکردنی خرنندن له پلنی سره نای دا و ناساده کردنی نو سرچانانی پیوستن بر نموی همسر متالیک پترانیت له کاتی خوی دا بچیده خرننگا.

ب. به کسودی کردنی خرنندن له همسر پله گان دا له همی کوردستان و پاراستنی مالی نمفوره پچوکه گان (ناسوری، تورکومان، گلدان...) له خرنندن دا به زمانی خیران.

ج. فردنموی خرننگای پیکمانندی ماموستایان له ناوچه جیاپیکانی کوردستان دا.

د. فراوان کردن و گمشپیدانی زانستگای سلیمانی و دکر زانستگاه بکی تایمینی همی کوردستان و مستنموی به دهزگانی نو تونومیه و پامفدانیکی تایمینی به

زمان و تمدب و میژ و فرهنگگی کورد تپای دا.

ه. خویندی زمان، تمدب و میژوی عیرب له ههسو پلهگانی خویندی ههیمی کوردستان دا. وه ههروه خویندی زمان و تمدب و میژوی کورد له خویندیگانی ناوچهگانی تری عیراق له پیناوی بههیزکردنی گهانی برابتی له نیران ههرو نقدوی کورد و عیرب دا.

و. پاک کردنوی پاههگانی خویندن له بیروپاوری شویینی و کونهپرستی و ناراست و پهروهه کردنی قوتابی به گیسانی پیشکوتنخواری و برابتی گهلان و دژمنابتی نیمهالیزم ، زاپونزم و کونهپرستی.

ز. دامهزاندنی تاکادیمی زانستی صودی به کوردستان، له گیسانی زانا و شارمزی نیشتمانپهروو بر سرپرستی کردنی نویسنوی میژوی زمان و تمدب و بزوتنوی بزگانخواری خاکی کوردستان و ساخ کردهوه و چسپاندنی زارلوه زانستهگان به کوردی و دانانی شهرههکی بهگرتو بر نوینی زمانی کوردی.

ح. گهشهپدانی بهگهتی نویسرائی کورد و کوملی روشنیرانی کورد و گواستنوی پارهگانیان بر پاههتی ههیمی ئوتونومی و تمهیکردنی سههیمی بیرکردنوه و نویسن و ههلواردن.

ط. دانانی نیستگای رادیو و تللیزیونی کوردستان له ژیر چاوهیری دژگانی ئوتونومی دا.

ی. پاههخان به سامانی نهمویی هنری و نهچی و ژانندنوه و گهشهپدانی لا پیشکوتنوهکی فولکلور و هنری گهل.

ک. پاههخان به هنری نویسن و گورانی و ورزش، وه گهشه پیدانان بر خزمهتی گهل.

ل. دامهزاندنی دژگای نوی ئوتوی چاپهتی له کوردستان دا که پتوانیت پیوستهگانی ههروهکه پر پکاتنوه له روی چاپ و پلاو کردهوه به زمانهگانی کوردی و ناسوری و تورکومانی.

بهره بههروهپهگانی حکومتی نیستلانی و، چسپاندنی سههیمی کابوری و، ریکهستنی پهروندهپه نیشتمانی و نهمویی و چسپانیهگان هی ماسجدهلال و... پاههگانی پهلوالیزمی سیاسی و فیکری و نهمویی و، گهشهپدانی لادی و کوملهپدانی هی من و... گهشهپدانی خویندن و پهروهه هی کمال فواد و فزاد معصوم پو..

دارشتموئی ساده‌گانی پرنامه و پمروئی ناوخوا به کوودی به من سپهره‌را.
 ماسجملال به عرصی پیشه‌کپی‌کی دویژو یو نوی. د. نوئاد معصوم پرنامه و پمروئی
 ناوخری کرد به عرصی و. منیش پیشه‌کپی‌کم کرد به کوود. له مانگی نیلوی ۱۹۷۶
 دا پلاو کرایوه.

•

دسپهردنوئی خباتی چه‌کفار: «خطه رزگاری»

ماسجملال پسرندی له گیل کاک نارام له کورمه‌له و. عومر مستملا و عتی
 عسکری له بزوتنه‌وه و. د. خالید سعید و چندین کسی تر دامزواند یو. به نامه
 نالوگسری پسرودی له گیل نه‌کردن. په‌کی لوو مسلماتی یاسی نه‌کرا: جسری
 دسپهردنوئی خباتی چه‌کفار یو.

یو نم معیسته ماسجملال چندین کوپرنوئی له گیل نغلامانی دستمی دامزواند
 و. نطسره‌گان و. کادوره‌گانی تر کرد یو. رۆژی ۷۶/۵/۱۹ منیش به په‌کجاری لپیشتام
 به جی هشت و به فروکه چومره شام، یو نعوئی لوو کاره‌دا پشدار بم.

له زهیردی نوو کوپرنواندا، رۆژی ۲۳ - ۱۹۷۶/۵/۲۴ کوپرنوه‌په‌کی ترمان
 له شام کرد، عتی سنجاری و مونلیر نقشبندی پش ناماده یو. ماسجملال پروژه‌په‌کی
 ناصاده کرد یو، لم کوپرنوه‌په‌دا یاس کرا و. پالی زیادکردنی هندی بایعت پستد کرا.
 هه‌روه‌ها بریار درا په‌کهمین وهجی پشمرگه روانی کوردستان پکرنه‌وه و. نامه یو
 هه‌ور ریکخته‌گانی ناو ولات پمروئی که نیش دس پکن به ناردنی سطره‌ه‌گان یو
 شاخ.

پروژه‌کی ماسجملال:

اسم الخطة: رزگاری

الهدف: اشغال الثورة مجدداً في كردستان قهيدا لثورة عراقية (عربية - كردية)
 تستهدف الديمقراطية للعراق والحكم الذاتي الحقيقي لكردستان العراق.

المبادئ الأساسية:

۱. الثورة عمل جماهيري تعتمد على الجماهير، لذلك فان مهمتنا الرئيسية هي
 استنهاض وتنظيم وتوعية وقيادة الجماهير الشعبية ومراعاة مبدأ الاعتماد على النفس، على
 الشعب وطاقاته الخلاقة ومراعاة قواعد حرب الانتصار المصيرية قهيدا لتحويلها الى حرب
 الشعب الثورية.

۲. الالتحام الكفاحي مع القوى الثورية العربية (المثلة للجماهير الكادحة) المؤمنة

بحق الشعب الكردي في تقرير المصير أولاً ومن ثم مع القوى الوطنية والتقدمية الأخرى.
التلاحم الكفاحي في ساحة النضال الفعلي هو الأساس والجوهر والتجمع الوطني
العراقي هو الإطار الوطني العام.

٣. الالتحام الكفاحي مع القوى التقدمية الكردستانية في إيران وتركيا والاستعداد
لمختلف الاحتمالات باعتبار كردستان وطينا المجرأ واعتبار أن استنهاض جماهيرها وتنظيمها
وتوعيتها هو مهمة مشتركة لجميع الأحزاب الكردستانية التقدمية.
قواعد العمل:

١. إجهاد وحدات مسلحة صغيرة ومتحركة تتألف من خبرة العناصر الثورية، الواعية
والشجاعة، مهمتها الرئيسية في المرحلة الراهنة هي: الدعاية السياسية، التوعية، التنظيم،
التحريض الجماهيري، رفع معنويات الناس، وحماية الكوادر والعناصر الثورية الهاربة من
المدن.

٢. تجنب هذه الوحدات قدر المستطاع الاصطدام بالثروات المسلحة للمدو حتى تمهين
اللحظة المناسبة وتذق ساعة الانتفاضة العامة.

٣. تنتقل العناصر الواعية والمقنعة الباسلة المجردة في الخارج إلى الداخل تدريجياً،
وتخلق لها قواعد سرية ومتنقلة، وتوجد ارتباطات واتصالات بالمنظمات المجرودة وتساعد
على تنظيم الجماهير حيث لا يوجد تنظيم.

٤. يؤلف الرفاق - في الداخل - وحدات مسلحة تقوم بنفس المهام في مختلف أنحاء
البلاد، وتأمر بتنظيمات الداخل وفاقها والعناصر الثورية القريبة منها بالامتناع عن اطاعة أوامر
الحكومة بنقلها إلى خارج المنطقة بل تلجأ إلى الجبال لنفس الغرض.

٥. إرسال الأسلحة والخبرة إلى الداخل لتوزعها على الرفاق وتخزينها في أماكن سرية
ومخفية.

٦. إجهاد قيادة مركزية موحدة لقيادة وتنسيق لعمليات الوحدات المسلحة في مختلف
المناطق مع مراعاة مبدأ اللامركزية في حرب الانتصار في التنظيم والتكتيك والمركزية في الخطة
العامة والاستراتيجية.

٧. تشييل الإذاعة وتوليف أجهزة لاسلكية واستحصا بعض أنواع الأسلحة
كالصواريخ المعادية للدروع والطائرات.
بعض المستلزمات الأخرى:

١. توفير دعم خارجي سياسي ودعائي - مادي و معنوي.
٢. توفير مقدار من الأموال والخبرة تكفي لمدة سنة لحرب انتصار محدودة ومتحركة.

۳. ضمان مساندة قوى عربية (بمشيئة وناصية) على الاقل، فضلا عن الفلاح المجدى مع القوى الثورية العراقية.
المقترحات المضافة:

۱. ارسال عناصر قيادية الى الداخل و عنصر الى تركيا.
۲. ارسال بعض اخواننا العرب مع الوجة الثانية.
۳. السعي لتامين خط الامداد - التموين والذخيرة -
۴. تامين معيشة الذين يرسفون الى الداخل.
۵. وضع خطة زمنية للرجيات وارسالها الى الوطن.
۶. الانتفاضة يجب ان تعلن وتبدأ من الداخل.

به هسان معنا، مامجدلال نامى بر همر خفته گانى ريکخته گانى ناو ولات نوسى. داراى لى کردن مغرزه «به پونايمى باش و به چندينى کم» بنهرن شاخ و، تهى پروياگاندى سياسى «فرق الدعاه المسلحه» له سرانبرى کوردهستان دا پيک بهيان.

سرکردايمى تم پوله پيشمرگه که برى بون له ۳۷ کس و، دابيش کرا بون به سر ۴ مغرزه دا، نعر نيهراهم عزو پيکا. نيهراهم له عيشه ردى گرگرى بو. دمرجوى کلپى هندسى زانستگى موسل بو. له سر حسايى جيمش خويند بو. له سالاتى خويندن دا هات بوه ريزى کومطوره، که خوينتنى توارو کرد بو به لغسر له جيمشى عبراق دا، بو دمرجوى نيهرونى ساروخ نهردا بر سوفيت و ميسر. گيمش بوه پلى «نقيب مهندس». کلپىکى روشنيسر و زيرک و ويا بو. سورانيه گى روان له هارويگانيمه نير بو. روح سوک و قسه خوش و گورجوگول بو. دواى ناشکرا بونى ريکخته گانى کومطه، نيمش له گول نغور شاکلى و نيهراهم عهد عطلى، له پغداره چيرونه رسادى و به پى له سنور پيرى بونوه بو سوريا. نيهراهم له قاميشلى مابهوه بو کارى سياسى و پيشمرگى له ناو کورده عيرانيه گانى نوى دا.

پيشمرگه گانى تاماده کرا بون بو گرانوره، له ناو هيزه گى نوى دا هليو پيردا بون و، عيززت نيسماهيل شنگارى و، عهدولمهيار مولا غنى سنى، هوسر نيهراهم رشيد، عهدولرمهان حسين دانرا بون به فرساندى مغرزه گانيان. زوربان پيشمرگه يا کادر بون له شورى تعمول دا، شارمزاى ناوچه گانى يادبان و، ناشناى خيلکه گى بون.

مامجدلال چر بو قاميشلى بر پيرى کردنى پدکسين و جهى پيشمرگه گان به سرکردايمى نيهراهم عزو پيرو کوردهستان. پيشمرگه گان به ورهه گى پيرزوه، که

نفتوت نهچن بر شایی و زه‌ماون، خواراقله‌زیمان له مامجملال کرد بو.
نجم‌دین بهوکمه‌یا (نجم)، که نموسا له ناو نمیدا به سلاح ناسراو بو، نم پوله
پیشمرگه‌یی گه‌پاندمه کوردستانی عراق.

✱

باسی سهره‌ئای کاره‌گانی به‌گه‌تی بی پاسی نمجز ناوه‌واو دهرنچی.
نجمز سالی ۱۹۴۳ له شاری نورفای کوردستانی تورکیا له داهک بیوو. له سالاتی
۱۹۶۶-۱۹۷۱ له زانکری نستمبول خه‌ندکاری زانستگای حریق بو.
خه‌ندکارانی ناوچه کوردن‌نشینه‌گانی ره‌ه‌لات چهند پانه‌به‌کی کورمه‌لاه‌ته‌بان له
نستمبول دام‌فرزاند بو. نم پانانه بیوین به ناوه‌ندی چالاکی سیاسی. هوشی کورده‌به‌تی
بوژاندیوه. نجمز به‌کی له ههره چالاکه‌گانی نم پانمه بو. ماوه‌به‌ک بو به سهروگی پانه.
ههر نموسا چیره ریزی پارتی دیموکراتی کوردستانی تورکیاوه.
سالی ۷۱ دام‌فرزای جه‌نگلی تورک، بو راگرتنی گه‌شه‌کردنی چمپ و
سهرکوت‌کره‌نی چالاکی کرد، کورده‌ئای کرد و، باری ناتاسایی له تورکیا راگه‌باند.
ژماره‌به‌کی زور سیاسی و تیکوشهری تورک و کورده‌پان گرت. فرماتی گرتن بو نجمز
دهرچو. نجمز چوه کوردستانی عراق بو لای د. شقان.

د. شقان ناوی نه‌ینی د. سمعید قهرمز‌تورپاخ بو. لهو کاتیدا پارتی دیموکراتی
کوردستانی تورکیا (پ د ک ت) بو بو به دویالی چمپ و راست. بالی چمپی د. شقان
و، بالی راستی سمعید ئالچی ره‌سریان نه‌کرد. بنکمی ههردوکیان له کوردستانی عراق
بو. بارزانی بو رازی کردنی تورک سمعید ئالچی گوشت و، به سر د. شقانی دا هه‌ئا.
بهو به‌ناو‌وه شقانی‌شی گوشت. ههرهو سکرته‌ر کوژدان. نجمز و، زور له تیکوشهرانی تری
کوردستانی تورکیا ناو‌اره بون. نجمز بو چیکوسلر‌فاکیا و، له‌و‌ره چو بو سو‌د بو به
په‌نا‌ه‌ری سیاسی. سالی ۷۴ هه‌لب‌واردن له تورکیا بو. حکومه‌تی تورک ده‌لسوره‌نی
گه‌شی» بو هه‌مر ئه‌وانه دهرکرد که له‌هر هوی سیاسی گه‌را بون یا هه‌لات بون. نجمز
گه‌را‌ی‌وه بو تورکیا. له گه‌ل هاو‌یه‌گانی کموتنه ره‌گه‌شتنه‌وه‌ی پارتی. ره‌گه‌را‌یه‌کی
قانونی ئاشکرا‌بان به ناوی ده‌ده‌گاهه وه‌کو چهر بو جه‌به‌که‌بان دروست کرد. نجمز ده‌سان
له ریزی ههره چالاکه‌گانی جه‌به نه‌ینه‌به‌کو ره‌گه‌را‌وه قانون‌به‌که‌ش بو. هه‌رزو ده‌سان
فرماتی گرتنی بو دهرچو.

به‌گه‌تی له دوی دام‌فرزانی له گه‌ل هه‌مر جه‌زب و ره‌گه‌را‌وه سیاسی‌ه‌گانی
سهرانسهری کوردستان په‌وه‌ندی کرد بو. له‌وانه ره‌گه‌را‌وه سیاسی‌ه‌گانی کوردستانی

تورکها. نهمو به توپنراپتی حیزه‌گه‌مان هاته سوریا. نوسا حیزه‌گه‌مان سکران‌یه‌تیکه
۳ کسی هه‌بو نهم به‌گه‌کیان بو.

ناوچه سنوریه‌گانی کوردستانی تورکها گرنه‌گه‌کی لایه‌مان بو به‌گه‌کی هه‌بو.
به‌کی لو باستانی که له‌گه‌ل نهم حیزه‌بو زور له ریکه‌راوه‌گانی تر کرا هاوکاری سیاسی و،
پارمه‌تپانی تیکوشترانی به‌گه‌کی بو گه‌رانوه بو کوردستانی عیراق.

هاوکاری نهمان هه‌ردولا به زویی دامه‌زا و به هیز بو. سرکرده‌پتی حیزب، وای
تهدیه‌مان نه‌کره، که خوی بو شورش ناماده ته‌کا. به‌گه‌کی زور له پیرسته‌گه‌کی بو دایه‌ن
کردن. نوسا نهمان بیه‌ون به ریکه‌راوه‌کی سیاسی گه‌ره‌و فراوان. له پشیموه به گه‌رمی
هاوکاری به‌گه‌کیان نه‌کره و، نهمان ترخان کره بو پیرندی له گه‌ل به‌گه‌کی. له دوا‌یی
دا خار پیرنهم، خویان له هه‌سو چوره هاوکاره‌ک نه‌ل‌یه‌ره نه‌رسان، وه‌کو خویان
نه‌پاتوت: به‌گه‌کی توشی «تعلوکه» پان بکا و، حیزه‌گه‌کیان پیش رهمت به‌ر هه‌رشه
ده‌زگا‌گانی تورک به‌گه‌کی.

نهمو زورچار نه‌هات بو سوریا. چهند چار‌یکش بو کاری حیزه‌گه‌کی خویان چو بو
لوتان. تهره‌هم عه‌زو و هاوکارانی به ریه‌ری نهم چونه‌و بو کوردستان. منیش له گه‌ل
نهمو چوم بو تورکها و له ده‌په‌ر کره له به‌گه‌کی جه‌په‌نهموه. نهمو له گه‌ل حه‌سین خوشنار
چون بو نه‌ستمه‌ل بو پیشوازی و هه‌نانهمی مامه‌جلال بو کوردستان. چهندین وه‌جبه
به‌کی له سوریه‌به به ناو تورکها گه‌پاته‌ده دست به‌گه‌کی. کوردیکی راستگو، جه‌امهر،
تیکه‌شبو و، هه‌تا پلی ی تازلو له خه‌په‌ردو بو. له گه‌ل سرکرده‌پتی حیزه‌گه‌کی سه‌هارت
به هه‌ل‌یه‌ستی له به‌گه‌کی و خونه‌نامه‌کردن بو شورش و هه‌ندی مه‌س‌له‌کی تر تیکه‌چو.
نه‌په‌وانی به‌شیکی گه‌ره‌و ریکه‌شته‌که له گه‌ل خوی جه‌په‌کاته‌وه. نه‌مه لاهان واپه‌ تازه
خه‌یکه کورد‌په‌تی له تورکها نه‌په‌رته. نهمو حیزه‌ هه‌ل‌یه‌ستی هه‌ره‌چی بی‌ته نه‌مه، نه‌مه
به چاکی نازانه‌ن ریزه‌گانی تیک به‌چی. روده‌وه‌گانی تورکها راستی هه‌ل‌یه‌نگه‌ل‌نه‌گانی
نهمو سلانه. نهمو له دوا‌ی کوده‌ه‌گه‌کی سال‌ی ۸۱ گه‌را و، له رو‌ی ۲۲ ی نوکته‌په‌ری
۱۹۸۴ دا له زندانی ده‌په‌ر کره کوشته‌مان. نهمو کادریکی خاوم نه‌په‌ری به نرخ بو بو
کوردستانی تورکها. مه‌مان به‌و چوره له ناو‌مه‌خا کو‌زا..

نهمو به‌ره‌به‌گه‌کی خوی نوسه‌په‌ته‌وه. له ناو به‌ره‌به‌گه‌کی دا به‌شیکی زو‌ی
بو به‌گه‌کی و قم ترخان کوره‌وه. روده‌وه‌گانی زور به وودی نوسه‌په‌ره، به‌ره‌زای خوی به
رونی له سهر ده‌په‌رون. که نه‌هات بو شام به زو‌ی مه‌په‌وانی من نهمو. به‌لام نه‌ستنه‌زانی
به‌ره‌به‌گه‌کی تومار ته‌کا.

نجمبر له يادداشته کانی دا سطرې ری ی هات و نجاتی نېسراهم عترو و هاوریکانی و، دوايتر کوژوانانی په دروژی گېراوه توه.

له کوردهستانېش نېتر دستان کرد په نارونی مفرزه و چونه شاخ.

»

نامه کانی له د. خالنده نجات، هروها نامه کانی کاک تارام همویان پی پان له سر د سپېکړدنوی خباتی چه گذار دانه گرت. د. خالید له نامه کی دا نوی نوی: «دواکوتن په قازالهی دوزمه، کانی د سپېکړدن هاتوه...» نامه کان رنگه له نارشیده کفی ماسجلال دا ماین. له راستی دا نېمش همر خومان پر د سپېکړدنوی خباتی چه گذار نامه نه کرد و، من خوم همر پر نو معیسته هات بوم پر سوریا.

له شام چند کړونوه پک کرا پر جور و کانی د سپېکړدنوه. ماسجلال کړونوه کانی ریک نېمش، نېمش: د. لوتاه معصوم، عېنوزاق فېلی، عادل مراد، مرنلیر نېشېندی، علی سنجاری و، من پشدارسان نه کرد.

له جزیره چند مفرزه پک نامه کړاپون پر گرانوه. علی سنجاری له کړونوه کان دا همیشه پی ی له سر توه دانه گرت که پان نو مفرزه نه گرانوه پر کوردهستان، پان نه گرانوه نوی خویان له ق م پاریزن و، زود ویا پ، چونکه په همر ترانه پکانه لی پان تمدن.

نوسا نېسه پاورمان نه گرت پتصافی پدزانی زات پخا چه گذار نېسېسه سر پېشمهرگه، پا نه گرانوه نوی دوی نو ناشېتالی توان کردپانه کسانې همن په کسمان پکن و، پېشمهرگه پان پر پکژن. پچونه کفی علی سنجاری له شارزایی و ناکاداریوه پر، پچونه کفی نېسه له خوشاوریوه پر.

ماسجلال ناسی پر کومله و پر خالید سعید و علی عسکری نوی که دص پکن په نارونی مفرزه کان پر شاخ. له سوریا توه چند مفرزه پک نېشېر پر پادپان. په تما پین توان ناوچی سوران تاوا پکته توه، نېمش پادپان و، پمسجوره همدو لا پک پکته توه.

سره نای مانگی حوزه پان مفرزه کانی پادپان په هری نجمبر وه پمرو کوردهستان په ری کوتن. د. خالید و کوملش په دروژی مانگه کانی حوزه پان تا مانگی تشرینی دوم خمرکی ریکخست و نارونی مفرزه کان پون. ده پان مفرزه له سرانستری کوردهستان دا پلا پونه.

له دوستکردنی هزی پېشمهرگه دا په دو جوی جباراز کارپان نه کرد:

سرانی کومله، پمیرندیان له گڼل نلمسره گنلهکان کړه. پشمیرگه‌ګانېان به زوری له خلکی شاره‌ګان دروست نکره و نمان ناردن پر دروه.

سرانی بزوتنوه، دانش‌پخوانی لادېکان و عشایریان ساز نندا و، پاش نوهی که خریان چونه شاخ، هزی چه‌ګداریان لی پیک هینان.

زوری نماند سدان کس له کسانې ناوړه‌ای عشایر هاتنه ریزی پشمیرگه‌وه. بازی هپاس ناغار کوپخاګانې ناګو، پالېپان، علی حسن ناغا و کوپخاګانې منګور، ماسش، دولی جاسمې، شېنګېمې، به کومند هاتنه ریزی پشمیرگه‌وه. هېزکی ګوره‌پان پیک هینا. ده‌پان پاره‌ګانې دانا، مفرزه‌ګانې کومله له چا نوان دا پر یون به کسایه‌تی.

په‌ګېشی به پرنه دسپېکره‌نوهی خپلې چه‌ګداره پېانېکی په ناوېشانی والنصر للفره العرايه المتدله لی جبال کردستان پلاو کرده‌وه. پمانده مامجېلال نوی پری. لور کاتدا من له دیرکی پرم.

نمسه پزاره‌ی پر قم و پو پمېس دروست کړه. هره‌ولایان به خو کسوتن قم پر تېګدانی و، پمېس پر کوپخاګانې.

قم له تیرانوه جوه‌ر نامیق و کورم سنجاریان پر ناوچه ستره‌په‌ګانې تورګیا و، محمد قادر (کمال کورکوی)، شهرکوی شیخ علی سرګلو، فاضیل جلال (هادل) پان ناره ناوچه‌ګانې سوران. ګاری سره‌ګېپان تېګدانی شورده‌که پر.

کمال و شهرک و فاضیل، په پاره و مشریت، سدان کسپان هلگیراپوه و، هندی ناوچه‌پان به ترواری تېک دا. چندین کسې وه‌ګو لعلی سمایی پاخیان، ستاری سمعد خلیف، عبداللېکیان هلگیراپوه و، له هسان کات دا دستپان نازاد کردن چون له گڼل خلک رفتار نکمن پیکن. پمېش خوریک پر چاره‌ی پشمیرګه‌ی نوی به ترواری له پرخاوی خلک ناشیرین و دزیر پکمن.

جوه‌ر نامیق و کورم سنجاریش، مفرزه‌ګانې پادپانېان تلووتونا کړه.

هېزی پمېش، په تاشېمتال نرونده پای پو، لای واپو جاريکی تر شوشی کوره ناپتوه. له سره‌تادا مسله‌ګې په هند نه‌ګرت. تمنانت سمداد چارېکیان له پاسی گشتوګو دا له گڼل مامجېلال په جورج حبشی وت پو: «جلال دارخورما له سوری نوری پلام جاريکی تر ناوړانی حیوت کس پهرېه شاخ».

له حوزېپړانی ۷۶ مه تا مارتې ۷۷ جېمېش عسراق هېچ لشکرکېشېده‌کړ. نووړی نه‌کړه و، هېچ پلامارېکی ګرنګې پشمیرګه و بنکه‌ګانې نندا. پشمیرګه‌ش

هميشا له قوناغی خوسازدان دا پر له پور نوره خوی له پلاماردانی همزه‌گانی حکومت لا نندا.

سرگردایه‌تی پمیس له پیش بهاردا په چمند حقیقه‌په‌ک گه‌وه خوسازدان و دانانی نمخشی پلاماردان. نيسامعيل تايه ثلثمعی راسپردرا شورشى نيمچاره‌ی کورده بکول‌نمخه‌وه.

*

کيشی ق م

که ی ن ک داسمزدا نوسا بارزانی و سمرانی پارتي له تهران پون. بارزانی له چمند جیگا په ناشکراو په نهیسی ته‌پوت؛ ده‌وی نو تواو پوه. زمونی دولی خراپه. کورده ناتوانی و نای هیچ بکا.

پارتي هیچ چالاکیه‌کی نصابور. پشی له نندامه‌گانی کومستعی ناو‌نندی و، سکرتیری حزب، گه‌راپنوه هسراق. هندیکی تره‌شيان له تهران پون. ناشبه‌تال پو‌شایه‌کی سیاسي گه‌وه‌ی له جولانوه‌ی کوردا دروست کرده پو. که په‌کیشی داسمزدا ناسی‌په‌کی روشنی پو تیکوشترانی کورده کرده‌وه. زوی پی نچو په‌کیشی پهری س‌نند. ریک‌فستنی له سمران‌سری نوروپا داسمزاند. پشیکی زوی نوانی پنهان پره پوه پور سورپا ریک‌فخران. پسوندی له گیل هندی له گادره چالاکه‌گانی له تهران پون داسمزاند. هندی له نغس‌س و گادره سیاسیه‌گان له تهرانوه په فروگو هندیکیان په پی په ناو تورک‌پادا هاتنه سورپا.

جموجولی په‌کیشی ساواکی سلیمان‌نوه. ترسان نو پو‌شایه‌ سیاسیه‌ی په ناشبه‌تالی بارزانی و سمرانی پارتي دروست پوه، په ریک‌فراویکی چپی دزی تهران پر پیستوه. په تایه‌تی په‌کیشی له س‌وه‌تاه په هیرش پو سر شا و ریشی ته‌رانی دستعی پی کرده. بارزانی‌ش ته‌رسا سرگردایه‌تی له دس د‌ه‌په‌تیری. چمند جاری ته‌رس هوالی پو ماسج‌لال و سرگردایه‌تی په‌کیشی نغاره؛ وکه نه‌گور شورشیان پی نه‌کری، شورشیان پی تیک ندی، داوای له سمرانی په‌کیشی نه‌کره جموجول نه‌کمن.

بنامالی بارزانی په هاوکاری ساواک کورت‌نوه خوریک‌فست‌نوه.

په‌کمین چالاکیان نورو له ده‌وی‌سری گرتی کونگره‌ی کومطبی خ‌ن‌د‌گاران دا طارق همدقراویان په پاره و بهیانوه نارده‌وه پو نوروپا. طارق له گیل خوی مس‌رده‌ی بهیانیکی کالوک‌چی هیناپر په ناوی «لثی ده‌وه» ی پارته‌وه په هنری نوسراپو. هوی شکستی شورش کوردی گه‌راپوه پو «عامیلی جوهرانی صف‌شوم». دوی نوره نه‌تر

بنامحالی بازانی به نای قم موه کسوته چالاکی. نهران ریگای ساسی دا بیسته نوروپا سرپرستی ریگخستنوی پارتی بکا. ساسی به موانعتی بنامحالی بازانی سرگردا پیته کی بو پارتی دوست کرد بو به نای قم موه برتی بو: له نهریس و مسعود، جعفر ناصیق، عارف تهنور، کریم سنجاری، محمد حمصه رزا، نازاد خفاف، نازاد پرواری، غازی زبیری، رویا سمعانی، فاضیل جلال، نورویمان پهلوی، کمال کرکوی، شهرکی شیخ علی...

نسانیمان داهش کرد هندیکیان بو تورکیا، هندیکیان بو نوروپا، هندیکیان بو کوردستانی عراق. ترکی سره کییان دوژنایمی به کیستی و تیکانی کاره گانی یان ورت و کو نهریس و تهری: «تیکانی شورش بو مادم خیان پیمان ناکری».

راستبه کشی قم گروگرفتگی راسته یمنو گروپی بو به کیستی دوست کرد بو له می عسراق و نهران و تورکیا گسوده تر بو. نهمان به نای پارتی پشیمرو و هلگیران نهنوی شورشموه کاریان نه کرد و، ناویانگی بازانی و پارتی و شورش کوردیان به کار نهمنا بو دوژنایمی به کیستی.

۱. جنگی پروپاگانیمان دژی به کیستی و سرکرده گانی به تایمی ماسجیدال دس پی کرد.

۲. له سر سنوری تورکیا کسوته چالاکیه کی زور بو هاندانی عشمهره گانی نوری دژی به کیستی و، بو رهن له هاتیرچی تندر و پشیمهره گانی به کیستی.

۳. باومهرگراوانی خویان ناره ناو ریزی پشیمهره و ریگخستنی به کیستی بو کلور کردن و تیکانی له ناووه.

۴. نهمانه گانیان لهر کرد بو می شرم و شوره می هاوکاری له گیل دزگا موخاها راتیه گانی ناچه که: ساواک، میت، موخاها رانی سوری.. بکن بو پاراستنی خویان و زماندن له نهماد و دوسته گانی به کیستی.

۵. هلگیران نوری کادر و پشیمهرگی به کیستی له کوردستان به پاره و پلی مصنولیت و، نازادکردنی دستیان بو نوری چیمان بوی بکن.

۶. راسپاردنی کادره عسکریه گانیان بو درستکردنی مفرزنی تایمی سر به نیستخباراتی عسکری عراق بو راوی پشیمهره.

سوریا بو به کیستی گسرنه گسه کی زوری همر. بنکی کسونه نوری کادر و پشیمهره گانی دهنوی بو. سرچاوی چهک و تهمسنی بو. چینگای چاپ و بلاکرنه نوری نورگان و بلاکراوه گانی بو. بهلام له پهر نوری سنوری عسراق و سوریا

وا ناصیه‌کم به هوی نیروم به کاک نیدرس و کاک مسعود همناد هیرام وایه
 بی یان بگه‌مینت و نوسیدشم زوره که نیروش هوی چاکه و خبر یی له نیوان دا.
 به راستی رطقار و کرداری تاقسی کیرم سنجاری و جیوه‌مر ناسیق له تورکیا
 گه‌شترته راده‌بک چپکه خومان بی ناگیری له عاستیان دا. نعه شیری پراکوژیه. نعه
 نیمحالی حیریه له سرمان.

نیه نیمه‌نمیری دوی به‌مضا شمر بکمین، شورش بگه‌نموره، بویه همر کورده‌بکی
 دلسوز نیی یارم‌تسان بذات. نهوی کوسپ بخانه نم ریگه‌یه، به‌مره‌کانی بکات، هر
 تنها خزمندی نم پلانه نیمه‌ریاستیه - شولیتیه نکات که شورش‌کشی دوا بی
 هینا.

جا هیرام وایه که توش له گیل کاک مسعود قسه بکیت کفوا؛ خیلگی سیاسی
 نیرالمان نه‌کمنوه شیری پراکوژیه، یا به ریگی سیاسی، ریگی نوسین و رهنه و، پنا
 برده بهر جیسا‌هیری گیل لاهلا بکمین. نم جوړه کردوانه که راستوخو به یارمندی
 تورکیه و له بهر چاوی کارم‌ستانی تورانی نه‌کرت رسواکردنی زوری تی ناچیت، به‌لام
 نیمه‌نامانوی بگانه نم راده‌یه بویه تکای زورم هه‌یه له سوره‌قاره چارمیری نم مسئله
 بکین به منع کردنی تاقه‌کشی تورکیا له به‌ره‌لست کردنی هاتوچی خطک بر لمان، له
 ساوه دان به پناه‌مندگانی دین بر لمان له نیرانوه، له به‌ره‌للا کردنی نواتی گرت‌یانب،
 له ریگه نه‌گرتن لوانی هاتوچی لای نیمه‌نه‌کین له بادپانانوه. چونکه نعه دوری
 ژمندرمی تورکی و شورتی هیرانه.

بر سپزو، بر دواروژ، نم ناصیه‌تان پیش‌کشی نه‌کیم وه نه‌تاختمه رو له گیل
 مسئولیتنی میژوی دا.

هر خوش یی
 برای دلسوزتان
 مام جدال

- نامی دوم:

۱۹۷۶/۸/۱۴

برایانی به‌ریز: کاک نیدرس و کاک مسعود

سلوکی کیرم

هیرام وایه ساغ و سلامت یی.

لم زوریه ناله‌اردا که گله‌کسان بی ی دا تی پیر نیت زور به پیوستم زانی

لهم راسخانی خوارمه ناگاداران بکم وه پتاتخمه پەردم مسوولیتی مۆوی خوتان.
 دامەزرانی پەکیستی نیشتمانی کوردستان بو ریکخستنوی ریزەگانی
 گەلەکەمان و هینتەو جوش و خروشی هیزەگانی شورش کوردستان بو. له پاش
 ماوه‌یه‌کی، له چار خۆی دا کم، توانرا که خۆ سازدان بو دستکردنوه به شەری پارتیزانی
 و بەشەوی نوی بگانه راده‌یه‌گ پترانی‌ت سەدان پیشمەرگە ئاساده پکین له ولات داو،
 سەدانیش له دەرۆه. ئەوانی دەرۆه زۆتر بو پارستی دان و پارستی گەماندن به
 هەڵالاتی ناووبە، ئەگینا شورش رەگ هەمو جۆره خەباتیکی تر هەر له ولات نەگرتی.

هەڵاتی پەکیستی نیشتمانی کوردستان بۆ فرمانە مۆویینی خۆی جیگی
 باهەنی هەمو دلسوزیکی کورد و کوردستانه وه له لایەن زۆری گەلەکەمانوه
 پیشوازیه‌کی گەرمی لی نەگرت، به تایبەتی سەبارەت بو دواهینانە بی جی و ری بی
 سەرکردەپتی شورش به خەباتی سیاسی و هەسکەری هینا، هەرۆگ له تازاری ٧٥ به
 تەسەحاتی تەلفەزۆنی و صحلی جەنابی پارزانی بو روژنامە رستاهێز به سەرستی
 دەرئان بۆ. جا لهم کاتدا دو مسەله خەیان قوت نەگەنوه له پەرامەرمان دا:

پەکەمان، ئەمەیه که هەمو هیز و قائم و کوردەیک ئەبی هەڵوێستی خۆی ديار و
 ئاشکرا کات پەرامەر بۆم هەولێ ئاشمیک له روله جواصیره له خەبۆرەوه‌گانی کوردستان
 ئەبەدن دۆی حوکمی فاشیستی بەفەداد و ئەو پلایە نەسەرپالەستی دۆی کوردەپتی
 گەردرا. ئەوانی پارستی ئەم خەباتە تازەیه ئەبەدن دلسوز و کوردپەرۆرن و، ئەوانی دۆی
 ئەوسان، دۆی کوردەپتی ئەوسان، دۆی ژانندنوی شورش و پەرمەرگانی «تەسەب و
 تەشەب» ی گەلەکەمان و له ناوێرانی کوردەپتی ئەوسان، له ریزی حوکمی بەفەداد و پلایە
 نەسەرپالەستەکەدان.

دوهمیان، ئەمە که پەرمەندی ئەوان ئەوه و پەکیستی نیشتمانی چۆن ئەبێت؟
 هەرۆگ له سەرئاوه به نامە بو کاک مەسعود نوسراوه و چەندین جار به زار و به
 راسپاردەش هەرزاتان کراره ئەمە لایەنگری پەکیستی ریزەگانی گەلی کوردین له سەر
 پناهیەکی: نیشتمانی و پیشکۆتو دۆی نەسەرپالەزم و فاشیست و صەهیرنەپتی
 ئەسرائیلی و سەنتو و هیزە گۆنەپەرستەگانی خۆمالی. وه زۆر هەولیشمان له گەل ئەوه
 داوه. ئەستەش بۆم نامەیه به ناوی پەکیستی نیشتمانیپەوه عەرزاتان ئەکەم که:

١. بو هاوکاری سیاسی هەر تەنھا به‌ک تاکە شەرقان هەیه ئەویش پەچرانندی
 پەرمەندییه له گەل نەسەرپالەزم (به تایبەتی تەسەبکا) و صەهیرنەپتی ئەسرائیلی و
 سەنتو. واتە پەگرتنکی نیشتمانی و پیشکۆتوی کوردەپتی مان گەرۆکه و پەس.

۷. بر هاوکاری له کوری شعری پیشمرگاندا که دستان داوونی نیمه نامادین له گڼل همو کس و هیز و تاقم و حیزیک هاوکاری پکین که نامادهی هاوکاری بیت، بر شعری رازی بیت له سر پروگرامی (التجمع الوطني العراقي) که خپلکه له ژیر نالاکسی دا نهکیت.

برایانی پریز

نوی چپگی داخه نیوه تا نیستا وراسی هیچ نامهک یا وتاریکی نیستان نداده نیوه په شپوهی کی سیاسیه و ناشکرا. پلکو وراسه گستان پری بیت پر له پروپاگانده کی شفوی زور توندلو دوی په کیتی نیستانی په گشتی و دوی شخصی من په تاییت.

ب. ناردنی ناقصیک کس له (پاراسن) پر تورکبه تاکو په هاوکاری له گڼل پولسی تورک و موخا پراتی تورکی هرچی نه توان دوی شوشی کوردهی کوردهی له کوردهستانی عراق دا پکین وه پر پلاکرتو همو جوړه پروپاگانده کی ناروا دوی په کیتی نیستانی.

نیسته ناقصه کی که له تورکیان په ناشکرا و په پریواری سلطانی تورکبه په دوری: منفع کړونی خلک له هان پر سوریه له نیرانهوه، هلمسن، منفع کړونی پیشمرگی کوردهستانی سر په په کیتی له چرنهوه عراق، وه یان پموندی کورده پان له گڼل پراکتیان له سوریه، گرن و راوانی نور مفرزانی هاتوچ نهکین له نیوان سوریه و عراق دا.

پگومان نم کارش راستوخو په پېچوانی کوردهی و خرمست کړونه په دوژمنه کانی، پوه هیومان وایه په شعری نیوه نیوت و په ناگاداری نیوه نهکرا بیت.

لرنه کی زیندی نم کاره گرتی ۸ هلمالی په کداری هیزی پیشمرگی کوردهستانه که له پادپانوه نهعتنوه پر سوریه په کاری گرتی. وه نشکله دان و لغزمت دانپان په شپوهی کی درنانه، نم روداوه له ۷/۱۶ دا له دی په کی قشوریان قوماره.

- ناردنی عناسیری پاراسن بر ناو ریزه کانی په کیتی نیستانی له سوریه پر گهرشینی کړن وه تیک دانی ریزه کانی و دنگریاس گپاندن په دوژمنانی گله کسان. پوه تعلیم دوژمنانی گله کسان - نهک هر په نیوه چرنکه خوتان نوزان که پاراسن له سر دستي موخا پراتی نیمراتلی و جبهانی تر تدرب کراوه پوه دور نه پگر و نوز نزهکه نوکراتی نیمرالیزم و نیمراتلی تی دا خزا بیت وه خپلر په دوژمنانی گله کسان

بگمینن.

برایانی پریزا

ریگی خببات و شورش له کسی نهگیراوه و کمیش ناتوانی بیگرت. نهگمر نیوه
نعتانوی شورش پکنفوه خو نوا دمستی پی پکنفوه و، نیمه هیچ ریگمان له نیوه
نهگرتوه. نهگمر تاقهکفی نیوه له تورکیه گهرهکیاته شورش پکنفوه فمرمو با پیکنفوه و
نیمش هیچ کوسپمان بو دروست نهگردون، تضانت نمانی له سوریهوه گهرهکیاته بچنه
لایان نیمه له کویونوی گشتی داواپان لی نهکمین بچن و پارمیشیان نمدین برون بر
لایان وهک پارمینی برهانی برای جمهر ناسبق مان دا.

برایانی پریزا

نور کردهوانی تاقهکفی نیوه له تورکیه لای نیمه نهتیار کراره به اهلاتی حرب
له سرمان واته دستکرنهوه به شیری براکوی له دوا راکردن له شکرکردن له گمل
دوستان بویه داوانان لی نهکمین هلوستی خوتان به رونی و ناشکرا دهرین: گمر نم
کاره به شمیری نیویه نوا نیالی شیری براکوی نهکویته نشتوتان، نهگمر به شمیری نیوه
نه نوا نیی دستیچی (حیکمی جدی) پان بو دانین و نمریان بدنی که برایانی نیمه
برهلا کمن وه واز بیان به نیهاتی له هلسان به دوری ژندورسی له گرتن و منع
کردنی خلک له هانچون بو لای نیمه. نهگینا پدکیتی نشتمانی کوردستان ناچار
نیهت هلسیت به واجبی مقسی (دفاع عن النفس) و ناشکرا کردنی نم راسته بو
گلهکمان له ناووه و دهروی کوردستانی عراق و بو رضی گشتی روژهللات و دنیا.

نم نامیه نکاپهکی دلسوزانی برپانیه بو پرمستی کردنی هلیگرساندنی شیری
براکوی له ناومان دا بو نیویه که نور خیلاله سیاسیان نیوان هردولا پخیره قالی
سیاسی و دهاتی خوی به شیوی رهنه و رهنه له خو گرتن و حراری عینی له برهاری
جمهری گلهکمان بکرت، نهک به شیوی به گز پدکا چونی هسکیری و پدکشر
کوشق و هولدان بو تیختال کردنی سرکردهکانی هردولا.

برایانی پریزا

هولام وایه نامیکم پخنه چارچیری سیاسی خویوه نه پارانوه و نهه همرشی
ندنه قلم، به گفتوگرهکی صریح و بی پیچرهانی بدنه قلم.

دهسان بانگی وچاندانان نهکیم که دسکوتی گلهکمان، دسکوتی شورش
کویه و تازمان، پخنه سر همر شیکی تاییتی. فمرمون بو پدکیتیچی نشتمانی
پشکوتو له نیوان همر هیزهکانی کوردستان و عراق دا، فمرمون بو هارکارهکی

جندی بر ژباندنوعی شورش و خرابات دژی حرمی ناشیستی بهندا، شان به شانی همو
هیزه پیشکوتوهکاتی عراق، فرمون بر پراپتی نورهکا بر شمری پراکوژه.

به هیوای ورامیکی نویراو لیثانوه به خوانان نهمهرم

براتان جلال تالمانی

ناگادرای: له دوی سغری مانگوه خورمان به سریمست نوزانین له ورامندانوعی
رلمشاری تالسمهکفی گهرم سنجاری - جهرهر نامیق له تورکبه به همو شپوهیهکی
سیاسی، دیمائی... و هند. بویه تگاهه هرچی نمیکن پیش نو ماویه بهت.

•

له جزیره

چندین هزار کوردی عراق به تایمستی خفکی دهوک، زاخو، تلمعفر، سمیل،
شنکار، شپخان دوی ناشهتال رویان کرده به سوریا. نیله کوردهگان لور ناوچهپیدا له هر
۳ لای سنوردا له کورنوه له گیل پدک پورندپیان همیه. له سردسی میراپتی جزیرهدا،
هندی له ناوچه کوردهنشینهکاتی سر سنوری نیستای سوریا و عراق تا شنکار بهشی بوه
له قلمعروی میری پوتان.

نواندی پیری پورنوه سوریا به زودی له گورندهکاتی جزیره دانیشته بون. زوریان له
ناو خرم و نیلهکاتی خیوان دا جیگهر بوبون. زوریان به خیزاننوه هات بون. هندیکپان
پیشمرگه و هندیکپان هاولاتی بون. سوریا ریگای لی نهگرتسون، بهلام وزهی
قانونپیان دپاری نهگرا بر. به «پنهایری سیاسی» دانفرا بون. دهزگاهک ههبر به ناوی
«مکتب شورن العراق» سر به چیزی بهمس نو سرپهرشتی نهکردن. کاهغزی هاتوچری
ندانی.

•

د. محمود علی عوسمان پدکی بر لوانتی به دلسوزی خزمستی شورش و ملا
مستطای کرد بر. له سر ناشهتال له ملا جیا بوهوه. نو کاتنی له تهران بر له گیل
مامجملال نامپیان تالوگور نهکرد و به تلمفون لسمیان نهکرد. پاش ماویهک به مالموه
هاله دیمشق. شمسدین موفقی و عمدتان موفقی و قادر جهماری پشی له گیل هات.
نمان خیوان دستمپدکی هاولپرو پاوهر بون. د. محمود نامادهیی خوی دهریری بهته ناو
پدکیتبهوه. بهلام نهبرت له پیر نوعی نیلتیزاسی له گیل شمسدین و قادر همیه ناتوانی
دستپیان لی هلیگری و، خوی به تنفیا بهت. له ناو دستمپی داسفزننهر و هندی له
کادرانی دهریشتوردا ههبرن حیزیان له چارهی شمسدین نهگهکرد و، قادوشپیان به

پهاریکی بدناو نمزانی. ثم قائمیان هان نهدا بینه ناو په گیتیوه.

د. محمود به هاوکاری له گیل هاوویکانی «اللجنة التحضيرية للحزب الديمقراطي الكردستاني» پان دروست کرد، بهر هیراوی کادر و نغنداسه گانی پارٹی له خویان کو پکتنوه و، سرلنوی پارٹی ریک پختنوه.

پدکی له کاره هره گرنګ و مسیو په گانی ثم کومبسته به پلاو گردنوهی نامیلکمه ک به به ناوی «تقسیم مسیره الشوره الكردیه وانهارها والدروس والمبر المستخلصه منها» و، پلاو گردنوهی حسابی داهات و خیرجی شورش و، پارهی پاشه کعوت کراو بر. نا نموسا کس نمیزانی له کوپنوهی شا - بازانی دا چی وترلوه و، حسابی جولانوه که چون بوه.

بنسالی بازانی زو به خر کونن. قبادی موطه تهمان دامیزان. پارٹی به به به حزبی ثم بنسالمیه، کادرو نغنداسه گانی پارٹی له ق م کوپنوه و، کسپکی ثوتو له د. محمود و کومبستی ناماده گردن کو نهووه.

•

دواي گفرانوهی نیراهیم عیزو و هاوویکانی بر کوردستان نهو من بچم بر ناوچنی جزیره و، وچینی دوهی پیشمرگه کان بهسوه بر کوردستان. له وی من «دیزکی» م هلیوارد بر شونی مانوم.

دیزکی ناحیه پدکی چوکی ناوچنی جزیره. زوری نو پیشمرگانن پدگیتی ریکی خست بون له دیرک و گونده گانی «دورویی دانشت بون. دیرک کتوتو ناوچنی ۳ سوری عراق و تورکیا و سوریا. له نژک نوی چمی لیشخا بر تیکلای رویاری دپله نمی. ناوچیه کی دهشتایه. چاندنی دانویله بهروومی سره گیپانه. نالطلارش نه کفن. حکومتی سوری ناوی دیرکی کرد بر به «مالکیه» هروها ناوی کوردی همو گونده گانی گوری بر به ناوی هرویی.

چند ساتگی بر چرومه دیرک. لوی پاره گاه کم دانا بر. هندی له پیشمرگه سورانیه گانیش لوی بون. لومش چند مېستیکم هرو:

- شاورزای پیشمرگه کان بېم و بهاناسم.

- نومسان ک: بر به پنکلی گویزانوهی چدک له ناو تورکیاوه بر سر سوری

عراق.

- ریگای هاتو: بر ناو عراق پلوزموه.

ثم دورویکی زور: خراپان هرو له تیکلانی ریزه گانی پیشمرگه کان و، تنانیت له

رهتاری سیاسیهان دا. فیسری هملان و تلمنگ لراتدن و دورویی و دوزستانی و جاسوسیان نهکردن. نهانیست گومان و بی بروایی له ناو ریزه کالمانا پلاو پکشفوه.

•

پاره گاکسمان له دیرکی خانویهکی له لور دوستگراو بو، له کزلاتیکی قهرقاو نهکراوا. دیرکی شاریکی پچوکی دواکتووی پشت گوی خراو بو. پهردهپهکی زود پهکی جوړاوچو و. مین و، تی نین تی، تی دا هلکیرا بو. نترسام، دوستی تپکنان، ناگر له خانوه گسمان پیر پدات پا شتی پتقیپتیموه و، ماله گسمان ناگر پگری و، بیسته هوی تعلقاندنوهی همسر گره که که. نارچه که زود نریک پر له هیراقوه. قیادهی سروقه تمش کنی له هیزه گسمان دا کرد بو. ناو په ناو پشمیرگسمان رایان نهکرد پر تورکها و چهکیان نگرانیدن. له پیر نوه پر نیشکی ماله که ناچار بوم زود په وریایی پشمیرگه هلپویم و، تنیا توانم داتنا که زور لی پان دلنیا بوم.

پاره گاکسمان دو کسی خوشی لی بو، نورنی دو کسمایتی جباواز بو، مامه زهپیا و یونس. مامه زهپیا دبان و، په ریچسکهک تیاری بو. مامهپهکی دویژ پشمیرگایه تی کرد بو. خواردنی پر دوست نهکره یی. یونس خوشناو پر خطکی شغلاره بو. ژمارهپهکی زود رادپر شکاوی کو کرد پوهه، گرایه پارچه کانی په کار نهپیان بو چاکردنی رادپر و ریکوردمی تر. پی ننهپر هیچ شاره زایه کی، لم پشمیدا، هیری. زود رادپری خراب کرد. جماعت کمرستمه کیان دس کومت پر خویانی پوه خریک پکتن. پرنسیان هلمندا و له گل مامه زهپیا په شریان ندان.

له منالیموه حزم له پرموده کردنی گول و، راگرتنی سل و، گپان له پیر، نهکرد. نسانه لور سرگرمیهانی من بو، کانی بیکاری و بدنالیم پی پسر نمره و، حسانوهی دوی مانه پوینان پی نیمخشم. له حلقب چند کویکی تیزم کړی و، له گل خرم برده موه پر پاره گاکسی دیرکی و، لوی دامنان په هیوای نومی په شینیی کویپان پکم. پر کاریکی پپوست نمر بچم پر قامیشلی. کوه گاتم په پکی له پشمیرگانان سپارد تا خرم نه گرم موه ناگای لیپان یی. چند روژی له قامیشلی گیر بوم. که گراموه کوه گان نما بو. پرسم: «چیپان لی هاتره» و تپان: «پشله خوارده پی».

زودم پی ناخوش بو پیر همر پشمیرگه نهپانتوانی بو چند کوی له پشله پیریزن. زودی له سر رویشتم و، زودم توانج و تشر لی دان. سره لپام په کیکیان درگاندی که پشله کوه کانی نه خوارد بو، پلکو کویک سری پری بو، ناوی رضوف بو. زود زیاتم پی ناخوش بو، چونکه: «پدکم، نانیمنی و پی زوقی رضولی نه گپاند و،

دوم، شاره‌نوی روداوگانی ناو ماله‌که له من، به ره‌فتاریکی نا دروسم نژانی.
 رشوف خه‌لکی دویزی لای گه‌رکوک پر له نیرانه‌وه هات بو. بو هندی گارویار
 نارمانه ناوچه‌ی هه‌کاری له تو‌رگیا. له دی یه‌ک مایه‌وه و، نیر لوی جیگر بو.
 له گه‌ل خوم چو‌ی پهلوی شاه‌خوانی نه‌م‌ساییم پرده بو. چه‌مه‌گنی نه‌ستور بو.
 ناویناو پهلویستی به چه‌ورکردن هه‌بو. ته‌یه‌یکی گه‌رمم له تاقی‌یکی ژوده‌گم دا دانا بو.
 پاشا‌یه‌یه‌ک دهم لی دا خه‌ریک پر تو‌راو نه‌بو. به لاصه‌وه سه‌یر بو چه‌رکه خوم به‌گه‌رم
 نه‌م‌تا بو. پرسیم: «کی به‌کاری هه‌ناوه؟». له پیش دا گس نه‌چه ژیری. دوا‌یی حسن
 خوی دانی پی دا نا که نو به کاری هه‌ناوه. تو‌مه‌ز هه‌مه‌ر چار که رشی تاشی پر به‌و
 گه‌رمه دمه‌چاری چه‌ور کرد بو.

حسن خه‌لکی گه‌رکوک پر له نیرانه‌وه هات بو. نه‌وش چه‌ر یز نه‌وروا دانه‌شت.
 عارف له شام پی تاقه‌ت بو پر سا‌وه‌یه‌ک هاته ده‌رکی پای پالی خوی پدات.
 شه‌ریک داهان نابو به نه‌ش‌گه‌ر. گاتی سه‌ره‌ی گه‌ه‌شت به‌یه، چی له گه‌لی خه‌ریک پر یون
 له خه‌ر هه‌ستی ما‌وه‌ی ده‌یه‌گرای خوی نه‌ش‌ک به‌گری. هه‌لنه‌ستا بو، و‌ت بو‌ی: «هه‌لنه‌ستم
 په‌رسیم به خه‌ر هه‌یه». ها‌وریکانی نه‌وه‌ده‌یان سه‌ر کرده سه‌ری، سه‌ری خوی هه‌ل‌گه‌رت، له
 پیش دا چه‌ر خه‌لیج و، سه‌ره‌له‌هام له سه‌وه‌ گه‌رسا‌یه‌وه.

*

له ناو نا‌واره‌گانی جه‌زه‌یه‌دا تاقه‌سه‌یکی ژوده‌یه‌یه‌یان تی دا بو، په‌له و پاه‌ی
 گه‌رم‌لایه‌تی و ده‌یه‌یه‌یان جه‌ا‌واز بو، وه‌که: شیخ، قه‌وال، له‌قه‌ر...
 شیخ حسن، خه‌ینه‌ه‌وانیکی رو‌شه‌یه‌ر و، سه‌یا‌سه‌یکی گه‌وره‌په‌رو‌هر و، نه‌جه‌ب،
 گه‌ری به‌ه‌شیخ بو. له ناو یه‌زه‌یه‌یه‌کان دا «مه‌ره» خا‌وه‌ی ده‌سه‌لاتی ده‌یابی و، «به‌ه‌شیخ»
 خا‌وه‌ی ده‌سه‌لاتی ده‌یه‌یه. له مه‌سه‌له ده‌یه‌یه‌کان دا به‌ه‌شیخ «له‌قه‌وا» نه‌دا و، راست و
 نا‌راست ده‌یاری نه‌کا، ته‌فانه‌ت نه‌خوانی یه‌زه‌ی له دین ده‌ر به‌کا.

جگه له شیخ حسن چه‌ند شه‌یه‌یکی تری لی بو، له‌وانه: شیخ خه‌لیف. خه‌لیف له‌و
 سه‌ره‌یه‌یه‌دا که به‌مه‌سه‌یه‌کان گه‌چه‌له‌یان به گه‌روه‌گانی شه‌نگال نه‌کرده و، ته‌یه‌یه‌یه‌ت را‌هان
 به‌گه‌زین، له‌به‌سه‌را‌ی لی‌ونه‌ی نا‌وچه‌ی پارتی بو له سه‌جار بو، له‌و هه‌را‌یه‌دا قایسه‌قاسی سه‌جار
 کو‌ژا. له‌م روداو‌دا شیخ خه‌لیف تا‌وان‌ه‌ار کرا بو. شیخ خه‌لیف نه‌گه‌رچی نه‌خه‌نده‌والر بو،
 به‌لام به‌یاریکی تو‌که‌به‌ازی و‌یا و، شاره‌زای گه‌ره‌یاری ده‌یه‌ی خویان و نا‌وچه‌که‌یه‌یان بو.
 یه‌زه‌یه‌ن، حسن نه‌رم‌وه، خه‌وه‌یه‌ه‌ی، قاسم مه‌که‌ر... له به‌اره نا‌سه‌را‌وه‌گانیان

بو‌ن.

له سر پزیدیه‌گان کتیب و وتار زور نوسراوه.

هوسماتیه‌گان به هاندان و فتوای مهلاکان زور چار لشکریان ناردوته سمریان، جگه لوعی به شمشانپرستی و، کالبری تاوانباریان گهرون، شعیکی تریان له سر نفوسپون.

ثم کسمایه‌تیه به دهنیه سمرلجی هندی له نوسر و گهریده نوروپاییه‌گانی راگیشاوه. سرداتی ناوچه‌گانیان گهرون و، شتبان له سر نوسپون. کتیه‌گهی «لاپارد» به ټینگلیری لوسر «کملاده‌گانی نهننوا» هندی وینی «سکرده جوانی پزیدیه‌گان و شرینه پیروزه‌گانی تی دابه.

له سبه‌گانی ثم سده‌پوه به عربی چندن وتار و کتیبیان له سر نوسراوه، له ناو نواندا هردو میژونوسی هیرانی: «السید عبدالرزاق الحسنی» و «المحاسن عباس العزازی» دو کتیبیان له سر نوسپون و، چنند جاری دهسکاریان تی دا کرده و، چاپ کراوته‌نوه.

شاکیر فتاح، ماوه‌یک له ناویان دا ژبا بو، نوحی به کورده کتیبیکی له سر نوسپون. پیش نوحی پلاوی پکاتوره چنند پیشیکی بو ټیمه ناره له «وزگاری» دا به زلمیره پلاومان کرده‌وه.

پزیدیه‌گان خویان هپچان له سر خویان نفوسپوه.

تا ټیستاش لیکولینه‌په‌کی زانستی بیلایان و تیروتسلپیان له سر نفوسراوه، له بهر نوره زور باهتی دهنی و گوملاپه‌تیبیان، هیشا وه‌کر مه‌نل ماوه‌نوه و، هس‌په‌که به جوری لی پان نودوی.

بر من هلیکی پاش ره‌نسا بو هندی له زانباریه کورنه‌گانی له سر پزیدی خوند پوسوه تالی پکسموه و، هندی شتی نوی پان لی لهر بهم. سهرتا سلپان لی نه‌کرده‌نوه. منبان به «کومطه» نغاسی و، پیش منیش لونه‌په‌کی خراپی کومطه‌پان دی بو. واپان نغزانی منیش لوعی ټیپم. زوری پی نجر سله‌کمیتم رواتندنوه. پوین به دوست و ناشنا. بی سلیم‌نوه گفتوگومان نه‌کره و، به راشکاوای وه‌لامی پرسپاره‌گانیان ندامتوره و، هندی له بهرورا «په‌په‌گانی خویان بو رون نه‌کرده‌نوه.

پزیدیه‌گان به خویان ټلپن، «میللت» و به «په‌کمیان ټلپن»: «تولی ټیزدی». خویان به مبللته‌تی هلیپررداوی پزندان نغزاتن، چونکه لاپان واپه مروقاپه‌تی همدوی له نوحی «نادم و حوا» ن، به تغیا توان له «نادم» کورونه‌نوه. به کرمانجیه‌کی روان نودین و، لاپان واپه له روژی لپاست دا خرا و لره‌شعه‌گانی به کرمانجی له گیل مروق

ندون و، هر کسی نم زمانه نزاری ناپسته بهشت. نوژ و بهتسه دهنسپه‌گانیان
همری به کرمانجیه.

«نولی نیزدی» بیگومان دهنکی کون و سوسپه‌خیری، تابیت پره به کورد. به
تهپه‌ری زمان و له نلماسی تیکلاویهان له گیل دهنه‌کانی دراوسپهان هندی پاور و
نریت و زارویان لی وورگرتن، پلام نسه کاری نه‌کردوته سهر پاوره پنه‌ده‌تیه‌گانیان.

تایینه‌گان به گوری «خراپه‌ستی» دایش نمکین بر پدک خوایی «مونو تاپیزم»
و، دوخوایی «دوالیزم» و، چهند خوایی «پولی تاپیزم»؛

- یونانی‌گان پاوریان به همری «چهند خوا» همره، وکر خوای جوانی، خوای
شهر، خوای باران، خوای دمی...

- زمره‌دشتسپه‌گان پاوریان به همری «دوخوا» همره، خوای چاکه
«تاهورامزدا» و، خوای خراپه «نهریمن».

- جو و، مسیحی و، موسلمان پاوریان به همری «خوای تاک و تمنا» همره
و، لایان واپره توانی دوخوا یا زیاده‌تر ته‌په‌رسان موشیک و کافرن.

زور کس را نتران پهن‌ده‌گان نه‌چنه خانی «دوخراپه‌سته‌گان» موه. هندی له
روشنی‌رانی پهن‌دی پش خویان به پاشاوهی زمره‌دشتسپه‌گان داتنن. پلام نه‌وی من لور
ماوه‌پدا لی یان تی گه‌بشت؛ پهن‌ده‌گان پاوریان به «نیزد»، واته خوای تاک و تمنا
هه‌پد. «مصلک تاوس» که موسولمان‌گان به «شیمان» و، هندیکی تر به خوای شهری
زمره‌دشتسپه‌گان «نهریمن» ی داتنن «نیزد» یا «خودی» نه‌په‌پلکو «فرشته»
مفلایکت». پلام فرشته‌که پایمه‌کی تابیتی لای پزدان هه‌پد، چونکه نم له
روناکی دروست پره نه‌ک له قور.

پهن‌ده‌گان به دویایی سیزو سیدایی زورلی‌کرای نازادی دین و ویزدان یون.
زور چار گه‌تونفته پهر پلاماری بی پهن‌ده‌ستی نوردوی تووک و، حوکمرانه‌کانی
دورپه‌شتیان. وکر دسارودم پهریان پاس کردون ۳۶ چار «فرمان» بر له ناویردنیان
دورچره. فرمان وشه‌پک پره به معنای: «نهری سولتان و گه‌وره کاره‌ده‌سته‌کانی
عوسمانی»، پلام له زمانی نمان دا «راپه‌ری فرمان» واته قه‌لوه‌ام، یا به زمانی نم
زمانه «چیلوساید» چونکه همره چار فرمان‌گان بر له ناویردنی پهن‌دی و تالاکردن و
ویرانکردنی ناوایه‌سه‌گانیان پوه. به هری نم همره پلاماری خویان و شسینه
په‌روزه‌گانیان‌پوه، هیچ پهلگه‌یکی نوسراوان نساوه. کتیه په‌روزه‌کاتیان: «چیلوه» و
«مسحطی رهش» لای خویان نساوه و، نه‌وی دس نه‌روپایه‌کاتیش گه‌توره جه‌گای

پاور نه. پاوره دهنپه گانپان نموده كه له سنگي «پاهمشيخ» و «قبوال» دگانپان دا پاريزاوه.

«قبوال» كه له وشي «قبول» داتاشراوه، پو كسانه نلپن كه پمته دهنپه گاني تولي نيزه پيان له پوره و. له سوناسمته دهنپه گان دا په گورانهوه پريان نه گيرنهوه. قباله گاني سوره سي زو نمخويندوار پون. پدكي له پمته دهنپه گرتنگه گان: «پمپي ناگرانن» واته «سفر الحليقه» په كه پاسي دروستپوني گهرون نه گيرنهوه له پاري سوره سي دهنپه پان زوره. پمته گانپان سادمن و. له سمر نلسانه دلمنزاون. زورم سمپست پو ترمينولوجي تايپتي تولي نيزدي ساخ پكمسوه و. له گدل زاراوره ناسراوه گاني تمولوجي و سوسيولوجي پراوده پان پكم. ششكي نوتوم گير نه گوت، چونكه زوري زاراوره كرمالجه گان فووان و له پسر چورنهوه، نوري سا پر كمپكي زور كم پو. پلام وكر «مفهوم» و «معني» پاسي نه گن.

پدكي لمر پاستني نمويست پچه پنچرناوني و. زاراوره گاني ورمگرم «تاسخ» پو. «تاسخ» كه لاي گاسمپي «نظلي خلق» پي ي نلپن: «دونادون» لاي نلسان زاراوركي تايپتي نه. كمپي له پندري پاوره دهنپه گانپانه. عبدالرزاق الحسني پاسي 4 جور «دونادون» نه كا: «نسخ، نسخ، نسخ، نسخ» په وائي چوني گپاني كمسي كه نمری، په گوري كرده پاش پا خراپه گاني، پو ناو لشي كمپكي تر. پان نه پمته ناو لشي حميران، پان نمي په نيات، يا جمساد.. نم پاوره پان له لا همه، پلام په وشه و زارواي تايپتي دپاريان نه كرده.

احمد الحزاي، ننداسي «قيادي قومي» و «نمين سري قيادي قوطني عراق»، له تمقنومپه ك دا له شام كوژوا. پمسيه گان له قاسشلي پرسپان پو دانا پو. له گدل چمند كمپكي تر، لوانه هندي پمپدي، چون پو پرسدكه. لوري په دنكيكي نرم له شيخ خليفه پري: «گپاني نم كاپراپه چوته چپوه». پي سپوه وني: «كوچك»، واته سگ. دپاره سگ لاي خلقي نم ناوچانه گلار و سرك و چپوله.

تولي نيزدي دهنپه له سمر پنچرني چنپمپتي داپش پون. چنده گان: مير، شيخ، قبول، قلمير، داخراون. په مير، كه پمزي نپانه دس پي نه كا، په قلمير، كمزمت نپانه دوايي دي. پدكمپكي چيني خوارو تر هرچي پكا ناتواني هلكشي پر چينكي له خوي پمويژو تر، همپشه له ناو ستوري چنده كي خوي دا نمينپهوه و، پري نه ښ له چيني سوري خوي پمپي.

له ناو پمپدي دا «كريف» ريفكي تايپتي همه. دو خمزان پا دو پتماله كه

خرمایه‌تپیان نیمو نیماتنوی بون به دوست و هاریمسانی به‌کتری، نمین به «دکریف».

نیم دو لایه وا ریک نه‌کسون له ناهنگی «خمتنه» ی کوره‌گسدا قاصاده نیمی، پیاریکی لای به‌کیم منالی پیاری لای دوم نه‌کاته باومشی و، خه‌تمنی نه‌گفن. به‌مه نیش نمین به «دکریف» ی به‌کتری، له خوشی و ناخوشی و، شایی و شپوهنی به‌کتری دا، هاریمشی نمین. تمنانت له شیری خیلایمی دا له سر به‌کتری نه‌گفتوه.

به‌زیدی بوی همه له گیل مرسلمان، مسیحی و، جو، بیته «دکریف»، بلام بوی نیه له شمیری به‌زیدی ژن به‌یمی.

به‌زیدیه‌گان ریژیکی تابیشی بر گسوره‌گانیان قایل بون و، پیروی پایمی چنابه‌تپیان نه‌کردن. مسیری به‌زیدیه‌گان، تحصین به‌گ، له حفظاگان دا چو پوه نار شورشوه و، دوی ناشیه‌تال چو پوه نوروپا. نو ماوهیمی من له جیزیروم، سوردانیکی به‌زیدیه‌گانی جیزیروم کرد. و‌کو کسبکی پیروز رطعاریان له گیل نه‌کرد. دست پا چاکنه‌گه‌کیان ماچ نه‌کرد. تمنانت له گاتی داگندن و له پی گردنی پیلاوه‌گانی دا، به‌کی به تارمیزی خوی له به‌ردمی دا داتمنیشت، قیچی به پیلاوه‌گانه‌وه نه‌گسرته باومشی بر گردنوه و به‌ستنه‌وی قیچانه‌گانی. هندی له به‌زیدیه‌گان له پیر دایینه‌کردنی گوزمرانیان بر بون به به‌می. به‌مس لی ی قهقهه کرد بون دستنی تحصین به‌گ ماچ بکن. نتوانیش/ به دزیروه دستیان ماچ نه‌کرد.

هندی روستیان همه پی نه‌چی خریان پیرو گرت بی و، لی پان بویی به نریت، نه‌گنا هیچ تفسیریکی دینی نتوتیان بوی نیه. بر نمونه: سبیل ناتاشن، هندیکیان نه‌گسجه به‌رنده‌شوه، گاهو ناخون، خویان له رنگی شین نیمارین... شیخ خطلف و بنساله‌کی گوشتی کلمشیریان نم‌نخوارد، هرچند کلمشیری دس بگوتابه بر منی ننارد.

نورندی من ناسمین و، تیکلایان بوم، نمونی پیاری جوامیر و روفت به‌رز و سر راست بون.

*

همدورزاق فیهلی سرپرستی ریگشتنه‌وی کورده عبراقیه‌گانی قامیشلی نه‌کرد. هر لو نیکانه پاش گهرانی هندی له ننداسه‌گانی کومله له به‌فدا نیمه‌راهم عیزو، نمور شاکلی و نیمه‌راهم عهد عطلی که هرسیکیان ننداسی کومله بون و فرمانی گرتیان درچیر، به پی له ستر پیرنوه و، گمشته سوریا.

سرکرده‌ایمی به‌کیتی کومیتیه‌کی پیک هینا بر له قامیشلی بر سرپرستی

ریکخستنی توانمی به نمندامنی یان بر پیشمرگایمی نمعانه ریزی به کتبه‌یوه. سوریا کارناسانی زوری بر چالاکیه‌کاتی به‌کشتی نه‌کرد. دهره‌یه‌کی جنگی بر نمسره‌کان و، چند دهره‌یه‌کی بر پیشمرگه‌کان کردوه.

■

ناوچی جزیره درین‌نوعی جوگرافی جزیری پوتانه و، بشیک بوه له قلعمروی توان. سهره‌یه‌کی درین سله‌نندی هاتوچی نیله رمونده‌کان بوه و، به ده‌گمن ناوایی تی دا بوه. دای به‌کمن جنگی جیهانی که سوریا له نیمه‌راتوریستی عوسسانی جیا کرایه‌وه، هلی ناستین کرایه سنوری هردو ولات. نم سنوره چندین شار و ناوایی و تیل و بنصالی، بی هیچ نیعتیه‌باریکی نیسانی، کرده‌وته دهرش. شاره‌کاتی: نسیمین - قامیشلی، جیلاتنار - سهریکانی (راس العین) لغوانن.

■

کابرایه‌ک به ناری «محمد طلب هلال» کتبه‌یه‌کی له سهر ناوچی جزیره نوسی بر. کرده‌کاتی سوریا، به تاییدی توانمی له دهره‌وه نژیان، هرای زوریان له دژی کرد، روزنامی حیزه کوره‌یه‌کان، لغوانه «خبات»، واریان له سهر نوسی بو. «عیصمت شریف» پش ناسیلکه‌یه‌کی به نینگلیزی بر به‌یهرچدان‌نوعی نوسی بو. مسطقی «الحزام العربی» و «الحزام الاخضر» و تمسیمی ناوچه کوره‌نشینه‌کاتی جزیره، بو بر به به‌زاری راست‌نشینان و، نم کتبه‌یه‌ان نه‌کرد به شایع و بملکه. «انعه‌کم له کتبه‌ی باین پمدا کرد و، گمونه خوندن‌نوه و تاووتی کردنی. لهره‌ا بهر و پیش‌ناره به‌ره‌نیه‌کاتی نه‌گهرمه‌وه.

ناوی کتبه‌که:

«دراسة من محافظة الجزيرة: من النواحي القومية، الاجتماعية، السياسية»

ناوی نوسره‌کشی:

اللازم الاول محمد طلب هلال رئيس الشعبة السياسية بالحسكة

سال و شرینی چاپی له سهر نیه، به‌لام له ۱۹۶۳/۱۱/۱۲ له نوسه‌نوعی بوته‌وه. به سهر به‌که‌وه ۱۵۶ لاپهره‌یه.

له (المقدمة) دا پاسی نه‌یونی سهرچاوسی به‌یوست نه‌کا، له بهر نه‌وه نوسینه‌کشی له سهر به‌نچینه‌ی ته‌یرویه‌ی خوی و کسانانی تر نوسه‌وه و، پاسی گرنگیی پاک‌کردن‌نوعی نه‌توده‌ی ناوچه‌که نه‌کا له قالی نه‌عهره‌ب به تاییدی پاش دوزنه‌ی نعت له رومیلان و قهره‌یوخ.

له (المدخل) دا (ل ۱ تا ۲) به دلمسوه لوره نهدوی که کابراهدکی عسروب لور
 نلوهپهدا، به هری زودوی ناگروکی و تیکلایسی ره گنژ و نه لوره و دهی جیساوازموه،
 هست پوره ناگا له ولایتی خویا پهنی. له پور نوره دارای پاکگردنوهی نهگا له ره گنژی
 بیگانه.

پشی پدکم (ل ۳ تا ۲۵) ی ترخان کردوه بر دسره لیهکی میژوی له کیشی
 کردوه لیردا پاسی کیشی کردو نهگا له سرفتاره تا سرفتای سدهی بیستم و، کاتی
 پدگمین جنگی جهانی و، نیران دو جنگ. پاسی بیری نیشتمانی نفتوویی کردو و،
 کردو جیهانیهگان و نیمهالیزم و کردو نهگا.

لهم بعثدا نبیوی یسملینی کردو نه لوره نه و نیشتمانی نفتوویی نه.
 دوژمانی عسروب به تاییدی نیمهالیزم کردوهان خستوله سر کملکلهی بیری نفتوویی.
 له شونیک دا تلی: «اذا یکتنا القول بانه لیس هناك شعب یعنی الشعب (کردی) ولا امة
 یکاملها یعنی الامة الکریهة، نینجا تلی: «لا یعمدی للشعب الکردی هذا المجال حیث لا
 تاریخ لهم ولا حضارة ولا لغة حقی ولا جنس، اللهم الا صفة القرة والبطش والشفة..»
 «لیست المشكلة الکریهة الان وقد اخلت فی تنظیم نفسها الا انتفاخ ورمی خبیث نشأ او
 انشأ فی ناحية من جسم هذه الامة العربیة ولیس له ای علاج سری پترو»

پشی دوم (ل ۲۶ تا ۴۸) ی گرننگسین پشه کانی کتسجه گمبه. شوهی
 کردوه کاتی سوویا دپاری نهگا و، پاسی خپله کانیان نهگا، پشپاره کانی خوی به دپاری
 کراوی نمخته پرجاوی کارمستان بر چارمکردنی کیشی کردو.
 شوهی کردوه کانی جزیره بوم جروه دپاری نهگا:

«یتجمع الاکراد علی طول الشریط الشمالی محاذیا للحدود التورکیة فی محافظة
 الجزيرة یقع نحو الجنوب بتراوح بین ۱۵ - ۳۵ کلومتر تقریبا من منطقة رأس العین غربا
 حتی حدود منطقة المالکیة شرقا حیث یتکاتف التجمع هذا فی الامتدة المخصبة حیث
 یتحصص علیه ایجاد جیب هری صغیر فی بعض المناطق وخصوصا فی منطقة المالکیة
 وقبر البیض والقاسلی ومامردا ویحتلون اخصب المناطق فی الجزيرة واکثرها امطارا حیث
 تتراوح نسبة الامطار فی منطقة المالکیة والقاسلی بین ۴۰۰ - ۵۰۰ مم مطری حسب
 خريطة الامطار.»

که پاسی خپله کردوه کانی سوویا نهگا عسروب تاروانهار نهگا پوهی خبر به
 نیشتمانی نفتوویی: کردوستانوه نهبان، پارتی و شیوعین، نسلام نین و له سر دهی
 شمباتن، پلام به پی ی نمخشی نیمهالیزم بر همقله تاندنی عسروب پاسی نسلامنی

نهگمن، همويمان له تورگياوه هاتون و. لهو ديو سنور ناموزاو خرميان هميه و، سنور به خهټيکي و همي داتنن. خيله گرنگهکان و دکو هيلال ژماره وني نمانن؛

۱. هلميرگان. له قهر البض و قاميشلي و هندپکي له حهسهکه جيگير يون.
۲. دهموري. له قاميشلي و عاموده جيگير يون. نزیکي ۴ هزار خيزان له ۱۲. گوندا نلن. نم خيله نمين به چند تيرههکوه گرنگتريان: گياپاره، له ۳. گوندي عامودا نلن. کاپاکا، له ۲. گوندي عامودا نلن. سيدان، له ۲. گوندي عامودا نلن.

۳. کچکي. له دواسيه جيگير يون. نزیکي ۳ هزار خيزان له ۱۵. گوندا نلن. نم خيله نمين به چند تيرههکوه گرنگتريان: ساروخان، کوسکان، نوميران، هسکان، نيساعيلانه.

۴. مرسيني. له قاميشلي جيگير يون. يرموزوي ۱ هزار خيزان.
۵. ملي. له راس العين جيگير يون. نزیکي ۱۵۰۰ خيزان. نمي به ۱۰. تيرهه گرنگتريان: خضرکان، کومشان، تاجريان، دودکان، شېخان، ديدان، ساندان، زيلان...

جگه لسمانه چند خيلکي تري کورده نوزميري و دکو: پرازي له عين العرب و راس العين، کيشکان، شېخان، محمدي له روزهلاتي قاميشلي، دورکان، جابهه و حصنا و ميران يا کوچر.

دپته سر نوعي لومو پيش چون سميري کورديان کورده و، ليره به دوا نمي چون سميريان بگمن. لومو پيش لايان وا بوه کورده نمين و دلسوز و گسوييله و، پيوندني ديني اسلام پيگيانوه نميستی. بدلام اسلام ناتواني تيرت نو پيوندپه رابگري و، «يهودستان» و «کوردهستان» و دکو پدکن.

پاش نوعي تيرههه رهگنهرستپهکاني دهماري پارتي و، نوعي تازه کورده رون نهکاتوره و، دهمري همدو بلوک، روزتاوا و روزهلات له دوژمنابتي همره دا به هري جولهکه و کوردهوه پاس نهکا و نلي؛ «لم يلق المسكرين في تاريخ صراعهما على شئ اتفاهما على مسرحتين وعلى الارض العربية بالذات هي مسرحية فلسطين و مسرحية کردستان، کردستان العربية على وجه الخصوص.»

هيلال هيرش نهکاته سر کارهدستاني مصر، به تايپتي ناصر، چونکه کورده به براي ديني عرب داتنن و، داواي چارصوري به ناشتي کيشهکيمان نهگمن و، نم بوجرندي نموان به «شعوي» و «سطحي» داتني، نهجا دپته سر پيرواکاني خوي. له

بهر گرنگی با سه که و دگر خوی را بهان نه گویم. له ژور سرنوای و المقترحات بشأن المشكلة الكردية» ذا نوسونتی:

۱. ان تعدد الدولة الى عمليات التهجير الى الداخل مع التوزيع في الداخل ومع ملاحظة عناصر الخطر أولا فاولا. ولا بأس ان تكون الخطوة ثنائية او ثلاثية السنين بهذا بالعناصر الخطرة لتنتهي الى العناصر الاكل خطورة وهكذا...

۲. سياسة التجهيل: اي عدم انشاء مدارس او معاهد علمية في المنطقة لان هذا اثبت عكس المطلوب بشكل صارخ وقوي...

۳. ان الاكثية الساحقة من الاكراد المقيمين في الجزيرة يشتمون بالجنسية التركية. فلا بد لتصحيح السجلات المدنية وهذا يجري الان اما نطلب ان يترتب على ذلك اجلاء كل من لم تثبت جنسيته وتسليمه الى الدولة التابع لها. اخذ الى ذلك يجب ان يدرس من تثبت جنسيته دراسة ايضا معقولة وملاحظة كيفية كسب الجنسية لان الجنسية لا تكسب الا بمرسوم جمهوري. فكل جنسية ليست بمرسوم يجب ان تناقش تبقى من تبقى اي الاكل خطرا وتنتزع من تنزع عن الجنسية لنعيده بالقبلى الى وطنه.

ثم هناك تنازع الجنسيات فانه تجد احدهم يحمل جنسيتين في ان واحد او قل ثلاث جنسيات. فلا بد والحالة هذه ان يعاد الى جنسيته الاولى وعلى كل حال فالهم ما يترتب على ذلك الاحصاء والتدقيق من احوال، حيث يجب ان تقوم فوراً بعمليات الاجلاء.

۴. سد باب العمل: لا بد لنا ايضا مساهمة في الخطوة من سد ابواب العمل امام الاكراد حتى نجعلهم في وضع، أولا غير قادر على التحرك وثانيا في وضع غير المستقر المستعد للرحيل في اية لحظة وهذا يجب ان ياتخذ به الاصلاح الزراعي أولا في الجزيرة بان لا يجرع ولا يملك اكراد والعناصر العربية كثيرة وموفرة بمعداله.

۵. شن حملة من الدعاية الواسعة بين العناصر العربية ومركزة على الاكراد بتهمة العناصر العربية أولا لحساب ما وخطلة وضع الاكراد. ثانيا بحيث يجعلهم في وضع قلق وغير مستقر.

۶. نزع الصلة الدينية عن مشايخ الدين عند الاكراد وارسال مشايخ بخطبة مرسومة عربا القحاحا. او نقلهم الى الداخل بدلا من غيرهم. لان مجالسهم ليست مجالس دينية ابدا بل وبنية الصبابة مجالس كردية. فهم لدى دعوتهم البنا لا يرسلون برقبات ضد البرزاني اما يرسلون ضد سفيك دما المسلمين. واي قول هذا القول.

۷. ضرب الاكراد في بعضهم وهذا سهل وقد يكون ميسورا بالاتارة من يدهون منهم بانهم من اصول عربية على العناصر الخطرة منهم. كما يكشف هذا العمل اوراق من يدهون

بأنهم هم.

٨. اسكان عناصر عربية وقومية في المناطق الكردية على الحدود لهم حصن المستقبل ورقابة بنفس الوقت على الاكراد ربما يتم تهجيرهم. وتقرح ان تكون هذه العناصر من شر لانهم اولا الفر القبائل بالارض وثانيا مضمونين قوميا مئة بالمئة.

٩. جعل الشريط الشمالي للجزيرة منطقة عسكرية كمناطق الجبهة بحيث توضع فيها قطعات عسكرية مهمتها اسكان العرب واجلاء الاكراد وفق ما ترسم الدولة من خطة.

١٠. انشاء مزارع جماعية للعرب الذين تسكنهم الدولة في الشريط الشمالي على ان تكون هذه المزارع مدعومة ومسلحة عسكريا كالمستعمرات اليهودية على الحدود تماما.

١١. عدم السماح لمن لا يتكلم اللغة العربية بان يمارس حق الانتخاب والفرشيع في المناطق المذكورة.

١٢. منح اعطاء الجنسية السورية مطلقا لمن يريد السكن في تلك المنطقة مهما كانت جنسيته الاصلية (عنا الجنسية العربية. الخ..)

هذا وان هذه المقترحات ليست كافية بل اردنا منها اثارة المسؤولين بحسب خبرتنا لتكون تباشير مشروع خطة جلوية شاملة لتؤخذ للذكرى بعين الاعتبار.

بغضى سببهم (ل ٤٩ تا ٨٢) تعرضان كمرلوه بر بلاو كردنوعى هغدى بيلگه و، وتارى روزنامه گاننى جيههان دىيارى شورى كوردستانى عىراق. بى نهجى زوى بيلگه كان درو بن و دستكردى خويان بى به نهجى شهواتنى خواصه سياسى و كورسلايهتى و روشنبريه رواقانى كوردكه سوريا و. هانداتى نه تومهرسته گاننى عىراق له كورد.

بغضى چوارم (ل ٨٢ تا ١٠٩) باسى حيزه سياسييه گاننى پارىزگايى جزيره نىكا. له ناو نو حىزباندا باسى پارتنى نىكا. كاپرا به نهغصت پارتنى ديموكراتى كوردى سورى تىكلاو كردوه له گىل پارتنى ديموكراتى كوردستانى عىراق. بغضى له پروگرامى پارتيه كى عىراقى نوسيوه وكو تاماچى پارتيه كى سوريا.

بغضى پينجم (ل ١١٠ تا ١٣٧) شورى عىراق و خيله عىريبه گاننى جزيره ديارى نىكا. لم روموه نوسيوى:

ولقد قررنا فيما مضى بان الشريط الشمالى للجزيرة اهل ومسكون بالاكراد وفق خطة استعمارية قديمة. ومن هذا نفهم ان اماكن ومواطن العشائر العربية هي المناطق الجنوبية من محافظة الجزيرة، حيث تتمركز اكثر العشائر العربية وهي بخطر عليها العريضة: شر في الشرق، والجهور في الوسط، والبقارة في الغرب على سلوح عبدالعزى وتتراوح بقية العشائر

بين العشائر المذكورة تلك، كطى، والشرابين والحرب وغيرها من بقية العشائر الصغيرة من العرب. اجل انهم موزعون بحسب خريطة الامطار فى سوريا فى المناطق الجنوبية والتي تتراوح نسبة امطارها بين ١٠٠ - ٢٥٠ مم مطرى فمناطق العشائر العربية اذا ليست خصبة هذا ما حول الحايير والسلى وهى قليلة وهذا قري دعام الهادى وبعض قري طى فهى على درجة من الخصوبة لا بأس بها.٤

خيله عومده كاتى جنزيره بمنجوره نلزميرى:

١. شهمر. پيش ٣٠٠ سال له ناورجى نمدى حجازوه هاتون و، له ناورجى كاتى بمهاد تا رقه جىگير بون. نمن به دو ترموه: شمر الحرسه له تىل كوجهك خر بوندموه و، شمر الزور له تىل هلول دانيشتون.

٢. طى. له حىجوازوه هاتون. نزيكى ١٠ هزار كس نمن. نمن به چند ترمه كوه: العسال، الحريث، الجواله، حرب، راشد، بنى سبهه، اليسار، زيبد، البوعاصى، الفنامه، العاصره، الهكاره. له سمرى روزهلاتى قاميشلى له سمر سنورى توركيا و، بشيكيان له مالكيه و، بشيكيان له حصه ك جىگير بون.

٣. شراى. له دىركى و قاميشلى و حصه ك و راس العين دانغيشن.

٤. جبر. له كشارى خاير ٢٠ كيلومتر خواروى حصه ك نلن. دابش نمن به سمر ترمه كاتى: ملحم، سلطان، الهزيم، المحاسن، المحمد، الحوى، اليت، الهرمهنا، الجحيش، الله، العلى، الهمانت، العاصر، البرى، البوعمره، اللضاء، الحليون، البويافى، البر سلامه.

٥. الهكاره. له بنارى چاى عبدالعزى سمر نلن.

بر نوى سمرسى كورد نمنى و، خيلاى سمرى زال بى به سمر ناورجى كندا، هلال بر بلاو كوردموى خوندومارى پيشنار نكا:

١. احداث اكثر مايمكن من المدارس وعلى مختلف درجاتها وانواعها بين العشائر العربيه وفى مناطقهم التى يمشون فيها، وتجهيز تلك المدارس بكل ما تحتاجه المدارس الحديثه.

٢. وحدات ارشاده وتوجيه شعبى يرافق تلك المدارس ويساعدها على نشر الثقافه والعلم.

٣. ارسال اكبر كسيه من الشباب العربى ومن الفقرا. على وجه الخصوص دون التقيد بالشروط المعروفه الى الخارج للدراسه واكساب الاختصاصات وذلك بخططه مستمره وباعداد كبيره...

۴. فتح معاهد زراعیه عالیله فی الجزیره لایناه العرب مجهزه بکل الوسائل الحدیثه لتساعد علی ازدهار النهضه الزراعیه وتحسینھا.

بر چاککردنی خطوط مرئی مادی یشیان پیشیار نهکا:

۱. توزیع کل الفائض من الارض فی الجزیره والمقصود بقانون الاصلاح الزراعی علی هذه العناصر فقط دون غيرها مطلقا. اذ علی الاصلاح الزراعی ان لا یعطى سندات فلیک فی الجزیره الا لهولاء العناصر حتی ولا یوجر الا لهم لاتهم السند والدمع والدرع الرافی عندما تحسن احوالهم فهم امل المستقبل علما ووعیا وقویا بالنسبه للجزیره.

۲. تقدم المساعدات الفعالة والمجدیه بالنسبه للدوله لهولاء العاجله والاجله.

۳. انشاء جمعیات او مزارع جماعیه من تلك العناصر العربیه فقط.

۴. انشاء قرى نموذجیه تشرف علیها الدوله، بکثره وموزعه فی مختلف المناطق العربیه لکی یلحظوا الفارق بین حیاتهم السابقه وحیاتهم الاحله ویشجعهم علی العمل والجد فیها بعد.

۵. اشعارهم بالدعم الدائم من قبل السلطات المحليه الیی كانت سابقا لا تستقبل سوى الشیخ ذو النفوذ. لکی یلحظوا الفارق ایضا وحسروا بان الدوله هی دولتهم وهم ترسها وحماها. مما یعطیهم شیا من المنویات.

۶. فتح ابواب المصارف الزراعیه لهولاء الصغار فقط واغلاقها امام الشحوبین والمقتدرین من العرب الاغنیاء.

۷. وضع خطه عامه بالنسبه لهولاء العناصر العربیه لاتقازهم مما هم فیہ تدخل فی موازنه خاصه.

هلال لای وابه عقلیته عشائری عرب کوسپیکی گوریه بویه داوا نهکا پیوندیه مادی و جیگایه کانی خیلده کان عقل پرشینری و، شهمر و جورو و طوی... له یدک شومین دا تیکلاو بکرین. زوروش گلویی لنوه همه که پیوندی نیوان خیلده کانی کورد و عرب له ناوچه کدا پاش و دوستانیه.

پشی ششم (ل ۱۳۸ تا ۱۵۶) دوا پشی کتیه کیمه. ترخانی کردوه بر پاسی دین و معزیه دانیشترانی جزیره که تیکلاوه له موسولمان و، مسیحی کاتولیک و نرتودوکس و نستوری و پروتستانت و، یزیدی و، له ناشوری و نرمن و کلدانی و...

سالی ۱۹۶۳ حبزی بهعس به کورده یادی خونیای له بهفدا حوکمی گرت دس، دواي لنوه به صاویده کی کورت حبزی بهعس له سورپاش به هسان رگا حوکمی گرت

دس. به‌عصبه‌گان به‌مه پایی بون. نومبری توندوتی‌بیان بهرامبر دوژمن و ناحمه‌زکاتیان به کار نمینا و. گیانی ره‌گنیزه‌ستیان خروشا بر. هیراق و سوریا و مبصر گفتوگری «وحدت» یان دس پی کور. گفتوگره‌کیان به تله‌بام نه‌گه‌شت. کورته دزایمی ناخر و مبصر. که شیران دس پی کرده‌وه له دژی کورده، مبصر به‌سندی نه‌کرد. به‌لام حکومتی سوریا «لیوای به‌رموک» ی بر پارمندیانی به‌مس نارد بر هیراق. نم کتبه له کشته به‌سپه‌دا نوسراوه، به همان گیانی ره‌گنیزه‌ستانه. به‌روچونه‌کانی هلال به‌چوانی سره‌فکانی به‌مرکزی و مالی صوف و تبه‌ها ناشکراکانی حیزی به‌مه.

کورده‌کانی سوریا ناهمیان به‌بر، نم کتبه تبه‌بنا هرای گورده‌تری له سر ساز به‌کراهه و. نه‌گه له ولایتک دا بونه‌ی ریزی صافی صوفی به‌گرنایه. به‌بر هلال به‌ری به دادگا.

۱۵

سردانی زور گوند و شاروچکی ناوچه‌گم کرد.

چند جاری له گمل هندی روشنیر و به‌ری ناسرای ناوچه‌که چین بر سیران بر کناری دهله. جاری‌کیان چین بر نزدیک پردی «بافت». «بافت» شونواری پردی کورنه. ره‌کو نمیانوت دوازده تالی هیره، به قله به‌روچه‌کانی سال. هر پایمه‌کشی وندی به‌کی له برجانیه له سر به. نو گانه نیمه چین شونواری‌کی کسی چند تالیکی مایر. ناوچه‌که به‌ری زوری لی بر.

له گمل شیخ حسینی به‌مشخ سردانی به‌مرکی و خاتون‌بمان کرد له راستی ناوچه‌ی شنگار دا. گومبکی خاویز و جوان و لرغینی لی بر. رنگیکی شینی قه‌شنگی هیره. دانش‌توانی ناوچه‌که به‌ری بون و. نازملاریان نه‌کرد. دالهی هندی له به‌زیده ناواره‌کانی نیمیان دایر.

هیره‌ها چند جاری چوم بر سری کانی، عامودا، دریا به.

ناری گوند و شونه‌گان به زوری کورده بون. حکومت ناوه‌کانی گوری بون به همری. زورایمی دانش‌توانی ناوچه‌که کورده و. به کرمانجه‌یکی ره‌وان ندوین. به‌لام جلی‌مرگی همری له بهر نه‌گن. تمش خویگی به‌ریمه نسه‌به‌ناره به سیران دا. زوروزاری خویان به دس خویانه‌وه بر و. هندی‌کیان نوزی لرلوانیان هیره. به‌همی سهرکی دانیه له تبه‌می گنم. بر. ناوچه‌یکی به پت و ده‌لمه‌ن بر. نوزی به‌وار و باخشیان هیره. له هندی جیگانی به‌ریان هله‌گند بر بر ناودان. کشتورکال لهی پیشکوتوتر بر له چار کورده‌ستانی هیراق دا. له ویزی هله‌گرتی گنم دا سدان شایی

ژنېشان نه کړا.

نموت له جغیره دوزا بوه. نو ناوچېنې نموت کېدېان لې درنمېنا ناوچېدېکې
دولمېندنې کشتورکال و کورده نشېن پر، ناورې «کسرېچرخ» پر، پسرې نموت کېدېان و،
پوښه کانسې له ناو نموتې چوتېاره کېدېان دا پر، حکومت داگېرې نه کړد پر، زورچار تراکتور
و کومېان له نړېک پېره کېدېان کارېان نه کړد پې نموتې دسې پېننه رېگېدېان.

*

سورې سورېه - تورکېا، نه گېرې به تېلې درکاوې پېرېن کړا پر، به درېزې
هېلې سورې سېن پان لې چاند پر، ژماره کې زوړې چنډرېدېش ترخان کړا پېر پر
چاره پېر سورېه که پېلام جوسورېلې قاچاخچېنې هېر هېو. له تورکېاوه: ناوژ، پېتو،
پېلاوې لاستېک... پان تمېنا و، له سورېاوه: چاې، جگېره، تفنگ و لمېشه کېدېان
نېرد. قاچاخچېه گورېدېان کرېکار و کولېدېگېان به کړې نه گرت کولېدېه کاتېان له سورې
پېرېننهوه.

قاچاخچېه کېدېان له گڼل نمېسورېدېانې تورک رېک کولېن، به پاره کولېدېکاتېان
نېپرانندهوه. هېند چار پرامېسېر به هېر کولېک چېره کېدېک پاره پان لېدا، پان پر چنډ
سمهاتې سورېه کېدېان به کړې نه گرت و، لهو ماوه پېدا چنډې پاتېوانېا به تې پان نېپرانده.
هېندې چارېش که به قاچاخ نېپرېننهوه، کولېدېگېره کېدېان به سېر سېن دا نه کولېن، پا پېر
گولېلې چنډرېه نه کولېن.

دېچله لهو ناوچېدېا پې ی تېلېن: «تالېا سېزن» واته ناوې گېزوه. له سېر و
نېپرې دېچله چنډ گولېدې هېو، زوړېان ناوه کېدېان وه کړه پدک وا پر. هېندې چار پر
پېراندنېدې پدکې کولېلې له خېلکې هېرو گولېدې به ناوې سېله و رابو ماسېسېوه نېچرېه
ناو ناوه کوه. نموتې نېپوست پېرېننهوه، نموتې له گېلېان نېچر. پاش پلاوه لېکړدې له
گڼل خېلکې دې پدکې نېچرې وشکايې، پېشتر چلېدېرېگېان پر ناماده کړد پر، چلې له پېر
نه کړد و، تې پان نېپرانده.

چنډ چارې پرکېدېان، به «کېلهک»، له پېرې تورکېاوه تمېنا پر سورېا، پا له
سورېاوه نېپانېرد پر تورکېا. پېلام زوړ چار تمېنا به پاره ته گېر نه کړد.
کېلهک پر پېراندنېدې ناوژېش به کار نېپېرا.

■

لېرو لهوې هېندې گولېدې نوې دروست کړا پېر، خانوه کېدېان له کور و، هېزارانه
دروست کړا پر. به زوړې نو چوتېارانه پېر که نېرزه کېدېان پر پر به ژېر ناوې پېنلېوې

فروتنه. بهلام نمانده که مایه پستی و پستی بون له ناوچه کدا. مسئلهی تعصب
هندیکی پوره نرا بو، پوره ناوچه به نهرو، که من بیست بوم.

کوردگان، توانایی جنسی سوریمان نهرو، گهروگرفتی راستینیمان هیمو. بی
بش بون له مانی خاوندی زوی و خانو و، دامیزان له داتره کاتی دولت دا و،
خریدن له زانستگانی سوریا.

کورد به ده گمن له داوودزگی حکومتی و پهره پهرانی دا داتمه زیزان، به
تایستی له شونی گرنه دا، کار بدست و حوکمرانی ناوچه که هیمو عرمی بهمی
بون.

بهکی لو شتانی بو من لهره چنگی سرسورمان بو، به گمن چار بو نافرمت
بیم «کاری قورس» بکا. ژماره بهکی زور کچی گنج و ژن له سر جادهی نهوان
قامشلی و دیرک پره پان نهکشا، پان له کاری جاده کدا، به تایستی له لهرتاوه کچی دا،
نشان نه کرد.

■

سالی ۱۹۷۵ - ۱۹۷۶ کوردگانی سوریا دابش ببون به سر چندین حزب
دا، لهردا بو ناسیونال ناری سکرته کانیان نهیم: حمید دروش، کمالی محمد
ناها، صلاح پدردین، هیصعت سیدو، ملا پالی، عزیز چیرکس...

- زوری نم حزبانه ناویان «الحزب الديمقراطي الكردی» بو. هندی وشق وه کو
«البساری» و «القمی» و شتی لم پایتیمان خست بوه سری بو نهرو له بهکتری جها
بگرینه.

- نامانج و برنامهی هیمو نم حزبانه له گنل بهکتری جهاواز نهرو.

- له سردهای دامیزاندنی پارتیه پوره نهرو حکومتی سوروی و
نهرو پهرستگانی عرمی توره نهیم، وشق کوردستانی سوریمان به کار نهیم بو.

- هیچ کام لم حزبانه، چکه له صلاح پدردین که له درووی سوریا بو، دزی
رؤی سوروی نهیم، بهلکر پشتیوانیمان له هیمو هلویت و هنگاوه کانی نه کرد، به
تایستی له ناوکی عرمی - تیراتیلی و، ناوکی سوری - عراقی دا.

- هیچ کام لم حزبانه دروشی قهه هیلنگرت بو، نامانجی زل و زوری نهرو،
داوای مالی هاویشتمانی سوروی و بهکسانی و هندی مالی روشنیان نه کرد.

سرمدای نهرو، حکومتی سوروی رنگی هیچ چوره چالاکیه کی سیاسی،
روشنیری، کوملاستی نهندان، ناوخالو ی نه گرتن و، پانگی نه کردن بو لهرسینه و

لیکولیندوه.

روداو ده کانی کوردهستانی عسراق کاری لهوانیش کردو. حیزبهکان پرون به دویمشوه و، رای گشتی کوردهکانیش پرون به دو گوتوه.

- حیزبهکان هندیکیان، وهکو چاران، پشتیوانیان له پتمالی پارزانی نهکرد و، باوشیان پرون کرد پرموه. تمناوت حیزبهکی کمالی نعمت ناها وهکو لقی تم کاری نهکرد.

- هندیکی تیشیان وهکو حمید درویش و عصمت پشتیوانیان له پدگیتی نهکرد.

- صلاح پدرویدن، له لوانان داننیش، جوره پمروندیهکی له گیل حکومتی عسراق دروست کردو. لایخی توتونومی پمسی گوتو. دزی جمرجولی حیزبه کوردهکانی عسراق پرون بهمانهکی دزی بهمانهکی دستوی دامزرونی پدگیتی در کردو.

من زوری تم جوامبرانم پدروام نهینی و، گفتوگومان نهکرد. شویک له گیل کمالی نعمت ناهاش داننیشم. زرومان لسه و پاس کرد. جگه له سرکردی حیزبهکان چمتو دوستیکی ترم همر پمروندیان له گیل هیچکام لرو حیزبانه نهو. جگه تم حیزبه کوردهبانه حیزی پمسی و حیزی شویکی سوریاش لقیان همر. حیزی شویکی پارهکای ناشرپان نهو.

کوردهکانی سوریا به گشتی سیاسی پرون، پان راستنر به دوی هوالهکانی کوردهستان دا ننگران. بهلام لایان واپو تا کورده له عسراق یا له تورکیا به مالهکانی نهگات، توان هیچ دستکوتیکی سیاسی به دمی ناها. لهر توه زور به تنگ توهو پرون بزبان چارنوسی کورده له پدکی لرو دو پارچهدا به چی نهگات.

له ناو توه کتیبانددا که لرو ساووه خوندشوه دیوانی ملای جزیری پرون. تم دیوانه ملایهکی کورده سالی کرد پرموه و، به عسری لیک داپرموه و، شپسره کوردهپهکانیش به نملای عسری نوی پرون. بهلام سروروی پرون وشه کوردهپهکان کرد پرون، به ناسانی نموزنانهوه. له سوریا چاپ کرا پرون. ساگردهتوهپدکی چاک و، لیکدانوهپدکی باش پرون. پشتر تنها توم له سر ملای جزیری و شهرهکانی خوند پرموه که ملادین سجاد له «میلوی تدبیری کورده» دا نوی پرون. بهلام به هری تم دیوانوه شارزای هری پرمزی سرلیبان ملای جزیری پرون و، زومقم له شهرهکانی و مرگوت.

دیوانی شپسری جگر خون «کچه نغز» تازه به تپه لاتی له لوانان چاپ

کرا پر. له ناو خوندو ارانی کرمانی دا چکرخین په شاعرۍ کې گوره داننرا.
 «سم و زن» ی نهمسدي خانی تازه له تورکيا په لاپنی و په ترمجوسه
 تورکيوه چاپ کرا پر. نور کتبانې له تورکيا چاپ نه گران نه گېشته ناوچې چمیره،
 بلام من کلکېکی نوتوم لی ورنه گرتن و، تی پان نه گېشته.

■

سرمطهاسی مطرزه گانی بادپان

لېرېدا په کورتی کروندولوچې په سرهاتی مطرزه گانی بادپان نهمسره؛
 ۱ ی حوزه برانی ۱۹۷۶ په پونې تېسر پونی ۱ سالوه په سر داسمزاندنی
 په گیتی دا نقب مهندس نېراهم عزو محمد (چهار) فرماندي دسته چه گداره گانی
 بادپان پر په کسمین چار له نړیک رویاری هیزل له پشی زاخر له گدل پشمرگه گانی
 تره پدې گرتوه و کر پوهه پر ریکستنوهی مطرزه گان و داهش کردنی کارورمان
 په سرمان دا. ژماره پان ۳۷ پشمرگه پر. پون په چار مطرزه؛ نېراهم عزو،
 عېزت نېساعیل شنکاری، هوسر نېراهم رهشید، چهار صلا شفی سندی،
 هرېه گېهان فرماندي مطرزه پدې گان پر.

نم ۴ مطرزه په پر جېجېی کردنی نمرگه گانېان داهش پون په سر ناوچه گانی
 زاخر، ناصدی، هورک و، کورته چالاکې سیاسي، ریکخراوی، پشمرگېی، موده
 دس پی کرندوهی خجانی چه گداران په خلکې بادپان دا و، پسوندیان له گدل زور
 کس له گوند و شاره گان داسمزاند و، هندی ناوېشانان درا پوه پر داسمزاندنی
 پموندی له گدل ریکخراوه گانی کومله له سلیمانی. له گدل نوانیش پموندیان
 داسمزاند پر.

۱۵ ی تهرزی ۷۶ نېراهم عزو پر پری کردنی پشمرگه پدې نموش و،
 ناردنی پوسته دهراری نطهاسی کاره گانېان له گدل مطرزه پدې چه گوندی «نېروه»
 ناوچې گوی (له قزای تولدوره) له کورده ستانی تورکيا. پشتر قم کوت پونه
 چاره پری و سراخی نم پشمرگانه له ناوچه سنو پدې گانی تولدوره - چمورچه و، خپله
 کورده گانی نوری پان لی هان دا پون که هر کسې گان لور پشمرگانه پر دس کوت
 بیان گرن، چهک و کلرېله گانېان پر نولان و، سرېشان پر قم، چونکه نوانه جاشی
 سددامن و، په یتي سددام تمانوی شورش له بارزانی تېک بدن!

خلکې گوندی نېروه په ناوی مسواندار پوهه له ناو مالیک دا داپان نمین.
 دوریان نه گرن و، په لېل همیان چهک نه گن و، په گهراری تسلیمی لېهرسراوه گانی

قم: هاشم رمعزان، کرم سنجاری، جوهەر نامیق یان ئەگەن.

ساوێهەک بە گیسراوی لە گیسو و گولەگانی ناوچەگانی گیسو، قەشوری، نەرتوشی... سوراڤەتائەو و، قم گیسو یان ئەدایە نامەگانی ماسجەلال و، ناوێ و هەولەگانی سەرائی د د ک د، سەرلەهەم هەمویان کوشتە.

۱ ی ئابی ۷۶ پاش ئەوێ ساوێ چەند هەفتەهەک مەفرزەگانی بەدینان ئاگایان لە فەرماندەگەیان نامینی، جاریکی کە بەک ئەگرنەو پەرار ئەدەن: عیزەت ئەسماعیل و عومەر ئەسراھیم بە خویان و مەفرزەگانیانەو چەن بو سوراخی ئەسراھیم عەزو و هاوریکانی، جەھاری سەلا عەنی و مەفرزەگەشی لە ناوچەگەدا پەنجەتەو بو دەرەدان بە کارەگانی خوی.

عیزەت و عومەر لە گەڵ مەفرزەگانیان رو ئەگەنە ناوچە گیسو، دێسان قاقسی لە خەلکی گزندی «دووزک» بە ناوی سەراڤەریوە تەفرەیان دا بون، دەریان گرت بون و داوایان لی کرد بون چەک داہێن.

عیزەت ئەگەوتە دواندنیان بە قەسی خوش و نەرم زوریان لە گەڵ خەریک نەیی لێو پەرە چەوتە پەشیمانان پکاتەو، کەلکی نایی. سەرلەهەم پی یان ئەلی: «من چەکم بو نازادی کوردستان هەلگرتو، لە ئاشەتالەگەو ئەسی خوارو بوم، بەلێم داوێ تا کوردستان نازاد نەیی جاریکی تر بە ساخی چەک بو هیچ کەس و تاقم و لا بەک دانانیم، مەگەر بکوژن ئێنجا چەکەکم بەن».

ئەسی بە مەیل راگیشان لێوی دا عیزەت ئەکوژی.

ئێنجا لی یان ئەپرسن: «کی مەسئولتائە؟»

عومەر ئەسراھیم و، قاسم مەحمەد هەلکسان ئەلین: «دوای ئەو ئێمە مەسئولین».

عومەر فەرماندە مەفرزە و، قاسم خوەندکاری کلێبی هەندەسێ زاتەستگای مەسل و، رابەری سیاسی مەفرزەگەیان بو، هەر لە وی دا عومەر و قاسمیش ئەکوژن.

۱۸ پەشمەرگە کە پاشاوەی هەردو مەفرزەگە بون بە گەڕاوی بران تەسلیمی بارەگای قم کرا لە گزندی مەزگە لە نزیک ئۆلۆدەو.

۱۵ ی ئابی ۷۶ قاقسی لە چەگداریگانی قم بە سەرکردایەتی عەبدوللا رمعزان، مەحمود گیسو، یوسف گیسو، پەشمەرگە گەراوەگانی مەفرزەگانی عیزەت و عومەریان دا بە پەش بەرو ئەشکوونی «پاڵی» لە نزیک گزندی سەرگەف هەمویان کوشتن و لاشەگانیان لە ئەشکووتەگەدا بە جی هیشان. بە ریکۆت بەکی لە پەشمەرگەکان نامی و، خوی ئەگەپەنجەتە مالی بەکی لە دانەشتراوی ناوچەگە، ئەوانیش دالەبیان داو، ئەساریان

کرد. بو، بسلام قم پی ی زانی بو، بو نعو شوینواری تاوانه گسپان کسور پکننوه، نویشیان به زور له کابرا سغند و گوشتیان.

۲. ی نابی ۷۶ له کاتیک دا که مطفرزه گسی چنباری مدلا هغنی له سر کانههک له ناوچی سندی نزیک زاخو خمریکی چایی لپنان بون، ناقسی له چه گداره گانی قم به سر کرده اپتی محمد خالید دوریان گرتن و دایانه پیر دوسری گولله، چنبار و ۳ پیشمرگسی تر له هاوریکانی لوری دا کوژان، نورو حسان حسان شنگاری و ۴ پیشمرگسی که له ناپلورده که دمه ز بون و، بسلام کوخته دای جاشیکی هیراقوه به ناوی جعفر بیسکی، نروش تملسی هیرالی کردن. دای ماردهک له موسل هلواسران. نورو حسان له زلفانی موسلوه نامیده کی نازاپانی به عرسی بو مامجدلال نوسی بو.

پسچوره مطفرزه گانی پادپان به ناکاسی له ناو چرن.

۱۱

هاتی عومر مستعفا و جوهتر نامیق بو سوریا

کاک عومر رستیوی بیته سوریا. د. خالید ناقسی پیشمرگسی گورجوگولی باله کاپتی هلووارد بو. مانگی نشینی په کسسی ۷۶ له گیل کاک عومر به ری کپوتن بو پادپان، چندی سوراخیان کرد بو هوالی پیشمرگه گانی په کتیبیان نوزانی بو. به هری چند کسبکی خملکی ناوچه که زانی پریان هندی له سر کرده گانی قم له نزیک «چلی» ن له تورکیا به هری مامید په کی سروي شاروانی چلیوه پوهندپیان له گیل کرد بون. کمر سنجاری و جوهتر نامیق هاتون له جیگا په کی سروسور به ناوی «دولی فقهیران» په کتیبیان دی بو. وا ریک کپوت بون کاک عومر و جوهتر پیکره بون بو سوریا بو به لاداخستی ناگورکبه گان. هر لویوه نه چنه چلی و به ناو تورکیادا هات بون بو جزیره و، لویوه له سنور پوری پوئوه بو ناو سوریا. وه کو دوابی دموکپوت، قم لور مارمیدا نهیراهیم و هاوریکانان گوشت بو.

من له دیرکی بوم که نوان گمشان. کاک عومر دلیری برایی و شیرش و شالاری هغلی هسگری له گیل خوی هینا بو. له دیرکی هاتنه باره گاسی نیسه. من جوهترم نشناسی. کاک عومر وتی: «له پادپان سوراخ پیشمرگه کی په کتیبی مان کرد، بسلام هیچ هوالیکیان دس نه کپوت». منیش وتم: «وه کو تان قم هسپانی گرتو و قسه همه هسپان گوشت بون»، نیجا دایزه ستر قم و پان، تاوانه کانیانم کرد. جوهتر هغلی دایه. کاک عومر وتی: «نعمه فلاتر پیکره هاتن ناگورکبه گان

چارمسر بکین». وتم: «کواته لم بهرسه پیشمرگه‌گانی پادینانی چی لی کرده‌ه؟». له گیل جهوهر بو به دمه‌قالیمان. له دیرک نمانهوه به ری گوتن بو شام.

قم پیروندی له گیل حکومتی سوریا دامعزواند بو. توانیش وه‌کو نیسه نازادی هاتوچو و کاربان هبو. له گیل دوزگا موخا بهراتیه‌کان پیروندی به هیزیان دروست کرد بو. زورچار هعوال و دنگوباسی دروستکاروان له سر نیسه نهدا به دوزگا نهمیه‌گانی سوریا. زورچار کیشو گهروگرفتبان بو نیمه پیشمرگو نهماده‌گالان نهمرفانده.

•

رهبوانیکی سرنه‌کوتو

له گیل سرکردا بهتی ولات وهما ریک کورتیون توان خیریکی تاواکرده‌نوبی ناوچه‌گانی هعولیر و سلیمانی و کورکوک بن، نیمش هی پادینان. ۴ مفرزهی که له گیل نه‌هراهم عیزو گرانهوه له ناوچن. جگه له پادینان له هعور ناوچه‌گانی تر پیشمرگه کوتنه جمرجول. پادینان گرنگیه‌کی جه‌روپولتیکی هبو. سنوری به تورکیا و سوریاوه بو. ریگای هاتوچوی دنبا بو. ریگای گوسزانوبی چهک بو. نمانش‌توانی وازی لی بهینن.

له نار تورکیا خه‌لکیکی زورمان ریک خست بو. زوربان له‌وانه بون پیش ناشیه‌تال پیشمرگه بون و جیگی خویان له تورکیا کرد بووه. له جزیره، سلوی، شمرناخ، نولودیره، شمرینان پنکی سیاسی مان دامعزواندهو. له زور جیگای چه‌کمان حشار دایو.

یه‌کی له‌وانی پشتمان پی بهت بو کایرا به‌کی زاخوی بو به ناوی ده‌بصمت دهنه. ده‌بصمت دوستی خاله بوزی و، ناسپاوی صهری نوال بو. توان پاوریان پی کرد بو به نیمش‌بان به ناسپن دایو. ده‌بصمت به خیزان و ده‌سوپه‌رنده‌گاتیهوه له شونپکی سنوری هعراق و تورکیا دانشت بو. چهندین گلاشیکوف و تارپچی و تهممینی مان له لا دانا بو. له نولودیرهش ریک‌خستمان دروست کرد بو له ناو کونه پیشمرگه‌گانی گویی دا و چه‌کدارمان کرد بون و چه‌کی زیاده‌مان له لا دانا بون.

هیزه‌گالان سازدا و، چهند مفرزه‌به‌کمان لی دروست کردن. تهمسره‌گالان کرد به لهرمانده‌بان. دوا حیلته‌ی مانگی ۱۱ ی ۷۶ ناماده‌مان کردن بو جولان. هعورمان نمانش‌توانی پیکوه له سوریا بهری بکین. لهرنهوه بو دهریز بون له سنور کردمان به

۳ تا‌قم:

تالسی به‌کم به سرکردا بهتی حسمن خوشنار به کهلک له رویاری ده‌جله

په پښتور. حسن نېر په پښتور ناوچې گړی و. پښتورگه کانی نوری ساز پدا.
تاسی دوم په سرکردا پتی لوتاد عوسر شو یک دوی توان به کله ک له
روباری دپله پښتور. لوتاد و جمال نېر په پښتور ناوچې سلوی عیصمت دپنر و
پښتورگه کانی تاماده پکن.

تاسی سپم که عادل موزاد و سید کریم و سردار دلولی و لغره هاد شاکلی و
منیان له گیل پر نېر شوی سپم ۷۶/۱۱/۲۶ له دپله پښتور. هر ۳ تاقم له
لای عیصمت دپنر یک پگرنه و. لغیره پښتور پښتور پښتور پښتور و. له پادپتان
داهش پښتور په سر ناوچه کان دا.

نو شوی نېر ښه پښتور روژه کانی پارانیکي زور باری پر ناری دپله هلسا
پر. سواری کله ک پښتور له ناوچې ناوچه کانی کله کانی گره پښتور پر دواوه. نېتوانی
پانېر پښتور. نو شوه نېتوانی پښتور. پر روژی دای پانېر پښتور له وکاپېر پښتور پښتور
هرچنده ریکا کانی دور نېتوانی. شوه کانی له نېتوانی ستر دپاز پښتور. پلام
پښتور هیزه کانی له گیل دپښتور پښتور پښتور. هرچونی پر پښتور.
پلام نېتوانی پښتور پښتور پښتور. روژمان په گردپښتور پښتور پر له نړیک
دپښتور. داسو زاین پر شتر چونکه هیزه پښتور کانی ناوچه کانی په دوی
نېتوانی نه گران. نېتوانی پښتور پلام نوان نېتوانی ندي و. خلکی گرنه کانی
کورد پښتور پښتور. نهک هر زمانیان لی نديان. پښتور سریان لی نیک دان.

نېتوانی پښتور پښتور پښتور پښتور و لغیره پښتور دپاز پښتور. کانی
له ناوچه کانی نړیک کانی زاتپان روژی پښتور عیصمت نېتوانی عیصمت پښتور. له
گیل هیزه کانی حسن و لوتاد پښتور گرنه. چنده کانی و مغرزه نېتوانی له پادپنه کانی
شتر له ناوچه کانی پر ناوچه. تومز پښتور پښتور پښتور له گیل تم هیزه کانی پښتور پر
کورد پښتور. نېتوانی عیصمت، که په نېتوانی نوان پښتور پښتور پښتور و. راکردنی
پښتور له دوی پښتور مغرزه پادپنه کانی، نېتوانی زویان تی دا پلاز کورد پښتور. له
لاپه کانی چنده په دواگانا نه گران. له لاپه کانی تومز خلکی ناوچه کانی ناوچه کانی له گیل
نېتوانی. نېتوانی خواره نېتوانی پښتور پښتور پښتور. پر خواره کانی زویان چنده کانی
کورد. راکردنی پښتور پښتور، که په نېتوانی نوان پښتور پښتور پښتور و. نېتوانی
رکاردنی و نېتوانی پښتور پښتور پښتور پښتور. له هیزه کانی دا ناری
چنده پر هیزه کانی وا سخت و کورد ندي پر. چنده گوند کانی شاخ و زیارت.
نېتوانی هیزه کانی پښتور پښتور و کانی خری پښتور ناوچه کانی لغیره کورد پښتور. شاخ

گوندیکی زور خوش بو.

عینی شاخی یگی له ریمره کالمان بو خعلکی نو گونده بو. قم پاش سارمیهکی کورت کوشعیان له سر نووی چاوساخی نیستی کرد بو. به جیگاهکا رابوردن ناری دلی کورتان بو پرمو گوندی بلکی. بلکی له سر سنور بو. له تاو سرما خومان کرد به ناو گوندا. خعلکی گونده که به نابدلی جیگاهان کرده نوره. هستمان کرد خویان تاماده نه کمن لیسان دامزورین. بهمانی زو، پیش نووی توان به خور بکمن. به وویای و ریمیهکی کشاینوه. لام وایه لهر زوری ژماره نیسو وویای خومان زانیان نه کرده پلامارمان بدن. قم خعلکی نو ناوچانهی له به کیتی تپو کرد بو. کاپرا به کایم دواند، لیم پرسو بچی دوژناه تیمان نه کمن؟ وتی: «هون له سر خعلی سرورک نامشنا»

من کورتومه عطرستیکی نالباروده. همر توشی ناتومیدی بون. وایان نوزانی خلک به چمپلیرزان پیشرازانان نه کمن. کمچی دوژناه تیمان نه کرده. پاورم وایر به مجره تپهرین بر گوردستانی عیراق ناگری و، لوه زیاتریش هینینوه توشی هسان چارنوسی نیسراهم عیزو و هاوریکانی نمین. چرینه شاخی هره کول لوی پیرام دا هیزه کسان همری بگرتنوه سوریا. من و سید کریم و حسن خوشناو و هیدوللا خوشناو لیبان جیا بوینوه چرینه گوندی «ره پنه» تضیت «نولوده» بو ناو گریه کان. گویی دویش بون. هندیکیان له گل قم و هندیکیان له گل به کیتی بون. هندیکیان له شورش نیلول دا پیشمرگه بون. زوربان به کریکاری چوپونه مریل و همره بیان نوزانی. شارمزی باده تان بون و، جوری ژبان و هلسرگوتی روژانه تان فیری ژبانی هسکری گره بون. وستمسان لویه ریگاهکی تازه بدوزنوه بو جاسریکی تر. سرگوتو نمین.

یهکی لو نوکشانوی همرگیز له بیرم ناچیتنوه لیم سلفرودا گیرم لی بو. نیسروشویکی سرفه نای سانگی کانونی به کیم له رویاری هیزل تپهرنوه. بر نووی چله کالمان تر نهیت خومان روت کرد پرمو. هورا زور ساره بو، ناو ده کش ساره تر. ژان نمچه نیسقانوه. چاوساخیکی گریبان همر ناوی حممرشید بو. که له ناو ده که پرمینوه دنیا نونه تاریک بو چاو چاوی نشین. حسن خوشناو به «هنگیکی پوز بانگی کرد: «حممرشیدا! حممرشیدا». وتم ناخو نمی حممرشیدی بچی بی؟ حممرشید هات وتی: «بللی کاک حسن نمرکه!». حسن زور به خورن ساره پرمو وتی: «سیری گونم بکه بزانه نوره پره»

پاش هلسنگاندنی هلمو مری ناوچه که و، ریگان به کانی، تپه گیشتم گراتنوی

به كوسل له كردن ناپت. نېمې بهر له شپږمه يكي تر يكمېنوه. نېسمن پېرمان دا بگړيښوه پر سوري. چونه چيلاپتار و به شو به پاره له گسل چننډومه له سنور پېرښوه پر سوري کاني له سوري. دو کس له سرکرده کاني پ د ک ت مان له گسل هات بون. نمچون پر کوبونوې هاونېشې توان و پدکېتې.

هرچنده سلفره کسان ۴ حلقه زياتر دروې نه کپشواو، همو به سلاستي گېشتنوه سوري. پلام به راستي نمه تېشگانېکې نفېسې و سياسي ناخوش يو. پر من تمجروپه يکې دولسمن پر يو روژگاري داهاووم. همدې لغواتې هاونېشې نم رېسوانه سرونه گوتوه بون، ختاي مېنان ته گرت و، به پدکپاري چونه نوروپا. من نېتر نمجروپه پر دېرک و، توصېدېکې نورتوشم به گاري نوي نسا. چومه شام.

*

کم پړې و، کلې پړې

گېراوه کاني کوسله: شعاب و هاونېکاني، دواي ليکولېنوه يکې پر له نازارداني چند مانگه دران به دادگا. شعابي شيخ نوري و، جمعه عبدالواحد له سرکرده پېتي کوسله و، نمور زوراب له رېکختني پلفاد حوکسې نېدام و، نوانې تر له ۵ تا ۱۵ سال حوکم دران.

روژې ۲۱/۱۱/۷۶ شعاب و جمعه و نمور له سپاره دران و. ترمه کاتېان پراپوه پر کوردستان. نمانه نالې پدکسې تېکوشترانې کورد بون له سپاره پدېن. به نازاپتېبه يکې بي ونهوه روهروي دزگانې ليکولېنوه و، دادگا و، هلواسېن پرونهوه. نرېتي نازاپتېي «کم پړې و، کلې پړې» يان پر هاونېکاتېان داېنا. به پرنې هلواسېني شعاب و هاونېکاتېوه کوسله له کوردستان پېتانيکې به کوردي دمکرده. پېانده که کاک نارام نوسي پړې. له سورپاش ژماره يکې «الشراره» پر نم روهاده ترخان کړا.

*

گېره کسېکې شام ناوي «حي الاكراد» بوه. ناويان گسوي پر به «رکن الدين». حصن خوشناو و سهد گريم و من چند مانگې له فلاکېک نژاپن له «رکن الدين» پراسېر به شاخي قاسېون و، «ناخي کرماتج». زور جار به پې به قاسېون دا هلته گېراپن. زوري نېواران مېوالان نجات. ژياتي روژانې خرمان را رېک خست پر: سهد گريم خواردي دروست نه کړد، حصن ماله کسې خاوين نه کړدوه، منېش قاپ و قاپاغم نشت و، پېکوه بازارمان نه کړد. له کاني پېوستېشې دا پارمېتي پدکترېمان

نداد. پیکره ۴ هاورای گهانی به گهانی و تنها بوین. شورش عسکری پش گهانه
شام هاته لای نیمه، نو کاته هرزه کار یکی تازه پیگمشو بو.

■

جاری پدکم که چوم بو شام چند روزی من له گیل چند کسبکی کدا پیکره
له فلاتیک دا بوین. ماوه پدکیش نفور شاگلی لوی بو. نفور تازه ناوی خوی گوری
بو بو فرهاد شاگلی. دهرانیکی شپهری نوی بو به تنها بو چاپی بکا. دای به من
بهخونمده و رضی خوی له سر بلیم. من خوندمده و به وده پش خوندمده. فرهاد
نخنداسیکی تازه پیگمشوی کومله بو. به سنگ و ترازوی نو کاته به روشنپیر له
قطم ندرا. بدلام له پیروا و مردا هتا پلیس توندرو و کال بو. دژی زوری ثوانه بو له
دهوری پدکیتی کی بو نمده و، به بورجوازی و دهرجه گ و بی کملکی داتمان. لای واپر
دوای گوران تنها شاهر له گوردا هملکوت بی خویتی.

من هملیکی زوم له گیل دا هندی لوو پیروا چورتانی راست پکشمده، به
هبرای نوی بهینه کادر یکی به کملکی کومله و پدکیتی. بدلام پیروای له سر منش
گورا. به تایهتی که رستی، بو جویدی خوی نمده، پیشدکی بو دیوانه کوی بنوسم،
و دگر شاهر کومله و جیگری گوران پیشکش به خوندوارانی بکم. راسته کوی به
پسچمانی چا وروانسه گانی نمده له من، من ناسو گاریم کرد، نو و دگر گشپه کی
روشنپیر که سربرای کوردی، زمانه گانی عربی و فارسی نزاری، پاشتر واپه واز لوو
شپهر بی فرانه بهینی و خوی به نویسی شپکی به کملکرمده خریک بکا، به
تایهتی لوو کاتدا «الشرا» دهر نمده، به تنای دهرکردنی «ریازی نوی» ش بوین.

مهمستم لم قسه به، پیگومان، شکاندنی نرخی نو پیاره نمده، بملکو من و دگر
بهرپرسیکی گوری لی گمراوی کومله و پدکیتی، له روی دلسوزی و دل پی سرتانده
نصیحت ریگاپدک بی نشانی کسبکی له خرم کسمتجروتر بدم، بز خوی و بو
پدکیتی پاشتر و سرکوتوتر بی.

دیوانه کوی چاپ کرد و، شپهره گانیسی هیچ شورشکیان له ندمی کوردی دا
هملکه گیراند.

فرهاد شاگلی له قسه گانی من توشی «خپبه امل» بو، بگره و دگر نلین قوشی
بو. خزشی ماوه پدک بو توشی سر لی شیوانی سیاسی بو بو، نویست به پدکجاری
بچی بز نورویا، وازی له پدکیتی و کومله هتا، ماوه پدک له گیل «وحده القاعده» و
ماوه پدکیش له گیل «سازمانی انقلابی» کاری کرد، پاشان روی کرده سوید. وازی له

شهر هینا، بهلام فیری «مهاجراتی سیاسی» بو.

■

«زانستگای دیمشق» همسر نورو خوندکاره کوردانی و مرگرت که له نهران و عیراقوه هات بون. بیگومان تمعش کاریکی ناتاسایی بو. «قبادی قومی» به تاییستی بو به کیتی جیهی کرد. هور خوندکاره پیشتر له چ «کلپه» بهک و له کام «پزل» بو بو. له هسان «کلپه» و «پزل» و مرگسیران. به کیتی ژهانی هسویانی دایین کرد بو؛ موچی مانگانانی بو بری بونوره و. گری ی خاتوی بو نمدان.

ماسجدال تمعش خوندکاره گانی کرد بو بز نوری بزانی له خوندن دا چوتن، زوربان دوماسان نه کرده بو. ماسجدال کس بونوره بهکی له گدل کردن بو نوری له گبرو گرفته گانیان بکولیتوره و. بویان چارصبر بکا.

بهکی لم خوندکارانه تازه له عیراقوه هات بو. دوستی کومله بو. له کلپه هندسه و مرگرا بو. ناری شمال بو. شمال له هچی کم نهور. موچی مانگانانی نونمندی موچه کی من بو. پاری کتیب و کلپه یلی زانستگاشیان بو دا بو.

ماسجدال لی ی پرسی بو: «گبرو گرفته گانی چه؟». و نوری: «گبرو گرفته نه». پرسی بوی: «نهی بو دوما ناکوی؟» شمال وت بوی: «من ناتوانم له ولایتیک دا بخونم کوردی تی دا بچوسیتوره. کورد له سوریا نچوسینیتوره له بتر نوره منیش تاقیتی خوندن نه». شمال خوندنی توارو نه کرد و چو بز نوروپا.

■

عارف تیلور و وریا سماعچی و کریم سنجاری گوت بونه هاتوچو بو سوریا. ماسجدال چو بو لغندن. مسعود و سامی بینی بو. بهکی له مسئله گانی باسبان کرد بو لیکولینموی هاورش بو له کوشتی مفرزه گانی به کیتی و. سزادانی بکوزه گان. مسعود و سامی بهشگایی خویان لو روداره پشان دایو. بطنیان دایو که نه گور له گدل به کیتی بهک بین پا بهک نهین لو روداره بکولنمور سزای تاوانهار بدین. ماسجدال پروژه بهکی سیاسی پی دایون بو ریککتون. پاش دسکاری بهکی کم قورلیان کرد بو.

■

جموچولی بنمالتی پارزانی له سانگه گانی شوبات و مارتی ۷۷ دا نونمبه که له جوری رفعتاری سیاسیی نم بنمالتیه له گدل روداره گان دا نورهی سرکرده بیتی جولانموی کوردپان گرتوته دس:

- مالا مستعلی له واشینگتن خبریکی تازه کردنموی پسونمندی بو له گدل

همراهی نموده.

- مصعود له شام خمریکی تازه کرده‌ی پیوندهی بر له گیل سوریا و ریگه‌راوه
فلمستینه‌کان.

- نیدریس له کهرج خمریکی سرپرستی چالاکیه‌کانی ق م بو، کادر و
مفریزی نثارده‌وه بر کوردستانی عراق.

- عوبید و لوقمان له بعلبا بون، عوبید وزیر بر له وزارت‌ه‌کشی بخص دا.
له‌ردا به پیوستی نژاتم گرونولوجی هندی له روده‌کان، پشت نستور به
بلگه، بنوسم بر نه‌وی خرمندوار بتوانی له گیل بهک برآورده‌بان بکا و، پیکره‌بان گری
بدا، نوسا من هندی له مانم نغزانی سالی دواپی تهبان گیمشتم؛

۹ ی شوبات ۷۷ ملاً مستطاً نامه‌کی درو بر کارتر نفوسی دهماری
هلموهرجی کوردستان. کارتر نامه‌کی پشت گری خست و وهلامی نده‌وه.

۱۶ ی شوبات ملاً مستطاً نامه بر سینا‌ور و نوین‌ه‌کاتی نهمی‌کا نفوسی و،
وینه‌کی نامه‌کی بر کارتری ناره بو، بویان نفیری و گلمی نکا که وهلامی
نده‌راوه‌وه.

۲۷ شوبات محمد حسن نطه‌کر، نسماعیل نامه نطنعی پاتگ نکات و،
دایمنی به سرکردی فیملی بهک و، کوژاننفوی شوری سرلغوی دس پی کردی
کوردستانی پی نسپیری. النعی لم روهه له «نجرتی فی القیاده» دا نویستی؛
۳۵۳. لقد كان الوقت مساءً من يوم ۲۷ شباط ۱۹۷۷ وانا مشغول فی احد

المؤتمرات الاسبوعية لناقشه كراسات التدريب واذا بالتلفون والمتكلم السيد رئيس اركان
الجيش حيث طلب حضوري الى دائرته وعند ذهابي اليه ابلغني ان السيد الرئيس القائد
يطلب حضوري وقد ذهبا معا الى دائره السيد وزير الدفاع وادرنى السيد الرئيس القائد
انه تم اختياري قائد فيلق في الشمال (مع العلم ان الحركات في شمال الوطن قد بدأت
ثانيه) وقال اني اطلب منك ان تنهي المعركة بسرعة فقلت له سيدي ساهل كل جهدي من
اجل ضرب العصا ولكن لا يمكن لاي قائد عسكري ان يحدد موعدا لانها حرب عصابات
بحركها الاستعمار وهناك حدود مفتوحة لجاورها دولة لها اطماع في بلدنا وفي منطقته
ملائمه لحرب العصابات»

۱ ی مارت سوریا ناگورکی به‌کیتی و قم ی پی خورش نمبر. نیانزانی توان له
تورکیا نفوز و دسه‌لاتیان هه‌بو، به پی کرانه‌وی ریگای تورکیاش به‌کیتی ناتوانی پوره
به چالاکیه‌کانی بدا. سوریه‌کان مصعودبان بانگه‌بشت بر سوریا. له توتیلی «همه‌بدیان»

الاسلحة وشراؤها وتوحيد الجهود لامتداد المقاتلين بها بالسرعة القصوى.

خامسا: وقف الحملات الاعلامية والكلامية وتوجيه القواعد بروح التعاون والاخوة.
سادسا: يقوم كل طرف من الاطراف الثلاثة باطلاع قياداته وجهازه المسؤل بمضمون هذا الاتفاق والزامهم بتنفيذه وبذلك كل الجهود اللازمة لوضع هذا الاتفاق موضع التطبيق العملي.

عن حزب البعث العربي الاشتراكي

بأمر ياسين

عن الحزب الديمقراطي الكردستاني القيادة المؤقتة

صعود بارزاني

عن الاتحاد الوطني الكردستاني

جلال طالباني ١٩٧٧/٣/١

هسان روژي كه په كهمين ريگكوتن له نوان مامجلال و مسعودا نيمزا كرا،
نيساعيل تابه نلنمبسي پش گمشته كركوك، يو باره گاي فمېلنې په ك، يو
سركرداينې لشكر كېشېبه كاني جېشي عسراق دژي كنورد. پاش چمند روژي
لشكر كېشي گوردې دس پي كړد يو سر پشمورگه كاني كوردستان و بنكه كاتيان. لم
روډه نوسپتي؛

«لم تكن هناك حفلة توديع ولا حتى توديع للضباط والمراتب لان المطلوب النحالي
بسرعة الى منصبي الجند قائدا للفيلق الاول في الشمال وهكذا كانت رغبتي دائما هي
الالتحاق السريع بعد صدور امر نقلي ولذلك كان سفرى للالتحاق يوم ١ اذار ١٩٧٧ حيث
وصلت بالطائرة الى قاعدة كركوك الجوية وكان عدد من الضباط قد حضروا لاستقبالى في
المطار ووصلت الى مقر الفيلق في معسكر كركوك.»

٣ ى صارت مولا مستغلا ناصه كى قري يو كارتير نوسى داواي پېننى نه كات.
له ناصه كى دا نوسپتي؛ «ثم پېننى داواي نيو و پېننه كى جېگري سركومار
ماندېل له گيل فلامبر هوگولسكى سترنې گوردې نيو له گيل زورليكار و،
نارموزى راستمېننى ذېوى يو پارمېداني يو پشمور چرنى «نازادى و مالى دويين»،
په ناشكرا درخت. ثم كاره بېگومان وى همو پرمهلتكارانى شوووى به هيز كړد.
٣ ملېرن گيل كورد له عسراق دا كه به وى روداره كاني پش و پاش ريگكوتنى
خېانه تكارانې چمزانېرو له ٦ ى صارتى ٧٥ دا ووهېان له دس داوه. له همو كسى
زېار شاپاني ناور لى دانووى نيو. پېننى نيو و جېگري سركومار پارمېته كى
گوردې نېى يو پرمز كړدنووى ووهېان و هروها پشمورانى له بار و دوخى نوان له

تاریکترین گاتی میژوی گوردستان دا له لایهن تیرمه، پارصتی نهدا. به نومید و
خوشبده کی زورمه چاومروانی بینتاتم.»

•

مسمود داوای له مامجلال کرد پر: پادینه‌کان پگمینه‌مه پادینان و، سروزانه‌کان
پگمینه‌مه ناوچی سوران. مامجلال رزماسندی پشان داپو. بدلام به نیمه‌ی نوت. نیمه
خوشمان پشان خوش پر بچینه نو ناوچی‌ی لی ی شارمزا پین. خومان ناساده کرد پر
گمراشه. پشمیرگه‌گاتی پادینان سازوران به سرگردایندی حسین پامشپخ پگمینه‌مه.
مسمود ستایشی شیخ حسینی کرد پر. پشوشحالی خوی دهری پر پودی که به‌کیتی
پسایمی نهم و پهریزی وه‌کو شیخ حسین له پادینان دا نمنی. پلمنی داپو همسو چوره
هاوکارپه‌کی له گمل پکن.

•

برادوست: به کگرتنهوی پراکان

■

به گوری نوری ککوتنی له شام بو «هاوکاری میدانی» له نیوان مامجدلال و مسعود پارزانی دا نیمزا کرا بو. تم دو هیزه نهم؛ له همدوملینه کانی کوردستانی هیراق کومستنی هارمیش بو هاوکاری داهمزین. نهم ری له پدک ندرین و پارمستی به کتر پدم.

مانگی نیانی ۱۹۷۷ خالید سمعد و هندی له پیشمرگه کانی پالده کاهتی هات بون بو هملگورد و ناوچهی برادوست. ساوه پدک لوی سابرنه، چارمروانی گمشستی هندی له بهرین و کادره کانی پنگ پان نه کرد له سوریه. کاک خالید له چارمروانی بهتاکت بو بو روشت بو بو هملگورد، بهلام دو مفرزهی له ناوچه کدها بهی هشت بو. به کیکان نهمه حسان بهشیمی و نوری ترهان قادر روستایی لفرماندهیان بو. له گیل نوان دا جهموری پراشی دانا بو. همر له گیل نوان دا بو شارزایی و هاردهنگی پیشمرگه کی جامانن سوریه له گیل بو به ناوی رشید گوردی. رشید له گرده به کانی تورکیا بو بهلام له شورش نهمول دا پیشمرگه بو. شارزایی کی زوری له نهمز و دانشروانی ناوچه که همر. چاروار له گیل نوان نه گهرا و چاروار خوی به تنیا نهمر بو گونده کانی سرنور له تورکیا.

له مانگی نیان دا له گیل شهید نهمه دین بهرک قنیا «نهمر» له قامشلیهوه چینه نسبهین و دایی دهانه گر. له دهانه گر له گیل سرکرده کانی «پارتی دهموکرانی کوردستان له تورکیا» کو بوموه. باسی هلمرمرجی کوردستان و پلاتی کاری داهاتوی به کیتی م بو کردن. نهمر له گیل سرکرده کانی پ د ک ت تیک چو بو. له دهانه کروه به هوی نهمونه چومه وان بو مالی عیلى شیر. لومش به ربهان کردم بو گومر «پوک سهکوا» بو لای مالا عیلى. مالا عیلىش بهرو روی کوردیکی هیراتی کردمروه که له گونده کی سرنور دانهشت بو، ناوی «موسا» بو.

موسا کوردیکی خوندوار و له گرده به کانی هملیر بو. دوی همرس به مال و خیزانهوه چو بهر ناو گرده به کانی تورکیا و له گوندی «بهگور» دانهشت بو. بهشتر تالیپ روستم و خالید سمعد له گیل تم کوره پهمندهیان دروست کرد بو. بهلینی هاوکاری دا بو. تالیپ سهرمکی کوردی بو سوریه کرد. زور نهمه بهوه و گهرا بهوه بو

گوردستان. هردوچار موسای دی بو. بېگور به کیکه له گونده گانی شمعزنان. له شونځي سمخت و عاسی دا بو. پناگای هردوی زوی لی بو. زور به زحمت دستی چمنرمی تورکی نه گېشتی. له گڼل موسا وا ری کورت بون که ماله کپان و گونده که وډکو پنکمه کی نهی پو هاتوچر و شاردنوی چوک به کار بهیږی. پیشتو پنک به هوی دده مقاده وه هندي تفنگی نارد پو نهو له بېگور پشاردنموره پو نو کساد و پیشتو گزانی له سورپاوه به «هری مزور» به نار تورکپادا نه گرانوره پو گوردستان. چمند تفنگی کی کم گېشت پوه دست موسا. له گڼل موسا چینه بېگور. موسا ناگاداری دهنکیاسی مطرزه گانی پرا دوست و کاک خالید بو. تفنگیکم پو خوم لی و مرگرت. سهری کی ناوچه کمان کرد. لوو شونځی که به تابه تی چوم پو سیر کردنی نو چپا و کورگه سمخته پو که له سپه گان دا خوشوی خلیلی لی کوژدا بو.

به شوو چینه «گېتنه». گېتنه تنیا پدک سال پو له سهر رویاری سرکم له بهری تورکپا. خاوضی ماله که کاپراپه کی به سالچوی دمردان کڼل بو. ناوی ملا عیسا بو. بلام تا بللی پساوکی دلسوز و نقرس و دس و دل سراوان بو. هوالی پیشتو رگه گانی نغزانی له کوین. من تا نو کاتش کراس و پانتولی جینزم له پی دا بو. نهی زانی له نوروپاوه هاتو مستوره. راده پی کی ترانسېستری له لاره بو. پرسپاری دهنکیاسی دنیای لی کردم. هرومها هوالی پارزانی لی پرسم. من هندي قسی گشتم پو کرد. ملا عیسا وتی: «نه نغزانسره لوو پښتې پیشتو دا سهروکی نمریگا چوته مهلیسې کی گوره ملا مستغاشی لی بوه. همر مهلیسه که له بهر سهرک همغا پون ملا مستغا نهی. سهرک زوی پی ناخوش نهی له ملا مستغا نهی پرسی نهی: «تو دتوره پوچی همیران له بهر من هستان تو نهی؟». ملا مستغا له ولام دا نهی: «تو هردو قاچی منت برهونهوه چون نغزانم له پوت هستم».

چسروکه کم پلاوه سهر و خوش بو. به لاسوه سهر پو چونکه تازه پنازه نامه گانی پارزانیم پو کارتر خویند پووه. به لاشوه خوش پو چونکه تا راده پدک تی گېشتم که فولکلور چون دانهیږی و، خلکی ساده نارزو نه کم سهرکرده گانپان چون بن.

هر له ماله کی نو ناغان خړلور و تا دهمو پمانی نوستین. بهمانی بهر لوی دنیا روناک پیستوه له گڼل ملا عیسا چینه سهر تاوه که. خزمان روت کردوه. پندد کزنه کی پیشیانم بهر کتووه که نهی: «کنکی رش و سپی له بهرا دمرنه کوی». له «به» پکوه له رویاری هستواری «سهرکم» پښتوه. «به» لم ناوچه پدا و، «بهرا» له

همندي ناوچې تر، یو شونډی ناوچې روپاره‌ګمیان ثبوت که له چار شونډه‌ګانې ترې دا
تښکتر و پرتتر یو، پیاو له پریکچوه نښتوانی بهیریتوه پز پوره‌ګمې ترې. ګڼشمه
مطرفه‌ګمې پنک له ګوندی «دویا سوره». دویا سوریش ګوندیکی پچوک یو له سر
روپاره‌که له پری هیراق. خلکی همدو پز «ګوردی» یون.

پشمیرګه‌ګان دمی یو چاومی یون کسانې له سورپاره پګانه لاپان. هوالی
خوشی دموه و مژده پمپا ګردنی دوست و پشعوان و، چهک و پاره‌پان یو بهیریتوه.
کاک خالېدمان ناګادار ګرد هات و پدګرمان پنی و، دوی ثبوتی چند روژی په پدګموه
یون، ګفتوګو و قسې پیسچمان ګرد، نو یو ګاریکی پیسست چو دولی لولان و،
من لوی ساسوه. ناسپه‌کی دویم دویاړی هلووسرجی دموه یو کاک عسلی و
هغاله‌ګانې تر نوی.

■

ناوچې برادوست کموتوته نیران ۳ سنور. لای سمری هاوسنوره له ګدل شوی
نیران و لای روژتاوای هاوسنوری شمسزانی تورکپاڼه. ناوښی نښاری ناوچه‌که سیده‌ګانه
که سر په قزای رواندز و ثبوتی سر په محافظی هوالی یو.

کپره پوزه‌ګانې سپهریزی خیلای و کیلشین و دالته‌ر له نیران و، روپاری
سرګم، که پشی نطین روپاری حاجی به‌ګ له تورکپای جبا نه‌ګاتوه. زنجیری کپره
پوزه‌ګانې نطین و شه‌کپ به سر روپاره‌ګدا نروان. هیچ ریګاپه‌کی لهرتاو یا خاکی
ناوچه‌ګمې به هیچ ګام لم دو ولاکوه نښتست. له دوی شتر جاده‌به‌کی خاکی تا نریک
کیلشین و له دوی شمسزنان جاده‌به‌کی خاکی تا ګوندی «روپاروک» نعتات پلام
نښسترا یون به هیچ ریګاپه‌کی دوی برادوستوه. به لکر له دوی برادوست هیچ
ریګاپه‌کی لهر یا خاکی تی دا نه ګرا پوه وه. ریګاګانې همدو کورس‌ګای ولاخ یون.
کاروانی هیناوبردنې کلوپلی قاچاق و هاتوچری میګدل له نیران هر ۳ سنور پوره‌وام
یو.

■

ناوښاری پدکی یو له ګره سره‌کپه‌ګانې دانښتوانی ناوچه‌که. لم ناوښا چند
تیره‌په‌ک هیران برادوستیان پیک نعتا: روهنوک، پنه‌ی و، خواګورک.. چکه لسان
هرکپه‌ګان یو لومړخوری نعتان یو ګوستانه‌ګانې نم ناوچه‌په. هواره‌ګان له زور ګونوه
دایش ګراون. هر تیره و هوز و پنه‌المپه‌ک نغزانی شونډه‌ګانې ګوی په. وشو «دوار»
له ناوچې سلیمانی دا یو رشمال په کار نعتان پلام لم ناوچه‌پدا په ولاخ نطین:

«دومار» و، به شمال تلمین: «کزن». چند کزنیک پیکره له شونیک دا هملندن پی
 یان تلمین «زوم» و، چند زومیک که سر به یک تیرن له چند شونیک نژیک له
 یک هملندن پی یان تلمین «هزه».

تام و بونی ماست و، کوره و، دژ و، پنیردکه‌یان به هوی گزوکهای بزخوشی
 کیستانه‌گانه‌وه زور خوشه. هروها تامی گوشته‌کشی. یو یکم چار له کوردوماری
 بیستم پنیری برژاو بخون لیره بو. سفلکه پنیری تازه‌یان و کور گوشت نمجنی و له
 شیشان ندا و، له سر ناگر دایان ثنا تا نمروژا. خواردنیک خوش بو.

پنیریان بو فروشان دروست نه‌کرده و، پنیری پیسته و، ژاژی و، ترماس‌تان بو
 زستان بو ورمزی برانی شهر هله‌گرت. یکم چار «ترم‌ماست» م لوی بینی و خواره.
 پایزان که بتر شهری نازل خست نه‌بسته و، بمر و کسبون و بران نه‌چی، بشیکی له
 تنه‌که و گزودا نه‌کن به ماست و، رونی لرجاری خوصالی به سردا نه‌کن تا چینیکی
 نستور دروست نه‌کا، له شونیک لینگ دایان ثنا. ماسته‌که تصایوه، خست نمیره
 و، تامی زور خوش نمور. له زستان دا به کوچک سوچیکی رونه‌که‌یان تشک‌اند و
 ماسته‌که‌یان لی درنمنا بو خواردن. بمر جوره ماسته‌یان نموت: «ترم‌ماست».

نازله‌یان له کیستانه‌گان تلموراند. بو زستان، بو مفر گیایان نه‌کرده به «گزده» و
 «گیش» و له بمره‌سی ساله‌کانی خریان دا له شهری گومزدا کله‌که‌یان نه‌کرده، پی یان
 نموت: «قیزی». بو بز گملا و چروی ناسکی بمره‌یان نموری و له نیوان دولتی بمرزی
 دارمرویک دا دایان ثنا، پی یان نموت: «گله». جوتیاره «مولم‌سنده‌گان» «پاوان» یان
 «قدمه» یان همه، بشیکه له لهرماری ناچه‌که بلام خاومنی ناسرای همه، جگه له
 خاومنه‌کی کس بی نه داری لی بیری، یا گلی لی بکا.

شوانه‌کانی نم ناچه‌که همه‌کی تورداسیکی کرد بو به بمر پشینده‌کی دا، که
 نه‌گه‌بسته خملنی تازه پیگه‌بشتر و، پلی سوز و ناسکی داره‌گان، تورداسه‌کی
 درنمنا و نه‌کوته برنیا. نازله‌کی تی نموروکا.

زستان که بمری زور نماری و نازل له «هزل» و «گوم» دا تصایوه گزوه‌یان
 ندا به مروه‌کانبان و چرو به بزکانبان. بو نموی له نار بمردا نمفلن و تقوم نمین،
 شتیکان نه‌کرده به پلاوه‌کانبانه پی یان نموت: «لیبان». لیبان له دار دروست نه‌کرا و،
 له کملنی هله‌ک نمچر.

همندی چار له پایزا که لومر کم نمور «گوینی» یان به تورداس نمجنی و نمیان
 دا به بز. گرشتی بزده‌کی نمونده تال نه‌کرده له خواردن نمفها. نمور بزده‌که چند روزی

دایه‌ست و نالېکې ناسایې پدراپتی تا تالی له گورشته‌کې دا نښما، ټینجا په کملکې
کورښتمره و خواردن نجات.

ناوچه‌که په‌گشتی، له گډوگیا و گولې کبړی دا زور دمولم‌ننډه. گپا پر خواردنې
مروغ، گپا پر لومړی نازل، گپا و گول پر جوانی و پونخوشی، گپای ونگ، گپای
ناپوری وگر که‌تیره و گپا سالم، له ناوچه‌کدا زوره.

ژماره‌په‌کې زور پوره هنگ شاریان له کلوری داره پوره‌کان و کونم‌پدی شاخه‌کان
دا کرد پر. په‌کې له نښته‌کاتی ناوچه‌که نوه پر: هر گس پوره هنگېکې کبړی
ننډوزم‌په‌ نښانه‌ی نه‌کرد. پارچه‌په‌ک دست‌سری پی دا هلته‌واسی، مان په‌چنور
نښانه‌په‌کې لی هلته‌گنډ. ټیتر هرکس نم نښانه‌په‌ی پدپا په‌نیزانی که په‌کېک له
پیش نودا دوزم‌تسپه‌وه، نم دست‌ی پر نښته‌وه. له ویزی دهره‌ناتی هنگین دا
نم‌ننوه سری. بلام وا په‌ نوزانی و چارچونکې نښته‌ری هنگه‌که په‌ تواری نطورتا.

پیش تاشم‌تال ناوچه‌که له ژر دست‌اتی بارزانپه‌کان دا بویر. «خودانی بارزان»
له میږ پر راوی کمو و کبړی لندمه‌ه کرد پر. نو پرپاره لم ناوچه‌پیش دا جبه‌پې گرا
پر. په‌ سدان پزلی قطب‌الغی کبړی لی بو. خپلکې ناوچه‌که، نوسا، نښانه‌توانی راد
پکېن چونکه له ترسی حکومت کس نم‌ننوه‌را تفنگ ناشکرا پکات. دپس‌ی نم پزله
کوانه که نطرن و نښانه‌په‌ی جرانپه‌کې پی وښی داپو په‌ شاخ و شپوه‌کاتی. تا‌کو‌ترا
ورج و نښانه‌کاتی، نم‌پرا.

۱۰

بیگومان نم ناوچه‌په له کزنوه‌ تاودان بو. له نزیک تاوایی «پس‌پیمان» لښاری
پاران گنډه‌پکې دری پر. چند گوزمه‌پکې ساحی، لو گوزان‌پیش نښلام له سران‌سری
نم ناوچه‌پدا پو بو، دمرخت پر. وگر پاسیان کرد له کوتایی دولی خراک‌ورک دا
نمشکوتیکې لی پر شون‌تواری «پس‌توی تی دا پر، «کپل» پکې مسو‌پیشی لی پر.
هلو‌سریجی نو کاته ریگاپان ندام س‌سری هسچکاسیان پدم. بلام په‌ ناویانگ‌ترین
شون‌تواری میو‌پی لم ناوچه‌پدا «کپل‌شین» پر.

«کپل‌شین» پ‌رپه‌کې شپه‌ بالا‌ی له دو متر که‌متره چند نویس‌پکې گرنګی له
سره ته‌گم‌توره پر چند سده‌په‌ک پیش زاین. کورو و خوند‌واره‌کاتی، کاتی خوی،
پا‌په‌پیان هم جوړه شون‌تواریه مسو‌پس‌پانه ن‌داوه، پ‌لکور زور شون‌تواری په‌ نرخی لم
پا‌په‌پیان، په‌ پسان‌وی نوه‌ی هی کاسره مان گاور‌کرده، له ناو پرده‌وه. نم کپل‌مش له
دست‌پزوی مروغی کورو د‌م‌پاز ن‌پوه. چپکای چندین گولله و پ‌رپه‌ی پوه‌و.

۵. مرداردهگان فیری شیوهی نوی ی برینوهی خوری بکرن.

ب. کشتوکال

ناوچهکه به گشتی شاخواره، زوی بر کشتوکالی دانویله کسه، بهلام ناووهوای له پاره بر رمز و باخ. له لاپالی شاخهگان و، له کفتاری چوگا و چسهگان نعتوانری سدان رمز و باخ ناوا بکرمهوه، رمزی: تری ی دیسی و پراو، پاخی: قیسی، همری، هلوژه، قرخ، هلمهر، همنار. له مانه هسوی گرنکتر نعتوانری به دریایی شیر و دولهکانی، له کفتاری چوگا و چسهگان دا، هزاران بن داری گریز برورنی و، به خزمتیکی کیم برهمسکی زور نهدن. لم ناوچهپیدا سموره دوریکی گسورهتری له سروف هیره له رواننی داری گریزدا.

له نار لهروارهکدا هزاران داری لغزان، کروسک، گریز، بهلالوک، چقالی تی دابه، که تدری موروپه بکرن به پسته، هلوژه، همری...

ج. پهرورهکردنی هنگ

تم ناوچهپه له گول و گلوگهپادا زور دولهمنده و، شونیکی له پاره بو به خیر کردنی هنگ. هنگیکهکسی زور ناپاپ و شانهکانی سهپه، له شهنان له دیوی تورکبا و، له شتر له دیوی لیران، پهروره کردنی هنگ به شیوهی نوی له سنوقی نمسویکی دا بو بر به پار، بهلام لیره هیشتا به شیوهی کونی کوردواری له «شله» ی خومالی دا به خویان تگرد. زور چار توشی نموشی نهو و نهووتا.

نعتوانری چنبدین هنگکلاتی گسوره لم ناوچهپیدا دایزورنی و، هزاران پوره هنگی به شیوهی نوی لی به خیر بکری، له هسان کات دا پاریزگاری شیوه کوندهکش بکری. نعتوانری همر سال چنبدین تن جوری باشی هنگوین پهرهم بهیتری.

د. تووزم

ناوچهکه، به دریایی سال و له همر ورمزهکانی دا، زور له پار بو بر تووزم. له زستان دا پهریکی زوری لی نهاری، چند مانگی نمیشتهوه. چنبدین جیگای تی دابه بو پاری زستانه به تایمندی خلیسکینی سر پفر «سکی». له بهاردا سدان کانی دوزنی لی نعتلی و، گولی جواروجوری لی ندهکشتهوه. بر هارین زور جیگای لی به دهمنی جوان و، هوای لینگ و، ناوی سازگار و ساردی مشبه. نمشی هوارگنی تووستی جواروجوری لی بهنا بکری.

پکی لمو شونانی رنگه بر هوارگنی تووستی خوش بی، هواری «دپاره» به. دپاره له نزکی هلمگورده، به لوتکی شاخیکهوه به ۳ هزار متر زیاتر له ناستی

دەیانە بەرزە، گ.زایی و گومبکی شینی جوانی لی بە جوگایەکی خوری ساردی لە بەر
نەروا، سەدان جوو گۆ و گپا و گولی کەوی جوان و پونخووشی لی نەروی، بە سەر زوور
ناوچە و چەادا نەروانی و، چاوئەننازەکی جوان و دلرەینی هەمە.

لەم ناوچەیدا نەتوانی چەندین پەنداری گەورە و پەچرک، پەر گەلەنەوی ناوی باران
و پەتراو و کانیەکان، لە ناو شەوێکەکانی دا، پەر مەهەستەکانی، ئاودان، پەرەمەهەنانی کارەبا
و، پەر جوانی دروست بکری.

کەردنەوی چەادا و رەگایان و، راکەشانی کارەبا و، دروستکەردنی خانەنەوی نەوی
ئەبی شان بە شانی هەنگاوێکەکانی تر جەبەجی بکری، بی ئەمانە ناوچەکە ناتوانی گەشە بکا
لە مەیدانەکانی تر دا.

•

دامەزراندنی بنکە ئێمەین

بەکی لە مەرجە سەرکەوتەکانی مان و درێژەپێدانی چالاکیەکانی جۆلاتەویەکی
چەگدار دامەزراندنی بنکە ئێمەین.

شورشی ئەپلۆل گەرگرفتیی بنکە ئێمەینی نەبو، چونکە هەر لە سەرەتایە زوور شاخ
و گوند و ناوچە و شاروچەکی کوردستانی هەراق کەوتە دەس پەشمەرگە و بە ئازادی
ماپەو، بنکە و بارەگا و شینی ژبان و حەسانەو و زیندان و دەور و چاپخانە و رادیو
... لی دانرا بو. لە شورشی ئەپلۆل دا چگە لە دەزگا سەرکەوتەییەکان، هەمە هەرز و
پەتالەسن و لق و، هەمە لق و ناوچە و ریکخەراوەکان بنکە تاپەستی خەوێان هەبو،
تارادەپەگەش ئێمەین پەرز. واتە دۆر بەر لە دەسلالت و پەلاماری دۆژمەنەو.

دوای هەموو شورشی ئەپلۆل، سەرکەوتەیی بەمەس پلاتەکی هەسکەری، ئێمەین،
سەاسی... دانا بو دەس گرتن بە سەر کوردستان و داتەشتوانی دا. ناوچەیی ئازاد، پا
ناوچەیی دەروەیی ژێر دەسلالتی بەمەس ئەمسا بو. دەسلالتی بەمەس لە هەمە جەگایەک پا
هەبو پا ئەبی تواتی بە نوێنەوییل و بە هالیکۆپتەر بە ئاسانی و بە زوویی بێگانی. توری
جاسوسی پەمەزی لە هەمە دێهاتەکان دا دامەزراند بو. هەمە موختارەکانی کرد پەو مۆجە
خوری حکومەت و نەبو هەرال و دینگەهاسی گوندەکەیان بە دەزگا ئەنێهەکان پەمەنن. لە
زوور جەگای دۆر و چەپەک و شاخاوی و سەرستور بارەگای ریکخەستنی حەزینی بەمەسیان
دامەزراند بو.

پوچنی ی ن ک بو دەس پی کەردنەوی کاری پەشمەرگەیی جەباواز بو لە هی
شورشی ئەپلۆل، بە تاپەستی چونکە هەموو مەرجی سەاسی - چەگدار و ریکخەراوەیی جەباواز

و تعرازوی هیزی لیوان کورد و بهمنس به تواروی گورا بو.

ی ن ک لور قوناخه‌دا نه‌شه‌توانی «پنکی نهمین» ی هیمی. هیزه‌گانی ی ن ک
نهور دایمش بن به سر شینه جهاوزه‌گانی کوردستانی عیراق دا. مفرزهی پچوکی ه تا
۱. پیشمرگیمی به چندهایمی کم و به چوناپیتی پاش دروست بکمن. به همر تواناو
نهور خوبان له شعر و پیکادانی روروی لایمن. نهور شوین و باره‌گای دپار و ناشکراپان
نهی و همیشه له گوران و سوران دا بن. بو چواشه کردنی دوژمن نهور له همر
شرینک همن و له هیچ شرینک نهن. ماه به دوژمن نهدن زمان و زمینی شمران
به سردا به‌می. مفرزه‌گانی سره‌دا نایان به خیرانه بو: تپیی پروپاگاندی چکدار
«فرق الدعاه المسله» ترکی نهمانش برتی بو له: به‌ز کردنوی وده و زانی کومدانی
خلطک، دروست کردنی ریکه‌خستنی سیاسی، سرکوت کردنی جاسوس و نوکره‌گانی
بهمنس.

له هندی جیگا پهری تم سره‌دایانه نه‌کرا بو. سرکرده‌گانی بزوتنوه چندی
توانی بریان سرانی خیل و کورخای گوندیان ساز داپو بن به پیشمرگه. هیزی زلی
خبله‌کیهان لی پیک هینا بون و پنکی ناشکراپان، وکو سرده‌می شورشی نه‌لول، له
ناوچه‌کان دا دامفرزاند بو، به تاییدی له ناوچه عاسی و شاخاویه‌گانی دولی جافیتی،
شینکاپیتی، باله‌پیان، منگوراپیتی و ناگومیتی... نهمش ساهی به هیزه‌گانی جهیش
نهدا ناگاداری توارو له سر ژمارهی پیشمرگه و چه‌ک و شینه‌گانیان کو بکمنوه و،
پهلایان بدن.

•

شهر له گدل کورد بوته بهشیکی سرده‌کی پیشی نهمسرانی جهیشی عیراق. به
هری تم شهره زوریان دولسم بون. ده‌لایان پهدا کرد و، نایان درکره. شهر له
گدل کورد، کوشن و سوکاپیتی پی کردنی، ویرانکردنی مال و ناوایه‌گانی و تالانکردنی،
بو نوان له همر شهریکی تر تاسانتر بو. کورد کسی نهور له سوری هیل پداتی، خویشی
هرگیز نه‌توانوه، پا بیری لوره نه‌کردنوه. سزای تاوانکاره‌گانیان پدات، له بر نوره هر
نهمسریکی گوره ته‌کلیف گرابی سرگرداپیتی شهری کورد بکا. به خوشبه‌وه قویولی
کرده و، به پله خوی گه‌اندوته کوردستان. له کوردستانیش هر خراپه‌یکی له دستنی
هات پی درخی نه‌کردوه. قسانونه‌گانی هیرانی پی شپل کرده و، پی ی له شمرطی
هسکمری خوی ناره، به‌ها به‌ز و به‌روزه نه‌توبی و نه‌شتمانیه‌گانی نهمانت
خبله‌تپیه‌گانی فیروموش نه‌کره، تفیا بو نورهی تالفرینی سوری خوی به دس به‌پنی

و، به زویی دولتمند بی. بر پاساودانی نمیش. نموی نه کرد به بهانو که نم سیاسی
نیه و، عسکری «محترف» و «نوامیر» تنفیذ نه گا.

سرکرده گانی جمیش همیشه له دو لاره بر کیشی کورد نروان:

- ترازوی جنگی هیزه گانی جمیش و کورد، نه گور نمو، سرکوتو نمو،

- دستی بیگانه له کیشی کوردا.

صبراق له ژمارهی چنگدار و، چک و، تفالی جنگ و، توانای مادی دا... به
سر کوردا همیشه بالادسی بود. سرکرده ایی جمیش، که به گوریی نم بالادستی
روسیی کوراندنوی جولانوه کیهان دانغا و، دوی به کارهانی همر رو گاهه کی
عسکری برهان دونه کورت جولانوه کیهان پی ناشکی نیجا، تاوانی ژوکوتی خویان
نمشته پال بیگانه. برهان لوه نه نه کرده که هوی هملگرسانی جولانوه که و دیوه
کیشانی و، سرنه کورتی سرکوتکردنی عسکری، نه گوریتوه برسیاسه پی چونی
حکومتی عراق برامیر گلی کورد، نه که بر سترالچی جنگی و تاکتیکه گانی توان
و، دستی بیگانه.

گانی نیساعیل نطنصی گمشده کمرکوک بر سرکرده ایی فیهلیی پدک،
نزیکی ۱۰ فیرقه سربازی جمیشی صبراق له کوردستان مول درا بر. له کمرکوک
فیرقی ۲ به سرکرده ایی ل و سعدالدین عزیز، له هولیر فیرقه پدک به سرکرده ایی ع
ر عبدالجواد ذنون، له سلیمانی فیرقه پدک، له مرسل فیرقه پدک به سرکرده ایی ع و حازم
برهاری، له سرسنگ «قواتی نعاوند» به سرکرده ایی ع و عبدالهر النصه، له زاخو
«قواتی ذبقاره» به سرکرده ایی ع و کریم محمود گرچه...

نیساعیل تابه نطنصی، سرکرده ایی نوسای فیهلیی پدک، که خوی
سرکرده ایی هیرشه گانی کرده، له کتبه کفی دا: «قهرتی فی القیاده» به مسجوره
برنامی کاره گانی نه گوریتوه:

۳۵۸. لقد طلعت قادة الفرق للحضور الى مؤتمر حدد له يوم معين من اجل العمل
بسرعة لضرب العصاة الذين استطاعوا ان يحققوا بعض الانتصارات مؤخرا الامر الذي شجعهم
للقيام باعمال واسعة في المنطقة، لقد طلعت من قادة الفرق دراسة كافة الاوضاع في قواطعهم
وبان مقترحاتهم لتطوير العمل ضد العصابات وارسالها الى الفيلق قبل موعد المؤتمر.

۳۵۹. لقد سبق وقاتلت العصاة عندما كنت قائد لفرقة ولدي خبرة لا بأس بها في
قتالهم كما استفدت كثيرا من قتالهم عندما كنت وكيل معاون العمليات حيث كنت في المعركة
مباشرة منذ ابتدائها في آذار ۱۹۷۴ وانتهائها في آذار ۱۹۷۵ حيث صدر بيان الجزائر وانهيار

العصاة، ان قضية العصيان في شمال الوطن أصبحت ملازمة لوضع العراق حيث أصبحت كما وصفها السيد الرئيس القائد المهيب الركن صدام حسين في حينه «ان التمرد ليس قطريا بل دوليا».

لذا فان الصراعات الدولية المتشابكة اخذت تحرك العصيان بما يخدم مصالح الدول الكبرى وستراتيجيتها في المنطقة الامر الذي يتطلب ان نعرف كيف نتعايش مع هذا الحرب ونضع الحلول الاستراتيجية البعيدة المدى للقضاء عليها نهائيا.

استراتيجية العمل ضد العصاة

٣٦٠. لقد فكرت بوضع استراتيجية للعمل لتأمين الاستقرار في المنطقة وقد فاجئت القيادة العامة للمواكفة على هذه الاستراتيجية فحصلت الموافقة على ان يتم العمل بها بمرحلات وحسب توفر الامكانيات لذا فقد وضعت استراتيجية للعمل لأول مرة في الفيلق وهي:

- ا. مسك الحدود بصورة جيدة وحسب خطة مدروسة.
- ب. فتح الطرق في المنطقة الشمالية بشكل واسع مع اعطاء الاسبقية للمناطق الصعبة والمحتملة للعصيان والطرق الحدودية.
- ج. كسب سكان المنطقة الى جانب السلطة الوطنية.
- د. الاتعاض الاقتصادي للمنطقة وامتصاص البطالة.

تطوير العمل العسكري في المنطقة الشمالية

٣٦١. لقد تطور عمل المصاهات في المنطقة فليس من المقبول ان تبقى على اساليبنا السابقة لذا فقد تم التهديل «من مسك الارض» الى «قتل العصاة وملاحقتهم اينما وجدوا» على ان لمسك الارض بقدر ما يحتاجه امن القطعات القائمة بالملاحقة.

لذا فقد تم اجراء تهديل رئيسي في اسلوب مقاتلة العصاة والتحول من الشبوت النسي الى الحركة المستمرة.

٣٦٢. ان قتال المصاهات يحتاج الى قوات كبيرة لمسك الارض وتأمين الحماية لكل بقعة في المنطقة وهذا غير ممكن فكيف يتم تأمين القوة المتحركة لمقاومة المصاهات وقتلهم؟ لذا تم التفكير بما يلي لتأمين القطعات الازمة:

- ا. تقليل نسبة القوة التي لمسك الارض وزيادة القوة المتحركة.
- ب. ترك بعض المناطق التي تاتي بالدرجة الثانية من الاهمية ومسك المناطق المهمة

نقط.

ج. تأمين وحدات من المتطوعين الاكراد واستخدامهم في القتال.

د. زيادة عدد المقارن الخاصة التي ترتبط بدميرة الاستخبارات العسكرية.
هـ. اتباع أسلوب المروحة من قواعد امنة لتجهيز العصاة ومنهم من تشكيل قواعد لهم.

و. استخدام الطائرات السمتية في النقل والقتال بضرب قواعد العصاة.
ز. هناك رهايا سميت واخرى حية وان عدد الرهايا الحية قليل جدا لذا فان العصاة لا يابهون للرهايا الحية بل انهم يحسبون كل الحسابات للرهايا الحية وان مواصفات كل منهما ما يلي:

اولا: الرينة الحية تتصف بما يلي:

- (١). فيها رصد مستمر لمتابعة تحركات العصاة في منطقة نفوذها.
- (٢). على الرينة القامة علاقات جيدة مع القرى القريبة للاطلاع على تحرك المصاهات و اخبار مرجعها بذلك.
- (٣). على الرينة التحرك للسيطرة على منطقة نفوذها ولا تبقى قابضة في موضعها.

(٤). تتحرك وسائل جديدة من اجل ازالة الملل عن منتسبيها.

(٥). بعيدة عن الغفلة والاطمئنان ومنتبهة لما يدور حولها.

ثانيا: الوينة الحية تتصف بما يلي:

- (١). التسلل في الموضع وعدم التحرك ولا يخرج منها احد الا في الاجازات والادامة.

(٢). يعرف عنها العدو اكثر مما تعرف عنه.

(٣). لا تخبر مرجعها بالمعلومات التي تحصل عليها لاعتبارها غير مهمة.

(٤). لا تبالي بما يدور حولها من احداث بل عليها مسك جدار الرينة فقط.

(٥). لا تعرف عن الاطمين في القرى القريبة منها ومشاكلهم واحيانا لا تعرف اسماء القرى نفسها.

(٦). لا تعرف ماذا تفعل بوقت الفراغ القاتل لذا فان معنويات جنودها هابطة لانهم ينفكون بعرائلهم ويومدون وجه التزول.

•

به كويري نوو ستراتيجي نعيمى بو دامركاندنموى خيماتي چه كندارى كورد داي

نا بو:

١. لشكر كيشي كموه و، هيرش برهن به هيزي زور بو ستر ناوچي تمسك و

هیزی پچوک دستی پی کرد. هندی جار بو دک هیرش له ۱ هیرقه تا ۴ هیرقهمان به کار نهینا.

۲. له ستونځي فراوان دا ګوته په ګار هېناني هاليکوپټر يو د اېمزانډني همزې چې د ګار له شونې پټوېست دا، له هسان ګات دا يو ليداني پېشمېر ګه که نهېان دوزېنوه.

۳. له سرانستړې کورستان دا هزاران رهيېمان داموزاند. هندی لم رهيېمانه له نېوان ۸. - ۱۲. سړيازي تي دا داترا يو. تمسش پشکي زوري جېشي هيراني زمينگر کرد. په پچوانني چاورواني ثوانوه يون په هيزکي له کار کورتي.

جیشی عسپراق به تهنیا دژی سروقی گورد نهر، پلکو دژی سروشتی
گوردستانش بو. به هری نم رهپیانوه عسور لوکنی شاخ و گردهگانان ناشیرین و پس
کرد. به ملیون «مین» یان چاند و. به هزاران دارودریشان له یی دهرینا.

4. «مدیریه الاستخبارات العسكرية» دهقان «مفتخری تاپیتی» دامسزاند به تاپیتی له کونه پیشمرگه‌کانی ق م. نعمانه به ژماره کم یون. بهلام زهلامی در و گورجوگول و پیاوکوژان تی دا کو کرد یونوه. پراصهر به کوشتی هر پیشمرگه‌یک پاره‌بان به پاداشی نعمانی.

۵. سدان کیلومتر ریگان به ناصخ و دوله‌کان دا راکیشا. ریگان به
مهرستی لشکرکشی جیش و، پورندی نیوان سغرازگه و رجه‌کان دروست کرا یون،
خلک زور کم گلکبان لی ورنه‌گرت. بهلام نهمه هروکو جولای جیشی ناسان نه‌کرد،
جولای پیشسروگشی خیراتر نه‌کرد و، جیگای له باری نانوهی پوسه و دسکوتی یو
زورتر کردن.

۶. رفتاری همیشه له گند خنکی گورستان درندانه بود. و گور لشکر یکی
داگیر که له ولایتی داکیر گروی گنلیکی تیشکادا رفتاریان نکرده. ریزی پیاو ماقول
و رش سبیه گاتیان و، ریزی مالی خنک و مزگوت و گورتاخانهمان نمندگرت.
کسورکاری پیشمرگه، توانی پیر دستیان نکرده. ثمان گرتن له زندان دا گلپان
نندانه تا پیشمرگه که تسلیم نه بود پان نه کوژا. زور جاز. هر نوعی خویان به
سرکوتو پیشان بدن، نهالیمان له پانی پیشمرگه نکرده گرت پان نه کوش و، که له
جگاه یک زیر پان لی پکوتابه تولیمان له دانشتوان نکرده.

۷. بعض درویش دا به راگیزیانی گونده‌کانی ستور، بو جیهی‌بی کردنی نمیش
جیهی به کار نمینا؛ بو گمارودان و داگیر کردنی گونده‌که و، چر لکردنی له خلک و،

تعلاتندوه و سواتندنی خاتو و ماله‌کاتی.

خبرچی ستراتیچی تازی فمیلانی پدک و، لشکرکشیبه‌گانی جمیش زود گزان بر، مدگر هر ولایتکی دولسمندی خاوند نوتی مشی و دگر هیراق پیرگی بگری، بیگومان هر ولایتکی تری هزار براه زود زد پدکی نکوت. بر لونه هر دهمیه‌ک فرشی هالیکوپتر ۶۰ دیناری صیرافی تی نه‌چو، لم هیرش و لشکرکشیسیاندا نوننده‌بان هالیکوپتر به کار نهمنا نیمی خری ناوی نا بو: «تاکسی نهر خلیل».

جمیش هیراق له کوتایی مانگی مارتوه هیرشکی زود فراوانی بر سر هر ناوچه‌گانی کوردستان دس پی کرد. همو نو فیرقانی له موسل، پادپان، هولیر، کمرکوک، سلیمانی مول دره بون پشدار بون. کطکیان له شاره‌زایی همو نهمسره شاره‌زاکانی جمیش و مرگرت و، پرسپان به هندی له گونه فرمادنی هیز و پتالپون و سرلانی شوری نهلول کرد.

بر پدکمین چار هالیکوپتر بر گوزانوهی سپا و بر شر له سنوکی فراوان دا به کار هنرا. لم تاکتیکه جنگیه تازه‌پان ناو نا بو: «اسلوب البساط» او «الشکه». گواه چرن به «هره» پان به «تور» راوی مل نکری، به‌جوره راوی پشمرگش نکدن. نوسلوی بساط برتی بر له گوزانوهی هیزکی گوردی سرباز به هالیکوپتر و، داهزانده‌بان له لوتکه و شونه هرز و گرنه‌گان و، ریکاگانی دهره‌باز برنی پشمرگدا، نینجا گران به دویان دا تا نهمان دوزنمو نهمان گرن.

چکه لم نوسلوه، که شانازیان به داهناتیه نه‌کره، نوسلویکی تری درندانپان به کار نهمنا پی پان نوت: «اسلوب الصید الحر». تاکتیک «راوی نازاد» برتی بر لوهی هیزی ناسانی: فروکی جنگی و هالیکوپتر، له ناگاو به ناسانی ناوچه چولکراوه‌گان، یا ناوچه‌گانی دوزن دا، و دگر خویان ناویان لی نا بو، بگمین. هرچی زلام، ولاخ، نوترمول، یا هر جسرولیکان پدی کرد ناگر بارانی بکن.

هندی نوسلوی ترشیان به کار نهمنا که له تهرویهی سوپاکانی تری دنیاوه ورمیان گرت بر، و دگر: نوسلوی «المطرقه والسندان»، «الطعم والصید»، «النفذ والتمهات»، «الروله».

ته‌گرچی نهمنا چنبدین «گراس» پان له سر نوسراوه و، به وینه و نمشه و نویسن رزن کراوندنوه، پلام لیهانیی جمیش هیراق زود کعتر بر لوهی بتوانی به ریکوپتی تم تاکتیکه جنگیه‌انه جهی بکا. جمیش هیراق له شه‌گانی دا زودتر پشستی به زهره‌زنگ، کوشان و برین، سواتندن و ویرانکردن، نهمست، به پی ی

شارمزی نازاردان و کوشان پرموده نه‌کمن و پی نه‌گمیفن، دوری مشتق پی گردنی تابه‌تی پان بو نه‌کمنوه له سر «هونری تشکله و کوشان».

فاشیسته‌کانی عراق که گه‌بهنه‌کی گه‌وری کوش و بری ناهق و چار هملکولین و سهرین و سزا و نازاردانی سردمی خلیفه و نصیره دلمق و خوینی‌وه‌کانی نهمی و سه‌پاسی پان به سه‌رات گسرتوه، ته‌جری‌هی زور و زه‌ندی فاشیسمی جه‌انیشیان له هر دس دایه، هر له نازییه‌کانی نملاتی‌اوه تا‌کو فاشیسته‌کانی نی‌عالم و نی‌سپانیا و پورتوغال، تا کورس کلانی نهمی‌کی و سه‌پریسته‌کانی نی‌سراتیل و ره‌گزی‌هسته‌کانی رودسپا و خرابی نطن‌قا... له مه‌دانی پرموده‌کانی و له ناو برینی دوژن و ناحز و نازرا و رهنه‌گر و همر نوانی له سر به‌ری‌اوری نوان نین، پاخود نوانی به عورنی ولاتی‌کی پیش‌کوتر پی پان نوت‌یت: نوپزی‌سیون «المعاضنه»، شارمزی و سپهریه‌کی نوت‌یان په‌دا کرده که رنکه نوانی پیش خویان بوو دایه‌ت.

ری‌کخراوه جه‌انیه‌کان، پارتی و قائم و پساوه سه‌پاسه گه‌وره‌کانی دنیا فاشیسته‌کانی عراق نغانن، ری‌کخراوی جه‌انی لهرودن «نعمتی نیت‌نانشال» که خری نرخان کرده بر به‌گری له مالی نوانی له سر نازادی روژدان توشی گه‌رو کیشه نین، حکومه‌تی عراق له ریزی دهرله‌ته همره فاشیسته‌کانی دنه‌ادا داتاووه، خر جوسجولی پی‌او‌کوژانه و ته‌روستی فاشیسته‌کانی عراق له لوبان، کویت، پاریس، لندن و پاکستان... له دنه‌ادا ده‌نگی داوه‌هوه و پیوستی به زنده دروه پی دان نه.

لهم ژماره‌یی هوالنامه‌کمان دا به‌کیک له ده‌زگا فاشیسته نه‌ینه‌کانی عراق نه‌خینه رو، که له دهرودی ولات که‌متر ناسراوه و، له ناووهی ولاتیش وه‌کو به‌کیک له قس‌په‌خانه‌کانی رژیم ناو‌مانگی دهر کرده سه‌پارت به‌وی رگی سدان ته‌کوشه‌ری گله‌کمانی تی که‌وتوه، ده‌بان پیش‌مرگی ده‌لی تی دا نازار و تشکله دراووه، ده‌بان قارمانی وه‌کو عبداللای تایشی، وصفا نفور عه‌دیره‌حمان، عوسمان محمد محمد نصین که‌انی خویان تی دا به‌خیره به‌ کووه و کووه‌ستان.

له‌ردها راپورته‌کشان پیش‌کشی نه‌کمین هملالکی ته‌کوشه‌رمان، که خوی شاه‌ته‌کی نم تشکله‌گاهه بووه، پاش ده‌پاز بونی نویستی، همره‌ها هندی پارچه له نامی نو شه‌پدانی به «هیشه» دا تی پهرین وه‌کو به‌لگه‌کی سرو‌لایه‌تی له سر ره‌فاری درنانی فاشیسته‌کانی عراق له گله‌ گه‌روی سیاسی و پیش‌مرگی ده‌ل دا... بی گوی دانه دستوره ساخته‌که و قانونه درونه‌کانی خویشان، وه بی گوی دانه نو

پهیمان و پروژه جهانبانیانی نم چهلاده خوشروانه بو پری بی شرمسیره له گیل
ننمانانی تری و کوملی نتموه په کگرتدگان» له معر مانی مروف موربان کرده.

❖

فاسسته کانی هیراق چندین داوودزگای ناشکرا و نهپنیان له سرانسمری هیراق
دا دامزواندوه بو سرکوترکردنی خباتی گلی هیراق به گشتی و خباتی گلی کوره به
تایهتی.

ششکی تازه ناشکرا ناکمین، نه گمر پاسی زیتانده کانی «نگره السلطان» و قصر
النهاده، «الامن العامه»، «معتقل الفضلیه» و چندین شوشی نهینی جورجوری تر
په پهنه پاد، نو شونه نرم و نسرم و تاریکانه بی بون به هیلانی پسروروی هزاران
خباتکمر له سرانسمری هیراق دا و، دیواره گاتیان بو بون به لاپهری پادگارنامهی به
خون تالکروایان. نتمه سرمرای چهلادخانه گاتیان له بهفداد و مویل.

نیستاش تازه ترین دزگای له ناوردن و سرکوترکردنیان دامزواندوه به ناوی
«الهیته التحلیقه الخاصه» وه، که له سربازگمبه کی سربای دایه له نزدیک گانییه کانی
کومپانی نوعی کمرکوک، نو شوشی خویان تلپن: «تایهتی به کورده کانی شیدا و،
بو توانی هاوکاری له گیل پیشمرگه نه کمن و پارمعی نمدن».

نم دزگایه وه کو نوردوگاهیک وایه، هیرقی ته گپری له لاین دزگای «امن» و
«استخبارات» وه له شار و لغزا و ناحیه گان، پاخوده له لاین هیزه چه گذاره کانی
ره گز پهرسته کانه وه له کانی هیرش و پلاکاری سربای دا، پاش لیدان و لپهرسینوبه کی
سربسی، بو نم جیگه نهینه نهینیت.

کاتیک جاسوس و چلکاوخور و خولروشه گان تپکوشمیک دس نشان نه کمن،
هیزکی تایهتی که بی ی تلپن: «قوه خاصه» له دوروروی نپوشو دا نعدات به سر
ماله کفی دا و نهیگرت، دس و چاری نهیستنه وه و پورو مطبندی امن یا استخبارات
نهین، خو نه گمر له ریگا پان له کانی گرتن دا سرکوششیه یک پکات، نوا پیشه کی
لیدانکی پاشی لی نعدیت. کاتیکش نه گاته استخبارات نوعی هر خیرا نه خریته ژوری
لیدانوه، پیش همو لپهرسینوبه کی په کدو گروم لیدانی پاشی لی نعدی به دار و
سرنده، زلله و شق و برکس نهیته تعواوگمری پهرده په کمن. پاشان به چاو به سترای
نمیرته ژوریکوه بو لپهرسینوه، نوعی هندی پرسیاری جورجوری لی نه گری، جا نه گمر
له وه لاندانه وپان سرپچی کرد و وای وه لام نهاده وه وه کو نوان نهیته ویت، نوا دس
نه کسینه وه به لیدانی، تا نو ششانی صهسته تانه به زور به سیری دا نه سپینیت و

فایلیکی ناروای پر ناماده نه‌کریټ.

ساره ساتنوی گپراو لم شوندا په پی ی خوراگرتی بنده‌که نه‌گورت له روژیکوره هتا شمش مانگ، په نازاردانی همیشیمیره، تا نو ششانی نه‌بانوی لی ی هل نمینچن.

جوړی لېدان له دزگاگانی نمن و نه‌ستېخبارات دا، چ له شار و چ له قزا و ناحیه‌کان په شپوه‌یکي زور درندانه و نامروغانه نه‌کری. په هچ جوړیک ناهیریت بزاورت که له کوی گپراوه و پر کوی ی نمن، همو جوړه پمونه‌میدک له لیوان بنده‌که و کسروکاری دا قده‌لمبه.

بنده‌کان نه‌کری په دو پشوره: توانی په تاوانی ریکستن گپراون، وه توانی له سر هاروکاری له گیل پشمیرکه و کاروباری همکری گپراون. پشی په‌کم راستمورخ نمرین پر «هینه»، پشی دوه‌میش پر «منظومه استخبارات المنطقه الشمالیه»، «منظومه» ش هر له سربازگنی کترکوک دابه، برته له خانو‌یکي گورو دو نهم، چندین ژوی تی دابه و، کتوته روژه‌لانی سربازکه‌کوره.

کاتیک بنده‌که نمریت پر «منظومه» په چاو و پل پسترای نه‌پستریته ژویکی سربضر وه، هتا ۲ - ۳ روژ لی ی ناپرسیموده، پاشان نمریت پر لهرسینوره، لیره شپراز نه‌گورت، له پش دا په خوشی و دنوایی و ریز لی گرتن، پاشان په تشکلمبه و نازاردان و نه‌په‌انه کردن، له پر روشنایی نو فایلی پی ناماده گراوه پرسپاری لی نه‌کریټ، نه‌گتر شایعت پان جاسوس دس پکون نرا نواتیش ناماده نه‌کریټ.

لېدان و نازاری نفیسی و توفاندن، پشیکه له لپاتی نم دزگاهه. لېدان په سونده و دار و کسپل، نه‌نجا هلواسپن په پانکده و لېدان په دار، له کاتی لېدان دا پل نه‌پستریټ و پتوی سرجاو لا نمریت، هندی چار هردو پل له پشوره نه‌پستری و هل نواسری په شپیکي ناسن دا که ناماده گراوه پر نم مېسته.

نمانه هموی په کار دیت له کاتی لهرسینودا، نه‌گتر نمانش دمی بنده‌کپان هل نمیناپوره نرا جیهالیک په کار نه‌نمریت که هزی تله‌کتریکی تی دابه برته له واپس‌یک که نه‌پستریټ په سروده، جیهازکه له لایمی دسټی نمی، کارچا له سری بنده‌که نمدات. په پی ی خوراگرتی بنده‌که، جوړی نازاردان نه‌گورت.. زور چار له روژیک دا ۴ - ۵ چار نمری پر ژوی نازاردان. له کاتی پشودان دا هم‌پشیک پان سربازیک نه‌نبردیت پر لای بنده‌که پر توفاندن و ترساندن و روروخاندن، پوهی که پاسی چندین پندی پیشوی پر نه‌کات که چرن له ژر نازار و تشکلمبه‌دا سردون، چرن

نور جیگا په نهینه و کس نازانی کوی په و هرچی پگاته نوری تیر ژبانی توارو نیی
نډگر دان په تاوانه گانی دا ننی...

ساروی لهرسینووه له هلمسته کوره هدا مانگیک نه خایمنت، هسو جوړه
په پورندیه ک له گڼل درووه، پیننی کسورکار قهدهغه، لیره تیروتی پش و کور
چدکېکی تر په کار نه پتیری پو روختانن، چونکه چاری وا هغه په دروایی پدک روژ نار
نادری په پندده که. نوری پته «منظومه» نډگر تاوانه پش نیی په زور تاوانه پش نه کوی،
تیر سا پان په نازاران و ترفاندن، پان په پدکاره پتانی لهرسینووه کارچایی، پان په
هلمستنی پوختان و درو.

له کاتی لهرسینووه له «منظومه» ۳ کس پشاری لیکولینووه که نین په جلی
مدنیه پوره، پلام هرسیکیان عسکرین، هر خوشیان له لیدان و نازاران دا پشدار
نین، ثم سپانه پدکېکیان په روتی نقیب و دواته کوی تر په روتی مولاژمن.
له «منظومه» ش فایلیکی تر پر پندده که ناساده نډگری و، نینجا نوری پو «هینه»
که نوری له هسان سرباز گدا په.

له «هینه» هر په گمپشتنی پنددگان و کورندووه درگای پندپختانه، له
حوشه کدا چنکی پاش له پنددگان نوری په سونده و زله و شق و پوکس.
«هینه» برتبه له ۳ خانوی پیکوره نوساو، خانوی پدکم چېکای لهرسینووه،
خانوی دوهم هی پندده تازه گاته که هشتا له ژیر لهرسینووه دان، خانوی سپه پش
چیکای نازاران و، نور پندانه که چاوروی ی «محکه خاصه» نډگن.

خانوی پدکم برتبه له ۷ ژور، ژوری لهرسینووه و، ژوری پاساول،
خانوی دوم برتبه له ۳ ژور پو پنددگان و، ۱ ژور پو پاساول، ژورده گاتی
پچکوله و پیس و پوخلن، پنددگان ندرینه ثم ژورانه، هر ژور ۴ تا ۵ پندی
نی نفاخزی، په جوړیک که شونی دانتشینی تی دا ناپتووه، روژی تنیا ۱ سفل
ناو پو پنددگان ترخان نډگری ژماره پان هرچنیک پت.

ژبانی روژاننی ثم پندپختانه پماتپان سمعات ۵ دس پی نډکات که درگای
ژورده گان نډگری پوره و پنددگان هسو له حوشه کدا ریز نډگن، نینجا ۲ سرباز په سونده
تی پان نډگن له پو نوری گراپه نازان پریز راهوستا نوری له حوشه کدا زیاتر
سرنج رانه کیشی، نور هسو پیلار و جل و جامانه و پشتنیه که له لایه کی حوشه کدا
و کور خرمان هدا دراوه پوره.

رختاری سربازگان له گڼل پنددگان دا پدکار درندانه، په راده پک که لمران

نمدن همو سهرمان شور بکمن و سهری نم لا و نو لای خووان نهکن، نعهه سهرمای
تف و شفق و زلله و هزار جنوری سوک ولسی ناشیرین.

چونه سر ئاودست، ديسانوه، وگو چدکیکی تر، بو ئازاردان به کار نهیتری،
چرنکه مولتی دانشان نابی له دهقیقهک تی پتر بکات، که زورنی پندهکان فرمای
هیچ ناکمون، هر نهفته نهیسته هری نودی همو روژ چندین پند له ژورهکان دا
تنگنار بڼ و به ناچاری له ژورهه برین.

هر روژی ۵ تا ۶ کس بانگ نهکرن بو لهرسینهوه، سهرلنوی له سهرهواره
دس نهکرتوه به پرسپار، گوايه توانی پشو، که له شارهکان و که له «منهوه» گراوه
باپنی پی نادری سهرلنوی فایلیکی تازوی لیکرلنوه نهکرتوه.

«هسته» بهکیکه له نهیشتین شونهکانی لیکرلنوه ئازاردان بو «ناوچی
ژوروا» له همو لایهکی کورستانوه روژی چندین کس راپنج نهکری بو نهره، هموشی
له چند شپک دا بهک نهکرتوه، ریکهستان، پشسیرگاینتی، هاوکاری پشسیرگه، که
بهکی بانگ نهکری بو لهرسینهوه، دو سهرهز بانگی نهکن، چاو و دستی نهیستنهوه، به
لیدان هتا ژوری لهرسینهوه نهیسن، لوی پرسپاری لی نهکری و داوی لی نهکری هوجی
نغانی راست و روان بلی. پاش ۳ - ۴ پرسپاری هومدهکی نهی پی خانوی سهیم بو
ئازاردان. لوی، له حوشهکدا پالی نهفن، هردو قاچی به ششیکوه نهیستنهوه. شش
سهرهز دو دو نهکونه لیدانی پی پی ی به سونده «هیلک» نهین تا پندهکه له هوش
خوی نهی، نهیچا سهتلیک ئاو نهکن به سهرهز «هیلک» گوه هوشی پیا هاتوه
نهکونهوه لیدانی. بڼ شوهبه ۴ تا ۵ جار نهیستنهوه و نهکرتوه، له پاش دا بو ماوه
چارهکه سمعانی به حوشهکدا راوی نهین.

زورنی پندهکان زمانی هرجی نازان، بو نم مهیستش چلکاوخزیک خویان
به ناوی تهرجوانوه نهین، نهوش به ئارزوی خوی قس پندهکان ئالوگر نهکا.

ئازاردان و لهرسینهوه له حهفتهکهوه تا چند سانگیک نهپانی به پی ی
خوارگرتی پندهکه هتا له پاشان فایلیکی بو ئاماده نهکری و پهلجیوری پی نهکن.

له گهلا ئو همو ئازار و نهکتهیه دا، سدان رولی نهیزی سیللهتهکسان،
چندین لهری شانازی و دلهریان نهخاندوه به هیمت و خوارگرتیان سهری یاسول و
لهرسراوه لاشستهکاتیان شور کرد و، نهسپانان کرد که روله تیکوشهوهکانی
سیللهتهکسان، ئازار و ترساندن و، هیلاته نهییهکانی رگزنهستهکانی هیراق هستی
بهردنگاری و خهاتیان خاوه ناکات.

پاش لهندانگی زور پنده که نهفته بود بر زورده کسب خوی، هر خسرا لوری
 هاوله کانی دوری نمدن و، ناری نمدن و، دس نه گمن به شیلانی قاجی. پاش تعواو
 بونی لهرسینوه پنده که نهتری بر خانوی سیم. نعوش بر پته له ۳ ژور، جگه له ژوری
 پاساول. توانی نه گمنه خانوی سیم به رسمیی بازاردانان نامینی و، چاوروی ی
 «المحکمه العسکره الخاصه» نه گمن. مانعوش پنده که له خانوی سیم له ۳ تا ۶ مانگ
 نه مایینی. مهبست له مانعوشیان تنها زور بونی ژماره پاته، که وهک میگنله به روه
 بهاتین بر «دادگا».

«محکمات عسکری خاص» بر پته له دزگاهکی کارخانوی، تنها بر براردانی
 خنکاندن و حوکماتی تیکوشهران و پشاورانی گنلی کوره، دامنزاروه. هیچ سینه تیکی
 قانونی و شرعی و راستی تی دا پدی ناگری. نو براردانی نه مین پشه کی تاماده
 کراوه، روژی «محکمات» تنها نه مین پشه. پنده کان به هیچ جوری مالی دیفاح
 کردنیان نه، خر نه گمر پدکیک پلی: نو نه لادانه هی نو نه به و به زور له ژور
 نه شکله پان سر کرده، نو نه مین پشه بر «هینه» و نهتر چارکی تر چاری به
 محکمات ناگوشه.

کاتیک روژی بستنی «دادگا» دپاری نه گری، نو به پانه به همر پنده کان ریز
 نه گمن و، هر فیک به مقستیکوه دست نهکا به سر و ریش و سیمیل هملپاچینان به
 شوبه کی زور ناشین، که مهبست تنها نه پاته و ناشین گردنی سر و سیمپانه لای
 «حاکمه کان».

کاتی سر و ریش و سیمیلی پنده کان همل نه پان نه چا به لوری نه پانه بر
 «دادگا»، لوری همریان ریز نه گمن، به جوریک که روان له دپاره که بیت، نه چا به
 سونده و شق و زله تی پان نه گمن تا هیلک نه.

«دادگا» خری بر پته له شانیه کی گری توری نم خطکه سر و ریش هانوه، به پی
 ی پدی وهک میگنله ریزان نه گمن، حاکمه کاتیش به گاتش پی کرده نو نه روانه سر و
 پرتلاکبان و به جومله حوکم نه مین پشه که له پیش دا تاماده کراوه.

له هر چاریک دا، دستمهک له خمتا کترانی سبله ته گمان، روانی ژوری
 نه مدام نه گری. توانی که نمری نه مدامان دمرنچی، دوی تعواو بونی «شانوی دادگا»
 دستپان کلپچه نه گری و لوانی تر چا نه گری.

توانی به گرتنی چند ساله حوکم نمدن، پاش چند روژیک نه مین پشه بر
 به مدام بر «سجی نهو هرپ» و، توانش که حوکم نمدن به نه مدام روانی موسل

نه‌کین.

کاتیک پهنده‌کان نه‌پهنه‌نوره پر «هشه» حوکه‌نوار و نه‌نهامه‌کان به‌کتر ماچ نه‌کین و، دست نه‌کین به‌گورانی و وتی سرودی نه‌شتمانی، ده‌نگی دل‌پریان دلی داگیرگری ناشیست نه‌خانه لغزه و، پر جاری هزارمین، پر ره‌گن‌پرسه‌کانی نه‌سپات نه‌کهنوه که پتی خنکاندن و دزگای له ناویردن دلی روله دل‌پره‌کانی گلی کوره ساره ناگهنوه له خبات و تیکرشان و خیمخت کردن، به‌لگر به‌په‌چواننوه نه‌پزی و هیمه‌تیا نه‌خانه دلوه و، زیاتر هستی پرزنگاری و خباتیان تیا زیاده نکات. عطریستی همره نوره رولاتی، دل‌پرانه چونه‌ته پر پتی نه‌نهام، نوره به‌داگیرگران سلطاننوه.

■

دانانی پنکه

نورسا له پر پلاماری کتویری هالیکوت‌پر هیچ هیز و مفرزه‌پک نه نوره ده نی نه‌توانی به‌روژ له ناو ناوایی دا به‌پهنه‌نوره. ناوچه‌که ژامه‌پکی کم گزندی تی دا بو. گزنده‌کانیش پچوک بون. باری زیان‌پشان نه‌ننده باش نوره همره روژ و همره ژم له ماله‌کانی نه‌وان نان بخورن. نیمش به‌تعا بون نوره ناوچه‌په پکین به‌پردی پورندی له گل سوریا پر هاتوچو و، هینانی چک. مامه‌پک به‌گزنده‌کانی ده‌پاسور، گره‌پچ، چمطر، هدن، ثاری، پرمیزه... دا سوراپنوه. چونه ناو رمشالی ره‌ننده‌کانی «هونگی» له دشتی پرازگر. ناگاهاری کاک خال‌پشان کرد پر پگرنه‌نوره نوره. چارمیری نورمان نه‌کرد. نه‌مان ویت گات به‌سر به‌مین.

شارمزا نه‌سپنه‌کانی ناوچه‌کیم له گل خوم نه‌برد پر نوره شونه نادپار و هاسپه‌کانم پشان بدن پنکه‌پکی نه‌پنی خواردن و هساننوه تی دا داپه‌زینم. چنده شونیکسان نوری. شازم‌پکی خطلکی «هدن» له ناو لیرموانیکی چردا شونیککی گرنه‌پاری له باری پر دوزننوه. گانی خوش و سپیری خستی همره. پناه‌پکی نادپار و شونیککی هاسی بو. چنده سمعانی له گانی رهش دور بو.

له بن دارنوره پیره‌کان دا جیگسان پر دانه‌شان و نوسن له سر نوره رقه‌که خوش کرد. پکی له پشم‌رگه‌کان به‌ناوی محمد گلالی شازم‌پکی دوست کردنی تفتور بو. پر نوره پرسیستی به‌پرد و هندی گهره‌ستیی تر پر وه‌کو دار و تمخته و تفته‌که... له گانی کوکرده‌نوه پردا نوره سرنجی هموانی راکشا نوره پر له بن هر پره‌پک دا چنده دوشکیکی تی دا بو. نه‌ه هندی ترسی لا دوست کره‌بن. خمریک پر پشم‌پشان پهنوه لور شونه. پکی له پشم‌رگه‌کان به‌گالتنوه وتی: «هسکتر

پانکوری باشتره له دوشکده. که گراپنوه پر ناو دی پر ناماده گردنی پیوسته‌په‌گان، کایرای شاردزا ترسه‌کسی رواندینوه. وتی ولای نسه مشهوره به پایتمختی دوشک و په‌شکه. بهلام نه دوشکه‌کسی کس نه‌کوری و نه په‌شکه‌کشی مه‌لارې بلو نه‌کاتوه.

دوای ناشیغال که حکومت گه‌شت یوه ه‌دن مخفغ‌کسی گوروی لی دروست کرد یو. زستانه‌کسی له پتر توندی سرما و زویی پطر به هالیکوپتر زلامه‌کاتیان گوزا پرموه. مخفغ‌کده‌کیان وه‌کو خوی به چی هشت یو. موختاری ه‌دنیاں ناگادار کرد یو ناگای له شته‌گان یی کس نهی بات و دسکاری نه‌کا. درگا و پطهره و کورسی و سیزه‌کاتی همسو ساخ یون. ه‌مروها چن‌دین تنه‌کسی نووی پر و پتال لوی یو، نووی کس دستی تیره نه دا یو. تنانت هندی ونی احمد حسن الکر و صدام حسین و هندی شیماری بم‌پیش هل و اسرا یو، هیچ دسکاریه‌ک نه‌کرا یون. په‌شمرگه‌کان پر پیوسته‌په‌کاتی تننوره‌که درگا‌په‌کیان دره‌نا گونکی لمر بیرن و هندی تنه‌کسی پتالیاں پر ناو تی گردن پرده یو پنکه. یو روژی دوایی پیوستیان به هندی شتی تر پر چون له مخفغ‌کده بیمن هچی تی دا نصابو. خلکی ناوایه‌که درگا و پطهره‌کاتیان دره‌نا یو، ه‌مروها همسو تنه‌که پر و خالسه‌کاتیان پرده یو. تا نوکاته له ترسی سزادانی بم‌سی نیان ویرا یو دستی لی بدن، بهلام دوای نووی په‌شمرگه دسکاریان کرد، نوایش پیاتیان دس کسوت پر نووی له پاشروژدا نه‌گر هیزی حکومت گراپنوه، نه‌پاله‌کسی بخنه ملی په‌شمرگه.

نو سرده‌مه، په‌شمرگه نهو کول‌پشت و زمزمی و په‌کی کره‌کی چاخواره‌نوه و قاپه‌کی چپشت و کوچک‌ک له گیل خویان هل پگرت. په‌شتر همسو وتار و کتبه‌کاتی «نارنستو چی گیلارا» م «دیارموی «جنگی پارتیزانی» و «پاداشته‌کاتی پولیسا» م خوند پرموه، هندی پاه‌تیش لی ترمومه کرد یو. راسته‌کسی، هرچند له خرم و هاوریکاتم ورد نموموه، نو م‌رجاتنی گیلارا پر په‌شمرگی دانا یو، به تاپه‌تی له روی توانای لش و کرل هل‌گرتن و ریگا روشتنوه، له نیمدا نهو.

نازوقه و مه‌ل‌ل و هندی تان‌چار پمدا کرا پر پنکه‌که، بهلام پیخلف نهو نهو له سر نمرز بنون. چراش دانسته‌گیرسیرا.

❦

لم رنکوته مه‌دانپه‌کسی سوریا به نهو داننی هر لم صاوه‌پدا ناسه‌که‌م پی گه‌پشت به نیم‌سزای «سر‌مست» په‌کی له به‌ر‌سه‌کاتی لم داوای کرد یو؛ له پتر نووی هندی رو‌دوای تازه هاتوته پی‌شمره به په‌له

به‌گتر بهین. سرهست ناوی نهینی نوره‌حسان به‌ناوی بو. د. خالهد هیشتا نعتا
 بومه. تنها به‌ررسی لوی بو نعرماندهی گرتی بو. ناوی ره‌حسان به‌شمیی بو. ۴ - ۵
 به‌شمیرگه‌سان له گدل غوسان بره و. به‌گتوره چرین بو دیتیان. شوو گه‌بشینه دهریا
 سور. نوره‌حسان به‌ناوی و فاضیل جلال و همدوللا صالح و همدیکی تر له کادر و
 به‌ررسه‌گانی قم لوی بون. قهره با‌حبه‌یکی چه‌کناران له خریان کر کره بومه. له سر
 ریگانه چندین کمین و پاسوانیان دانا بو.

شو له گدل فاضیل و چند کسبکی کهیان به‌گتوره له مالیک دا ماینوره. پیش
 نوسان وستان بهین بو سر ئار. کوریکی خاوهن ماله‌که دوسان گوت بو لیسان
 نه‌بومه. فاضل نه‌یست کوره‌که گوی ی له سه‌کافان نیی. چند جاری داوای لی کره
 به‌گرتوره مالی خریان چاره‌سان بکا. کوره‌که وتی: «نفرسم بز بهن». فاضل له
 وه‌لامی دا وتی: «به‌گرتوره مالی خریان. به سر ده دولت دا به قاچاخ هاتین بر نیره
 بز نه‌ین. نیستا له بهینی مالی تیره و چه‌کدا بز نه‌ین»

گه‌بونه‌ی بهیانی له گوره‌پاتی گونده‌کدا به به‌رچاری گادرو به‌شمیرگه‌گانانه‌ره بر
 تیره بو تهلشمان به‌کن له‌ره توره پنک زوری خروقات کرده: بی ناگاداری قم چه‌کی
 هینه‌وته کوره‌ستان. هندی نعدامی توانی به توهمنی جاسوسی کوشته... نچتر توان
 التزام به ریکوتنه‌کوره ناگن و به نه‌یری داتنه‌ین و نه‌گتر پنک چه‌ک بهینی توان نی
 گرن. من نوسا نه‌منزانی ق م بوچی لهو ریکوتنه‌ پشیمان بونه. چند سالی دوا
 تیره به‌ستان: مسعود هوال و ناویرکی ریکوتنه‌کمی به تطفون دایو به موحسین
 دزیمی له واشتتون. تا تیره به ملا مستغای پلی. موحسین تم هواله به خورشیده
 بو بارزانی باس نکا. کوره‌کهیان د. نجم‌الدین کریم و. د. شلیق قزازشی لی نیی.
 بارزانی له پاتی توره ورازه‌ندی ده‌ییری چنسی‌کی ناشیرین به مسعود ندا له سر
 توره له گدل مسجده‌ل ریکوتنی نه‌زا کرده.

ملا مستغای تمنی له حلقا تی پیری بو. به هری نه‌فرشی «شیره‌له‌ی سی»
 یه له سر مردن بو. تیره دهری حیکمت و گستانی له‌یوردن و به تنگه‌ه هاتی
 قازا‌هی کوردی به کور و شاگرده‌گانی دایدا. بهم هلو‌یستی دوا مردنی خوری
 دوژنه‌به‌یکی خونه‌ی به میرات بو کوره‌گانی و نه‌ه‌گانی و. عه‌شیره‌ده‌کمی و
 حیره‌کمی به جی هشت. سدان کوردی به‌تاواتی تی دا کوژا.

•

گفتگوی تروک و د خالد

بنکه کسان تا نجات قهرمانان نهر.

کاک خالد گمراهه لامان. شونده کی به دل بر. نعرش لغوی ماهوره.

هیزیکی دولی بالمیمان، قادر خبات فرماندهان بر، گمشتن. گورجوگول و چالاک و نازا و گوراپل برن.

هندی له کادره سورانییه گانی به کیتی که له سورپاره به ناو تورکیادا گورا برنوره، به دو تاقم گمشته لامان. لعوانه: حسین خوشنار، سید کرم، د. خدر معصوم، سامان گرمیانی، عادل شرکر، داود محمد علی، عبدالل خوشنار... له گل خریان دو کادری «الجیش الشعبی لتحریر العراق» یان هینا بر. تاقی لم کادرانه بی چک هات برنوره. له کاتی پرنوره له رویاری سرکرم له ناستی گوندی دویا سور چه کداره گانی ق م برسه کبان بر ناپرنوره گرت بریان. برد بریان بر لای فرمانده کبان. گشتوگر و مشتومر له نیوان توان و کابری ق م دا روی دا بر. کابری ق م وت بری: «بوچی نهر دوی جلال کترین، جلال جاشه». توانیش وت بریان: «عاصجلال جاش نه. سرکردایتی یارزانی ناشیانی کرد. بوچی واز له کرده ناهیان؟». کابری ق م وت بری: «به کورایی جلال و نهر هتا عدا مستطفا مایی سرورکمانه. دوی نهر نهرس، دوی نهر مسعود، دوی نهر نهاده... نه گهر هیچ کس له مالی عدا مستطفا نسا کمریک له مالی یارزانی نهینن، جاسانه کی سوری له سر نه کمن و نه کمن به سرورکی خرمان»

هر لمر ماوهیدا زوری عبدالل بری له ناوچی سلیمانیه گمشت. له «پردی ناونده» کتوت پونه کمنوره. تیکوشتری به کمن «حمید باتاسی» و ۴ پیشمرگه کسوزا برن. ماسوستا نهرامیم نه کمد شیمیری بر دانابر. له دیریکی دا به «ناشقروده کی خاکی کوردستان» ناوی برد بر. دوا به دوی نهرش چند کادریکی تری کومله گمشتن لعوانه: نهر شهاب، دیری سید معبد.

همر بهمانیه ک شهوکی کاک خالد همر هیزه کی له خنر هلتستان و هندی قسقی سیاسی بر نه گردن. زور جار دوشک به پیشمرگه کانهوه ندا بهلام مترسیان نهر.

لم ماوهیدا عهراق سرزمیری گشتی کرد. له گل سرزمیر کدا به هالیکو پتر له زوری گونده کان دایمیزن. له زوری سرزمیردا چند هالیکو پتری هاته ناسمانی ناوچه که. چند شونیکان ناگر یاران کرد و ناگران بهردا به پور و پاورانی ناوچه که و له هندی شون دایمیزن. همر چند پیشمرگه کان داسوزا برن و چاوایان له نیشتموره و

داهنیز و سرابونوره و لرنی سرباز و هالکوپتره‌گان بو نمانه‌بشت تعلیمان لی بکن. چونکه نوان پیشمرگه و شونی بنکه‌کاتیان نه‌بی. تعلی کورانه‌بان نه‌کرده. کاک خالهد به چاک زانی همسر پاره‌گاکان بگوزینوره سمر رویاری سمرکم له دول و شبه‌گانی نمیسرو نوسری دا جیگر بن. چند لرنیکی نان برژانمان دروست کرد.

شیخ حسینی یزیدی زوی پیشمرگه بادینه‌گانی کو کرده بپوره بپوره کوردستان هینا بونی. له ناوچی گویی له نیوان تولوده - زاخو دا ق م به پیچوانی پیمان و پلنه‌گانی مسعوده کورته راونانان. نمانیست بیانگرن و چه‌گیان بکن. خومان گماند بیه جیگایه‌کی قایم به ناوی «کیلی مسمی». ق م گسارویان دا بون. له سوریاوه به هوی «لیونی هاوکاری» وه هملی دهمازگردنه‌بان دهر. کعلکی نهر. نامدی بر نیمه نارد تگبیک له حالان بکین. من و حسن چونه تورکیا و به نه‌بی خومان گماند ناوچه‌که. تراکتورمان بو پیمان گردن. شولناو به تراکتور همومان گوزانوره بر ناوچی شمنان. حسن پیشان کورت گماندینه بنکه‌گانی خومان. پیشمرگه‌گان ماوه‌کی دریو بو به ناسوده‌یی نفوس بون و نانان نمخارد بو. به توافی حسانوره.

•

لبروه پسرندی له گیل بنکی سوریا به هوی «پ د ک ت» وه و به هوی صلاحوه داسنیزه‌را. نامه و دنگریاسی کوردستانی عسراق به رکیه‌کی نغیردا. ریگی هاتوچو گردن و، ریگی هینانی چه‌ک دوزا‌پوره. له هسان کات دا پسرندی دوستانه له گیل زور له دانه‌شتوانی گونده‌گانی ماسپرو، گارد، گلشیم، سونه، دیرکی، مللویا، شمه‌تا، زرن، رپونس، نه‌ری... له دیری تورکیا دروست گرا. نوانه بو گرینی نازوقه و، هندی جار بو حواتندنوی پیشمرگه و، بو هاتوچو گردن پارسه‌تی گادر و پیشمرگه‌گانی بنگ یان نداد. چند کسی له خعلکی تم ناوچانه زوریان خرمعت کردین و، زورمان پیره مانند بون لوانه: محمد عارب و، حاجی محمد، له ماسپرو. هولا خان و، نوری خان، له زرن. صادق، له شمه‌تان. جمال له سونی، خورشید له گلشیم و، هندی‌گیان له سمر نیمه له لایمن ق م و حکومتی تورکوه توشی گرتن و تنگ پی هملچین بون.

نه‌ری شونکی زور خوش بو. چند مالیکی کمی لی بو. که‌لادی کوشک و سترای شیخ عوبیدوللای شمنی سمرکرده‌ی راه‌پونی. ۱۸۸ هه‌روه‌ها گوردستانی باوریا‌پیرانی شیخ هیشتا ما بو. چند جاری به نه‌ری دا تی پرم. جاری‌گیان له نارامگای سید طعای پاوکی شیخ عوبیدوللاد «عمرزه» به‌کمان دوزی‌پوره کابرا‌بک له

ریگای شیخوه دابری به «خرا» لی ی نپاراپوه چاره‌گانی کر بون چاکیان بکاتوده.

✱

هاتنی چهند نصاییدک

دیزگاکانی راگپاندنی هیراق هیچ چوره هوال، دنگوپاس یا لیدوانیکی له سر جولانوده که پلاو نشه‌کړه‌وه. نمبریت به پېشنګی پېشنګینی. وګو همرپ پی ی نلین: «تعمیم اصلاص» له سر پر. روژناسواتی بېگانیش نشه‌ګېشنه لاسان. جولانوده‌ګش نمونده رونه‌کی پمدا نه‌ګره پر روژناسوان خوی پر پکوتی. پلام هاونی ۷۷ دوجار بېګانه له تورکیاوه ګېشنه پنکه‌ګانی نیمه. جاری پدکم دو خوش‌پدکاری ګلپی نصاییدک بون. هردوکیان له شمع‌نانه‌وه من له ګل خوم هینان پر پنکه‌ګانی برادوست. جارکی تریش نصاییدکی تر. نصاییدک کسپان روژناسواتی پېشپی نیون. هسپان «هاری» بون. پلام هردوچار دو وتاری وینداریان له ګرځاره‌ګانی لېږندادا پلاو کړه‌وه.

هرچند هلم پر برمشایه ناصیدکم پر د. کمال لوتاد، یان پر هومر شیخوس نفوسی و، نصاییدک ګسیکی نصین له ناو پدکی له شاره‌ګانی تورکیاوه بېخاته پوستوه، هوال و دنگوپاسه‌ګان و، پېروای خوم پر نفوسین.

✱

هینانی وچپی پدکسی چدک

ګانی خوی نومپدکی ګورمان به سراتی «پ د ک ت» پر که پارمیتان بدن پر ګویزانوهی چدک به ناو تورکیادا. دواپی پومان درکوت که هم توانایان لو پواردا کسه و، هم ناپاتوی خیران توشی «تعلوکه» پکن. د. کمال خوشاو و هومرستقا له قامشلی پنکه‌ګیان دانا پر به زوری پر ګویزانوهی چدک پر. پلام زوری چدک‌ګان که نه‌ګېشته تورکیا نه‌کوتنه دستي ناتمین و نظوتان.

«پ د ک ت» به پسرپسری وچسپیدک چدک کسه پیک هات پر له ۶. کلاشینکوف ګپاند پواته ګوندی «پره‌پرش» له نهران وان - ګوردا. تاماده نیون لوه زباتر نژکی بختوه. سانگی تفرز ناګادلریان کړه‌پن که بېګوزینه‌وه. ناچار خومان کورینه هولی هینانی. ۶ نیستری بافشان کړی. ۶ کسم له پېشمرګه پادېنپه‌ګانی شاره‌زای بار و ولاخ بون هلیواره. حسن خوشاو و من خومان تاماده کړه پر هینانی. له پېشمرګی سراتی تغیا «هلی ناغای موان» مان له ګل خومان پر. وامان به چاک زانی به ژماره کم بین پر نوی به تاسی تپهرین و پګرینه‌وه.

چپای یززی «زیرنجر» مان بری پورو نهی و بسمالته و بی شمس و باوی... دورو زاترمان بی چو تا گمشینه پردروش. پاره کالمان بار کرد و به همان رهگادا گسراهنوه. هومان نندا کس نمان هینی و، له گونده گان لاسان نندا. له نهیسه که نهی بی «ریونس» نهو له پردیکی دیرنه پردین بهیرونه نهجا به چپای «زیرنجر» دا هملگسین. به ۸ سمعات نهجا گمشینه سر لوتکی شاخه کو دوی پشودانکی کسوت شور بهیرونه بو دوی گوسسته. دایزینشی به نندلزی سرکوتی ناخوش بو. پدکی له پیشسرکه پادینه گان نای «پوسنی گوهه» بو. رهملدکی نرمنی بو. له قملوهای نرمنیه گان دا باویا پیان مرسولان بیرن. کارپدکی چوراشانه و بهیژ بو. زور شارزای بار بو. قهاسی پدکی له نیستردگان بن کلکی بری بو. خونی لی نعات. نیستردکه هلی نغیزان و به تولنیه کی شای هزار به هزاری زیرنجرودا شور نهیرونه. مام یوسف وستی قهاسه کی چاک پکا نیستردکه لقمه کی لی دا. مام یوسف ست بو. گوتوه ری قسی نه گرد. تومز لقمه که هر گونی کسوت بو. که گسراهنوه شیندگی خومان چو بو یو لای د. خنر معصوم. گونی ناسا بو. نهیست نیزنی پدین بو چارسرگردن بگرینه بو سوریا. به گالشوه پیم وت: «مام یوسف زور له میوه ژنت هیناره و خوا لیت نسمی چوار کسوت هیه، خوشت گوره بی، تازه گوت برجه!» زور توره بو نهیوت: «چون ناموی نگه گون نسمی برم باشتره!»

به سلامتی گمشینه پنگه گانی خومان. همومان هستمان به شانازی و خوشی نه کرد. پیشسرکه گان که کلاشینکوفه تازه گانیان نندی له ناو کسیدا واپان نغزانی پدکی له معرجه گزنگه گانی سرکوتن نغمین بو. نهو پدکسین رهچی کلاشینکوفی پدکلاتق بو بگانه کوردستانی عراق به هروی ۶. دانه بو.

•

گسراهنوی مامجلال

چند حفته پدک چاوروانی مامجلال برین بگرینه کوردستان. من هیزکم له گمل خوم برد بو له نزدیک سرچاره گانی سرکم له بن دالاتهردا له سر چمه که له شونیک دا به نای «چشمکی» دامزرا بوین. پیخلف و راخر و چادرمان نهی. شو له تار سرما خومان لی نغش کسوت تا پدانی به دپار ناگروه دانیشتن. که روژ هملعات خومان ندها به بری و نهجا نغوستن. هتار و تیشکدانوهی پغری کیستانه گان روخساری همومانی رهش داگرااند بو. روخت و پستی ملان به زوری سوتا بو.

چشمکپی ژماره‌دهکی زود بی کونصلی لی بو. هندیکیان بنده‌کانبان زود نمتسور بو. زورهمان هملکند و سوتاند. زود روژ به شاخیکی سخت دا نزدیک سیمعات و نه‌ری سرتنه‌کوتین بو نه‌وی پچینه‌گوندی ماسپرو و، همان روژ نه‌گراپه‌وه بو چشمکپی، گراندمشان نهمندی پی نه‌چر.

مامجدال گه‌شته روسا بو نه‌وی له‌ویه به‌ته نمتسورل و به‌رو کوردستان بگم‌یتوه، به‌لام عهدولئلاه النصراری ریسری نوسای «الحركة العربية الاشتراكية» و، هرمر مستعفا له شاموه تطلعونیان بو کرد بو. پیمان وت بو: «له‌مر نه‌وی کاریکی گزنگ و پطه هاتونه پیشوه پیرسته بگم‌یتوه شام». مامجدال گراا به‌روه شام. من زودم پناخوش بو. دمرکوت کار هر نه‌به. گواپه عهدولئلاه رست بوی مامجدال له گرانوه لیوان پکاتوه، به‌بیانوی نه‌وی هلموسرجی کوردستان خراپه و نایی جاری مامجدال موزاظله پکا.

من نامه‌کم بو مامجدال نوسی. بارودوخ کوردستانم بو رون کرد به‌وه. پاسی دوزنه‌وی ریگای هاتوچر و، پیرستی گرانوه‌ی نو و، خراپی لیانی نو هیزشم بو نوسی بو، که چاوهروانی نو بو. ناگادارم کرد که نه‌گرا به‌و نزدیکانه نه‌گم‌یتوه، وا نه‌مر نه‌به ناتوانین له‌وه زیاتر چاوهری بگمین. کاتی نامه‌کپی منی پی گه‌شت بو، مامجدال له گیل هیرو خانی هاورسری له به‌روت نه‌ی، هیروخان چند روژیکی کپی ماو منالی بی. من ناگاداری نه‌به نه‌بوم. به‌لام مامجدال دسبجی هاورسره‌کپی به‌جی هشت بو گراپه‌وه دسبشق و له‌ویه چوه به‌و نه‌ویها و ناگاداری کردین له کات و شوعی گه‌شتی. نه‌مشی نه‌چر و حسن خوشاوسان نارد بو نمتسورل بو پیشوازی. مامجدال به پاسپورتی خواله‌خوشور فاضیل تالبعانی له نه‌وی ۹۷۷ دا گراپه‌وه بو کوردستان. پاسپورته‌کپی فاضیل نیرانی بو، خوی له لندن له نه‌فوخانه کتوت بو له سر مردن بو، پاسپورته‌کپی خوی دا بو به مامجدال بو نه‌وی له تورکیا به کاری به‌یسی. نو زمانه پاسپورتی نیرانی له تورکیا به‌ریزوه رفطاری له گیل نه‌کرا.

من هر له چشمکپی بوم. نامی حسنم پی گه‌شت له ده‌په‌کروه ناگاداری کردم له کاتی گه‌شتیان. له همان کات دا خلکی گوندی ماسپروش ناگاداریان کردم که چند کمیک له به‌ریسه‌کانی به‌کیتی گه‌شته‌ننه لای توان داوایان لی نه‌کین به‌انته‌ین بو سوریا. من نم هوالم به لاه زود سپر بو. ناقی به‌ریسی به‌کیتی به بی ناگاداری نه‌به. به سر نه‌مه‌دا باز بدن و، به‌انیری به‌ن بو سوریا. بو ساخ کردنه‌وی نم هوالم من خوم چوم بو ماسپرو. سید کرم و سامان گرمیانی چند کمیک کم له گیل خوم

له گونده که هوای میرانه گاتم پرسى. منيشيان بره پر لای توان. چگه له فاضيل
جهدال «عادل» ى قباده موقفته، من گمسيانم نغاسى. په خبرهاتم گردن و ليم پرسين:
«نيره گين؟» زوربان پى ناخوش بو، په توره بيمره توانيش له منيان پرسى: «تو گى
ى؟». وتم: «من قلاتم پلام نيره گين و پوچى هاتوننه نيره به پى ناگادارى نيمه؟».
ملا بهختيار هلى «ابه وتى: «من ملا بهختيارم نوينوى گومعلم، نوره کاک رسول
ماسنده نوينوى بزوتنويه، نوره کاک هلى گويه سرفخويه، نورهش فاضيل جهداله
نوینوى ق م». وتم: «پوچى نمچن پر سوریا و چ کاریکتان لوى هديه». وتبان: «نمچن
پر سوریا مامجهدال نمينين و، کيشى نيره و قباده موقفته چارصر نه گين». منيش
پم وتن: «نه گير نغاسوى کيشى نيمه و ق م چارصر پکين پيوسته لبروه دس پى
پکين. هر دولای کيشه که لم ناوداين. نه گير نغاسوى مامجهدال بيبان. نوره پيوست
ناکا چن پر سوریا چونکه نورو ننگاته نيره.

تم برادرانه له قسندلمره به نيسنى چوپون پر شنو، لومشموره هينا پويان پر
نيره. همويان پاتوقيان له پى دا بو. له ولامه گاتى من و جوى رفقارم دلگير بون و،
پاوريشيان به قسه گاتم نيمو. په هر حال رازم گردن و له گيل خوم همويانم بره پر
گاره. له بن سپيرى چنډ دارى گوروها چيگانان راخست. لور نزيکاته قهرقوليکى
تورک له سر جاده که بو. نترساين مامجهدال له هاتنى دا توشى کيشه پى له گيليان.
پيشسرگه گاتم له ناوچه که دا دامتوزان. خوم و، صديلى گرېخا طمهاى کاتى گورده
«حمصسور» و خميرى خورده پدى پزېدېم بره و نزيکتر گوتېنوه له شونى گميشنى
مامجهدال. زورى پى نمچر مامجهدال گمشت و همو سرگرده گاتى «پ د ک ت» پر ريز
لى نانى له گلى هات بون. هوروها ۳ گادى «سازمانى تنيقيلانى حمزى تودهى تهران
له دموه» پر هاورده و هاورهنگى له گلى هات بون. صومپه کى درې مانوه و، ق م
په گيکبان: پشپرى خوسروى، دواى په دېل گيرانى له کارصاننى هداکاري دا کوشت.
حاجى فارسى موخارى گوند پو پرنيمره مصرى پو سترين. په خبراى نالان خوارد
و پورو پنکه گاتى خومان گوتېنه رى. رسول و ملا بهختيار و هلى کو و فاضيلش له
گيل نيمه گرانوه.

من نر چند روزه چند جاری به شاخه کهدا نمدیر و نودوم کرد بو. به چپای
«نقلیب» دا ستره گوتین. هورازیکى رک و دورو درې پر. مامجهدال سوارى ولاخ بو،
من پیاده بوم، لى ی پرسم: «دوهمى ولات چونه؟». وتم: «نيسقا مائوم لم هورازدا

ناتوانم زود قسه بکوم. بلام هر نودندت پی نلیم. نیسه، توانمی درموه، له گیل نم برادرانمی نهره. هر ناوه گهمان پدکه، ته گینا له هسو شتیگ دا جیاوازی. وعضی شورده که به هری هیرشی جیش و تسلیم برنوی زوری پیشمرگه خراپه، نمی خبریکی هلسانوی بین. به جی هشتنبان لم کانهوا عهیه نه گینا هر لهردا پیشبارم بر نه کردی به کام ریگادا هاتری به هسمان ریگادا پگهرینهوه بر درموه».

مامچلال قسه گانی پی ناخوش بر، به تایبمی هسوی چند سعاتی بر گمبشت برمه کوردستان، چاوروانی هوالی خوشتری نه کرده. بلام زود زو تگمبشت لم لساندا من ناهق نهوم.

نعمادانی سرکرده بیتی و، کادره کان و، فرمانده گانی پیشمرگه به دوی پدک دا نه گمبشته برادوست، به تایبمی دوی زاتنبان مامچلال گمبشتوتوه کوردستان و، ناوچه گمش تا راده پدکی زود له چارو سرانگیری کوردستان دا نمبشته و، دورتره له هیرشه گانی چهیمهوه. کاک خالید و شیخ حسین و من هر لوی برین. علی عسکری، تاپری علی والی، سمدی گچکه، سید کاکه، سالار، هوسری حاجی عبدالللا، نازاد هورامی گمبشت. هورما کادر و لمراندی کمرده گانی پیشمرگمش نهاتن. حاجی شهنی بنزیری، کوخاگانی منگیر، نعمادی فلی رهن، حاجی حاجی برام و، زود کسی تر هاتن.

»

گهروگرفتی سیاسی

پیکه بانی پدکیتی له شیرش نیمچه برمه که ریکخراوی جیاواز و بهروای جیاوازی تی دا کر بهیمهوه تجربه پدکی تازه بر له کوردستان دا، نو بهروپوچواننش که به ناشکرا بهلاری نه کردهوه نویش شتیکی تازه بر. نم ریکخراوه تازه به گهروگرفتی سیاسی سخت و دژواری هیر:

- له ناستی کوردستان دا

پدکیتی له ناوخوی دا پاله گانی ناتبا بون و، له هندی بهروپوچونی بهترتی دا پدکبان نه گرتوه؛ هلویت له چینه کوملا بهتبه گان، له روخاندنی رژی هیراق، له جوړی کوکردنوه و ریکخستنی پیشمرگه... ناوکی له ناودا دوست نه کردن.

پدکیتی چندی هوالی دا له گیل ق م تبایی دوست پکا سرگستو نهبر. دروژنابهتی له گیل ق م تا نهات فولتر نهبر.

- له ناستی هیراق دا

حشع هاو پمشى حكومت و وزارت و جمهيه يو له گڼل هيزى پمىس. نه گمړچى
دوا به دواى ناشيتمال حشع هولى دا نمر پو شايه سياسى و ريځواوه پيه پر پكاته وه كه
همرسى پارتى و شور شده كه دروستيان كړه يو، په لامل نك هتر هپچى پى نه كړا پلكو
پمىسپشى وا لى كړد پپانخانه ژير گوشاره وه. حشع يو نوى له وزارت و جمهيه دا
په نيت وه سمرى پر گوشارى پمىس دانواند، له پمپانيكى كوميشنى ناووندى دا نيشارتنى
يو دس پى كړد نوى خپالى سياسى و چه گدارى په كېتى كړد يو به ودى كه ديسان له
سمرى نيشانده كپهان دا پمپمى نېستې سمار كوتونوه هاندانى گومانليكراوه كان يو
نوى نازاره و پشپوى دروست پكن.

- له ناستى ناوچمى دا

په كېتى نالا هملگرى پشپوانى يو له كړد ايتى له سمرانسمرى كوردستان دا.
نيران به گومړى ريځكوتنى چمزانر هاوكارى له گڼل هپراق نه كړد. په توندى
دوژمناپتى په كېتى نه كړد. د سوكرات هپزېكى لاواز يو، سر كړد و كادركانى له
دمرومى نيران پون، تمجرو پمپمى كى تالسان له گڼل سر كړد ايتى پارزانى هپرو، له گڼل
حكومتى پمىس پمپروندى دوستانه پان داسمزاند يو، له پر نوه هاوكارى په كېتى پان
نمده كړد.

توركېپا له سمره ناوه دوى جسرلا نوى نغمه پى كسورده ومستا يو. په توندى
دوژمناپتى په كېتى نه كړد. له ناو هپزب و ريځواوه كانى كوردستانى توركپادا تنفا پ
د ك ت هاوكارى په كېتى نه كړد. نمرش تازه خسوى رېك خست پوهوه، له ناوچه
سنو پمپگان دا لاواز يو، سر كړد ايتى په كېتى نمان نمرست په هوى كوردستانى
هپراقوه توشى تملوكه پېن.

- له ناستى جپهانيى دا

په كېتى دوژمناپتى خوى له گڼل نېمپرياليزمى جپهانيى په تايپتى نېمپرياليزمى
نمپريكى نمشاردوه. هپچ دوستيكېشى له ناو ولاتانى پلوكى روژهلات دا پمپا نه كړد
يو. په كېتى له دنپادا هپچ دولتمتېكى دوستى نپو.

پمپجروه په كېتى له هپمو لايه كوره په دوژمن گسارو درا يو. تنفا هپزى كه نپرو
پشتى پى پمستى. هپزى كومصلاى خلك يو، كه له راستى دا هپزېكى گموره و
پمخشنده و له پن نهاتو يو.

*

گپروگرفتى لوجستېكى

نور چند مانگی له دولی گورته یوین له کناری رویاره کېدا چېگانان له یو دار و له ناو کونډهردا یو خومان چاک کړه یو. وګور تلپن: نورزمان راتنښت و ناسمانان ندا به خومان دا. حصن خوشناو. د. خور و. من پېکوره دهلاکېدېکې ناوهرمان چاک کړه یو له نړیک مامجلا لوی نغوسن. ناګردانیکېشان تی دا دروست کړه یو، چارویار چامان له سر لی نغا، یا پاتانسان له ناو ډلغورکې دا تمېشان. کاتېدېکې سازګاری له لاره یو. چند سوره چارېکې پسر و ګوره، پلام کلوز سپهرېکې خستی کمریان له سر کړه یوین. له سروی نغسشوره سالار و عورمر و. هنډېکې ترېش له پېشمهرګه کان به چار دهری سرچارې کاتېدېکې چېگانان چاک کړه یو. تا حاجی شېخی بنزری ګمېشت نیمه نېشکان له مامجلا نغرت. لور ماوهېدا ګېروګرلتي لوجستېکې ګورومان هېو.

- هېچ خانو و نوايه کمان نهر تی یا پغوسنوه. چادرمان نهر. ژمارهېکې زور کم راپخ و پسخف سان هېو. من له پېش دا له سر لم و دواپېستر له سر جله نېستریک نغوسن. هر حېره اتیکمان سرپړپا په پسته کېمان یو نوسن په کار نغمان. - خواره دان زور خراب یو. زوری ژده کان نان و پا یو. زور به زمېست و زور به ګران نازوقمان پی نغېشت. ق م دهری هېراقی لی پست یوین هر نازوقهېدک یو نیمه پھانابه دستیان به سردا نغرت و. نغوی کطرهېل و خواردنې یو نیمه پکړپا په نمانگرت و. سزای لورسیان ندا. چند کسېکېان له رویار هېلکېشا یو له سر نغوی ناردهان یو نیمه ګری یو.

نازوقمان له تورکېا یو نغړین، ګران نغکوت له سرمان. - په دګمان کم یو. پغس چېکې چنی پوره. به دهګسن چېک به ګرین پېدا نهر. هېشتا نغېشتسېونه نو رادهېس به شر پېګرین. ق م رنگې سوریا - تورکېان لی ګرت یوین.

چېدکې کالمان سوک یو، به زوری کلاشکروف و برنو یو، ژمارهېکې کم نارېجی و رمشاشی سوک. چېکې قورس و ناوېی سان نهر. چېکې دلی ناسمانېمان نهر. ۱۰ دوشکامان هېنا پوه ناو تورکېا دواي لېداتې ګارواندېکې حصن خوشناو دس ق م ګرت. له ناو توانېش دا که له پنکه کانی برادوست یو پېشمهرګېس پی چېدکمان زور یو. به هېرای ګمېشتی چېک یوین.

- هېچ هړېدېکې پغوسن سان نهر. دزګای پېغلمان نهر. عورمر شېخسوس چند «دورکې توکې» پکې یو ناره یوین له پسر پی ککېکې کس په ګاری نغمان. نغیا

هوی پهنوئیمان نامنوسین بو.

- هیچ هویکی راگیمانان نهر. چاپخانه‌مان نهر روزنامه و بلاگراوه‌ی پی چاپ یکمین. تئاتر تاپراپتر و رونومان نهر. بلاگراوه‌کاتی «مرویش» و «الشراره» و «ریازی نوی» به ریکیکی نته‌گیشاند. دای گرانوهی مامجملال له «مروین وستان. ژماره کونه‌کانش به زحمت ته‌گیشاند.

«دزگایه‌کی راه‌بو» مان پی گیشت بو. سید مورسل زور به وریایی هیناوه بو کوردستان. بلام به هوی نهری پیوسته‌کاتی نمانه‌نرانی پیخینه کار.

- له سانش همسوی خراپتر پارمان نهر بو داپنکردهی سرچه و نازوقه و پیوسته‌کاتی پیشمرگه، ده‌کو چل‌پرگ، پیلاو، خمرچی گیران، زوی پیشمرگه‌کان کسورکایان پارمته‌یان نمان.

■

له نمانانی کونی کوردی دا نمان گیراوه؛ قارمانی سرگروشته بو نهری به «مورادی دل» بگا نهر «حنوت کهر پیری و، حنوت جوت پیلاو پیری و، سری حنوت دیر پیری». پیشمرگایه‌ی لم سرده‌سا زحمتتر بو له سطره‌ی نم کاپرا، سطره‌ی نمیش نمان کسورکایان ته‌گوشته هر دستن‌نری درنانه‌ی داوودزگاکانی بنص. له گیل همو نمانش دا، به ده‌گمن نهر، لم زیاته پیشمانی و له دژمن ترس دهری. همونی «موتیف» یکی راستنینه و روا مورفی نمانی ته‌کا به مورفیکی ناتاسی خاوند پارمیکی پتر و، وریه‌کی پتر و، نازایه‌کی شیتانی وها، که دس له همو خوشبه‌کی زیان هلیگری و، هرگس همو ناخوشبه‌ک بگری. هر نم «موتیف» د پسرده بو؛ «پاور به رهایی مسلمان کورد»، وای له پیشمرگه‌کاتی شاخ و، تیکوشترانی شار و، گپراوه‌کاتی زندان ته‌کره له مردن نقرین و گوی نمانه زیان، ده‌کو جواهری وریه‌ی؛ «په‌ب الحیاد کانه لایه‌هم».

■

په‌گمین کورنوهی

کورمیتی سرکرده‌ایه‌ی په‌گمینی نشتمانی کوردستان

به گیشتی مامجملال روه‌نری په‌گمین کورنوهی سرکرده‌ایه‌ی پتک له سر نهری کوردستانی هراق دانرا. نم کورنوهیه گرنه‌گه‌کی تایه‌ی همو. چونکه تا نهر کانه پتک سرورک یا سکرتر و ده‌کتی سیاسی و کورمیتیکی سرکرده‌ایه‌ی دپاری کراوی نهر.

«دستش دامغزین» له دموهې ولایت یو، سمرانی کومله و پزوتنوه نهمان توانی پر له سر دیارکردنی نغناصه گانی «سرگرداینتی ولایت» و ژماره و دایهشکردنی ترک و نهمانده گانیان ریک پکون. پر نهوې ناکوکسپه که زل نهی، وکو چاروسریکی کاتبی و مامناوېی تا گمرانوهی مامجملال، له سر نهو پیک هات یون: «سرگرداینتی دوانه» یو ناوچدگان دروست پکون. له هر ناوچدیک دا دو کس: پدیک له کومله و پدیک له پزوتنوه دایرین، دسفلاتی هر دوکیان وکو پدک بی و، پیکو کارواری پیشمرگمی و سیاسی و ریکخراوېی ناوچدکه سرگرداینتی پکون. هم پی په: نارام - رسول مامند پر کارواری سیاسی، سالار - علی عسکری، تالپ روستم - خالد سمید، عمر محمدوللا - تاپر علی والی پر کارواری پیشمرگاینتی ناوچدگان دانرا یون. «سرگرداینتی دوانه» له کاری سیاسی و پیشمرگمی دا، پیچوانتی «پدیکتی ویت و بریاردن» و «پدیکتی کار و چپهچی کردن» یو، ناگوکی و رقهمری دروست نه کرد، کاره گانی دوا نغست و، له گیل پرموهردنی باشی کارواری شورش دا نغده گولجا .

هر ۳ ریکخسان وا ریک کتون مامجملال پراگموری هموان و، سکرتری گشتی پنگ بی و، هر ۳ لا په قنور پدک نوینریان له سرگرداینتی پنگ دا هیی. ناگوکی قول و زور له نیوان سمرانی کومله و پزوتنوه دا همو.

سمرانی کومله گلمی خوینگرم و توندرو یون، خریان په نوینری بهری پرولیتاریا و پزوتنوهیان په نوینری بهری پوجوازی نغزانی. له گتیه مارکسپدگان دا خویند پویانوه، که شورش په سرگرداینتی پوجوازی سر ناکوی له پرم نهو نهی پرولیتاریا سرگرداینتی پکا. نهمان نغشاردوه که نهی سرگرداینتی شورش که په دس نوانوه بی.

کومله، وکو ریکخراوېی سیاسی هیشا له ناو خلک دا خوی ناشکا نه کرد یو. پشیک سرگرددگانی له زندان دا یون. نوامش که کومیتی هریمه گانیان دروست کرد پر له ژبانی سیاسی دا کم تجربه و له ژبانی پیشمرگاینتی دا بی تجربه یون. گلمی نغسراو یون و هموان ناوی خریانان گوری یو. هر پدکمان مغرمزه پکی کمی له گیل پر زوربان بی چدک یون.

پزوتنوه، تازه داسغزا یو، پلام سرگرددگانی همو کسپه پتی ناسراو یون. هر پدکمان راپردوه پکی دوی له کاری سیاسی و له ژبانی پیشمرگاینتی دا همو. خلکی زوربان له شار و لادی نغناسی. سمرانی نیله گان و کوپخای گونده گان ریزبان لی نه گرتن و

به قسبان نه کردن.

پیش نهوهی نوینره کانی کومله له سرگرداینتی په کیتی دا دهاری پکړین. سمرانی کومله، ثروانی له برادوست یون: سالار، مولا پخهتیار، نازاد هورامی، هومری حاجی عبدالللا کویرونه په کیان کرد. نارام نهعات پر کویرونه کان. منشیان پانگ کرد پر کویرونه که. همسپان داوایان لی کردم منیش په کی یم له نوینره کانی کومله. من خوم یم خوش نهیر. زوروش بهانتم هیناوه پر نهوهی واز له من بهیان و، به راشکاری وتم: «دتر چند ساله من دور یوم له کاری کومله. تیره مانتو یون و لیدلگاریان کرده. ناموری من بهمه سر حازری. چی به من پکړی پر پشتروانیشان درخی ناکم، بهلام نهموری له دهرهوهی کومله یم. من نندامی «دستپی داسمزینره م، خوم به روتنی نندامی سرگرداینتی په کیتیم وگر هتاله کانی تر. چاکتر وابه نور جیگاهیی پر منی ترخان نه گمن بهمن به برادوستی تر. سمریاری نمانش لیسان ناشارمونه، من باورم به کومینزم نه».

راستپه کشتی نهوه پر: توشی «خپه امل» پر یوم لی یان، نهمریست بی نهوهی دلیان بشکیم، نیکلانی کاری ناو کومله نهم، چکه لوروش کسانیی وگر کاک خالید و علی عسکری رشیان واپر به همومان ریکهستیکی تازه به گوری پیوستپه کانی شورده که داهزینین، جیگهی بزوتنوه و کومله و ختی گشتی پگرتوه.

کسه کانی من هیچ سوده کی نهیر. سور یون له سر نهوهی پر راستکرده نهوهی ناهیرامیری له گل بزوتنوه من په کی یم له نوینره کانی کومله له سرگرداینتی په کیتی دا. مامجلالیش همان رشی هیر. لای واپر که پیوسته من له ناو کومله داهزینمونه، پر نهوهی به باری باشد دا کاران تی پکم. زور به ناهدلی وتم: باشه.

نوینره کانی کومله بهسجوره داتران: شاسوار جدال «نارام»، نهجمدین عزیز «سالار»، حکمت محمد کرم «مولا پخهتیار»، نازاد هورامی «عادل»، هومری حاجی عبدالللا «دهلندر» و، من.

نوینره کانی بزوتنوه: علی عسکری، رسول مامند، خالید سعید، ناهیری علی والی، سعیدی عزیز. کاک هومر مستفا له دهرهوهی کوردستان پر، بهلام نهمیش له ریزی نوینره کانی بزوتنوه داترا.

نوینره کانی ختی گشتی: شیخ حسین یزیدی و، همسر نندامانی «دستپی داسمزینره» که له دهرهوه یون.

کاک نارام نهعات پر برادوست و پشکاری کویرونه گانش نهیر. چند کسی،

به‌کمی لغوانه کادریکی کومله دواپی درکوت سر به رڼم بو، به نامه و به قسه له کاک نارامیان گپاند پر؛ کوا مامچلال رزی نندامه‌کانی کومله ناگری و، نه‌گر نموش بچی رزی نموش ناگری.

سه‌گتیمی سېاسی پېک هېنرا له سکرتری گشتی و ۱۰ نندام. دوان له نندامه‌کانی: عطی عسکری و رسول مامند نویتری بزوتنه‌وه بون و، دوانه‌کلی ترش؛ نارام و سالار نویتری کومله بون. نویتری ختی گشتی یا دستمی دامزویتری تی دا نېو چونکه، جگه له شیخ حسین و من، کسبان هشتا نه‌گراپونه‌وه بو ولات. لم کوپونوبه‌دا به وړدی هلو‌مصرچی کوردستان و هسراق و، روشونه‌کانی پرمېدانی خپاتی سیاسی، چه‌کفار، ریک‌خاوه‌یی و راگپاندن، پاس کرا.

•

ریک‌خستنه‌وهی پېشمهرگه
کوردستان داپش کرا به ۸ هریس پېشمهرگاهیتی و فرماندهی هریسه‌کان و جېگړه‌کاتبان دپاری کران پېمجوره:

حسین پامشیخ، فرماندهی هریس پادپنان
تاپری عطی والی (ب)، فرماندهی هریس پنجوبین و هورامان
سمد کاکه (ب)، فرماندهی هریس دشتی هولیر
سعدی عزیز (ب)، فرماندهی هریس خوشناوتی
نومری مهجد سولقان (ک)، فرماندهی هریس دشتی گروک
عومری حاجی عېلوللا (ک)، فرماندهی هریس لهرداخ
تالپ روستم (ک)، فرماندهی هریس پشدر
من (ک)، فرماندهی هریس شارباز.
کاک تاپر له کوپونه‌کدا وتی: «هیچ کاریکتان پر کاک خالید دپاری نه‌کرده». کاک خالید خوی عطی داپه وتی: «نېوه له ناو خوتان دا شعر مدکن من هیچ مسئولیتیکم ناوی. گروک نهم». لعمش مېهستی سعدی گچکه و سمدکاکه پر له سر هولیر ناگروک بون.

نهمرویی پدک سالی واپردوی ناهرامسېری هیزه‌کاتی هردولا و شعر و پېکاداته‌کاتی سرانسری کوردستان هندی درس و پندی داپر به پېشمهرگه. له هندی ناوچه پېشمهرگه باردگای گوره و ناشکراپان دانا بو. له هرامسیر هیرشه‌کاتی جمیش دا نه‌بان توانی بو بېپارېزن. شری روهرو توشی زباتی نه‌کردن. نېو نه‌پیلن دوزمن زهمان

و زمینی تپکاملچرنه‌گاتیان به سرا پسمپنی، چونکه له هر جیهه‌کا دوزمن کات و شونی شمری به سر پیشمرگه‌دا نهمپان، همیشه نمران سرنه‌کوتن و، نمران توشی کشاتوره پا شکان نهمن.

پچرکترین په‌کشی ریکفراوی پیشمرگه مفرزه بو. مفرزه نمبر پیک بی له ۵ تا ۱۰ پیشمرگه. هر ۳ تا ۵ مفرزه نمبر په‌ک کمرت پیک بهمان و، هر چند کمرتیکش هر بهمان پیک نهمنا. له هر جیهه‌ک فرماندهی هریم نهمنا پیژوتنوره براه نمبر پارینه‌دوره‌کی نهمنا کومله بی. هر وها به پچموانتوره.

مفرزه نمبر فرمان له کمرت و کمرت له هریم و هریم له مع و فرماندهی گشتیسموره وریگری. به هری نمبونی دزگای پستل و دژواری هاتروچی تهموره، هریمه‌کان، بگره مفرزه‌کانشی جوری له سرهمخوری پیشمرگه‌کی و سیاسی و ریکفراوی و دارایی و نازادی تعاونی کار گردنیا هریم.

نمبر پیشمرگه گروک بی. به روژ خوری دهرنمفات و له شاخ خوری حشار بذات، به سر بهیسته نار ناوایی و پیوستیسمه‌گانی روژی دایین پکات و، له پیش روناک بونموی دنیادا ناوایی به جی بهیلی و رو له شونیکی نهمنی پکات. نمبر له هیچ جیهه‌په‌ک بو ماوی درو نهمینتوره. نمبر پیشمرگه لو گه‌لهمانی تهمروست و ناسرار و به وره بون هل پیژودن. باشتر واپر سلت بن. له هر نمبونی پتکمان نمبر بوی بچن، نمبر پیوستیسمه‌گاتیان به کولی خوینتوره بی. چکه له تفنگه‌کشی، نمبر چندی یقوانی معمرن و فیشک و نارله‌پوک و، هندی چار دورین و نیزه و دمانچه و کتیپشی هل تهمروت. سرمرای نهمانه به زوری کوله پشت و کوپ و کوچک و متاره و قاقی تهرانی خویان بی بو. 'خواردنموی مشروبات به توندی قه‌مه‌ه بو. نمبر خاونی خوردوشی بهرز و له گل خلک روخوش و زمان شهرن بی.

*

ریکخستنوی کاروباری ریکفراوی

پنک ریکخستنیک لراوان و په‌گرتوی نمبر. پیک هات بو له چند ریکخستن و خنی جبارواز. هم پژوتوره و هم کومله ناپیدولوچی تایمینی، سرکرده‌ای جبارواز و ریکخستنی سرهمخوری خویان هیمو.

کومله له سالی ۱۹۷۰هه دامعزرا بو به نهمنی ریکخستنی دوست کرد بو.

بلام گهرانی شهاب و هاوریکانی و چندین کس له نهمنامه‌کانی کومله و خوشاردنموی بهشکی تران تهمروتی له پهرمندی دا بو. کومیتتی هریمه‌کان که دوی ریکخستنی

کرمه له شمعید نارام، سالار، ملا پختیار و، شمعید تازه پیک هات پر، چکه لودی
همریان له داوودزگا نغصیه‌گانی رژیم راگردو بون، همروشان گلمی کم تجربه و
نفسارو بون. که خباتی چدکناریش دوستی پی گرد بوه وه همریان به دوی په‌کتیری دا
هات بونه ریزی پشم‌رگا پتیه‌بوه. له ناو شاره‌گان دا ژماره‌په‌کی کم کسانو شارغزای
وه‌کو چمال طاهر، شازاد صائب، حمه چاوین مایون پر کاری ژورمینی.

بزوتنوه ریک‌خراوکی تازه داس‌زواو پر لو کاه‌رانو پ د ک که له تیرانوه گروا
بونوه. له پر نودی زویدان دور خرا بونوه پر خواری هرات و، له ژور چاودیری دزگا
نغصیه‌گان دا بون، نهان تراتی پر ریک‌خستنی فراوان دوست پکن. عطی هم‌کری
و، عرم‌ر مستطفا، رسول مامند، طاهر عطی والی هات بونه ریزی پشم‌رگا پتیه‌بوه
و، چند کسپکی وه‌کو صالح یوسفی، عطی هژار، گاردو گملالی له ناو شاره‌گان دا پر
خباتی ژورمینی له پغلدا بون.

خمنی گشتی له ناو ولات دا هیشا ریک‌خستنی نه‌و. بزوتنوه و کرمه
هم‌دکبان پر خری خلکی ریک‌خت پر. د. خالیدش که سره‌دا سر به هیچ لاه‌کبان
نه‌و، سرکرده‌گانی بزوتنوه وه‌کو صربی پشه‌کی داواپان لی کرد پر که توفش بهیته
نغدامی سرکرده‌پتی ثوان، پر نودی له گملی بچه شاخ و به‌سداری پکن له
هملگرساندنودی شورش دا.

دست‌و داس‌زورنور پسرپکی ناو‌خوی پر پنگ نویی پر. هسان پسر و کرایه
پسرپکی کارگردنی ریک‌خراوپی هم‌و پنگ. لیونو لقه‌گان و ناوچه‌گان نه‌و له ۳ نغدام
پیک پی! ۱ نغدامی کرمه، ۱ نغدامی بزوتنوه و ۱ نغدامی خمنی گشتی. نغمانه
خلک‌کبان له پیش دا پر پنگ راته‌کیشا و پاش ناشناپتی نینجا پر په‌کی لو ۳
ریک‌خراوه. سرکرده‌پتی بزوتنوه سور پر له سر نودی که ریک‌خستنی شاره‌گانیش
تیک‌لاو پکین و، کومیتو هاویشیان لی پیک بهیتری. کرمه همه رازی نه‌و.

ناوی پسرپکی لقه‌گانی سلیمانی، هلمر، کمرکوک، پادپان و نغدامه‌گانی دپاری
کران. پر پرگردنودی شونه پشه‌گان زور چار خلکی وا تعین‌رانه پشم‌و شایستی نور
شونه نه‌و. رمخه و گازاندی له ناو نغدامه‌گانی پنگ دا تمخلفاند.

کوپونه‌گان که له ۸/۳۱ دا دوستی پی کرد پر له ۱۹۷۷/۹/۱۲ دا کوتایی
هات.

صاحب‌لال «پلاخی خدای» کوپونه‌گانی به صربی نویی. له برادوست هیچ
هرپکی چاپ‌گردان له لا نه‌و، له پر نوه ناروغان پر سوریا. لودی چاپ‌پان کرد و له

«الشراره» ش دا پلاویان کړودوه. پلام ننداره‌ګانې د مستوی دامزرو پور له سوریا پور، هندی لخواه‌ګانې که له مسوډې پلاشه کېدا نوسرا پو، لوانه ناری نندارې مځکشمې سیاسیان، کوژاند پوروه.

•

نوموتی له نریک مامجملال پورن په تایموتی نوانی له سورپاره هات پوینوه له ګڼل پهر پور و پشمکرګه‌ګانې کومله ناسپشی مامجملال و پاره‌ګه‌ګسان ګرت پوه نمتو. له سر پشینپاری من، کوریکسان کړه په لپهر سراوی پاره‌ګه‌ګسان، پز داپشکړدنې نمرکه‌ګانې روژ و شعوی خفارت و حراست و هندی چار کمین، ناری عبداللا پو. عبداللا نموت من مولازمی قنات خاصم و هارویکاني نینګاریان نه‌کړه که نسلین مولازم پو پی، توره و کم چپکلا نه پو. له پک سمعات دا چمند جاری توره نمور خا نموروه پی ته‌ګنی له پر ناوچوانی ندا په پدګاو توره نموروه. روژیکان له ناو خومان دا ولان؛ پو حالتی نفیسی روژانې عبداللا نمونه پو لیکولینوهی زانستی؟ له سر کاغزیک جدولی ختی پنهانی مان دروست کړه.

- لاپه‌ګان ۲۴ سمعاته‌ګی روژمان سمعات په سمعات نوی پو،

- لاکې تری حالتی نفیسی عبداللامان تی دا روژ کړه پوروه. له ناوچراستی

خفته‌کېدا ناسایی و، پرموژدی زود خوشحال، خوشحال، کم خوشحال و، پرمو خوارې زود توره و، توره، کم توره... له ناو همو نور خاتاندا ورده حالتی وه‌ګو؛ پیکنن، زمره‌نمونه... مان دپاری کړه پو. چمند روژ د. خدر، حسن خرنشو، سمید کرم و، من دملېقه په دملېقه چاوده‌پیمان نه‌کړه و، له سر جمدوله‌ګه تومارمان نه‌کړه. کپره‌ګان پرموینوه و داپنننکی سمیران تی دا پو. په ګویری خواروخپچی کپره‌ګان ناچار نمون روژانه په جوری داپشکړدنې مولوداتی جمدوله‌کېدا پچینوه.

نور چمند روژې نم لیکولینوهیمان نه‌کړه لای کس پاسان نه‌کړه له پو نموه په سلامتی توارو نمور. حسن خرنشو قسقی له لا راننوموتا. روژیکان کاک علی په سمیرانیمان هات پو. حسن سرگروشته‌ګی پو ګیراپوه. کاک علیش حزی په سرعت و ګانتو نشقیات نه‌کړه. عبداللای پانګ کړه و، پی ی وت؛ «نوموتی کومله پیت راتپورن و پو ګالته تویان کړدوه په لپهر سراوی خویان». عبداللا جنسکی سرروانده همور نوموتی پی ی راتپورن و ګمونه «نمدی» کس ناتوانی پو راپوری. کاک علی جمدوله‌ګانې پیشان دا. عبداللا له پیستی خوی درجو. هرچی په دمی دا هات وتی. نیمه وه‌ګو ریک ګنوت پورن له ناو خومان دا کسان ګویان ندابه قسه‌ګانې

و توره نهیږن. له گوری یی نداندهکسی نیمه زیاتر توره بو. گاک عدلی نمدی بو خوشکردنی پزصکه کرد بلام په پېچلوانه شکاېوه، عبداللا وازی هېنا و، نیمش کاره کسان لی تېکچر. پاش چند خدمتیهک عبداللا په پکجاری بیزار بو له پېشمه رگاپتی. گواپوه سوړا و له ویره چر بز نوروا.

■

قم له ناو تورکيا له چندین شړن پنکي دانا بو. چه کداره گاني به دروايي ناوچه گاني سنور هاتوچران نه کړد. تېله کورده گان، په تايپتي زړوي هوزه گاني تېلي گوروي نورتوشی و، گویی هاوکارپان نه کړدن. پ د ک (تورکيه کوردستان ديموقرات پارټی) که نیچه نهیي بو وه له ناو پهاوه دسرویشتهوه گاني کوردستاني تورکيادا نفسزي همو زور په توندي دوژنایتي پنک ی نه کړد. په تورکی له سمرپان نفوسی و بلایان نه کړدوه. له نوسپه گانپان دا په پنک پان نه کړت: «چاشی ۷۶». له هسان گات دا حېزیکي سیاسي ناشکرای ماری که روژناسی «ناپندلک»ی دمر نه کړد دوسته گاني پنک و، شېره هاتوچر و، ریگه گاني له روژناسه کسي دا ناشکرا نه کړد. همواله گاني به ناراستوخوړ نه گماندوه دزگا جاسوسپه گاني تورکيا په بهانوي نومي پنک «ناوازي سرلېته».

چه کداره گاني قم له ناو گونده گاني تورکيا و له بادپان له هرچپهک سوسې دوستیکي پنکپان پکړدایه نازاریان نندا و زمرپان لی نندا بو نومي له پنک ی دور بخښنوه. گمباروي پنکه گاني پنکی دا بو. نني تمیشت خلکی ناوچه که هاتوچران پکمن. هرکسي گرین و فروشتی له گڼل پکړدایه، په تايپتي نه کړ نارد و تازوقی بو پکړدایه، چکه لومي کلونه گانپان لی نمنند سزاو نازاری خوښپان نندا و، چند چار نوانپان له ناو هډل کپشا.

کادر و پېشمه رگه گانپان له همو چی له ناو گونده گاني هېراق و تورکيا دوی پنک و ماسجه لال نندوان و، تاواني ناراست و قسمي نارواپان په پال نندان. له دمروش له سوړا و، نورواو، نمریکا درخپان نشه کړد.

دوژنایتي قم له گڼل پنک گمېشته رادېهک، له هر جپهک بهان تراتپایه بوسپان بو داتنن، چه گيان نه کړدن و، نمان گرین و سرکاپه پيان یی نه کړدن. سره لپام گمېشته نومي سرلنوي دستپان خستوه خونی پېشمه رگه گاني پنک.

له چند شړنیکي تر که چاري هیزه گاني په کیتپان یی نشه کړا دستپان له گڼل هیزه گاني جېش تیکه لاو نه کړد و په هاوکاری نومان دستپان له پېشمه رگه گاني پنک

نومشاند.

■

داهنانی نریتی جاش - پیشمرگه

له چنډ جیگا پهرسه کانی ق م خویان تملیسی حکومت نه کړدوه و. مطرزی تایهتیهان دروست نه کړه پر راوی پیشمرگه کانی پدکیتی.

تحمین شادیس، قادر فرج... په لیل محمده لفظور ناخجله بیان، په ناوی هاوکارپهوه، پانگ کړه پر لای خویان، پر نوی پیکوه کاری هانیش بکن. حمه لفظور لمرسانده دسعه چه کدله کانی کمرکوک پر. شوی ۹۷۷/۷/۲۳ همسر پیشمرگه کانی صفرزه کانی پدکیتی پان له گوندی «کانی بی» کوشت و. روژی دواپی هالیکو پتیریان پر هات، پر گوزانووی خویان و لاشی کوژاوه کان. له گیل حمه لفظور تم پیشمرگانه کوژان، نمور کرم، محمد محمد، عبداللا تولیق، حمید عزیز، رمضان سعید، رضا عومر.

هر لمر دویرومردا خلای رفته پیری، صابیری محمدی مینه رندان، حمه خانی حاجی دارا، مطرزی جاشیان دروست کړه پر شری پیشمرگه پدکیتی.

تم نریته ذیره: «نریتی جاش - پیشمرگه»، واته له پیشمرگا پتیهوه پان په جاشی حکومتی هیراق و، په تاشکرا شری پیشمرگه پدکیتی و، په نهینی کار پر پارتی بکن، که ق م دای هینا زود له بهما پیروزه کانی کورداپتی و شورشگری و پیشمرگا پتی هیلعه گاند.

■

کوشتی حسن خوشاو

دوای نمه ق م کتوه حولیکی زود پر هاندانی کورده کانی تورکيا په تایهتی نر ناوچانی ریگای کاروانی پدکیتی پی دا نروشت، پر گرنتی ریگاهه. په دانپشتوانی نر ناوچانیهان وت پر تفتنگه کانیهان و شعه کانیهان پر خوتان و سمریان پر نمه.

حسن خوشاو چاریکی تر چو پر هسان شوین پر گوزانووی ومه پدکیتی تر. په سرگرتویی گواپهوه.

۱. دوشکاو ومه پدکیتی تر کلاشیکوف و داووده رمانیهان له هسان پهره مرش دانا پر. چنډ کمبیکش له سورپاره گمشت پون بین پان په پیشمرگه لوانه چنډ کورده پکی سورپاشیهان تی دا پر. تمجاروشی حسنیهان راسپاره پچی پیهینی. مطرزی پدکیتی تیکلاویشیهان پر دروست کړه له پیشمرگه هیره جهاروازه کان. تمجاره پان ق م په

هاوکاری دانیشتورانی نارنجی راشیدن، به تاپستی خلکی گوندی یاران، له بهمانی ۹۷۷/۱۰/۱۳ دا پرسه‌دکی گورده‌یان پر داتان.

حسن و نم پیشمرگانه‌ی له گلی یون کوژان، باهر محمد (مهردی)، کمال محمد حسین (ماوت)، نجات نورده‌ین (کمرکوک)، علی گورخا هوسر (هاوژی)، خسر محمد (قلادزی)، سهیلولیک پوزلی «سرهنگ» (توزخورماتر)، له کورده‌گانی سورپاش عزیز پترکس و خالد و حسین. چنډ پیشمرگه‌کیش برینلار یون، توانی تیران هوسر گرت و به دلی بره یوانن پر گوندی شترنسی تورکی له سر سنوری هیراق. کاروانه‌کشان روت کردوه. برینلاره‌کاتیان لیزن دایر پر نوعی چاری ده‌کشی پی پترسیان. نمه چنره‌مه‌دکی کارنگر پر له ده‌کشی یان دا. سولونی ناگری شری ناوخی هیلگه‌رسانوه.

حسن خلکی گوندی زهاری خوشاوه‌تی پر. تفسیری ده‌ک نسته‌ره پر له جهشی هیراق دا. له ریزی شورشی تهلول دا، له هیزی گاره، لهرمانده‌ی بهتالین پر. کوریکی قسخورش، نوکجه‌از، نازا، ساده و راستگو پر. من به کرشتنی حسن زود نارمجت بوم. له هوسران زاتر هاوژی ی من پر. ماوه‌دکی دروژ حسن و سید گوریم و من له شام پیکره له فلایک دا بون. براینه‌سان زود به هیز بومو. حسن پر من پشتیوانیکی جیگی باور پر.

دیاره بونوهی نم روداره خون‌او‌پاته، دوی رودای کرشتنی نه‌براهیم هیزو و مسله‌زگانی پادپان و چاو‌پوشینی ده‌کشی له خونی توانه و، دوی نسمزا کردنی ریکوتنی «هاوکاری مه‌دانی» شام، گاریکی زود خراپی کرده سر وروی پیشمرگه‌گانی ینک و، سر دهرونی به‌پرسه‌کاتی. قم بریاری دا پر ینک نه‌جیلی پر نو مه‌ستش پهای نه‌بره پر هوسر رینگه‌دکی ناچرامیراند. ینک که بریاری به نره - پارتی و ملاتینی نایدیولوجی و سیاسی هوسر، ته‌پوست نره‌تیککی تازوی ژانی ده‌سکراتی و بوردونی پارتیاتی دابه‌ینی، له به‌رومی قالی کردنوه‌ده‌کی دژواره پر. مه‌یدان چول پکا پر قم و ناشیستالی لی پکا، یان راه‌پوستی و به‌په‌چی قم پاتنوه؟ نم مسله‌یه نمونده کورونوهی له سر گراو، بریاری تی دا درا و هیل و شسترابه‌وه، نو دولی لی ی بون نای گوسته پر، له تله‌های نو هوسر کی‌بونوه پی تله‌اسدا نای «دوله گوسته» یان کرد به «دوله فشه».

ینک له لایه‌کوره قورسای روه‌رو بونوهی گوشاری جور‌هجوری به‌عی له سر

پر له لایه‌کی ترمه قورسای دوژمنایتی قم.

هوله‌گانی پنک بو پیکووشان به ناشتی له گه‌ل قم سوری نه‌گرت. پنک بریاری دسکرده‌نوه و تمعی کردنی قم ی دا. قم له سنوری تورکیسا تمعی نه‌شه‌کران. لعی قولایه‌کی ستراتیجیهان هیهو. نیله کورده‌گانی لعی پشتیوانی و کارمه‌ستانی تورک چارپوشیهان لی نه‌کردن. به‌لام له مصله‌ندی سوران لاواز بون نه‌کرا لعی سزا به‌دین. رسول مامند بو گمشتی سیاسی چو بو سوریا و هندی له ولاتی نیروپا. د. خالیدیش چو بو سردانی خیزانه‌کی له شام. چننمین پشیمهرگی برینداریش بو چارمهر چون بو سوریا. نهمانه هه‌سوی به ناو تورکیادا نه‌روشان.

*

گفتوگو له گه‌ل به‌مس

هه‌ر لیم ماوه‌به‌دا عه‌راق به هری شیخ محمده‌دی لولانه‌وه وه‌لامی بو سرکرده‌به‌نی پنک نارد بو گفتوگو. سرکرده‌به‌نی یزوتنه‌وه هه‌ر له سه‌ره‌تاوه که هات بونه شاخ، به هه‌را بون نه‌وه بیهته گه‌زاری بو سه‌ر به‌مس و ناچار بی بو گفتوگو و ریک کتون. نهمان له به‌مانیکی دریا به عه‌ری له لهنان و دهره‌وی ولات راگه‌به‌اند بو. به‌هه‌سه‌گانی تری یزوتنه‌وه له گه‌یونه‌وه‌گانی ک س - پنک دا به‌یروهرچی خه‌یان دهره‌هی گفتوگو له گه‌ل سرکرده‌به‌نی عه‌راقی نه‌مشاره‌وه. راسته‌به‌کی سرکرده‌به‌نی به‌کیته به‌ش نه‌ی نه‌توانی به ناسانی داوا به‌کی عه‌راقی بو ده‌سپه‌کردنی گفتوگو بو چارمه‌سکرده‌نی به ناشتی گه‌روگه‌شتی کسورده له عه‌سراق دا ره‌ت به‌کاته‌وه. ره‌که‌رده‌نوه‌ی به‌سیکی له‌و به‌به‌ده به‌سانوی نه‌دا به که‌سانیکی تر، سرکرده‌به‌نی پنک تاوانهار به‌کن به‌وی که شه‌ر بو سوریا نه‌کدن نه‌ک به‌ کورده، نه‌گه‌نا نه‌گه‌ر عه‌راق ناساده بی به ناشتی به‌ته به‌شه‌وه نه‌ی سرکرده‌به‌نی پنک به‌چی ره‌تی به‌کاته‌وه؟

سرکرده‌به‌نی عه‌راقی له کاغزه‌یکی سه‌ی بی سه‌رناو و بی نه‌مزا به مه‌رده‌که‌به‌کی سه‌وز به خه‌نی عه‌لام سه‌ین نه‌م چنه‌د نو‌قه‌به‌نی نارد بو:

«ان المخط العام الذي تتبعه الثورة في معالجة المسألة الكردية و بناء مؤسسات الحكم الذاتي خط صحيح ولا تراجع عنه، والثورة متوجه بشكل مبدئي وجدي في تطوير مؤسسات الحكم الذاتي وممارستها. ومن الامور الطبيعية ان ترافق الاعمال الكبيرة والمعقدة كالحكم الذاتي ومعالجته القضية الكردية بعض الاخطاء، غير ان القسم الاكبر من هذه الاخطاء سببه ... ومنها انتم».

نعلن استعدادنا للعفو عنكم و عن من هم هميتكم و تاريخ التعامل يركد التزامنا برعدنا و اهتمادنا عن اساليب القدر

ان الاطلاع على وجهه نظركم في المسائل السياسيه ودرجه تفاعلنا معها ترتبط بتغيير موقفكم ومواقفكم المضاد من السلطة
 ان الفرص المتاحة لكم في المساعده في البناء والتفاعل مع الثورة وموقفنا نحن من التفاعل لا يمكن تصورها الا عندما تكونوا مواطنين صالحين تمهرون وتتمتعون بجديه عن رغبتكم في العمل من اجل البناء المشترك بنا - العراق الواحد الاشتراكي القوي
 ان ماضى العلاقات مع جلال وامضى على العسكري يتيحان فرصا جديده لينا - علاقات من شأنها خدمه شعبنا العراقي بمره و اكراهه
 نؤكد ان الفرص المتاحة لكم الان قد لا تتوفر في المستقبل وعلينا ان نعتصم بالماضى القريب»

له پاش زلمجيره بهك كويونعوه، كه نهك هور تهناسه گانی سهرگرده بهتی، پلگور همر نو كادر و همرماندهی كهوت و مفرزانی له برادوست یون پشدار یون، بهار درا گفترگو له گیل عیراق بگری. یو نو مهستش ماسجلال، علی عسکری و عومر عهبدولا چون یو لولان. وا بهار یو نهگور پیوستی کرد یو چون یو بهفدا یو دهتی سرگومار نهمند حسن نطبه کر - ماسجلال و، یو دهتی جیگری سرگومار صدهدام حسین - علی عسکری و، یو دهتی خوار نوان - عومر عهبدولا بچی. یو نووی بهاتی گفورانوش نیی له پدکی زیار نهچی. له لاین ک س - پنک به هسان شیوی حکومت خوی گافزگی یی سرنانو و یی نیمزا نوسرا که پدزی به کاره دهستان:
 «اولا - ان العراق يستطيع القيام بدوره في حركة الامه العربيه المجيده في نضالها ضد الاسبراليه والصهيونيه والرجعيه في تحرير فلسطين وصيانه الخليج العربي. ولكن يستطيع العراق اداء دوره القومي يجب عليه:

١. تعزيز وحده الشعب العراقي الوطني التي تشكل الاخوه العربيه الكردية حجر الزاويه فيها.

٢. وحده القوى التقدميه العراقيه والحاد تياراتها الاساسيه (الحقيقيه و الفاعله) في نضالها المرحد.

٣. اطلاق الحريات الديمقراطييه با نفسها حريه العمل السياسي للاتحاد الوطني الكردستاني.

٤. اخذ العراق بمبادره عربيه جديده في الدعوه الي جبهه عربيه تضم العراق، سوريا، منظمه التحرير الفلسطينيه، اليمن الديمقراطي، ليبيا، الجزائر لتصدى المرامره الاستعماريه الصهيونيه.

۵. تمبته العراق الماديه والعسكريه لزوجها في معركة الامه العربيه ضد العدوان

لصهيوني الاستعماري

۶. التفتيق مع القوى والدول العربيه دفاعا عن الخليج العربيه.

۷. دعم الثورة الفلسطينيه بجميع فصائلها حتى تحقق التحرير التام الكامل للتراث

الفلسطيني.

ثانيا - المعالجه الاتيه للمشكله الكرديه:

۱. انها - سياسه التهجير وتغيير المعالم القوميه واعاده جميع المهجرين الى اماكنهم.

۲. تنفيذ جميع بنود اذار وتطبيق قانون الحكم الذاتي على ايدي ممثلي الشعب

الكردي وتطوره.

۳. اطلاق سراح جميع المحكومين والموقوفين.

۴. تخويل القوى التقدميه الكرديه مهمه الدفاع عن الحدود العراقيه في المنطقه

الكرديه.

على عسكري له تشريني دوسي ۷۷ دا له لولاتوه به هاليكويتنر براهه «نادي

عسكري كركوك» و. لهوشوه واستوخوهر بو بغداد. له بغداد ساعدون شاكير

سروكي جيهازي سخايرت و. عدنان خيرولا وزيري دهقاع و چند كسيكي ترى له

كارهدهستاني بهس دي بو. له دواي هسويان صدهدام حسين. كه زور به راشكاري وت

بوي. دوايين بهيار له دس خوياهيني. جولانوهي كوره لور كاتندا لاواز بو. له ناووه

هرسي هينا بو. سهراري تعرض توشي ناكوكي دوژماناني ناووشي بو بو. له دهروش

دوستيكي نتوتوي نهو له سوري هيل بداتي و پشتيواني بكات. له بهر نهو نهو دهقاع

بهري خوي بي رايكيشي». خواستهكاني كوره كم و ساده و روا بو. زماني نوسين و

دهريتهكاشي. له مسطفي هرهبي و فلسطيني دا. له هي بهسبيدهكان دور نهو.

بگه له واتيشي تي بهراند بو. هندي لهوش بو رايكيشاني فلسطينيهكان بو كه

نتوانيش زور بو بهس بهيان: كيشي كوره چارستر بكات.

صدهدام خواسته گرنك و سهرهكبيدهكاني رت كرد بهروه. وت بوي راگريزاني

دهياتهكاني سنو بهروندي به تاسايشي هيراق و پاشيروژيهوه هيه. له بهر نهو نهگير

هسو جهيشي عيراني تبادش بي هر جي بهجي نهكين.

گفتوگو سوري نهگرت. على عسكري گهرايهوه برادوست. هسو سطرهكه ۳

روژي خاياند.

لايهتهكاني «التجمع الوطني العراقي» و. كاربهدهستاني سوري و ليهي لم

گفتوگویی به لگران یون. به توندی میرشپان کرده سر پنگ. تاوانباریان کرد به پیماناشکینی. چونکه تهر پنگ دروه به خیمات پنا و هرگز گفتوگو نهکا تا رویی دیکتاتوری عراق ندرخنی. قم پیش کمرصمدکی باشی دست کتوت پر دوباره کردنوی پلامارهکانی یو سر پنگ.

پنگ نندام یو له والتجمع الوطني العراقي یو. له کاتیکا پنگ بریاری دس یی کردنوی خیماتی چهکناری دا، وا بریار یو نوانیش هم له کوردستان پشدار یکن؛ مسطرزمی چهکنار بنسرن، هم له ناوهراس و خواروی عسراق دا نوانیش خیماتی چهکنارهس یی یکن. وا بریار یو پشکی پیوستهکانی پشمرگانی کوردستان نوان دایمی یکن. تجمع له سوریا و لیبیا و له ناو کوره عربی و جیهانیهکان دا خوی به چالاکیهکانی پنگ موه عمل نهکشا، پلام هیچکام له بطن و گفت و نیتیزامانی خوی به جی نه هینا یو. پیوسته به جیهانی نیتیزامات له همدو لاره یی. نهک لایهک هیچ نیتیزامیکی خوی به جی نهینی کچی داوا له لاکمی تر یکا همدو نیتیزامانی خوی جی به جی یکات.

سوریهکان که ندرنده دوی گفتوگویی پنگ - بهس یون یو چارصبرکردنی کیشی کورد، زوری نغایان خویان کمرته گفتوگویی دو قوولی لهگل سرفکردهینی عراق یو پدکشتنی همدو حزب و همدو جمعی و همدو دولعت.

سرفکردهکانی تهر لایمه فلهستینیانیش که دوی نم کارهیان نوی یو، زوری یی نهچر خویان له پلمنا یون به لایمی گفتوگو له گل بهس.

به واتایهکی تر یو خویان همدو شت نمشی. پلام یو کورد ناشی
ناسایی کردنوی پیوستهکان ماوهیکی خایان.

فریق روکن اساعیل تابه النعمی، قاتیدی نسای فلهلمنی پکی جمعی عراق له کتیهکی دا؛ «نهری فی القیاده، الجزء الاول، دائره العریب، مدینه القطیف القتالی، تشرین اول ۱۹۸۵» له زیر سرناوی «علی العسکری مسلم وواجه المسولین» نویستی؛

۳۹۸. کان علی العسکری من قادة العصاة وهو ينتسب الى جماعة الطالبانی الذین یعادون زمرة الملا مصطفى البرزانی. لقد اشغل هذا الرجل بامرتی عندما کان جلال الطالبانی یحصل الى جانب الحكومة عام ۱۹۶۹ عندما کنت قائدا للفرقة الثانية وکنت امره جیدا فیه مقاتل شجاع وشریف لذا فقد وجهت جهود استخبارات الفیلق من اجل اعاده علی العسکری الى الصف الوطنی لقد بذل العمید الرکن محمد زهاد ضابط استخبارات الفیلق جهدا فی ذلك

وكانت هنالك اتصالات مع علي العسكري بواسطة محمد رشيد لولان وفي احد الايام زارني محمد رشيد لولان في كركوك واخبرني ان علي العسكري سوف يسلم الى السلطة الوطنية بعد اعطاء كلام من قبلي وفعلا تم اتخاذ الموافقات من المراجع العسكرية والسياسية حول هذه الخطوة وارسلت له رسالة وبعد فترة عاد علي العسكري واستصحبته الي بغداد حيث واجه السيد وزير الدفاع الفريق الاول الركن عدنان خيرالله والفريق الاول الركن عبدالجبار خليل شنشل رئيس اركان الجيش ثم بعد ذلك زار المسؤولين في القيادة السياسية وقد علمت انه قدم طلبات الى القيادة السياسية والتي يمكن اعتبارها شروط ولذلك عاد ثانية الى المنطقة الشمالية وقد اخبرني بعد ذلك انه سيمرر ثانية ولكن يظهر انه لم يستطع اقناع جماعة الطالباني بالعودة الى جانب السلطة وانها العصيان مع العلم ان اتفاق الجزائر قد اثبت عمالة العصيان في شمال الوطن الى الاستعمار والصهيونية....»

ثم گيرانونه می نطنعی لری بهسر راستیهوه نه. هرجی لوی دا نوسیهی دهرامی علی عسکری دروی هلبسترای خویته. نیمی لهردا نوسراوهتوه هردو «ورقه عمل» ی بهسی و کوردی بو، که بنچینهی سلطهوهکی علی عسکری و گشتوگروکانی بو له گیل کاردهستانی نوسای هیراق لوانه: صددام حسین. ثم بهلگنمانه کانی خوی له سوریا و لوینان و هندی شونی تره پلار گراونهتوه.

نطنعی نوه دروهانی بو زلکردنی خوی و سوک کردنی کاک علی نوسیهوه. یهکی له نوسلویه نزمهکانی سرکردهکانی جمعی هیراق و دزگای «نیستبخبارانی عسکری» بو زوانندی ناوی کلهپساوهکانی میژوی کورد و شیراندنی ناوانگیان هلبستنی لسی ناراست و دروی بی بناغمه. بهگومان روژی له روژان نارشیلی نهی هیرالیش بو پشتکین و لیکولینهی زانستی نهکرمهوه.

نطنعی پساوهکی دروژنی بی بهلینه. هر ثم بو دهستی کاک علی و هاروکیانی بی، که نوسا له نهران بو و، دوا بی بزوتنهوهان پیک هینا. بهلنی بی دان که نهگهر بهگرمهوه هیراق، بهسی ساوهان نهدا سهر له نوی پارتی دیموکراتی کوردستان رهک بهخمنوه و، بهشدار نهکرم له داوودهزگاکانی حکومت و حوکی زاتی دا. که گهرانهوه چالاکی سیاسیان لی قهدهغه کردن و، وهکو تاردی ناو درک هر یهکمهان به لاپهک دا پلار کردهوه. کاک علی پان کره به سهرکی شاروانی «دولفاهی» له خواروی هیراق.

نطنعی بو پاراستنی پلهوپاوهکانی خوی زووی چاپلوسی درو بو صددام نهکرد و، له جنگی نهران دا کورکی کوژدا، له بهر نوه ناوی له خوی نا بو «نهرولشهده».

بلام نهماته هېچی وادهان نندا، سمددهام پر نوموې سړکې پکا، کړه پوی په سترگړدې
فېلېلی پېر و پدککوتهدگان. خویشی زوری پی خوش بو.

که عطلی همکمری له پمندا گمراهو و، گفستوگوکه په نهماسېکې باش
نهمېشت، حکومت همروشپان له شیخ محمدمد کړه پر که نهمه هیزهگانی پدکېتی
ناوچهکسی نهمان په جی نهمیلی وکړو شیخ محمدمد نوی پوی: هیزهگانی حکومتی
همراق «نهمارهپدگی په شېددهت» نهمکاته سر گړندهگانی نهمان. پر نوموې گړندهگانی
برادوست تروشی زمر و زبان نهمن همسومان چوپته گړندهگانی گساره، گسلیشم،
ملاویان... له پری تورکها، چونکه چاوهروانی گمېشتی ودهپدیک چدک و گمرانموی
هندی له هملاتی دهموه پون.

*

خوی گران

نهمپا پزېشک له ناو هیزهگسان دا د. خدر همصوم بو. له پری نهمه ترخېکی
زوری همو پر نهمه. شمرکمر په نهمانی پمندا نهمکرا، پلام پزېشک په نهمانی دس
نهمکوت.

چارېکپان همو روژهکسی په شامېکوه پون روژمان په سر نهمه تا پېی په
نهمارو داهیزنه ناو نهمایی. برستې نهمی بو هېنام. پرسیم کی شتمکی پی په پمندی
پهموم. کاک عطلی وتی هندی «معلیات» مان پی په. پدکېکپان «پاخرانی قوتو» ی
دسکړدی تورکها بو. له شونېکی وها و کاتیکې وهاادا نهمه پدگی له خواردنه نهمابه
خوشهگان بو. دسهم گرد په خواردنی. نهماره چوپته ناو گوند. دوی شمر و قسه کردن
جی راخرا بو نهمان. جگه له نهمکگرهگان نهمانی تر همو نهمان. مامجملال و کاک
عطلیش له هسان ژوردا پون.

له پر پستی سرهم، پستی وړگ و پن پاخېل و همو شوننه نهمکگانی لشم،
کوتو خورپدگی پی نهماده. هموی پوی په لهر. نارام له پری برا بو. سکم پهمی زود
په نهماری پی دا نهمات. کتوقه رشاتمده و رهمانی. چمند جاری د. خدرهم خهمر کړدهوه،
نهموت: «همسته نهموشم چارېکم پکه». پهمانپهکسی نهمادهوه په سر خوی دا.
نهموت: «پنو تا پهمانی چاک نهمی». تومز د. خدر شهکت و خمرگران بو. پی نوموې
ناگای له خوی پی ولام نهمادهوه. وازم لو هېناو تسلیمی چاروشوم پوم. شهموکی
سختی پر نهمارم په سر پره. پلام نهمر پهمو چاکپونمو نهموم. پهمانی د. خدر پهمی
په گلمپوه وتی: «پوی منت همنهمستان؟». پهمکیم پر گمراهوه په شمرمده گوی ی

سیاسی چو پر نووړېا، نارامیښ، تا شهید کړا، له قهره داخ نه چولا. مډگنمې سیاسي نوښتې کورمېلې ټي دا نېوړ. نازاد هورامې مابېرود له گڼل مامجېلال پو نوډې نوښتېرې پټې کومېله پکا.

دوسېان، چارتمن و نېو چدک و تقصنې مان پې گڼېشت. واپان رېک خست پو په لوري هتا نړېک خومان بېېښان. کورسایې چدک و تقصنېښېدکه چوار تن و نېو پو. خستېوانه لېار چمتد تمېک تارو و معکېرونېښېدو. نم لورېه پېهزادې له گڼل هات پو. پېهزاد ناسېدکې نارد نوسې پوې که لورېدکېپان له هورازدکې نېوان گېور - شمعزېنن گېرې خواروده، نهگېر پېي را نهگېن شوقېرکه کطوطېدکه لېرې نېدا و نهگېر شوه. چمتد ومخت پو نېسه چاوروانې نم باره پوېن. گرنگېدکې ژپانې هېو هم پو چدکنازکړدني هورېدکېان و، هم پو پېرزگردنودې وډې پېشمېرگه.

له چار برادرهکاتې تړا من له هسروان پاشتر شارمزای ناوچدکه و رېگاواندکاتې پوېوم. کاک خالېدېش له هسروان زياتر پېروښې هېنانې چدکېکاتې پو. پېشتر چمتد وېښېدکې چدکېسان هېنا پو، هندیکې من خوم هېنا پوم، پلام هېچې پېر من نهگېوت پو. کاک خالېد له منې پړسې چوېن نهگېرې هېنانې پکېن. منېش وتم: «من چدکې ناورې، کي په تصای چدکې با نېو پېې بېېښې». هندی له پېرېدکېان خومان له لېرې هېچ کاري نېنډا مانډوېن يا مصرسې ټي دا پړاپد. کاک خالېد زور په سرېم دا هات که ناپې من قسېسې وا پکېم و، له گڼلېم خنېک پو نا قاتېسې کړوم پېچېن چدکېکاتې پگړېنېدو. من پېشنارم کړد که هسرو هېزکېسان پکېن په دو پېشوه. پشېکې کسې له گڼل نېو و من په تراکتور پېچېن پو لای لورېدکې. پو نوډې نهگېر لورېدکې پدکې کېوت پو له پېناپک دا چدکېکاتې داېگړېن و پارېزگاري پکېن. پشېدکې تړې په پې پېن و، هر کسې چدکې يا زياتر په کول هېلېگړې نا نېگېنېشته شوېنکې نېمن.

کاک خالېد و من نړېکې . ۴ کسېمان له پېشمېرگه وړپاکان هېلېزاوره. په تراکتور روښتېن تا گېښتېنه لای لورېدکې. زور له شوقېرکه پاراپنوه هېول پدا لورېدکې لې پخوړې، گړې ی لې نهگړتېن، وتې سر ناکوړې و، من لورېدکېم پاپې نوښتدې ملېون پاتقنوتو نهگېر روځ بېېتېدو خوم و لورېدکېم نهگېرېن و سالمان وېران نېې، له پېر نېوه شتدکاتې خوتان داېگړېن و من نهگېرېدو. کسېکاتې راست پوېن. زوړې له گڼل خنېک پوېن وتمان: «چاروښې کوردهستانې عېراق پېدو پستراوه نهگېر نهگاتې دست پېشمېرگه لوانېه چولانوهکېسان پشکې...» لم پاهېته زورمان پو وت، پلام نېو هېچې نهېست. سېرمان کړد نهگېر وا پړوا روځمان لې نهېستېدو. ناچار کلهلې

لورده کسمان لی سمند و به پیشمرگه‌های شارزمان و ت هولی لبخورنی پدا. پیشمرگه‌که لورده‌کی خستوه گتر پلام چی هولی دا سرزنه‌کوت. وتی: «پاره‌کی گرانه بویه سر ناکوی، نه‌گتر پاره‌کی سوک پکن نروا». چند کسمیکمان سر خست زدی لبرده نارد و معشکرونیه‌کیمان لری دا و، لوری سرکوت. شولبره‌که له تار لورده‌کی هاواری نه‌کرد و رازی بو خوی برسان لی بخوری. منیش له تنه‌شتمو سوار بوم و ۲۰ کسمیک سواری لورده‌که بون. ترسمان همو توشی جمنلرمی تورک بین. لوری پری کتوت پرمو گلمیشم. به سلامتی گمشت. کابرای شولبر هندی جنوی دا به خوی و، پوهی نارد بوی. سوندی خوارد: هفا ماره «کودنی» نکا. جرابان بر نر هیزه نارد که به پی پری کتوت بون پگمینه. نه‌گترچی هسویان شکت بون و، پو سرماییه چونکه دوسی چار له دیوارکی ساردیان داپو، گود بون، پلام که چه‌که‌کانبان بینی له بن دیوارکا هلمسیردرا بون، همو پروانه. نیشتر عمر پده‌که شتیکی لی هلمگرت بو نموی به ترواری له معترسی تورک دوری پخیمونه.

داهشکردنی پده‌که همیشه بوته هوی دوستکردنی کبشه. له پیر نموی پشی پیوسته‌کانی هموانی نه‌کرد و، هورکشمش ناوچه‌کی خوی و، پیشمرگه‌کاتی خوی به پیوستتر یا شاپانتر نغانی له می توانی تر، زود چار له پانی نموی بی به هوی سوپاس و پزانتین و خوشی بهینی، تودبون و توران و، گلمی و گازاندی نمولقاند.

چه‌که‌کان پری بون له: کلاشینکوف، نارنجی ۷، دیکناروف، هاونی ۶، ملیم، مینی دژی تانک، فیشک، نارنجوک، دورین... به سر پیرس و هریسه‌کان دا داهش کرا. ۲۰ کلاشینکوف و ۵ نارنجی ۷ پیر هریسه‌کی من کتوت. نیشتر خوم ناماده کرد پرمو ناوچه‌کی کاری خرم پگمینه.

نیمساعیل نمبی ۱ سال و ۲ مانگ سرکرده‌ی فملطی پده‌که بو. سترانچی تازی دانا و، هیزی ۱۰ لبرمقی همکنر خرا پوه پرموس. ژماردی پیشمرگه‌لیو سردمددا هیچ کانی له ۱۵۰۰ کس تی نشتمی، کهچی پو همو تواناپوه که خرا پوه پرموستی و، پو همو دمسلاتموه که درا پوه و، پو همو پشتیرانیه‌پوه که له لاپن سرکرده‌ایتی به‌سموه لی ی نه‌کرا، نه‌ک همر نه‌توانی جولانده‌که پکونیشتوه، پلگو جولانده‌که - سرروای همو گپروگرفته‌کاتی ناوخری - تا نه‌عات زیاتر پرمی نسمند و، تشغنی نه‌کرد و، پشتیوانی له ناو خلک دا زووتر نهر.

نمبی پش، پو پاساوانی سرزنه‌کوتی خوی، ده‌کو همو سرکرده‌کاتی تری

بمصر و جیش، هری مانی جولانده که نهاتمه به بیگانه، لم رومه نوسیمتی: «...
...والسوال الذي يطرح نفسه هل نستطيع القضاء على العصابات لئلا استمرينا بتطبيق
الاستراتيجية التي وضعناها لئلا استمرت في قيادة الفيلق لسنين أخرى؟

فأقول ان العصابات أصبح دوليا ومرتبطة بالدول الطامعة في الوطن العربي واخضاعه
لسياسة مناطق النفوذ وما ان العراق بقيادة حزب البعث العربي الاشتراكي ينتهج سياسة
مستقلة ويهدف الى توحيد الوطن العربي وتخليصه من مناطق النفوذ الاجنبية فان العصابات
التي تحركها الايدي الاجنبية وبعض الدول المجاورة الطامعة في العراق سيستمر...».

له چند جیگا پدکی تردا که پاسی سر نه کونتی خیری نهکا هری ده کبی نهاتمه به
بیگانه: تهران و، تلی پنکه گانهان له نهاتمه و له نهاتمه پارمعتیان به دی. ثم تسمی
نمیی راست نه و، خویشی نغانی دروه. لئو کاتدا سوریا و لبیبا پشتوانیهان له
پد کیتی و، تهران پشتوانی له عیراق نه کرد. سوریا و لبیبا له لاهک و، تهران له
لاهکی ترومه دوژمنی پد کیتی یون. تهران ساوه به پد کیتی نهشدا هیچ پنکه پد که له
نیران دا داپمزی و، هیچ پارمعتیه کبی نهشدا. تهران دوژمنیهی پد کیتی و
جولانده کبی نه کرد و، به گوری ری کونتی جزاتیر هاوکاری له گیل عیراق نه کرد.
چمنرئال نزهاری، سرورکی ستادی نرمنشی تهران، له ۱۹۷۸ دا سردانی عیراقی کرد و،
له گیل سر کرده گانی جیش کورومه، به تاییهی سردانی لیمعلقی ۱ ی کرد و، له گیل
نمیی دانشت. هر به ثم مبعسته:

۱. له عصر شاره سنوره پد گان، له شوره تا قمری شهرین و، له خانقینه تار
سیده گان «لجان التنسيق العسكري» به هاوکاری سپاهی تهران و عیراق دوست گرا به.

۲. زانباری و ناگاداریان له سر جولانده که نهکا به پد کیتی.

۳. تهران هر تیکوشهر و پیشمرگه پد کیتی نه گرت تسلیمی عیراقی
نه کرده.

۴. تهران چاوپوشی له هیزه گانی عیراق نه کرد ناسمان و نعرزی تهران به کار بهیان
به پشت گرتن له پیشمرگه و پهلا ساردانی له ناگاو، هروها به راگوزانی گونده گانی
سنور.

ساواک و، حکومتی تهران، چاوپوشیهان له پنهانیهی بارزانی کرد که: ق م
داپمزی نهشده، هندی له کاده گانی له نهاتمه پیری به عیراق و تورکیا و نوروپا و
نمهریکا، هیزه گانی به ناو خاکی تهران دا بررا و، پنکه له نورگان (لای سردهشت) و،
دزلی (لای مریوان) داپمزی. پهلام نمه به پارمعتیانی کورد نهر پهلکو به نمه به

ملوژمبکی کسودی بو پدکستی دروست بکن، ناکوکی و نانهایی و شعر بخانه نار
ریزه‌گانی چولاتمودی کورده‌ده.

■

چولکردنی برادوست

سال پەرو زستان ئمەر. هەوا سارد ئەبو. وەزی باران و پەلەر نزیک ئەبو. هیزه‌گانی پنگ خانو و پەخەف و رابەخ و خەوێهێان ئەبو. نازۆله زۆر بە زەحمەت و بە گران دەست ئەکەوت. زستانان رەگایانەکان ئەبەستەران ئەبو لە پاپۆره زەخەری خوارەن و سوتەمەنی پەتری. هاتوچو کسەن زۆر گەم ئەبو. توانای دارایی پنگ کەز بو. نەئە توانای پەرسەبەگانی چەند مانگیکی هەمو هیزه‌که داڕێن بکا.

مانەوی بە کومەلی هەمو هیزه‌که لە برادوست کارەکی راست ئەبو. هەروەها چول کردەنیشی شەکی راست ئەبو. ناوچه‌که گەرنگیه‌کی ستراتیجی هەبو. چول کردنی ئەبو بە هەری داڕانی پنگ و چولاتمودەکی لە دێنای دەرۆ. لە پەر ئەبو بریار دەر پەشیکی هیزه‌که لەوی پەشێوه و، ئەوی قری هەر پەشە پەشێوه شوینی کارکردنی خری. ئەبو کاک خالید و شەخ حەسین و پەشەمەرگە پادەنێه‌کان لەوی پەشێوه بو درۆه پەشانی پەکەرە پەستی ناووه و دەرۆ، ئەندامەگانی مەکتەبی سیاسی و کومەنتەری سەرکردەپەتی و فەرماندەیی هەمەکان بە کوردستان دا پلاز پەشێوه. هەر کەس و هیزه رو پکاته ئەر شوینی بوی دەپاری گراوه.

■

له نزيك سليحاني: گمراني همدوام

■

من کاروباري پشميرگه کاني همري سليحاني يا دود تر شاريان پي سپاره بوم. همري پشميرگه کاني ناوچه کاني دوگان - چوارتا بوم. له نوي زبي پچوکوهو يو سنوي پنجمين سنوي کار کړدني من يو. ک م حاجي حاجي پرايمپان به جهگري نمرماتندي همريه کسي من و له هسان کات دا پرايمپي سياسي داتا يو. همدولا: همريه کاني کومله و همريه کاني بزوتنه، ناوچه شاريان پي به لاره گرنگ يو، به دموالزي سليحانيان داتما، پوه له کسپونه کاني ک م و له کاني دابش کړدني همريه کاني پشميرگاني دا همدولا پي پان له سر نوه داته گرت: شاريان پي بز نويان پت. وه کو چاره پکي نولهي همدولا پان به منيان سپاره.

له گوندپکي شمع پاننوه، گلپشم، کورپنه خو سازدان يو گراننوه يو سليحاني. من خوم هشتا مفرزمم يو خوم پيک نهينا يو. هيچ پشميرگه پک له گل نهيو. نيو کادر و پشميرگاني له برادوست پون و سر به همريه کسي من پون و نوانني به هسان ري دا نويشتن نهيو کو پينهو يو نوي پيکوه به ري پکون. هيزه که نيکلاو يو له کس و تاقبي جياوازي پيکوه نه گرلمار:

- عومري حاجي عبدالللا، که داترا يو به نمرماتندي همريه قهره داخ، خوي و مفرزمه کسي.

- عزيز محمود، که داترا يو به لپه سراوي لني که کورکي پدگيتي.

- حمدي حاجي محمود، که نمرماتندي کورت يو له همريه کسي کاک تاير و، دکتور رمزا (حمه سمعيد خورسالي)، نويش کرا يو به لپه سراوي ناوچه هلمه پي پدگيتي.

- مستفا چاورشي، که تازه له هرلنداره هات پوهه.

- عبدالقادي عطدني، حاجي محمودي گمريدي، محمدي چرخاخي، شيخ صديقي چرخاخي، علي حکمت (علي ثامغان)، عوسماني قادر منور، دکتور چالاک (کسري دادمينه)، هاري چهار (چهار حاجي عبدالللا)، هزار (نوراد ياسين)، سلامي ملا عبدالللا... که سر به همريه کسي من پون. به هسومان ۲۵ کس پون، يو شاززاي ريگويانيش قادر خبات و خدي

کامدای بالهیمان له گڼل خومان بره. ۱۰ نېستمرمان گری بو. پارمان لی نا بو. زوری بارهکان چهک بو.

پدکی له گسورهترین گسروگرفسته کانی ریگه درېزه کسمان نعوه بو! زوری پېشممرگه کالخان شاری بون. نېمان نژانزی چون رښتار له گڼل ولاخ بکمن و چون بار بکمن. من له تېجروپدی پېشمورو هستم هم گېشه نه کړه. پېشنارم کړه. ۱۰ کس له پېشممرگه پادېنپه گان، که خوم باشم تناسیم هلېږوم و، له گڼل خومان بېانېمین له ریگا بو بار کردن و، پېموبه رڼی ولاخه کان پارمندی مان بدن. عومر توره بو. وئی: «تر پادوت په هاورماني کومله نه و نتموی بېانشکېنې، نه گېنا نمان چپیان لغوان کستره». منښ وتم: «پاشه نېمین».

روزی ۷۷/۱۱/۳۰ چوم بو خواجهیزي له ماسجدال و مدکتی سیاسی. سالار خوی تاماده کړه بو پچی بو سوریا و، لغویه بو گشتی سیاسی بو نوروپا. ماسجدال نېمېست هردولا رازی بکا: له بزوتتوره رسول ماسفندی ناره بو، نېو له کومسلفش پدکی بنوری. بریاری دا بو سالار بنوری. سالار له گڼل ماسجدال هندي ناخوشیان بوو. من خواجه نېم لی کړه و، گوراموه لای هېزه کوی خومان.

روزی ای ۱۲ له ۱۹۷۷ له کسېرېدی ی «جسورجان» دوه له برادوست پېرو شاریازېر له سلېساني پری کمرېن. له پېر هېزه کانی قم و هېزه کانی حکومت نمانته توانی په ناو خاکی کوردستانی عراق دا په دهشتی پرازگړدا پېرو هلکېرود و چومان برون. په تایبستی نېسه پارمان پی بو. لغوه توه ملی ریگای گېلشن مان گرت.

چپاکه پطر گرتېوی هتا چار پری نه کړه سپی نچرووه. هسر روژه که په ریگاهه بوین نه گېشته نوا یا رښایېدک پشوی تی دا بدن، یا ستاری نیا بگرېن. قادر خضات و خیری کاملا هردوکیان کوری لغندیل بون. مغرسی پطر و ونیونی ناو پطریان نژانزی. کهه چوینه دیوی نېسران بو نعوه له ناو پطرسه کسدا بز نېمین چونه سسر سرچاوو کانی چمی «گادیر» په کناری چمه کسدا بر دېانېن. خومان و ولاخه کان زیاتر له ۶۰ کمرېت له چمه که تمسېر و نوبصران کړه. له کناری چمه کسدا بوین پارانیکې پمېزیش دای کړه. په تاریکی شو گېشته جېگاهېک هندي چلوچېو و چپلکې لی بو. ۲۰ سمعات زیاتر بو په ریگاهه بوین. هسومان شه کت بووین. له ژېر رمېلې باران دا خومان دا په نمرودا و هندي ناگرممان کړدوه.

بز پمانپه کوی خومان گمانته کړه دی پهک ناوی «رمان» بو. چنند مالیکې

گم بو. کتوت بوه روژهدلانی «شتر». له شونځي تمغايي دا بو. نمانښته تواني لي ي پېښتوره چرنکه له شتر وه نژیک بو. خاوم مالداران کسانې باش و کورده پورور بون. هوساني قاله منومر لېره لېسان چيا پورور وتي من به يې پر ناکم. چوه شتر بو نهوي به نور موبيل پسان پگاتوره. له يوه پوري کتوتين بو «زېوکه».

زېوکش پلور گرت بوي و پلوري لي نهارې. يو نيمه خلپکي زيرين بو ماوه بک يي ترس پېښتوره تا ساتنډه وتي مان درننچې. له ناو گونده کدا جاسوسي ساواکي تي دا بو. هيلمان دا تا گونده که به چي تمغيلن کس له دي درننچې. مستظفا چاروش تازه له نورو پاره هات پورور. چنډ دانې بک روژنامي «کوردهستان» ي حمزي دېموکراتي له گڼل خوي هينا بو. يي ناگاداري من هښدېکي له زېوکه پلاو کرد پورور و. پاسي حمزي دېموکراتي بو کرد بون. که پوهان پاس کردم پېم سېر بو. وتم: «پوري خوي نښتور به کورنوه. هژگېکشي نېست به کورنوه». ناگاداران کرد شتي وا دوباره نه گاتوه. شعېک لهوي ماښتور پوژاښتوره. له يوه به پتاري شاخ دا به ري کتوتين پورور «قستوران» و «قزاقان».

نېساره بکي درنگ بو، دنيا تاريخي کرد بو، گېښتېنه قزاقان له نژیک «خانه». پاسگاه بکي لي نژیک بو. چنډ کسي له خلپکي دي چو بون له لاي فرماندي پاسگاه خېبريان لي دا بون. هېشتا له تاثيراردن نېسره پورور گېښتېنه سرمان. کاپرا داواي لي کردن دسېچي ناوچه که به چي پېښلېن. زړوي له گڼل خلپکي بوم چنډ سماني مولفان پدا تا ولاخه کافان تمسېتوه، قوولي نه کرد. هر شتي لي کردن نه گتر نوردن ناگاداري خانه نه کا هيز بېسته سرمان. پاسگاهان خريان نورمندان هيز تي دا نېر چاري هيزکي نورمندي نيسي يې بکري. چنپوکي به خلپکي ناوايېه کش دا وتي: «نه گتر نوان پېم تاريخي و سرمايه گوزارشېان پز من نه پنايه من له کوي نمرزاني و، نه گتر نېش به دنگ گوزارشه کيانهوه نېم، دواي ترش نېم». کاپراي فرماندي پاسگا که عېچم بو. له ناهاي دي په که که کورده بو، شريفتر بو. خومان کز کردهوه ملي ريگانان گرت.

دسره پېمان گېښتېنه «زوي کوزه لاجان». گوندېکي گوره بو، نېسېش پاسگاه بکي تي دا بو. کتوت بوه لاي سروي ناوايې. دي که به نواي کشومات بو هېچ دښکېکي تي دا نښتېسترا چکه له ورپني سگ. هېچ کس به درموه نېر. له درکاي چنډ مالېکمان دا لي پان نه کرده پورور. له ناو خومان دا واسان تگېر کرد بو روژه که له ناو دي دا پېښتوره و، هېچ کسېکمان له مالداران درننچې. ناگاداري خاوم مالداران نېش

پکنین که نگار خیمبرمان لی بدن و، هیزی نیرانسان بهینته سر له ناو دی پدکیان دا نیکپن به شعر. زلزمان له دمرگای مالیک دا، کوریک پرسی نیوه کین و چیتان نوی. هرچونی بر دمرگاکسمان پی کرده و، چونه ژوروه وغان: «نیکه پیشمرگهی کوردستانی عهراکین، لیروه راتهورین، تازه خمریکه روژ نهمیتوره ناتوانین به ناشکرا تپیرین، لم دی پدا نهمیتوره تا نیواری. نیواری نهرین. نهگمر خیمبرشمان لی بدن له دی گفتان دا نیکپن به شعر».

نم کرده پاری چاک و نیکهپشتو بر. وتی: «باشه بهینتوره، پلام چمند مالی له دی کسمان دا هیمه گومانم لوران هیمه خیمبرتان لی بدن، بر هر مالیکیان چمند کسپک بنین و، به روژ له مال دمرمچن، هسان همرمشق لمانی نهگن، لورانیشی پکن. بزاتین خوا چی نهگا». به کسمان کرد لو مالاته داهلی برین که شو بوی دپاری کردین. نانی جمن مان له گیل توان خوارد و، هسو روژه که به سهلاستی له ناو مالهکان دا مایتهوه. کس پی ی نزانین. راستهپه کس خصلکی دی پدکه کورد پهرور و دلسوز بون. همدپکیان بون به دوستان و تا چمند سالی هاتوچریان نهکردین.

هر لوی لورپهکیان بز پمدا کردین، ولاخهکالان بز پگهپنشته گوندی وکونه مشکه ی لای سردمشت و، پدکی له خاومن مالهکانیش تراکتورهکس خوی بز ناصاده کردین، به شعر خرمان و پارهکان، بز نهری توشی گچیللی ژاندارمری نهپن، به لاپی دا پگوینتوره بر هسان کونمشکشی نهو ولاخهکانی پگانی.

نیواره به دمشی لاجان دا به تراکتور کونته ری. حاجی قادری کوی له سردمی لمانی پتی دا هم شویندا راپورده و، نافرهتیک کشتنگی دوارنشینی لی دیوه. دواي گرانووی پدکی له شیره غورامپه هره جرانهکانی هم پزنهپوه «اتاره و، به «پادی سها» دا بری ناردوه. له بهیتکی دا ثللی:

هر لبره هتا دمشی بهمشت پمعی: «لاجان»

ناهسته برژ، نهک ودر دپوانهیی هفره

له پیر تاریکی و، له ترسی ریگا نهمه نه نهر «دمشی بهمشت» مان پینی و، نه هیچ کچسکی جروانی له پاهتی نهری حاجی شهیدای بر بو، پلکر له کورتایی ریگاگسمان دا توشی جیبکی عسکری برین، داوای لی کردین راپوستین. نیمه سری تراکتورهکسمان داپوشی بو، نه پیشمرگهکان و نه پارهکان دپار نهپن. سربازیک داهیزی دستنی کرد به ژیر پهردهی همرمانهکدا «دستی پیر چدک و پیشمرگهکان گوت. به فارسی هاواری کرد: «ناهای سروان پهرتی له چهگدارا». کارای سروان داهیزی. من له

تغیث شولیره گهوه دانشت بوم. پرس: «نیه چین؟». وتم: «پیشمرگه گه گوردهستانی
 صیراقلین. ریگامان لی تیکچیره. نه گسریهنه بر گوردهستانی صیراق». وتی: «نم
 تراکتورده تان له کوی هیناوه؟». وتم: «به زور هیناومانه». وتی: «زورچار پیشمرگه
 گوردهستانی صیراق دینه نم دیو. ههمو چار نیمه دمهوه تپان نه کمین بژ پادگان. پاش
 حسانهوه به ری یان نه کمینهوه بژ ولاتی خویان. نهوش ورن دوی من بکون تا نهوی».

 سروان دو کسی له گل بول. نهیتوانی به زور پانیا نهیوست به قسه لوس تفرمان
 بدا. منیش وتم: «فرمر پیشمان گهوه نیمش به دواتا دین». توان به ری کورتن برمر
 نالوتهان. نیمش ریگه کسان گوری برمر جهگاهدک ناوی «گوزیله» بر.

پاره کالان له نزیک گوزیله داگرت و، کورتنه ناو ساله کان هرچی ولاخیکی لی
 بر له نیستر و گوزیله به پله ههسومان هینا و پارمان کرد و، به خبرایی کورتنه ری
 برمر شویی ناماده بونی ولاخه کانی خومان. بژ خرشمتخی ولاخه کان له پیش خومان دا
 گهشت بون.

له کورنمشک پشومان دا و، دپسان ولاخه کالان پار کرد و برمر «شین» بری
 کورتین.

•

تفریق له گل قم

کاروانه که له گوندی «داداوا» وه به ریگاوه بر برمر «گوزمشیر» بر نهوی لهیوه
 بهیته شینی، له لهرواره کوی پشی «نوگان» دا توشی تاقی چه کدار بون برمر نهران
 نهوشتان، پاش هندی له پدک خورین پیکا هلیوان. له ماوه پدکی کورتا پدکپکان به
 کولژوی و پدکپکان به بریناری به جی هیشت و نهواتی تر هیلان. دمرکوت نهمانه
 چند کسی له کادر پیشمرگه کانی قم بون لهوانه: جوههر ناغای تینزی، هلی کورده
 و، ملا شیخ محمد... قم پاره گای سرکرده پتی هریمی سلیمانی و کترکوی له نوگان
 بر. پیش گهشتنی کاروانه کوی نیمه به چند روزیکی کم فاضیل جلال (عادل) نهمانی
 قم و لهرسرای سلیمانی و کترکوی تسلیمی ورم بر بووه. له بره پسه کانی پنگ پش
 پایز ناغای ههاس ناغای ناگور له گل چندین فرماتندی کورت و مغرمزی ناگور و بالیمی
 تسلیم بر بووه.

هرچنده دمرکردنی هیزه کانی قم له ناوچه کانی سلیمانی له پهرنامی کاری نیمه دا
 بر. پلام لور سطردها نیمه به تعصای پلامار دانی قم نهوین. هیزه کیشمان بر نهوه کز
 نهکرا بووه. پملکو صهصعی سره کیشمان نهوه بر چه که کان به سلاصتی بگهیمینهوه

همریدگانی سلیمانی. تازه توشی شهر برون. بو حسانودی شو لامان دابه پاره‌گاکانی
 کوپخاکانی منگور له دولیکی نزدیک گوردشهر. کوپخاکانی منگور: کوپخا عیسی
 قه‌لاری، کوپخا قادری زودی، کوپخا محمدهدی ملا شریف، کوپخا محمدهدی سوبه‌س
 همروها چند کسکی تر لوانه کوپخا پایزی سامش، به‌کر پسرور له هسان دول‌دا
 پنکیان دانا بو. نمانه همرو پیشمرگانی به‌کیتی بون.

کوپخاکانی منگور نمان نوریست پیشوری بکوتیه ناوچه‌گه‌ره. وستیان بون به
 نوری‌بکر له بهینی نیمو چه‌کداره‌گانی قم‌دا. نیمه قورمان نه‌کرد. پسان وتن نایی نومان
 له بادپان پیشمرگه‌گانی نیمه بکوزن و نیمش لهره له پال خومان دا بیان حوسینه‌وه.
 ناگاداری توانی قم مان کرد، نایی واز له قم بهیان و بهینه ریزی به‌کیتی‌بوه، یان نایی
 ناوچه‌ی سوران به جی بهیلن. نه‌گهر هیچیان ناگهن، وا با خویان بو شهر ناصاده بگهن.
 همرو چه‌کداره‌گانی قم هر نو شوه کله‌ی‌ی خویان پشما بمره پاره‌گاکانی خویان له
 «نرگان» جی هیشتر بو چو بونه «گانی زمره». نیمش بو پشردان و چاوده‌یری
 چه‌کداره‌گانی قم چینه شینی.

چه‌کداره‌گانی قم هندیکیان تملیمی رژیم بونه‌وه و، هندیکیان چونه‌وه
 ده‌پانه‌گانی نیرانه‌وه و، هندیکیان هاته‌وه ناو به‌کیتی‌بوه. خاتره‌گانیان پاش چند روژی
 کرا به پاره‌گای مدکتیی سیاسی به‌کیتی. مامجلا و عیسی عسکری و رسول مامند و
 نازاد هورامی و د. محموره عوسان و شمس‌دین موفقی چونه‌وه ناوی.

■

شینی گوندیکی گه‌ره بو. به‌روژدی ۴۰۰ مال بو. مرگوتیکی گوردشپان
 هبو. گوندیکی خوش بو. لو کاتدا به‌ر سهی کرد بو. دو کوپخایان هبو: کوپخا خدر
 و، کوپخا عبداللا. هر به‌کیان سرپهرشتی چند به‌روپایی نه‌کرد. کوپخا خدر له
 کورنوه له گیل دزگاکانی حکومت تیکلا و بو. ساره‌به‌ک نیم پرستی قه‌ل‌زوی به
 سرده‌شت گه‌پاند بو. کوپخا عبداللا تیکلاوی له گیل داووده‌زگاکانی حکومت نه‌بو.

هندی له شینی به‌کان له گیل ق م روشت بون. ناصمان بو نوسین بگه‌ینه‌وه.
 به کومل هاتنه‌وه. نیمش ده‌کو به‌لیمان پی دا بون ریزمان لی گرتن.

کوپخاکانی منگور لامان واهر ناوچه‌گه‌مان لی شهواندن. له بهر نوه حه‌زبان
 نه‌کرد زو ناوچه‌که به جی بهیلن. خلکی شینی پش همروها. سهرای نوبش مانودی
 نیمه له ناوچه‌که لوانه بو پی به هوی هیرشی جهیش. هه‌مه‌مان نمانیست پالان پوره
 بنهن. نیمش خومان نمانیست به زوترین کات برون. نیومرویه‌که له «شینی» وه به‌رو

«بیدلان» بری گوتین به نیازی نموی به دشتی قملادزدا پچین بز «ئاسوس». خلیل جلال و ده کور پیشمرگه تر، بو چارواخی و شاروازی، له گلمان هات بون. سمعات ۹ ی نیاره رابورد بو ۹ سمعات زیاتر بو به ریگاوه بون. هیشا ماوههکی کورتان بری بو. له دشتی قملادزی بون. روزاکی و تاگر و تقوتوقی رهینه گانی دهوره شتمان قورای هیزه گانی دوژمن و جوری دابشهونیانی له ناوچه کدا دمرتخت.

■

هر ۴ کس ۱ ولاخان پی سپاره بو. نمیر ناگایان لی ی پی بو خزمتکردن و بارکردن و پاراستنی. شارویه گان هیشا پی بان ته گهیر نغده کرا. زورچار باره گانیان نه کورت. و گورس و قهباسه پنکک و ورگ و پشی ولاخه گانی بریندار نه کرد. کمپی لادیه گان ۱ کسمان بو بری بوردنی ۴ ولاخ داتلنا، پی گهروگرت و کیشه، کاره کی نه لمام نداد.

که به دشتی قملادزدا نرویشین. نمیر پی هملگین بو نموی پیش نموی روزمان لی بهیستوه بگهینه سمر زی بو پهرینهوه. کاروانه که زو زو رانوسعا و دوا نه کورت. منیش گراموه دواوه بو نموی بزاتم هری نم دواکوته چیه. سمریم کره هاری چهار و ولاخه کی نو هری دواکوته و تیکانی ریزی کاروانه کمن. منیش به توره بهیوه پیم وت: «سردوت سری نموه چیه؟ بزچی له ناو نم کاروانه دوزدا هر ولاخه کی تز نه کی؟». ده کسر وتی: «چوزاتم، قایله من پاشقولی لی بگرم. خوی نه کیوی»

■

هرچند بهرم لی نه کرده بو جوره رویشنه و، بو مانده تبه هرچونی برون ناگهینه منزلیکی نمین و سلامت. به روز نمیر له دشتی قملادزدا پهنینهوه. دشتی قملادزش سرباز گهیکه گوره بو. خلیل و ده لیله گانی ترم بانگ کرد. قوناخی داهاتی مانهوی روز و، رادهی سلامت شینه کم له گیل پاس کردن. دوژمن به ناسانی نه گهیشته سمرمان و نه کرده بن به «پزوی خوروا». له پهر نموه بهرام دا بگهینهوه بو دواوه ریگاوه کی سلامت بدوزینهوه. هندی له پیشمرگه گان نشاروازا بون. بان نوزان بون، رادهی سترسی ناوچه که و، خمتیری تیکورتی ناهرامسیرمان نشتزانی، کورتیه پرتی بوله. من گویم نندانی گرامینهوه دواوه بو بیدلان و شینی.

بهر چپاگانی گرت بو. چپاگان لوس بویون. بهردوام بهر نهاری. له شینی پرسمان به هندی له شاروازا گانیان کرد. هندی ریگوشوینیان بو دانین که بهینه سرجاوهی «هیشزه»، نینجا بو «نوردهین» و لوی له زی بهیینهوه بو بری ناسوس.

نمبر به پستی «ترومله» دا تی پیرمین نمونش کویستانیکی سخت بو. بز شارغزایی و، شکاندنې ریگا و. ناسانگردنی باری ولاخه‌کان، له گدل خورمان . ۱ کاروانچی مان له گدل ولاخه‌کاتیان به کری گرت و. زیاتر له . ۱۰ کسی خلکی شینی مان به خاکنازوه له گدل خورمان بود.

له شپنې که خنګی پارګردنې ولاخه ګان بوڼ، ماموستا عزیز، پیاوړې پر به
خو وه بو، دنگی ګوړه و سیملی زل، پوزموانی لی هیلګشا بو، خنګی پارګردنې
ولاخه ګوړی خویان بو. نیمزانی پر چونی پار پکا. له کاتی توندګردنې ګوړه ګوړه پی ی
له وږګی نیستړه ګه ګېر ګرد بو، نیستړه ګه هلی تیزان بو. کاپرا پدې شپنې که نم
دیفنه نیښنې، له ماموستا عزیز نږیک نه ګوړه ګوړه و تلې؛ د نوری کاپرا هیلګ ناګی هم
سفر و قلاقمه ګوړه نازانی پار پار ګی؟»

ماسوستا عزیزیش تیلی: «ئمی توش عیب ناکسی یو سر و قهلاکتوه نازانی توتومس ییل لی یخوری و، سونالی ریاضیات حبل بکسی؟ تئگور پزانابه توشی نئمه نهم هر له مثالیهوه نچرمه خانکئی گوره کی خومان نهم به لغتارجی»

ماسوسا عزیز لومبهک بر لو پشمرگه شاریانی به تواری بهگانه بون به
ژانی لادی و به ژانی پشمرگهگهتی. چاریکا له گوینودهک دا له بوری قهره داخ، به
تاماده بونی کاک نارام، پیشناری کرد بر له پاتی نمودی به شو «حراسست» دابنه و،
پشمرگه به هوی سراموه نفوش بکوی، هیر مغرمزهک بر حراسنی شوانه «قاز»
یک راهگری. هیر لم بهایته برادریکی تری شاری نموت: من شتی نفوسم له سسر
«مضار الحراسه اللهبه علی صحه المقاتل الثوری».

1

به لای تو لایدا هلنگراین. دنیا سهی نمپروه. ماویدکی باش مان بیری بر. زریان دستی پی کرده. پلنگی رقی ورد. له زرخ نمپرو. به پاره له دموچاری تداین. له هیچ لایه کوره رشایی مان لی دپار نمپرو. دست و پی مان تیزی بر. و لاخه کان نه کلان زور به زحمت راست نه کسرانوه. له ترسی تیزین و رفق بون له هیچ جیگا به ک نمانشترانی بر پشردان واپوستین. نوچاره هستم به ترس و سامی پلنگ کرده بر. زوری کاروانه کسمان، به تایستی شینی بیهگان، لایان واپر همسومان رفق نمپنوه. چمند کسپیکان نه گریان و له پیر خیرانوه چنپیمان نهدا. خنریک پر شعومان به سرود نهعات. من وام بیری کرد پروه که نه گفر تا شو نه گمپستینه رشایی. ناپلونی زور و پمتانی

زورمان پی بو. له سر پلورده ناپلون رابخښ و. پتاني لاسر ناپلونه که رابخښ و، همومان کو پښتو و. پشت پښې په پشې پکښې پښتو و. له شپږي چادره پتاني تر پښې په سر خرمان دا و. پتاني پکښې سرخشان په ناپلون داپوښ.

همروني پر گڼپښته پوزاي شاخه که. ولمان په چاک زاني پاره کان داپوښ و لوري په ناپلون داپان پوښ و. په جېان پېلېن. خرمان په نشپوه کېدا شور پښتو و خولري. شو له دوله کېدا په سر پښې و روځي دوايي پښتو و پاره کان. پاره کالمان په جې هېشت. شور پښتو پوښوځار. رشاي مان لي دموکوت، نېتر شېني پښکان و کاروانچېپه کان ناوچه کېان ناسپوه و ريگاپان دمرته کړه.

شونه که «دولي ناوسپي» پر. ناشپکي ټاو و. مالي ناشوانه کې لي پر. نزيک پر له گوندي «پنگلاس» و «مسخکي» گموي جېش، ناوچه که په رېبه ټنرا پر. که سرت هلته پري له همو شونه پوزه کان نېشانې دزوي دوژني داپوښت په دي نه کړه. هاورېکالمان چونه مالي ناشوانه که. من له گڼل کاروانچېپه کان و، شېني پښکان چومه ناشه که. کس مان لي نېشناس و په ناپدولي راپېچان کړه پون پر ټم پېگاره پر مه ترسپه. نېشنوي په جې پان پېلم، ټوان شارزا وړيا و گورجوگول پون، نه ترسام په کېچکان خوي پلنېتو، پچي له رېبه پکښې خېرمان لي پدا، پان پکښېتو پاري چدک پېا و پړوا. کاک هومر و چنده پېشمېرگه پکښې له پښ من مانوه. ټاگومان کړدوه و چامان دم کړه. گورمان پوښ و حسانتو، له گڼل شېني پښکان و کاروانچېپه کان کوښه ټسې خوش و کالعه و پاسي جوړاووږ. پون په تاشا و دوست. ټا پېاني پمېجوه مانوه.

❖

ماموستا عزيز و مولازم هومر له منالېتو هاورې ي نزيکي پکښې پون. له پېشمېرگاپېني دا هاورې پېشمېرگاپان پتو تر پر پر. پېاني پکښې که ټېر کوپښتو و داکرتي پاره کان له سر شاخ. ماموستا عزيز خوي دواخت. هومر کړدي په گلېي و پوله و کړه. عزيز جوابي داپوه. عزيز پر پدانه پکښې ته گمرا خوي له سرکوښي شاخه که لا پدا.

هومر وتي: «ټو پوه وا نه کېت پر ټوي خوت پلنېتو».

عزيز وتي: «پلي وايه. من سرناکوم. چي نه کېي پېکا».

هومر وتي: «ماموجلال پاشان نېشناسي، مېم لاسپه کېي تر: مارکسپېني لېنېني نه، مرشک لېدانه».

خمریک بر زیاتر دهمیان له پدک گهر یی و قسه‌گانیان لموه تی بهیری. ناچار
بوم خوم تی هلقورتان و قسه‌گم پی برنمونه.

پنجانی همومان کز بوپوهه: پشمهرگه، کاروانچی، شینی بیه‌کان، بهر ریگابدها
که نیواری ی پیشو شکاند بومان، چاریکی تر به شاخه‌کدا هملگراین بر لای باره‌کان.
باره‌کافان به کول هینا به خواری. تیر پوسستی مان به کاروانچی و شینی بیه‌کان نمنا
بر. خومان لیره به دواوه شارمزای ریگا و ناوچه‌کان بون. کری ی خویافان دانی و نیزغان
دان.

له ناو «غلل» پک دا له سفر بفرکه مولازم عومر چوارمشتی دانشت بو شتی
نفوسی. به لاصوه سهر بر، وامزانی نامه نفوسی پیدا به کاروانچیه‌کان بوی بهن بر
شینی بان چېگایه‌کی تر. لیم پرس: «نوه چی نه‌کی؟»

وتی: «نامه نفوسم»

وتم: «بر کی؟»

وتی: «بر توا»

وتم: «من نوه خوم له بفرده‌تا راوستاوم چ پوسست نه‌کا نامم بر بنوسی؟»

وتی: «نستقاله نفوسم له پشمهرگایه‌تی؟»

نور سدرمه سرجاوه هملشو بهر به ناوهندیکی گرنکی نالوگوری قاپاچی
کله‌پلی تیرانی و عبراتی. هندی له ولاخه‌کانی خومان وسفا بون، ناچار بون هندی
ولاخی تر له خلکی سرجاوه هملشو به کری پگرن. چنده «بفرده» پدکی خبرامان به
کری گرت بو. هیشا نه‌کوت بوینه ری له پدکی له ولاخداره‌کانم پرس: «مستفره‌گمی
هملشو چنده له ریگاکه‌ساتوه دوره؟». وتی: «ساچسزنهاویژی». پدکم چار بر تم
وشیه بهستم. به لاموه خوش و رصن بر. دپاره مېستې لیم وشیه «المدی الموتر» ی
تفنگی ساچسزمن بو، که له همو تفنگه‌کانی تری وه‌کو برنو و، کلاشینکوف، کمتر
بر نه‌کا. تم وشیه چنده زاراویکی تری بهر خستسوده که زماتی نوزاتنی «مستر» و
«مستروسکه‌مب» و «کپلو» کورد بهر پسونتی دورایی و بهر کیشانی لورسایی و
نیشان‌دانی لواره، به کاری هیناوه. وه‌کو تلی: خور پدک «وم» له کمل بهرز بوتهوه.
ریگاکه «روژه ری پدک» دوره. جوگاکه دو «ناشگنر» ناوی له بهر نروا. فلان به قند
«گاجرتی» بهیزه...

دولی هملشو پدکیکه له شوبه هره خورشه‌کانی کوره‌ستان. دېمینی جوانه.
ناوه‌موی خورشه. کانی و ناوی زوره. چپاگانی جوان و، لېرماره‌کانی چر و سوزن.

هشتر خری گزند یکی گموره و قمربالغ بر. چند «موجه» به کیشی همو.

له ناوچه ستریه کانی پشدر، نالان، سوبیل، شلیر نم جورده دابش بونه پهرچار نه کموت. ناوایه کی گموره چند ناوایه کی پچورکی لی کموت بروه، ناوایه پچورکه که خری به ستریه دانتشنا، پلکو خری به پشی له ناوایه گموره که نغانی، وکو دایک و بهیکه. به ناوایه پچورکه کانیان نموت؛ «قزخ» و، به نمزه کانیان نموت؛ «موجه». خیزانیک بان چند خیزانیک، همویان برا پا خزمی نریک بون، پیکوره لغو موجه پیدا کشتوگال و ناژده لاریان نه کرد و، چند خاتویه کبان دروست نه کرد، نمزه کان هی خویان بر، «قزخ» پکیان له سر تاودان کرد بروه.

«قزخ» بر خز حشاردانی پشمرکه جیگایه کی فونمی بر. دانیستوانی قزخه که داخراو و همو خزمی به کتری بون، زور کم هاترجوی ناوایه کانی تریان نه کرد، لمبرنومه هوال و دنگیاسپان لی درمنهچو. قزخه کاتیش به زوری له شونیی شاخاوی عاسی دا ناوا گرابرنومه.

پاره گالمان بار کرد و پیری کموتین، به ناو ههشودا به خیرایی تپهرین پهره سالکی. «سالکی» و «نورسته» دو قوخی ههشتر و، له دوله کدا نمبر و نمبر بون.

«همو نواره» به ناو نورستدا ههشکشان و، به لای «دارشمانه» دا پهره «نوردهن» روشتین. دارشمانه «محسکر» یکی گموره لی بر. له نوردهن گیسر نمبین، چند پلمساوانیکمان پیدا کرد له ناستی «هلاویزه» وه تپسه و پاره کان و ولاخه کانیان پیرانده بر گوندی «پنخری» له پیری ناسوس.

رگایه کی دور و ناخوشمان بری بر بلام هیشا نه گمشته بونه شونیک نمبین، نمبر چند سهعاتیکی تر به ناسوس دا ههشکترین تا پگینه «سرتنگ». هندی له پشمرگه کان پی بان داگرت له «پنخری» پیننوره تا پمانی. نموش بر مانهوه دستی نشدا. پمانیسان کیکاری رگاوایان نعتان لغویر ناوکه جاده بان چاک نه کرد، همو روژی بر پاراستنی سه کینه کان سرباز و زوپوشمان له گیل نعتان. نترساین به روژی ترشی شر بین له گیلان. نیمه دروسان دا به روشتن، بلام همو شاریه کان «مان» بان لی گرتین و، له گلمان نعتان. نوانی له گیل تپسه هاتن: عهدلقادری ههلمنی و پشمرگه کانی و، حاجی محمودی گمورده و، حمیدی حاجی محمود و، دو پشمرگه لای ملازم عومر بون.

سرتنگ گوندېک يو په ناسوسوه. گاني و ناويان نېر. هندی پسيان هېر باراني زستان پري نه‌کړه و. ناوړه‌کي تي دا نصابوه، زستان و بهار ناويان لي هل نه‌نېجا يو خواره‌نوه. ناوړه‌کيان پاک نېر. پر يو له سوسپکړه و جروجانويو. له يو نوره پېش خواره‌نويي نېمان پلاوت. هاويان چرليان نه‌کړه نېچون يو هوايي گويستان. کشتورگاليان نېر. ناوړه‌کي پهره‌مسي سره‌کېيان يو. خانوړگاليان تاريک و تنگ و ناخوش يو.

نېحه که گېښته سرتنگ به ده‌گمن پياوي تي دا ما يو. ژنه‌گان کارواري ناوسال و نمرکي ناوړه‌کيان به جي نه‌نېا. له سانگي نېساني نېمسال دا (۱۹۷۷) جېش هېرشکي يو ناوړه‌کي کړه يو له شونکي نړېک سرتنگ به ناوي و گاني شېلان شريک له نېوان جېش و پېشمېرگه‌دا يو، چند سريزي کورزا يو. له تولي نېمسال سره‌کړه‌گاني جېش هېرچي پياويکيان لم دي به يو دس گوت يو دمه‌ميان کړه يو. زياتر له ۲۰ کسپان لي حوکم دا يو به ۵ تا ۲۰ سال. له گيل نومي دا خلکي دي روخوشي و ميواندوست يو. پېشمېرگيان خوش نومي و به خوشه پېشوازيان لي نه‌کړن.

سرتنگ شونکي نومي يو يو حسانويي پېشمېرگه. نېحه له مزگوته‌کي لاسان دا. باره‌گالان لوي خست. مزگوته‌کي پري يو له ژونکي تنگ و تاريک و دوکلاوي پر کوله‌که. چاوه‌رواتي گېښتي هاوړيکالان کړه.

■

له سرتنگه‌چون يو «پېترخه». نېميش ناوي کم و کشتورگالي نېر. ناوړه‌کيان نه‌کړه. هندی له کسورگاري وصالحي دهرېش قادره لېره يو. پدکي له کچه‌گاني هوايي پاوکي لي پرسېن. پاوکي نغندوست يو، پلام مېکشي سياسي له لاي خويان به گېراوي گليان داېوه.

صالح خوي و غللي قادري کوري پېشمېرگه يو. قادري بزوتموه يو له ناوچېن قلاده. په لېل دو قادري دېموکراتي گرت يو و. تېلېمي ساواکي کړه يو. خوشي چو يو يو تېران دانېشت يو. حېزي دېموکرات له سر نېحه په‌پاتېکيان دزي پدکيتي درکړه. قم و ناحېزه‌گاني پدکيتي نېميان به هل زاتي يو زواندي ناويانگي پدکيتي. يو نومي روداي لور پاهته دپاره نېمېوه پدکيتي صالحي يو لېکولېنوه گرت يو.

پېترخي گوندېکي پچوک يو. پلام له شونکي عاسي دا يو. شونکيان لي به

سر برد و بهمانیه‌گهی بهر «زمره» به ری گوتین.

■

زمره یه‌گی بو له ناواییه‌گانی شینگایه‌تی. «شینگی» تهره‌یه‌گی په‌چوک بو له چهند گورن‌دیک دا دانیشت‌هون؛ گملاله، سله‌ره، زمره، بهرگورده، قاسمیش، دری... ناوچه‌گمش به ناوی تهره‌گمپانه وه پی ی تلپن؛ «شینگایه‌تی». ناوچه‌ی شینگایه‌تی همسوی شاخ و داخه. ژماره‌ی دانیشتورانی ناوچه‌که له گمل تهرز و ناوی ناوچه‌که نشه‌گولیا. دانیشتورانی زور و تهرزی تمخت و زوی کشتورکالیان زور کم بو. بهلام دانیشتورانی نم ناوچه‌یه له هونری چاککردنی تهرزی لیژی قه‌دپالی شاخه‌گان و، به‌یورمه‌ کرده‌ی زوی ده‌بی تری و، ترش و، چواله‌ دا شاره‌زاییه‌گی زوریان هه‌بو. زوی قه‌دپالی شاخه‌گانیان چاک کرده بو، به‌ره‌یان لی بواره بو، ریکیان خست بو و، سنووی رمزه‌گانیان له به‌کتری جیا کرد به‌یوره و، له پنی شاخه‌گوه تا نزیک لوتکه‌گمپان کرد بو به رمز. له بهر لیژی و سخی و لاخ نیمه‌تورانی جوتی تی دا بکا، رمزه‌وانه‌گان نه‌یوا به خویان به پاچ بیکین.

تری، دوشار، سیه‌ژ، باسوق و سنجوق... له به‌هره‌سه سهره‌کیسه‌گانیان بو. هندیکیان بو خوارده‌ی خویان و، تهری تریان به‌ی لوروشان ناماده نه‌گه‌رد. هه‌روه‌ها و لاخ‌لایه‌شان نه‌گه‌رد، به‌ی گورزانه‌ی بار.

چاککردنی تهرزی شاخاوی و زه‌وانی، به‌ی سه‌به‌یه‌ی له شینگایه‌تی دا کرا بو، لونه‌یه‌گی چاک بو به‌ تهری دانیشتورانی ناوچه‌ شاخاویه‌گان به‌ی گمشه‌یدانی ناوچه‌گانیان چاویان لی بکین.

■

روژی ۲۵ ی کانونی به‌کسی ۷۷ گمشته «گورده‌ی».

روژی ۲۵ ی مانگ لای خیلکی گورده‌ی و دانیشتورانی ناوچه‌که و، لای به‌یمرگه‌گانش، وه‌کو روژه‌گانی تر وایه.

روژی ۲۵ ی مانگ له دنای مسیحی دا به‌یروزیه‌گی تایه‌تی هه‌به. لم روژدا له مال دهرناچن، به‌ ده‌ار «داری کریس» وه دانه‌یش و، خوشترین خوارده‌ی دروست نه‌گن، چونکه لایان وایه مسیح لم روژدا له دایک بو.

روژی به‌یشتیر له زمره‌ی به‌ی. سه‌یازگمیه‌گی گورده‌ی جه‌یش له گملاله‌ی شینگایه‌تی بو. به‌یترکی نسته‌ور شاخی «گن‌چار» ی گرت بو. به‌ره‌گان لیره‌ داگیران و، چه‌که‌گان تا کاتی دایش کردن هه‌ل گه‌یران. تهرکیکی سورسمان له کول به‌یوره و،

نازادیه‌کی زورتی بزوتمان به دس هئا.

«گهلاله» و «گوجار» و «زیه» و «کو ناو» له چهند جهگای کوردستان دوباره بونه‌توره.

- شاری «گهلاله» له پاله‌کاپتی و، گوندی «گهلاله» له شینکاپتی و، چمی «گهلاله» له پهرزجه و چهای «گهلاله» له مغنگراپتی...

- گوندی «گوجار» له بناری چهای «ماسروت» ی پاله‌کاپتی و، ههاری «گوجار» له بناری چهای «کاروخ» و، گوندی «گوجار» له پشدر و، چهای «گوجار» له جافتی.

- گونده‌کانی «زیه» و «زیرکه» ی شتر، «زیه» کونه لاجان» ی پیراشهر، «زیه» ی سرده‌شت که به سهوه لاسوره به ناویانگه، «زیه» و «پهرزیه» پاله‌کاپتی، «زیه» و «دوره زیه» ی خوشاوهتی، «زیه» ی پیرمه‌گرون، «زیه‌سهر» ی قهرده‌اخ، گهره‌کی «زیه» ی کهرکوک...

*

یه‌کی لهو مسهلانی له میوهر سهرلی راکیشا بوم جه‌اوازی و سهیری ناوی شین، شاخ، گرد، گوند، شار، کانی، جوگا، روهاری... کوردستان بو. که چومه جهزیه و ناوی گوند و شونه‌کانی تویم بیست و، دواپسهر که چومه شمن‌شان و برادوست و، نه‌جا پشدر و دولی جافتی و شاربازیر و شلیر، ثم مسهلانی زورت سهرلی راکیشا. له کوردستان هه‌سهر شونیک ناویکی ناوچی هه‌یه، داتیشخوانی ناوچه‌که به ناومه‌نیشان. حکومه‌ته‌کانی تورکها و سوریا ناوه ناوچه‌یه‌کانی هه‌سهر شار و گونده کورده‌نشین‌کانی تورکها و سوریا‌هان گوریه، له سهر زمانی داتیشخوانی ناوچه‌که ناویکی هه‌یه و، له نویسی رسمی حکومتی دا ناویکی تر. به‌لام داتیشخوانی ناوچه‌که هه‌یه به ناوه کونده‌کی ناوی نه‌من. نه‌سهر سهرنج راته‌کشی نه‌ویه، له پال ناوی کورده کون و تازه‌دا به هزاران ناوی یونانی، سریانی، نهرمنی، نهرانی، عهری، مغولی، تورکی... هه‌یه.

کوردستان گه‌توته ناوچه‌گی روه‌هلانی ناوهراسه‌توره. ناوچه‌که ۳ قاره‌ی گزنگی دنبا: ئاسیا، ئوروپا، ئافریقا به یه‌که‌سه نه‌هستی. ریگای ناوهرشم و، ریگای لشکرکشی هه‌زه گه‌وره‌کانی یونان و رومان و ئیسلام و مغول به ناو کوردستان دا روه‌توره. چهند سده له ژیر ده‌هلانی نهرانی و یونانی و عهرپ و مغولی و تورک دا بو. له سهرمی چها چها دا ده‌نی جه‌اچهای و «کو زهرده‌شتی، جو، دیپانی تها به‌لا

برآمده تا سرهنگام نیسلام زال بود. در اوسی ی فارس و نمرمن و تورک و همرپ بود.
نم رودارانه همر تشپیان له زمانی کوردی و. ناونانی شوندهگانی کوردستان کرده.

نمی ناری

- چپاگانی: جودی، همرکول، شهکچپ، نقیچپ، قندیل، سلیم، شهگور،
ماکرک، هندن، کاروخ، ناسوس، مالموس..

- گوندهگانی: مرزولان، پلیمیه، بیلاته، بیشمسی، سونی، دهرکی، شاوره،
گلبشم، گاره، همدن، بیتوش، بیسوش، بیتوات، سفره، زمرون، هلمدن، مالومه،
چرخماخ، گاپلورن، ولاغلو..

- شارهگانی: سلوی، وان، گور، سقز، دوکان..

- رویارهگانی: دهچله، خابور، فیشخاپور، هیزل، سرکیم، زی، گادهر، گورگسور،

سیروان..

نمی نم ناوانه له چی و مرگسراین و. سر به چ زمان و زمانیک بن و. چون
کوتونهه سر زمان؟

دانبشتوانی ناوچهگان خویان پر زور لم وشانه معنا نمدوزنوه و. لپکی
نمدنوه، بلام زوری تیکلاره به نطسانه و سرگروشتی ناراست، پشت نمدور نه به
هیچ بیلگههکی زانستی. ناری شون له زمانی کوردی دا نمینی لیکولینوهی زمانتوانی
قولی له چند لایمنوه له سر پکری، وهکو:

۱. تشپیری زمانی هیزه داگیرکرهگان و. گلاتی خاوین فرهنگی بهرز، له
سپاندنی وشهگانی زمانی خویان دا به سر ناری شوندهگانی کوردستان دا.

۲. ساغکردنوهی پنجی وشهگان و. گزوان و گمشهکردنیهان، له باری معنا و
فرونهتیکوه، له گزنوه نا نیستا.

■

له گوردهی پارهگالان خست و. نوری زهادر شاردمانوه. نمرکیکی قورسمان له
کول برمه و. همناسیهکی ناسردهبیمان هملوی. گوردهی بهکی له گوندهگانی ناوچهی
جافهتی بو. ژبانی دانبشتوانی له سر چواله بادم و. ناژمداری بو. کانی و ناری خوشی
همر، بلام زهرواری گشتوگالی کم بو.

ناوچهی جافهتی پیک هاتوه له ژمارههکی زور گوند و ناوایی گوروه و ناوهدان.
سریکی کاریزه، کونمسی، گاپلورن، گهردی، گوردهی و سردهکی نری دولازمه،
قلم پاشا، ساپورا، تیزاوا و دوکانه. پالغ، چرخماخ، مالومه، هلمدن، پاخسممر،

چالارا، سرگلور، سپکانهان، سهدر، شارسهین، یاخیمیان، خورخوره، سرموره،
 قسچوغه، سورداش، هومرقلوم و تلان له گونده قورمه‌لکه‌کان و، قورمه‌هان، مولان،
 گوزینه له تاوایه پچورکه‌کانی بو. ماویده‌کی زور «سورداش» ناوندی پیروجهرایهتی
 ناوچه‌که بیه، تا گزیمی دوکان دروست کړا و، له سره‌لای شسته‌کاتوره دوکان له گوندیکی
 پچورکه‌که بو په شاریکی گموره و، ناوندی پیروجهرایهتی ناوچه‌که.

بویه پی ی تلین: «ناوچی جالستی» چرنکه دانسته‌ترانی ناوچه‌که خویان په
 تیره‌ده‌کی جاف داتمن، پلام له نار جاف دا پمانی تیره تلین: «جافه رشکه». جگه له
 جاف، له هندی له گونده‌کانی ناوچه‌که‌دا پتمالای شپشانی لی په وه‌کو: گاریزه،
 بیره‌شین، سرگلور، چرخاخ.

ناوچه‌که شاخوری و بیره‌لایه و «ناوی سرزوی» کسه. چنده‌کانی تیره‌ده‌کی را
 دروست بیه په ناستی ناگاته نار و، «ناوی لیرزوی» ی زور له قورلای دایه. چندهین چیم
 و رویاری گموره له نریکی همه و، «گزمی دوکان» پش کوتوته لای روژتاوای، په هری
 بیزی ناستی تیرزی ناوچه‌که له چار ناستی ناوی رویاره‌کان و گزمی دوکان دا، ناوی
 ناگاتی. ناوی هندی له گونده‌کان په تمنا پشی خوارده‌نوی خویان و ناژده‌کانهان نکا.
 نار و تیرزی پراوی بو کشتوگال کسه. بو ریزی تری و چوالی دیم و، سحاق و، هندی
 مپوی وکو قیسی و هلمپیر و، په خپوگردنی ناژده له باره، له شاخه‌کان لومرگای پاشی
 لی په. چندهین شپو و دولی تی دایه نگیری ناوی باران و پراوی تی دا کو پکریته.
 خورخوره و یاخیمیان په پشیری پاش و په تام په ناویانگن، له پماران دا «پشیری سلک»
 و له پایزان دا «پشیری پسته» دروست نه‌کن.

ناوچی جالستی ناوچه‌ده‌کی سخت و عاسپه‌که کوتوته ناو زلمیره چپاکانی
 چیرماوند، گوچار، ژولان، ناسنگران، سارا و قهره سرده.

•

پنداری دوکان په‌کپکه له پروژه گرنگ و سترانه‌چپه‌کانی عراق. نده‌گر کملکی
 بو عراق همپوی نوا زبانی له کورد داوه.

گزمای دوکان ۷ هزاره‌ونم زوی په پستی کشتوگالی ۷۲ گوندی دهستی
 بیترینی داپوشوره، له تلمهای تلمش دا ۱۲۳۷ خیزان بو شویانی تر گوزراونده‌توره.
 جگه لوی چندهین جی ی پر شونماری کونی کرده په لیره.

چوتبارانی کوردستان، تفاعت چوتبارانی دورویری گومای دوکاتیش، پریان
 نه‌ه بو ناوه‌پری کملک له ناوی نسته‌لی دوکان وم‌یگن. په‌کشمیان له پیر نوی

حکومتی عسراق رنگایان نداد. دومهسان چرنکه ناستی ناره که له ناستی نعرزه گانی ناچه که زمتره.

لیردا به کورتی هندی زانباری پیوستی له سر نفوسم که له پاسیک درم هیناره شورش حاجی. کاتی خوی له سر داوای من. له سر ناوگانی کوردستان نامادهی کره بو.

- به کمسین لیکولننره له سر پروژهی دوکان له سالی ۱۹۳۸ دا له لایهن «دامنزاوی ویلسون» ی پرمیانییهوه کراوه. راپورتهکی نمان له سالی ۱۹۴۶ دا درا به دستیهک شارمزی تر. توانیش دکتور ستانسیله هینگ یان راسپاره لی ی بکولننره. هینگ له ناو چوار شرین دا تنگی دوکانی هیلواره. چونکه چینه پرده گانی قایم و باش و. تنگدکش قول بو. له «ومزی گمشاوی» دا پاناییه کی ۴۰ م و. له «ومزی زورتاوی» دا ۱۰۰ م نیی و. لاشانه گانی شاخه که سترننن. نمانه هری له باری بر دروستکردنی پندار لم ناچیهدا.

- پنداری دوکان له تنگی دوکان دا له سر زی ی پچوک دروست کراوه. ۶۰ کم له خواروی روژاوی شاری سلیمانی و. ۸۰ کم له سوری روژه لاتی شاری پردی دایه. ۱۸۰ کم له دواوانی زی پچوک و دهجله و. ۱۰۰ کم له کمرکوک و ۳۰۰ کم له پغشاده. دوره.

- له ۱۹۵۴/۲/۳ جیهی کردنی پروژه که درا به کومپانیای «دی صیژه» ی فرمزاری به تیچونی ۸.۸۱۷.۴۶. دینار. نهوا به له ۴۰ مانگ دا واته له حوزهیرانی ۱۹۵۷ توار بی. بلام به هری لاقاره چاویمزان نهکراوه گانی سالاتی ۹۵۴ و ۹۵۷ توار بونی پروژه که دواکوت بو حوزهیرانی ۱۹۵۹.

له شریاتی ۱۹۵۹ موه ناوهکیان گرتوه. بلام له نیلولی ۱۹۹۰ دا دموکوت بن دیواری پنداره که ناو نعدزی. کومپانیای دوکراکوبو چاره کردنی. پرمیستیکی پرکردنوهی به درزی ۳۴ م دروست کره. به تفضیته کانیوه گمشته ۲۴۵ م.

- لاشی پنداره که پیکهاتوه له دیواریکی گوروی خمرسانه. له سر شیوهی کوانه. درزاییه کی ۳۶ م و. پرمزاییه کی له پناهمه ۱۱۶.۵ م و تستوری پناهمه کی ۵۴ م له زیره «واته له بن زی پدکه» ۳۲.۵ م و له سیموه ۶.۲ م.

پرمزی ناوه که له پرمدم سده که ۱۰۰ م و له ناستی دمیاره ۵۱۱ م. پرمزی لوتکی سده که له ناستی دمیاره ۵۱۶ م. درزی نیوه تهری کوانه که له روی پیشوهی

- کوی گشتی تپجوی همو سده که و پاشکوکانی و کاره تواروکره کانی
گه پشته ۲۳ ملهون دینار.

- عیراق له پنااتانی پنداوی دوکان چمند معیشتکی همو؛

۱. کوکرده نوهی ناوی پارانی وهری زستان و پطراری بهارو، به کاره پناانوهی له
وهری هارین و پایزو کانی وشکی دا.

۲. نهیشتنی معرسی لافاری بهارانی زی ی بهوک.

۳. بهرهمه پناانی وزهی کارها.

۴. پهره ورده کردنی ماسی و ملی ناوی.

۵. گشتوگزار.

- دروازی نستلی ناوی دوکان ۴ کم و پانابه کبی ۲ کم د.

نور کانی بهرزی ناوه که له ناستی دهریاره ته گاته ۵۱۱ م. نستله که ۶،۸
ملیار ۳ ناوی تی دا کو نهیستوه و وره کبی نهی به ۲۷ کم ۷.

بهشیکی ناوه که پی نوتوری «ناوی سرده» چونکه بر «ترسبات» به کاردی و
نه کبیته ژیر ناستی ۴۶۹ م و ته گاته ۰،۷ . ملیار ۳. بهشه کبی تری که له نیوان
۴۶۹-۵۱۱ م دابه و ۶،۱ ملیار ۳ نهی پی نوتوری «ناوی زندهو» چونکه سودی لی
ورنه گیری.

بهشی له ناوی نستله که نهی به هلم و بهشیکی تری به ناخی نوزدها ته چیه
خواری، بهلام نهه له چاو زوری ناوی گرمه کدا شتیکی کسه.

نم ژمارانه به پی ی سال و زرد و کبی ناوه که نه گورین.

- له داسینی سده کدا ۵ گولبی ناستین بر بهرهمه پناانی وزهی کارها دانراوه.

نهری هر گولجیکان ۳،۶۵ ستره، ۱۲ م ۳ کس ناوی پیا نورا و، تورپانیک و
چمنه پتیریکی تی دا دانراوه، به هر پنجیان توانای بهرهمه پناانی ۵ X ۸ = ۴۰ .
مهگاوات کارها پان همه.

■

نه گمر روژی له روژان کوور دسه لاتی همو قازاچی له ودهایه: نستله کبی دوکان
له ناو خالی بکات و، نور نوزانی ژیرناو کتوتون بر کشتوگال به کار بهینی و، همو
داووده زگاگانی بهناوه که بکاته پروژی تورستی. به دروازی زی چندهن چیکای تر
همه بر کشتوگال که مکر به کار نهیستین، بهلام نه توانری بر کوکرده نوهی ناو سوده پان لی
ورنه گیری.

له سهردهمی شیخ محمودا دانیشتوانی نهم نارچمه بهشداری شوردهکاتی کورد
 یون. شیخ محمود، دوی نووی سلیمانی به چی هیشته، ماوهدهک له تشکوتی
 «جاسنه» یوه و، بارهگای سرگرداپتی توردوی کوردستان و، چاپخانهکمی سلیمانی یو
 نووی گراشوتوه. ۳ ژمارهکمی «هانگی حق» له تشکوتی جاسنه چاپ کړلوه. نهمی
 بهکسمین چاپخانه و روژنامی تشکوت یوه له میژوی کوردا. دوی نووی ټینگلیز
 جاسنهی یوردومان کړه و تشکوتکمی گرت، شیخ محمود کشاپوه دولی جافتمی.
 لروکمی ټینگلیز چند جاری یوردومانی ناوچهکمی کړده و، زمری گیانی و مالی لی
 دارن. هر لم ناوچهیدا یوه وطفیکی شیخ محمود و وطفیکی حکومتی عراق، یو
 گفترگر بهکتری نهم. یکی له نندامانی وطفی حکومت له نندامانی وطفی کورد
 نهمی: «نپوه دهمانان نپه، چار دهورتان به دوژمن گهراوه، تگتر یون به حکومت به
 کوی دا هاتړو نهکمن». یکی له نندامانی وطفهکمی شیخ محمود نطی: «له حکومتی
 نهمیچره (سیرا) نهمسین به کوی دا هاتړو پکمن»

له دهمیگردنی شورشی نهمول دا نهم ناوچه به یو به یکی له پتکه سهردهکبهکاتی
 تا لغت یونی پارتی، بارهگای مهکستی سیاسی و، لی سلیمانی له تشکوتکمی
 «مالومه» یو، تا ناشیتالیش بارهگای هیزی رزگاری له «سورگلو» یو. یو هویوه
 ناوچهکه زوچار یوردومان کړاوه. هوشی کورداپتی له نار دانیشتوانی ناوچهکدا به هیز
 یو.

کاتی خوی کاکهممی تلان سروزکی جافهکاتی نهم ناوچه به یوه و، دوی نووی
 له سهردهی شورشی نهمول دا له دهمندی بازمان یو کورلوه، کویخا سایللی برای
 جیگای گرت یوه. کویخا سایل له شورشی نهمول دا پشمیرکه یو، دوی ناشیتال دور
 خرا یوه یو «روطبه» له خواروی عراق. پووندی خپلهکمی هشتا له ناویان دا ماوه.
 سهردهی شورشی نهمول هندی له خپلکی دولی جافتمی پشمیرکه نهم و،
 نهمیش له سنگترگرتی ناوچهکاتی کاتی ساره و ریگای دوکان و دهمندی بازمان دا
 بهشدار نهم. که لروکمی عراقی دپته سرمان و یوردومانان نهکا، پلاوی لی نهکمن.
 ناحزهکاتیان یو کالته یی گردن، بالوربهکیان یو هلیست یون، نهمان وت:

یا شیخ سایللی عورالاتی

لاکم دروژکمی یو هاردانی

زو پگمعه پاخیانی

شهرم یی ناکری له گله ناسانی

بو به کسمپښ چار، له تهمیزی ۱۹۶۳ دا من ثم ناوچه‌م دی بو. به‌مېس لور کاتدا بو پری دونداه‌تېپوه خبرېکی هېرش بو بو سر کوردستان، نو کاته پاره‌گای مه‌کتېبی سیاسي پارتی و پاره‌گای لقی سلیمانی له تشکیل‌وتدکې مالومه بو. لېسراهم محمد سکرته‌ری پارتی و، علی حمیدی لېسراوی لقی سلیمانی بو. نو زماڼه من خوندکار بوم له زانستگای به‌فداه، له سکرته‌ری پکېتی قوتایانی کوردستان بوم، دواي هلکیرسانوې شعر له به‌فداهه هلات بوم بو هولیر و، به دشتی هولیر و کړېدا گټراپوموه ثم ناوچه‌م.

بو دومین چار، له شپاتی ۱۹۶۶ دا سړدانی ثم ناوچه‌م کړد بو. لور سالدو کونگرې به‌کېتېبی قوتایانی کوردستان مان له مزگوتدکې چرخ‌ساخ دا به‌ست، له سرانسرې هیراقوه نویتری قوتایانی کورد به‌شدار بون، تضانت له شاره‌گانی خواوې هیراقوه وه‌کو نوحانیه، قلم‌صالح و عماره نویتری ری‌خستنه‌گانی به‌کېتېبی قوتایان هات بون. علی حمیدی و محسودی حاجی تولیق له گردنوهی کونگره‌که دا به‌شدار بون. نیمه له کونگره بون، که راگرتی شعر له نېوان شورش کورد و حکومتی هیراق دا راگمېنرا و، گفترگوی بارزانی - عارف دمی پی کړد. نومش سړدای لغت پونی پارتی و، هلکیرسانی شعری ناوخر بو.

لورسواو تا نیستا ناوچه‌که هندی ټالوگری به سړدا هات بو. به تایمېتی نورسا ناوچه‌که دارودهرنی زور زیاتر بو، دله‌که داری زورتری تپا بو، نیستا روت بو بو. به‌رومی ناوېی ناوچه‌که کم و، ناستی گوزهرانی دانیشخوانی نرم بو. «خلوژ گردن» له کونوه پدې له پېشه پر دواسته‌گانی خلکي ناوچه‌که بوه. خلوژه‌گاتیان له بازاره‌گانی سلیمانی و کمرکوک دا ساخ گردونوه. خلوژ داری ناوچه‌کې کم کړد بوه.

سړدای شورش حوزه‌بران ژماره‌پدې زور له پیاوه ناسراوه‌گانی ناوچه‌که بون به پېشمهرکه. کړېدا عبداللای چرخ‌ساخ، عبدالکادری هلمدنې، سلیمی قلم پاشا، لقی ساهلی پاخمیان، حاجی عزیز قاسمش، حاجی سلیمی قاسمش... نمانه زوربان له سر داوای علی عسکری چه‌کبان هل گرت بو، پلام کمال کمرکوک و شهرکوی شیخ علی سرگسلر که نمانی ق م بون، له نیراتوه دېنوه و، چوپونه بن کلیشمانوه هندی‌کیان، به ناسی نیرس و، به پاره و، به لقی سیاسي و پېشمهرگاپتی به‌ز، تفره داېون گرد بونان به قم لواته: لقی ساهلی پاخان و سلیمی قلم پاشا.

جمیعی هیراق چند لشکرکېشپه‌کې بو سر ناوچه‌که کړد بو. هېرشه‌گانی

جیش یک له دوی یک بهره‌وام بر. جیش له هرجی یک تشکا، یا هچی دس
 نشه‌گوت، تولی له خلک نه‌گوده. لم هیرشاندن چندین هارولانی له گونده‌گانی؛
 شارستین، پاخیان، سیدر، هلمیره، سیکانان، دولی، خورخوره، لایش، سرگلو،
 سرتنگ... کوشت بر، لعوانه؛ ملای گوندی شارستین؛ حاجی ملا رسول مستفا و،
 ملای گوندی خورخوره؛ ملا محمود نیمساحیل. له شارستین ۶ کمپانو و چند
 پیایکی کوشت بر. لم هیرشاندن به زوری هالیکر پیران به کار نه‌پنا. گوشایکی
 زوربان خست بره سر دانیشتوانی ناوچه‌که و، پیشمرگه‌کانیان به تعروی سفطت کرد
 بر. سختی ناوچه‌که له بهره‌می جسر جولی هالیکر پیران کتلکی لوتوی نصایر.
 دلاکی درز بر هاردان بهره پاخیان و ناوچه سفطت‌کان له بهره‌می تاکتیک تاز
 دانه‌زوی سورتوره و هیری و نیشتموی ناسانی هالیکر پیران کتلکی نصا بر.

له نهایمی تم لشکرکشی‌هاندن زوری نوانی سر به قم برن به سرکرده‌ای
 فنی سمایی پاخیان به کومل تسلیم به رژیم پرنوره. شیرکوی شیخ علی پش
 تسلیم بهره و کمال گورکوی پش گرا بهره نیران. به دوی نوانی دا کوی‌شا
 عبدوللا و حاجی سلیم و حاجی عزیز تسلیم پرنوره. له راستی دا نمان پیر و به سالا
 چو برن، لیری تم جوره پیشمرگه‌ایته نیرن و، هرگی نیر زحماتی و شاخو
 شایمان نشه‌گوت، دوی تسلیم پرنوشتیان به دلسوزی مانوره. گنده‌کاتیان هان نندا برن
 به پیشمرگه و، خرم و عشیره‌دگانی خویان هان نندا هاوکاری له گدل پیشمرگه بکن.

■

من که گمشتمه ناوچه‌که همو فرماندهی گوت و مفرزه‌کان و، کادره‌گانی
 هریمه‌کم بانگ کرد.

هندی له فرمانده‌گانی هریمه‌که له گدل خرم گرا پرنوره، لعوانه؛ عبدولقادر
 هلدنی، حاجی محمودی گوریدی، علی نامنه‌خان، عوسمانی قاله منوره، کریمی
 داده سفند... نوانی ترشم بانگ کرد. ورده ورده هموین پینا برن؛ صلاح سفید
 «چاوشین»، جمالی علی پاپیر، محمود «نهمز»، هلمو سفید «هرسم»، حمیدی
 مامه سلام، جدالی کوی‌شا عبدوللا، نیمساحیل گوریدی، علی مام محمد و، مام
 محمدی حاجی محمدی قهره‌ایته.

هریمه‌کم گروگرت و کیشی قولی تی دا بر.

- نو ساوه‌ی همو بهره‌کان له برادوست برن. نمان به نازوی خویان
 کاریان کرد بر. کسمان کاهیزی نوی ترانی نطویند بهره. برملایی و پاشاگردانی

بلاو برهوه. به زور و به بیانونی پوچ پارهمان له خنلک سفند بو. له همدی جیگا به بی سرچ و تاوان له خنلکیان دا بو. همدیکیان سرسره‌پیشان گرد بو و، به ناشکرا عارمکیان خواره برهوه. نغمش بو ناویانگی پیشمرگه و ده‌کیتی خراپ بو.

- ده‌کمی پیشمرگاپه‌تی له ده‌ک نغمچو، به گوری همر فرمانده‌یک جی‌اواز بو، همدیکیان زور و همدیکیان کم بو. له سمر پله و پایه مصلاتی پان نه‌کرد و، زوریان نه‌پاتوست به فرماندهی کسرت ناو پسرین و، کسمیان همر ناصاده بی ناوی فرماندهی مسطرزه بی. همر ده‌کهمان نه‌پوست خوی به تنه‌یا پسرینه‌وه و، چاوی لهرپسینوهی کمسیکی له خوی سرورتری لی دهار نه‌بی. ناوچه‌که پر برهو له مستول.

- پیشمرگه‌کان و فرمانده‌کاتیان تیکلاو بو له خنلکی سلحسانی و، خنلکی ناوچه‌که. شان‌په‌کان و لادی‌په‌کان ناکوک بو و، ناصاده نه‌پون سمر بو ده‌کتری داپنه‌پان. گالتمیان به ده‌کتری نه‌کرد و، کاره‌گانی ده‌کترپان تیک نه‌دا. همدو‌کشیان پر جولانه‌که پیوست بو. بی پیشمرگهی خوجی کارکردن له ناوچه‌گدا دژوار بو.

- همدی له فرمانده و گاده‌رکان تفنناسی کوسله و همدیکی ترپان تفنناسی بزوتنه‌وه بو. همر ده‌کهمان هولی نه‌دا پیشمرگه و نغدام و لاینگر بو ریک‌خواره‌کمی خوی زیاده‌کا. پر نغمش زور جبار له ناو خنلک دا دژی ده‌کتری نه‌دان و، ریگای ناراستیان نه‌گرت بو په‌یزگردنی خریان و لاوازگردنی لاینه‌کمی تر.

- قم لم ناوچه‌پدا گز برهو، بهلام هیزیکیان له شان‌ا‌یز و هیزیکیان له سورین مایو. چارویار بو راوودوت نه‌پننه‌وه بو تم ناوچه‌پش.

حاجی حاجی نه‌پراهیم داترا بو به جیگری من و، راهری سیاسی همرم. نه‌وش کاره‌کمی خوی به دل نه‌پو. نه‌هاته همرسه‌که و، له ناوچه‌ی نوکان مایه‌وه. زوری کاره‌کان کسوت بره سمر شانی خوم.

هولیکی زووم دا تم گه‌روگرلشانه چاروسر یکم. نه‌پایی له نیوان کوسله و بزوتنه‌وه د‌روست یکم. چنده جاری کیه‌ونوم به فرمانده‌کان کرد و، چنده جباریکش کیه‌ونوهی گشتیم به زوری پیشمرگه‌کان کرد. نو گاته، بو خو‌پاراست له همرشی کتویری هیزه‌گانی جیش، نه‌پو شه‌وکی له دی دهر به‌چین و، به‌چینه شونیکي نه‌پنی قایم تا نه‌واره خومان حشار به‌دین. لم ساوه‌پدا به کیه‌ونوه و کسه و پاسی سیاسی گشتیه‌ره خمریکم نه‌کردن. زور چاریش همدی تیره و تاریک و لیزمی باران و کیه‌وی به‌تر، هلی پر نمره‌خسانین، به ناسوده‌یی و نازادی به روژ، له ناو ناوایه‌کان دا به‌پننه‌وه. سالی ۱۹۷۷ مان به ری کرد. شعری سمری سال له مرگوت‌ه‌کمی چرخماخ برین.

بر نیمه نهمشوریش و مگر شوره‌گانی تر بو. «گریمس» و «سری سال» لای خملکی چرخاخ و، لای زردی پشمرگه‌کان هیچی ننه‌گمیانده.

نومندی لای کورم گونه‌گانی چرخاخ، سالومه، هلدن، چالوا، گریزله، پاخسمر، قزلغر، قمران، خضره... گراین. له گمل رش سپی و پیروماتولی ناچه‌که دانیشتم. دانیشترانی ناچه‌که به گشتی پاش بون، به روی خوشه پشوان‌پیان لی نه‌گردین و، له همر رویه‌گوره هاوکار‌پیان نه‌گردین. به دلسوزیه‌کی قول و پیروشیکی بی نمنازوره پشترانی‌پیان له جولا‌نوده‌که نه‌کرد. همر کاریکی سخت و خسترم پی نسیاردن، به تاییدی هاوچی سلیمانی. بی دودی و سلیمنوه بهمان تلغام ندام.

حاجی قادری سالومه، یه‌کی له کسایته ناسراوه‌گانی ناچه‌که بو. پیروکی کورد‌په‌روم و، دلپاک و قسه خوش بو. به ناردنی وشو «دینگله» توره نهمر. همر کس بیوتابه: «دینگله» چنوبیکی به دایکی نندا، نو کسه جبر کسبک بویه و له همر پله و پایه‌ک دا بویه. زورچار سمران نه‌کرده سمری توره‌پیان نه‌کرد و، نه‌پیان وروژانده. هندی چار دوی چنودان پشیمان نه‌بوره و، له داخانا نه‌گرا. به گورائوهی نیمه و، گمبختنی چه‌کی نری و، ریکختنوهی هیزه‌کان زور خوشحال بو. له ماله‌کمی خوی میوانداری کردین و، بر وژنی دواپی چو بر سلیمانی بر توهی نو هواله خوشانه‌پیان پی گمبختنی. له سلیمانی، به تاییدی له ناو بازار دا، ناسپاری زردی هیمو.

حامید حمه نهمین، گمبختنی پاخسمری، قادری ریکختن بو له ناچه‌کندا، نندامی کومله بو. خوی به تنیا نه‌گرا و، تیکلاری مفرزه‌کان نهمر. بو خوپاراستن پشی به خورشاده‌نره نه‌بست. چند کادریک لیم پاهتیمان هیمو. تمش کاریکی راست نهمر. ناموزگار‌پیان کرد بو خوی به تنیا نیی و، بو سلامتی خوی همبسته له گمل یه‌کی له مفرزه‌کان بی، ناموزگاریه‌کمی له گوی نه‌گرت بو. له هیرشیکی جمش دا بر سر ناچه‌که گرا. خوکی نهدام درا و، له موصل نهدام گرا. له «زندانی موصل» وه چند نامیه‌کی نویی بو، غرنی نازایندی بو.

ساموستا عزیز محسود، داترا بو به لهرسراری لقی کمرکوکی یه‌کیتی، نهمر به‌جسته پیری قمرдах له‌یوره کاره‌گانی تلغام بدا. نه‌یوست له پیش دا به‌جسته‌یو بر سلیمانی پشر بدا و هاو‌یکانی بیینی و، له‌یوره به‌جسته ناوچی قمرдах. نهمم به هلد زانی نهمم بر هندی له هاوری گونه‌گاتم، له‌وانه شازاد و، جهمال تا‌یر نویی. هندی «مارک» ی نمانیم له مامجملال و مرگرت بو بو خیرجی همرم دام به عزیز پینا به شازاد برمان بگورنوه.

زمرده و دهرزی

نمبر همر پیشمرگه‌کان پیش نموی دنیا روناک بهیستوه له خبر هستن، نانی ۳ ژم له گیل خویان هملگیرن و، له ناوایی دهرچن و، بهن بر شونیک قیاسی چولی نوازراو، لومش به دروایی روژه‌که له حالتهی نامادهیی دا بن بر رویمروپونموی همر رو داویکی کتیر تا تهراری.

خو ناماده‌کردنی تهراران بر چرنوه ناو دی، تینجا پلاو پرنوه و داسیزان بر نان خواردن و، کپونوه بر دانانی حمراسست و کمبیتی دهرزی دی و، نوستی پر ترس و لغز و، دستانوه کپونموی شه‌کی بر به جی هبستی ناوایی پرمو شونیک چولی نوازراو... دیارمروپونموی روژانی همران ژان همریکی ناخوشی لای همران دوست نه‌کرد. بر نموی توشی بیزاری نهن و له ژانی پیشمرگایهتی ورمز نهن نمبر راهیری سیاسی یا گادری ناوچه‌که پاسیکی سیاسیان بر پکا، یا شتی له تدهیاتی پدکییان بر بخوینستوه. سمره‌ای نموش، هندی کس پاش ماویمه‌ک لم جوره ژانه مانتو نمبر، نه‌گبسته بهیرودهیی نهمجوره خباته، وازی له پیشمرگایهتی نه‌منا.

له پدکی لمر هیرشانددا که جهمش و جاش پهرده‌وام بز ناوچی قهرده‌اخیان نه‌کرد، دو پیشمرگه: پدکییان لادیی و نموینده‌وار و، نموی ترهان شاری و خوینده‌وار، بز نموی خویان له هیرشه‌که پشارنوه، پیکوه به «شاخی زمرده» دا هملنه‌گیرن. پیشمرگه لادییه‌که ناوی: شاهز (حسبی تله) بر، خلکی گوندی «دهره‌ژین» بر له تونی پاهای لای دهرینده‌خان. همر ژانی خوی له شاخ به سر برد بر. له ناشیتاله‌کمش دا نه چو بر بز شار. خوینده‌واره‌که، خلکی سیاسی و دهرچی کوللیبی ناداب و، له ریکخستی کوسله برور، له کتیه سوره‌کی «ماوتسیتونگ» دا، چپوکی پیاوه پیره‌کی خویند برور، که چرن کپوکی له بن هتا بر. له گیل نموش دا له شاهزی پرسى بر: «زمرده به دهرزی کون نه‌کری؟»

شاهز و هلامی داپوره: «زمرده چرن به دهرزی کون نه‌کری؟»
خوینده‌واره شاریه‌که وت بری: «تیشه‌کی نیمه وه‌کو توه واپه زمرده به دهرزی کون بکین!»

همنه‌کی تر قسبی لم پاهتی بر شاهز کرد بر تا روخاند بری و، به پدکوه چوین بر دهرینده‌خان تسلیم پرونوه. شاهز پاش چمن روژی پشیمان بهیرو و گهراپوه شاخ، سمرلنوی برور به پیشمرگه.

له گڼل همو ټور ناخوشېدا، هميشه لواندي نعمان بو پېشمېرگا پټي زوږو
بون لواندي وازيان له پېشمېرگا پټي نعمنا. هېزه که تا نعمات زېادي نه کړد و گورو تر
نېو. مېرزه کان لېموزانه و لغرمالغ نېون و، پري نه کړان بو ستوري چالاكي خويان.

❖

دوژمن هېزه کي درندي مشق دادراوي گورو هېو. پلام نېسه لېرگېه کمان
نېو پېشمېرگي نوي مشقې تي دا بکا. زوږ لواندي نعمان بو پېشمېرگا پټي په کار
هېناني تفنگ و ترکه کاتي پېشمېرگا پټېيان نشغزاني، چ جاي سر و، هېرې و،
خېاراسان و گشانهوه.

همو لېرماندي مېرزه بېک نېو وډکو ماموستا پېشمېرگه تازه کان لېري کړد نېوه
و بستنوي تفنگ و، پاکړد نېوه و، په کارهېناني بکا. هروډها لېري نېشک گړن و،
ريگاوېشغني شوانه و روژانه و، درچون و وړياي و چار هغستني پېمانيان بکا...
زوږ شتي ترېش ټېو خوي له زياتي روژانه و له ټيگوتون و دېراز بون و بوسدا لېسر
هې.

❖

له کورنوي کومېتي سرکړد پټي دا، هومري حاجي عبداللا په لېرماندي
هېرې قېرېداغ و، لغومري مېچېد سولتان په لېرماندي هېرې دېشتي کورکوک دانرا
بون.

پلام لغومر ټور پېرگړد نېو پټي په دوو غسټنوه داننا له ناوېه که. وډکو خوي
نېوت؛ حېزي نه کړد په پېشمېرگا پټي له شاربازېر پېنېستوه، نه ک پېرژېرېن پلېي
پېشمېرگا پټي له ناوېه کي تر پېرېتي. له سر داواي کومېله بو يو په پېشمېرگه و، له
سر پېشناري ستراني کومېلېش، دواي مشغومېکي زوږ له گڼل ستراني پېژننوه؛ دانرا
بو په لېرماندي هېرې کورکوک، پلام لغومر خوي پېروشي هېچ «نېلېتزامېکي»
حېزي نېو. هر له شاربازېر ماېوه.

لغومر له جېمېشي هېراق دا تلېسېر بو يو، له شورشي ټېلېول دا بو يو په
پېشمېرگه. کورېکي نازا و دسپاک و دلسوز بو. پلام کاېرا پټي ساوېلکه و کدللېرق
بو. لواندي له گڼلي بون په ناساني کاريان تي نه کړد. زوږي حېز له نازارداني خلک
نه کړد. نېو يو هر دي په ک چنډ کسېکي لېلاکه نه کړد و تشکاتد، لاي واپر مستول
بوچېره هېيت پېنا نکا. دېولېکي زوږم له گڼل دا واز لم خوه پېني.

په دېزايي ريگا له گڼل هومر پېکوره بو، هېچ نارنويېکي نېو پېي بو

قمرداخ و کاروباری همی قمرداخ و دیگری، تاقیتی له پیشمرگایتی چو بر نمیرست
ریگه بدری بچی بر دمروه. حزی ته کرد جاری هر له گدل من پیمیتوه. شوی راستی
بی بر من یارستیدم کی پاش بو. لور روهو نامسمان بر کاک نارام نوی، من
بسروراکانی خوم دهرای هلموهری کوردستان و جولانوه که بر روئ کرد پروه و،
هولم دابو زور لور که ناراستانی پی یان گمباند بو. راست پکسموه. وهامی نامه گانی
بر نویستوه و، مفرزه کی ناره بر پشی همیسه گمان لور چه گانی هینا برمان بریان
بنهرین. مفرزه که بریتی بو له شمال (شیخ محمدی شیخ محمدی باخ)، روستم
(حسن محمد) و نازه محمد غریب و، چند پیشمرگه کی تر. پشه کی خویان
و مرگرت و گرانوه. له گدل کاک نارام را یک کسوت برین، دوی ریکستنهوی
کاروباری همی قمرداخ پیمیتوه بر لای نیمه و موده که به پدکوه برین.

■

سرمه ای ترووشی هوا، ناویناو هیزه گانی جیش هیرشیان نهینایه سر
گونه گان و بر دوزمنومان به هالیکر پتر داتیمین. نیمه هولیکی زورمان ندا توشی
شر و پیکادان نهین. بو نو مهسته حسابی سنوری جولانی لپوگانی ناوچه گمان کرد
بو. له سنوری هر لپواید که دا چند روئکی کم زیار نهینایهوه. هر که نمان زانی
زانیاری توار گمشوئه نیستخاراتی لپو و کاتی پلاماردا لمان هاتوه، نمان گویزایهوه
بر سنوری لپواید کی تر. به مجوره خومان له رویرو پتوره تپاراست. له گدل تروش دا له
هندی شون هندی هیزی چرکمان تی ته کوتن و توشی شر نهین.

■

کاروباری همیسه کم تا نهینایه که ریکستنهوه. سرمه اندی کسرت گان و
مفرزه گانیان و، سنوری کارکردن و، دهسلان گانیان دپاری کرد. خومان ناماده کرد
پروه شارباژر بچین.

جادی سلحمانی - چوارتا ناوچی جانی له ناوچی شارباژر جیا ته کردهوه.
شارباژر خوی ناوه کی سهره: «شار» و «پاژر» هر دو کبان پدک معنایان هیه. پی
نچی کاتی خوی بازاری کسین و فروشتن لم ناوچه مدها بوی، به تاپهستی چونک
سرمه کی درو پتکی نصارتی پمان له قهلاچولان بو.

نواره پدکی درنگ چینه «سهرمیرگ» و، شو به ناو «دهگران» دا له جاده که
پیمیتوه بر ناوچی شارباژر. روانی چراکاتی شاری چوارتا، ناوچی قزای شارباژرمان.
لی دپار بو. له سرمه کی نصارتی پمان دا «قهلاچولان» و، له سرمه کی تورک دا

«سپتدک» ناومندی پرمومهرایندی شاریازیر بره. دوی تیشکانی شورشی شیخ محمود،
تینگلیز ناومندی قیزاکی گواستوتوه بر «چولوتا».

پومندی کوملایندی له شاریازیر پیشکوتوتر بر له چار ناوچهکائی تردا. تیره پا
هرزیک کوملایندی دپارکراو له ناوچهکدا زال نمبر. بهلام ژساره‌پکی زور بنصالی
شیخ له هندی له دیهانهکائی دا هبون. زوی جوتساره‌کان خاوسی زوی و رز و باخی
خریان برن و، سوره پرمهمیکی سوره‌کیان بر.

شاهزیر نریک بر له سلیمانیه. هاتوری خلکی ناوچهکه له گنل شاری سلیمانی
دا له کونوه بهمیز بر، هندی له گونده‌کانیشیان له چار گونده‌کائی هندی ناوچی تردا
پیشکوتوتر و خوشتر بر، خوندواشیشیان زورتر بر. له هندیکیان دا قوتابخانه،
تسارخانه، حمام، دوکان و چاپخانه تی دا بر.

له شاریازیر به پچموانندی ناوچی جالفتیهوه پیشمرگهی خوجیی مان کم بر.
زوی لیرمانده و کادره‌کائی خلکی سلیمانی خریان بر تم ناوچمیه نه‌کوتا و، لم ناوه کو
پومونه. دستیان ورتدابه کاروباری به‌گتسیهوه. بر نموی خریان جیگنیاں پی لیژ
نمی، حزمان نه‌کرد خلکی ناوچهکه بن به پیشمرگه و، له پلسی پیشمرگایندی دا
سر بکون. چنگیان، بزه‌بان، هازمان، گورگدر، ولیدور و، بنایله... لور گوندانه
برن که به زوی پیشمرگه‌کائی سلیمانی لی کو نمبروه. شایه‌کوی «بنایله» مصطکی
مشهوره. پرمیرد له «گالته و گمپ» دا به دوی پسی کرده.
ناوچهکه چند شاخکی گموی لی به.

گونده‌کائی چنگیان، نودی، باراو، حاجی ماسند، پارزان، دولهسو، هومیله و
هولو له دوی شاخکی پمزدا دوست کرا برن، ناومراسته‌کوی گلی بر. «گلی» دی
به‌کی چند مالی بر به هری هومسی پمروه ویران بر. شاخه‌که دارو دومی چر و پری
لی ما بر. دانشتوانی هندی لم گوندانه هوموی شیخ برن. زانای به ناویانگ، «شیخ
مارف» له گوندی نودی له دایک بر.

شاخکی ترهان «که‌تو» ه. گتو شاخکی داپراوه له شاخه‌کائی تر، بهلام سخت و
پر له داره. له پهلکان دا مکرگای خوله پیزه و چته‌کائی بر.

شاخکی گموی تر «کوبه‌کاژاو» ه. وشعی «کوب» له ناوی چند جیگای ترش
دا بر گوی نه‌کوی. وه‌کو : کوبه‌کاژاو. کوبه‌دای، کوبه‌کوب، کوبه‌س، کوبی گمپله،
کوبه‌ک...
■

قم له ناوچهی سلیمانی

هیزه‌گانی قم کشارونه‌وه یو سیه‌یل. خویان له گوندگانی شاخی سورکیو لایم کرد بر. له مله‌بندگانی سوران دا له چند چیکا‌ه‌کی کم ما یون په‌کیکیان نم ناوچه‌یه بر. عهدولملیک علی هوسمان و ستاری سعید خلیل له پهرسه ناسراوه‌گانپان یون. ستار له سر داوای کومله و عهدولملیک له سر داوای بزوتنره هات پونه شاخ و بر یون په پشم‌مرگه. له سر نومی پلوی پهری لپهرسراوه‌تپیان نهدرا پویه؛ وازیان له په‌کیتی هینا بر. یون به قم.

نم تاقه جگه لودی له روی سیاسیه‌وه له گل نه‌ه ناکوک یون، وه‌کو پاندیکی ناسیاسی چهره ده‌ستاران له گل خلک نه‌کرد. خسرک یون نابروی شورش و پشم‌مرگایه‌تپیان نه‌برد. پاری زویان له خلک نه‌سند. ریگاپان په کاروانی قاچاقچی نه‌گرت. له خلکیان نه‌دا. خلکیان نه‌گرفت. لودی خراپتر ده‌سند یان نه‌کرده سر ناسوسی خلک و، له مالی هندی له پیارماقول و ریشپه‌یه‌گانی ناوچه‌گدا په تیزی پهری خواره‌نوه و راپورده‌نپان ساز نه‌کرد.

نهر گانی نوه هات یو چارصر بکړن.

چند نامه‌په‌گسان یو نویسن که؛ یان بگن‌نوه ریزی په‌کیتی، یان ناوچه‌که به جی بهیلن یون یو پادپان، پاخړه خویان یو شر ناماده بگن. په دروی پاسی ره‌تاری قم مان پراسر پشم‌مرگه‌گانی په‌کیتی و، گوشتنی نه‌پراهم عزو و، هاوویکانی و حسین خورشو و هاوویکانی مان یو نوی یون. هیزه‌گانپشان کو کرده‌وه و سازمان دان یو په‌لاماردان و راوانانپان. کسی داده مننه دوستی ستار یو نامه‌گانی برد و هندی راسپارده‌شی یی یو پپیان پلوی. ستار و هیزه‌گمان کو یونودی ناوخویان کرد یو بریاران دا یو تسلیم به‌نوه.

کهریم ده‌لامی نامه‌گانی هینا‌نوه. ستار نامی یو چند کسی نوی یو لوانه؛ ماسجیدلال، علی عسکری، طاهیری علی والی، عومری حاجی عهدوللا و، من و چند ناسپاوکی پشم‌مرگه‌کی. له نامه‌گانی دا زو به کوزی و دوستانه نوی یو؛ پاورمی به قم نه تا له سر توان شر له گل په‌کیتی پکات، به جوانپشی نازانی به‌ته ناو په‌کیتیه‌وه، له پهر نوه مه‌پان یو پشم‌مرگه‌گانی په‌کیتی چول نه‌گات، خوی و همو توانی به کسی نه‌گن تسلیم نه‌پشته‌وه. پهن‌دیپان له گل حکومت کرد. چند هالیکو پهن‌کیان یو نارود یو ... لودی خوی و عهدولملیک و همو پشم‌مرگه‌گانی له‌گلپان یون به کومل سواری هالیکو پتر یون روشتنوه.

نم خستمان به بی مانند بون له کرل بروه.

صلی چارتابی زو خوی لی دزی بونوه و نامدی بو نیمه نوسی بو که: نو
ناپوی تسلیم به رژیم بیستوه و. نیموی بیته ناو ریزی پیشمرگه‌گانی به‌کشیته
خزمتی گله‌کشی پکا. جمالی صلی باپیرمان نارد بو پیشوازی و به‌خیر هیناتی. صلی
چارتابی هاته ناو پیشمرگه‌گانی به‌کشیته. پیشمرگه‌کشی لهرشاده و وریا بو.
شارمزی زوری له هیلگرتنوه و داتانی مین دا هیر. گراهه فرماندهی گهرت و درایتر
به فرماندهی تپ. به دلسوزی و نازایمی ترکی قورسی پیشمرگایمی به جی هینا تا
شعید بو.

چکه لم نالسی تسلیم بونوه که نوازرا به هیزی سرده‌کی قم بوسیردین، دو
نالی تریان ماهین؛ نالسیکیان پاشاوه نواتی نوکان بون له دورویری سرده‌شت
خربان پنا دایر. نوی تریان به سرکرده‌ی نادر هورامی بنکیان له شاخی سورین بو،
که تنگایش نمون نه‌چرته دزی و مریوان له تهران.

هیزه‌گانی هری پیشمر چونه سر نواتی ناوچی سرده‌شت. پاش کسمی
تلقوتوق هندیکیان گرتن و هندیکیان چون بو قورایی تهران و. نواتی تریان هاته ناو
ریزی به‌کشیته. هلمشاندنی هیزه‌کشی نادر هورامیش به هری‌کشی کاک طاهر
سپهره‌را بو. بلام کاک طاهر هیشا له لای م س بو نه‌گرا بروه هری‌کشی خوی.

■

نوروی ندمی کوردی

هندی کسم راسپاره بو روژنامو گولاره کوردی و هری‌کشی کالمان بو بنهرن.
هسو روژ چند جاری نوتوس‌یل له سلیمانسه نه‌عات بو گوندگانی شارپازیر، به
نایمی بو چنگیان. نسه له لایه‌کوه قازانچی هیر، ناگاداری هواله‌گانی سلیمانی
نمین و. پرسیته‌کالمان بو نه‌ناین، له لایه‌کی ترمه زانی هیر چونکه هواله‌گانی
نیش به ناستی و خرابی نه‌گیشته حکومت.

روژیکیان توپلی گولار و روژنامم بو هات بو. به‌کشیکیان گولاری کوردی
«همان» ی به‌فدایی بو. له لایه‌ری دایه‌رگی گولاره‌کدا نویسنیکی کورتی تی دا بلام
کرا بروه به بونی کوچی دایی کاپراپه‌کوه، ده‌کو نویسنیکی گوره و روژناموانیکی
زل و ندمیکی مغزی... کورد زورمان هیل دا بو. من نو تاوم هرگز نه بیست بو. له
دلی خوسا وتم؛ رنکه نو ماهه‌ی من له کوردستان دور بوم، نم و چند کسی که
هملکوت بون و، من نهان ناسم. کوره‌کسمان همریان خوندوار بون، لم پرسین؛ نم

نوسفره گمراهه کی به مرده؟ کمپان نمان نمانی و نمان بیست بو. به کیکی قسه خوش له گوره کدا بو. سهری ونه کی کابرای کرد و. نوسینه کی خورنده و. و. «نزانی نسه له چی نهچی؟». و. «له چی؟». و. «له سهر درگای هندو «مطها» نوسراوه: «الفاته العالمیه المشهوره والراقصه الساحره المرفوه... فوفو. به لام فوفو کی به؟ خاوه می مطهاکه همر خوری نمانی. نمانی لهو به به به»

■

پولیس و پیشمرگه

شهرکیان له حاجی ماسند بوین. به کی بو له ساردترین شهوه گانی نوساله. ۲۰۰ کس زیتر بوین. له مزگوتهدا نوست بوین. له ۴ لاره حرمسان دانا بو. منیش همر لهوی نوست بو. درنگانی له کانی گورینی نیشکره گان دا له مشتومری هندو پیشمرگه خهبرم برهوه. پرسیم: «چه؟». به کیکیان و. «به کی له حرمسه کالمان دیار نه؟». هسستم کموته پرسین و گهران. چند مفرزه به به ریکاگان دا ناره دوی حرمسی هلاکو بکون. لهرای نه کون. به کی له باشترین تفنگه کانی له گیل خوری برد بو. دوی لیکولینوه درکوت نسه پولیس بوه چند روژی لهوو پیش هات بو بو پیشمرگایتی.

زور گنج نهان بو پیشمرگایتی لهوانه هندکیان منال و هندکیان پولیس بو. لهو کاتدا گنجی هیرالی که تمینی نه گمشته ۱۸ سالی له پاتی به جیهانی خرمهتی همگه می نه توانی بی به پولیس. ماهی ۴ سال به پولیس نساوه. معاشکی باشتی ویر نه گرت و حسانوه و شهوانی زورتر بو. کاره کشی به خرمهتی همگه می بو حساب نه کرا. همر پولیسک نهو به پیشمرگه و تسلیم نه بوهه دهیچی «تسح» یان نه کرد. هندو پولیس نم درهفته به هیل نمانی نهات ماهیه کی کورت پیشمرگایتی نه کرد و له پر به ده بوهه تسلیم نه بوهه بو نهوی تسریحی بکن. هانچوی نم پولیس - پیشمرگانه کاریکی خراپی له دوهی پیشمرگه گانی تر و له ریکفستی پیشمرگه می مفرزه گانیان نه کرد. ناچار بوین چند مرجیکی قورس بو و مرگرتیان دانهین.

هاتی خالد سعید و شیخ حسین

له گوندی حاجی ماسند بوین له نیک بهرزه به نامه کی د خالیدمان بی گهشت. د خالید و حسین به شیخ و پیشمرگه باده به گان گهشت بونه شونیکی نیک نه. پیشمرگه گان دانهان به خوانا نه گرت بو له برادوست بهتوه. بهیان وهر

زستان له همدو هیزه‌ګانې ټنګ داتیرین له ژیر ګوشاری سر وشت و تم دا پم‌شان نهن. بریاران دا پر یو پسر بردنی زستان پته ناوچه‌ګانې هغولیر.

چولکر دنی برادوست هلمه‌مکی کوشنده پر. په‌ګیستی له پدهاردا نرغه‌ګی دا و، توشی کارصاتی هه‌ګاری پر.

له ناوچه‌ی خوشناوختی هیزکی زوری چه‌شپان له سر کو پویووه. کشاپونوه کوسرت له‌یوه بریاران داپر له گومی دوکان پهرنوه پر ناوچه‌ی سلیماتی و، په تایمندی پر ستوری همدکې من. نیوانی من له گدل همدو‌ګیان زور خوش پر، همدو‌ګیان په دوستایمندی من خوشحال پرن. له دهموی گونډی حاجی مامند پیشرازیه‌کی گورمان لی کړن. په تایمندی چونکه شیخ حسین و پیشسرکه پادېنیه‌ګان پر پدکم حار پر پته ناوچه‌ی سلیماتی. سرلغزی له گدل د. خالد و شیخ حسین په‌ګمان گرتوه.

»

پاسوک

له گدل جلالی حاجی حسین ناسپاوسان نه‌ګمراپوه پر سردای شسته‌ګان. نر کاته همدو‌ګمان هیزه‌ګار پرن. تازه شورشی نعلول دوستی پی کړد پر. له خضای ژیرزمینی سردمی «زعمیم صدیق» دا په‌ګنریمان ناسی. نه‌ګمچی دواپتر جپاوازیی هلمیستی سیاسی پر په هوی نهمی همر په‌ګمان ریازکی جپا له‌ی تر پگری، پلام برابته‌ګمان همر سایو. تنانت له روداره‌ګانې ۶۶ دا من که ناچار پرم غرم پشارمده، ساه‌پدک له سالی توان پرم. جلال په پسرپاوه نهمی پر چر پره ریوی «کالیک» موه، پلام په دلسوزی خرمندی خوش و پازانی نه‌کړد. «کالیک» چاران خری ناشکرا و، نندامه‌ګانې په ناشکرا کارپان نه‌کړد، نندامه‌ګانې لمړی «خوششاردان» و «دزه» کړد پر له نار داودم‌ګانې پارتی و پاره‌ګای پازانی دا. هولپان نندا «شقاوه» و «پپاو‌کوژه» له خریان کر پکنده. له روداره‌ګانې ۱۹۶۶ - ۱۹۶۵ دا دهموی خراپان گپرا و، له پنه‌ی پارتی و په ناوی پارتی‌سوه له سلیماتی تاوانی گمورپان دزی همدی له شپوعیه‌ګان و، پارتیه‌ګان و، ګمانی نشتانپروم کړد. له پهر نهم ناویانگی سیاسی و کوملاپندی کاژیک باش نهم.

دوی ناشتال همدی له تیکوشترانی کاژیک بریاران داپر خریان ریک پخنه‌وه. وشت پریان کطک له هلمه‌ګانې رابردویان وهرپرن و، له سر پنجه‌پدکی نوی و، په نار و پهر و نوسلویکی تازه پته مه‌لاندوه. «پاسوک: پارتی سوسپالیستی کوره» پان دام‌زواند. جلال پدکی پر لوانه و، له گدل کومله کعوت پونه گفتوگو پر پشماری له

شورش‌ده دا.

که شورش دستی پی کرده‌وه دواي ساوه‌ده‌ک جهلال به ناري پاسوگوره هات بوه شاخ و سطرزه‌ده‌کی ریگه‌ست بو، له شان‌نازیر و فلیسر کسوت بوه چالاکی. توانای پاسوک کم بو. کم کس به دنگ پیروا‌وه‌ره‌گانیا‌نوه نه‌چو. له بر نوه هور به پچوکی مایو‌وه.

دواي چند سال له «پارزان» له گیل جهلال به‌کتره‌مان بینیه‌وه. گشتوگری پیوسته‌مان گره. من پم خوش بو تمجازه پاسوک به ناشکرا و به ناری خویه‌وه هاتوه سبدانی خه‌بان‌وه، نه‌ک وه‌کو گازیکی چاران له ناو حیزه‌ده‌کائی ترا دزه بکین و، له ریگی «نیتنه‌رم» وه که جورکه له «په‌لات‌گیران» مهبسته‌کائی خویان جیه‌جی بکین. جهلال تفکهنی کرد؛ که توان ستره‌نسون. گریه‌داری پاری نین. ناکوکی پی‌ده‌ستی و کم یان پی ناخوشه و، لور ناکوکی‌سده‌ا توان لایمن نین. وئی؛ جگه لور سطرزه‌ده‌کشیان له شلیر همه، به‌ختیاری مهبده‌خان ممبرلانه.

منش بطنی رزلنه‌ان و هاوکاری و یارسانی خوی و پیشمرگه‌کاتیان و حیزه‌کاتیانم پی دا.

■

شیخان

په‌کی له ناحیه‌کائی شاه‌آزیر به‌رنجه‌یه. زوری سادات و شیخانی گورده‌ستانی هیراق و، هندیکی گورده‌ستانی نهران، له خیزانیکی تم دی به کتورنه‌نوه و، پلاز بونه‌نوه. له سرانسه‌ری گورده‌ستانی هیراق دا ژماره‌په‌کی زور شیخ همه. شیخه‌کان به گشتی نه‌کین به دو به‌نوه؛

- هندیکیان خویان به نه‌وی به‌نوه، له بر نوه خویان به «سید» داتنه‌ن و شه‌جیه‌بان همه نه‌بانیا‌نوه سر په‌کی له نه‌مانه‌کان.

- هندیکی تریان له ریگای خرا پرسته‌یه‌وه، به تاییه‌نی له ریگی «نرشادی تریه‌ستی» ی قادری یا تفتشه‌ندیه‌وه بون به شیخ. نه‌مانه به ره‌چله‌ک ناچنه‌وه سر به‌نوه، به مانه تلین: «شیخی به‌مال».

شیخه‌کائی تریه‌ستی تفتشه‌ندی «خانقا» و، شیخه‌کائی قادری «تکه‌به» یان همه. هره‌ده‌کیان مورو و منسوب و خلیفه‌یان راگه‌شاره و، سولی و دهریش یان راگرتوه. هم دولعت و هم موسولمانانی خیره‌نوه‌نوه. گوند و زو‌وزار و باخ و ناش و دوکان و بازاریان کرده‌وه و ملی خانقا و تکه‌بھی شیخه‌کان. شیخه‌کان و نوه‌گانیان به

مروزی زمان دستیان به سردا گرتوه و کردویانه به مولکی خویان. شیخایندی پدکیک
بوه له ریگه‌گانی دوست بونی «دوره‌گایندی زوی» له کوردستان دا.

له نارنجی سلیمانی دا دو پنمالی گوروی شیخان نیدیای سیادت نکدن:

- ساداتی بهرزلمه، وا نیدیای نکدن نمپنوه سر شیخ عیسی نورپخش، کوری
بایاعلی محمدانی، نوری نیامی هشتیمی شیخه‌کان؛ نیام موسای کاظم.

- شیخانی ده‌کمی قورمداخ وا نیدیای نکدن نمپنوه سر نیام حمزه.

له سردمی عیسی‌سیدکان دا که نوره‌گانی نیامی علی کورتونده بهر شالوی قر
کردن، گویاه نعمان له تاو چورسانوه و، له ترسی کوشن، علاون بر چپاگانی کوردستان
و لیره جیگر برن و، نم نوانیمان لی کورتونوه.

نم دو پنمالمیه چندین «بحر الاتساب» و «شجره» یان نویسه‌وه و،
کارنده‌ستانی سردم مروی راست بونیان پی دا ناوه، بلام نم «بهر» و «شجرانه»:

۱. همسویان لم دوسی چرخشی دواپی دا له بهر پدگتری نویسراون، هیچ
پلنگه‌یکی کون به دستوه نه پشتیوانیان لی بکا.

۲. تا نیستا هیچ لیگولینویه‌کی زانستی بر ساخ کردنوهی رادهی راستی و
دروستیان نه‌گراوه و، کمیش نه‌یرواره خوی له قوروی پاسیکی وها پنا، به تایندی
شیخه‌کان همیشه له لایه‌کوه پشت نیستور برن به کارنده‌ستانی سردم و، له لایه‌کی
تروه خویشان له ناوچه‌گدا دسلاکدار و دسرویشور برن.

نهمسرنمز پشیکی کتیه‌ب‌گئی: «کوره و تورک و عرب» بر لیگولینویهی
ره‌پله‌کی شیخان و سادات تورخان کرده. به پی ی توژینوهی نهمسرنمز له «شجره» ی
ساداتی بهرزلمه دا، له نیوان شیخ عیسی دامزورینری نم پنمالمیه و نیام موسای کاظم
دا بویشایه‌کی زمانی هیه، به حقوت پشت نیچا پر نیپتوه.

صفویه‌کان، له پیش دا شیخه‌گانی تهرقه‌تبان و، دواپتر شاهه‌گاتبان، واپان
نیدیای نه‌کرد، سیدن و نمپنوه سر نیام جعفری صادق. میوزنوسی ناواری تیرانی
«احمد کسروی» نویسری میوزی «مشروطه» و «نازیم‌پاجان»، دواپی لیگولینویه‌کی ورد
کتیه‌ب‌کی نویس له ژیر ناوی: «شیخ صفی و تبارش»، واته شیخ صفی و پنجین‌ناوانی.
لم کتیه‌ب‌دا سلانده بوی پاپره گوروی صفویه‌کان له چپای شننگاری کوردستانی
هیراقوه چوته نازیم‌پاجان، نه سیده و نه تورک پلکو کورده‌یکی سوننی بوه. هندی
لیگولینویهی تری لم پایندی نویس. له سر نوه کوشتیان.

پاسه‌که ده‌کو پایته‌یکی پیروزی دینی نومنده ناسک بوه کس زانی نه‌کردوه لی

ی بدوی. له بهر تم هویانه نښه‌های شبهه‌کان سری گرتو، و. له لایمن خلع‌کوه بی
مشتومر قبول کړاوه.

شېخانی ته‌کې ټکه‌لوی ژبانی سیاسي نه‌یون، له ریگني مډله‌تېبه‌ره نفوزيکي
کميان هېوه. به‌لام ساداتي پوزنجه له ماوه قرون و تېري راپرده‌وا سرمرای د‌صلا‌تي
دېني، نفوزي سیاسي، کوم‌لایني و ټاپورپان هېوه.

ساداتي پوزنجه له سرده‌مي شيخ سارلي نودی (۱ - ۱۸۲۸) وه ناویانگي
دېني و زانستپان پلاو پوتوه، دواي نموش کاک تمحمدی کوزی و. شيخ سمعدي
نموي کاک تمحمد، سرمرای د‌صلا‌تي دېني، د‌صلا‌تي دنياپيشان پيدا کړد. لغوش
دا چمند هړېدک پارمقي داوڼ:

۱. دروستپوني پوشايي د‌صلا‌ت و، پوشايي راپيري له ناوچي سلیماني دا له
نښامي روځاني نماره‌تي پاپان دا.

۲. هاوکاری نمان له گڼل د‌صلا‌تداراني عوسماني و. پشتپوني د‌صلا‌تداراني
عوسماني له مان.

۳. هېوني گوند و زويزاري فراواني وقف له سرانسري ناوچي سلیماني دا.
بېگومان تم پوچونه پر تانه دان نه له بم‌صاله پريزه. له ناو ساداتي پوزنجه‌دا،
پساري زور گوزوپان له پواري جيا جپادا تپا هطکوتوه، له ميژوي سياسي، ندمي،
روشنپسري کودا پايي پوزيان هېوه. شيخ محموره له سالاتي په‌کميان جنگي
جهانپه‌ره تا سرده‌تاي سپه‌گان پشوراي جولانموي کودو پر له گوردستاني جنوبي دا.
له ناوچي شان‌باژير و دولي جالمتي دا سدان بنمالي شيخي تپاه په ټاپمقي
له گونده‌گاني: پوزنجه، گاژاو، نودی، پاراو، حاجي ماسمند، پارمزان، دولپسرو،
قرله‌گېسگان، پره‌مزوره، سورپله، سرگطر، شعله... زوري نمانه جوتپاري هزار و
ماتناوچين، زور کميان تپا پر دولسمن و دارايي.

شېخه‌گان، په ټاپمقي نواتمي سمېدن، دولسمن پن يا هزار، باقي خلک په
«نومي» و، له خويان په نزستر داتنن، ژنيان لي نهمېن، به‌لام په ده‌گسمن روي داوه
ژنيان دايي په نومي.

له ناو گه‌لتي موسولماني ناعروب دا، گېرانموي وچله‌کي بنماليه‌ک پان
تېره‌ېدک پر سر پيښه‌هر پان په‌کي له خليفه‌گان، پان سمابه‌گان زور جار روي داوه.
زورشي پر مېهستي سياسي يا دېني يا کوم‌لایني هطستراو و دروستکراين. رهنګه
هري نموش پگري‌تپوه پر روداو‌گاني سرده‌مي نهموي.

په له نېسلام سرزمیني کوره له ژېر دصلائي دو نیمهراټورېني گوموې نو
زماندا پون، روژهدلات و لای ژورې له ژېر دصلائي ساساني و، لای روژتاوای و پښي
ژورې له ژېر دصلائي پېرمنښېهکان دا پو. ساسانيهکان فارس پون یا کوردا خوی
پاسېکه نهمېنی ژورې له سر پکولېتموه.

هردو کومطلي ساساني و پېرمنښي له سر پنچېنې چېناپتي داسمزا پون.
چېنهکاتي سمره حوکمي ولايتان نهکړد و، سرکردهپتي لشکر و لشکرکېشېهکان،
چېنهکاتي خوارومطلي کار و پېشه و هندي چار سريازي شرکتر پون. نېسلام ودهکو
دېنکي تازه که هات سنوري چېنهکاتي له ناو نم کوملاندې تېک دا و، پانگي دو جوړه
پدکسني په گړي مړوپاېتي دا دا، پدکسني له نيوان عرب و مصر نمتووکاتي تردا
و، پدکسني هموان له ناو کومطلي نېسلام دا. تنها شت که نېر په هري جېاوازي له
نيوان نمتوېهک و نمتوېهک و، مړولېک و مړولېک دا خراپرسني «نمقرا» پو.

نېسلام نهکگرچي پدکسني لور پواراندې هېنا، پلام تمېش مړوپاېتي له سر
پنچېنې دين کرد په ۳ پولهو: نوانې پاورمان په نېسلام هېنا پو: «الامه الاسلاميه».
نوانې پاورمان په نېسلام نهمېنا پو پلام «نمطلي کيتاب» پون ودهکو جو، مصېحي،
سېهي، زمره دشتي و، له «دلا الاسلام» دا نهمېان: «اهل الله». نوانې پاورمان په
نېسلام نهمېنا پو و «نمطلي کيتاب» پش نهمېان: «الکفار والمشرکين».

نم داپشکړدنه سنوري نمرک و لرمانهکاتي هاوولاي جېا نهکړدوه:

- نېسلام له پاچ نهمېشرا.

- «نمطلي کيتاب» که له سر دپنکسي خريمان ما پون، پلام له ژېر ساپني

نېسلام دا نهمېان، پي پان نوترا «اهل الله». پرامېر پاراستني سر و سامانېان نېر
سرانه «چېه» پمن.

- نوانې نمطلي کيتاب نهمېان و، نېسلامېش نهمېان، په «کافر» داتنران، سر و

مالېان پو مرسولتان حلال پو.

نهمېهکان داوودمژگاي حکومتي گوموېان داسمزانده، پو داپنکړدني خمرچي
داوودمژگاکاتي حکومتهکېمان و، کوشک و سراکاتېان پېرستېان په سريچاوي تازه
دوامت پو. پدکي له سمره گرنهکاتي نېسلام: «پدکسني موسولماني عرب و
موسولماني ناعرب» پان، هلموشاندهو. پو گه لاتېان نوت «موالي» که موسولمان پون
پلام عرب نهمېان، ودهکو چاران موسولماني عرب له پاچ پخشرا پو، پلام پاچ خراپه
سر «موالي» پش، ودهکو «چېه» له سر «نمطلي ذېمه» پو.

کسارویاری دولت و مسلاکتاری له دص عسرب دا کس کرا پوهه. له ناو عسربش دا «قوره‌یش» له پیش پون. سرده‌میک «پنی نوم‌په» و سرده‌میک «پنی ععباس». شبعش په نه‌پنی له چالاکیه‌کی بی پسانو‌ده او پر پروپاگانده‌ی دپنی - سیاسي پر «ثالی علی» که نوی صده‌ده پون له ریگای قاطبه‌سی کچه‌ده. عسرب موسولمانیک له نویژ و دوحادا نهر «صعلات و سلام» پر «صده‌ده و ثالی صده‌ده» پښی.

نصوبه‌کان گیاتی خوزلزان‌پنهان له ناو عسرب دا پلاو نه‌گړدوه، په چاوی سوک سمیری گه‌لای ناهرمه‌بان نه‌گړه موسولمان پونا‌په یا ناسوسولمان. پر روبرو‌نوی نم «خوزلزان‌پنه‌ی عسرب» پزوتنوی «شعری» پیدا پر. له ناو شعریه‌کان دا زانا و نوسری گوره همر. زورپان په عسربی نه‌پان نوسی. نصاتیش له نوسپه‌گانیان دا له پایس عسربان نه‌پنا‌په خواری.

«عسرب پون»، له ناو عسربش دا «قوره‌یش پون» پلای سروقې پوز نه‌گړدوه و. نیستازی سیاسي و گوملا‌پتی و دارایی پی نه‌پنشی. فقهه‌کانی نیسلام په ده‌پان باس و لیگول‌نوه‌پان له سر سرجه‌کانی حاکم نوسپه. زورپان پی بان له سر نوه داگرتوه نیی په رچله‌ک قوره‌یش پی و هندپکیان وتروانه نیی هاشی پی و. کسپان وتروانه سرچ نه‌ لوان پی. پلام نیی عادل و په تقوا و صالح پی. فقهه‌کانی شبعه «نصامتی» بان په تن‌پا په حق علی و نوه‌کانی علی نغزانی.

نپله موسولمانه‌کانی ناهرمب پر خواراستن خویان خستوه پنا‌ی پدکی له قبله ناوداره‌کانی عسرب پراسر پیشکش گردنی هندی خرمست. زور کس و زور تیره له سراتسری ولاتانی نیسلامی دا پر نوه‌ی کتک له نیستازده‌کانی عسرب ودر پگرن رچله‌کی خویان برده‌نوه سر پدکی له نوه‌کانی علی، بان پدکی له خلیفه‌کان، یا سحابه‌کانی پیغه‌عمر.

جورجی زه‌پدان، له پدکی له کتبه‌کانی دا چپروکیکی لم باپته له سر سولتان صلاح‌دینی نه‌پنی ته‌گپه‌نوه. که صلاح‌دین جیگر نیی هندی له دسوپه‌ونده نزیک و شازم‌زاکانی ناسوزگاری نه‌کن، پر نوه‌ی پنجه‌کانی حوکسی نم و دواي نم نوه‌کانی په تراوی پچسپی، «شجره» پدکی پر دروست پکن بیس‌نوه پر سر پیغه‌عمر. صلاح‌دین پرس په باوکی نه‌کا. باوکی رازی نابی و پی ی ثلی: «تو که نیستا خوا بم پایه پمزی گپاندوی چ پویسته‌کت په شتیکی دروست‌کراوی رها هپه. هسان نافی نیستا شجره‌کت پر ریک نه‌خن، له پاشروژدا، که له گلت تپکچرن.

تانهی لی تمدن».

شهر سلطان له سپړو کسي دا: «شهر طناصه» که پاسی رچپله کی بنماليه
د سلاکاره کانی کورستان تهگا. هی زویان ثباتره یو سر کسایه تپیه کی عروپ، یو
نونه: سپړه کانی دهکاری و نامیدی و چمشکزه ک رچپله کی خویان پردوتره یو سر
خليفه کانی عیاسی و، سپړه کانی معرداسی و کلیس یو سر عیاسی مامی پخه معر و،
سپړه کانی سلحانی یو سر سروان نعلیماری خليفی نمدی و، سپړه کانی جزیره یو سر
خالیدی کوری ولید و، سپړه کانی سوران یو سر عمره یکی پغدادی و، سپړه کانی زمرقی
و دونولی یو سر عمره یکی شامی.

بېگومان شهر طخان نعلانی له خویاره دروست نه کرده، بلکو له زمانی خویانی
پیستره و له بلکه کانی نیر زمانه ی وگرگوره. بنماليه میرانی جزیره و پوتان رچپله کی
خویان پردوتره سر خالیدی کوری ولید، کهچی وا پاره خالید که سرده و مجاخی کوری
پوه. جلا دت پدروخان رو نکره نومه کی له سر نعه نوسپره و، په هلیسترای داناره.
رچپله کی «عمری» زور لم بنمالاته نعی لم چارچیره دا لیک پدیتره.

*

شلیر

شلیر گولیکی کویستانی جواته پهاران نه گشتیتوه. په ناری نم گوله جوانوه
زور کچ ناو نراون. هروها ناوه یو ناوچمه کی خوش له پینجون. له پیش پینجون دا
«قزلبه» ناوندی پریو پیرایتی ناوچه که پوه. ناری قزلبه وکو ناوچمه کی سنووی له
ریک کورتنامی زهار دا هاتوه.

ناوچمی شلیر له نمخشی هراق دا وکو زمان چرته ناو نیرانوه. شلیر کورتوته
نیران شاخه کانی «لری» و «تاری» و، په دریایی دوله که گونده کانی میشاو، شاپن،
پارکمد، لاردر، هاریر، شسیراز، رینه، داروخان.. دروست کسرا یون. پدی یو له
شینه لرونیمه کانی خرهشاردان و حیوانوهی پیشمرگه. خانه کانی نعلانی وکو
گونده کانی تری کورستان تنگ و تاریک و دوکلای یو.

شلیر ناوچمه کی دلگیر و، ناوهوای خوش و دیمنه کانی جران و، کاتی و ناری
زوری هیر. لیرواری چری ما یو. رمز و باخی زور کم یو. کاتی خوی ناهاکان ریگی
جوتیاره کانیان نداده باخ پکن چونکه دسکوتی نابوری کم پوه. له پاتی نوره توتن و
مروزه و گنم و سپیدان پی چاندون. جوتیاره کان هزار یون و، روتاندنوبان پیوه
دیار یو.

دانشترانی شلیر سر به خلیکی دیارکراو نمون و، پیروندی خیله‌کیهان لاواز
 بر. زمانیک همه رشید خان دسه‌لانداری به هیزی ناوچه‌که بوه و، بر گرتی پانه و،
 بر پشداری له جمهوریعتی معهادا خلکی نیرشی له گدل خوی برده.

✱

قم له نیرانوه چند کسبکی نارد بروه له ناوچه‌کدا کاریکمن، وده‌کو: خللی رشه
 به‌مری، شریفه کچیل، صابیری مینه رندان. نمانه هم‌مریان پاش مارمه‌ک تسلیم
 برونوه و، مفرزه‌جاشی نیست‌خهاراتیان دروست کرد بو. تنها هیزی قم ثوه بو له
 گدل نادر هم‌راسی له سورین بون. بلام به‌گیتی چندین مفرزه و فرماتده و کادری له
 ناوچه‌کدا هیر.

هیزه‌کمان به ناوایه‌کاتی شلیر دا داهش بون.

کوپونوهی هیزه‌که له شلیر بر چند سبستی بو: به‌کسمیان، پشو پی دان و
 ریکختنه‌وهی. دومه‌یان، داتانی ووشوینی هیلکندنی قم له سورین و هلم‌شاندنی
 هیزه‌کمان.

لور ساوه‌دا کاک تاییش به ناو نیران دا به نهینی له نوکانوه گه‌بش‌هوه
 هم‌سده‌کی خوی. له گدل خوی نامی ماسج‌لال و مه‌کشمی سیاسی بر نیمش هینا بو.
 ماسج‌لال داوای کرد بر بمر له نوروژ به‌گینه شینی بو کوپونوهی کومبستی
 سرگردایدی.

✱

کوزانی کاک نارام

نیواره‌به‌کیهان له گوندی «چاز» بون ناگاداران کردم که به‌کی له سلیمانیه‌وه
 نامیه‌کی به پللی بو هینام. نامیه‌کیان بر هینام. نامه‌که له «کومبستی هملعت» بوه بو.
 نوسا کومبستی هملعت ناوی ریکختنی سره‌کی کومبته بر له ناو شاره‌کاتی کورده‌ستانی
 عراق دا.

له نامه‌کدا بویان نویسی بوم که رۆژی ۷۸/۱/۴۱ مفرزه‌به‌کی جاش به
 ریکوت چونتیه گوندی تنگسیر له قه‌ده‌اخ. کاک نارام خوی لور گزنددا شارد بروه.
 که جاشه‌کان نهینی قه‌نگه‌کی تده‌گاته شانی و نهیمی به خیرایی له ناوایی دهرچی.
 جاشه‌کان به‌دی تده‌کن و تملی لی تده‌کن. کاک نارام نه‌پیکری و همر لوری دا گپانی
 دمرنچی. جاشه‌کان نه‌ته سهری گیرفانی نه‌پشکان «هویه» به‌کی پی نهی به ناوی
 «انور» بوه. جاشه‌کان نای ناسن و لاشه‌کی به جی نه‌یلن. بلام «هویه» گدی نه‌ین و،

نمدن به دائرهی «نمن» له سلطمانی. «نمن» پش نمرزانی بو نو «انو» ناوه کاک نارامه. روداوکه په دک روژ بو لومو بو.

کومبستی هملت به داخ و پزارمهکی یی نمنزموه نو هوالمیان بو من نویس بو. همدوها باسی دهری کاک نارامیان کرد بو له سرپرستی و ناموژگاری ریکبستی نهی شارهکان دا. شهید پونی کاک نارام چکه لوی خیمکی گموره په هاوویکانی ندا، پرشایهکی گموره له لپانی ریکراوهی دا دوست نهکړه.

کومبستی هملت دارامیان لی کرد بوم لسه بهداوه له پانی کاک نارام من پوښدیان له گل بستم. سرپرستی کار و چالاکیهکانیان بکم. کاک نارام دوستی نریک و خوشمرستی من بو. له بسروامردا له پهکوره نریک بین. له داسهزانندی کومبدا له گروهکی نیمه بو. دوی پانزی تازاری ۷۰ له پلغا زور چار. من و نو و حلیس علی شریف، پهکتریمان نهی و، من هانم دا ریگی روژنامووانی بگری. پیش نوری سلطری لپیننا بکم له گل کاک نارام پیکوره چرن بو چومان بو خواحافیزی له ماموستا نیراهیم و کاک علی و کاک هومر.

شهید پونی ناوختی کاک نارام بو همومان جیگی داخ بو. چاوووانی گمبستی بین. به نامه وا ری کتوت بین. کاروباری پشمهرگهکانی قهرداخ و کاروباری ریکبستی نواو پکارو لو ماوهیدا پگانه لای نیمو پیکوره په کومب پورو پشم چرن بو پشاری له کوپونووکاتی سرگرداپنی دا.

ولامی نامهکی کومبستی هملتم نویسه. بلیتم دانی بو هاوکاری و پارمستی همری به من بگری دخی نکم. مسودی بهمانیکشم په نوری کومبوه پو پونپوه نویس و، بوم نارون که نهکتر پستد یی چاپی بکن و پلاوی بکنوه. نامهکی پلتم بو ماسجدلال و مگشهی سیاسی نویس، که توانیش بهمانیکی له سر دویکن. همدوها همر نو کادراتی کومبده که لو نریکانه بون بانگم کردن بو کو پونوه. هوالدکم یی راگمباندن. پیم ورن پیوسته خویان بو کوپونووی فراوانی کادروکان ناسده بکن بو نوری کاروباری ریکراوهی کومبده په جوویکی گولهاو لهگل هلمویرجی نوی سر له نوی ریک پخهپنوه.

■

خیشا

ماوهبهک بو نمخوش کتوت بوم. که هناسم ندا، به تاپستی که نهکوکیم یا نهپوم، نازانک له ژیر پراسودهکانی لای چپی سنگم دا، بروسکی ندا و، نهگمباندنه

شعراى معرگ. زودم له خوم نهکرد و خوم راتهکيشا. په دم گران و سوزانى پرمودواموه
چرینه گوندی بارېکدمر. يان وهکو خړيان تيمانوت: پالېکدمر. ژمارمان زود يو. خاليد
سمعيد و شيخ حسين و پدکرى حاجى سلفر... پېکوه پوين. کاپراپدک پرېچى پمرا
پرموه هات په پيرمانوه. من چومه مزگوتکه له پشاي زوپاکدا راگشام. پېشمزگهکانى
لاى خوم نېزن دا يو نان خواردن پرون يو ناو دى. همو هيزهکى دامېزانده.

کاپراى دمرويش هاته مزگوت منى دى راگشاوم. وتى: «هسته پتېم له مالمېک
دانېمزانم».

وتم: «دمرويش گيان من پرسم نېه و ناساغم حمز نهکم لېره يو خوم نېسراحت
پکم».

وتى: «ناپرا هروچى پسته تم ناواپېنى نېمه نېمى نهکسان پکا. نعتېم يو مالمېک
هم نان پخو من نېسراحت پکا»

زورى له گېل خمرېک پرم. کسولى تعدا و ولزى لى نهپنېم. ناچار له گسلى
روېشم. په هورازېک دا سترى خستم يو دواپېن خاتو. هناسم لى پرا يو. له تاو
نازاري سنگم خمرېک يو پکوم. پدمس نېشارهتې يو کردم وتى: «چېوره نو ماله لوى
نان پخو و هر لوى نېسراحت پکا». منېش سوپاسم کرد. نو روېشت و منېش چوم
يو مالهکه. سېرم کرد نړېکى ۲۰ پېشمزگه له بادېنېپهگان لىو مالهدا دانېشتون.
پدکسر گراموه دواوه. چوموه يو مزگوت. مزگوتکه زورېکى روناک و پاک و گرم
و خوش يو. خوم لى دا په نوزا.

چارېکى تر دمرويش پمېدا يو. که منى لوى پېنوه توره يو.

وتى: «نېى نېستا من توم نېره دامېزاندى، يو هانېشه»

وتم: «دمرويش مالهکه خملکى تړى زود لى يو. په جروانم نوزانى منېش بېم په
سېپار»

وتى: «دى قېپناکا هسته پتېم يو مالمېکى تر».

سوپاسم کرد وتم: «حمز نهکم لېره پم».

پى لى کردمه کوش که هر نېمى هستم. وتم: «دمرويش نوزانى نازار و
نموشې چېا».

وتى: «بلى منېش خرم ناساغم».

وتم: «کوانه وازم لى پنه. تاقتم نېه و نان ناخوم».

وتى: «تا نېستا چنډ چار پېشمزگه هاتونته نېره. همو چار من دامېزانديون

تا نیسته هیچ کسبکیان گلمی نه کرده، نسه چته تر نلی ی لوزنگری خوت داوه
به نمره گدا خشت کرده»

نوه یه کم چار بر وشو «خیش» بیستم. وای نزاری من دلگیر بوم بویه نان
ناخوم. تیر گنشته نیم خوم پی رانه گیرا. راست بوموه به توره پیوه قسه کم پی
وت و، وتم: «نه گور نمری هفتکسم له لیتو پیر مزگوت کت هفتکشم».

درویش بیست بوی پیش من پیشمرگه خلکی تریان له ناو هملکشاوه. له
ترسی همرشه کم من، لی ی دا روشت. پاش توزیکی تر هاتوه. له پیشوره منی
نفاسی بر، وای زانی بو پیشمرگه کم ده کو پیشمرگه کانی تر، نهمجاره زانی بوی من
کم و پیم. دسان پوروی گرتوه. داوای لی بوردنی لی نه کردم که نهماسوم و، زودی
لی نه کردم له گلی بوم مسوانی صالی توان بوم. له راستی دا لو کانه خوشترین
خواره نی دنیا له لای من یه ک تاو پشودانی بی دنگ و سنگ و نارامگرتی بی قسوی
نهمینا. بلام درویش لسه تی نه گنشته. مسغانی «خیش» م لی پرسى. بوی روڼ
گرمهوه. لسهوه تیر وشو «خیش» له ناو پیشمرگه پلاو بوموه.

■

بمختاری مجیدخان

له نیوانی چمه ک و سهچار دا بون، توشی چنند کسبکی بی چده بون.
توانه پیشمرگه مفرزه یه ک بون شعوی رابرو له مزگوتیکا، له گیل مفرزه کم
بمختیار پیکوه واجباتی شمانه پان دانا بو. مفرزه کم بمختیار له دمنی نوسان دا
همسوان چده ک بون. نم کاره نازنایه کی قولی له ناو همسو هیزه گدا روژان.
نمش به سوکا پته کی گوره داتنرا بو یه کیتی.

هیزه کسان پوروزی ... کس نهو. زودی پوره کانی ناوچی سلیمانی
یه کیتی له گیل بون. همسو هیزه که کرا به ۳ ریز بو کسومالی ناوچی شلیر به دوی
بمختیار و مفرزه کم دا. بمختیار له گوندی وینه بو. چواره دوی دی گیرا و هلیان
کوتاه ناو دی. بمختیار و مفرزه کم پیمان زانی. شوری کونوهمان لی دا. به راکردن
له ناو دی دروچون. به پردمی عرمیری کویخا قادری ناوه کله و تاقه کم دا تی پیری
بون. دنگیان له گیل نه کرد بون.

بمختیار و پیشمرگه کانی هر هسان شو تسلیم بونوه. حکومت بره نی بو
کروک و پاش چنند روژی به چده کداری هینانیه بو پنجون. مفرزه یه کی یه کیتی
چو بون بو کاریکی پیشمرگانه له ناو پنجون دا. هندیک له پیشمرگه کانی نم

مسفر مزبه له وانه پون پختیار چه کی کرد بون. نو هلمهان به معرفت زانی بو
کمپنیکیان بو پختیار دانا بو. رژی ۷۸/۲/۱۲ کوشتیان. مسفرزه که نو کاره بان
سرخو، بی پرسی هیچکام له پهرسه کانی پکیتی، کرد بو.

مردنی به ختیار بو شیوه مخاین بو. پختیار گوری معجید خان و نووی
حصه رشید خان بو. حصه رشید خان پکی بو له ۴ چغترالدکی کوماری معهاد.
معجید خانیش پکی بو له فرمانده کانی هزی دیموگرانی بانه. له سر کوره اهدنی توشی
دیرمدیری و ناخوشیه کی زور بو بون. له سرتای شوشی نهلر دا حصه رشید خان و
کوره کانی و خزده کانی هاوکاره بان له گل پهرسه کانی شوش کرد بو بو نازاد کردنی
پنجین. به دروی سالاتی شوش دلسوزی کورد بون. له دوی ناشیه تال رویان له لیران
کرد بو. له گل دس پی کردنوی شوشی حوزهران دا پختیارش له لیرانوه هات
پوره له نارچی شلیری پنجین بو بو به پشمرگه.

•

چده کردنی عومری ناوه کله

ننومری معجید سولتان و، کهری دادمنه کاپرادی لمرای قوتابخانه پکی
له گونده کانی نو ناوه بان گرت بو. نامیه کی له «سودیری نعمن» ی سلیمانیه پوره
عومری کوخا قادری ناوه کله هینا بو. نامه که وکو له ولامی نامی عومردا نویسی
وا بو. عومر پیش نووی بته شاخ ماموستای سرتایی بو.

عومر فرماندهی کورت بو له هرسه کی من. هرده نندای کومله بو. بلام
نمایش هندی «موخالقاتی» همر به تاییدی پاره سندن. له هر نوه سلی له من نه کرد
و خوی دور رانه گرت. نازانم بچی ننومر و کهریش حزیان له چارهی نهیر.

عومر کورکی گورجوگول و، شارزا و رویا بو. تاقی پشمرگی گورجوگولی
له خوی کو کرد پوره. لو کاتدا چو بو میشاو. خزماهدنی له گل حصه صدیق خان
و سرحمدی خلیفه پرسی دا همر، که هر دوکیان روغزایی بون. بریار درا خوی و
پشمرگه کانی چهک پکین. خوشی پگیری و لیکولینوی له گل پکری. بو چهک
کردن و گرتنی عومر، د خالید، شیخ حسین، عومر همدوللا، ننومری معجید
سولتان، مستفا چاوروش و خرم چینه میشاو. لو روژاندا من و مستفا هر دوکیان
نخوش بون. من جگرم نازاری ندام.

بو نووی حصه صدیق خان لیسان دلگران نعی، به چاکمان زانی عومر له
ماله کی نووا چهک نه کین. هومرمان پانگ کرده مزگوتهدکی میشاو لوی خوی و

همو پیشمرگه‌گانی مان چه‌ک کرد. عومرمان سپارد به پیشمرگه پادینه‌گان.
 عومر لای کاک خالید و شیخ حسین پاکانی کرد بو. همدوگیانی خست بو
 سر نو باوهری غددی لی کرده.

هیشتا لیکولینوی تلوو نهو بو. عومر لرسفتی هینا و هلات. له پهر
 گمترخمی پیشمرگه پادینه‌گان هلات بو. پا خویان به نغمتست چارپوشیان لی
 کرد بو. معلوم نهو. عومر نه‌گتر پیشتر بیتاوتیش بیی. وه‌کو خوی له کاتی گیرانی
 دا نمیرت. له دوی راکردنی به ناشکرا و به دلسوزی هاوکاری له گیل دوزگانی «نمن»
 دا نه‌کرد و دویی بو به «مولن» یکی دری نمعی سلیمان.

✱

دوی نوری گمیشتمه ناوچه‌که و. کتوله گفران و خطک بینن. زور کس
 سکالاپان له دس هندی له لمرساندهی صفرزه و به‌پرسه‌گانی ناوچه‌که له لا کردم و
 شکایان لی نه‌کردن. چاوهران برن سزایان بدم. بلام من لو کاتندا سزادانی توانم به
 چاک نغزانی. چونکه هندیکیان نمونه ناو قم و. هندیکی ترهان باخی نمون. زودم
 ناموزگاری کردن و همرشی لهرسنه و سزادانی قورسم لی کرد بون.

که کاک خالیدیش گمیشت بو. هسان سکالا و شکایان لای نغوش کرد بو.
 چند جاری کاک خالید نو پاسی له گیل کردم. که هندی لسانه چه‌ک بکین و.
 بکین. نه‌گتر دستیشان کرده پانکوزین. من نو شهریم بو لهرسنه‌پان به راست
 نغزانی. له گمرانوهسان دا کاک خالید راپورتیکی سیاسی و پیشمرگیمی دوی بو
 سه‌گشی سیاسی نوی. گلمی له منیش کرد بو. که نرم بوم له سزادانی تواندا.
 راستیه‌کی من نرم نمیرم. بطکو به شیوی خرم لیم پرسی بونوه. همو نیشیکم له
 درسیم و کنیمی دادمنه سفند بوهه. درسیم و کنیم تفلیسی عراق بونوه. توانی
 ترشان بره بو پشکاری له صفیری برادوست دا.

✱

گشانه له شلبر

نیمه خرمیکی ته‌گیری هیرش برین بو سر بنکه‌کی قم له سورین. له چند
 سرچاهی جی‌اوازه هوللان بو هات. هیزیکی گموره جیش خوی بو پلاساو دانی
 هیزه‌کی نیمه ناماده کرده. به پله به‌پرسه‌گانی هیزه‌که: تاپری علی والی. عومری
 حاجی عبداللا. به‌کری حاجی صفر. نفوری معجد سولتان. خالید سعید و شیخ
 حسین و. خرم کو‌بونوه بو لیکاننوی هواله‌که و به‌اردانی کاری پیوست.

هیزه‌که زور بو. ووهی بمرز بو. ناوچه‌گمش بر بمرنگاری و لهندانی دوژمن له بار بو. بهلام کسره‌گانی شلیر بفریگی زوربان لی باری بر نمان شترانی به شمر لوی بیسینه‌وه. به تابه‌تی نذگهر هیزه‌گانی حکومت له گونده‌گان دا پانایانه‌وه. سربرای نهوش تعلیمنی هر نهمان همر که به پیشمرگه‌گان خویان بو. هیچ تعلیم‌نییه‌گی احتیاط و شاردرامان نه‌بو. له هر نهمه بریاری کشاننهمان دا. نهماره‌یکی درونگ به تاریکی همر هیزه‌که به لای «سیرانین» دا کشایه‌وه دولیکی نزدیک «سپهال». بر روزی دوای هالیکه‌نهر به نمانی ناوچه‌گدا کهوتنه لرین و هیزیکی گه‌وره به همر گونده‌گان دا بلار برنهمه. ۳ روز لو ناوهدا مانهمه. شویندواری پیشمرگه‌بان نهدی. بی نهوش توشی شمر پن یا هیچ دسکوتیکان هسی کشانهمه.

خر لادان له شمری نهمراهمر و، خر دزینهمه لو شترانی دوژمن زمان و زمینی همل نهمزاردن. یه‌کی بر له تاکتیکه سهره‌کبه‌گانی کاری پیشمرگیی سالانی دس پی کرده‌نهمه. ملامتی شمش لایه‌کی بر پاراستنی پیشمرگه بر له نهموانی نهمچی و، لایه‌کی ترشی بر مانلو کردنی بیهوده‌ی دوژمن و سر لی تیککانی بو.

نهمه هیزی هات برن بر سر نهمه بر شلیر. نهمبان هر دس نذگوت، همندیکان پلاماری سورنجان دا، قم پنکه‌گانی خوی چول کرد و، چونه ناو نهمانهمه.

له دوی کشانهمه هیزه‌کی هیراق و، نمانی پنکی قم له سورین، نهمر کانی نهمه هات بر هیزه‌کی نهمش پلاوی لی بکا. هر تاقمه بچیتهمه سنوری کارکردنی خوی. نهمنامه‌گانی سرکرده‌نهمش ناسی مده‌نهمی سیاسیه‌بان بر هات بو، نهمر پیش نهمروز بگنه پشمر بر که‌ونه‌وه.

*

سهردانی گونده‌گانی جارخ، مکل، چمه‌ک، سپهار، سورهمان، گولی، میشهر، شیره‌گوزان و سیاگوز... مان کرد. همندی له گونده‌گانی ناوچه‌که یزنی معوزیان راگرت بو. له ماله‌کانبان دا دزگای جولایان دانا بر بر دروستکردنی «شال».

سیاگوز ۲۵۰ مال نهمر. کهوت پره سر سنوری نهمان. به‌نایبه‌کیان له دهرگای مزگوت‌ه‌کی هاقهدهمرهه ریزیک توالیتی به چیه‌نهمه دروست کراو بهرامهری بو. خوم پسا کرد. که هاله دهمره زور له پیشمرگه‌گان پی نذگنن. وتم: «نهمه به چی پی نذگنن؟» وتبان: «هیچ نهدی؟» وتم: «چی به‌نم له ناوهدستخانه ۱۱» وتبان: «نهمه کانی ژنان بوا». له خانوی هیچ گوندیکی کوردستان دا توالیت نهمر. توالیتی پهاوان له مزگوت و توالیتی ژنان له کانی ژنان بو. دپاره کوره توالیتی به پیوست نهمانهمه.

خنکاتی بهختاری سمهد والی

من و هندی له فرمانده و کادره‌گانی همره‌که هر هندی کاری پیوسته بهرو
 شان‌نازیر بهری کورتین. کاک تاپیری عطلی والی و هیزه‌کی له پاش نیمه توانیش بهری
 کموت بون بهرو پاروزان. له کاتی بهینمودا له چمنی گورگسور بهختاری ناموزای له
 داری پرده‌که خزا بر کموت بوه ناو تاوه‌کسوه. چندی به دوی دا گهرا بون لاشه‌کیمان
 نمدوی بروه. روزی دوی خنکی گرنده‌گانی دهوره‌هر بهدری‌ای چم له تاوه‌کیمان نودی
 بر بی نودی هیچ نه‌لها‌میکیان هسی. دوی چند سلعوانیک که له دهوره‌پشتی پرده‌که
 نه‌گه‌ران دیهان لاشی بهختار له بن داری پرده‌کده‌ابه. شمراله‌کی له داره‌که تالاره و به
 بنی پرده‌کسوه نوساند بر. نیمش بر بهختاری له ناشتی تعرض بهختار و سره‌خوشی
 له نهمور و هوسمانی برای و. له کاک تاپیر و روف به‌گ و روستم به‌گی ناموزایان
 گهرا‌نهمور گوندی قوله‌گه‌سکان.

*

تیکوتن

سولازم عوسر ده‌یک بر تاقستی له پیش‌مرگابیتی چو بر. به زور خوی
 راته‌کشا و، لی ی بهو به کوره‌خاموسی. له زور شتی چه‌چوک دلگیر نهمور. روزیکیان له
 گدل پیش‌مرگابیتی هلم‌جه‌یی : فروع، ده‌یان لیک گهرا بر. له سر نهمور تا دست
 گرتیوی تفنگه‌کی لری دا بر بو ناو دولیکی قول و. به تواری و به تمنیایی روشت
 بر. لهو کاتدا له سر ستوری تیران بون، چو بر بر قوخیکی ناتمین. وهاب و شورش
 و هاری چهارم تاره له گلی بن تا دلی چاک نیمه‌نهمور. همرچنده دوی کرد بون، به‌لام
 نهمان هر به دیار‌نهمور ساه‌نهمور تا بهیانی به‌کمان گرتنهمور. هولی زورم له گدل دا دلی
 بهینهمور جیگای خوی، سوری نهمور.

عوسر بهرو چنگیان روشت، نهموست به نه‌نی به‌چیتنهمور بر سلحسانی و،
 له‌یوه برزا بر به‌صرا. گواپه به‌لنهمان پی دا بر له به‌صراوه به نه‌نی به‌گیمینه‌که‌یت.
 خواجه‌نیم له جماعت کرد و. به ناچاری شونی کورتم بر چنگیان. زورمان قسه کرد.
 صد‌رسبه‌گانی چونه شار و گهران و تاپورچرم بر پاس کرد. سره‌لها‌م رازم کرد که له
 گلمان به‌نهموره و. به‌کسوه به‌نهمور بر لای مد‌گیمی سیاسی و له‌یوه به‌ی بو سوریا و،
 له سوریاوه بر نو شونی خوی حمز ته‌کا.

روزی به‌که‌مان له چنگیان بهم مشحوره به سر برد. شه‌ده‌کی له‌ی ماینهمور و،
 روزی دوهم خنکی کاروباری همرم بوم. دهرسم زوری قسه له سر بو. پانگم کرد بر

بر لهر پرسیڼه. فروع هونگن نیمی، نوسا له رنځستنه نهینه کانی کومله پر هېشتا نېو پر په پېشمېرگه، پېرو روی پوهه، سطرزه کېم هلو مشاند و، چدکه زیاده کاتم لی ودرگرتوه. دمرسم پر پاساودانی سرخالفه کانی تېوت: «من پېشمېرگه دسغه سره تاپه کاتم. جماعتی کاک نارام پوم. کاک نارام نساوه پوه شوم پر نفروشی».

پاش نوروکې په کومل له ژوری سیرانی مالیک دانېشت پوین، خړکی قسه پوم له گڼل هندی له فرمانده کانی پېشمېرگه، فاضیل رحیم خوی گرد په ژوردا. همسیران تمانناسی. هرېکه گالتېدکې له گڼل کرد. لی پان پرسی: «پوچی هاتره؟» وتی: «هاتوم پزانم پختیاری سمید والی له کوی نیژواوه، کسوکاری تمانوی ترمه کوی پېنوه پر سلیمانی».

له گڼل فاضیل کورته فشقیات. من چومه دروه. نفوش هات و، هاته نرېکسوه. فاضیل لال پر پچر پچر قسې پر نه کرا. وتی: «قسیده کم پی په، نسوی په تنیا پت پلم کس نزانۍ». پر نفوی هستی کس رانه کیشم وتم: «پېلی... گرم لېتما» وتی: «پا پېنه جیگایه ک پوت پاس یکم» وتم: «پدم رگاوه قسه کانت بکه. ودها سلامتته».

وتی: «لېم مه پسه کی ناردومی. تم کسانیان راسپاردوم پت پلم: حکومت هېزی کو کردوتوه له سرتان. له ثان و دهلقدهایه هېرستان پر بکن. هرچی زوه لېره بگویندوه لای برادران ناری من مه».

قسه کانی له شپو تلگراف دا پر په خیرایی ورم گرت. له سړی نرویشتم. دنیا پوم دروی نه کړه. له پدکتری جیا پوینوه. منش پدکم جار پر له رېوشونه سفته کانی پېشمېرگایدی، که پشکی خوم دام نا پر، لا پدم: دو روژ پر په هوای خوش سرفوش پوین له چنگیان ما پوینوه، چنگانیش له نزدیک سلیمانی پر.

ماوه پدک خوم مشغول کرد. سړکی مزگنوم دا، سره دانی دوکانه کاتم کرد. له گڼل همو پېرپسه کانی پېشمېرگه و، ژوری پېشمېرگه کانی قسې ناسایی م کرد و، لېم تېرسین چندن و چدکه کانیان چه و، له کېوه پېشمېرگن و، خلکی کوی پان کام گره کی سلیمانین.. ژماره همومان نشه گمېشته ۴ کس. پشی زوریان مسئول پوین، زور کم پېشمېرگیان تی دا پر. گراموه ماله کوی لی ی سیران پوین.

همان تالی په جیم هشت پوین، هشتا لوی پوین و، دویزه پان په قسه کانیان نندا. منش چوموه پر ناویان و پشکاری گفتوگور کانیان پوم. پاش نفخی قسه کاتم پی پوین وتم: «هوالم پر هاتره عیراق هېزی کو کردوتوه له ثان و دهلقدهایه پلا مارمان

بد...».

بدکیهان لی پرسیم: «نهجا تلی ی چی بکین؟».

وتم: «به رضی من هتا لاجسان هیزی تسایه لم ناچمیه دور بکینموره. یان بهیانی زو هستین و له شاخهکه داهیزوین».

مولازم عوسر هتلی دایه وتی: «تو هتسو پیشمرگهکانت روخاندوه. له سسر نهیارپیی دور. بزم سسما و پلره هسمرانت نمونده پردوه بو شاخ هسومان رنکورومان رمش هتنگراوه. هیچ جاریکش توشی شر نهبین».

وتم: «من قاچم له قاچی تیره دیوتره. له بدکم دسزودا نهکوژم له راکردن دا کس پسا ناگات. کبلی خواتنه بریاری مانوه نهدن یا روشتن. بدلام یزاتن نسجاره هوالهکه راسته».

بریاریان دا بیتموه و، کسین و حراسهتی مسزوت دابنن. زور له میو بو من، نه خوم شت بو، نه جلهکاتم. خاومی سالهکه به زور جلهکان و قمسسلهکسی لی و مرگرم بزم بشون. جلهکانی له بزم دا بو هاوننه بون. قمسسلی ترشم پی نهبو.

سمعات چواری بهیانی روزی ۲۵ ی شریاتی ۱۹۷۸ بو، نیمه له زوری سیرانی خانمیکسان دا نوست بون، له دنگی دسزوی خیمومان بوموه. هسومان هستاین و خوسان کور کردهوه. تگسر تو دسزوه نهپرایه به خوسان نهفتزانی یان له سالهکدا نهگیران، یان توشی شریکی لورس نهبون له ناو چنگیان دا. مسجوری مزگوتوکی چنگیان له نیمه دیاتر بو، بونی هیرشهکی کرد بو، له میکروفونی مزگوتوه هاواری نهکرد: «رمصهتی خوا لوعی نویی له مزگوت هتیه، بیاتوه».

له سالهکه هاتنه دیر، چوبن بو مزگوت، زوری پیشمرگهکان کور بومونهوه. عوسانی قاله منومو و، مستفا چاودش و، جمالی عتلی باپیر و عتلی چوارتایی نهبو کسینهکاتیان دانایی. عوسان هندی پیشمرگی نارد بو بر قهپاسه. هیشا نعمانفتزانی دهورمان گپراوه. بزم وتن پدکسر بیره و شاخهکی برامسیرمان راپکمن و بزمو عتلی برون. هیر چواریان وتیان نیمه نهچن بو لای کسینهکانی خوسان. من زورم پی خوش بو.

له چنگیان دمرچوبن بزمو شاخهکی برامسیری، به گولله دایان گرتینوه دهیان هزار لیشهکیان پیوه ناین. به راکردن خوسان گمانده بتاری شاخهکه. ملازم عوسر له گل خوم بو. مستفا و عوسان پیش من گهشت بونه شاخهکه. وتیان ریگاکه گپرا بو نمان توانی بگمته کسینهکه. تومسز کسینهکی عوسان نارد بونی بر قهپاسه.

همزه‌کاری بی تجربه بون، له تاو سرما له چاخانه‌گدا نوست بون. جاش هم‌هوانی گرت بو. جمسال و صلی پیکوه بون، نمبو کم‌سینکیان له پستی چنگیان هبی، کم‌سینکیان دانغا بو، پیر لوان جاش شینه‌کمی گرت بو. که نمان چو بون توشی تغه بون و گترا بونهوه.

به زحمه‌تیکي زور دمریاز بون. به پیش‌مرگه‌گاتم وت چاو‌روانی من نه‌کمن به خبرایی به شاخه‌گدا هلگترین بو سمره و لوی داهیزون. من و عوسمان و مستفا ماینهوه به شینیی به شاخه‌گدا هلگتراین. دنیا روناک بی‌موره. جاشه‌گان هات پونه ناو چنگیان‌هوه. نیمیان نمدی. به قنانه زوریان نیشانه لی گرتینهوه. پیر نه‌کوتین. نیمش گه‌بشینه سر شاخه‌که. شاخه‌که پیر گرت بی و، پایه‌کی ساری هیر. پاش ماوه‌به‌ک شور بینهوه پیر دوله‌کمی دوله‌تو و سیرطه پراسپر شاخی «که‌تو». چارمان لی بز لویش به هالیکوپتر هیزیکیان داهیزاند. هالیکوپتر کورته سورانهوه به تاسمانی ناوچه‌گدا نیمه شینه‌کمان قیام بو. هندی تغمی کسیرانه‌یان کرد. زیان به کس نه‌گه‌بشت. تا نیواری لوی ماینهوه. له نیواردا هیزه‌گانی دوژمن کشانهوه. نیمش هسومان کویینهوه. تاقسپکان که لو سوری دی بون، له نیمه دایرا بون رویان کرد بوه باراو. نیمه شو چینهوه پیر ناو چنگیان.

له تفتوت‌لی په‌که‌مچاردا تضیا پیش‌مرگه‌به‌ک پیر کورت ناوی، «نمبو‌ه‌کر عینوللا» بو، له مفرزه‌کمی من بو، مالیان له گره‌کی خانه قوره‌گانی سلطانی بو. لاشه‌کیمیان له پن دایک دا له گورستانه‌گدا به جی هشت بو. جاشه‌گان پویان نندوزا‌بروه. لاشی شمه‌به‌کسان هلگرت و چین بو باراو روژی دواپی لوی ناشتمان و، نامه‌به‌کم پیر کسورگاری نارد له روداوه‌که ناگاه‌ارم کردن.

دواپی دمرکوت نوبی هواله‌کمی بو نارد بوم، فخره‌ادی مولا رما بو. فخره‌اد پیر نیست‌خیمارات کاری نه‌کرد. هیر لو ماوه‌بدا له شوره له گل پیش‌مرگمی په‌کیتی له پیری قهره‌داخ کوژا.

راسته‌به‌کمی هری نم «تیکوتن»؛ کم‌تخرخمی خومان بو.

به دریایی ماوهی رابردو من خوم به‌میان‌یان هلشستام و، سرپهرشتی کمین و حراستی به‌میان‌یانم نه‌کرد، نر ماوه‌به منیش وازم لمه هینا بو، دواپی نم تیکوتنه چوموه سر خوه‌کمی چاران. به‌میان‌یان خوم سرپهرشتی کم‌سینه‌گانی پارزگاری و چاو‌بریم نه‌کرد.

راوده‌گو

چند روزی له پاراو، نودی، هملرو، همرسبله مایتموه نینجا پهنمده بر ناوچه‌ی سپه‌بل و نالان. سردانی گونده‌گانی کورده‌دای و کفناو و سیرن و هاری.. مان کرد. به دروایی نو ماویه علی چورتایی مان له گئل بر. علی زود شاره‌زای ناوچه‌که بر. سپه‌بل ناوچه‌یه‌کی زود خوش بر. گونده‌گانی تاودان و قهرجالخ بر. رمز و باخه‌گانیان گموره و جوان بر. گانی و ناری زوربان همر. چنده‌گانی کموتوته قولاییموه کلکیان لی ورم ننه‌گرت.

راو، به تاپیتی هی کمو، له کونمو به‌کپک بوه له سرگرمیه‌گانی دانیشتوانی ناوچه‌که. شاخه‌گانی دابش گراوه به سر راوگی دپارکراودا. همر پنه‌المه‌یک راوگی تاپیتی خوی همر له کونمو حشارگه و سفنگری تپا دروست کرا بر. هیچ کس بری نمبر له راوگی خلکی تردا راو بکا. نم ورمزی سال، لم ناوچه‌یدا، ورمزی راوده‌گو بر. شعریکیان له هاری نوست برین. همرسه‌گان خه‌بریان کردیموه وتیان دنگه دنگیکی زود له پشی ناواییموه دی. همرمان هستاین گوسان همگست، راست بر غلبه‌لمه‌یک زود نعات. راسان لیک دایمده که پیاده‌ی جمش همرشی بر کرده‌ین و، بیاتوی پشی دی مان لی بگرن. چینه شاخه‌که و داسه‌زاین. که دنیا روناک بویه سهرمان کرد تاقیکی زوری خلکی ناوچه‌گن چون بر راوده‌گو.

همر لم ماویه‌یدا جمش له سورکهر به هالیکوتسر «نیزال» ی کرد بر، به دوی تپسدا گمرا بر، توشی چند راوکریک بر له شاخه‌گدا له حشارگدا برن، همرمان گرت بون.

کمو به‌کپکه له مده جرانه دنگخوشه‌گانی چپاگانی کورده‌ستان. له بهاردا هیلاته نکات و ۱۵ تا ۲۰ هیلکی تپا نکات و له سیری کر نه‌کوی تا هیلان نمینی. به به‌کپکه‌گانی نطین: «پاره‌کمر».

کمو که هشتا پاره نمگیرن و له پیش دا له ناو کوله‌که و لپادا به خبری نه‌گن، کولله و گبرای مبرولی نمدی. که گموره بر له ناو قلعزدا رای نه‌گرن، ماش و تالشک و کوللی نمدی و، رای نمین بر خوتدن پان بر هاری شعره‌گو، پان بر راوده‌گو.

له کونمو راوده‌گو به‌کپکه له سرگرمی دانیشتوانی چپاکان. زود شهرو و رگای جیراویان داهناوه بر راوکردنی لهوانه:

- کمرپار

له بهاران دا پوله کمو به کومل له ناوچه گمره‌گانه‌وه پرمو به‌زایی شاخه‌گان

کړچ نه‌کمن. ريگاگانان دپاره. راوگره‌گان له سر ريگاگان دا له ناو حشاردا داتنېشن و. په کومل راويان نه‌کمن.

- رښه راو

له هغو وېرزه‌گاني سال دا راوگر له حشاردا دا تنېشي و. کمو يو خويندن و راگېشاني کمو تر له گڼل خوي نه‌بات. هندی چار دېرچامه هطلمواسي و. هندی چار کمولي سره ويي نه‌کاته سري خوي. کمو لي کو نه‌پسته و نه‌کسته راو گرديان.

- راوه سرکاني

له پايزدا ناو کم نه‌پسته. له هندی چيگا کاني و له هندی چيگا تنها ماقور نه‌پسته. راوگر حشار له چيگا په‌ک دا دروست نه‌کا په سر کانېپه‌کدا پرواني و. چاوپرواني هاتني کمو نه‌کا.

- راوه نېره‌کو

له بهار دا ماکو له سر هيلکه گر نه‌کوي ژماري نېره‌کو زور نهي. راوگر ماکويک له قطغزدا نها و له نزيک حشارگا کوي خېره داي نهي. ماکوه‌که نه‌نهي و. نېره‌کوه‌گان له ماکوه‌که کو نه‌نوي. راوگر نه‌کسته راويان.

- راوه ماکو

له بهار دا له کاتي هيلکه کردن دا که ماکو و نېره‌کو چوت نه‌گرن. راوگر نېره‌کو نه‌بات له حشارگا دا دا داتنېشي. نېره‌کوه‌که نه‌کاسپني. نېره‌کوه‌گاني ناوچه‌که دنگه‌کوي په بيگانه نيزان دين يو شر له گلي. ماکوه‌گانېش دين يو چوت گرن. راوگر تېيان نه‌کوي.

- راو په تپکه

راوگر شوي شوي هاتوچوي کمو نيزاني. له سر ريگاگېان دا چمند چالېک هطلمکني و. سري په تمخه پان په دار و پوش نه‌گري. کمو که په سري دا روشت تي ي نه‌کوي.

- راو په داو

په سمدان داو په سنگ په تېرزه‌کدا نه‌پليني و. کوي دنگ خوشي په دپاره داتني يو نوي کوي ناوچه‌کوي لي کو نه‌پسته. خوي له ناو حشاردا چاوپري نه‌کا. کوه‌گان په توره‌پېره په دوري قطغزکدا نه‌سرينوي و قاچيان نهي په داوه‌کوه.

راوگر زور چار شوي نه‌پسته يو درېه پي داني. زورچار راوگر په‌کي که له گڼل خوي دا نها پارمې پدا يو هيلگرتي کلمه‌پلي راو وه‌کو تفنگ و قطغز و

خواردن بی ی نملین: «منفروده».

هرگزیز حرم له هیچ جوړه راوی نهمه و کمسشم هان ننداره راو پکا. زور چار له گمران و سورانوډا په ناو شاخ و دشت و دمردا توشی مغل و دهیای کپوی بوم، نه خرم تعلیم لی کړدون و، نه هیشتوسه کس تعلیمان لی پکا. راو پو جورو له کورستان دا نگیری نملی په هری له ناو چونی په کجاری دهیا و مغلې کپوی.

نملیچکی خراپ له شورشې نملولوه داگوتوه پوه په پاو. همدو چوک په دستی نملوانی په نارمزی خوی بی هیچ جوړه لپهرسینوهمهک راو پکا، پان نهگمر له ریگوان دهیا و مغلې کپوی پنی پو سلطانننی دمراسعی خوی تعلیمان لی پکا و، پیانکوژی و، په جی پان بهیلی. له تعلیماسی نمل راوه بی «دپسپهلین» دا، زور مغلې کپوی ناپاپ په نملواری له ناو چون پان خریکه له ناو نملن. لملوانه: دال.

دال، چندنین ناو و چندنین جوړی هیه: دالاش، لاشمخور، کمرخور، کورتان په کول، سپسارک، سرگمر... نملانه په پول نهگمرن و، له هرچیهک کهلاکی توپو پا مردار هیمی په بون نملوزنوه و لی ی کو نملنوه و نملن. دال لمر ملامیه که زور په کلکه پو راگرتنی پاک و خاونی سروشت له پیسی کهلاکی پوگمرن.

چند روژی له ناوچهکدا ماینوه، په زوری له لورخهکان دا کافان په سر نملود، چارمروانی گمیشنی کاک خالید و شیخ حسین و کاک تاهر بون، پو نملو همرمان پیکوه پمر نوکان په ری پکمرن پو لای مدگشبی سیاسی. له شاهدین بون که گمیشن.

بدم ریگاره، لمر ناوچهکدا دوچار توشی نمله بون: جاری په کم، که په روڼاکی ریچکسان بستم پو په لای زلمیرههک رهپیدا تی پمرن له نریک شپوهکمل. دور په دور داپان گرتنوه. جاری دوم، که له شاهدینوه نملانوست پچین پو ناووزی. نملیمان ریگوت پارمعی داپن نملگنا زانی زورمان لی نملکوت. که گمیشنه سر شاخ، هرا خوش و، دپسنی ناوچهکه زور جوان پو. گیا تازه سری دمرنملنا. له پمر هتاوهکه، له خوشی نمل هرا خوش و دپسنه جوانه له سر شاخهکه ماینوه و، داتیشتم. تومز لمرمرمانوه پوسههکی بهیزیان پو دانوین چارمروانی نملو نملکن په نشپوهکدا شور بهینوه پمر ناووزی. نشپوکی کور و روت و درې پو. بلام نیمه دواکوتین. پوسهکه ناتومید پو لمری نیمه داپزین، لمر زاتر داپان په خویان دا نملگرت له پمر داپاننه پمر دسری گولله. نیمه له سر ناووزی شاخهکه داتشت بون. نهگمرچی زوری گوللهکان

کوتاه نارمان، بهلام کس پهنه ککوت و نه پکرا. چوپنه دپوی نندپوی تاوموژده که. بوسه که
نپتر تاشکرا پر نیمهش دستمهک پیشمرگمان ناره سمریان هلیان کندن و راویان
نان.

عسلی چراتایی چند جاری چو پر بو تورکان، هر نو ریگاسی بو دیاری
کردین. نمسه لعلوللا لپرسرای ناوچی ساوچی پدگیتی بو، نومان راسپارد ته گپیری
پهنه نومان پر بکا. پر پهنه له چمی کطوی، له لای گرگاشوره گورسیان راپلا
ته کرد، سمریکان له پری عسراق و سوره کی تریان له پری نیران نه پستهوه. زلام و
باریان پی نپرانوه. که نپشه گمان تراو تهر گورسه گانپان نه پچاپهوه و نمان
شاردهوه.

روژکی خورش پر. هرا له بار پر بو لریخی هالیکو پتر. ۴ گورسیان پر
بستین. هیزه گمان پهنه زوی ۲۰۰ کس بو. ۵. خالید و سطرزه کی له پهنه
پهنهوه پر نووی له پهنه زایه گانی پری نیران داپه زوی بو پاراستی پهنهوه هیزه که.
منیش لم پر سطره زستی پهنهوه هیزه کم نه کرد. پر نووی پشیری دوست نیی
سطرزه په سطرزه په ریم نه کردن. په سلامتی هسومان پهنهوه.
بو پدکم چار سحره عسلی عسلی بیژوی م له سر تم تاوه پینی و ناسی.
راسپاردی هندی له تیکوشوره کورده گاتی نیرانی پی بو.

•

زی ی پچوک

لم سطردها نمسه دوهمین جار بو له تاوی «زی» پهنهوه. له ساوچی
سطره کیش دا له چندین روار و چم و جوگمان دا بو. کورستان پدیکه له ملبنده
دولمبندگانی تاو. ده کو چون نوت بو په سایه پدپختی بو کورده. بگوسان له
پاشورژدا نم نیمهفته گورده چی که خرا په کورده پخشوره، نیش نیی په غیزه پکی
خراپتر له غیزه نیی نوت. لپردها په پیوستی نغزتم هندی زانپاری دویاری «زی ی
پچوک» پهنهوه له پاسکی کاک خورش حاجی ورم گرتوه.

زی ی پچوک پدیکه له لقه سوره کی و گورده گانی رویاری دپله. له کورده ستانی
نیران هلمه قولی و، له ۳۵ کم ی خراوی شاری شرگات نغزته دپلهوه.

سرجاوه کانی زی ی پچوک له ناوچی لاجان و، له نزیک شاری خانه
«پیراتشهر» ی کورده ستانی نیران هلمه قولین. هر له سرجاوه چندین لق و چرمی
نپستهوه سر، هندی کپان له چپای لعلولین هلمه قولین و، پریو خوار نغزا تا نه گاته

روژه‌لانی شاری «سردشت». لغوش چند لسیکی تری نه‌چیتوه سر گوره‌تی‌نیهان چمی پاتیه که له چیاگانی ناوچی سنه هفت‌مقولی و له گوندی ماشان تیکل به زی نهیت. لهرمه نهر زی ی پچوک تا مادی ۲۳ کم نمی به سنو له نیوان هیراق و نیوان دا، تا نهریته خاکی کوردستانی هیراقوه.

له سرچاووه تا روژه‌لانی سردشت زی به ناوچه‌یگی نه‌سجه تمفت و گسردولکاری دا نهر، له ناوچی نالان به دولیکی قول و پر له دارستان دا نهر، روژئاوکی برتیه له زهیریهک چیا به‌زی‌ایان له نیوان ۱۸۰۰ تا ۲۱۰۰ م، له هندی شین نه‌گاته ۳۰۰۰ متر. که زی ی پچوک دهته ناو خاکی هیراق به گونده‌کاتی گرگاشه، چومه، ناوکورتی، قورنینه دا تی نه‌پیری. له نیوان گوندی قورنینه و بهر گوره «چی قلاچرالن» ی تیکل نهیت. تینجا به‌رو خوار نه‌چیتوه تا نه‌گاته دشتی قلازی و لهری پاتیه‌کی زیاده‌گاته، له هندی شین نه‌گاته نزیککی ۱۰۰۰ م. له ۱۲ کیلومتری خاوری شاری قلازی کومله گره‌یکی گچی نه‌پیری. له ویشوه به سندولان و نه‌نیش سنگ‌سوره‌دا نهر تا نه‌گاته ده‌موند که شینی برینی چیا «کیوره‌ش» و «ناسوس».

له نیوان قلازی و ده‌موند چار لقی تری تیکل نه‌چیتوه، سرچاووه‌کانیان به‌پیری چیا قندله. برتین له چومی ژاراه، چومی قلازی، چومی باوزی، چومی گارلین. له ده‌موند تی نه‌پیری و شاری راتیه به چی نه‌پیلی، دشتی به‌توین و سیرزا روستم نه‌پیری تا نه‌گاته «تنگی دوکان». لم تنگه دا «سیدی دوکان» دیوست گراوه. به‌زی‌ایه‌کی ۴۵۹ م له ناستی ده‌یاره. له نیوان راتیه و تنگی دوکان دا ریه‌اره‌کانی «قانسقام» و «قشان» و «هیزوپ» ی تی نهری. له سده‌کوره هردو زهیریه چیا «کوسرت» و «همیت سولقان» نه‌پیری و له دواولن پیچ نه‌کاتوه به‌رو خاوری روژئاوا و به گونده‌کاتی کلیسه، یوگد، قزلو، ملا زیاده‌گاته تی نه‌پیری تا نه‌گاته شاری تنق تنق.

له نیوان سده‌که و تنق تنق چندین روشکه شیو و ریه‌اری پچوک و گه‌وه‌ی تیکل نمی، گزنگه‌کانیان نه‌مانن: چمی شیوی قه‌سیان له ناستی گوندی نه‌لیاسه سور، ریه‌اری شیوه سوری کانی هه‌پهر له نیوان کانی هه‌پهر و گه‌لنا‌ه‌اج، شیوه سور له قلازگی نیوان گوندی گومشین و قزلو. تینجا له تعلقه‌کوره به‌رو روژئاوا نهر و له نیوان گوندی کانی لاله و نومر گومیت ریه‌اری کوهی تیکل نه‌چیت که له چیا باواجی هفت‌مقولی. وه له ناستی گوندی سارک به‌ستی شریقی نه‌چیتوه سر، که تمیش له چیا باواجیه‌وه هفت‌مقولی و له زستان و به‌هارا ناوه‌کی زوره و له ناستی گوندی

«چومز مردله» رویاری شالازی تمپهستوه سمر. بهزایی لم ناوچهیه له ناستی دهراده
۳۰۰ م تپی. نینجا بهرو خوار تمپهستوه تا تهگانه شاری پردی «نالتون کوهری» که
بهزاییه کی ۲۵۵ م.

له نیوان «کلیسه» و «پردی» دا، هردوی کشاری زی به هری قور و لیستی
چمند سالی لاناووه زوی زور به پیت دروست بو، پی ی نطین: «حایه» و «رن» بر
کشتو کال سودی لی و مره گرن.

له ناو زی دا له چمند جیگاههک پلمهک وشکایی له شیدی چنیزه دهکی بهچوک
دا دروست بو، پی ی نطین: «دوروگه». به کسکیان کسوتوه ناو شاری پردی و پی ی
نطین: «گروهکی دوروگه».

له نیوان پردی و شینی به کگرتنهری له گیل دهجله دا زی ی بهچوک له همر
شونه گانی تر پانته. همر لم شونه هردو زنجهری «زورگنزراو» و «قهره چرخ» نهری.
لیمسهر نویهری زی له زورگنزراو مبدانیکی گهوردی نورت هیه، حکومتهی عسراق
سدان بهری تی دا هملکنده و نوتیان لی دهرتمینی.

لیژی زی ی بهچوک زور له لیژی ناوی دهجله زیاره، بر نونه: له ستوری عسراق
و نیرانه بر تق تق ۱۰۳ و له نیوان تق تق و پردی ۱:۱۱۱

دلی زی ی بهچوک نیکمی ۴۰۰ کیلومتره. رویهری ناومز دهکی ۱۱۶۹
کم ۲ به. زورترین ناو که به زی ی بهچوک دا هاتی له روزی ۵۴/۶/۲۵ بوه گهشتوه
۳۶۹ م / سانه. و کستریشی ۲/۲۵ م / سانه، محله کی ۲/۲۰۳ م / سانه.

زی ی بهچوک به گسهری ئو شونتهی پسا ئهروا ناوی ناوچهیی لی نراوه: له
ناوچهی سردهشت «چمی کلوی» و، له ناوچهی ئالان «چمی ئالان» و، لای هرزنه و
نمشکان «چمی هرزنه» و، له ناوچهی قلادزی «زی ی خاس» و «زی ی سندولان» و،
له ناوچهی کویه و قلاسیوکه «زی ی دوکان» و «زی ی کویه» و، له ناوچهی شیخ بزنی
و «دشتی هولیر «زی».

له کونوره به «کلهک» به ناو ناوی زی دا کلوهیل به تابهتی دار و خطوزیان له
دوکان و تعلقه قوره بو دوز و پردی گواستورده.

ناوی زی له قولای دایه. زور نزمه له ناستی زومیزاری تمهشتی. له بهر ئوه
جوگای لی هملناهیستی تا بو کشتو کال پان خولردنوه به کار بهیتری بهلام گورینی
ناومز کی له هندی شون دا ئهتوانی بی به سرچاوه دهکی گوره بو ناوداتی زوی پان و
بهین بر نونه:

- نه‌گهر له هېزوپوه بهر گتلی و دم‌پندانې چېای سملین و باواجی دا ناوهدکې
 بهی پر روژتاوای شاری کویه، توپوگرافیاې ناوچه‌که پارمه‌تېدر نمی پر ناودیری هردو
 بهی روژهملات و روژتاوای دمشتی کویه و سالیی و ملکه و شیخ بزه‌نی خوارو.
 - نه‌گهر له دامینې سددی دوکاتوره ناوړوی زیسه‌که په ناوچه‌ی قمشقولی و
 زلمېره چېای «پتزمه» موه ناوهدکه پگوردری بهی پر بهرزابیه‌کانی پازیان و قلاسه‌پوکه نوا
 همو دمشته‌کانی قلاسه‌پوکه و حران و هسومند و چهاری زود په چاگی ناوهدی نه‌کا که
 روهریکی زود گموره‌به و تېسه‌ستی ناو و خاکه‌کسی زود گولساره پر همسو چوره
 بهرهمیکی کشتوکالی.

له سر ناوی زی دو پندار دروست کراوه په‌کیکیان، «پنداری دوکان» و، نوری
 تریان «پنداری کونه‌کوتر» له دویز. پنداری کونه‌کوتر چسوکستره له هی دوکان پر
 ناودانی ناوچه‌ی حویچینه.

■

شمه‌کسی له ناواپه‌کې چسوکې نیران ساپنوه و شمه‌کې بهی گوتین بهرو
 «کوریناوه». نیواپه‌کې درنگ گېشته‌ین. هېشتا پلاو نه‌پویننوه پر نان خوارو،
 ژاندارمری گېشته‌ سمران. کرده‌ان په لره و همرشه که دسېجی نمی له ناوچه‌کسی
 نیران دور پکومینوه. هرچی له گله‌یان خمریک بوین نمان هشت پر پشودان پېننوه.
 موختاری کوریناو خمری لی داوین.

پر نیوموی روژی دواپی گېشته‌ینه «پنوخلف». په گدومی پېشوازیهان لی
 کرده‌ین و، پر فراوین په ساله‌گان دا پلاو بوینوه. لېره بېستمان شریکی قورس له
 «دمشته‌» روی داوه. چندين پېشمېرکه کوژراوین و، همنديکیان گېراوین. کاک خالید
 کتوه مراقبه‌ وئی: «نوه مغرمزه‌کسی منه توشی شر بوین». هرچنده زود ماتر بوین
 پلام کاک خالید پخوشی زاتنی هوالی شمه‌که و دمه‌از پوه‌گان پر. په پله کومیننوه
 ری بهرو «نرکان».

■

نوکان: سوره‌های کارمسات

■

نوکان کوئره دی بو. له ئه‌رنی ئه‌ران دا بو. چهند ماله‌کی گه‌می تی دا بو. دو سێ خاتره که پایزی رابوردو قه‌م دروستان کره‌بو. نه‌مه له هاتنه‌مان دا په‌مان چول کرد بون. مه‌گه‌ته‌یی سه‌یاسی په‌گه‌تی تی چو بو. مامه‌لال و عه‌لی عه‌سکری و ره‌سول مامه‌ند و نازله هه‌ورامی له‌و خاتره‌ماندا بون. خاتره‌ی ته‌نگ و تاربه‌ک و چه‌چوکه‌ بون. په‌ گه‌یه‌شتنی نه‌مه زوهر خوشه‌مال بون. په‌شهره‌که‌گه‌لان ناره‌ «شه‌نی» و «به‌ده‌لان» و خومان له‌ لای ئه‌وان مانه‌وه.

■

شهری ده‌شهر

سه‌عه‌دی عه‌زیز و، سه‌هه‌د گه‌گه، ئه‌وانه‌ش وه‌کو نه‌مه په‌ریگاره‌ بون په‌ره‌و نوکان به‌ر به‌شداری له‌ کوپونه‌وه‌ی گه‌مبه‌ته‌یی سه‌رکه‌را به‌ته‌ی په‌گه‌تی دا، له‌ گه‌وندی «ده‌شهر» له‌ په‌شهر ته‌رش شه‌ر بون. له‌م شه‌ره‌دا سه‌عه‌دی و ۱۲ په‌شهره‌که‌ که‌ژوان و، ۴ له‌ په‌شهره‌که‌کان به‌ ده‌یل گه‌ران. دوا‌ی ئه‌وانه‌ش به‌مان ته‌مام کرد. سه‌هه‌د گه‌گه و جه‌وه‌ری به‌ری کاک خاله‌د و زه‌ار وه‌تی و چهند په‌شهره‌که‌به‌ک له‌ شه‌ره‌که‌ ده‌یاز به‌یه‌ن و گه‌یه‌شت به‌نه نوکان.

مه‌گه‌ته‌یی سه‌یاسی به‌ به‌ونه‌ی شه‌هه‌د به‌نی سه‌عه‌دی عه‌زیز و هه‌وره‌که‌نه‌یه‌وه‌ به‌یه‌انه‌کی ده‌ی کرد بو.

گه‌تی خه‌ری مه‌ن هه‌والی شه‌ره‌که‌م به‌مجه‌وره‌ داره‌شته‌وه، له‌ په‌که‌مه‌نه‌ ژماره‌ی «هه‌والنامه» دا به‌لاو گه‌راوه‌ته‌وه:

۸ ی ماره‌ی ۷۸ ده‌سه‌یه‌یه‌تی له‌ کاته‌یک دا که‌ هه‌یه‌یه‌کی پ م به‌ ریگاره‌ بون به‌ره‌و ناوه‌چی په‌شهر له‌ گه‌وندی ده‌شهر (قه‌لاده‌) له‌ سه‌ر زی که‌وته به‌سه‌یه‌کی گه‌وره‌ی ده‌ژمه‌نده‌وه. شه‌ر له‌ به‌یه‌انه‌یه‌وه‌ تا ئه‌ره‌ری خا‌یانه‌د. به‌ قه‌د ژماره‌ی په‌شهره‌که‌کان هه‌لیکه‌یه‌ته‌ر به‌شدار به‌ر له‌ شه‌ره‌دا. په‌شهره‌که‌کان به‌یه‌یه‌ری قه‌ره‌مانه‌یه‌یه‌وه‌ وه‌ستان و لاپه‌ره‌یه‌کی ته‌یه‌ان له‌ مه‌ژوی شه‌ره‌که‌گانی گه‌له‌که‌مان دا به‌ خه‌نی خه‌یه‌ان نوسی و زه‌تی گه‌وره‌یه‌ان له‌ ده‌ژمه‌ن دا:

۱۶. سه‌یه‌از و ته‌فسه‌ر زه‌اته‌ر که‌ژوان

۲۵. سه‌یه‌از و ته‌فسه‌ر زه‌اته‌ر به‌شدار گه‌ران

چندین هالیکوتتر پیکرا لوايه ۳ بان کيوتنه خواروه

چندین ناقله و زلی سوپایی شکترا

زبانی نيمسه: نندامی سترکردایتی ب س ک، نندامی ک س - ی ن ک،
فرماندهی هریمی دهشتی هولیر سمندی عزیز، نندامی پیشکوتری کسلک، واپیری
سیاسی هریمی دهشتی هولیر فاروق صدیق، پ م لمرخ قادر (هولیر)، پ م لمریق
همزه (هولیر)، پ م شاهین هیزهین (هولیر)، پ م طاهر حمید (هولیر)، پ م
چهار نيسماعيل (هولیر)، پ م عوسمان باوه (هولیر)، پ م عزیز باپیر (هولیر)،
پ م سامی عویید (هولیر)، پ م صباح جمیل (هولیر)، پ م نحمید محمد نهمین
(هولیر)، پ م نحمید محمد (هولیر)، شهید یون.

*

هروها نم پیشمرگانه به دهل گهران: جمعیتر نوسود (کویه)، حسین
همیدورحسان (کویه)، جنواد کریم (کویه)، کمال واحد (کویه).

روزی ۷۸/۶/۲۱ له زیندانی موسل له سیدارمیان دان.

نيسماعيل تا به نيمی، سرکردهی نوپای فیلانی پک، له (ل ۲۲۱ تا ۲۲۵)
ی کتیبه کفی دا: «نیمیتی فی القیاده» پاسی شعری دهشتیوی وکرو پکفی له شعره
سرکوتوه کانی نو سروده می خری به دویلی گپراوه تیره.

نومى له سروده نو سواره راستی روداوه که بو. بر برارودی جووی گپرانومى
نيمسه و گپرانومى سترانی چمیش و، نشانندانی زلی قواروی لشکرکیشیه که و
هاشروهی ناراستی نيمی، لیردا دهلادوق پاسه کفی نيمی نغوسوه:

بساط نایج فی منطقة (قلعة ذرة)

۶۱. فی ربيع عام ۱۹۷۸ خطط الفيلق لمركة بساط فی منطقة (قلعة ذرة) علی
ان پکون مرکز البساط قرية (دهشتیوی) وهی قرية تقع علی وادی اخضر قريبة من الزاب
الاسفل وجنوب (قلعة ذرة) علی أن تشترك فيها قوات من الفرقة الثانية والفرقة التي فی
منطقة (السلیمانية) وقد حددت الاهداف علی أن يتم مسك المصدات مع الضياء الاول
بالطائرات السمتية ثم بعد ذلك تبدأ عملية التمشيط للبحث عن المعصاة المحصورین تحت
البساط.

وفی ساعة مبكرة لمحرك من (کرکوک) برالفلقی قائد الفرقة فی قاطع (المرسل)
الصمد الرکن حازم برهاری وتوجها إلى (السلیمانية) حيث استصحيت محافظ السلیمانية
السيد ارشد الزهاري، من السلیمانية لمحرك إلى (دوکان) التي كانت قاعدة انطلاق قطعات

الفرقة في منطقة السليمانية وعند النزول في (دوكان) سألنا عن قائد الفرقة فاجابونا انه يستطلع بطائرة اليت وسألنا ضابط الركن في المقر الجوال الذي تم تأسيسه في (دوكان) للقيادة العملية فاجابونا انهم لم يستطيعوا مسك المصدات حيث اضطرت عناصر من القوة للمودة الى (دوكان) وبعضها نزل في (قلعة دزة) نظرا لاصابة طائرهم وقد بلغ عدد الطائرات المصابة ثمانية طائرات ولذلك لم يتم مسك المصدات المطلوبة وفق الخطة. لقد طلبت حضور قائد الفرقة الى (دوكان) ولكنه تأخر وكان الوقت يقارب الساعة ١٠٠ فطلبت احضار القوة وجوبها في المصدات بنقلها بوجبات بالطائرات المتوفرة ولعملا أمكن إنزال القوة ومسك المصدات ولم تصب أي طائرة بأذى إذ ان الفرقة الثانية نقلت واجهاتها بسرعة ومسكت المصدات وجهات لواء قوات خاصة للقيام بالتمشيط وبعد ان أمكن تنفيذ الخطة بحضورنا في قاطع (دوكان) ولعدم حضور قائد الفرقة هادرت (دوكان) وذهبت الى (قلعة دزة) وشاهدت الطائرات المصابة فظهر ان اكثر الاصابات لا تؤثر على الطيران ولذلك طلبت طيراتها هذا اثنين منها كانت اصابتها تؤثر على الطيران ولتحتاج الى تصليحات قد تستغرق يوما كاملا ولذلك امرت بعودة الطائرات والقوة الى (دوكان) لاستخدامها لتعزيز المصدات التي امكن مسكها بدون مقاومة بالقوة المتوفرة في (دوكان) ولكن الفاخر الذي سببه عدم تنفيذ مسك المصدات في مواضعها حسب الخطة ساعد على هروب بعض العصاة قبل اكمال الطوق حولهم.

٤٠٢. عند وصولي الى (قلعة دزة) سألت عن قائد الفرقة الثانية وهو العميد الركن

لطفى الدباغ حيث تم نقل قائدها السابق اللواء الركن سعد الدين عزيز بعد الانتصارات الباهرة التي حققتها فرقته الى منصب معاون رئيس اركان الجيش للتدريب ونقل بدله العميد الركن لطفى الدباغ وهو ضابط كفؤ حيث عملنا معا معلمين في كلية الاركان معا وكنت معلم اقدم وهو معلم محي للعودة الاركان (٣١) كما كان آمر فرج مشاة في (كوسنجق) عندما كنت قائدا للفرقة الثانية سنة ١٩٦٩ وقمنا من فتح الطريق الى (كوسنجق) (راجع الفصل الثالث). لقد ذهبت الى مقر الفرقة الجوال في منطقة مشرفة على قرية (دشتيوي) فوجدت هناك قائد الفرقة وأمر لواء القوات الخاصة العقيد الركن صباح صبري ولواء مفتوح للقيام بالهجوم على سلسلة التلوي المشرفة على القرية وكان في قمة هذه السلسلة موقع يبدو انه ملائم لنزول الطائرات المستتية يظهر ان العدو قد شخص هذا المكان ووضع قوة لمسكه كما توزع على السلسلة بعد اكمال الطوق حوله وعدم امكان التملص الا بعض الاعداد التي كان يقوموا (سعد كاكه) والتي استطاعت التملص لتأخر مسك المصدات من قبل الفرقة في قاطع السليمانية. وعند شرح الموقف من قبل قائد الفرقة وأمر اللواء عرفت انهم ينوون مهاجمة السلسلة بلواء القوات الخاصة لمسك قمة السلسلة ثم بعد ذلك الانتفاخ الى القرية وتفتيشها.

لقد لاحظت ان هنالك قمة كائنة شمال القرية، يستطيع العدو الاستحباب اليها من القرية فطلبت ارسال قوة بالطائرات المستعينة لمسكها والسيطرة على الوديان التي تؤدي الى الشمال والشرق من القرية فتم ذلك بسرعة بينما كان العصاة مشغولين بالقوات الخاصة التي تتقدم باتجاه السلسلة امكن اجراء عملية الانزال بدون مقاومة ولذلك استطعنا ان نطوق القرية بصورة كاملة بحيث لا يمكن ان يفلت العصاة من هذا الطريق الا اثناء الليل، ولذلك طلعت السرعة في حسم المعركة نهائيا قبل حلول الظلام وقد تكلمت مع القوات الخاصة قبل حركتهم للهجوم فازداد اندفاعهم كما انني اعرف أمر لوائهم وهو من الضباط الشجعان المتدربين ولذلك كنت مطمئنا بانهم سيحتلون ابدانهم بسرعة. كما تكلمت مع طياري المستعينة المقاتلة وطلبت منهم مساعدة القوات الخاصة بضرب الحافة الغربية للسلسلة والاستمرار بالاسناد حين وصول القوات الخاصة على ان يتم التنسيق بين اسناد الطائرات والاسناد المدفعي الذي تم وضع خطته من قبل أمر مدفعية الفرقة بالتعاون مع امر لواء القوات الخاصة. اتدفع الفرج الاول بسرعة واستطاع ان يمسك ريشة قديمة في بداية السلسلة بعد ان تركها العصاة ولكن القوات الخاصة كعادتهم لم يمسكوا المنطقة بل اتحدوا الى السفح الاخر معلبين العصاة وتركوا الريشة، فقام العصاة بهجوم مقابل استطاعوا على اثره ان يطاردوا السرية التي وصلت الى الريشة واستشهد امرها و جرح ضابط اخر. ولم تتراجع السرية الى مسافة بعيدة بل بقيت في طنف لا يبعد عن الريشة اكثر من مائتي متر وامكن تحويل نيران المدفعية والمستعينة على الريشة التي مسكها العصاة وارسلت سرية جديدة لتعزيز السرية الاولى فاندفعت السريتان لاحتلال الريشة. وفي الساعة ١٤٣٠ هبطت طائرة مستعينة مقاتلة حيث اصيبت بشظية من قذيفة (أر بي جي ٧) واحتاج الى تصليحات بسيطة ولكن طيارها لم يصب باذى فتحوّل الطيار الى طائرة اخرى واستأنف المعركة ان هذا الطيار لا اذكر اسمه ولكنني اكبرت فيه روح التضحية والانفداع وقد طلبنا تكريمه لشجاعته لقد كنت اراقب المعركة ومعي محافظ السليمانية ارشد الزبيري وهو ضابط شجاع ومقاتل جريء والعميد الركن حازم البرهاوي وقائد الفرقة الثانية. هبطت طائرة الوبت ونزل منها قائد الفرقة في منطقة السليمانية وسألته اين كنت كل هذه الفترة الطويلة وقد سألته عن موقف لفرقة فقال جيد مع العلم انه لم ينظ ما مطلوب من الفرقة الا بعد ان وصلنا (دوكان) وطلبنا التنفيذ. وكان القائد في الاستطلاع وكان الاعتذار لعدم التنفيذ بسبب وجود مقاومة.

٤٠٣. كانت المعركة تسير بشكل جيد والقوات الخاصة تندفع لاعادة احتلال الريشة التي يمكن اعتبارها مفتاح الموضع. اظهر قائد الفرقة في قاطع السليمانية ان اسمح له باستخدام سرية مغاوير من لفرقة لاتزال في قمة السلسلة بالطائرات المستعينة فقلت له ان

العدو بمسك القصة بقوة وقد ضربوا إحدى السميتات المقاتلة بالقاذورات ولذلك فان الاتزال لا يمكن تنفيذه مع العلم ان العصاة محصورين ولذا فانهم ينافسون عن رقابهم ولذلك لم وافق على هذا المقترح كما ان الفرقة الثانية استطاعت ان تحتل الربهة في بداية السلسلة واندفعت القوات الخاصة على ظهر السلسلة باتجاه القصة كما ان الناحية الادمية لا تجهز تدخل قائد في قاطع قائد اخر الا بعد ان يثبت عجزه وعدم مقدرة على ادارة المعركة في قاطعه ولذلك رفضت هذا المقترح.

لقد كان لهذا الرفض اثره البالغ على قائد الفرقة في قاطع السليمانية حيث ذهب الى المسؤولين ونقل صورة المعركة بشكل مغاير للحقيقة وقد علمت بذلك من السيد ارشد الزبياري محافظ السليمانية عند مراجعته لاحد المسؤولين حيث اخبره بالمعركة التي شاهدها بنفسه لكنه وجد صورة غير حقيقية لدى المسؤول عن المعركة. ان هذا العمل ان دل على شيء فالما يدل على مدى الطمّوح غير المشروع الذي كان لدى قائد الفرقة في قاطع السليمانية فلا يهسه قلب الحقائق والاضرار بالآخرين من اجل الوصول، ولم تكن تعلم ان وراء هذا الطمّوح والتكالب على المنصب مخطط تأسري لضرب قهادهتنا وحزننا المقدام حزب البعث العربي الاشتراكي ولكن الله كان بالمرصاد فتم كشف المؤامرة ونال المتآمرين جزائهم.

٤-٤. لم تمر فترة طويلة على القوات الخاصة التي اندفعت باتجاه القصة وعند اقترابهم منها حرب العصاة منها فخلعت بهم السميتات المقاتلة وقتلت اعدادا كبيرة منهم ونحن نشاهد هذا المنظر فقال السيد ارشد الزبياري محافظ السليمانية لقد قتلت العصاة فترة طويلة ولكنني لم اشاهد في حياتي مثل هذا المنظر فالعصاة ينحدرون من القصة باتجاه القرية ويعقبهم رجال القوات الخاصة وكانت مطاردة مشهودة فتم احتلال القرية واسر مايزيد على ٣٥ من العصاة اما الاعداء الاخرى فتم قتلهم وبقيت جثثهم في المنطقة. كان يعوزنا مصوري تلفزيون لتصوير هذه المعركة ولكن لم يكن معتادا تصوير المارك تلفزيونيا في ذلك الوقت.

لقد كانت معركة (دهشتوي) معركة ناجحة وحاسمة وامكن مسك وقتل كافة العصاة الذين كانوا في المنطقة ولم يستطيع ان يفلت منها سوى (سيد كاكه) مع عدد من حاشيته، وقد حرب عندما تاخرت الفرقة في قاطع (السليمانية) من مسك المصدات حسب الخطة...

■

له ناو كوملعدا گيروگرقتی راستهینتمان ههبر:

- كوملعه ههیندی له سهرکرده کانی له زیندان دا ههین. له کومیتیتی ههیه کانبش:

نارام کسوردا هه، سالار له دهروهی ولات هه. نازاده ههروامی و سهلا بهختسپار له ناو بهشمهرگهدا ههین. سهرکردهایتی بهشو و، کومیتیتی ههیه کانب له کونفرمنس ها

کوپونونه یکی فراوان دا همل نهمردرا بون. همدوکیان خویان شرعیمتی تغزیمیمان به خویان دا بو.

- کومبله کومیمتی سرکره ایتی پان مهکتیمی سیاسي پان ناوښدیکي نمبر سرپرستی همو ریکخستې پکا. نورگان و پلاوگراوهي نمبر. کاک نارام پدک همولی داپر نورگانی پر کومبله داپهزونی. پدک ژمارهش لی دهر کرد بو. نيمتر هېچی به دواډا نيمات بو.

- کادره کانی همو گلمې تازه پېگېشغو بون. سرمايهي روشنمیری گشتي و مارکسي و، نهمونی سياسي و پشميرگمیان کم بو.

- به هوی سمختي هلموسمېچي نمر کاتوره پسوندي له نيموان کادره کان و ریکخواره کان و پيررسه کان دا کز بو. هر کسه و هر ریکخواره سړمخو به گوري د نيمتهپاد، ی خوی کاری نهکړه.

- مېلا پمختیار و سالار «طرح» پان له توانا و ليرشاویمي خویان زور زیاتر بو. همدکیمیان له لای خیره همولی نندا چېگي نارام پگرمخوره. مېلا پمختیار به هلمداوان چو پر قورداخ هندی له کادره کانی کومبلې کو کرده، وای تغزانی همرچی له قورداخ چېگېر بی نيمی به سکرتمی کومبله. پير هيرشیکي جېمېش گونن، نيمین پولا (نيمیني حاجي شيخ هملی) کوژا و خویان به لهلاکت دمهز بون. سالارېش له سړواره هندی نامدی «هملت پملت» ی بو «کومیمتی هملت» نوسی بو.

گرنگترین کاری نم کوپونونه به نوه بو:

پدک ناوښدي چېگای پاور دروست پکا سرپرستی همو ریکخسته کانی کومبله و، پشميرگه و نمرانده کانی پکا. پدکيتي پير و هلموست و کارپان تی دا دروست پکا.

*

بو نم کوپونونه همو نيمداده کانی کومبله که له ريزی پشميرگدا بون، وهکو کادری ریکخستان، راهبري سياسي، نمراندهي مفرزه و کورت پانگه کرا بون. داوام له ریکخواره نيمنېپه گانېش کرد بو راپورتي درې پتوسن. خوم کومبلې پرسپارم بو نوسی بون وهلامی پدمنوره.

زوری تواندي داوام کرد بون پين بو کوپونونه هات بون. تنيا نمرانه نيمات بون که ناگادار نهکرا بون، پان نيمان ترانی بو شومنه کانی خویان به چی پمیلن. ریکخستنی شاره کان، به تاپیمتی کومیمتی هملت، راپورتي نمر تسلطیان نوسی بو. پير من نعه تاقېکردنونه یکی گوره بو. پاورې نم حاوری پانه نهمونم و، چېگي پاورې نمران بم.

کویونوهدگانم له سمرقاره کرد په «سپینار» یز: «لیکوالینووی هلموهری ناوخری، ناوچهیی، جهاتی» و «چونستی گمشه پی دانی سیاسی، ریکخراوهیی، پشمهرگی کومله و، په هیز کردنی په کیتی نیشتمانی».

له سمرقادی داموزاندنی کوملموه نعهه په کسمین کویونووی نغندامه کانی پر. پمشر به هوی پهری ریشونه کانی کاری لیرزه مینیموه نیتوانی پر کویونووی وهما ریک بخا. خیره تیکی گورمهان هل دا پر، زوری پمشدارانی کویونووه که شو لوری نمانوه، ناسپاری و پراپتیا پمیزتر نمیر، شویان په قسبی خوش و «شهره شهر» و «شهره سمرین» تا درنگ په سر نمیرد. له میل پر «سلطنتی» وهماپان په خیرانوه ندی پر: شو به پی حراست و کسمین و به پی ترس پنون و، پمانی په نارمزی خویان هل پستانا

پمشدارانی کویونووه که پهری نازادیسوه پسروراکانی خویان دپاری همور پاسه کان دمرنبری و، هاپشپیان له گفتوگوان دا نکره. ماسجلال چند «محاضره» په کی پر دان و، کاک هلی و کاک خالد پر به خیرهاتن سردانپان کردن.

هندی پیری ریکخراوهیی و سیاسی گرنګ درا، لوانه:

- دوستکردنی ناوندیک پر کومله، که همور ریکخشته کان و پشمهره کانی کومله لمرمان و ناموزگاری لو و مگر، «نورگان» و پلاوکردی پیرست دهرکا.

- مانووی همور توانی نغندامی سرکرده پتی پون و، په هوی خسپاتی سیاسیموه گپرا پون، له سرکرده پتی دا.

- داموزاندنی سرکرده پتی تایپی پر ریکخستنی شاره کان.

- پمیزکردنی تپایی و دوستاپتی له گیل بزوتنوه و، پمیزکردنی ریزه کانی په کیتی.

کویونوهدگان، که چند روز کپان خاپاند، په سرکوتویی نواو پون. توانی نمیر له سفری پادپان دا پمشار بن مانوه و، توانی تر گرانوه پر ناوچه کانی خویان.

■

گشانووی رسول مامند له مدکیتی سیاسی

له ناو سرکرده پتی بزوتنوه کیتی قول همور، نم کپشانه کاریان له چالاکي و کاره کانی په کیتی پش کرد پر. هندی له سرکرده کانی بزوتنوه که له شار پون، نمانیست بزوتنوه له په کیتی جیا پمتهوه، له گیل هندی له پیریوچونه پمته پته کانی په کیتی نمیرن.

دروشمی سرورگی په‌گیتی؛ «روخاندنی رئیس شاهی عراق» یو. نوان نم دروشمه‌بان پسمند نه‌کرد. لایان واپو، جیهچی گردنی نم دروشه له توانای کوږه په دږه، پلکو هښکپیان لایان واپو حیزې بمص هاپه‌پسانی ستراتیجی کوږه و، جولانوی کوږه نهی دس لو دروشه هښگری و، له رڼای گلتوگو له گڼل بمص هډلی چاک‌کردنی داوودزگسای توتونوسی پدات. له گڼل دس پی کږد‌نوی خښه‌تی چکداره پدانیکیان په عمری له لوپنان و توروپا هم معناه په پلاو کوږه. وگو نپان وټ: صلاح پدردین، کډوستی بمصی عراق یو، پوی پلاو کرد پونه.

له ناکوکی نوان قم و په‌گیتی دا پی پان واپو نم زیند‌کوږد‌نوی ناکوکی ملای و چلالیه. نوان پیوسته نپن په پشی لم ناکوکیه، پلکو پیوسته «خفتی سپهم» دروست پکن.

له کارواره‌گانی ناو په‌گیتی دا مامج‌لایان تاوتیار نه‌کرد په «ناکووی» و، په داشکندن په لای کوملدا.

له ناو سر‌کوږد‌گانی پزوتنودا له شاخ رسول مامند کډوت یو ژیر تفسیری نم پیر و رایانوه، دپهای لی نه‌کرد. هندی له پیر و پوچ‌ن‌گاتیان جزئی له راستپیان تی دا یو، پلام شپوی کار و پوپاگانده‌گاتیان نادرست و زیان‌بخش یو. رسول په دریای زسکان کښه و گپروگری له گڼل مامج‌لال دروست کړه یو. تپایی له ناو مدگتبی سیاسی دا نه‌پشت یو. زوری کاره‌کان ته‌گړه‌بان تی کډوت یو.

سر‌گردا‌پتی پزوتنوه خویان کږونه. رسول له مدگتبی سیاسی و سر‌گردا‌پتی په‌گیتی کشاپوه. له پاتی نو تاپه‌بان پز نندامتی مدگتبی سیاسی و، حاجی حاجی پرایم پان پز نندامتی کومیتبی سر‌گردا‌پتی داتا. رسول «تفرخ» ی کړه پر کاری پزوتنوه.

✱

دفتیری سروروی

په دریای سالی ۷۷ بمص پوچ‌پری درن‌اپته‌پوه تیکوشترانی گڼله‌کسانی له سپاره نډا، گپراوه‌کان خویان لیسته‌گاتیان پر نثاروین و، ریکشتی شاره‌کانش هوال و دنگ‌پاسه‌کاتیان نثاره. زوری نم ناگاه‌اپاتم له گڼل نو ناگاه‌اپاته، که خرم له سر شهیدانی پیشمرگه کوم کړه پونه، له پک دا و، له ناهلک‌په‌ک دا نامادم کړه په ناوی: «دفتیری سروروی» پوه.

گپراوه‌گانی په‌گیتی، په تاپه‌تی نندامه‌گانی کومله، له زیندان دا نری‌تیکي

نازایانمیان داهینا؛ نرسی «نامه نویسن» له ژوری خنکاتندوه» که تا نوسا پار نپو.

نفسره کوردهکان: محمد محمد قودسی، حضرت عزیز، خهرولا همدولکیریم و مستحقا خوشناو، پیش هلواسنهیان به چمند سمنانی نامه‌کی گزنگیان بر میلانی کورده نویسه. نامه‌که وه‌گو سروریه‌کی نهمه‌یی زور چار پلاو کراوده‌نوه و، بر بر به سرمشق بر تیکوشترانی ریگای کورده‌ایتی.

دوای تئوان کسبکی که نامی له پابه‌کی نفوسی بو، یا نیمه پیمان نه‌گه‌شت بر. هارویانی کومله سروریه‌یان شکان و، به نامی شورشگیرانه له ژوری نیمه‌اموه، سرکرده‌گانیان، هارویکاتیان، خزم و کسورکاریان هان نهدا بر دیزدان به خیمات تا سرگوتن.

ژوری ئو نامانه له لای من کورپونوه. ریخراوه‌کاتی کومله پریان تشاردم. نامه‌کان نهمه‌ی به‌رز و به سوز بون، هستیان نهمزاند و گاریان له ناخی دیزون نه‌کرده. من هر که ورس نهم، هندی لم ناماتم نهم‌نهموه، سرلنوی تین و تارم تی نه‌گراپوه.

نامه‌کان هندیکیان بر ماسجلال و، هندیکیان بر من و هاروی و دوست و، هندیکیان بر کسورکاریان نوی بو. هر ئو زمانه هندی پشم لم نامانه له «دفتیری سروریه» و «هواننامه» و «کومله» دا پلاو کردوه. «دایستر همسرم دا به دیزگای راگماتندی به‌کیتی زوریان له کتیبیک دا پلاو کردوه له ژور ناوی؛ «چند نامه‌ک له زندانی فایسته‌گاتوه». نازاتم تسلی نامه‌گانیان چی لی کرد.

له دفتیری سروریه دا، پیشه‌کبه‌ک و، چند برکبه‌کی هندی له نامانه و، لیستی ناوی همو نهمه‌ی له چالاکي پیشمرگایتی دا و، له زندانه‌کانی هیراق دا تا ئو کاته کورژا بون؛ نوی بو.

پیشدکی دفتیره‌کم پم به‌نهمی «مهری» دس پی کرد بو:

به پیری مرگوره لرسخ به لرسخ روون مره‌ان

نوری پاکی له مردن بی دپاره بلخ و نامرده!

مهری خری «تعلی تصوف» بوه. وه‌گو همو صوفیه راستنینه‌گان بهر جووه

له مردن و ژانی روانیه. هارویانی کومله‌ش، ئو زمانه، صوفی راستنینه بون:

هاشقی نهمه و نیشتمانه‌کیمیان بون. «کوریه» لم پاره‌پوه، نلی:

نصلی مقصد هر به‌کبه‌ک بر پهرستارانی عشق

به‌ک سباله حق شوناسی: کعبه پا پختانه بی!

تا پسیکی «برازمر» و رونیسه کی دسنی مان پیدا کرد بو، نم نامیلکمه و همنلکی تر له بلاوگراره کانی په کستی که له دمروه دچو پون، پی چاپ کرد و، تا ماوه یکی دروژ نم تا پ و رونیسه تنیا هری بلاوگراره یی بریوار و دنگیسه کانی په کستی و کومله بو.

■

راگیزانی ناوایه کانی سنور

بعض بریاری دایر له سهره تای سانگی حوزه برانعه دسی پکا په راگیزانی همو ناوایه کانی سنور په قولا یی ۲۰ کیلومتر. په کی لو مسهلندی له کویونوه کانی کومبندی سرگردا پتی دا نمو پاسی پکری، نم مسهلمه بو. رضی هموان نعه بو برهنگاری راگیزان پکری و، رهوشینی سازدانی دانتشتوانی ناوچه کانی سنور دا پتری بو برهنگاری همرشه کانی عهراق و، برهنگاری راگیزان. زوری خعلک ناساده پون بو برهنگاری. پلام چه گیان نمو. بو نموی پلاته که جیبی پکری نمو چه گیان بو پیدا پکری. تنیا سرچاوی چه لو گانه دا سوریا بو. نمو رهگاههک بو سوریا پکری نموه. په کی له هزکانی سفتری برادوست، که بو په «کارسانی هکاری» نمه بو.

دبریاری راگیزان، بز هاندانی خعلک، نوسا پاسیکم ناساده کرد بو، له ژمارهی دومی نایی ۱۹۷۸ ی «هواننامه» دا پلام گردنموه. لهردا وکو خری نمپوسموه:

■

رهگزیره سته کانی عهراق ناوهدانی و پیشکون دهنه کوردستانموه

- ۱ -

دولته نیمپهالستیبه گموره کانی نوروپا هر له کزایی قهرنی نوژدهم و سهره تای قهرنی بیستمعه مرخیان له زوپوزاره کانی عوسمانیه کان خوش کرد بو و، کسوت پونه دانانی پلان و نمخشه بو داگیر کردن و داهشکردنی قهلمرویی لراوانی عوسمانیه کان په سر خویان دا.

پاش چنگی جیهانی په کم نم دولته نیمپهالستیبانی شره گیان پردموه، به نامالهی خویان گمشتن و، په پی ی قازانچ و دسکونی سترانچی، سیاسی، ثابوری - پترولیی خویان، پی نموی گوی پهنه وست و نازوی دانتشتوانی ناوچه که و، پی نموی گوی پهنه هیچ نیمتیبساریکی نمتوبی، کوملا پتی، دهنی و جوگرافی.. ناوچه کانی روژهلانی ناوهراستهان داهش کرد و، بهمجوره نیشتمانی عروپ و نیشتمانی کوردهش لفریعت و لهر و لهر کران و، چندین دولتهوکی پی هیز و دسلات و گری

دراوی نیمه‌الیزمیان تی دا دروست کړا.

کوردهستانیش وده کو نیشتماسی عسرب لعتیعت کړا، بهلام نیمه‌الیزم و کونیه‌پرستان د اگیر کمری کوردهستان، هر پوره دایهین نه‌تووی کورده پارچه پکښ، پگړه له ناو کورده‌پش دا خیل و هرز و تیره و بنساله و هندو چار خیزانه‌گانی نور ناوچانمیان به سر نم دیو و نو دیوی سوره‌گان دا دایه‌پش کړد.

خیله کورده‌گانی سوره‌گان هم جوړه پارچه پارچه یون و گوتنه دیو جیبا جها‌گانه‌ره هر پارچه‌په‌کیان گوتنه ناو ستوری سیاسی دولتیکوه، یز وینه:

عیراق - ایران

زمنگنه، نرک‌موازی، پاچلان، روښمیان، تاوگوزی، جاف، تیناخی، لهونی، بارام به‌گی، مبرلوه‌لی، منگور، مامش، پیران، پلباس، هرکی، سورچی.

عیراق - تورکیا

هرکی، سورچی، گودی، دوسکی، نرتوش، هویری، سندی، سلوی.

عیراق - سوری

میران، مریا رمشی، هسینی، کچان، عارونی، چیلکان، گاباره (خواری شمس‌گار و سوری حصه‌گه)، شمرلی (دنا، کیکا، ملی).

بهلام هورو‌کو لعتیعت گردنی نیشتماسی عسربه‌گان و دروست‌گردنی چمن‌دین دولتی جها جها نیتوانی په‌کیتی عسرب هلل پوښنیتوده، پارچه پارچه گردنی خاکی کوردهستان و دایه‌ش‌گردنی نعتووی کورده‌پش به سر چمن‌دین دولتی جها جها‌دا، کیشانی ستوری سیاسی و هول و تقلا‌لای رژیمه کونیه‌پرسته‌گان، تعانیت نیشتراتی جنگی و پولیسی پش نیتوانیوه په‌کیتی نعتووی کورده هلیوشی.

په‌کېک لور ریگان‌پنې زور له کزنوه د اگیر‌گمرانی کوردهستان پنه‌بان پردوته هر یز له ناو بردنی کورده؛ را‌گوزانی هرز و خیل و تیره کورده‌گان و دووخته‌په‌ان پوه له کوردهستان.

میژوت‌نوسه‌گان له سده‌گانی ناو‌راستوه پاسی را‌گوزانی زور‌ملی ی کورده‌مان یز نه‌گېرنه‌وه، پاسی زولوزوی پاشا و تمسیر و سرلشاته زور‌اره خوښمه‌وه‌گان و هول و تقلا‌گان‌په‌لمان یز نه‌گېرنه‌وه له هر به زور را‌گوزان و دمه‌دمر گردنی کورده له خاکی کوردهستان، پاسی هر‌گری قارمسانانه و شورشی خوښاوی و راه‌پنې کورده‌مان یز نه‌گېرنه‌وه... تعانیت قارمسانانی نصری وده‌کو سه‌لا‌حده‌پنې نه‌پوی و کمر‌مخانی زندپش هر له ناو نو خپله به زور دوو‌خراوه و دمه‌مر کراوند‌دا هلیکوتون.

لم چرخش دا، سیوی نوی ی تورکیا نمونه کی تری هولی ژیرکوتوانه و
 نابره برانی ره گزپرسته فاشیسته گانی تورکیا مان پیشان نعدات له پاره به زور
 راگزیزی گلی کرده له کوردستان.

بهلام تاگر نیستا لمعت و نظره تی سیو یز نو نمبر و سولقان و کار به دسته
 خوسه یز و زوردارانه نه چیت و له لاپره پر شمر سزار به گان دا ناویان دیت و گلی
 کرده بش سمرای زور لی گران و چمرساندهوی نمونه یی، سمرای کوشک و برین،
 سمرای دهم دمر کردن و راگزیزان، سمرای برسی کردن و تالان و دواخسان، سمرای
 هول دن یز تواندهوی و تطورتونا کردن و له ناو بردنی وه کو بهک نموده، همدو کو کپوه
 سرکشته گانی کوردستان به سمریزی، به کوردی مانوده.

- ۲ -

ره گزپرسته گانی عراق، سمرای همدو نو درو و دلمسانه له پاره چار سمر
 کردنی گپرو گرتی نموده یی کورد و داتنانی سزاره کی به هندی له ماله گانی کوردا،
 لاپره به کی به کجار رش و فاشیستی و درندانمان همه له رطقاریان دا پراسهر گلی
 کورد و سیوی سیلله ته گمان دا، به بی گورمان کرده ده گانی نمانه له پال کرده ده گانی
 ره گزپرسته سپه گانی نظریقا و سمیونه گانی فطستین دا نه گپرتوه.

ره گزپرسته گانی عراق که سالی ۱۹۶۳ یز به کم چار کاروباریان گرتو دست،
 دستان کرد به راگزیزی کورد له ناوچه نوتوا به گان، به تاییدی کمر کوک، به سدان
 گوندیان له دهم دمری کمر کوک و چنبدین گره گمان له ناو شاری کمر کوک دا له گیل
 خاک دا به گسان کرد، جاری دهمیش سالی ۱۹۶۸ که هاتمه سمر حوگم هر زو
 دستان کرد به دهم دمر کردنی کورده، له پله گان و راگزیزی کورد له خانقین،
 شنگار، کمر کوک، تلمه صفر، زه مار..و، به مجسوره به سدان گوندیان چول کرد و، به
 هزاران خزانان له خاکی باوریا پیرانان دمر کرد.

ناشبعاله کی ۱۹۷۵ هلیکی باشی دس نم فاشیسته مانه خست یز جهجه یی
 کردنی به پهلوی پلا ره گزپرسته گمان له سمر گورنی روخساری نموده یی خاکی
 کوردستان به دمر کردنی کورد له ناوچه تیکلا وه گانی کوردستان و، به راگزیزی ده بان
 هزار خسزانی کورد له ناوچه پترولی و ستراتیجی و ستراتیجی و سنویه گانی
 کوردستان.

به مجسوره کورته راگزیزان و دهم دمر کردنی کورد له کمر کوک، خانقین،
 شنگار، تلمه صفر، عین زاله..و، هینانی خیل و هوز و سوچه صفر و جوتیار و

«پشتینی نمعی» له سترانسری سنوره‌گانی کوردستانی عیراق - نهران، کوردستانی عیراق - تورکیا، کوردستانی عیراق - سوریا، هه‌لکو گه‌رایه‌وه یز دواکوتن و پیش خستی کوردستان که گوايه نم ناوچانه خانوی له یه‌ک دایرا و دور له یه‌کی ناوچه‌یه‌کی شاخواری سمختی نعوژ دان، که دهلوت ناتوانی خزمه‌تی کومسلاپنتی و نابوری بگه‌په‌نستی، جا یز نعوژی پیشکوتن و شارستانه‌په‌نستی، دولت و گوندی نمونه‌یی، ان یز دروست نه‌کات، که هه‌مو نیشانه‌گانی پیشکوتن و ناوه‌دانی.. به جوریه‌کی نعوژی تی دایه، که تمناوت له گونده‌گانی نه‌یک به‌فدا و شاره‌گانی ترش دا نهن.

۳. سه‌ده‌ام جاری یه‌کهم که مسهللی راگیزانی کوردی له «سنگه‌ریک یا دو سنگه‌ری» دا له پاری سولهی چنگی و سترانه‌په‌وه لیک نه‌دایه‌وه، نه‌سجاره خستیه‌په‌ه چواره‌په‌یه‌کی تروه که له قسه‌ی نو نوروپایه‌ه داگیرکهر نه‌په‌راله‌په‌ستانه نه‌په‌ی که کانی خری ناسیا و تهلریقا و نه‌سهریکای لاکینیان داگیر و تالان کرد به ناری نموه که گوايه: کابرای سه‌ی په‌پاسی پیشکوتن و ناوه‌دانی نه‌بات یز گه‌لاتی دواکوترا

ره‌گه‌زپه‌رسته‌گانی عیراق ناوچه‌گانی سنور راته‌گه‌زین نه‌ک له به‌ر نعوژی نه‌په‌نوت کورد پیش به‌خن و، کوردستان ناوه‌دان بکهنه‌وه، شارستانه‌پتی و ژهانی خوش و پیشکوتنوی تی دا ناساده بکهن، هه‌لکو نه‌په‌نوت یه‌کیتی نه‌نعوژی کورد تیک به‌دن و، کوردی عیراق له پارچه‌گانی تری کوردستان دایه‌ن، چونکه هه‌مو نو هه‌ول و ته‌فلا نابوری و سیاسی و کومسلاپنتی و له‌ره‌هنگی و عه‌سکری پانه‌ی کاره‌ده‌ستانی عیراق و دهلوته‌گانی دراوسی داویه‌انه بو له یه‌ک په‌چراندنی کورد، تا نه‌ستا سهرته‌گه‌کوتوه و، به‌م شه‌په‌نه‌په‌نه‌په‌نوت به‌شایه‌یه‌کی زمه‌په‌نی له به‌په‌نی کوردستانی عیراق و پارچه‌گانی کوردستان له نهران و تورکیا و سوریا دروست بکهن و، نو به‌شایه‌یه‌ش به سهرپازگه و سنگه‌ری و قاهسکاری چنگی پر بکهنه‌وه که وه‌کو شه‌په‌یه‌ک وایی له نهران کوردی عیراق و کوردی پارچه‌گانی تری کوردستان دا.

نو ناوچه‌پانی راگه‌زولین له سنوره‌کان له گه‌ل نو ناوچه‌پانی که به‌ه ده‌سته‌په‌ه راه‌گه‌زین به لایه‌نی گه‌موره ته‌قیدیر ته‌کیت به ۲۵ هزار کیلومتره‌ی چواره‌گوشه، که دو نمونه‌ی قه‌لمه‌روی لوپان زیاتره.

- ۳ -

راگه‌زانی کورد له سه‌ره‌مه‌په‌نی باوریه‌په‌رانی جگه له‌وه‌ی که سه‌پاسه‌په‌کی ره‌گه‌زپه‌رستانه‌ی دژی مروه‌په‌په‌ه، هه‌نگاه‌یکه‌شه به پهرت و به‌لاکردنوه و توانفنه‌وه نو کوردانه‌ی راته‌گه‌زین، چونکه نم خه‌پزانه کوردانه‌ی دور نه‌خه‌په‌نوه بی به‌ش نه‌کهن له

پیشمی همیشه خویان که ژانپانی له سر بره؛ کشتوکال و پورومره کردنی ناولد. نمسه واپان لی نهکات که نیستر نمتوانن خویان به خیسو بکنن و، چاوپان له دوستی کارمستانانی پمندا بیت، به تاییمتی له پور نمودی که له کار و پیشهکمی پیشویان دور خراونتموده بی نمودی له «نوردوگا زورمهلهکان» یش دا هیچ کار و پیشهکمی ترپان بز نشمین گرای.

کارمستانانی پمندا پلاتیکی ره گنیزهرستانهپان داناره بز نمودی نمانه بکنه کیکار له خواروی عسراق و، لیم بارهپوره پیشتر بلایان گردونمه کعوا زیاتر له ۴۰ هزار کیکاریان پیوسته بز کارگاکانی ناوهراست و خواروی عسراق به پی ی لیکدانمودی ره گنیزهرستهکان ناچاری خن پمخور کردن و پیوستی گوزهران، وا لیم خلیکه بی نیشه راگوزراودی که له زویهکانی خویان هملکفرانن، نهکات، کوچ بکنن پور بازار ی کار و نان پمندا کردن، نمشش بیکرمان زهره له ناویری عسراق نعدات، چونکه نمانه شارهزایپان له کاروباری کیکاری دا نه، پلام رژیم فاشیستی عسراق نمسی له لا گرنگ نه، پلکور تنیا مهبستی تواندنمودی کورده له ناو عهری ناوهراست و خواروی عسراق دا.

رژیمی پمندا سندان ملیون دیناری بودجی عیراکی سرف کردوه له دروستکردنی خاتو و پهری «نوردوگا زورمهلهکان» دا و، له پزاردن و دانی پاری نمختهندا به خیزانه راگوزراوهکان و کاروباری تر، نم پارمیه سرف نهکری له ویران کردنی پیشکی ولات و دیمدمر کردنی دانیشتوهکاتی دا.

راگوزران زهرمیکی گومودی داوه له کمری کشتوکال و سامانی ناولد چونکه نو نارچانمی راگوزراون و به دستمویه راهگوزرین له ۲۵ تا ۳۰ هزار کیلومتری چوارگزه نهگرتوه که نهکاته سن بکی سرزمینی کوردستان، جا ولات له پهرمی کشتوکال و پوروممی ناولی نم ناوچه گومویه بی پش نهبت و، نمشش گرانی و ناریکی ناویری له ناوچهکاتی کوردستان دا دروست نهکا، جگه لومش نو خلیکه زهری نهچنه نزیک شارهکان نین پمار به سر نو ناوچانموه، نهک ژانی خویان پی مسوگر ناکری، ژانی خلیکی شارهکاتیش نمخنه تنگروچلممبکی تمواوموه.

به هزی راگوزرانمیه بیکاری زیاتر نمی، نمشش گیسروگرفت قوتلتر بز ناویری عیراق به گشتی و، بز ناویری کوردستان به تاییمتی، دروست نهکا.

به پیچروانمی نو پروپاگاندهپوره که رژیم پمندا نهکات، راگوزران زهره له خزمستی گشتی (نمدروستی، خنندن...) نعدات، چونکه همدی لو دیهاتانمی ویران

کراون نمخوشخانه، قوتاخانه و مزگوتیان تی دا بوه سوتیراون. نو نوره و گایانهش که بریان گویزاون نمخوه قوتاخانه و نمخوشخانه و مزگوت و (داوودزگای خرمستی گشتی) یان تی دا ناماده نهکراوه. نمخه چگه لهوی که کارهبا یان تی دا نمخه و پروژی ناوی خوار دنوبش لهو شویانندا ناماده نهکراوه.

نهگمرچی نوره وگا زورصلیه کان ناو تران گوندی هاوچرخ و نمونمی، بلام له راستی دا کامهی گرتن (محسکرات الاعتقال) ن، چونکه هیزی سوبای به دهوره دامزورنراوه و پاسیان نکات.

سهرای همو نم لایمه خراپانه، راگوزان له روی سیاسیه بریمه له لادانیکی زیاتر به لای نیمه یالیم و، دولته گونمهرسته گانی نیران و تورکیادا، نمخه زمو له سهریمیزی ولات ندا، چونکه نو شویانندی چول نهکرین په کجیار فراوانن، ماره نمیت دوله تانی نیران و تورکیا (تسلل) پکنه ناوی و، بز مبهستی خزیان په گاری بهیان. له راستی دا وازه تانی رئیس بهندا لم ناوچه فراوانی خاکی ولات خیانه تیکی نیشتمانی و نه موبه به، به نهازی جیمهی کردنی سیاستی زمینی سوتاو (الأرض المحروقه) بز سوتاندنی نم و شک له دیهانه کان دا، بز له ناو بردنی ممر و مالات و ناودانی و رفز و باخ و، همو سهرامه دکی تر گوا به بز نهوی تنگ به زیان و گوزهرانی پیشمهرگه هلمچنیت و له برسان دا بیکوژت، که بیکرمان نمیش بز رئیس بهندا ناچسته سهر، چونکه مبللت پشتیوانی شوره و، گل لانی پیشمهرگه نمین نکات.

نم سیاستی ره گزیمهرسته گانی هیراق دوی گلی گورد و خاکی کوردهستان گرتیرانه، دوی همو نو پاسا و پیمان و ریککوتنه جیمهانی و سولایمیتیهانه که هیراق سهاروت به نغندامتی له (کومللی نمخوه په کگرتوه کان) دا مزی کرده.

- ۴ -

ره گزیمهرسته گانی هیراق که دست نهکرین به راگوزانی ناوچمیدک بهم جوړه نهمانویت ناودانی و پیشکوتنی تی دا بلاو پکنمخوه.

- سوبا به هالیکوتخر و توتومویل و تانک و زوپوش و پتو هیرش دهنسته سهر ناوچه که و، دهوری نو شویانده نگری که بریاری راگوزانیان دراوه.

- پاش داگیر کردنی ناوچه که، دانیشتوانی گونده که نهگبرین و به خویان و هندیک کتلیل و نازیل و گاوگوزانمخوه را پیچ نهکرین و نمپشتیینه ناو چمند زلیکی سوبایمخوه.

- به زیل نهگوزیمخوه بز په کیک لهو نوره وگا زورصلی پانی پیشمهر ناماده

کراره بز نیشته‌جی کرده‌نیا.

- له کاتی گواستموه‌دا هندیک پیر، ساوا، تمخوژش.. ئه‌مرن. بز نمونه له کاتی راگیزیانی دانیشتوانی گوندی پاوژی (ئه‌لاه‌زه) بز توره‌وگای تو‌سوران ۱۱ مثال و ژنیک مردن.

- ئه‌وانی رانه‌گوماندن زود به زو‌حضت هندیک له کله‌په‌لی پیر‌ه‌ستیان بز دهر‌باز نه‌گرت و، ئه‌وانی تر هه‌سوی به جی ئه‌مینت و سو‌پا ناگری تی پیر ئه‌دات.

- له ناوچه‌ی راگیزولودا:

خانی‌هره، سزگ‌موت، کورتا‌پخانه.. به تهل‌ه‌مینی ئه‌تقی‌شیری و گاول نه‌ک‌رین و ئه‌سرت‌ه‌ن.

باخ و رز ویران نه‌ک‌ری، ناگر پیر ئه‌درقه پهر‌ینه‌گانی و، تلاته‌گانی ئه‌رو‌خ‌شیری و، تیزاب نه‌ک‌ری به سر داری پیری دا.

چرگا و پتاران و کانه‌کان به دینه‌ت ئه‌تقی‌ه‌ن و کور نه‌ک‌رینه‌وه.

هه‌نگ‌لان ناگری تی پیر ئه‌درت و پوره هه‌نگ ئه‌تالوز‌ک‌ه‌ن.

ماوه ئاوت به چوت‌اره‌کان پهر‌ه‌سه‌گانی ئه‌ وهر‌ه‌ه‌شان هه‌ل‌گرن، هه‌ل‌کو شینایی و خه‌له و خه‌رمات‌ه‌ن.. ئه‌وی ئه‌ریا بک‌ون ئه‌سرت‌ه‌ری و، ئه‌وی ئه‌ریا پی به جی ئه‌ه‌ل‌یت. به نرخیکی هه‌رزان ئاژول و گاک‌ه‌له‌کان له چوت‌اره‌کان ئه‌ست‌ه‌ری.

- ۵ -

ئهم هه‌نگ‌وه ره‌گه‌ز‌ه‌ه‌رس‌ته‌جی کار‌ه‌ده‌ستانی عه‌راق دهر‌ه‌ق به مبه‌لله‌نی گوره بۆته

هه‌وی:

۱. راگیزیانی ده‌بان هه‌زار خه‌زانی چوت‌ه‌ری گوره له سهر‌زه‌میني پاو‌په‌یری و په‌گه‌ستان و له کار خه‌ستی هه‌زاران ده‌ستی کار.

۲. پهر‌ولا ک‌رده‌نی هه‌زاران دوئم زه‌وی پاشی به‌راو و ده‌سی کشت‌و‌کال.

۳. وشک به‌ن و له ناوچه‌نی هه‌زاران دوئم رز و پاخی مه‌س‌وه و پهر‌ولا ک‌رده‌نی ده‌بان هه‌زار دوئم له‌و‌ه‌رگا.

۴. تهر‌وتونا به‌ن و به تالان چ‌رنی هه‌زاران مه‌گه‌لی گه‌وره و گاک‌ه‌لی گه‌وره.

۵. له ناوچه‌نی ده‌بان هه‌زار پوره هه‌نگ.

۶. ویران به‌نی سه‌دان گه‌وندی ئاوه‌دان و هه‌زاران خانی‌هره، سزگ‌موت،

کورتا‌پخانه.. (ئه‌راو)

دوه‌مین گه‌وه‌ه‌جی

کومیتهی سرگردایهتی یه گیتی نیشتمانی کوردستان
 خولی دومی کوپونوه کانی ک س - ی ن ک چندین مسئلهی گرتگی سیاسی،
 پېشمهرگیتی، نیمحلاسی، ریکخراوهیی، دارایی له پەردم دا پر که ئه پو لی پان پوی و
 باسیان پکات و برهاریان له سر پدات.

کومیتهی سرگردایهتی پیک هینراپوه له:
 نوینهرانی بزوتنهوه: عیلى عسکری، تاپیری عیلى والی، خالد سههید، سهد
 کاکه، حاجی حاجی برام، عومر مستفا (له دهموه پر)
 نوینهرانی کومسله: نازاد هورامی، صلا بهختیار، عومر عبدالللا، تالیپ
 روستم، من و، سالار (له دهموه پر).
 نوینهرانی خهتی گشتی: شیخ حسین و، دستهی دامنزینهر (که له دهموه
 پون).

مامجدلال ههلیزیردراپوه به سکرتهیری گشتی و، مهگیتی سیاسی له ۲ نوینهری
 بزوتنهوه: عیلى عسکری و تاپیری عیلى والی و، ۲ نوینهری کومسله: سالار و نازاد،
 پیک هینراپوه.

سالار لور کاتدا هیشتا له دهموه پر من پېشنهبارم کرد له مهگیتی سیاسی
 داهنرینهوه. له روزانی کوپونوه کندا تالیپ، به بیاتوی نهوی ریزی نهگهراوه و پرسی پی
 نهگراوه، نیشتهقالی له نوینهرایهتی کومسله و له کومسله کرد. لام وایه هری راستهقیته
 نهوه پر نهگرا پر به نهنامی سرگردایهتی کومسله، چرتکه خوی لهرانی تر به شایستهتر
 نهزانی.

سەرلانی فرماندهی ههیم و یارهدهمره کانیان و، لپهرسرای لقهکان، دهاری
 کران. تالیپ روستم، فرماندهی ههیمی ۶ ی پشدر پر، له ههمان کاردا هینراپوه.
 پیکهینانی ناوهند و، دهرکردنی تووگان و، سهرههشتی ریکخشتهکانی کومسله،
 پهواتمهکی تر زودی کارهکانی کومسله گهوت پوه نهستی من. من نیشتر نهستهواتی
 فرماندهی ههیم هم، خویشم نهستهوست بهچه مهگیتی سیاسیهوه، نهستهوست چی پر
 هاوریکانی ترم چول پکهم.

■

له ناو ئه مسئله گرتگاندا که پاس کران،
 بهگیکبان، ههلیواردن شونیک پر بارهگاکانی سرگردایهتیهان تی دا داهنری.
 نهوی ترهان، مسئلهی راگوزانی دههاتهکانی سنو پر.

پارده‌های مدگشایی سیاسی لو کاتدا له «نژکان» بو، بدلام «نژکان» نعرزی نهران
 بو. کاتی خری قم تاواپان کرد بویه. مدگشایی سیاسی به ناچاری له پیر سروای زستان
 و له پیری جیگایی چو بیه ناویستوه. نهران هررشی کرد بو نه‌گهر چولی نه‌کمن هیز
 بنیرته سریان به زور دهریان بگا.

راگیزانی ناواییه‌کاتی سنور به مترسیه‌کی گوره بو سر پاشعروزی گلی کوره
 دانغرا، له پیر نوره بریار درا به همسر توانا‌په‌گسوه پهرشکاری بکری و، دانش‌ستوانی
 ناوچه‌کاتی سنور ساز پهرین و، ریک پهرین بر شیری پهره‌لستی راگیزان.

■

گرنگی ناوچی ۳ سنور

ک س - ی ن ک له کس‌پرنه‌کاتی دا، به گشتی بریاری دا که پاره‌گا و
 بنکه‌کاتی دزگا سرکرده‌یه‌کاتی شورش بیاتوره شونده‌کاتی سالی پشور له ناوچی
 برادوست، که نه‌کس‌ته ناوچی ۳ سنوری هیراق - نهران - تورکیاوه، له پیر زور
 نه‌تبیاری نه‌تویه، سیاسی، چنگی، تاکیکی...

ناوچی ۳ سنور نو کاته گرنگیه‌کی گوره و ناپهتی هیر له چار شونده‌کاتی
 تری کورده‌ستانی هیراق دا چرنکه؛

۴ دولتی هیراق، نهران و تورکیا و، ۴ پارچی جیاجیای کورده‌ستانی پیکوره
 گری نهدا و ناوچه‌کاتی پادینانی هیراق و سورانی هیراقی به پیکوره نه‌یست، هروره‌کو
 توانای هینانی نازوقه و کله‌په‌لی پهریست له ۴ دولتی جیادازموره هیر، ناهلوقمدانی
 نابوری دژوار بو، سرورای نموی که ناوچه‌کشی شاخاوی و سخت و عاسی بو دژمن
 نه‌یستوانی له همسر لایه‌کوره ناهلوقدی سپایی بدات و به ناسانی بیگانی و بوری بچیته
 ناویستوه.

جگه له مانه همسوی، له پیر نموی که به‌هار و هارین و پایزی ۱۹۷۷ پاره‌گای
 سرکرده‌په‌تی ی ن ک و هیزکی گهوری پشمرگه لموی بویه، وه زستانه‌کی له پیر
 نه‌توانینی تمشین کردنی پارح نازوقی هیز و پاره‌گاگان کشا پرنه‌وه ناوچه‌کاتی هولیر و
 سلیمانی، ژماره‌یه‌کی زور له سرکرده و کادره پشمرگه‌یی و سیاسی و پشمرگه‌کاتی
 شارمزایه‌کی باشان له هر ۳ دپوی ناوچه‌که و ناسپاری و ناشناخته‌پیان له گمل خفکی
 هر ۴ دپوه‌کی سنور هیر.

■

دانانی پلاتی گراستنه‌وه و ناسانه‌کاتی

ک س - ی ن ک به گشتی براری دا که پاره‌گای سرگرداښتی بهاتوه ناوچې
برادوست له سر سنور پز شوې:

۱. پاره‌گای دوزگا سرگرداښتېکان له شونځي نښمن دا جېگړه یی و بېهرته
سر جېبېی گردنی نمرک و لرمانه‌کان.

۲. پېش ۱۹۷۸/۶/۱، واته پېش کاتي جېبېی گردنی براری حکومتی
عسراق له سر راگوزاتي دېهاته‌کاني سنور، رنگي پېرېندي له گڼل دنياي دېروه و،
رنگي هيناني تفالي جنگي و، پارمېتي و پېرېستېه‌کاني شورش پکاتوه.

۳. پاکړدنوې ناوچه‌که له چه‌کداره‌کاني قم نه‌کسر پونه رنگي پلانه‌کاني
پدکتي.

۴. دلوای پدک له سر پدکي دوسته‌کاني پدکتي له تورکيا به تايېدي ده ده قا
ده بر نزيک پرنوې هېزه‌کاني پدکتي له سنوره‌کاني تورکيا.

۵

بر جېبېی گردنی نم نامانېه ک س - ی ن ک براری دا:

۱. زانباري توار له سر ناوچه‌که گر پکاتوه، به تايېدي نر نالوگوزاتي به
سر هېزه‌کاني دوژمنان دا له ناوچه‌کدا هاتون.

۲. هېزېکي نورت ساز پلات پز نوې پېرو شونې ديار‌کراو به ری پکوي و
پشې جېبېی گردنی پلانه‌کي پدکتي پکات.

۳. شونې جېگړه پوني هېزه‌کي پدکتي که له دوا قوناغ دا، واته له ناوچې
برادوست دا، قايم پکات.

تورازي هېزه‌کاني ناوچه‌که

سرگرداښتي پدکتي کيوته کوړدېنوې زانباري و دنگي‌باسي پېرېست له
چېندن سرچاوې سره‌کي و لاوځي جېا چپاره لغوانه:

۱. ده ده کا دا.

۲. نواندي له لای قم موه راپان نه‌گرد و نه‌هاتنه ريزي پدکتيوه.

۳. نر کادر و دوستانې پدکتي له ناوچه‌کاني قم دا هېرون.

۴. نر پېشمېرگانې پدکتي که له لای قم گېرا پون.

نر زانباري لم سرچاوانوه هاتن له سر هېزه چه‌کداره‌کاني قم: ژماره‌بان،
جوري چه‌که‌کاتيان، لېسر سړاوه‌کاتيان، پاره‌گاکاتيان، وري چه‌نگاوهراتنه‌بان، تورانا و
نېمکاناتي سياسيېان، پشپړوانه‌بان له ناو عشره‌ده‌کاني سر سنور دا.. له پدک دران،

همروها نو زانبارییانی له سهر هیزه‌گانی عیراق و ئه‌هران و تورکیا کوکراپه‌نوه
هه‌ل‌سنگه‌ن‌د‌ران، ته‌له‌مه‌گانی هم چ‌ه‌شته بو؛

- هیزه چه‌گه‌اره‌گانی حکومه‌تی عیراق؛

سه‌ریاز‌گه و نو‌قه‌سه و ره‌به‌گانی جه‌ش، له ناوچه‌گانی چه‌رمان، به‌را‌د‌وست،
سه‌ر‌گه‌س‌ور، گو‌ری‌ن‌کی نه‌و‌ت‌یه‌ان به سه‌ره‌ا نه‌ه‌ات بو و. هه‌ر له شه‌ینه‌گانی سالی په‌ش‌و
بو.

- هیزه چه‌گه‌اره‌گانی حکومه‌تی تورک؛

قه‌ره‌مه‌له‌گانی سه‌ر سه‌ور، دا‌ئیه‌ی و مه‌قه‌مه‌کان، له ناوچه‌گانی گه‌ور، شه‌ر‌یه‌ان،
چه‌لی، نه‌وانی زه‌نه‌ه له شه‌ینه‌گانی خه‌هان بو و نه‌وانی ه‌ا‌ینه هه‌شتا نه‌ه‌ات به‌ن‌وه.

- هیزه چه‌گه‌اره‌گانی حکومه‌تی ئه‌ران؛

ه‌س‌گا و په‌پ‌گ و په‌د‌گانه‌کان، له ناوچه‌گانی سه‌ره‌شت، خ‌انه، شه‌ر، له شه‌ینه‌گانی
خه‌هان دا بو و. ئ‌الو‌گو‌ری‌کی گه‌ر‌نگه‌ان به سه‌ره‌ا نه‌ه‌ات بو.

- هیزه چه‌گه‌اره‌گانی قه‌م؛

پ‌اره‌گ‌ا‌ن‌یه‌ان، گو‌سه، چه‌مه‌تو، هه‌ر‌گی، شه‌ت‌و‌نس، به‌زاو.

له‌په‌ر‌سه‌راوه‌گ‌ا‌ن‌یه‌ان، سامی سه‌ج‌اری، نه‌وه‌مه‌ان به‌دا‌ری، ئ‌از‌اد مه‌مه‌ره خه‌لاف، و‌ریا
ره‌ش و سه‌ه‌اته‌چی، ئ‌از‌اد به‌رو‌اری، ه‌ازی زی‌اری، گه‌رم سه‌ج‌اری، چه‌وه‌ر نا‌هیق، گه‌مال
گه‌ر‌گو‌ری، مه‌لازم سه‌ره‌دار نه‌ه‌یه‌گه‌ر، مه‌لازم هه‌مه‌ر هه‌سه‌ان، هه‌ریف ی‌اسه‌ن، مه‌سته‌فا
نیه‌وه‌یی، نه‌ه‌اد، به‌وس رو‌یه‌یه‌انی، حمه‌د هه‌سین، عه‌به‌د‌ل‌لا سه‌لح، ه‌اف‌م ره‌مه‌زان، مه‌لا
نه‌مه‌ن به‌ره‌زانی.

ژماره‌ی هیزی ته‌له‌یه‌ان: ۲۵ - ۳۰ چه‌گه‌ار.

هیزه چه‌گه‌اره‌گانی قه‌م له چه‌ندین پ‌اره‌گا و به‌ش‌کی د‌ور و له په‌د‌گ دا‌ه‌راو دا له
هه‌لیکی در‌و‌ی سه‌وری تورکیا - عیراق دا په‌رت و به‌لاو بو، هه‌چ پ‌اره‌گ‌ا‌یه‌کیان له ۳۰
- ۵۰ ک‌س زو‌ره‌ری تی دا نه‌ه‌ر.

هیزه چه‌گه‌اره‌گانی قه‌م له روی چه‌ر‌نا‌یه‌تی سه‌اسی و سه‌پ‌ا‌یه‌ره په‌که‌وه نه‌گو‌له‌پ‌ار و
نا‌ه‌یه‌که‌یه‌ک بو، هه‌ندیه‌کیان خه‌ره‌نه‌ه‌واری شه‌اری بو له نه‌وه‌پ‌ا‌وه گه‌راپه‌رن‌وه، وه‌کو؛
سامی، ئ‌از‌اد خه‌لاف، و‌ریا.. و. هه‌ندیه‌کیان په‌س‌اری ته‌سه‌له‌ی پ‌ارزانی بو و. له نه‌را‌نه‌وه
نیه‌ره‌داپه‌رن‌وه، وه‌کو، هه‌ریف ی‌اسه‌ن، حمه‌د نه‌ه‌ه‌ندی، به‌وس.. و. هه‌ندیه‌کیان خه‌له‌کی
ده‌یه‌ته‌گانی سه‌ور و. هه‌ندیه‌کی ته‌هان خه‌له‌کی ناو تورکیا بو.

ده‌ده گ‌ا‌ده وای ته‌یه‌یه‌ا ته‌که‌ره که قه‌م له ناو چه‌ند سه‌ره‌وک هه‌شه‌ره‌یه‌کی

کونه پهرست دا له چلې و نولودره نفوز و دسه لاتی هېه و. ده ده کا ده خوی له ناو هوز و خپله کانی شمعنن و سرانسری هه کاری دا نفوز و دسه لاتی هېه و. له کانی گېشتنی هېزی پشمهرگی په کښتی دا نوان هاوکاری سیاسي و چنگی په کښتی نه کمن.

•

دارشتی پلاتی دواي و دهاری کردن هیزه کان

له نغهامی برآورده و ناووتی کردن نو زانبارماتدا ک س - ی ن ک برهاری دا هیزکی تیکملاری چه کدار و بی چه ک له پشمهرگی زوروی هه ده کانی کوردستانی هراق ساز پدا و به ری ی پکات:

۱. پشمیکی هیزه که بر پاراستنی پنکه کانی ده کښی سیاسي و ده کښی عسکری له برادوست هینمه.

۲. پشمیکی تری دواي پر چه ک کردن به چه کی زیاده ده بگرم نموده ناوچه کانی خریان.

۳. مفرزه کانی پادپنان له گیل هیزکی پشترانی و پارسه تندر دا بچنمه پادپنان.

بمچوره په کښتی هیزکی گوروی ساز دا، که نژیکي ۱۰۰۰ پشمهرگه نهو له چه کدار و بی چه ک، له خپلکی ناوچه کانی سرانسری کوردستانی هراق هیر له خانقینمه تا زاخو. له گیل زوراپتی نغهامانی ک س و ژماره په کی زور له نغهاماندی هیرم و کورت و مفرزه کان و کادره سپاسه کان، که بگونه ری.

برهاری درا نو هیزه گورده به بیت ۳ پش، هر پشمیکیان چند لهرسراویکی له گیل بیت، پشمهرگه کانی هندیکی چه کدار و هندیکی بی چه ک و، خوی نازاد بیت له هلیواردنې نو ریگاهدا که نهیگه به هر پو مرجعی له کات و شونی دهاری کرلوا ناماده بیت. خوی وکو هیزکی سره بخو هرپرسی دوزینهوی ریگا و شارمزا و نغسین کردن نازوکه و زمیره و ولاخ.. بیت.

پشی په کښی هیزه که:

۳۲. پشمهرگه زیار هر لعوانه ۱۵۰ چه کدار و نوری ترهاری بی چه ک بون.

نو لهرسراوانی له گیل هیزه که بون: خالد سمید (نغهامی م - ع - ی ن ک)، حسین پاشیخ (ف. ه. پادپنان)، معصود همدوره صان (ف. ه. ۳ شاربازیر)، ورف مستفا (ف. ه. پنجرین)، حامدی حاجی غالی (پارندهوی ف. ه. ۱ ی هورامان

و شارمزور).

نهم هیزه ئه‌باره له ٧٨/٤/١٩ دا له ناوچهی قه‌لادزوه بکۆمه‌ری و. له سه‌ره‌تای مایس دا له ناوچهی برادوست یی.

بهشی دوهمی هیزه‌که:

نزیکی ٥٠٠ پێشمه‌رگه ئه‌بر له‌وانهی نزیکی ١٥٠ کسبان یی چه‌ک بو‌ن.

ئو له‌به‌ر سه‌راوانی ئه‌بر له گه‌ل هیزه‌که یی: عه‌لی عه‌سکری (ئه‌رمه‌ندی هه‌زی پێشمه‌رگه)، تابه‌ری عه‌لی والی (ئهنه‌سی م س و مع - ی ن ک)، سه‌ید کاکه (ف. ه. ٨ ی هه‌ولسرا)، قالیپ روستم (ف. ه. ٦ ی قه‌لادزه)، شه‌یخ جه‌واد ی به‌سهری (پانه‌ده‌ری ف. ه. چه‌می ریزان).

نهم هیزه ئه‌باره له ٧٨/٤/٢١ دا، واته دو رۆژ دوا ی جولا ی بهشی یه‌که‌م له ناوچهی قه‌لادزوه بکۆمه‌ری و. له سه‌ره‌تای مانگی مایس دا له گه‌ل بهشی یه‌که‌می هه‌زه‌که له برادوست یه‌ک بگره‌وه.

بهشی سه‌یمی هیزه‌که:

نزیکی ١٥٠ کس یو که زو‌نه‌یان چه‌گدار بو‌ن و. ئه‌باره سه‌کرته‌ری گه‌شتی یه‌که‌یتی و. ئهنه‌سانی ته‌ری م س و. ئه‌نه‌راتی کۆمه‌ستی ئاساده کردنی - پ د ک و. پاسوکی له گه‌ل یی.

ئه‌باره نهم هیزه له ٧٨/٤/٢٧ دا بکۆتا یه‌ته ری و له گه‌ن‌دیل چاره‌روانی هه‌والی یه‌که‌گرتنه‌وی بهشی یه‌که‌م و دوهمی هه‌زه‌که برادوستی بگره‌ایه و. ئه‌نجا ئه‌وه‌ش به ری بکۆتا یه‌ به‌رو برادوست.

چه‌گه له‌م هه‌زانه یه‌ری ته‌کران به‌رو برادوست، له ستوری هه‌ر هه‌رمه‌یک دا چه‌ند سه‌له‌ره‌ به‌خو ده‌گه‌رت و. ئه‌رمه‌ندی هه‌رمه‌که به‌خو پانه‌ده‌ره‌کی گه‌ل ته‌درا یه‌ به‌ر ئه‌وه‌ی چاره‌که له‌و ماوه‌دا چو‌ل نه‌یت و به‌شایه‌کی پێشمه‌رگه‌یی و سه‌اسی دروست نه‌یی.

نهم هه‌زانه چه‌که‌گاتیان به‌یتی یو له: کلاشه‌نگه‌ف، به‌رنه‌و، هه‌ندی ره‌شاشی به‌رنه‌و و. چه‌ند دا ته‌یه‌ک ئاره‌به‌یی.

■

ده‌سانه‌وه مه‌سله‌ی ق م

نهم هه‌زانه و له‌به‌ر سه‌راوه‌گاتیان له رۆی سه‌اسی و پێشمه‌رگه‌به‌وه زو‌ر ریک و ته‌با نه‌بو‌ن. چه‌گه له‌و ناگۆکه‌یانه‌ی له ناو به‌اله جه‌باوازه‌گاتی ناو یه‌که‌تی دا هه‌بر، هه‌ندی ناگۆکی

توندوتیژ له ناو سرکردایهتی پزوتنودا هېو، په تایپهتی له سر مسئلې په هېراتی
کړدنې شورش، هلگرتن یا داگرتی دوشمی روځانندی رئیس هېرات، پاک کړدنوی
کورستان له پاشاوهی چهکنارهکانی قم.

مسئلې پاک کړدنوی کورستان له چهکنارهکانی قم، وه پاخود «هغه» کړدن
له گلپان و هورلدان پر دوزینوی «شپوهپکی په هینې پېکوه ژبان» دپسانوه هاتوه
کاپه و، هندی له سرکردهکانی پزوتنوه کموکنوه لېدانوی نور پالوده، که بی گومان
لو کاته گرنگدا دولی و رارایی له ناو هیزهکدا دوست نهکړه و گپانی چنگاورانه و
دس ومانندی له پشمرکهکان دا نمراند. نو که و پسانوی له کورنوهکان دا نهکړا
زور چار له ناو پشمرکهکانیش دا دنگی ندهایوه.

پدکلی له هلوېستی سیاسي هیزهکدا له روی دپاری کړدنې دوست و دوزینوه
و، پدکدستی له هلوېستی سوپایی هیزهکدا له روی لېدانی بی چندوچرنی دوزینانوه،
که شپکی پیوست پر، دپسانوه خراپوه سر مېزی لېدان و گفتوگز و پاسکړدنه.
دولې و رارایی له لېدانی قم دا چارکی تر له دلی هندیک دا شپن پوه، تمنانت له
ناو نغمانانی مکتبی سیاسي دا هېو رش واپر که پر نوی پدکیتی پترانی بی گېرمه
و کپشه رنگی هینای چدک پکاتوه و، ماوهی خلک چهکنار کړدنې هېی، له گل قم
ریک پکوی و، نېسېنیکي نور چهکانی نیمهپنی له پانی «گورمرگ» و «پاج» پدات
هوان.

پاشماوهی نغماناسی ک س - ی ن ک دپسانوه چند چاری کورنوه، پز
دپارکړدنې هلوېستیکي نوی له قم، په تایپهتی دواي نوی نېدریس پدکلو کسی
«ساواکسی» راسپاره پر، لوانه کاپراپک په ناوی سینه کړپه، په ناو پز گشتوگړی
ریککون و، له راستی دا پز کوکړدنوی دنگیاس و پز څاو کړدنه و پیلانگیران.

■

نامنوسین پر دمسلاکنارهکاتپان

پر له پریکونتی هچ کام لو ۲ پشانوی هیزهکان، له نغمانی نور کورنواندا
ک س پرپاری دا که نم هلوېسته پراسپر قم پگری پز نوی سرکردایهتی هیزهکه
پمیروی پکات:

۱. هیزهکانی پدکیتی له هېو حالتیک دا پچپه ناوچې برادوست.
۲. نهکتر قم په بی شعر پارهگانای سالی پېشوی پدکیتی پان له گورسته چول
کړد، را په دیوان نکون و وزیران لی پپین.

۳. نگار چه‌کداره‌گانی قم هاته سر ره‌گی هیزه‌گانی به‌کیتی، وا به توندی

لپهان بیری.

دوای دانی نم برارانه، دیسانوره، چند کوبونو به‌کی تر کرا. ئه‌جباره‌یان برار درا و‌کر نیشانه‌ی نیازهاکی و، به نیازی خؤلادان له شیری قم و، خاو کردنوهی گزوی نهران به‌کیتی و نهران، ده‌پیش‌خیره‌یه‌کی نوی به‌کی: له بر نوهی لو کاته‌دا م‌لا مستملا و مسعودی گزوی له تمه‌ی‌کا بون، چند نام‌به‌ک پر هندی له گزوه‌گانی بن‌مالی بارزانی و، گه‌سانی نزه‌کیان بنوسی، لغوانه: ماس‌م‌لال و علی عسکری سورو نام‌یان بز شیخ محمد خالد بارزانی و، علی عسکری ناسی بز ندریس بارزانی و، خالد سعید ناسی بز دایکی مسعود و، تا‌هری علی والی ناسی بز رشید سندی و چند کسکی که نوی. ناو‌ه‌کی نم نامانه بریتی پر لوهی گوا:

- کوره‌ستان له م‌تری راگوزان و به عروب کردن دایه و، کوره له م‌تری له ناو چرن و تطروتونا کردن دایه، بویه ئه‌ی کوره عسوی به‌ک به‌گری پر به گزوه‌ا چونی دوژمنی سوره‌گی که حکومتی عه‌راه.

- ئو هیزه‌ی به‌رو برادوست نه‌ک‌ه‌سته ری پر نوه‌به که ه‌چی زوتر ره‌گی هینانی چه‌ک پکانه‌وه و، ل‌های دانه‌شواتی ناو‌چه‌گانی سورو به‌کی پیش ۷۸/۶/۱ که کاتی دس پی کردنی راگوزانه‌ه.

- ئو هیزه نیازی پلاماردانی قم ی نه‌ه، به‌ل‌کر پر ئو نامانه‌ه پیروزه نه‌ی و، ئوانیش نفوزی خویان له لای م‌لا مستملا و کوره‌گانی و پ‌ساره‌گانی به‌کار به‌یان بز نوهی نه‌نه ره‌گی هیزی پیش‌سهرگه له باد‌پان و سنوری تورک‌ها و، شهر به هیزه‌گانی به‌کیتی نه‌روشن.

نم نامانه به راس‌پ‌رداره‌گانی ندریس دا نهردان بز تاران و ک‌ه‌ج و، گه‌ه‌سته دس خاونه‌گانی.

کوبونوهی به‌ک له دوای به‌ک و، گورنی پ‌ت‌ا پ‌ت‌ای براره‌گان و، نوسین و ناردنی نم نامانه، راده‌ی دودلی س‌ر‌کرده‌ای به‌کیتی د‌ر‌ن‌خا له مستملا لیدانی قم دا، دودلی و راری له براره‌انی جه‌نگی دا، به تاپ‌ستی له کاتی ناسک دا، د‌ر‌د‌ه‌کی ک‌ر‌ش‌ند‌ه‌ه و، دوژمن ئه‌وانی به چا‌ک‌ترین ش‌س‌ره ک‌ش‌کی لی و‌ه‌گری. له کات‌ک دا س‌ر‌کرده‌گانی قم که ه‌س‌ر چه‌ک‌ل‌ر و دوست و لاپه‌نگ‌ره‌گانی خویان به گ‌س‌انی دوژمن‌ه‌یه‌کی سخت و بی ئه‌نازه‌ی به‌کیتی به‌رو‌ه‌ه کرد بو، بز نوهی که بی س‌ر‌د‌ر له ری دا راب‌ر‌ست و به گزوی دا به‌چ و نگار به‌وانن، به‌کیتی و‌کر هیزه‌کی دوژمن به

خریان، له ره‌گوروشه دمه‌په‌پان، کمچی گورمان و دودلی و رارایی خرا به ناو هیزه‌کانی په‌کټیپوه که: ناخو شو شوره پکری پاشه یا نه‌کری؟ شو شوره براکوڼه پان براکوڼی نه؟
قم له په‌کټی نادن تېتر پوچی په‌کټی لوان بدات؟

•

په‌یکوتنی هیزه‌کان په‌رو ناوچی ۳ سنو

هیزه‌کان خریان ناماده گرد به شووی په‌رو ناسالهی دپار‌یکراو پکوتنه ری. له په‌ر گره‌یی هیزه‌که و زور پاس گردن و زور مانعوه، مسلطی پاراستنی نه‌پنی په‌یکوتن و رېکه‌کئی و نېتجه‌چی و دواکوناهی، هرومها مسلطی ناسالهی په‌یکرون، له لای همرو دوښه‌کانی په‌کټی، چ حکومت‌ه‌کانی عیراق، نیران، تورکیا و، چ قم دپار و ناشکرا به. بشی په‌کسمی هیزه‌که، له کاتی دپار‌یکراوی خوی دا واته له ۷۸/۴/۱۹ له «گوروشهر» موه به دپوی نیران دا سنوواو سنو کتو ری، ناوچی سرده‌شت و بشیکی خانه (پیرانشهر) پان پری به و له نرېک حاجی هومرانه‌وه ناودپوی عیراق پوړتوه و، له نالاته - گوند‌پور - گرگت و روست - هیردن - بهرکه وه گه‌بشت پوړتوه برادوست. له په‌ر شووی هېشتا هیزه‌کانی دوښم به توادوی به خو نه‌کوتسپون، نم هیزه توشی شو و برستی و سرما نه‌و، گېروگرگت و نارحمنی زوړپان نه‌عانه رېگا، معنیا له «بهرکه» توشی شو پریک پون پېشمرگه‌په‌کیان کوڅا. پلام هیزه‌کانی دوښم هوشیار کړدوه که هریچی زوتر پکوتنه خو ناماده گردن به رېکه‌گرتن و لېدانی هیزه‌کانی تری په‌کټی.

•

پلانی حکومتی نیران و تیکچونی پلانی رویشانی

بشی دومی هیزه‌که به هیوای شووی سوه له چارپوشینی حکومتی نیران له هاتوچری کسمی پېشمرگه وه‌پگری، خوی دواخت و، به تصای شووه به‌ر که به توتوم‌پیل به ناو نیران دا له جاده‌ی سرده‌شت - پیرانشهر - شوو وه پروات له نرېک کېلشپن دایه‌زی و، لغویه ناودپوی عیراق پری و بچته ناوچی برادوست. سرکرده‌پنی هیزه‌که چنده کسمیکی نارد به دپوی نیران پز ناماده گردن و به کری گرتنی توتوم‌پیلی گواستنه‌وی هیزه‌که. نم هیزه له پانی شووی وه‌کو چاویری ی نه‌کره توتوم‌پیلی پری پگات، زانپاری پوړت له سر ژماره و لېهرسراو و، چه‌که‌کانی و نېتجه‌چی رویشتنی، گه‌بشته‌وه ساواک و نوتوشی نیران. پاشی شووی ناتومید به له «به توتوم‌پیل رویشتن» کتوته خو ناماده گردن به شووی به پری پکوتنه رېگا و چنده

کمیسی تری ناره دیوی نیران بز کرین و ناماده گردنی نان و خواردمینی و دانانی له
سهر ریگای تپهر بونی هیزه کدا.

سهرکرده پتی پشی دومی هیزه که، پمسه هلمه پکی به کچار گوردی کرد پموی که
خوی دواخت و له کاتی دیاریکراودا نه کوته ریگا و، لوش گوردی که به تمای
نوتومس پلی نیرانی و به تاگاداری نیران خوی دواخت و نمخشه کوی به تواری بز نیران
دورکوت و، نهر (چمدوله زمینی) پی که هر جولان و پریکوتن و په کگرتنوهی
هیزه کان داترا هر، تیک چر. نیرانش له پاتی شووی ریگی تپهر نیران پدا به
نوتومس پل، لهر ماوه پدا به ناری (موناوهره) ی چنگیوه هیزکی به کچار زوری ساز دا
و، به دیوایی سوری نیران - هیراق هسر شونه گرنک و جاده و ریگایان و تمنانت
قاپاخه ریگاکانیشتی داگیر کرد. هر زور زو کوته خوی هسر نوانه پشی پان گرت هر
پاخرد کری هر، که چو بون بز نیران، بز ناماده گردنی نان و خواردمینی بز هیزه که.

جگه لسانه، هیزکی گوردی تری حکومتی نیران له شاخه کانی دودیشتی
نرکان، توژله، گزوشهر.. دامترا و، هر مینی له هیزه کانی به کیتی کرد، که هشتا لهر
ناوچمه دا بون، که نه گهر له مایوی چند سدهاتیک دا ناوچه که چول نه کمن، هیزی
زمینی و ناسانی لیان نمدات.

✱

پریکوتنی هیزه کان پیکوره

پشی دومی هیزه که که له کاتی دیاریکراوی خوی دواکوت هر، له گدل پشی
سینیمس هیزه که، که نیش به هری دواکوتنی پشی دوسوه کاتی جولانی خوی
دواخت هر، به ناچاری هسپان پیکوره کوتنه ری پموی قمتدیل. من له گدل نهر رتله
داترا بوم که له گدل مامجملال بون، پلام له ناو نهر رتله دا هیچ نرکیکی دیاریکراوم
نهر.

له گزوشهر تی پیری بون له ناو هندی دارودهون دا راوستا بون،
مفرزه پیک نه گراوه پز خواری. مامجملال ویستی نامه و هندی پلاوکراوه پان پی دا
بهری. سلاح چاوشین لهرماندی نهر مفرزه به هر که پهریسی پاراستنی مامجملال هر.

مامجملال سلاحی پانگ کرد، وتی: «پلاوکراوه کان بهینه»

سلاح وتی: «مامه نمان هیناوه»

مامجملال وتی: «پچی نغان هیناوه»

سلاح وتی: «ولاخه کان نهر هسر پاریهان پی همل نه گهرا»

سنگ: ۱. پشی پشیموی لشی له نیوان مل و سک دا. ۲. روی پشیموی شاخ.

پاسک: ۱. پال، له پلپلی دستوره تا چرسگی شان. ۲. پزایه کی له شاخوره درو نیتموره.

*

گروچانه کی کاک علی

له گیل جولای هیزه گانی پدکی دا، هیزی ئاسانی نیوان گهوته فرین په سر ئاسانی ناوچه کدا و، په سر هیزه گانی پدکی دا، چکه لمیش هیزی زسینی همره ریگه گانی داگیر کرد پر یز لوی ریگی تپهرنی هیزه گانی پدکی یگریت، بفر ریگه گانی گرت پر، له هندی چسگا ولاخی لی دوزخه چو، پدکی له کاروانه گانی هیزه گسان له پر گهرانی ریگه کی، ناچار پر بهیته نار لیزی نیوانه، هیزه گانی نیوان داپاته پر تژپ و، ناچاران کرد که پگرتوره دیری هراق.

چسورلی زرد و خیرای چنگی نیوان، پراسهر هیزه گسان، سهری همره کسکی واده کشا و، همره نقرسان نیوان پلاتیکی دوزمانی له ژر سهدا یی، هشتا له «دروای گوژی» بون مامجلا، پز هلسنگاننی سر له نوی ی هلموچنی تازه، دلوی له: علی هسگری، تاپهری علی والی، هومری حاجی عهبدولا و من کرد.. داپنشین، د. منصوره و قادر چهارش ناماده بون.

مامجلا وتی: «پی ئچی هلموچرچه که گورا یی، چسورلی دوزمانی نیوان زرد زبادی گروده. روشتان هم قهرمانیه په ناو لیزی نیوان دا کاریکی ختمه. له پر نوره پشپنار نه کم همرسان پگرتنوره «دوله کوگی» و، په پی ی لور فاکتوره نوی پانی هاتونده ناو مسئله کوره، سر لیزی پیر له همره نمخسه که پگرتنوره و حساب و نمخسه و ریگه و شونی نوی داپنشین».

کاک علی وتی: «نیمه هیزی ترمان نارهوت ناوچنی برادوست، چاوروانی گهشتنی نیمه نه کن، من لمرمانی پشمرگم پلیم پی دلون لوی پدک پگرتنوره له پر نوره من همر نروم».

مامجلا وتی: «مهمتم لوه نروشتان نیمه، پلکو گزهرنی چسوری روشتنکه».

لم پاره پوره هندی مشعوم کرا. کاک علی سو پر له سر هلموچسته کی و، وتی: «نیمه چرن نیمه همر دو تژپ لقی نیمه نمخسه و پلاته گانی خرمان پگرتن..».

کاک علی له کاتي روښان دا گزچاني په دستوره نه گرت، له کاتي قسه کاتي دا گزچانه کي په توره پوره کيښا په پوره پک دا گزچانه کي شکا.

✱

له پدک جيا پونهوه

په نار پفري کويستانه کاتي قنديل دا روښتنين. گري و چالي شاخه کان لوس پرون. هدا چاو پري نه کړد سپي نچرو. رچکي دروي پيشمرگه کان و کارواني ولاخه کانان. له نار پفري قنديل دا دپسنيکي سيري هيو. له دوروه په ناساني په دي نه کرا. لروکي نيراني پوره دوام په سرمانتوه نظرين.

په لاي «کوپر» دا تي پرين بڼ «دوله ني». دوه ني هندي کورگ و چند دارکي لي يو. لوي لاسان دا پر پشودان. چند چاري سر له نوي کړ پونهوه. له پير ميري ريگاريان وا رېک کويين. هيزه گمان پکونهوه دويش:

پشپکيان، له گڼل کاک علي پړوا بڼ برادوست، له گڼل نور هيزه پدک پکونهوه که په سرگرداپتي خالد سعيد روښت پون.

پشه کي تران، له گڼل ماسجلا پنيتهوه، تا هوالي گيشان و پدکرتنوي پش پدکم و پش دوي هيزه کان نه گات، نوسا نيمش پړو لاي نوان په ري پکوي و، هسويان لوي پدک پکونهوه.

پش هره زوي پيشمرگه چنکار و چالاک و لاوه کان جيا کرانهوه و، له گڼل تاپري علي والي، عوسري حاجي عبدالللا، سعيد کاکه، تالپ روستم، نازاد هوراسي، قادري سامند ناغا، ثنوي مجيد سولتان، فوئاد عوسري، داتران، تا له گڼل علي عسکري پرون.

هسو پير و، نخوشي و پدککوتو و، گومان لېکرو و، زوي بي چدکه کانش جيا کرانهوه و پړو روی نيمه: ماسجلا و من، کرانهوه، تا په شيني پمان نهرينه بڼ دواوه و، پلاويان پي پکين، بڼ نوي نمن په پار په سرمانتوه. نيو تا هسوسان چاريکي تر پدک نه گرتنوه کاروباري مکشي سياسي پش راهبرين.

له کوميتي ناماده گردن: د. محمود علي عوسمان و قادر جهاري و، له پاسوک: جلالی حاجي حسين، له گڼل نيمه مانوه.

ماسجلا و علي عسکري و د. محمود، قسبان بڼ هيزه کړه و، په دروي و په زوي نه کړه کاتي سفروکميان و مديسه کاتي ريگاريان بڼ روڼ کړدنهوه.

نوان پړو شوني دپار لېکرو روښان و نيمه له دوه ني مانتهوه.

هه‌کاری: شانوی کاره‌سات

•

سهره‌نای سانگی مایس، پشی دومی هیزه‌که، له «دوله نی» وه به لای خاندا به‌رو کێلشین له پشی شنز کهوته ری.

هیزه‌که که زووی ریگانی تا نزیک ۳ سهر به دهوی ئهران دا روشت بو، جگه له‌وی توشی مانی‌پوشکی زود، برسیستی، سهرسا و سه‌هل‌بندان بو. هیزه‌گانی حکومتی ئهران له چهند جیگا به‌رودمانی کردن و چهند پیشمهرگهی کوشت و بریندار کرد و، ریگایانه‌گانی به دهوی لی تفتی بو. به‌رودمانی به سهرسا و برسیستی تهرتوناپان پکات، که نه‌گهر نمخه‌یک خواردنی چهند شوانیک نه‌پرا به له پشی شنز که له خه‌ره‌تیک دا زه‌خه‌ریان کرد بو، پیشمهرگه‌کان به ریکوت توشی بو. پشیکی زووی هیزه‌که‌پان له به‌رسان له ناو به‌لر دا رق نه‌پونه.

تا هیزه‌که هه‌موی گه‌پشته دهوی هه‌راق، له پشای هه‌ناتی نان و خوراک دا له ده‌پش پشی گونده‌گانی ئهران چهندین کس که‌وته به‌رسی ئه‌رانه‌گانه‌وه و گه‌ران و، چهندین کس خه‌ران دا به ده‌سه‌وه و، چهندین کس رق نه‌پونه و، له‌وی تری به هه‌زار فەلاکت و ناخوشی به نه‌په‌گهان گه‌پشته دهوی هه‌راق.

به‌لام هه‌ر گه‌پشته دهوی هه‌راق و پیشمهرگه‌پشی به‌زی به ده‌پسه‌وه راپه‌ر و ته‌سليم به‌وه، هیزه‌گانی حکومتی هه‌راق که پیشتر خه‌ران ناماده کرد بو، ده‌په‌جی له «خه‌رنه» په‌لاماری پشی دومی هیزه‌که‌پان دا که هه‌شتا پشه‌پان نه‌دا بو و، مانی‌پشی ریگایان ده‌رنه‌چر بو. هیزه‌گانی هه‌راق، به تاپشی به هاله‌که‌پتر، هه‌رشان هه‌پا به سهر هیزه‌که و، چهندین کسه‌پان کوشت و بریندار کرد.

هه‌رچه‌نده ئه‌م هیزه هه‌ندی نان و خه‌رانه‌پان په‌پدا کرد، به‌لام هه‌شتا نه مانی‌پشی ریگایان ده‌چر بو، نه گه‌رم به‌پونه و، نه سه‌وا به‌پونه... به‌م وه‌سه‌وه سه‌ره‌نری ناچار بو. به‌کشه‌پنه ده‌وی خه‌راکه‌رک، له‌وش ده‌سان هیزه‌گانی هه‌راق به هاله‌که‌پتر ده‌په‌زی و په‌لاماری دان، نه‌ی هه‌شت وچان به‌دن و خه‌پان ریک به‌په‌په‌وه. چهند پیشمهرگه‌په‌ک کوژان و چهند پیشمهرگه‌په‌ک گه‌ران، له‌ره‌په‌وه، ده‌سان له ژیر گوشاری جهمشی هه‌راق دا، ناچار بو. به‌کشه‌پنه ده‌وی توژکیا.

پشی په‌کسه‌ی هیزه‌که به سه‌ره‌په‌پتی خاله‌پ سه‌په‌پ، که پیشتر گه‌پشت به‌وه

همان ناوچه و مشوری هندی نازوقه و خوارده‌مسنی خوارده بو، له گمل بهشی دومی هیزه‌که به سرگرداپتی عطی عسکری، رۆژی ۷۸/۵/۱۲ به‌کیان گرتوه و، له سهر سنوری تورکیا - عیراق - نهران کۆتۆنوه ره‌کۆستۆنوهی هیزه‌کان و پشودان و خز کۆکردنوه.

■

نۆ مهنه‌تی و ناخوشی و زه‌هر و زیانه زۆدهی توشی هیزه‌که بو، ههمۆی نۆخی نۆ هه‌له کۆشتانه‌یه که وه‌گه‌ر پرسیست حسابان بو نه‌کرا بو. به‌ی‌کۆتۆی هیزه‌کانی به‌کیتی، به‌رو ناوچه‌ی ۳ سنۆر به‌و شیرده‌ی که پاس کرا، گه‌لیک هه‌طی سیاسی، پشمرگه‌یی، جوگرافی.. تی دا کرا، که نه‌عانه هه‌نده‌کاته؛

۱. گۆی نه‌دانه په‌لاتی هاونشی ده‌وله‌ته گۆنه‌په‌سته‌کانی ناوچه‌که دۆی به‌کیتی؛
 حکومه‌ته‌کانی نهران، عیراق، تورکیا.. گه‌لی گۆرد و مسئله ره‌واکۆی به‌ دۆمۆنی دیرینه و هاونشی خۆیان ته‌زانن، به‌یه سهره‌رای هه‌مو ناگۆکه‌یه قۆله‌کانی ناوخۆیان هه‌میشه له کاتی پرسیست دا هاونکاری به‌کیان کردوه و، به‌کیان گرتوه بۆ شکا‌ت‌نێ جۆلانوه شووشگه‌یه‌کانی گه‌لی کۆرده‌ستان.

شای نهران و سه‌ده‌دام حسین له ۱۹۷۵ دا له جه‌زائیر ره‌کۆتۆنیکیان نه‌ی‌زا کرد بۆ هاونکاری گۆردن ده‌یاری پاراستنی ئاسایش و ئارامیی هه‌ردو ده‌یری سنوری عیراق و نهران.

حکومه‌ته‌کانی عیراق و تورکیاش له سالی ۱۹۷۷ دا ره‌کۆتۆنیکێ تری لۆر باه‌ته‌یان مۆر کرد بۆ پاراستنی ئاسایش و ئارامیی هه‌ردو سنوری عیراق و تورکیا.

حکومه‌تی نهران زیاده له ۴۵۰۰۰۰۰ هه‌زی چه‌کناری هه‌بو.

حکومه‌تی تورکیا زیاده له ۵۰۰۰۰۰۰ هه‌زی چه‌کناری هه‌بو.

حکومه‌تی عیراقیش زیاده له ۲۰۰۰۰۰۰ هه‌زی چه‌کناری هه‌بو.

شووش له کۆرده‌ستانی عیراق دا، به‌و ره‌ی‌بازه سیاسی و په‌شمرگه‌یه‌یه په‌شکۆتۆنخوارانه‌یه‌وه له قۆناغی نۆرسای رۆژه‌لاتی ناوه‌راست دا که سهرانه‌ری ناوچه‌که له ژێر زه‌هروژنگی حکومه‌ته گۆنه‌په‌رست و ئاشه‌سته‌یه‌کانی ناوچه‌که هه‌ینه‌یه‌کی رۆکمه‌شان تی دا به‌لاز کرد به‌هوه، شووشی کۆرده‌ستانی عیراق به‌هوه مهنه‌یه‌کی گه‌وره بو سهر نهم ده‌وله‌تانه، شه‌تیکی ئاسایی بو که له کاتی پرسیست دا قۆل به‌کن به‌ قۆلی به‌کتری دا و، په‌لاتی هاونش دابه‌نن بۆ له ناو به‌ردن.

له کاتی به‌ی‌کۆتۆی هیزه‌کانی به‌کیتی دا، هاونکاری نهم ۳ ده‌وله‌ته، به‌ شه‌ره‌یه‌کی

روز و ناشکرا، دیار بر.

حکومتی عراق چندین نفطسوی سرپایی و پمپوری جاسوسی نارد بوه تهران و تورکیا بز بدگفستی زانبارمهکان و دانانی پلاتی هادیش. همدوکر حکومتی عراق زودیه ناوچهگانی سوری راگوزا بر. رومندهگانیشی قعدمه کرد بر لودی که به مر و مالاکوه بهنه کویستانهکان بز لودی پیشمرگه سودی لی ورزنهگری. همدوها حکومتی تهرانش رومندهگانی قعدمه کرد له هاتنه کویستان، تناننت توانمشان که هات بون، به زور گیرانیه دواوه.

نورمشی تهران به ناری سوناویروه همدو ریگانوینهکانی گرت بر، توشی همدوکیس برابه نمیرگرت، همدوها همدو توانیشی که پیشتر نیردرا بونه شارهکانی؛ سودهشت، خانه بر ناماده گردنی خواردن پا گرتیونی وه پاخود کویونی و، دستنی به سر کلوهپلهکان دا گرت بر. جگه له مانیش به لروکه بمرهوام چاودیری هیزهکانی بدگیتی نهکرد و، همدنی چار به هالیکرپتور ناگهپارانی نهکردن.

هیزهکانی تهران له دیری تهران کفوتنه لیدانی هیزهکانی بدگیتی و، همر که چورنوه دیری همدو لودی هیزه چدکلارهکانی همدو کفوتنه پلاساردانی و، که چوه دیری تورکیایش، همدوهدگانی ناوچهکه کفوتنه خو ناماده کردن و، سیت و دلوودزگا جاسوسیهکان کفوتنه پدیدوریان.

سرگردانی بدگیتی هیزی دوژمنهکانی به کم گرت، پاخود به چاکی همدنی بدم مسترسبه نهکرد. چاوپوشینی حکومتی تهران له هاتوچوی پیشمرگه به ناوچهکانی سترودا، که له راستی دا بز شاردنودی دالده دان و پارمهتیدانی هیزه چدکلارهکانی قم بر و، چاوپوشینی حکومتی تورک له دانیشتنی هیزهکانی قم له ناوچهکانی سترودا، دسخری کرد و به گورگان خوارودی دا، وای زانی نم چاوپوشینه هیزهکانی بدگیتی بش نهگریهوه، کچی له نهلهام دا بر به همدکی کارهگری شو شکسته گموره به.

۲. پاش ریک نمضنی هیزهکه و، پاش نضارونی بز شونی دپارکرار.

همرچنده هیزهکه کرا بوه ۳ بش و، دواپی بوه ۲ بش، پلام همدیشیکی له چاو ری روشتنیکی وهما و، به ریگاپدکی وهما دوری پر مسترسی دا، بز جمنگی پارتیزانی، له همدوهرجیکی وهکو شو کات و شونی کوردستان دا، همدپهکی گموره به. هیزهکه له بمر گمورهیی خوی و، دوی ریگاکه و پارمکی و سختی، بمره ریچکمپهکی زور دور و دیرژ که به هوی له ریز دمریونی بهکسیکوه بز پشودان و وچانگرتن، بز ناو خوارودنوه پا خز توند کردنوه... همدو ریزهکه تیک نهچو و، زلمهرهکه

نمپرا و نمپره هری دواکوتن و له پهک دایران و له پهک ون بون.

له بهر گسورهیی و دروژی رچکه که و، نمپونی هری پمپونشی، وه کسو هوکی توکی، نشه توانرا به چاکی سرپهرشتی پکری. هرچنده هیزه که گرا بوه چند «ره تل» و، هر ره تل له پسر سوی خوی همور، به لام دسانوه چونکه همور پیکوره و، به پهک ریگای پارک دا نمریشتن و به پهک خسرایی نمریشتن، به چاکی سمپتره پان به سروردا نشه گرا.

تشمین کردنی نازوقه و خوارده منی و پیوسته گاتی تری هیزیکی وا گوره، به تاپمینی لهو شونه چولاندا که توان پنی دا تی نمپین، کاریکی به کجار دژوار و زحمت بر.

هیزه که له بهر زوی ژمارهی خوی، نمیشترانی خوی له دوژمن بند بکا و خوی پشان تنوره، شونونی بکا و شونواره گاتی پاش خوی پسریموه.

جولاتی هیزه که بهر گسوریه به پی، بهر ریگا دورودره پارک و شاخاوه دا که ناودانی تی دا تبه و، هشتا بهر گرت بوی کاریکی زود خراب بر. جولاندی هیزی وا زل که لاسایی کردنوی جولاندی هیزی (جمیشی نیازی) به له کاتیک دا که جمیشی نیازی ماشین و فروکمی همیه بز گراستنه و تشمین کردنی پیوسته گاتی خواردن و خز گرم کردنوه و مانده نمپین، پمپونشی کردن و توانای زو دویاز بون و زو پلاماروان و زو کشانموی همیه، بز لکشکی پارتیزانی که بی پشه لهو نیکانیا ته هلمپه کی نمونده گسوریه، له حوکمی خوگوشان دایه.

هیزه کی به کیتی نمپرایه به تاقمی کم کمی ۱۰۰ - ۱۵۰ کمی پوشتایه، نهک هموری به کومل پیکوره.

نمپرایه نمر تاقسانش ریگای جیا جیا پان پگرتایه نهک همویان پهک ریگایان پگرتایه بهر.

نمپرایه له کات و شونیی جیساوازه بهری پکوتنایه و، له کات و شونیی دیاریکاردا پهکیان پگرتایه.

نمپرایه هر تاقمه چندین سرچاوهی تشمین کردنی نازوقه و پیوسته گاتی تری له پشوره، له چند شونیی جیا جیاوه تشمین پگرتایه.

نمپرایه هر تاقمه عولی دوزنموی ریگه و شونیی حوانموی جیواز و راهبر و چاواسخی جیوازی پدایه.

۲. گوی ندانه منفاخ و توپوگرانی ناوچه که.

نور کاتنی هیزه که به ری کتوت هیشتا سرفه‌ای بهار بو، نور ناوچانه‌ی که نمور
 بهیری همیری کیمستانی سخت و چول بون. شاخی هزار به هزاری روت و دولی قول،
 دور له ناوعدانی، زور چار تا سرفه‌ای هاوین بفر تهمیری و، ماوهی هاتوچر کردن نادا.
 زور چار سوپا نیزامیه گموره‌کان هر به هری حساب نه‌کردنی وود و نواوی
 «هامیلی صفاخ»، پاخود «هامیلی توپوگرانی» شکستی زور گموره‌کان به سردا هاتوه،
 تنانیت سوپای عبراتی له چندین پلاماری پایز و زمستان دا هر له هر بفر و سبرما و
 گیموهرکه شکاوه، پاخود له هر سختی و نالهای ناوچه‌که و تیکل بونی له گیل
 نالهای باری هوا، شکستی گموره و زانی زلی گهانی، لی کتوتوه.

کاتی بهر کتوتی هیزه‌کانی به‌کیتی له چاو صفاخی ناوچه شاخویه سفته‌کانی
 کیمستانه‌کانی کوردستان دا زور زو بو، بویه جگه له‌وی بفری شاخه‌کان هیشتا
 نموراویه و، ریگاکانی بهر ندهاو، پیشمرگه رمشایی نهمدوزیه تا به‌موتوه یا تی
 دا دانهشی، چ جای شونی نوسان، جگه لومش هندی چار نموریه بفر و زویان.
 ریگایه‌کی وها ته‌گتر چند سماعی بی، پاخود ماوهی چند روژی بی، رنگه کاریکی
 نور نه‌کانه سر پیشمرگه، بلام ماوهی چند حفته‌به‌ک که دروژی کبشا، بی
 کله‌پلی خو گرم کرده‌نوه و، بی سوتمنی و خوارده‌منی و، بی شونی حوانه، را
 سرفرای نموی توانای چنگاورانی پیشمرگه ناهیلی، بملکو پرزی لی نموری و قری
 تی نمانت، هموره‌کو به سر نم هیزه هات.

■

عظمی گورشنده:

گزه‌نی به‌موتی بریاری جیگیرون له ۳ سنور
 بهشی به‌کیم و دوهی هیزه‌کانی به‌کیتی کوا له ناوچای برادوست به‌کیان گرت
 بویه و، بز پشودان و خنزه‌کف‌سختنوه پیری بونه دیوی تورکیا و ۷ روز له وی به
 ناسوده‌یی ماپونوره، له باتی نموی خمریکی خن‌سازدان بن بز جیمچی کردنی بریاره‌کانی
 کورمیتنی سرکرده‌ایتی، له سرو همی‌مانوره؛ دلم‌زواننی بنکه و باره‌گای سرکرده‌ایتی
 له شینه‌کانی پار و، هوال ناردن بز هاتنی بهشی سیممی هیزه‌که و، نغمانانی تری م
 س، سرکرده‌ایتی هیزه‌که به بیانوی نموی که نموان زویدی نغمانانی سرکرده‌ایتی مان
 له گله و، به پی ی هلم‌میرچی تری، نم‌توانن بریاری نری بدن، به تابه‌تی دوی نموی
 راسپهره‌راویکی نیدرس بازانی ته‌گانه لایان و، پنهان رانه‌گیمچی که؛ په‌اوه‌کانی
 نیدرس له ناو چه‌کداره‌کانی قم دا نایمنه سر ریگای هیزه‌کانی به‌کیتی، ته‌گتر نموان

نمونه سمریان، سرگردایمی هیزه که برپار نهاد؛ له پاتی مانوه له ناوچمی برادوست و، دانانومی پاره گا له دولی گوسته، بز نموی توشی شعر نمیی له گمل قم، برپار نهادت که بچسته نار قولایی تورکیاوه، بز نموی نزیک بکمونوه له شونی و مرگرتنی چوک و چه کدارکردنی بی چه کدگانی هیزه کمان.

له نامبهک دا که روژی ۷۸/۵/۱۶ دا عیسی عسکری، خالد سمعید، ناپیری عیسی والی نوسپوانه، دواي نموی پاسی نوو مینمتی و دژوایی و شرانه نه کمن که له ریگا توشیان پوه، له پشکی نامبه کمان دا، تلپن:

«نیمه بز چه کدگانان و راهرانندی خلکی ناوچه که پیرمو پادپنان نمپن و، جاری برپارسان داوه بی چه کدگان پر چه کمن و خوسان ساز بدین. ناسمان ناروده بر برپانی پارتی (مهمستی ده ده کا ده پوه) و سوریا (مهمستی پنکی پدکستی پوه له سوریا) که به پله جیگا و شونی چه کدگانان بر بنهرن و پدکچی پارتی خوی بیت و چاروسان پریان پکمری بز تنسپق کردنی نیشورکارسان و، هرودها دکتور کمالی خوشان بیت بر همان مهمست»

له کوتاپه کدی دا تلپن:

«به تیکرایی وزمی ناوچه که و نیمه زور زور پاشه دلتان ناراحت نمیی و گوی مدهنه پروپاگاندی دوژمن. نومیدمان واپه به سرگوتوانه همو کاره گانی خومان نه لپام نهدین و ناگاداریششان نه کمنوه. تکاپه تیروش زو زو پهروندیمان پسوه بکمن به هوی کاک نوسان و برپانی تروه»

بهمجروه سرگردایمی هیزه که، پشت نستور به پلینه گانی ده ده کا ده و، پشت نستور به پلینه گانی تیریس، خوی له شعری قم لا نهاد لو ناوچه پدا، که زه میلترین نوقمبان پو، یا واستر خوی له شعری قم نهدنیموه و له ناوچه که دور نه کمنیموه پیرمو قولایی تورکیا، بی نموی شارمزایمان همی له ناوچه کدا و، ناسپاویمان همی له گمل خلکی ناوچه کدا، له پیش خویانوه پنکمان همی پیشروی بز بکمن، یا له پشعی خویانوه پنکمان همی بز پکشینوه، بی نموی پنکیمه کی جسامویری سیاسپان له نار کورده گانی تورکیاوه همی، بی نموی حساب بز خورگورده و پهلاماردانی قم، پاخود بز «تدخل» ی هیزه چه کداره گانی تورک و، پیلانی مهت یا خوسازدانی عسپره ده گانی تورکیا بکمن.

قم هیلکی ناشکرا و دیاری له نیران خوی و پدکستی دا کیشا پو و، هیزه گانی پدکستی به دوژمنکی سرسمخت دلنا پو و، له ناویردنمانی کړه پوه تورکی پدکستی

قولایی تورکیا: کموتنه ناو تپکه

په کموتنی هیزه‌ګڼی په‌ګیتی پرمو قولایی تورکیا، پشت ناستور په پهلینه‌ګانی ده ده کا ده، په ناوی هینانی چه‌ګڼوه، پی نموی پنکه‌په‌ګی پشته‌ګی پان پنکه‌په‌ګی پشوه‌پان هپی، پی نموی بزاتن بز ګوی و، پرمو ګوی و، بز لای کی نمچن، پی نموی لمړی پنکه‌ګی سیاسی و جیساوس‌پان هپی.. له کاتیک دا ګه قم پشی همره زوی مشیرت و خلکی ده‌پاته‌ګانی تورکیا پان له په‌ګیتی پر ګره بو، که ګواپه:

- هیزه‌ګانی په‌ګیتی نمچه دیوی تورکیا بو تزله ګردنموی توانی سالاتی پشور لیان ګوژاوه.

- ګواپه هیزه‌ګانی په‌ګیتی ده‌پاته‌ګانی تورکیا تالان نه‌ګڼ و نصرتیان، په‌پاره‌ګانیان نه‌ګوژن و، نالره‌ده‌ګانیان په دپل نه‌ګرن.

- هاتون بز پلاو‌ګردنموی پی دپنی و ګاڼی و پزیدتی و ګومونیزم و،

- په لپتی صدهام و بعضی نمایموی شورشه‌ګی پارزانی تپک بدن

پم درو و ده‌لمسانه قم خلکی ناهوشیار و دوا‌ګوتوی ناوچه‌ګانی شمسزیتان، ګومر، چلی، تولودره.. پان هان داپر له په‌ګیتی و، سروک عشره‌ده‌ګانی ناوچه‌ګش که ژماره‌په‌ګی زوریان له حیزی «عدالت» و «سلامتی صلی» دا بون و، په پی ی ناسو‌ګاری و لمرسانی «پت» نه‌جولاتوره، کموتنه خز و، هیزه‌ګانی خویان ګز ګردوه و ساز دا و پرچه‌ګ ګرد و، همره شینه ګرنګ و ستراتیجه‌ګانیان ګرت و، له سر ریگا و پرد و ګملی و دسمند و بواړی چم و روپاره‌ګان، له ناوچه‌په‌ګی په‌ګچار لراوان و پرمین دا، دامیزان، بز ریګه ګرتن و له ناوپردنی هیزه‌ګی په‌ګیتی.

جنگی پارتیزانی په نغیا پشت ناستور نپه په بیرویاویر و، زاتی شورش‌ګیراندی پیشمرګه‌ګان و، په ګیانی خرمختګردن و له خورپان، پاخوره په لپوشاوه‌پی و نازاپه‌تپیان، پلکو په شارمزایی پیشمرګه‌ګانیش له هورواز و نشور و کون و لوقنی ناوچه‌ګدا و، په پهموندی پاش و دوستانی پیشمرګه‌ګان له ګمل خلکی ناوچه‌ګه، ګرمسلاتی خلک لملای له شکان نه‌هاتوی پیشمرګمن، زانپاری و ده‌نګی‌پاسی بز ګز نه‌ګمنوه، ریګی پشان ندمن، خراودن و پیوسته‌ګانی تضمین نه‌ګڼ، ننی شارنوه، پرمندار و نه‌خوشه‌ګانی تیمار نه‌ګڼ و نه‌پهموندنوه، پهموندی بز دوست نه‌ګڼ له ګمل هیزه‌ګانی تری دا، له ګانی پیوستی دا چه‌ګی بز هلته‌ګرن و پرمگری چه‌ګداراندی لی

نه‌گمن. کاتی که خفگی ناوچه‌که گم‌رفته دوژمنایه‌تی پیش‌مرگه‌گان و پیش‌مرگه‌گان بی
پش پون له پشت‌سوانی و پارمستی نوان، به تایه‌ستی که تشاره‌زا پون، وه‌کو نرو
ماسه‌پان لی دی که له ناو دمرنه‌پتری و نه‌گم‌سته وشکا‌په‌وه و نه‌خنکی.

هیزه‌گمی به‌گیتی بی پش پو له پارمستی و پشت‌سوانی خفگی ناوچه‌که. نرو
زانهار‌پانی که ده ده کا ده داپری به سرکرده‌ایه‌تی هیزه‌که ناراست پون و، ده ده کا ده
پش خوری هیچ هیز و نفوزیکی کار‌یگری له ناو عه‌شیره‌ده‌گانی ناوچه‌گدا نرو و،
نمیتوانی پاخورد نمیرست هیچ جوړه هاوکار‌په‌گی کم یا زور له گیل هیزه‌گدا پکات،
بلنکو به پېچموانوه هندی چار به پیشکش کردن زاتاری و حسابی ناراست، سری له
هیزه‌که نشیواند و چمواشی نه‌کرد.

سرمرای نمانه هسوی، سرکرده‌ایه‌تی هیزه‌که خوری چندین هملی جنگی
گم‌روی کرد، له پیش هسوانوه به جی هشتی ناوچی برادوست و، دور گم‌رونی له
خفگی گم‌روستانی هیراق و، ملانی پمرو ناو قولایی توژگیا، واته پمرو ناو نرو ته‌پکه
گم‌رونی پو ترا پوه.

سرکرده‌ایه‌تی هیزه‌که، هیزه‌کو له باری ستراتجیه‌وه توشی هملی‌په‌گی گم‌رونده
پوو، هیزه‌ها له باری تاکتیکی بشوه وه‌کو پیرست هیزه‌گمی خوری ریک نمخت و
دانم‌نراند.

سرکرده‌ایه‌تی هیزه‌که له باتی نرو هیزه‌گانی پش پش پکات به ستر چند
ناوچی فراوان دا و، له مبدانیکی پم‌لاودا داپان پم‌رونی و بیان جولنی. هیزه‌گانی
خوری هسوی به کوسل و پیکوه به پک ریگادا و له پک کات دا و بز پک شون
خسته ری، وه هر له پک ناوچش دا، یا راستتر، له پک دول دا سولی دان. نسه
هملی دس دوژمن خست که به چاکی «ترکیز» ی پکاته سر. «تنگ‌په‌گانی به وردی
کز پکاتوه و بزانی، هسو هیزه‌گانی خوری له سر کز پکاتوه و، «پالاد‌سهره‌گی
ژماره‌یی» به دی بهینی و، دوری هیزه‌گانی به‌گیتی له مبدانیکی تسک و سخت دا
بگری و. به‌خزنیسته گم‌رونیکی تنگ‌په‌ری شر و پم‌رونی و «م‌پاز پونه‌وه. له کاتیک دا
که نه‌گمر سرکرده‌ایه‌تی هیزه‌که، هیزه‌گانی خوری پش پش پکرده و، له چند شونی
جپاواز و دور له پکتری دا دای پم‌زانده، مبدانی شر فراوان و پم‌رونی نرو، پو پز
به دوژمنش نه‌په‌به له چند لایه‌گم‌وه پم‌لاری پناه هیزه‌گانی خوری پم‌رت و پلاو
پکرده‌ایه‌توه به ناوچه‌په‌گی فراوان دا و، له چند قولوه خوریک پراه.

سرکرده‌ایه‌تی هیزه‌که شونیک دیار‌پکرای هملی‌په‌ژارد پو، که له کاتی شره‌دا،

روی تی بکا، یا تفانعت له کاتی رویشان دا بری بچی، پلکو هروا له خوینوه ری ی کتوت بوه نوی و، له ناوچې جړلمیرگ دا تمخولاپوه، بی ناماهیکی دپانکراو ملی ری ی گرت بر. هر له هر ثنوه له کاتی لپسوسان و کشانوه و له پدک دایران دا نه پیشمرگه کان و نه فرمانده گانیان نمان نمانی رو له کوی پکن و بز کوی بچن، پلکو هر نومنده پان پی وت بون که پیوسته نه گسینوه بز دواوه پلکو پورو پیشوره برون، واته پورو زیاتر قولای تورگیا، سرگرداپتی هیزه که، پوری که چره ناو تورگیاوه، نیر به پدکجاری و به تواروی خوی دایری له هیزه گانی تری پدکیتی، که کتوت پونه ناوچه گانی مولیر و سلیمانی و کورکوکوه.

نم هیزه به کورسل پیکوه پورو ناو قولای تورگیا رچکمی بمت بر، حلقه پدک زیاتر به ناوچه پکی سخت و شاخوای کوردستانی تورگیا دا، به بی وچان گرتن و پشودان، رویشان تا گمشته ناوچې «لیرکی» که پدکیکه له هیزه گانی عشره دنی گوروی «هرتوشی»، له نژیک گوندی پچوکی «بازی» له دولیک دا پارگه و بنی خست. سرگرداپتی هیزه که به قسه و پلینه گانی نیدرس لیری خوارد بر، که گواپه پدکداره گانی قم ناپنه سرپان، له هر ثنوه پشپان لی کرد پوروه، به بی ثنوی نمخبه کی رود داپنن بز خنپارستان و هرگری، بی خم کتوته پشودان و حسانوه.

دوژمنانی هیزه کوی پدکیتی لم ساوهدا به ناری کسین و لروشتنوه چننن کسپان ناره ناویان بز کزکړه نوهی زانپاری پیوست له سرپان، هر لو ساوهدا پدکیک له صفریزه گانی هیزه که، که دستمی پاراستنی تاپری عطی والی بون، به دزیپوه راپان کرد و چرنه ناو قم موه، زانپاری پیوستیان له سر هیزه که و سرکرده و لپهرسراوه گانی و، ژماوهی پدکدار و بی چدکه گانی و، باری گشتی هیزه گمان دا، به قم. نسمش خوی له خوی دا، له لاپه کوه خرمشکی گوروی پیشکش به قم کرد و، له لاپه کی تروه زهره کی زلی هم له باری مسمنوی و هم له باری دمرچنی نه پنه گانی هیزه گانیپوه گماند به پدکیتی.

لم ساوهدا هیزه گانی پدکیتی به هوی خوزده تاندن و ری روشتنی دوووه ری و نشارمزایی و پشوندان و سرما و برستی و ناتمنپوه، به تواروی ماند و بیزار و ورس پرون... له کاتیک دا قم سودپکی زوی لو ساوهدا و مرگرت بر بز کزکړه نوه و ریگستان و سازدانی هیزه پدکداره گانی خوی و عشره ده گانی ناوچه که و، دانانی پلانی پدلاماردانی هیزه گانی پدکیتی.

شعری بازی

له نهاره ۶/۶/۷۶ دا هندی له پېشمهركه كان جمهوري چند په كدكان كيان به شاخ و لوتكي چپاكاني دهوره پشيانوه په دې كرد و. سرگرداېمتي هيزه كېمان ناگادار كرد. سرگرداېمتي هيزه كشي دسېمې كوتو خړي و. هيزه كاني سر خسته هردو پري دوله كې و. په شاخه كېدا پرموړو هملگران و دامسوزان. تله دستي پي كړد. بلام دېسانوه هيزه كې په جوړكي وا دامسوزا و داپش يو كه خړي دپري له سرچاوي ناو و ريگاي گېشني خواره ن.

نهاره روژي ۶/۱ و شوه كشي و روژي دوايتو شر دړوې كېشا، برستي و تېوتې و سرما و دړو كېشاني چند روژي شر، تنكي به هيزه كې هملچني يو. هرچمنده په گشتي روتي شوه كې به قازاقي هيزه كاني په كېشي يو و. لهو شفراندا هيزه كاني قم نېمان تواني يو بالادستي په دس بهيان و. له روژي په كشي شوه كېدا تمبا فرماندي كرت، شمېان گېچېني و. روژي دوم فرماندي كرت، حېمېني خېله قادر و. فرماندي سفرزه، خړي كاسلاي بالي و ۲ پېشمهركي تر كوژدان و. چنډيكشې برنار يون. هيزه كاني قم و عشمېره ده كان زياترېان لي كوژدا و. په كې له فرمانده ناسراوه كانيان په ناوي صلاسي پازاني كوژدا و. سمنگه كشي گېراو. ۱۲ كسيان لي په دېل گېرا.

ژماره كې زور كم په كدكاري قم لم شفرما پشدار يون. هيزي سره كې شوه كې برتي يو له په كدكاري عشمېره ده كاني: پنيانش په سروكايې ماچېدي نحصد په كې چلي. نورماري په سروكايې فاضل شوگري ناها. پريزي په سروكايې كوراني صلا محسوه. دوسي په سروكايې حاجي صالح ناها.. و چند رده عشمېره تېكي كې كورستاني توركي.

پز خذ دپراز كردن له برستي و تېوتې و. سيارت په پيوستي جېگوركي ي هيزه كې و. پز نوي نوتوان هيزي زورتريان له سر كز پكمنوه و تروقي ناپلورقه كې سمخستر و تنگتر پكمن و. له ترسي نوي نوه كو هيزي تورك پشداري شر پي. سرگرداېمتي هيزه كې پرياري كشانوي دا.

لهو كاتېدا سرائسري ناوچه كاني شمزبان، پوكه كوا. چنورچه. پېهوشېاب، نورمار، نرلودره كه چنډين پكشي نوره وي تورك و چنډين قهرقولي چنډرمي لي يو و. پمېدان كيلومتر دروايي و پانايي يو، يو په مېداني تراتين و هاتوچري نازادي په كدكار و لېهرسراوه كاني قم و شوني كېونوه و لشكر كېشي عشمېره ده كورده خاني

هه‌کاری. تهنانت لهرسراو و پشمرگه‌گانی په‌کیتی کهلایه‌ن عه‌شیره‌ته‌گانی تورکیاوه
 نه‌گیران هه‌سپان ته‌له‌سی قم نه‌کران، به‌گومان، ته‌سه‌ش هه‌سری له نه‌له‌جایی «هاوده‌مردی
 نه‌مه‌وه‌یی» نم عه‌شیره‌ته‌نه‌و له‌گه‌ل قم. پاره‌گاگانی قم، شوه‌نی ته‌سته‌گی راده‌و و
 ده‌زگای چاپ، شوه‌نی زه‌نه‌انی ده‌له‌گانی شه‌ره‌که هه‌مو له‌سه‌ر نه‌زنی تورکیا بو. هاته‌وه‌ی
 لهرسراوه‌گانی قم بو نه‌ران و سو‌یا و نه‌وه‌پاش هه‌ر به ناو تورکیادا بو.

چاوه‌وشی تورک له جوه‌جوه‌لی چه‌گداری قم و. هاوکاری عه‌شیره‌ته‌ گورده‌گانی
 تورکیا له گه‌لی، په‌شینه‌ی هه‌مو. له مانگی ته‌سه‌نی په‌کمی ۷۷ یش دا له‌کاتیک دا
 کاروانیکی په‌کیتی به کره‌سته‌یکی هه‌کاری دا تی نه‌مه‌ری، قم به هاوکاری چه‌گداره‌گانی
 عه‌شیره‌تی «هاری» یوسه‌به‌که‌بان بو داتان، ۱۲ کسه‌بان له پاریزه‌رانی کاروانه‌که گوشت و
 ۱۴ کسه‌بان لی گرتن، ده‌ستان گرت به‌سه‌ر چه‌که‌گان دا بو خه‌بان، لاشه‌ی گورزاده‌گانیان
 له سه‌له‌انی شه‌ره‌که‌دا به‌ی هه‌شت. داوه‌دزگانی تورک لاشه‌ی گورزاده‌گانیان گز
 کرده‌وه. نه‌گه‌چی روژنامه‌گانی تورکیا هه‌والی نم په‌گاده‌نه‌بان به‌لار کرده‌وه که له قولایی
 تورکیادا قه‌ومه‌بو، به‌لام کاره‌ده‌ستانی تورک گوی ی خه‌بان لی خه‌واند.

•

کشانوه و. له‌ته‌هت بون

کشانوه له هه‌لوه‌مه‌ریکی سه‌ختی وه‌ه‌ادا، به هه‌زه‌کی مانده و به‌سی و ته‌نو و
 کم نه‌مه‌د و کم وه و. نه‌شاره‌زی دور له به‌که‌گانی خوی و. بز شوه‌نکی نه‌زانراو و
 قالی نه‌کراوه، کاریکی په‌که‌ار ده‌وار و زه‌سه‌ت و تالوزه.

«کشانوه‌ی ریکه‌په‌ک» بز نه‌وه‌ی جیبا به‌کی‌مه‌وه له «هه‌لاتی ناریکه‌په‌ک»،
 په‌سه‌نی به ریکه‌سته‌یکی وه و وه‌به‌کی به‌ز و هاوه‌یکی به‌هه‌ز و ده‌سه‌له‌نکی
 په‌لایه‌ن و شاره‌زه‌یکی باش و. سه‌رگه‌ده‌ته‌یکی ژیر و لهرشاره هه‌به.

سه‌رگه‌ده‌تی هه‌زه‌که به‌اری کشانوه‌ی دا و. بز نه‌و مه‌سه‌ته که‌وته خۆ نه‌ه‌اده
 کردن و خه‌سازده‌ان، هه‌زه‌گانی ریک خه‌سه‌وه و. دابه‌شی کردن به سه‌ر چه‌نه «وه‌تل» یک
 دا، که هه‌نه‌که‌بان له په‌شه‌وه برون و. نه‌وانی تر به دواپان دا، هه‌روه‌ها هه‌زه‌یکه‌شی
 نه‌رخان که بز پاراستنی په‌شه‌وه‌ی هه‌زه‌گان له په‌لاماری دو‌ه‌ن و. داپه‌شینی کشانوه‌که.
 «ته‌ته‌جیه» ی کشانوه‌که‌شی ده‌اری که، به‌لام چه‌نکه شاره‌زی ناچه‌که نه‌به‌ن. هه‌روا به
 شاهه‌گانی ده‌وه‌شی خه‌بان دا نه‌شانه‌بان که و. ناگاداری نه‌ره‌مانده‌ی ره‌له‌گانی که.

لهره‌دا، سه‌رگه‌ده‌تی هه‌زه‌که، هه‌له‌یکی تری که له ده‌اریکه‌رانی «ته‌ته‌جیه» ی
 کشانوه‌که‌دا که چاره‌نوسی هه‌مو هه‌زه‌کی به‌ار دا و. له ناوی به‌د، به‌وه‌ی له به‌انی نه‌وه‌ی

برپاری کسانووه بډات پز دواوه پرمو هېراق، پرمو نورو ناوچانوي لږ ي شارزمان و ناسپن و ناسبان هېمه، ديسان برپاري پرمو پېشموه چوڼ، واته پرمو قولا ي زياتري تورکېبايان دا، په تصاي شعوي له ستوري سوري نزيک پکونووه، بي شعوي هېج شارمزا بېه کيان لرو ناوچمېدا هېمې، پاخود پېشتر تاقېيان گرد پېشموه.

له تاريخکايي شعوي ۲-۷۸/۶/۴ دا رتلهگان دستيان کرد په جولان په نيازي کسانووه. بېلام هر که هيزهگان گه پشته سر نورو چممي نورو لږ ي پېشموه، له هر نېويه تي بشي هره زروي پېشمرگهگان کموته تېکداني ريزه گېمان پز تاو خواړدنهوه. هر جوړه ريزي پېشمرگهگان و ريزي رتلهگان تېک چو، هغدي له تاقمېگان پېش کموڼ و هغديکيان له هر تاريخي و نشارمزا ي و پېشتمې بي دنگ بوڼ، له پدکترې گرم بوڼ. له کاتيک دا هغدي له رتلهگاني پېشموه تېپري بوڼ، پز سېهکي پچوکي قم لرو نزيکانه په جومړولي هيزهگي زاني و، چمند تقمېهکي کسي کرد.

نم چمند تقمېه هر په هوي تېکچوني تواودي شېرازي ريکخستني رتلهگان. پېشمرگهگان پېرش و بلاو بوڼووه لرو ناوچمېدا، تاريخکايي شو و نشارمزا ي و مائوډه تي و پدک کموڼ، هيزهگاني لغت پت کرد و، سرگرداېتي هيزهگه نېشواني سېشتموي په سر دا پکاتوه. پېشمره هيزهگه که په درزيا ي نورو ريگا دووډرېزه هسر پېکوه بوڼ و، له پدکترې دانېرا بوڼ، لم کاتدا که پېکوه بوڼ و پېکوه روشتن له هسر کاتيکي که پېشتر بو و، نېراپه له پدکترې دانېرين، کچي پارچه پارچه بوڼ و، هر پارچمېهکي کموته لاهکوه.

که دنيا روزناک بوموه هيزهگه په نارېکوپکي بوموه ۳ بشي: بشي پدکميان، تواني په «نيتجاء» ي ديارکراوي کسانووهکدا روشت بوڼ و، له شوني تقمېگان دهماز بوڼ.

بشي دومېان، تواني په «نيتجاء» ي پېچوانوي «نيتجاء» ي ديارکراوي کسانووهکدا، پرمو لاي ستوري هېراق دهماز بوڼ.

بشي سېنېميان، نورو هيزه هر، پز پاراستني پشتموي رتلهگان و داپزشيني کسانووهکه ماېرووه، له گلا نورو کسي و تاقمانوي له دووډرې شمرگي روزاني پشوتر و سرچم و و نزيک گوندهکه په جږ ماېون و، په پچر پچري بي شعوي هېچيان ناگاي لوي تريان بي پرموازه بوڼ.

بشي پدکم، خوي ريک خستموه و داسنزا، په هېراي گه پشته پاشماوي هيزهگه.

بهشی دوم، تومس هندی له فرماندهی رده‌گانی پیشتر ته‌گهیران کرده که
 بهرو نزدیکترین نوقتهی هیراق بگهیرنوه و، تسلیم بونوه به عیراق، بویه ریگه‌بان له
 رده‌گانه‌بان گوری بو.

بهشی سیم، هر نو روژه دانه دانه و به کومل، له لاهن قم و عیشره‌ده‌گانی
 ناوچه‌کنوه، گه‌ران و چدک کران.

له ناو نواندا که گه‌را بون: علی عسکری، تاپیری علی والی، سهد گاکه،
 قادری مامند ناغا و، ده‌بان فرماندهی کمرت و سفرمزه‌بان تی دا بو. به دهل گه‌رانی
 فرماندهی هیزه‌که، خوی له خوی دا گورزیکی گوشنده بو له هیزه‌که کمرت و، بده‌کی بو
 له هیرانی دوزمنی عارتر کره بو پلامارده‌ان و راوانانی پاشاوهی هیزه‌که.

له ناو نوانمش دا، که بهرو عیراق چو بونوه و تسلیم بونوه: تالپ روستم،
 شیخ جنوادی بهدیری، عولا سور، کوخا قادری زودی، حسدی پایز، بکر پروت... بان
 تی دا بو. به هسویان ۱۷۶ کس بون و ۱۱۷ چدکیان پی بو.

■

خزینک‌خستنه‌وی پاشاوهی هیزه‌که

نو هیزه‌ی به پچه‌پچه‌ری له شیری بازی دمه‌از بیهو، روژی دوا‌بستر پاش نه‌وی
 بده‌کی گرتوه، هر له هسان ناوچه‌دا مایه‌وه، به هیرای گه‌بختنی پاشاوهی هیزه‌که. به
 هسویان ۱۷۰ کس چدکنار و بی چدک بون، له‌وانه: خالد سمید، حسین باه شیخ،
 هوسری حاجی عبدالللا، نازاد هوراسی، رشرف مستفایا، محسود عبدالرحمان،
 حامیدی حاجی غالی، علی محمد شیخه. له پاش چاوهروانیه‌کی ناتومیدانه گه‌وته ری
 بهرو گوندی «کهن» له نزدیک شاری «جولمه‌رگ»، ناومندی ویلاعتی «ده‌کاری».

ثم هیزه، نه‌بختانی پاشاوهی هیزه‌که‌بان چی لی به سر هاتوه. له راستی دا ده
 ده کا دهریکی خرابی هبو له چواتشه کردنی سرکرده‌بختی ثم هیزه و، سر لی
 تیکدانی ده‌گتیی سیاسی دا، چونکه له پاتی نه‌وی زانباری راست دمه‌ارای له ناو چونی
 پاشاوهی هیزه‌که به خالد سمید و هاوونیکانی پلی و، ده‌نگوباسی راست بز نیمش
 بنیری، رای ناگاداری هردولایان کرد که: علی عسکری و زیاتر له ۲۰۰ پیشمرگه
 چونه‌ده دهری هیراق و، له نزدیک «نیره» بنکبان داتاره.

له نامه‌بده‌کا که روژی ۷۸/۶/۱ له ناوچه‌ی ژرکیه‌وه، خالد سمید،
 حسین باه شیخ، هوسر عبدالللا نویسی‌بانه، دوا‌ی پاس کردنی شیری بازی و،
 کشانوه‌بان نویسی‌بانه، تلپن:

و... شو که له چها هاتنه خواری نزدیک گوندی بازی توشی کمینگی جاشه‌گان
 برین و تمکبان لی کرده‌ین، وه‌گو هومان پاس کردن نیمه نشارمزا برین لوو شوموه برین
 به دو قوه‌توده و له یه‌کتری بر برین، نمرود برادرانی پ ش م (مبستی ده ده کا ده به)
 ناگاداریان کرده‌ین به نوسراو، گواا گاک هلی هسکتری نوسراوی بز نوان نوسپوه که به
 خوی کوه‌نه‌کمی له گلی دابه، پمرو نغرش له ناوچه‌ی عصاد به چرن و، حالیان زور
 پاشه»

له بهشگی تری نامه‌کبان دا نوسپوهانه:

«نیمه هر له سر نشوکاره‌گانی خومان مردوام نمین دواي نموی که وه‌چی
 چه‌که‌گالمان دس کسوت پمرو پاده‌نمان نغون که لوو ناوچانه‌دا وه‌گو ناگادار کسراوین
 چه‌کناری خومانی لی به: پمروشهاب و تولودره»

له پاش نم شکسته سختی به سر هیزه‌گانی یه‌کیتی دا هات، نه‌گور تا نغو
 کاته هندی له عشیره‌ته‌گانی کوردستانی تووکیا دودل بون له بهشار بون لوو شومدا، که
 له بهینی یه‌کیتی و قم دا بو، وه خویان مات کرد بو سیری نغهامی شوره‌کبان نه‌گوره،
 له دواي نموه نیشتر ده‌مبان پیشکه بو بو، همسریان کسوته خز بز راوانانی پاشاوه‌ی
 هیزه‌که پمرو پیری دپی و درنده‌پنجه‌پوه، هیچ نمیی بز تالان کردن و روت کردنه‌پان له
 چه‌ک و پاره و سمعات، هندی چار له پیلو و چلوهرگ.

هیزه‌که چند روزیک له کمی سایوه بز نموی خوی ریک به‌خاتوه و رووشینی
 رووشینی دابنت و پمروندی له گلد دوسته‌گانی نوی پکاتوه.

لم ساوه‌پدا هیزه‌گو هیزه‌کمی یه‌کیتی حمایوه و پشوی دا و خوی ریک
 خستوه، له هسان کات دا همسو عشیره‌ته‌گانی ناوچه‌گمش خویان ساز دابو و،
 سرانسیری ناوچه‌کبان گرت بو، تنانت هوانیره‌گانی تووگ لوو وتار و هیوالاته‌دا که
 بلم بونه‌پوه لوو روزانه‌دا نمان نوس، هیزه‌گو دانبان پومدا نمانا گواا نم هیزه به
 نمخسبه‌کی زهره‌کانه دهره‌از بوه، پلام له هسان کات دا به دلنایپوه نمانوت نم هیزه
 هلی دهره‌از بونی نسه، چونکه نمانزانی صبت و دوخته‌گانی چ لپکه‌په‌کبان بو له
 ناوردنی ریک خستوه.

صبت و عشیره‌ته‌گانی ناوچه‌که و قم، زوریان هینا بو خلگی کمی و ناوچه‌که،
 که نمانیش تهره‌ک بون له هونی ژیرکی، هیزه‌کمی یه‌کیتی لموی دمیکن، نمانیش،
 بو نموی توشی شر و پلامار نمان داوایان له هیزه‌کمی یه‌کیتی کرد ناوچه‌کبان به جی
 بهیلی.

روزی ۷۸/۶/۹ د. کمال خوشنار و سالار گمشته شاری وان و. له گیل چند کسی له سرکرده گانی ده ده کا ده کسونهوه بز پاسی وزعی هیزه که و. دانانی روشنی دهر باز گردنیا.

کمال و سالار داوایان له سرانی ده ده کا کرد بو: روشنی گهرانوهی هیزه که بز ناوچی شمسزنان - برادوست دایمن بگمن و. نطین نوره پاشترین و گسونهترین پارمندی به گیتی.

بلام سرانی ده ده کا ده پی له سر نوره دانه گرن که: ریگاکانی شمسزنان پهره برادوست همنهان گسراون و. نوره ساوچی دهر باز بونیا نه.

خریان زردیان پسر کردونهوه له چونهی دهر باز گردنی هیزه که. هیچ ریگاکانی تر نه جگه لوهی خریان ته گهریان کرده:

- پهره دایمان له گیل همنه ده گانی ناوچه که کرده و. پلینیان لی وهرگرتون شعر به هیزه گانی به گیتی نطرون و ریگمان لی نه گرن.

- ریگمان بز ناوچی تولدوره - زاخز بز ناو همنه دهی گزی. که دوستی نتوان نغمین کرده و. خریان ناقلیان کردونهوه که سلامته.

- چند کسیکی «گزی» یان پمنا کرده که بز ریبری و ری پشانندان له گیل هیزه که بن. تا نمان گنینه ناوچه که.

سالار له گیل چند کسیکی ده ده کا ده نهی بز ناوچی تولدوره بز ناساده گردنی مظهرهزی گزیه گان بز به پهرهوه پولی هیزه که و. د. کمالیش له گیل چند کسیکی کمان نهی بز سرانی هیزه که: «بیک گوندی کمی. شعری ۷۸/۶/۱۶ نه گفته لایان. هندی چوک و لیشهک و پاره: «افرادنیا بز نمان.

لهرسراوه کسی ده ده کا ده به دلنیا نغزه ناگاداری خالید سعید و هارو گانی نه کا که تا نه گفته ناوچی همنه دهی گزی توشی شعر و نارمندی نمان. به تایمندی چونکه کسمان له گیل همنه ده گانی ناوچه که و. گونده گانی سر ریگا کرده و. پلینیان لی وهرگرتون که دس نه گفته ریگایان. جگه لعمش چند دلیلیکی گزیان له گله و هیزیکی گزی چاورمیان نه کات و. «همنه دهی شری همنه دهی ناکات». همنه دهی دلنای کرد بون لوهی که علی همنه دهی و هیزیکی تر به سلامتی گشته نه ده کوردستانی عراق و. له سر سنور پاره گایان داناه.

د. کمال و لهرسراوه کسی ده ده کا ده هیزه که به جی نغمان و. هیزه کش

نه‌گه‌یته خوی که روژی دوا‌یی به‌رو ناوچه‌یی گزیی به ری به‌کوی.

به‌یام‌نیه‌یی توره که کو‌مستعاریک دا که بر ژماره‌ی ۷۸/۶/۲۳-۱۷ ی
گولاری «الوطن العربی» سر به هیراتی نارده‌ر، نویستی:

«کاره‌دستانی توره علوه‌ستی تماشاکوی وریان گرتوه له نا‌کوی خوی‌ناری
نیوان تاقه کورده‌کان دا له ناوچه‌یی ده‌کاری...»

ته‌گه‌ر کاره‌دستانی توره هیچ په‌ژاره‌یک ده‌زانه‌ی له‌وی رو نه‌دا، له‌بر نه‌وه
چونکه مه‌دانی په‌کاده‌کانی ناوچه کورده‌کان ناهله‌دراوه به‌وشونی سوپایی توره‌ی
به جوریک که ناهیلی ره‌نگدانوه‌ی سیاسی له ناو سنوری توره‌کا یا ده‌روه‌ی دا هیهی ..
دوا راه‌ورتی گه‌بش‌توه نه‌فکوه واته‌گه‌ی له‌وه ناچی تاقه‌کی خالید سه‌هید
به‌خت پاری بی و، له‌وه ناچی به‌توانی له سنور به‌س‌توه به نه‌وی خوی هدا به دست
عبراقوه تاکر له ناو نه‌چی...

سیرکو نه‌بختیانی خوت وه‌گه‌را ته‌ه توه سهره‌نا کورده‌یه‌یه کاره‌دستانی
توره گرت‌یه‌نه به‌راس‌هر نا‌کوی ناو‌خوی کورده‌ی به نه‌وی له چاره‌چوه‌ی کورده‌ی دا
به‌یله‌نوه، به شه‌یه‌یک که ره‌گی نه‌دا به‌ته هوی هیچ نه‌جراتانیک به په‌یوه‌نده‌کانی
ده‌روه‌ی توره‌کا، هره‌و‌کر ناهیلی ره‌نگدانوه‌ی سیاسی ناو ده‌وله‌تانی هیهی له ناوچه‌کانی
که‌یاده‌تی کورده‌ا له توره‌کا»

■

له ناو چونی په‌کجاری

ثم هیزه، دوا‌ی نه‌وی حصایه‌وه و، هندی چه‌ک و نه‌فکونی و خوراک و باره‌ی
بی گه‌بشت، نه‌توانی له ته‌وی ناهله‌داندان ره‌گاری بی و به‌گه‌توه ناوچه‌ی ۳ سنور، به
ثم مه‌بسته نه‌توانی که‌لک له توت‌مویل و تراکتور وه‌گیری بز نه‌وی به زوی له
ناوچه‌ی دو‌ژمن ده‌چی، به‌لام به پی‌ی ته‌گه‌یه‌کی ده‌ده که ده‌ کورته ری و، مه‌لا
محمودی گزیی و، چمند که‌سکی که، کورته په‌شان.

هیزه‌که هر که به ری که‌وت، کورته ناو چمند هه‌شه‌ری ته‌هار و کزکه‌وه، چمند
روژ به خویان تاساده کرد به بز له‌دانی. هیزه‌که ته‌گه‌چی هوی زوی دا له گه‌ل
هه‌شه‌ته‌کان توشی شهر و په‌کادان نه‌ی و، به نه‌و مه‌بسته چمند جاری ره‌گی گوری
و، ره‌گی زور سخت و دژواری گرت و، چمند جاری «قاسسد» ی ناره‌ه لایان و، ۸
کسی له مام خویان به پاره‌ته گرت، به‌لام هر سوری نه‌ر، چونکه هه‌شه‌ته‌کان له ههر
لایه‌کوه بز له ناو‌ردنی به خز که‌وت به‌ن و، به‌یان دام‌زرا به‌ن.

شهره‌کی روژی ۷۸/۶/۱۹ له گاتیگ دا به دهره‌ندیک دا تی نه‌پهرین، گه‌وتنه بزوسه‌کی گه‌وره سدان چه‌گداری عه‌سیره‌ته‌گانی: ژورکی، سام خوران، زورکیان، کزچهر، سه‌پرتی و، گه‌سته.. که شه‌خوس کرطان دای ناپر. لم شه‌ره‌دا که چند سمع‌اتیکی خا‌پاند، ده‌پان په‌شم‌رگی دلهر و تازا شه‌ید بون و، چند په‌شم‌رگه‌په‌کش به بره‌نداری به چی مان له‌واته: ره‌طی مستطی به‌گ و، ده‌پان له‌مانده‌ی په‌شم‌رگه به ده‌لی گه‌وتنه دس چه‌گداره‌گانی ژورکی، له‌واته: خالد سعید، حسین پابه شیخ، عومر عبداللا، نازاد هورامی، محمود عبدالرحمان، علی شه‌ه، حامیدی حاجی هالی، فواتد عومر... پاش چند روژی، تصه‌بی قم پان کردن.

به‌سجوره دواپشی هیزه‌که له ناو چو.

له مانگی مایس دا «ئه‌له‌بوصنی ناساپشی نه‌توهی تورک» بو له‌کولنه‌وی دو مسئله گه‌بونه: په‌کیکیان، مسئله‌ی گوره. نه‌وی تران، مسئله‌ی زورپونی کوژران له تورکیا له ته‌له‌بی پیکادانی سیاسی دا.

له سه‌ره‌تای مانگی حوزه‌پران دا و‌له‌یکی هیرانی به ناوی گفتوگوی بازوگانپوه دهره‌ی قهری نه‌وت سه‌ردانی نه‌تقری کرد.

هر له مانگی حوزه‌پران دا، وه‌کر ژماره‌ی روژانی ۲۴-۷۸/۶/۳ حه‌فتنامه‌ی پاریسی «الوطن العربی» نویسی: جنرال کنه‌مان نه‌فرین، سه‌روکی هه‌به‌تی نه‌رگان، له گنل له‌مانده‌ی هیزی زمینی و، له‌مانده‌ی چنده‌ره و، چند گه‌وره نه‌فسری مه‌ت، سه‌ردانی گه‌ره‌گانی له‌ه‌له‌قی ۳ ی توره‌ی کرد له کوره‌ستان و، هر له‌و ساوه‌پدا سه‌روکی وه‌پرانیش، بولمند نه‌جوه‌د، سه‌ردانی هه‌کاری کرد. له سه‌ره‌می داسه‌زانده‌ی جمه‌ریه‌تی تورکیاوه، نه‌مه په‌کمه‌پن چار بو، سه‌روکی وه‌پران سه‌ردانی نه‌م ناوچه‌په پکات و، له وتاریک دا داوای له دوله‌تانی دراوسی کرد: که هاوکاری پکمن بو گه‌شه پی دانی ناوچه‌که و، چه‌پاندنی ناساپش.

له ۲۰ حوزه‌پران دا، واته نه‌و روژی دواپن پیکادان له‌وسا، وه‌پری کاروباری ناوخری تورکیا عه‌رفان تو‌زایندلی رایگه‌پاند که هیزه‌گانی تورک لاشی ۱۲ کسی دوه‌ره‌توه گه‌له شه‌ری ۱۰ حوزه‌پران دا کوژران، هه‌ره‌ها وتی: «هیزه‌گانی هیراق له هه‌رشه‌کانه‌پان دا دژی گوره، له‌چارک زه‌تر له ستر تی په‌پون» و، به‌له‌نی دا له پاشه‌روژدا «سنوری تورکیا به چاکی په‌په‌پون و نه‌هیلن په‌شیری له دهره‌ی سنوری نه‌وانه‌وه به‌ته ناو تورکیاوه».

لم که‌پن و به‌پندا نه‌گه‌ر تورکیا په‌رسمی و راسته‌خوش پاره‌تی قم ی نه‌دایی

دژی به‌کشتی، نورا چارپوشی نئمقستی لی کرده‌بو که ناوچه سنوره‌ه‌کانی تورکیا بکاته مه‌بدانی به‌یوه‌بردنی چالاکی عسکری و سیاسی و نیعلامی خوری، نه‌گه‌نا تورک نئمقستانی کونتروللی ناوچه‌ه‌که بکا و نه‌هیلی قم کسلک له قلم‌سروی نئوان وه‌یگری و، عشره‌ته کورده‌کانی تورکیا به‌شاری شهر بکمن به قازاچی قم.

چهند روزنامه‌نوسه‌کی تورک چون بو به‌یشتی گه‌راوه‌کانی به‌کشتی و، گفتوگویان له گیل کردن. مامجه‌لایش نامه‌ه‌کی بز نئمقید ناره، ده‌یاری گهرانی سهرکرده‌کانی به‌کشتی له ناو خاکی تورکیادا، «ریگای نازادی» هاوتای کرمانجی «توزگورلک پرلوه» نامه‌ه‌کی پلاو کرده‌وه. نئمقید، نامه‌ه‌کی پشت گوی خست.

چارپوشی نئمقیده، به‌تایبه‌تی ده‌زگاکانی میت و جعفرمه و نوردو، له‌چالاکی قم ده‌گرم‌نوه، بو چهند هره‌ک:

۱. به‌سرویه‌ی پیشوی پارٹی هیراق له رطتاری دا له‌گیل بزوتنوه‌ی کوردی تورکیا، ده‌ری خستبو که زانی بو حکومتی تورکیا نه، چونکه پارٹی مه‌سلی خوری به‌سره‌کی دائنی و که رطتاری له‌گیل بزوتنوه‌ی پارچه‌کانی تر نه‌کره بو خزمتی خوری و به‌هیزکردنی هملوستی خوری بو، نه‌ک بو هاندان و پارمه‌تیلانیه‌ان دژی حکومتی سهرکزی خویان. به‌ه‌چموانه‌ی به‌کشتی که هملوستیکی توندرویی هه‌بو له مه‌سلی کوردی پارچه‌کانی تری کوردستان، زیاتر له‌وه‌ی ناوچه‌یی بی، بو‌چونی «پان کوردیستی» هه‌بو.

۲. له‌و کاتدا تورک له‌گیل هیراق لهر مه‌سلی قهرزی نوت توشی کیشه به‌بو، تورک له تهرگه‌چله‌مه‌ه‌کی ناوه‌ی دژواردا بو، قهرزکی زودی ولاتانی تری لهر کله‌ه‌که به‌بو، کیشه‌ی زودی هی گهرنی نوت بو، له‌وه ۳۳ ملیون دولاری هیراقی لهر کله‌ه‌که به‌بو، نئمقانی بو به دراو به‌دانه‌وه وه‌کو هیراق نئمقست، به‌لکو نئمقست نرزه‌ه‌کی به‌ کسله‌یله‌ی تورکی پدا لهر نوه ۶ مانگ بو هیراق روشتنی نوتی له لولوی تورکیه‌وه راگرت بو، تورکیش قازاچی له‌وه‌ا نهر ههر جولانه‌وه‌که به‌قواری له ناو به‌چی و ریگه بو هیراق نئمقست بی، به‌لکو نئمقست کسلک له گه‌چیلی کوردی وه‌یگری دژی هیراق بو نهر سوده‌ی به‌ ده‌سته‌وه بو.

۳. حکومتی نئمقید له هه‌له‌واردن دا له ناوچه کورده‌نشه‌ه‌کان دا زورابه‌تی ده‌نگی خعلکی به‌ده‌ست هه‌ناو سه‌بارت به‌ر نهرمه‌ی له کوردستان به‌یرویی نه‌کره، نئمقست له نه‌ه‌جایی به‌کاره‌ناتی توندوتیژی دا، نهر بنگه جه‌ساوه‌یه گرتنگه له‌ده‌ست پدا، چارپوشی له‌ه‌کلی بزوتنوه‌که نه‌کره.

۴. هر له سمرتای داموزاتندی قم وه په پمیروی له سیاستی پیشوی پارتی
پرامهر تورکیا، توانی پیمان پمیرندی له گیل دوزگای میت و هندوی له کارمدمستانی
سنور دوست پکن.

لپهر نم هیانه تورکیا له روده اوه گانی هدکاری دا پارمندی قم دا دوی په کیتی.

•

سامی سنجاری، که نموسا، سکرتری قم پرو، په پرنی تیشگانی په کیتپره، په
ناوی قم موه په پاتیکې نوسی له زیر سمرتای: «حمله الالب جهش» و، له نوروپاش نم
پیمانیمان په ټینگلیزی پلاو کرده.

•

قندیل: همستانهوه

✱

«دوله نږه» ناوچه يکې پهلواو و چول و دور يو له ناوچه اتيهوه. خومان هندی رايهخ و بهتانی مان له گيل خومان هيلگرت يو، نيمو مشوري پهيدا گردنی خواردن بخوین. تنها چاوساخ و شارزمان: قادر خعات، يو. قادر هقا پلي ی په هیست و دلسوز و له پهر دم مانهوین و ناخوشی دا خوراگر يو.

همو روژی فروکی جنگی تیرانی په تاسمانی ناوچه کېدا نسورانهوه. نيمو په روژ خومان حشار بهین و، ناگر و دوکل نهگهتهوه. چند جاری هالېکو پیری تیرانی هاله سرمان تعلقی لی نهگردین و، جاريکیان چند ولاخیکي کوشتهین. زوری پشمرگهگان ورهیاو پیر دایو، لایان وایر له ناو نهچین، ناو په ناو لی پان هیل نعات، هندیکیان نهچین تسلیمی تیران نيمو و، هندیکیان نهگهترانهوه يو دواوه.

✱

دوله نږه و مراد شيرز

«دوله نږه» هندی پيرووی کونی له لا روژاندم. «صال پشتر مراد شيرز و هندی له هاوریکانی ليردا کوژا یون. مراد يکې يو له فرماندهی پشمرگهگانی بزونهوه چهگدای يهکسی سالی ۱۹۶۷ - ۱۹۶۸ ی کوردهستانی تیران. هم بزونهوه په پیوستی نترانم پادی له روداوگانی نرو سردهمه پکسوه، په تاپیستی لرو کاتدا نیمه؛ نوانی گولاری «وزگاری» مان دمنهکرده، له پیش همو لایهک و، گولار و روژانمیکي ترده په هاردهردیهکي قورلوه حوالهگانی جولانهوهکه و، وینی قارمانهکاتپسان پلاو کردهوه.

دوی شورشی ۱۴ دهموز ریکخواوهگانی حینبی دهموگراتی کوردهستانی تیران کتوته پیر هیرشی «ساواک» چند کسی له سرکرده و نندام و لاینگرهگانپان گهران و، چند سد کسی له سرکرده و نندامهگانپشپان پشپان يو کوردهستانی هیراق هتا. نوسا کوماری هیراق په قلای نازادپخوازان دائنرا و، صلا مستطای پارزانی وکرو قارمانی نهتموهی کوره تمشای نهکرا.

هر له سردهتاوه زوری نم نندامانمی دهموکرات خویان له پارزانی نریک خستهوه و، په چاوی پیشپولای همو کورده سمیرمان نهکرده و، زورتر لرو نریک یون تا

سرکرده‌ای پارتی دموکراتی کوردستانی عراق.

که شورشی تملول دستی پی کرد هندی له ساتش چونه ریزی شورشه‌گهوه. جولا‌نوه‌که له ناوچه‌گانی سلیسانی و هه‌ولیر دا له سهره‌قادا توشی نه‌شختنوه و گشانه‌وه بر. نهمان توه‌یهان به هه‌ل زانی به‌و داووده‌زگای چاپی هه‌یهان به‌و گه‌وته به‌لاوکرده‌نوهی شتی به‌ ناوی «دیسان بارزانی» به‌وه. له‌م به‌لاوکرده‌یه‌دا ستا‌ه‌شیهان له بارزانی نه‌کرده و، توانج و تانه‌یهان له ریک‌خراوه‌گانی پارتی نه‌دا. تروی نا‌گه‌کی و دوه‌ره‌که‌یهان توه‌شانده.

ته‌ران جه‌وری له په‌یوه‌ندی له گه‌ل مه‌گه‌تشی سیاسی دروست کرده به‌و، هه‌شتا په‌یوه‌ندی له گه‌ل بارزانی دانهم‌ه‌زانده به‌و، بارزانی به‌و توه‌ی ته‌ران له مه‌گه‌تشی سیاسی توده به‌کا و، ناچاره‌یهان به‌کا په‌یوه‌ندی‌که به‌گه‌ی‌زنه‌وه به‌و لای خوی، هندی له مانعی ناره‌و ناوچه‌ سنوره‌یه‌گانی نزیک مه‌گه‌تشی سیاسی ته‌له له پاس‌گه‌گانی ته‌ران به‌کن.

سالی ۱۹۶۴ له گاتی له‌ت به‌ونی پارتی دا پی دوه‌لی پشتیوانیهان له بارزانی کرده دژی مه‌گه‌تشی سیاسی، هندی له به‌یه‌ته‌گانی به‌ ناوی بارزانی‌به‌وه دره‌نجه‌ر نهمان به‌یهان نفوسی، ته‌نانت له سینگ‌ه‌سره‌ هه‌ند به‌کیهان به‌ون به‌ زینه‌دان‌ه‌وانی گه‌سراوه‌گانی لای‌ه‌نگری مه‌گه‌تشی سیاسی.

دوای له‌ت به‌ونی پارتی و، سه‌رگه‌وتنی بارزانی، ته‌ران په‌یوه‌ندی له گه‌ل بارزانی به‌هه‌یز کرده، تا ته‌عات به‌هه‌یز‌تریش ته‌به‌و. بارزانی ته‌ستر نه‌ه‌ش‌ه‌ترانی هاوس‌ه‌نگی له ته‌یهان په‌یوه‌ندی له گه‌ل ساواک و په‌یوه‌ندی له گه‌ل دهموکره‌ت دا راپه‌گی، ته‌به‌و له نه‌یهان شا و دهموکره‌ت دا به‌که‌کیهان هه‌له‌به‌به‌ری. سه‌ره‌له‌یهام شای هه‌له‌واره و، گه‌وته ته‌نگ پی هه‌له‌چیه‌ن و راوان‌اتی کادر و په‌ش‌ه‌سره‌گه‌گانی دهموکره‌ت. له‌و گاته‌دا دهموکره‌ت له ژیر کار‌ته‌یک‌ه‌ونی جه‌یزی توده‌ی ته‌یهان و جه‌یزی شه‌وه‌ی هه‌راق و، له‌ت به‌ونی پارتی به‌و دو ریک‌خراوی جه‌یاوازی «سه‌لای» و «جه‌لالی»، توشی ته‌نگ‌ه‌چ‌ه‌نهم‌به‌کی سیاسی و ریک‌خراوه‌ی قول به‌یهان و، له ناو خه‌یهان دا به‌یهان به‌ چهند به‌ش‌یکه‌وه:

به‌ش‌یکه‌یهان له ته‌روه‌ی‌های روزه‌ه‌لات جه‌گه‌یه‌ر به‌یهان وه‌کر به‌شی له جه‌یزی توده‌یهان پان وه‌کر خه‌یهان ته‌یهان‌وت: «جه‌یزی ماد‌به‌ر» گاریان نه‌کرده.

به‌ش‌یکی ته‌یه‌شیهان له کورده‌ستانی عراق به‌ون ته‌مانیش به‌یهان به‌ ۴ پارچه‌به‌وه:

- پارچه‌به‌کیهان له گه‌ل بارزانی به‌ون.

- پارچه‌به‌کیهان له گه‌ل مام‌جه‌لال به‌ون.

- پارچه‌به‌کیهان خه‌یهان هه‌یه‌شت به‌و په‌نای جه‌یزی شه‌وه‌ی.

ته‌وان‌تی له گه‌ل مه‌لا مستطاش به‌ون، به‌یهان به‌و دو ده‌سته‌به‌وه:

دست‌نهی‌گهان عبداللای نسیحانی «نمونه توفیق» رهبری نه‌کردن، هر به دلسری ما پونه به پارزانی، بهلام پارزانی له ستوری تهران دوری خستنه به به‌پنهان. له هلمره‌چیکی ناده‌اره سهران تی دا چر.

دسته‌کی تهران سولیمانی موهینی «فایق نمین» رهبری نه‌کردن، «کومیتی نینیلایی» یان پیک هینا به. نسیماهیلی شریف زاده، عبداللای موهینی، ملا ناواره له سرکرده ناسراوه‌گاتپان بهن. له زیر گوشاری پارزانی دا نمانه به‌پاریان دا بگنونه به کوردستانی تهران و، به به‌گذاری له ده‌پانه‌گان دا بگنونه گهران و، خیمانی سیاسی و به‌کنار.

سرکرده و پیشمرگه‌گانی کومیتی نینیلایی گرانوه به کوردستانی تهران و، به ناچه‌گانی پاته، سرده‌شت، خانه دا بهلاو پونه و، خمریک به چسبگر بهن. نمسه مترسپه‌کی گهری به سر تهران دروست کرد. جولانه‌که خمریک به له دنه‌ا دنگی نده‌پوه و، هندی له ریک‌سراوه به‌په‌گانی تهران له نوروپا خهران ناماده کرد به بهن به‌شاری تی دا به‌کن.

تهران به هاوکاری پارزانی گه‌وته راوانانی جولانه‌که. عبدالوهاب نه‌روشی، نوسا له توبه به، پولی پیشمرگه‌کی دهموکراتی به گهرای تسلیمی ساواک کرد. هیزه‌گانی پارزانی پارمندی هیزه‌گانی تهرانان ندها به دوزینه‌پهان. له ساوه‌په‌کی کورت دا همر سرکرده‌گاتپان: نسیماهیلی شریف زاده، عبداللای موهینی، ملا ناواره، میراد شیر... پدک له دوی پدک کوژان و، سولیمانی موهینی که رهبری جولانه‌که به، له کاتی گرانوهی دا به کوردستانی تهران له شاربازر گه‌وته به‌سی «صدیق نمین» وه که لهرسرلوی لقی ۴ ی پارتی به، تم و هاوری پدکی به ناری خلیل شریانی گهران و، رهوانی لای پارزانی گهران. هره‌وگهان گوشتن و ترمی سولیمانیان تسلیمی ساواک کرد. ساواک به شکاندنی چاری کوره ترمه‌کی به کورده‌ستان دا گه‌ا.

جولانه‌کی ۱۹۶۷ - ۱۹۶۸ که ۱۱ مانگی خایاند به کوژانی سرکرده‌گانی کوتایی هات.

■

هروالنامه

هیشتا له نوکان بهین، ده‌شتر و روژمه‌ره‌گانم کو کرد به‌وه نموسیت هواله‌گانی شورش ریک به‌خم. به‌شتر «به‌لاغیکی هسکری» دمر کرا به، بهلام زور له روداده‌گانی نه‌گرت به‌وه. سر له نوی همر روداده‌گانم به سر کرده‌وه به گوهری روژ و

سانگ و سال ریزم کردن و، دامنرشتنوه. داوام له ماسجهلال کرد نموش پیشهکی بر بنوسی. هیمتی کرد لور هلمومرجه سختدا پیشهکی دوی بر بنوسی.

تاپهکمان له گل خومان برد بر، بلام روزبو و ستینسل و کالهز و مروهکب مان له لای حمه سعید له «دوله گوگی» به جی هشت بر. ناردمان ستینسل مان بر هات. له بن کمرگهکانی دولتی دا کورتیه تاپ کردنی.

کوریک هات بر بر پیشمرگایندی ناوی مهلا رحیم بر. گومانی له سر بر. له بر نموه دس به سر داسان نابو. کوریک زیرک و دسرهنگین و قسه زان بر. خوی هایشته به پنهانی د. مسعود. جاوروار خواردنی بر دوست نهکردن. مهلا رحیم تاپهستیکی باش بر. یکمین ژماری: «هوانانسی خیماتی شورشگیرانی گلی کوردهستانی عیراق له ماهی دو سال دا» له سر ستینسل هم پیاده گومان لی گراوم تاپ کرد و، ناردموه بر حمهسعید نموش به روزبو چایی کرد و، بر هیرم و لقهکان و، ریکختهکاتی شار و، بر نمورپامان نارد. له نمورپا سرلنوی چاپان کردوه.

یکم «هوانانامه» ۵۴ لایموی فولسکاب بر. ۲۴ لایموی پیشهکیکی تیری و سیاسی... بر، ماسجهلال بنوسی بری، نموی تیشی هوانی جوریمجوری دو سالی سمختی جولانموده بر، من نامادم کرد بر.

چند وتاریکی تیشم بنوسی به ناوی کومطوره به هسان ریشون چاپان کرد.

■

بر خوباراسان چند جاری جیگورکی مان کرد بلام هر له هسان ناوچندا ماینوه، چونکه بهزابهکانی قندیل هیشته رشایسان تی دا پیدنا نموبو، بری بگوزننوه. بطور و سوما و برستی پیرشانی کرد بوین. ورده ورده کوارگ و گهای کیری پیدنا نمبو. کوارگی قندیل سی و تامی خوش و تپایندی به قد قاپیکی خواردن نمبی. هندی تاردهشسان پیدنا کرد. به زوری هسان کرد به ناوساجی. چند جاری نمو پیشمرگانی راپان نهکرد له گل خومان ناوساجیهکشیان نمبرد، نیمیمان نانراو نهکرد.

■

سودانوی هالیکوتیری نیرانی شهرزهان کرد بوین. بریرمان دا بگوزننوه بر «دولی بالهیمیان» له «بری عیراقی قندیل. کلهکلهکالمان پیچایموه هندیکی خومان هلمان نهگرت و، هندیکی مان له ولاخ بار کرد. پیش خومان ولاخکالمان به ری کرد و، له هر مغرزهیک پیشمرگهکمان له گل نارد. له مغرزهکی من «فرید نمسورد» مان له گل ناردن.

فهرید چند حلقه‌یک بر هات ہو بر پیشمرگایهتی. پاش هاتی به چند روئی له «سالومه» ی جالماتی بر هیرشیکی جهش و دایزنی هالیکوتتر کسوت ہو. به فداکعت دواز هوو. دواى نعویش توشی نم سطره سخته هوو. تازه تفنگیکی برنومان دایوه.

کاروانه‌که به ری کسوت ہو. نمو به ناو بهلریکی مستور دا هیلگمین. زو زو ولاخه‌کان له بهلر دا چلی بزن. فهرید گه‌بشت بره تینی له پاتی نفیزه برنوه‌کشی بر لهریونی ولاخه‌که به کاره‌نا ہو. داری تفنگه‌که ہو بر به دو کسوتوه. راسته‌کشی من به هله‌دا چو بوم، ترکیکی نالهارم پی سپارد هو؛ فهرید نعلی قلمم ہو. نه‌ک نعلی تفنگ. فهرید گنهیکی روشنیر و نوسه‌یکی پاش و پیشمرگه‌یکی خوراگر ہو.

نیمش به قندیل دا هیلگمراهن هو لای «شیخ شوره». هشتا کلاکی هالیکوتتریکی لی سابر که سالی رابردو له شریکی قورس دا بهره‌راپوره. چاویری سان کرد تا دتا تاریکی کرد. به قندیل دا شور برنوه و. به لای «هشتاشان» دا روشتین، دسانوره به «سلم» دا هیلگمراپنوه و. تنها شور برنوه بر «خیلاپ» له دولی باله‌پیان. ده‌هویانی گه‌بشتینی.

چند بزن و گیسک سان په‌نا کرد هو له گیل خومان هینا بومان. لور کاتدا بر نیمه به نرخترین سرمایه هو. به پیشمرگه‌یکسان سپارد هو ناگای لی یان‌بی. بزن‌گله‌کسان دهار نمو. بزن‌وانه‌که به شو له مانه‌ویانی دا فراموشی کرد بون. بزن‌کان چرونه نار بهلر و سه‌لبندانیکوه له شونیکی کور و سخت دا. بزن‌کان هاسی بویون، نمیش نمیرا بر دواپان بکوی بیان هینتوه. قادر خبات و سامان گرمیانی گرانوه دواره بر هینانویان. قادر خبات شاخه‌وانیکی شارمزا و کرده هو. بر نوری نمغزی و نمغلیکی به پی ی پتی به شفق کوری شاخه‌کدا هیلگرا بر بزن‌کانی هیناوه.

❦

جاری به‌گم من له شویانی ۷۱ دا نم ناوچه‌یم دی هو. نور گانه من خوم له دارودزگا نمینیه‌کاتی به‌س شارد بومه. چونکه به پیلاییک که تاقی باززانی له سلیمانی بر تاوانهار کردنی من ره‌کبان خست هو. «محکم‌الشره» حوکیان دا بوم. دواى به‌کرتنوی هردو باله‌کشی پارتی. له گیل تهرامیم محمد، مامجدلال، عومر مستطی، عطی عسکری، منش چوم بر باره‌گای باززانی له «قصری». چند مانگی لوری ما بومه زوری شاخه‌کانی ناوچه‌که و. ناوایه‌کاتی گرا بوم.

دولی پالمیان ناوچه‌په‌کی شاخوای عاسی بو، کتوت بوه پتاری لندېلموه. نمرزبان
 بو کشتوکال کم بو، پندام لومړگای گومرمان همبو. کانی و تاري زور و ناووه‌وای خوش
 و دېستنی جوان بو. گوریزی پاش و هنگریشی تا پالمیان همبو. پشپیک بو له ناوچه‌ی
 پاله‌کاپه‌تی، که چومان ناوهندی پهر و پهر ایتیه‌کشی بو.

له سالاتی شورشی تهلول دا صلا مستغلا کرد بوی په پنکشی ژبان و کاره‌کانی
 خری. خانو و پهری بو ژبانی خوی و خیزانده‌کشی له «ده‌پلمان» و. پاره‌گای گاری له
 «قلسری» دروست کرد بو. زوریان نازاری دانتشترانی ناوچه‌که دا بو، له پهر نوره حنزیان
 له چاروی پندمالی پارزانی و، پارزانپان نشه‌کرد.

زوری پساوه‌کاتی دولی پالمیان له شورشی تهلول دا پیشمرگه بون. هوشی
 سیاسپان پیشکوتو و شاردزایان له پیشمرگاپه‌تی دا زور بو. له سوره‌های دس پی
 کردنوبی شورشی حوزه‌بران دا دولی پالمیان بو په پدکی له پنکه سیاسی و
 ریکخراوایی و پیشمرگه‌په‌کانی په‌کشی. له ۲۳ ی تشرینی دوم و ۱۷ ی کانونی
 په‌کشی ۷۶ دا و، له کوتایی مارتی ۷۷ دا جهش چند لشرک‌پشپه‌کی گوردی بو
 سر دولی پالمیان کرد بو. لم شراندا جهش زمری گپانیی قورسیان لی کتوت بو.
 دانتشترانی ناوچه‌که له نای ۷۷ بوه راگوریزا بون، له نوره‌وگای «قلسری» دا کو کرا
 بونوه.

نیمه ژمارسان کم بو. پهرگی هیرشی جهش مان نشه‌گرت. نمر خومان حشار
 بدین و، نهمیلین کس جهگه و ریگه و ژمارسان بزانی. له قلسری «محسکر» یکی
 گوردی لی بو. هرومها ریکشستی زوری په‌کشی لی بو.

که گپشپنه «خیلاپ» هر سفرزده‌ک پیوسته‌په‌کانی خوی، له پیلاد و
 چلرپه‌رگ و جگوره و خوارونی قوتو، کرد په لیسته‌په‌ک. لیسته‌کسان بو کومپه‌تی
 قلسری نارد به‌کرن و بوسان پسر نوه. نوه‌ندی پی نچو، کومپه‌تی قلسری و
 لپهرسراوه‌کمان، په خوارون و کلورپه‌لکی زورمه هاتن. پشان سیر بو چورنپان زاتپوه.
 تومز نمر پیشمرگه‌په‌لی لیسته‌کانی کرد بو، له ستری نوسی بو؛ لیستی پیوسته‌په‌کانی
 سفرزده‌کشی ماسجلال.. و کاک فلان و کاک قیسار. ناوی هم‌مرمانی نوسی بو.
 کاغیزه‌که که گمبشت بوه دستپان زانی بومان نیمه له ناوچه‌کمان داین، بو ریز لی نان په
 چاکبان زانی بو خویان بین بو سوره‌المان.

په دریزی نمر ماوچه‌ی له دولی پالمیان بون «کومپه‌تی قلسری» بو پهری

توانایانوه خرمه‌تپان کرده‌ین، به‌کشمین چادر نوان بریان پیدا کردن.

■

نعمانیست له خیلایوه بگوزینوه بر «زننگلین» یا «سرسرخان». له گئل قادر خدمت و دوسی پیشمرگه‌ی تر چین بر «استطلاع» ی ناوچه‌که. له ریگا زورسان کوارگ کو کرده‌وه. دو جاسانسان پر کرد له گمراوندها له گئل خورسان بهیسه‌ینوه بر برادران.

له دوروه تروسکه‌یکه‌ی ناگرمسان به دی کرد. نعمانیست خورسانی لی ناشکرا بکمین. بر نومی نمان بیان و هستمان پی نه‌کفن دزمان کرد بر نزیکیان. سمرمان کرد ناقی پیشمرگه‌ی بالمین. گاتی خوی له گئل پایز ناها تسلیم برونوه. بلام دیسان هات برونوه دوروه. له پیر پیر و سرما داپرا یون له هیزه‌گاتی تر. لمرانده‌کیمان محمد مولود بر. لمر ساره له گئل محمد بون به دو دوستی گیتی به گیتی له همر گوران و سوران و شه‌کان دا له من جیا نئمیره‌وه، تا شهید بر.

نم سطرزیه بر نسه گه‌لینه‌یکه‌ی به نرخ بر. پساری نازا و گورجوگول بون. خعلکی ناوچه‌کش بون. دوی جیا بونوسان له هیزه سهره‌یکه‌یکه‌ی بکیتی، نمان به‌کم نام بون دستان پی گمشت بر.

■

دلی پس

که گمشتنه «زننگلین»، داووده‌ختمان بین، وامان زانی دمرگای ره‌صقان لی کراوه‌توه. پردیکی چپوکی لی بر. له نزیک پرده‌کدها له بن شاخیکی هزار به هزار جیمان راخت. له میژ بر گورمان نهمیره‌وه. له خوشی دا کوتینه کوکرده‌نوی چیلکه و دار. ناگیکی زرد گورمان کرده‌وه. ساورمان لی نا. هورمان شلا. به دپار ناگروه‌کوه به چپکانوه دانشت بوم. دنیا زرد تاریک بر، گری ناگروه‌کش چاوی به شهواره خست بون. منیش و پیشمرگه‌کانش هستمان کرد له شاخه‌یکه‌ی پشتوسان خرته خرت دی و، هندی چار پیرد خلود نهمیره‌وه. بلام هچمان نئمیدی. ناوچه‌که چول بر له ترسی جهمیش کس نهمیره‌وا روی تی بکات. «مسکر» یکی گه‌وره له قسری بر. نمرش له قسری دور نهر. ولمان رنگه وچ پان ده‌پایه‌کی کیوی بی.

زودی پی نچو تارمایی زه‌لاسیک دمرگوت. نافرته‌یکی گنج بر که لیسان نزیک بومه سلامی لی کردن و، هاته تاوانوه. به خیرها‌نمان کرد. ساور و نان و چا مان پیشکش کرد هچسانی نهمواره. وتی: «برسم نسه». جاری نهموست بکومه

لیکولیننوه و پرسسپار و وهلام. لیم پرس: «نغازانی نان بکمی؟» وتی: «بیلی نغازانم». و تم: «تاقصدت همه هندی ناغان بو بکمی دمیکه نانی پاش سان نمخواره؟» وتی: «خرتان همیره که بشیلن، من نانکه تان بو نه کم».

پاش نغوی همین بروه لیم پرس: «خوت به تمنای یا پیاروست له گله؟»

وتی: «خوم به تمنایم»

و تم: «ردو کوتوی؟»

وتی: «نمخیر ردو نه کوتوم»

و تم: «نه گمر ردوش گوت بی و پیاروست له گله بی، مدرسه بو نیمه شعیک

نیه، بهلام نه گمر پیاروت له گله پشان پلی بو نغوی بانگی بکمین»

وتی: «پسایم له گله نیه، من خوم میرد و منالیم همه و به میرده گئی خوم

رازم»

و تم: «چی نه گئی به تمنای لیم شایه»

وتی: «میرده کم دلی لیم پیسه. هر چن له گله پیاریک چاکوچونی بکم لیم

توره نیی پان لیم نندا. پسری نواره له گله دراوسی به کسان قسم نه کرد. به سورا

هاتوره. لیم توره بو خریک بو لیم بدا. منیش هلام. ساله کسان نزیک له رهپیی

عسکرموه. له رهپیه که تی پیری بوم. شعوی به سورا هات نورام بگوسوه بو مال.

بهرمو کمونه گونده گئی خوسان چوم. نهوه ۳ روزه لو ناوم نمشوو که ناگره گئی نهوم

دیت. لبتان نزیک بوموه زانیم پیشمرگن هاته لاتان».

و تم: «نم ماوهه چیت خواره ده؟»

وتی: «کوارگ و ریواس و گوزگای کوی».

و تم: «نمنوی له میرده کنت جیا بیستوه؟»

وتی: «من میرده گئی خوم خوش نغوی نامغوی لی ی جیا هموه»

نافره ده که خلعکی گوندیکی راگوزلوی دولی بالهپیان بو له نزیک زنگلین.

هندی له پیشمرگه کانی بالهپیانی به ناو تمناسی. نو شوره لای نیمه مایهوه. بیانی

نارد به دوی نمصد معلودا. نمصد ژنه که و میرده گئی تمناسی. برده پنکه گئی خریان.

ژنه که خیری بو دانوه نانی بو نه کردن و چیشی بو لی ننان. که نیمه ناوچه کمان چول

کرد نیجا ناردیان به دوی میرده گئی دا ناشپیان کردنوه و. گرانوه مالی خریان له

قمری.

*

روژیکان له «سرشیخان» پالم په گاهرد پکوه د ابر سیمې شاخه کې پرامیرمانم
 نډگره له دورمه ریزیک زلام پینی ریچکمان بست پر پرمو سرشیخان نهان.
 ناوچه که چول پر هاتوچو په سمروه نهو. چومه سر ریگه کمان. باختر لیمان ورد
 بوموه عصیان یی چهک بون و جلی کوره بیان له پورا بو. گمشته لای من سلامیان
 کرد. منیان نشتناسی. لیم پرسین: «په دواي چی دا نډگرین لیم شاخه چوله؟»

وتیان: «په دواي تپوها نډگرین»

وتم: «پر نزانن نیمه کین په دوامان دا نډگرین؟»

وتیان: «نپوه پشمرگه نین؟»

وتم: «پلی نیمه پشمرگین. فرمون چیتان نوری؟»

وتیان: «نمانوری نیمش بون په پشمرگه؟»

وتم: «نیمه خومان ناللقان له پشمرگایتی چه خمرکین وازی لی تمینن»

وتیان: «نپوه نالقتان چه نیمه دس یی نډکین؟»

وتم: «چه کسان نپه پتاندمینی»

وتیان: «خومان پارسان له گل خومان هتاوه نمکین»

وتم: «نالقان نپه پتاندمینی»

وتیان: «خومان خلکی ناوچه کین نان پمدا نډکین؟»

خلکی گوتنه راگوزاوه کسانې بناری قسندیل بون تازه پارو «تصویض» ی
 دپهاته گانېان ودرگرت بو. که پاره کمان ودرگرت پر پدکسر هات بون پر پشمرگایتی.
 په خیر هاتېکی گرمم کردن. له گل خوم بردمن پر پنکه کمان. ماسجلا و نوان
 چاوروان بون بزائن نمانه چین و برچی هاتون. چوم حکایته کم پر گیرانوه. وتم: «نم
 میلته پوه نامری. نیمه له خومان بیزار بون نوان تازه نمانوری دس یی پکن».

■

نوا

له نار پوستی ریگخستی شادا نامېه کی پختیاری برام یی گمشت له گل
 چمره پکې باش پاره. له نامه کدا هوالی خوږانی پر نوی بوم. خوا کچسکی یی
 پخش بون، داوای لی کرد بوم، من ناری بنم. ولام دایوه و نام نا «نوا» و. له پر
 نوری نم وشپه ناتاشا پر پوران، معناکشم پر نوی: «نوا» پر پاران وکو «سپهر» و
 «سایه» پر هتاو، «نوا» پر شونمان نوت که پر خو پارانن له پاران و پفر نمچونه
 نوری.

پر پدگمېن چار وشمې «نوا» م لم سلطردا بېست بو. همدوما چنډ وشمېدکې
تر وهکو:

لی نېشتان: همدی چېگای شاخه که کوږ و لوس و خز بو، په پلره کېدا په پی
مدرسی گلان و خزان و پرونهوس هېو. پارچېدک لباد، یا نابلون، یا قمیسه کهس له
سر پلره که داتمخت. همدو لنگی درو و جوت نه کړد و، دصتی نمخته ږیر
ستېوه، همدو پی ی په جوتکړای کېس له نمرز پمز نه کړدوه، په خیرایی پرمو خوار
نمخلېکا و، نشوېکی دروې په ماوه کې کم په سلامتی تېری.

لېشت: لاقوای باران و پغراو.

سول: تالگنی ناو.

رنو: همدی پلر.

جېگه: داروخانی شاخ و، جېنی نمرز.

کستهک و، سند: تږی پلر که له پمزایی شاخوه خل نمېتوه پرمو خوار تا
دی زلتر نمی. پان وهکو په ټینگلېزی پی ی تلېن: «ستز پؤل» و، وهکو زاروای سیاسي
پو زلېونی پرمووامی گېروگرفت په کاری نمېان.

چمېل: شړینی پرموولان له ناو شاخ دا. کېچی له ناوچې سلېمانی دا ناوی
دعمېاېد که له خوزانی روی، لم ناوچېدا پو دهمېاېه تلېن: «تورگ».

گنډ: تمختایی سر شاخ. کېچی له ناوچې سلېمانی په شړینی ناشتې مردوی
تلېن.

*

کملادی خانوی ناوایېه روخېنراوه کان و، کملهک و پاردی زور له باخه کان ما
بون. باخه کانی سپېدار و مېوه په زوډی له پی ناوی دا وشک برون. همدی خرمېان، که
سالی پار له کانی راگېزان دا فرهای هلگرتنی نه کموت بون، له شړینی خویان دا دامرکا
پرونه. له همدی جی پېاز و پمناهی پار روا پرونه.

پېشمرگه کان له بېکاریی دا کموتنه گېران په ناو کملادی خانو و کملهکې
پرموکان دا. تور، پاچ، خاکفاز، ساج، سئل و، زور شتی تری لم بابه تېمان دوزېتوه.
تېمانه هېمو کمومتی په کملک بون پو نیمه. له ناو کملهکې پرموکان دا چنډین تلفنگ
و چنډین هزار فېشه کی شاردراوېمان دوزېتوه. باش هلگېرا بون. له دواپی دا
خاونه کاتېان پېدا بون و پومان پواردن.

*

نو ماره‌یی له دولی بالمه‌یان یوین خمریک یو ئه‌یژانه‌وه: له خواردمه‌نی دا هه‌رجی مان به‌سته‌یه له «قه‌سری» وه یه‌یان ئه‌مه‌یان، له سه‌وته‌مه‌نی دا یو خه‌ر گه‌رم‌کرده‌نوه و نان کردن و چه‌شت له‌نان گه‌رم‌کوژی مان نه‌یو. هه‌ندی چادهمان په‌یدا کرد یو. هه‌زه‌گه‌ش مان خه‌ریک یو زه‌ادی نه‌کرد.

به‌یانه‌یه‌گه‌یان له یه‌ن به‌ریک دا دانه‌شت یوین گه‌ری مان له هه‌واله‌گانی «ی یی سی» گه‌رت یو، پاسی هه‌لگه‌رسانی شه‌ریکی قه‌وسی کرد له ناو خاکی تووکه‌ادا له نه‌وان هه‌زه‌گانی په‌که‌شی و قم دا. به‌ وودی ده‌یوی هه‌واله‌گه‌م له به‌ر نه‌ماوه، به‌لام نه‌وم له به‌ر ماوه که زه‌هری گه‌وره له هه‌زه‌گانی په‌که‌شی گه‌وت یو.

هه‌مه‌ومان ئاسه‌یان. نه‌وه هه‌زی سه‌ره‌که‌یی په‌که‌شی و شه‌شه‌که و، زه‌دی سه‌ره‌که‌گانی جه‌ولانه‌گه‌شی له گه‌ل یو.

•

سه‌راسی و شه‌به‌یاری

په‌نده‌کی په‌شه‌یان نه‌ی: «دراوسی له دراوسی، نه‌گری سه‌راسی».

سه‌راسی: جه‌ریکه له ژانه سه‌ر توشی لایه‌کی سه‌ری سه‌رو نه‌ی، ئازاریکی نه‌ونده سه‌خت و به‌ نه‌ی هه‌یه، نو چاوه‌ی گه‌وتنه‌ نه‌ولا به‌ له تاو تونده‌ نه‌شه‌که سه‌ره‌سه‌ک نه‌یژی. له زه‌مانی په‌شه‌کی دا یی ی نه‌لین: «سه‌گه‌یه‌ن». په‌نده‌که هه‌ج په‌نچه‌یه‌کی زانه‌ستی نه‌ی، جه‌ریکه سه‌راسی «ساری» نه‌ی و، گه‌ش له گه‌سه‌وه توشی نه‌ی، به‌لام نه‌ی مه‌به‌ستی په‌نده‌که نه‌وه‌ی که دراوسی له دراوسه‌ره توشی گه‌یوگه‌ت و گه‌چهل و ده‌ده‌سه‌ر نه‌ی.

له گه‌ره‌هه‌اری دا، هه‌ری نه‌م نه‌خوشه‌یه‌یه نه‌یه‌نوه یو نه‌وه «سه‌ری» نو گه‌سه «گه‌وتنه»، چاره‌سه‌ریشی به‌وه نه‌گه‌ن «سه‌ری نه‌گه‌نه».

«سه‌ر گه‌وتن» وه‌گو هه‌ری نه‌خوشه‌یه‌یه که و، «سه‌ر گه‌رتنه» وه‌گو چاره‌سه‌ری له گه‌وتنه‌وه یار به‌ه به‌م جه‌ره:

نه‌خوشه‌یه‌یه دانه‌ننه و، په‌ته‌یک له ده‌ری سه‌ری له ناستی لاجانه‌گه‌گانی دا نه‌گه‌رن و نه‌ندازه‌ی هه‌ره‌ولای سه‌ری نه‌گه‌رن و، پاشان هه‌ره‌ولای په‌ته‌که به‌راورد نه‌گه‌ن نه‌گه‌ر لایه‌کی له لایه‌کی ده‌یژر یی نه‌وه به‌ نه‌په‌شانه‌ی گه‌وتنی سه‌ری گه‌یاری نه‌خوش دانه‌ننه و، سه‌ر له‌نوی په‌ته‌که له ده‌ری سه‌ری نه‌چه‌یه‌ن و، به‌ کلکی ته‌شه‌یه‌ک یان داریکی یاریک زه‌انر یای نه‌ده‌ن و نه‌چه‌یه‌ن تا به‌ ته‌واری توند نه‌ی، به‌ مه‌ش گه‌وا به‌ سه‌ری گه‌یاری نه‌گه‌نه‌وه. نه‌یجا به‌ جاجم یا به‌مه‌له‌کی تاریک سه‌ری دانه‌په‌ش تا ژانه‌گه‌ی له گه‌ول نه‌یه‌نه‌وه.

من له میو بو چارویار میگردیم توش نمیر. له لیسیننا چنډ جاری چیرومه لای پزیشکی پسهوړ پلام چاره پندرتی نمیر، هندی «حسب» ی کسکودنوی نازاریان بو نفوسیم. نو ماوډی له لاندیل بوم، سرباری هسرو گپروگرفته کانی تر، سرونښه کم زور زیادی کړه پر. هندی چار له کاتی نوبان دا ننگرت و، له تاو نازاری سیرم خیموم نمیروه. هندی چار زیاتر له دو سمعانی تمخاپاند. نومند ناخوش بو له گمل کابرای فارس دا نموت: دای مرگ پیا زندگی مارا کړشت». واته: دتی مرگ ویره ژان کوشتمی».

چکه لسه په گشتی همومان تندرست و لش ساغ بوین، په ده گمن پدکپکان نفوش نه کتوت.

پدکپکی تر له گپروگرفته کاتم په سر پردنی شو پر. هر له منالیموه نصبتوانی شوان زو بنوم. لو شونانی لی ی ژبا بوم همیشته کارهای لی بو، شو تا درنگ داتنیشتم، نسترانی سمیری تطفنزون پکم، گوی له رادپر بگرم، پخوینسوه و، بنوسم. پلام نو ماوډی له برادوست بوین چرامان دانته گپرسان. نمیر له تیراروه خومان بو نوبان ناساده پکپم و، پمانی زو هلیستین. هرچنډ منیش وه کو هسرو توانی تر پمانیسان زو هلیستام پلام په شو تا درنگ خوم لی ننه کتوت. له سر چپگاکم گپنگلم تمخوارد، سمیری نستره کانی ناساتم نه کړه، چگرم نه کپشا، تا په نواوی شه کت نمیرم. گپانی منیش نمیر په هاودیرد و هاوناوازی گپانی نو گپرانیموه نورلکلوریمی وتوینتی:

دپان شو هات بو حالی من

بو دلی پر له خپالی من

عالم سوتا له نالی من...

پلام بو خوشمنی تم شونخوینمی من «نفوشی» نمیر پلکو «خر» بو. که گراموه ناوچی سلحانی تم گپروگرتیم نسا. شوالان له ناودانی دا په سر نمیر تا درنگ له پیر لوکس پان چرا داتنیشتم. پلام که چریموه لاندیل حفته کانی پدکم توشی همان گپروگرت بوموه. پی تمچی پیش منیش زور کس لم دردهیان چپشت بی. «کوردی» و «سالم»، که له نیوی پدکمی سدهی نوزدهم دا ژباون، دپاره نوانش همان گپروگرتیان هپوه. چنډین شمیری ناسک و په سوزیان له سر شو و شویپداری داناوه. شو له شمیری کوردی دا تمینی لیکولینویه کی تاییدی له سر بکری. «کوردی» له سره دای پدکپکان دا نطی:

شعری پهلدا، وه یا دهیچوره نئمشو

که دهیلم دور له تو بی نوره نئمشو

شعری پهلدا دروژین شعری سال و. شعری دهیچور تاریکترین شعره. بر من

هسر شعری «شعری پهلدا» و «شعری دهیچور» بر. نئمشزانی چونی به سهر پهرم.

له دولی پالمهپان ناردمان هندیگ قاتوس و نئوت و موم پان بژ هینان. بژ من

نئمه خورشیهکی گهوره بر. حسانهوهکی زوری نئدا به مېشک و گپاتم. شعوان تا

درنگ له پهر روناکیهکی کزی قاتوس یا موم «نالی» گوتهنی: که «وهک ناگری بی

شعولی دزان» بر داتئیشترین و من گارهکانی خوم: خویندنوه و نویسنی نامه و. وتار.

کتیپم نئلهام نئدا.

پېشمهرگهکان نهپان نئهیشت تنزکیک له تراودی موسهکه به خسار پچی.

پاشاوهگپان گز نهگهردوه و پلهمپان تی نئفست و نهپان گهردوه به موم. نئم نهپهسته

پهردوام بر تا بژ پېشمهر نهچین روناکیهکسان گئشر نهر.

■

له ناو پوستی دهرودی ولات دا نامهیهکی فونادی مهلا محمومدی پی گهیش.

پاش دهریسی هارودودی و هندی پسرورای خوری دهریاری هلمومهرجی نهر گانه. له

نامهکی دا پری نویسی بوم گهوا توشی نهخورشیهکی گوشنده پره چاک پرنهوی نیه و.

نهری دوسالی تر نئزی. له پهر نهره حمز نهگا پاشاوهی ژانی له کوردستان و له ناو

هاوریگانی دا به سهر پهری و. له ولات پری.

نئم هوالم زور پی ناخوش بر. فوناد هاری ی سهرودمی خویندنی سانهوی و

کاری سیاسی و سالاتی ژانی قیپهنتام بر. سالاتی ۱۹۶۳ - ۱۹۶۴ پیکهوه له

سکرتاریتی پدکیتی قوتاپانی کوردستان برین. هاری پدکی خورشوست و دلسوزم بر.

له لاپهکوه پیم ناخوش بر توشی نهر نهخورشیه پره و. له لاپهکی تروه پیم ناخوش بر

چونکه نئمانتهتوانی خواستهکی به جی بهینن. هلمومهرجی ژانی پېشمهرگاپتی سخت

بر. چیکا و ریگاههکی دپار و. دکتور و دهرمالمان نهر. چارمنوسی خورشمان دپار نهر.

سالی ۷۹ که چاریکی تر سهردانی قیپهنتام گهردوه فونادام بهینیهوه. نهطوشی به

تراودی کاری تی کرد بر پلام خوی پیاویکی به زات بر. ترسی نزهکوننوهی مردنی پوه

نئمهپترا. دواي نهره زوری نئخاپاتد. هیشا له ههردی لاری دا بر. گوشتی.

■

له گدل ترانهوی پهری قئندیل دا نئمش پهرهژور همل نهکشاین. خمریک بر

رمشایی له پرمزایه‌کسان دا دمړه‌کوت. دولی باله‌پیان مان په جی هیشت و چوپنه
 همرای «شیخ ناپش». له پرم پطر نمانستوانی پهنینه‌وه سر له‌نوی پرمو «دوله‌نی»
 داکشاینه‌وه و پامان خست. تنه‌یا په‌ک خپوطان همو ماسجده‌لالی تی دا پر. من ژیر
 پرمه‌یکم پر خرم چاک کرد پر په ناپلون پرم گرت پر. پشم‌رگه‌کانیش هر په‌کسی له پرم
 پرمه‌یک دا جیگایان پر خویان چاک کرد پر.

■

دوکمل و جاسوس

په روژ نمبر همومان خرومان له پرم‌گاه‌ردا حشاش پدین و. هیچ کس ناگر
 نه‌کانه‌وه. له قندیل هر گونی تعری لی پر بز سوتاندن، نمیش دوکمل‌کی زوری لی
 پرمز نمبروه. هالیک‌پتری تیرانی چاود‌پری ناسانی ناوچه‌کمان نه‌کرد له هر شونیک
 دوکمل پرمز پراپته‌وه نچونه ستری. هر لور ماره‌پدا چنند پشم‌رگه‌پکی ناکو‌پتی
 خویان له نیمه دزی پرمو چوپنه شونیک دور ناگرایان کرد پرمو و چاپان لی نا پر.
 هالیک‌پتر گمشت پرم سریان و هم‌پریانی گرت پر له گل خویان پرم پریان. دوی
 روخانی شا گورانوه.

نیم‌پریه‌کمان له گل ماسجده‌لال له نار چنقله پرمه‌یک دا په پرم‌زایه‌کوه
 دانېشت پرم. دپیان له خوار خومانوه دوکمل پرمز نه‌پته‌وه. ماسجده‌لال توره پر چو پر
 لای دوکمله‌که. قوت‌په‌ک گورشی ماسپیان له سر گرم نه‌کرده‌وه. ماسجده‌لال چو په گویان
 دا و وئی: «نپوه جاسوسن. دژمن نارودنی پر نموی شونیه‌کسان ناشکرا پکنان».
 همره‌وگسان چه‌ک کردن و دس په سر دامان نان. پشم‌رگه‌کان، په‌کیکیان عملی
 کو‌پلی پر. خملکی دولی باله‌پی پرم تازه هات پرم بز پشم‌رگه‌پتی. پاش نمشی
 چه‌که‌کالمان دانوه.

■

پش نموی په ری پکون له نوکان چنند پشم‌رگه‌پکیان پرمو رو کرده‌نوه که
 له دستم ماسجده‌لال و من پرم. نمسانه هندیکیان له شار هوری ی کوسله پر پرم. له
 پرم توره جیگای پروای نیمه پرم. سفتی ژبان و ناپاری چارنوس نمسانمی روخاند
 پر. ماسجده‌لال له صلاح توره پرمو له دسته‌کسی خوی دوری خست پرمو. دوی نمو
 سامان گرم‌پانی کرد پر په سرده‌سستی پشم‌رگه‌کانی. نمیش توره پرمو لای پرم پر
 کو‌پکی له جیگا دانا پر ناری له خوی نا پر ففتاح. ففتاح هوری ی کوسله پر. لور
 پشم‌رگانه پر که له پرم نمینی گواستی‌پانه‌وه لای ماسجده‌لال.

همریان شېلا بو نان و ناوساچی بکن. افتتاح نمرگه‌کلی گرتنه نئستوری خوی که به شو له گڼل چند پېشمەرگه‌کلی ترډا پریز حراست بگړن و، نانده‌کش بکن. تومز له گڼل دو کسی تر له پېشمەرگه‌کان؛ فخر و رملجه، توانیش هاورى ی کومله بون، رېک کتوت بو به ریز له سمعات پانزه و دوازده و په‌کلی نېوشندا حرمس بون و، لور ماویددا فرست بهیان راهبکن بو نیران.

نېوشو مامجلال هستا بو له خپوه‌تکه‌کلی هات بوډ دهموه حرمس پاتگ کرد بو کس ولامی ندا پروه. له دنگی مامجلال همومان هستا بون. مامجلال له سامانی پرسی: «کوا حرمس؟» سامان وتی: «رنگه راپان کرد یی» مامجلال چو به گړی دا وتی: «دپاره تو ناگات لی پتی نه‌گینا چون نغزانی راپان کرده‌ا؟». هر ۳ پېشمەرگه‌کلی راگردو سترو نامهان به جی هشت بو، نوسی بوپان له داخی توره پونی نیمه هلاتون و، خویان به خاتین نازانن و، رېگی خیانت ناگړن.

له گڼل خویان ۳ تفنگ و، زوری نان و ناوساچیه‌کلی نیمه‌شپان بوډ بو. تسلیمی نیران بون و بون به پناهر لوری.

بو روژی دواپی مسفرزه‌په‌ک له پېشمەرگه‌کلی سلیمانی له گڼل شمال (شیخ محمدی شیخ محمودی باخ) گېشتن. نازاد محمد محمد خرمب، دلشاد توفیق، ملا عطی (حسین مزلود).. گېشتنی نمان لور هلمو صرجه نالباردا ترمی راگردنی توانی کرده. گله‌ی خاوم پیریاور و به زات بون. لور ساره نېتر له گڼل من بون به هاورى ی گپانی به گپانی. شمال و دلشاد و حسین همره‌گه‌پان له مېدانیکي تېکوشان دا کوژون.

■

ناومید بون لوری هوالی کاک عطی و هیزه‌گمان بو بیت و، نېمش بچین بو برادوست. نېتر پوره‌وام شونه‌کلی خومان نه‌گوری و، له هواریکوه نمان گواستوه بو هواریکي تر. نیران نوساله رېگالی به رمونده‌کان ندا مېگله‌کانان بو لورخوری بهیان بو قندیل. به هالیکوت‌پیش نه‌گوران له هر جېگاه‌ک دا رمشالیکان به دی پکرده‌په، نئیشتنوه و نېمان گپراپوه دواوه. بلام نیمه نېتر ژبانی خومان و، رېگالی پمپوندی مان له گڼل رېکخت و پېشمەرگه‌کلی خومان له ناوچه‌کلی تری کورده‌ستانی هپراق و، له گڼل چند کسبکی پاش له سرده‌شت و خانه و شتر له دپوی نیران رېکخت بو.

خپیل جلال و هوار جلال له تزیک قلاتوکان پنکه‌په‌کي نېنېهان دانا بو، هم نازوقه‌پان بو نه‌کړن و بوپان نغاردن، هم پریده‌پان له گڼل رېکخته‌کلی شاردا بو

دایمن کرد برین. کاک تپراهیمی براگموره یان نه گیری کرد بو.

»

له رمشایی ناو به کی له هواره بهرزه گانی قهندیل چهند خیمه تیکی هزارانسان
هیل دایر. چوار دهرمان هشتا پلر بو. به کی لور کورده اتی شمنزنان که سالی پار بریر
به ناشناسان و. زوی پارمندی دایمن، پیندا بو. نامی عبدالخالقی هینا بو. حافظ له
نامه کی دا هوالی له ناوچرنی هیزه گمان و. گهرانی سرکرده گانی بو نوی برین. نعه
وه کر نوه وایر هوره تریشقه لیسان پدا. تا نر کاته هواله کی بی بی سی مان بهست
بو. له روزنامه گاتی نیراتیش دا هندی ورده دنگیاسی شر و شوری نیران هیزه گانی
به کیستی و قم مان دی بو. پلام دلمان پروایی نشتدا پروا بکمین هیزه گمان له ناو چوه.
هشتا هیرا بهک مان هر هیر. تا نم نامه یی حافظ مان بی گمبشت و. هواله گانی
به گلایی کرده.

هیزه گمان و. گادر و سرکرده گانی. گموره ترین سرماهی نیمه برن. به رملی دو
سالی سمندی پر له ماندن برن کومان کرد بونوه و ریکمان خست برن. نومیدی گموره
گله گمان برن. تو پلی ی هروا به ناسانی رملیرو برین!

پیشتر زردم بیر لی کرد بروه نه گفر لم رودا ودا هیزه گمانان له دس دا چی
بکمین؟ نیش واز بهین و. بهینوه بو دهرودی ولات. یان درزه به ترکی نشتانی
و نمتوبی خسوسان پدهین و. سر لغوی دس بی بکمینوه؟ به تنیا چرم بو لای
مامجلال. هندی قسمی گشتی مان کرد. نینجا وتم: «مامجلال دلنای لغوی من توم
خوش نوبی؟»

وتی: «پلی دلنای!»

وتم: «من نوبند تو به بهیست نزانم بو گله گمان. نه گفر گولله بهک بیت بو
تو من خومی ندهمه پیر بو نوبی پیر تو نه گوی!»

وتی: «دلنای وایه»

وتم: «مادم دلنای له دلسوزی و خوشبوستی من. نوبی هندی قسمت به
سریمستی له گله بکم»

وتی: «فرموا»

وتم: «نر هیزه گمان بو له ناوچره. شتیکی نوتومان نساوه. معلوم نه
نیش نیشین یا تیا نهچین. تا نیستا سرکرده گانی کورد له شکان دا هلاتون. یا
نصجاره نیمه نر تیکی تازه بو نوبه گانی داهاتو دایمین و رانه کمین نه گفر پیوستی

کرد له دواي خومان چمنه گوري له كوردهستان به چي بهيلين. خلك بلن نمانه راپان نهكرد مانوه تا كوژوانا دنهام تهكمر خومان راپگړن عمل نمنستوه»

ماسجلال قسهكالي پي خوش يو. وا ريك كوتلپن به همو توانامانوه له چاران زياتر خومان ماند پكښ يو هلساندنوي پاري گلوي شوردهكه و، ريكستنوي هيزي پيشمرگه. له گدل د. محمود و جلال قسيمان كړه. نواتش پليني هاوكاريان پي داين.

•

هاتنوي جمالي علي باپير

تمبا تالسي له شعركاني توركيا ددهاز يون و گراننوه A كسي يون لوانه جمالي علي باپير، حصي حاجي محمود، تاپيري حاجي عزيز... ثمان چوپنونه ناو كوردهستاني عراق و، له يادپنانهوه گرا پونوه. به دروي روداوكانيان پر گراپنوه. هر لو ماوهپد گوراري «الوطن العربي» كه له پارس دهرنچور، سر به عراق يو، وتاريكي دروي له سر روداوكان نوسي يو، پاسي خويدهستعموداني تالپ روستم و، هيزهكسي نوي كړد يو. به زماني نويشوه همندي قسي نوسي يو.

•

هغال درنده

لو هرشما كه چمنش و هيزي ناساني عراق يو سر هيزهكسي پدكيتي كړد يو له برادوست، گورانيو هيمي ملا كوژا يو، نيموي سميد والي به سختي پرنلار يو يو. به پرنلاري گوزاپويانوه ماله جوتاريكي برادوست لوي حشاريان داپو تا پرنهكاني كسي ساريو يو يو. به هوي دوستهكالمانوه له شو هانوه يو لمنديل. هشتا به تواري چاك نويوه. نم پشاليمه له كارستاني هكاري دا زياتي زوريان لي كوت. كاك تاپير و روستم گيران و، روف پهگ كوژا و، نيموي پرنلار يو.

نيموي له سردسي هرزهكاريوه تيكلاوي كوردهپتي يو يو. له شوري نيلول دا پيشمرگه يو. نيمجارش له گدل دس پي كړدنوي شورش دا سرلنوي هات پوهه ريزي پيشمرگاهپتي. پياويكي كمنو و من و منو يو. له سرهتاي شستهكان دا كه له پارتي دا ناوي نهمنيان يو دانا يو، ناويان نا يو «هغال پرنده». پو هرپوه هاوريكاني يو نوي تودي پكن گوري پويان يو «هغال درنده». راستپهكسي نك درنده نهر، پلكر پيشمرگهپكي دناسك و پاش و دلسيز يو، داپيستر له پوسپهك دا كه جاشهكاني زمراين پويان دانا شهيد يو.

- علی عسکری، خالد سعید، شیخ حسن لور کاتوه که گهرا یون لوانی تر چیا کرا پرنوه، کس نی دی یون و، کس نی نغزانی له کورن.

- نازاد هورامی، شیخ علی (محمود عبدالرحمان)، علی شهبه، حامدی حاجی غالی، له کادره کانی کومله، پیکوه له شونځک دا گیرا پون.

- تاهیری عطلی والی، سہد گاہ، قادری ماسند ناغای مہراود ملی، عومتری
حاجی عبداللہ، دس بہ سر لہ نریک خونیان دانا پون.

قم زود خنریک بو یو له گډل پشمرگه کانی په کټی بچنه ریزی قم موه. جگه له چنده کسکی کم ثروانی تر ناصاده نهون هیچ جوړه هاوکاریه گیان له گډل پکتن. ژماره به کی زویان له پشمرگه کان، به تابه تی تازه گانپان، ناچار گرد بو تملیمی عیراق بښوه. هندیکي تر شپان له وی گل دا بر موه. پاش موده پک په که و دو دو نیوزیان نعدان پرون، به زودی نعتاتنوه بو لای نیمه.

عوساني قادر منور و نهيز گهڻتومره. هوالهکاتي نوي پان به دري پو پاس
کردين. دواي مارمېک سلامي ملا عبداللہ شيان ٽپن ډاډو. سلام له سردتاه
باسوک پو، ټپوتست سلفر پکا پو نوروپا.

هولیکي زورمان دا هموالی چارخوسی گاک علی و هاورگانی بزاتن. زود کسایتی ناوچهگمان راسپارد، لوانه شمسدین مورخاری گوندی هرکی که له مهبانی روداوکانوهه نزدیک پر. هیچ نلغامیکمان دمی نهگوت.

کوریکي گمرکونکی ناری «کامیل» یو، نعرش له گېراوه‌کان یو نیزنېان دا یو. گېشتور، لامان. نعرش هوال و «دنگرپه‌کاني گېراوه‌کان، نوومندي ناگای لی یو، بری گېراپنوه. هوالی کاک عیلى و هاوریکاني مان لی پرسى. وتی: «نوانېان هر له سرفراوه له نیمه جیا کردوه. شوبه‌کېان دپار نه. پلام لام وابه نعاون». وټان: «چون نیزنای؟». وتی: «په‌لاره‌کاني کاک خالېد له پی ی پدکي له حفره‌کان دا پېنوه». کاک خالېد که له سورپاره گېراپوه، چرتی په‌لاری پاشی شاخوانی له گیل خوی هینا یو، یو ثم سفوره له پی ی کرد یو. نیمه تېمېنېه‌گی وړد یو. کامیل له کاتی خوی دا «معان شرطه» یو یو.

نم تہنیکہ نمشی خستہ پزاروہ، ترسیکی زردمان ھیر لہ چارنوسی
ھاریکا لمان.

پاشا ساویدهک دمرکومت دواى گیسراتنهان به چند روزی سرانی قم: ساسی
سجاری، گهریم سنجاری، جعفر ناصر، نازاد پورانی، نورمحمدان پیدای، هازی
زیاری، نازادی محمود خطاف، وریای رفوف سعادتچی... له گورنوههکی خویان دا
برباری «نهمدام» هر سیکیان: علی عسکری، خالد سعید، حسین پاشیخ پان
نیمزا کرد بو، دواى نهمی ملا مستطال له واشیتونوه فرمانی پی داپون به گورنوه
چدک بیانگورن.

هر سیکیان کرد پون به نشانی نارنجی حوت.

گوشتی نم ۳ سرگوردهیی به کیتی به فرمانی پارزانی و، له لاپن قم وه
دوژمنایه نیران به کیتی و پارتی قولتر کرد. گورشتهکمان دواى گرتنهان و، له
ناوچونی هیزدگانی به کیتی، زوژ ناوچا بو. گورشتهان پی چاوووانی و لهرسینهوه،
پهچوانی قانون و وژدان و، پهچوانی نهرتی سیاسی و گورمهانی پوی گوردهواری
بو.

قم نهمترانی نو کارسانی به سر به کیتی هات بو، بکا به سرهتای دس پی
کردنی قانونی دوستایه و برابته له گیل به کیتی. بلام وستی بکا به سرهتای له
ناوردنی به کجاری به کیتی چ وهکو ریکفراویکی پشمزگیمی و، چ وهکو ریکفراویکی
سیاسی.

کاک علی گوری شیخ عبدالللا و برازی شیخ عبدالکریمی شدهله، شینی
تیریمتی حمله، سالی ۱۹۳۷ له گوندی عسکر له داپک بو بو. پاوکی بهکی بو له
لاینگرهکانی شیخ محمود له شورشکانی دا بو به دههپانی مالی نهموهی گورده.
نور کاتانی قوتایی ساتوی بو له کمرکوک له سردهمی پاشایهتی دا چوه ناو
به کیتی قوتاییانی گوردستان و، نینجا بو به نهمانی پارتی. له هردو ریکفراوی
قوتاییان و لوان دا بو به نهمانی «لیژنی پالا». دواى شورشی ۱۴ ی نهموز بو به
نهمانی لیژنی ناوچی کمرکوک و، له بهکسمین گورنگری ناشکرای پارتی دا سالی
۱۹۹۰ هلیژیردرا به نهمانی گوسیمتی ناوهندی و، له پاتی نهمی دویزه به خورندنی
زانستگا پنا بو به گادری پشمی پارتی.

نور کاتانی پارزان کموته هر هیرشی خپله نهمارهکانی دهوروشتی، پارتی کاک
علی نارد بو بو بادپان، بو سازدانی ریکفراوهکاتی پارتی و کورگوردهمی چهکلارهکانبان

بر بهشداری له پاراستنی بارزان و بارزانییه‌کان. نترکه‌کمی به جوړی نه‌لېام دا چېنگی ریزیکي تایمینی شیخ محمد و ملا مستفا بو.

علی عسکری له بادینان مایوه و له گلد علی حمدی و محمد عبداللہ، همدوکیان نغدامی کومیتیی ناوړندی بون دواپتر بارزانی هر په‌کمی به جوړی کوشان، کاروباری نوری یان هم‌پره نمره و له گلد دمس پی کردهنی شورشی نملول دا علی وه‌کو لېهرسراویکی پیشمرگه له بادینان مایوه. به هری نو هروسکه‌میره که شپه‌کانی بارزان بر قاسمیان ناره و. به هری نو قسانوه که شیخ محمدی بارزانی په دنگی خوی له راه‌پوی به‌سواده کرده و. داوای له خملک کرد: «تالوز پالوز نه‌کمن» و «هگس‌نوه ناو عیل و عیالی خریان» و. بهشداری له شورده‌کندا نه‌کمن، توشی کپشه‌پکی گه‌وره بر زوری توانی له گلی بون به جی یان هشت و به هیزیکي پچرکه‌وه مایوه.

لو تېشکانده ملا مستفا نویتری خوی ناره بر بو توړکیا و سوریا داوای پندادنی سیاسی لی کرد بون. علی و هارویکانی هویلیکی زوریان له گلد دا لو برپاره پشیمانی پکتنوه. داوایان له مکتبی سیاسی کرد پالاکي پیشمرگه له ناوچه‌کانی تری کوردستان دا زباد پکتن و. پاره و پارستی بو نیشن بر توهی پینیس‌نوه. همدو حکومت داواکي بارزانیان رت کرده‌وه. چولاتوه‌کش پره پره هلساپوه. علی به دریایی ۱۹۶۱ تا ۱۹۶۲ له گلد بارزانی مایوه و. پدکی بر له نزیکه‌کانی، پارستی نندا بر ریک‌خستنی هیزه‌کان و. سرکردایدنی چن‌دین شیری کرد له بادینان بر تیکشکاندنی هرشی جاشه‌کان.

بارزانی نهم‌وست نفوز و همپیتی پارتی وه‌کو حزب پشکینی. نمدش له گلد بهری علی نغده‌گوڅا له سر نوه بارزانی به جی هشت و گراپوه ناوچهی سلیمانی گرا به فرماندیی «هیزی خجیات» که مشی زوری لپوای سلیمانی نه‌گرتوه. تا لت بونی پارتی له ۱۹۶۴ دا نم فرماندیی نو هیزه بو. به پدکی له سرکردوتورین و نازاتین فرمانده‌کانی پیشمرگه ناسرا بو.

له لت بونی پارتی دا له گلد مکتبی سیاسی مایوه. له گطیان چو بر نهران و. له گلد نهران گراپوه. بارزانی له دوله‌رقه دمس پسر دای نان. هر له گلد نهران هلات و. سر لنوی پارتی و پیشمرگه‌پان ریک خستوه. سالی ۷۰ دوریکي کاریکری گجرا بر ناشتونوهی پالی مکتبی سیاسی له گلد بارزانی و. دوریکي کاریکری گجرا له کونگره‌کندا بر هلو‌شاندنوهی نم حیزه، که مرجی په‌کمی بارزانی بر ناشتونوه. لو ساره نمره له چرمان دانېشت. که ۷۴ شهر هلیکپرساپوه و.

میراثی همیشه بر سر ناوچه‌گانی نزدیک پاره‌گای بارزانی دستی پی کرد. بارزانی علی حسینی هملوزاره بر سر کرده‌ای‌های نو همزی ناوچه‌ی سر کرده‌ای‌های نه‌پاراست. نهم‌چاروش نمرکه‌گانی خری به چاکی به جی هینا و تا روزی ناشی‌هتال ناوچه‌گانی پارسا. دوی ناشی‌هتال چوه نهران هلام که له بارزانی ناو‌سید بر له گیل هندی له هاوریکانی قسبان کرد به پک که پگن‌نوه کوردستانی هیراق و، ریک‌سینکی تازه دروست پکن. گرانوه و «هزوتنوه» پان دام‌مزاند، هلام هیراق دوری خستوه بر خواروی هیراق و، له رولاهی کردی به سرورکی شاروانی. مام‌جلال له سردهای دام‌زاندنی به‌کیتی دا پهرندی له گیل دام‌مزاند. له گیل دس پی کردنوه‌دا نمیش له رولاهیه‌وه هلات بر چاکاتی کوردستان. خانی کاک علی و هومر مستفا و خالد سمید و هاوریکاتبان تو‌زمیکی گوردی به چولانوه‌که دا.

له پک‌مین کوبونوه‌ی سر کرده‌ای‌های به‌کیتی دا به نندامی مدکتیی سیاسی به‌کیتی و، فرماندهی هیزی پشمرگانی کوردستان هملوزردا.

ناسپاری من له گیل کاک علی نه‌گمراهه بر ۶۳. نو کاته نو فرماندهی هیزی خبات و من خرم‌نگاری زانستگای به‌فداد بوم دوی دس پی کردنوه‌ی شر له کوردستان دا (هوزه‌برانی ۶۳) تازه له به‌فداوه هلات بوم و گمیش بومه پاره‌گای مدکتیی سیاسی له تشکوت‌ه‌گانی مالومه.

ناسپاری‌به‌کسان سالی ۶۴ - ۷۰ به‌هیزتر بر. هرچنده ماوه‌به‌ک ناوکی کوته به‌نهمانوه هلام زور زو ناشت بونوه و، دوست‌ه‌ای مان دوی ۷۰ له به‌فداد و دواپتر که چوین بر پاره‌گای بارزانی به‌هیزتر و قولتر بر.

کاک علی هپاویکی دلهاک، قسه خوش، نوکته‌باز، نهم‌دوست، نازا و چاو نمرس بر، ریزی هاوریکانی نه‌گرت و به‌فادار و بر چاو فراوان بر. کوژدانی بر جووه و لور تمسنددا زبانه‌کی گوره بر له به‌کیتی و له کورد.

■

خالد سمید

کاک خالد کوری حاجی سمید له کوبه سالی ۱۹۳۴ له دایک بوم. به همزه‌کاری تیکلای کاری سیاسی بر بر. هر زو به نندامی پارتی و، دوی شورشی ۱۴ ی نه‌هیزی ۵۸ نندامی لی‌ژنهی ناوچه‌ی کوبه بر. له سانگی نیلوری ۶۱ دا که چە‌کداری هه‌سیره‌ه‌گانی کورد ریگایانه‌کانیان گرت، کاک خالیدیش له گلبان چە‌کی هه‌لگرت و، دوی به‌لاره لی کردنی نهران، نم خوی و چفد پشمرگه‌به‌ک مانوه تا

جولانموده خوی رنگ خستوده.

له پیشمرگاینتی دا به تازه‌بختی و لهرشاده‌یی و توانای به‌دنی ناسرا بو. له ناو
پیشمرگدا خوش‌بخت و به‌ریز بو. هر له هر نم سیفه‌تانه بو به سورتی و، بو به
فرماندهی به‌تالهرن و، فرماندهی قوه‌تی گروک. سرگرداینتی ده‌بان شعری گوروی کرد
بو.

له سر داوای بارزانی له ناو شاری کوهدا بوسه‌به‌کی بو حمویزی مام به‌حیا دانا،
خوی و تاقسی له چه‌کداره‌گانی گوشت. حمویز سورتی جاشه‌گانی گویه و، ناحیزی
بارزانی بو. داوای ناشه‌تال نم زو گورابه‌ه عیراق. بو نموی له گوردستان دوری به‌نمونه
به مریخ‌پور له «نم‌فرش‌خانسی شه‌معه‌به» له به‌طفا دایان موزاند.

که به‌گیتی دامزرا به‌یونندی دامزواند و، چند ریک‌فرایکی گرنگی له ناو کونه
پیشمرگه‌گانی به‌لول دا دامزواند، که له هملگرستانوی شورشه‌کدا دوری کار‌گیران
هیر. کاک خالد له به‌یونندی به‌کی به‌ردوام دا بو له گدل مام‌به‌لال و دست‌ی دامزواند
و، زود به گوروی داوای دس پی گردن‌نوی خباتی چه‌کداری نه‌کرد و، لای وا بو هرچی
زورتر دس پی به‌کیتوده باشتره، چونکه کات به قازانچی دوژمن تی به‌پیری و، ناتوبندی
خفک زورتر نیی.

که دست‌ی دامزواند داوایان لی کرد به‌چته شاخ، بی دودلی به‌کسر خوی و
هاری‌گانی تاماده کرد. هر تمیش داوای له کاک عملی و له کاک عومر مستفا کرد،
بینه ناو به‌کیتوبوده و، له گلی به‌چته شاخ بو دس پی گردن‌نوی شورش و، نتوانیش
داوایان لی کرد به‌راصهر به به‌شداری کردنی توان له به‌گیتی دا و، له شورشه‌کدا، کاک
خالد به‌چته سرگرداینتی «به‌زوتوده» وه.

توانه به کومل، چونه شاخ و، له گدل خویان کوملیک کادر و پیشمرگه‌ی
ناسراوی شورش به‌لولیان برده شاخ و، له ناو خفک دا دنگیکی گوروی دایه‌وه.
بو به‌کشتنی هولی پیشمرگاینتی له ناوچه‌گانی باهان و سوران و، دوزین‌نوی
نهرامیم عزیز و هاری‌گانی. گشتیکی درزی بو باده‌بان کرد، به‌لام کسی ندوزین‌نوه،
چونکه قم نهرامیم و هاری‌گانی گوشت بون.

به‌هاری ۷۷ هاته هملگورده و دشتی به‌رازگر و برادوست بو نموی له گدل نیمه له
سوریا به‌یونندی دایه‌زینی و، هر لوی مام‌به‌ه تا به‌یونندی مان دامزواند. من له
کوتایی مانگی نیسانی ۷۷ گه‌شتمه برادوست و، مانگی نیسان به‌کتری مان بینی و، له
برادوست به‌نکمان دانا و، هملاتی دمروه دست‌بان کرد به گران‌نوه.

ناسپاری کاک خالد و من نهگراپوهه يو سالی ۱۹۶۶ نمر کالنی تازه خبریک يو پارتی لعت نمبر. دوی نمره له یونسی جیاجیادا پندین چار په کتری مان دی يو تا من چوم يو لیبنا.

دوای گمرانموم له گمل کاک خالید یوین پر به دو هاورې ی زور نژیک. ناڅی
دمرونی خرمافان پر به کسری هلمشرشت و، پسرمان له چارمسر گردنی کښه و
گیرگرنه کان نه کړدوه و. له زور شت دا هاورې و هاورې یوین.

عاشقی گدل و نشتانه‌گی یو. نرنی پشم‌رگی خوراگر و پشو دریو یو،
توانه‌گی یو ونی برگه گرتی ناخوشی و مانه‌مندی و ریگا رویشان و به شاخ دا
هلیگرنی هیر. له مردن نشترا و گوی ی ننه‌دابه دونه‌مندی و سخی.

شیخ حسین کوردی پاهنشیخ سالی ۱۹۴۱ له شیخان له دایک بو پر. هنر لوی چو پوه پتر خویندن و له سردمی لاولتیهوه تیکملای کاری سیاسی بو، چو پوه ریزی په کچی قوتلپانی کورده ستان و، دواپتر پارلیومه. سانهوی توارو کرد پر. بو پر په نغدامی لیژنوی ناوچی شیخان و، له کانی هملگیرسانی شورشی نپلرل دا گبرا تا ۶۴ له زینتان دا سایوه. دوی پرونې چوه ریزی پیشمرگهوه. مودهک لپهسرراوی لیژنوی ناوچی شیخان و، مودهک فرماندهی پتالپون و، مودهک نغدامی لقی دهرک پر.

دوای ناسپهنتال به پی له نهرانو به ناو تورکبادا خوی گمپانده سوروپا و له قامشلی جهگیر پر. پدکی پر له کادره هره چالاک و ژیره کانی پدکیتی له جزیروه. مانگی مایسی ۷۷ سرگردایتی پیشمرگه پادپیه کانی گرد پر گورانوه له جزیروه پر کوردستانی عراق. له پدگمین کویونوخی گومبتهی سرگردایتی دا هلیپوردرا به نغنامی سرگردایتی و فرماندهی هریسی پادپان.

له ګڼل ګاک خالېد پېښور ټاټن پر ناوځي سلیسماني و پېښور له ناوځي ګدا
ګڼرین و پېښور چوښور پر نوکان.

پسوست ناکا دوباره له سره خو و روشتی جوامهراننې نم پیاوه بنوسم چونکه
پښت یاسم کړدوه.

کوتیبه کار، کاری بی مافونی ریژ و شعو.
من ژماره دوحسی «هوالنامه» م تاماده کرد و، سمروتاره کیم ترخان کرد بو
نیم کارساته. ناردمان حعه سمعد و هاوری چهار و چنند کسکی تر هاتن بو نوی

کاروباری چاپ و پلاکردنوه ریک پهنین.

مامجلال نامی بو هقلاتی دموه و، «تجمع» و، سمرک نمد و، سمرک قعدالی... نوی و، شمال نامه‌گانی برد و، له ریکای نو دوستانه له ناو گورده‌گانی نهران دا پیدمان کرد بو به نهی به ناو نهران دا چو بو تورکها و لویوه بو سوریا. له گیل مامجلال سدان نامعان نوی بو ریکخراوه‌گانی به‌گیتی، لمرماتده‌گانی پیشمرگه و، کسایهتی و پیاو‌خاسراوه‌گانی کورده، سمرانی نیل و ریش سبی و پیاو ماقولاتی ناوچه‌کان، روداو‌گاتی هه‌گایمان بو رون کرده‌نوه، داوامان لی کرد بون، هر کسه به گوری توانای خوی به‌شاری بکا له ئاتندنوی شوشه‌کدها. به پاره، به چدک، به چه‌که‌لگرتن و پیشمرگایهتی، به قسبی پاش و ریکخشان.

کاره‌کسان له ماوه‌یکی کورت دا نعلیانی زور گموره به دستوه دا. خعلک به ده‌نگانه هان به سدان کسه به چدکی خویانهوه له سمران‌سری کورده‌ستان دا بون به پیشمرگه. هیزکی تایهتی مان بو هه‌گیتی سیاسی دوست کرد، ناومان نا وه‌ریسی پاریزگاری له ماوهی چند سله‌به‌ک دا ۱۴ کورت مان پیک هینا و، ژماره‌بان له ۷۰۰ پیشمرگه تی پیری. زوی هه‌ریه‌گانی تریش مان بوژاندوه.

هیزه‌گایمان له گیشه کردن دا بون و، تا نه‌هات ژماره‌بان زووتر نه‌بو. زویان نه‌خو‌ندوار و خعلکی لادی بون. بز نه‌وی چونه‌تی سیاسیان پاش بکین پیرستی مان به ژماره‌به‌ک کادی سیاسی خو‌ندوار هه‌بو دایان بیهن به راه‌ری سیاسیان. داوام له سمرکردایهتی ریک‌خسته‌گانی ناو‌خو کرد؛ هندی کسه مان بو به‌نهر به کعلکی نم کاره بین. پاش ماوه‌به‌ک چند کسبکیان بو ناردین له‌وانه؛ دانا محمد مجید، کوکو هسکری، شکر ناکام، جلال شیخ توفیق، نوری محمد علی... هه‌ریان نه‌فدای کوسله و، گیتی تازه پیک‌بیشتر و، شاری بون، دایان چاوه‌ری کسره بو ژبان له سمرکردایهتی به‌گیتی خوشتر بی له‌وی که دییان، هندیکیان توشی «خپه امل» بون، بو نه‌وی چاویان بکرتوه ماوه‌به‌ک لای خرمان گلان دانوه.

■

سیستمی نایدیروچی

روژکیان به‌کی له پیشمرگه‌کان لی ی پرسیم: «سیستمی نایدیروچی چه‌آ؟» پرسیماره‌کسیم به لاره سیمر بو وتم: «له چی دا تمسعت خو‌ندوتوه‌آ؟» وتی: «نم‌خو‌ندوتوه‌آ». وتم: «ئهی له گری به‌ستوه‌آ»

وتی: «دکتور حسین و حمزه‌محمد نم به‌پانه‌به له سمر پاک‌کردنی سمری

«دوره» به کسان بر پیرو کرده کردنی سیاسی بر کردند.

پیشدارانی دوره که همو بهمانهک له خپوهنیک دا کر نمېرنه و، زیاتر له ۴ سعات قسهان بر نه کړا. ماسچلال دهری فلسطی مارکسیزم و جنگی پارتیزانی، د. محمود میژوی پارتی دیموکراتی کوردستان له دامفراندهنیه تا ناشیغال و، منیش میژوی کورد و نابوری کوردستان و، هندی باهتی پیوستم له سر ریکستان پی نوتن.

قوتابه کسان زیرهک و گوراپل و ژیر بون، زوری باهته کانیان له لای خویان نفوسینه و کتلکی زوریان لی ورنه گرت. پاشان زوریان کاروباری پېشمرگه پی ریکفرادهیان پی سپردرا.

■

صدهام به پرنی ناهنگه گانی ۱۷ - ۳۰ نموزمه کوریک روژناموای بست. له وهلامی پرسپاریک دا دهرای نیمه، وتی: نوانه هیچ نین له شاخه کان دا گهران خواره، جاروبار نه له پرلپسکی گیل نه کمن. نیمه نوتوانن تا ۲۰ سالی تر له گیل نر جوړه روداواته بون.

■

هزه کسان تا نعات قهرمانتر نهو. نوانی تپی دا کورپونوه همریان له گیل بهک تپا و ریک بون.

دو چار شمال مان، له ریگای دوسته گانی نیرانه، نارد بر سوریا.

سلا صلی گنجهکی خاومن باوری کمله رفق و لاسار بر. هتا پلای لاش سورک و نیشکر بر، بلام له شتی زور پچوک توره نهو، خپشی نه کرد و، ساتی نه گرت له خواردن. هندی چار خوری خواره نه کدی دروست نه کرد، له وهختی داتان دا تورهیان نه کرد، نه تورا و لی ی نغفرارد، نان و چای نغفرارد.

به کادری گراهیه ناوچی سورداش. کوره داوی دوژمنوه گرا و، نیمدام کرا. له زیندان دا دستمهک شپهری داتاره و، له سر وهری پاکتی جگره نوی بویه و، بوی ناردین، له چار شپهری زیندان دا پی نوتنیمو. له ریزی شپهره بهرزه گانی کوردا داتفری. به شپهره گانهوه دپار بر، شپهره گانی هین کاربان تی کرد بر. له کاتی خوی دا همومان له دپوانیک دا چاپ کرد.

نم تاقه پېشمرگه، سهرای نوهی همو نرکه گانی پېشمرگه تپیان به جی نهینا و، نیشوکاری روژنامی پاره گه کسهان راتپهراند، کاروباری چاپی همو پلاو

کراره‌گانی به‌گیتی و کومله‌شان نه‌کرد.

تازاد و حمه سمعد و چهار و شهرکو و همین هتا زسانیکی درو له گلمان مانوه.

❖

ماموستا جمنفر

فانجیل کسرم تحممد، کادر بو له پیری قهره‌اخ، لروی ناوی له خوری نا بو؛ «ماموستا جمنفر»، من پیشتر ناساویم له گلی نهر. بو کوپرنوی کادره‌گانی کومله له نوکان نامه‌یکی دروی به عوجی بو من نوسی بو. نامه‌یکی هندیکی لیکولینوه بو له سر هلوسترچی گشتی کوردستان و، هندیکی بیروچون بو له سر کمرکوریه‌گانی کومله و، هندیکی پیشیار بو بو چاککردنی. وکو هتنگ له دارا دوی پستوه دلم خوش بو، له ناو کادره‌گان دا کسمیکی وام دوزپوتوه ژیرانه بیس پکاتوه و، نوسیکی باش بی. هر نو کاته له کوپرنوه‌گان دا پیشیارم کرد فانیل له ناومندی دابنن بو کاروباری نوسین.

هندی لو برادرانی نهاتناسی هاته لام وتیان؛ دپاوی چاک به، نمه مهنوره پیشوه، نم کارابه به کملکی نو نیشه ناهت». زویران له سر وت. نو شتانی نومان له سر نم پاسیان نه‌کرد بایی نوه نهر من ژیران پکاتوه له ناودیر کردنی. لام واپر به‌خیلی پی نه‌من گنجهیکی تازه پیگنیشتر به زوی پیش بکوی. هرچونی بو زوی هاوریکانم له کوپرنوه‌کدا رازی کرد و، خیشم نامم بو نوسی پگانه لای نیه بو نومی نهرکی نوی ی بی به‌پهرین.

له فندیل بوین گمشته لامان. پیاویکی به‌دنگ و سون بو. له چاو زور له کادره‌گانی تردا روشنیتر بو، هندی وتاری له روژنامه کوردیه‌گانی به‌فادادا پلاو کرد پوهه.

به مامجهدلام ناساند و، وکو نوینری کومله لای مه‌گیتی سیاسی دامان نا. مسئولیت لو زهاتدا له فندیل هیچ دهمجه‌یکی نهر. پیاو خری پیره هیل بکشی با بایی بی. به‌لام دپاره ناوه‌که خری زل بو؛ نندانی ناومندی کومله و نندانی مه‌گیتی سیاسی به‌کشی نیشتمانی. به هتنگاوی مامجهدلام وحنلی هتنگوری و همومانی گرت پوهه. پیشتر شتی وای به خوهه ندی بو، چاویرانی شتی وهاشی نه‌کرد بو، له هر نوه هر له به‌کسم روژوه به هسز و بایی بونجکی زوروه له گیل پیشمرگه‌گانی تر رهتاری نه‌کرد. نهرانی له گیل هیچ کامیان خوش نهر. پیشمرگه‌گانی له دوری من

هون، هموښان گادر هون و، هېچيان لهو پچوگتر نهېون، پلگو هندیکیان خویان لهو به
تیکوشهوتر و گوهوتر داتنا، تنها له هر پلوی لپهرسراوهی له کومله و په کیتی دا
ریزان نهگرت.

ماموستا جعفر خوی له قهری هیچ کارکی پاره که نهدها، وهکو مهران
نچولاپوه، روښکیان له گل صلاح چاوشن دهیان له پهک گرا هو. ماموستا جعفر
له پالوه همدستی له صلاح کسرد هو، وت هو: «زور له ستری بروی هلا نستم
صلهیمهک کلاشیکولت پوه نهم». صلاح لسمخوش و، گالتچی هو، له کاتی خوی
دا قستی بو نعت، به گالتی پی کردنوه وت هو: «به خوا ستر نیی لم شورشدا
هیشا نطعت نهکرده، په کم نطه له منی پکیتی»

لم وهلاسه قوشلی پوه داپوه شاخ وست هو بردا به سد نکا و پارانوه
هیناسانوه، هیچ سرچیکي سرکردهی تی دا نهو، زوری پی نچو تی گهیشتم له
هلهواردنکم دا زور به هله چوم، پلام تازه نهکرا دستی پوه نهم.

•

سالم، له سوردسی خوی دا، نیی به قندیل دا تی پری یی، چرنکه له
شهریکی دا پاسی هوای لینگ و خوشی نکا و، نطی:
شهی نوردی بهشتی وصلی پار گتر یی به سر من دا
له لام قندیل و لاجاته به هارین گتر له مسقط هم
جاریکیان پهکی له پشمیرگهگان به نارزایپوه پرسی، نوری نو کاپراه کی به
وتومتی:

بهره کوردستان عزیزم گتر تر سیرانت نوری
پتیمه قندیل نهگتر گولزاری کیستانت نوری
تر پلی ی خوی هات یی بو قندیل؟ نهگتر یی دپاه نهوت: «پتیمه قندیل
نهگتر هورازی جرات نوری»

ناخوشی هندی چار جوانی له هر چاو نضا، قندیل هو همو جوانی و
پاکی و دبولسفندیپوه له هر چاوی نیمه، که به هورازه پلراویه سخته دپوهکاتی دا
هلهگراین، هیچ رونقیکي نضا هو.

نیمه پهکیکه له شپره نطویه به ناویاتگهکاتی «نمیری» ی کورکری له
سپهکان دا هلی بهستوه، نیی هات یی پلام بهگوسان نک وهکو نیمه بو
پشمیرگاپتی، پلگو نیی بو سهران و گران هات یی.

له بهر بهرزی قنبدیل داری لی ناروی. وه کو جو گرافیناسه کان تلپن: له بهرزی ۱۶۰۰ مستردا له ناستی دمه‌واره، سنوری روانی دار و درخت توار نمی. قنبدیل بهرزی ۳ هزار متر و له هندی جیگادا به تاپهتی لوتکی «کوگیز» نژیکسی ۴ هزار متر بهرزی یو. بهلام هتا پلی دموله‌مسته له دهن و گزوکا و، گولی جو وادوچو دا. لعی ناشنای شلیر، چنور، میلکه، هلاله، سوین، گوله رون، نسپون، گیاهند و خاو... بوم و، ریواس، مندوک، کوراده، جاتره، گیلاخه، بیژان، هلز و کما... ناسی. هروها ژساره‌یک زور جروجانومری جروجوچوری وه‌کو پمپوله، پورانه، جالخالوکه، کولله، قالونچه، گولشستره... ی لی یو. سرفرای ساره و سرما مار، دوشک، پمپورکه، مشک و کچی هیر.

گوزگیای قنبدیل و جروجانومره‌کانی نه‌ینی چنبدین لیکولینومری زانستپان له سر پکری و، تلپوسی تاپهتپان یو ریک پخری. رنگه چنبد جوړ گول و گیا و، جانومری تی دا بهرزی‌توره له شونانی تر هاوتاپان نمی. زورچار به تاواتم تخواست که شارمزایم هیوا به له زانستی پاپولوجی دا، له زولوجی یا بوتانیک دا یو نموی کطلم لم هله و مگر تابه.

له بهاردا کرارگی زوره. بهرزی له سرتیجی کمالی سالی پشور دهرنمی. قنبدیل ۳ گومی پچوسکی له سوره: کرسه سوران، پسر خیلند، به‌کوره‌بان، لورگاکانی جیگای سمدان هزار سر تاژط نه‌یمتوره. له کونوره تپله‌کانی مننگور، سامش، ناکو، پلاس، پیران، پالک... کریستانه‌کاتپان له ناو خویان دا داپش کرده. هر تپله و، له ناو هر تپلش دا تیره و هرز و بنمساله‌کانی هورای تاپستی خویان هیوه، رانه‌کاتپان تی دا لوروانتوه.

بهرزی‌یه‌کانی قنبدیل له زستان دا صل و تاژطی لی نازی. له هارن دا تاک و ترا نیری و بزده‌کنوری یو نمی و، کوه‌وری که مطلقه له ره‌گیزی کوه، بهلام گوره‌توره، هروها هلز هیلاتی لی تگا. هلز به جوت له ناستانی قنبدیل دا نظرن. یو به‌کسین چار له «تنگی سلپسانی» گرم له چریکی هلز و، چارم له هلمت و دایه‌زنی یو یو راوی کمو. لور کاتندا پاره‌کو گوره‌پیرن. کمو به پول تپان قاسپاند. هلز که به ناستانوره تپه‌پیکاند کوه‌کان و دهان بهر تدا و له شونی خویان دا نومستان، هلز که به دم فریمه دایه‌زنی و پری به پدکیان دا تکره و تپفراند.

جیگای داخه له کوردستان هلز و، همو نور مدلاتی لم تیره‌پن وه‌کو: شمین، چمرخه، پالمان، دیرا... و، پچوکر وه‌کو: باز، واشه، پاشوکه، مشک‌گرو کوللاره... زور

کم برونه توده. هنده پکیان نساون و هنده پکیان به ده گسمن نه پیرین، له کاتیک دا چاران زور یون.

■

پاش گجراتی کاک حلی و کاک تاپر، ده کشتی سیاسی په کشتی نوینری بزوتنودی تی دا نساو. هیچ کس له ننداماتی سرگردایتی بزوتنودش له گڼل نهیو بشداری کوونوکان و بریاره کان پکا. داواسان له رسول کرد که پان خوی پان نوینریکی بزوتنود پتیری یو لاسان. کاک رسول دوچار هات. چاریک یو گفتوگو له سر نم مسئله و چاریک له گڼل همراغای پشدری.

بهروراکانی رسول له گڼل هی نیمه جیواز یو، وکو له گڼل بهروراکانی کاک حلی و کاک خالید جیواز یو، په نساتی توران پالده کی نساوان ریگهان یو تخت یو وکو نه پانویست حلیو پستی جیواز له هی په کشتی وریگرن. ملا ناصیح له شار نندامی سرگردایتی بزوتنود یو لو ماوه پدا تیرش هاته دهمره، پلام ملا ناصیح نه پندتوانی ترازوه که راست پکاتوه.

■

حاجی شیخه

لو کاتدا نیمه هچمان نهیو پیدمېن په پیشمرگه: نه چوک، نه پاره، نه جلوه رگ، نه «نیمتپاز»، تنها شتی هسان یو بهروراور و قسسی خوش یو. زورچار لسمش یی پشمان نه کردن. پکی له گموره ترین گپو گرفته کانی من تورمونی مامجملال یو. له عصر شت توره نهیو نچو په گڼ پیشمرگه کان دا و نه پشکاندن، په تاپمینی که ماندو یا برسی نهیو. هندی لو پیشمرگان یی راپان نه کرد پان نه توران تورمونی نساوان نه کرد به پان.

مامجملال هندی نامی نوی یو دایو په عوسمان پچکول بیات. عوسمان تازه له زندانی قم نازاد کړا یو. سالی پار لو بوسه پدا که یو حسن خوشنویان دانا نم گپرا یو. عوسمان لای حاجی شیخی پتیری پیشمرگه یو. حاجی شیخه و مطرزه کپی پشی یون لو هیزه ترکی پاراستی مامجملالیان له تستو یو.

مامجملال عوسمانی دی یو هشتا نرو پشته پانگی کرد یو لی ی برسی یو بری نرو پشته ناسه کان بیات. وت یو: «حاجی شیخه یی ی وتم تازه نورو درنگه سپینی پروا». له سر نوره مامجملال توره یو یو عوسمانی چوک کرد یو و کپوت یو و چپو یی دان و لیدانی. حاجی شیخه لعه دلگیر یو پیشمرگه کانی له پرامبرمان

دامنوزاند. نیازی باش نمیر. به پله له خیره ده کمان دهره یمن. پیشمرگه گانی نیمه ش
 بهرامبر پیشمرگه گانی حاجی شیخه دامنوزان. من دایم به لای مامجلا ل. رسولش
 لوری به نورش هاته لای مامجلا ل. مامجلا ل له بهینی دامنوزانی حاجی شیخه و
 پیشمرگه گانی توره تر به پری کرد به گلاشنگورده کس دا پلا ماریان پدا. هملو سبکی
 ناسک و پر مغزیس بو. لهوانه به بی به تقوی خرمطو و به کتری بکوین، به تایی
 حاجی شیخه و نوان سنگریان له مامجلا ل گرت بو. همرچونی به مامجلا لگان خار
 کرده. عوسافان ناره جیگه پدگی تر و حاجی شیخسان همن کرده. حاجی شیخه
 خری کو کرده و دمو تواره پاری کرد و روست به لایه کی تر.

مامجلا ل کتور توره نمیر، توره ونه کس نمونده ناتاسایی بو. دوی نوری
 نهانوره سر خوی، مانی دای نه گرت و نه خوش نه گوت، هندی جبار چند روئکی
 نه میا پاند. چندی له گلی خریک بوین نم خوه تهرک بکا، کملگی نمیر.

نیواره کس به مامجلا ل و ت نه گرت به چاکی نوزانی نه چنه سر حاجی شیخه و
 پدگی نه گمین و به گهراوی نه بهینه نوره. مامجلا ل قوبولی نه گرت وتی چاکی زوی به
 سرموره هله به کوی نورا با بوا. حاجی شیخه به روئی دوهم له قنبدیل نارا به پاش
 چند روئی تعلیمی حکومت بروه.

حاجی شیخه له سره نای شورش نه لول دا له گیل مامجلا ل پیشمرگه بوه و، له
 شری ته گران دا به برینداری به دهل گهرا بو. له سره نای شورش حوزه بران دا نم پدگی
 به لهوانی له ناوچی حاجی نورمان دستم چه کنلریان دامنوزاند و بهشار به له دس
 پی کردنوری خباتی چه گدار دا. نه گرتی تسلیم بروه به لام دزگای نه سبخبارت لی
 ی خوش نمیر گوشته یان.

»

حاجی چاوشین

به دروایی نو ماوه بی له قنبدیل بوین هیچ هریه کی په بوندی مان نمیر له گیل
 کادر و پیشمرگه گان، تنیا ریگای په بوندی نامه و تدمری پیاده بو.

نور گاتمی له شارپازی بوم کاریم به پدگی له فرمانندی مفرزه کاتنی همرمه کم
 سپارد ناوی حاجی چاوشین بو، بوی نه گرا بو، من وامزانی کمترخمی کرده، له سر
 نوره که هات به نوگان مفرزه کمیم هملوشاندوره. به دلشکاو روشت. ماوه پد بزر به
 وامزانی تسلیم بوتوه.

حاجی چاوشین ناوی صدیق و نندامی کومله بو. به پیشه نانوا بو. له شورش

نمیلول دا پیشمرگاہتی کرد ہو، سردہ‌تای تم شورشمش دہسان ہوو بہ پیشمرگه. له
پیشمرگاہتی دا نازا و دلسوز ہو. ټکی یو لواندی له ریگا روشن دا کس پی ی
نغه‌گېشت.

له پر حاجی چاوشین پېدا ہو ژماره‌ټکی زور ناصی فرمانده و گادړه‌کاني
شاه‌پير و هورامان و قهرداخي... هېنا ہو. نومز نو ماوه‌پی یز ہوو ناوچه‌کان گفرا
هو. هرچی ناصی هېره لی ی و مرگرت یون و هات ہو یو سرکرده‌پتی. حاجی پیاوکی
نمین و دسپاک ہو. دامان نا به نامبری مدگتبی سیاسی.

له ماوه‌ټکی زور کورت دا پریدی سرکرده‌پتی نغه‌پانده دورترین شونځی
پیوست و ده‌لکه‌کاني نغېناوه. پیشمرگه‌کان له پر خبرایی هاتوچی ناویان نا ہو؛
«کوپتري شورش». به دروایی چمند مانگ تم نگره کورسپی پی پرته و بوله نغېام
نندا و، به شونځی پر له متری دا تی نه‌پری.

پاشان له پر نو دلسوزیه گرایه فرماندهی کورت له هرپی ۵ و، لو بوسېدا
کوژا که حسمخانی حاجی دارا له نریک زماپن هو له‌سېدل تالمانی (سپروان) و پولی
له پیشمرگه و گادړه‌کاني نغوی دانا.

•

حاجی نیرگز

هندی لواندی هات یون هو پیشمرگاہتی خلگی گونده راگويزاوه‌کاني بناری
قندیل یون. ټکی لوانه ناری حاجی کاک محمدی پشتناشان هو. خوی به براگمرو
پشتناشانپه‌کان داتنا. پیاوکی ساویلکه و خوش و نغوندهوار هو. مامجلا ل پی ی
وت ہو؛ تو نامیر هرپی پاریزگاریت. مزوکی به‌گیتی داپوه. حاجی محمد نومه
دلی پی ی خوش هو. ناصی هو هرکس و هو هر مېستیک پتوسپاه، تفانغت نامه
تایه‌تپه‌کاني خوشی که هو هوالهرسپنی کسوکاری نغاره مروکی پیا نغا.

حاجی کاک محمد چلی سمیری له پر ندره. همیشه شرواله‌کس له رنگیک
و، سراخانپه‌کس پان لانیله‌کس به سر مرادخاخی دا له پری ندره رنگیک تر هو.
رنگه‌کانش زق هو. روژیکان لانیله‌کس زمره و شروالیکس سوزی له پی کرد هو.
علی نامنخان که هو جوړه دی پری، وت پری: «سمیری کن بزائن له نیرگز ناچی». له
لومړه تېتر ناویان نا هو «حاجی نیرگز».

•

کاپراټکی چوتیار خلگی ټکی له گونده‌کاني بناری قندیل هو له دپری نیران

همسر حتمتیه که به نهی نعتا هو لامان یاریک تمنا و خمار و کوله که و تروی
نعتا هو مامجلال.

ژماره یکی زور کیم ساله رومندیش به دزی کارمدستانی نیرانوه له پشار
پسوری قندیل دا حلیان دا هو، روزی جیژن پهلو کاتیان به «وان» یکی پچوکوه له
پرخ و گیسک هو جیژنه پیرزه هان هو سردالان.

جگه له خوشوستی کوره هیچ پال پوړی کی تر نمر پال هم جوامیرانوه بنی
نم «موجازطه» پر متریسه بکن و، چاوروانی هیچ پاداشتیکیش نهیون. لمر کاتدا که
نیمه له بازار و ناودانی دایرا بین دیار په کاتیان ترخیکی مادی گورو میو، پلام ترخه
سیاسیه «معتوی» پدکی زور گوره هو.

*

زلکردنی دوژمن

پایته کانی دومین ژماره «همالنامه» م ناماده کرد هو، دام به حتمتیه و
نوران بر چاپ گردنی. پشم وت یون چندی نعتان پله بکن له تروا گردنی. همسر
چار هاری چهار پایته کانی نعتی ندوه و، حتمتیه دیش تایی نه کرد. خویکی تاپ
کردنی سورتاری ژماره که یون. سورتاره که له سر روداو کانی هدکاری هو.

ماتشیه کانی وتاره که نم رستانه هو:

- کونپهرستانی نهران، تورکیا، هیوا و قم پیلان نه گهرن دزی شوشی پیرزی
گله گمان.

- چته کوره کوره کانی بازانی دوا پیره له سر دوری خاتنانی خویان لا
نمدن.

- کوملانی خلکی کوردستان سورن له سر درویدان به خبانی شورشگیرانه.

پشی پدکی وتاره کش نمه هو:

«چنگ له چندی شمر و نهمره و پیکادانی دوا و پراوه، له چندی پلامار و
کشانوه، هیرش و راکردن، قازانج و زمر، سرکوتن و لیرکوتن.. پیک دیت.

هیچ جنگیک، به تایی هیچ جنگیکی دروخواهن، هیشتا له میوذا روی
نداره که له سورتاوه تا کوتایی هر سرکوتن و پلامار و هیرش و قازانج بییت و،
هیچ شورشیکش نادرتهوه که هر له ختیکی راست و دروست دا بی پیچ و پنا، بی
همراز و نشیو، بی شکان و گلان و نوچان، بی زمر و زبان.. پمر نامانج و
سرکوتن روشتیت.

شورش له سوره‌ناوه تا کوتایی به چندين همراز و نشو، به چندين گوسپ و کهنه‌لان دا راتمه‌بویت. چندين چار توشی هه‌لچون و نیشتموه نمیت. چندين ژیرکوتن و سرکوتنی گه‌وره و پچوکی به سر دیت. ورتی گوران و گشته کردنی شورش بره‌یه له زلمه‌سهره‌ک نوچان، هه‌لسانه‌وه، هه‌لمنگوتن و راست بونه‌وه، دوراندن و برونه‌وی.. پیکه‌وه بستره‌وو.. تا دوا سرکوتن به دوت نمه‌نی.

شورده‌کفی نیشش لیم پاسا‌یه به دهر نه‌یه، تا ئو کاتمی به دوا تانانج نه‌گات، توشی چندين شکست و نسکۆ، گلان و نوچان، شکان و زهره‌ر، همراز و نشو.. دیت و، تا دوا سرکوتن به دس نمه‌نی ئمی چندين قوناخ به‌سرت، که ههر به‌گه‌کیان زلمه‌سهره‌ک ژیرکوتنی جوژنی و سرکوتنی جوژنی تی دابه، جا نه‌گهر هه‌ندیک چار له هه‌ندیک شورش دا به‌ک نه‌بردی گه‌وره و کاره‌گهر چارنوسی شورده‌کفی به‌یار داییت وای بی گومان له شورش نوری ی کوردستان دا، له قوناخی نیشته‌دا، به‌ک شیری گه‌وره چندين کاره‌گهر و به تازایش بی، ناتوانی چارنوسی شورده‌که به‌یار بدا.

سرکوتن یا ژیرکوتنی شورش ئم چارمان له ساوه‌یکی درۆدا، له چندين شر و نه‌برد دا، له چندين ناوچه‌دا، له چندين مه‌یدانی جهنگلی، سیاسی، ئابوری.. به‌یاری له سر نه‌دیت.

دوژمن چندين به‌هه‌یز و توانا به‌ت، نه‌توانیت به‌ک نه‌برد پاخوه چندين نه‌بره‌یک به‌یانه‌وه، به‌لام ناتوانیت جهنگه‌که به‌ه‌کجاری به‌یانه‌وه و، چارنوسی شورش به‌یار به‌یات و، هیزی شورش به‌ه‌کجاری له ناو به‌یات، چونکه هیزی شورش، که هیزی جه‌ماوری گه‌له، سه‌رچاوه‌یکی له بن و له برانه‌وه نه‌ماتری هه‌یه و، هیزی شورش له سه‌راتسیری ولات دا وه‌کو تۆ و چه‌تره‌وه و، له مه‌یدانی نه‌بره‌یک دا کۆ نه‌بوته‌وه و، له ناو ناچیت.

له مانگی نیسانی ۱۹۷۸ دهه هیزیکی ته‌که‌لا و له به‌شهرگی هه‌مو هه‌سه‌کاتی کوردستانی هه‌راق خوی ساز دا به‌ به‌ری کوفتن به‌ره‌و به‌اینان به‌ نیازی هینانی چه‌ک و نه‌فاتی جه‌مگی شورش و، هه‌لگیرساندنێ به‌سه‌سی په‌روزی شورش له ناوچه‌کانی به‌اینان. هه‌یه‌که به‌یه‌ وا زو که‌وته ری تاکو به‌ش دس پی کردنی رژی ره‌گه‌ز به‌رستی هه‌راق به‌ راگوزانی دانه‌شتوانی ناوچه‌کانی سنور به‌ترانیت هه‌ندی چه‌ک و نه‌فاق به‌ دس به‌یانت و، لهرای چه‌کدار کردنی دانه‌شتوانی ناوچه‌کانی سنور به‌کویت به‌ش راگوزانیان، تا به‌توان به‌رگری هه‌رشی دوژمن به‌کن به‌ سر نیشته‌مانه‌که‌مان.

ئم هه‌یزی که به‌ به‌ جه‌یه‌نانی ئم فرمانه نیشته‌مانه په‌روزه کۆ به‌یه‌وه و، که‌وت به‌یه‌ری به‌ره‌نگاری په‌لاته‌کی نه‌مه‌یه‌اله‌ستی گه‌وره بو، که دمه‌له‌ته‌کانی ئه‌ران و هه‌راق و

تورکيا و جاشه دوله‌کاني پازاني تي دا پشدار بون و، له نهمام دا نو هيزه تېکه‌لاره
 کورده‌ستاني هيراق ننگرچی پوځي قارماني و نازايه‌تېره پوځي له برستي و
 سرما و ستندو بون و پلاماري دونداني هيزه‌کاني تهران، عشق‌رته گونم‌پوست و
 دواگون‌توره‌کاني تورکيا و، جاشه‌کاني قم کرد، پلام له زلمېرېه‌ک شوره‌ک له ۱ - ۱۹ دي
 حوزه‌بران دا له تورکيا، دواي نويي ذهان پېشمهرگي قارمان شمعيد بون و برنار
 کران توشي شکستېکي گوره‌و.

نېسه نهمره‌پک مان له خاكي حکومتيکي بېگانه، له دهموي سنوي ولاته‌کي
 خومان دا، سهارت په هله و خلقي سياسي و سولايي خومان، سهارت په چاک
 هلمستنگاندي پيلاني دوژمناني شورشه‌کمان نډک سهارت په هيز و تواناي
 دوژمنه‌کافان دوراند، پلام شورشان نندوراند، نېسه نهمره‌پکمان له روی سپايوه دوراند،
 پلام نهمره‌پکي سياسي گوردرمان برده‌و.

له پشه‌کاني تري دا نو دوازياني هيزه‌ک له سره‌تاره تا له ناوچوني توشي
 بوو، په تايدي پلاماره‌کاني تهران و هيراق و تورکيا، پاس کرا يو.

له کاني تاپ کردني وتاره‌ک دا تاقسي پېشمهرگه، لغواني تازه هات بون پر
 پېشمهرگايدي، په ميواني نچن يو خپره‌تکمان. پاش پخپير هاتن و چاکوچوني
 حمصه‌يد دوا له هاري چهار نډکا پردوام يي له سر خويندنه‌و.
 چهار تلي: «چاري رلوستدا ميراثان همه».

حمصه‌يد تلي: «پخويندنه‌و» شکي نه‌ي تي دا نه يا نمانش گوي مان
 لي يي».

چندي حمصه‌يد له گلي تلي پخويندنه‌و، کليکي نايي. چاوړي نډکين تا
 مېوانه‌کان نرون. حمصه‌يد له چهار نهمري که پوچي پوي نغويندنه‌و؟

چهار تلي: «کوره چيت پر پخويندنه‌و؟ ننگر گوي مان لي پرايه پډکيتي نو
 همرو دوژمنني همه و پيلاني لي ننگرين و، پارتي نو همرو دوستني همه و پارماني
 ندمن.. هر نهمرو په کومل نرويشان تسليم نه‌بونده».

تېپنېپه‌کي هاري چهار راست يو. يو من يو په «دهرس». له کاري سياسي دا
 زلکردني دوژمن گاريکي راست نېه و خلقي ساده نترسني، نهمرايه من نهم رجوار
 بکړدایه. پلام يو پهموده کردني کادر و پېشمهرگه‌کان له نوسينه‌کان و نامه‌کان دا
 هولان دا چمند سره‌تايه‌ک پېشمه‌پن لوانه: سره‌تاي پشت په خو پستان، سره‌تاي
 خباتي درو خاپان، سره‌تاي کورده‌نوي چرناپتي پاش..

نهموردیه‌کیان ۳ هالیکریتری تیرانی له ناگاو هات و زوو به نزهکی به سرمان دا
 لهرین و چند جاری هاتن و چون سهری بنکه و باره‌گه‌کیان کردین. هر زو همومان
 داسفرزاین و خومان ناساده کرد و گموتینه چارده‌ری. فروگه‌وانه‌گان نهمه و نهمه
 فروگه‌وانه‌گانان نهمین. هیچ جوهره چده‌کی گورس یا ناوایی مان نهمر بر شوری فروکه.
 لومو پیش ناگاداری پیشمرگه‌گانان کرد بر هر که گوی بان له دهنگی هالیکریتر بر
 به‌گسر دابمزین و. چارده‌ری بکمن، نه‌گسر تملقی نه‌کرد وازی لی بهیان و. نه‌گسر
 تملقی کرد بان نیازی دابمزاندنی هیزی همر به همسو تواناوه به تملقه دای بگرنهوه.
 هالیکریتره‌گان بی نموی تملقان لی بکمن گرانهوه. نهمش بارونهمان پچاپهوه و
 گریزاسانهوه بر همرایکی تر.

پیشمرگه‌گان به گشتی لهری ناگرکرده‌وه. چپشت لی نان، همر بر شیلان، نان
 کردن، هلدان و خستن و پچانموی خیموت، بارکردنی ولاخ.. بر یون، نم گارانه بر یون
 به بهشک له پیرستبه‌گانی زانی روزانی همومان.

ماموستا عزیز له دای به‌عی دا

عزیز محسود له قهرده‌اخوه هات بر دماوی گورگان. سرکرده‌ای ناوخو له
 نامه‌گانان دا چند جاری گله‌یان لی کرد بر له سر نموی چند جاری بی نموی هیچ
 کاریکی پیرستی همری چو بوه ناوشار. سترسبه‌یان همر بگموتنه دای دوژمن و
 بگری. ناگادارسان کرد که نایی نهمر هاتوچوی شار بکا. تمنانت مامجهدال به گالتوه
 همرشی لی کرد که نه‌گسر له سلیمانی له «پنای سلیمانی» دا بگری هیچی له سر
 نانوسی.

ماموستا عزیز گمراههوه بر قهرده‌اخ. گوی ی ندهاوه ناموژگاری و همرشه‌گدی
 مامجهدال و. چاریکی تر خوی کرد بوهوه به سلیمانی دا. ساوه‌یه‌کی درو له صالی
 کارایه‌کی گومان لی کراو دا، که سر به نیست‌بخارات بو، مابوهوه. نمجاره‌بان گبرا و،
 نازار و تشکله‌یه‌یه‌کی زوریان دا و، حوکی نهمام درا.

به‌سیبه‌گان به قبل به عزیزیان وت بو: «کارایه‌ک لای به‌کستی گمراههوه،
 ناگاریان بکه نه‌گسر نوان ناساده بن نو کارایه بهر بدن، نهمش تو بهر نده‌یه‌ن».
 ماموستا عزیز گادیکی پفرخ و هملکوتو بر نهمه ناساده بهرن چند دهل مان له لا
 همر همومان له بهرام‌سیر نازاد کردن بان نهمام نه‌کردنی دا بهرطلا بکمن. بهلام

به‌عصبه‌کان له سردمی شهر دا، پشمرگه و نندامه گهراوه‌گانی ریکخواه نه‌پنه‌گانی به‌کیشیان به «دیلی جهنگ» و «گهراوی سیاسی» داتشتا و، هیچ کات ناماده نه‌بون به گورنوه‌یان.

پیش نهمدام کردنی به نوی پسروخیان و به‌هسته قسه پی یان وت به: «هاوریکانت پهرامسهر تو پی وطا بون. ناماده نه‌بون زه‌لاسهک به تو بهر بدن. خوت رزگار بکه و، چی نهمانی پهلایا».

نم فیلله نامردانه‌گاری له ماسوستا عه‌نیز نه‌کرد به، له‌لام دا وت به: «دپاره هاوریکانت له من باشتری لی نهمانی به‌ه ناماده نه‌بون یان گورنوه»

ماسوستا عه‌نیز ده‌ویکی گرتگی هه‌ر له خه‌بانی ئه‌رمه‌مینی ناو شار دا و، ماره‌به‌ک لهرسرایی ریکخستنی سلیمانی به. هه‌روه‌ها له ناماده کردنی مظهرزه سهرتاپه‌گانی سلیمانی دا. له زندان دا نهمانی تیکوشتری خوراکر و نازا به. هه‌م به بهر جوره کوتایی به ئه‌اتی هات.

❖

له کردستانی ئه‌ران ریکخواهی سیاسی لی نه‌و هاوکاری له گه‌ل بکین. هه‌نزی ده‌سهرکات به نوی دلی حکومتی ههرالی لی نهمایی خوی له هه‌سو جوره هاوکاریه‌ک له گه‌ل به‌کیشی ئه‌بارد. چکه له‌وه هیچ ریکخسان و نفه‌زیکیشی له ناو کردستانی ئه‌ران دا نه‌و تا نه‌سه گه‌ل‌کچکی لی وه‌ه‌گین. نه‌سه به‌راپه‌راندنی کاروباره‌گانی خومان به‌یستی مان به کسانیک هه‌ر له ئه‌ران و تورکیا پارمندی مان بدن. له هه‌ردو پارچه‌وه خه‌لک هاتوچیان نه‌کردین و نامه‌یان به‌ نهمه‌یان. به هاوده‌ره‌به‌ره له گه‌ل نه‌سه به‌ه‌نهمانی نه‌کرد.

هه‌ولان دا دوسه‌گانی خومان ریک به‌هین. توری ریکخسان مان له شتر، روسی، مه‌هاباد، خانه، سهره‌شت، پانه، مه‌روان، پاره... ده‌وست کرد. نه‌مانه پارمه‌تیه‌کی زوربان نه‌داین به کرین و گوزانه‌وی کله‌ه‌لی جواروچور هه‌ر له ناره‌وه تا سهر خه‌رهت و په‌تر و پیلار و کاشه‌ز و مه‌ره‌کشی رونه‌و. هه‌روه‌ها به تهماری هه‌ندی به‌ه‌ندار و، گوزانه‌وی هه‌ندی له کاده‌گالان. هه‌ر له ریکای نه‌مانه‌وه ده‌جار شمال چو به تورکیا و، له تورکیاوه به سوریا و، گه‌راپه‌وه لاسان له قه‌ندیل. هه‌ر له ریکای نه‌مانه‌شوه قادر جه‌باری نه‌ردا به سوریا و گه‌راپه‌وه. هه‌ر له ریکای نه‌مانه‌وه نه‌موری سه‌هید والی هاتوه و، که روستم به به‌ه‌نداری هاته ده‌وای گه‌رگان برا به ئه‌ران به‌ تهماری و، ده‌ای تهمارکردن گه‌راپه‌وه.

چکه له مان، د. سمد عزیز شمعزنی و صلاح‌الدینی موهمدی و چند کسی تر پردوام نامیان له گڼل ماسجلال نالوگرو نه‌کرد.

■

کومله له تهران له ناو خويان دا پريان داهو خاتمی موهینی که په‌کی له کادره‌کانی سرکرده‌تپیان بو، تازه له زیندان په سس‌مزی دهرچو بو، پنه‌رن بو کورده‌ستانی عسراق پر لای نیمه. محمدمدی ملا علی هینا پوی بو ناوچمی تالان پرمو روی محمد فخروللا، چگیری لمرمندی هریس ۳ ی، کرد پرمو پیگه‌نینه لای نیمه. لمر کاتدا شونی نیمه نادهار بو.

چند روژی خانه له گڼل محمد بو، چمیش له ۲۱ ی حوزه‌یرانی ۷۸ دا هیرشی بو کردن پر سر «کانی پیشو» له نژیک گوندی «وری» له ناوچمی ماموت. لمر هیرشدا ۶ کس کوژان، په‌کیگان محمد و نوری ترهان خانه بو.

خانه، وه‌کو هاوریکانی نهایتوت گله‌پکی روشنپیر و تیگه‌شتو و نازا بو. برای شعیان، سولیمان و عبدالللا و، کوری محمد تمینی موهینی بو.

دوای کوژانی خانه دو کسی تر له هاوریکانی پریان تمدن بین بو کورده‌ستانی عسراق، نودم نیمه له دهرای گورگان پوین له قندیل، هردوکیان گمشان: د. جعفری شعلی خلکی برگان و، ساعیدی وطفندوست (کاک پرایم) خلکی سنه پوین. ساعید له گڼل خوی پهره‌په‌ک پاری بو هینا پوین پاشه‌کوتی کرد بو. د. جعفریش لمر کاتدا پر نیمه زور په سود پر چرنکه پزیشکان نه‌بو. تمینا په‌ک پرنه‌چیان هیر، نموش هر تیرانی بو، تنلانی «سازمانی نینقلابی» بو.

دو پهای روشنپیر و تیگه‌شتو و په زات و وړه پوز پوین. حمزان نغه‌کرد کس بزانی که تیرانین و ناویان چه

■

روژیکان له پردمی چادره‌کمی خومان دا دانشت پوین، حمه سمد له دوروه دو کسی په دی کرد، په‌کیگان جلی کوردی و، نوری ترهان پانترولیکی جیتر و کراسیکی زوردی له پیر دا بو، پچی پیر دا پرمو، ولی: «وايزتم روژنامتوسه».

که نژیک کوتتموه پانقول له پیکه عومری حاجی عبدالللا بو. زودم پی خوش بو نموش په سلامتی گمیشته لاسان. کاک عومر له گڼل کاروانه‌کدا روست بو پچی پر سوریا و، لمرپه په‌کجاری پروا بو نوروپا. قم نامه‌کیان پی دا نارد پر پر سرکرده‌متی کومله. په ناو تهران دا له معاهاده‌په نه‌پنی له گڼل په‌کیکی شارفزادا

گهرا برود. کردم به گالته له گدلی، وتم؛ «سلفری دمروت کرد. دو ولایى بهگانت به
 بی پاسپورت و لیزا بی - معصم تورکها و تهران بو - نتر هتلی گلهیت نماد»
 کاک عومر لای نیمه گهر نهر نیزی خواست بو سردانی گسورکاری بگمعه
 نزدیک سلیمانی.

سردانی قم، سامی سنجاری و هارویکائی؛ چند جاری له گدل نازاد هورامی و
 عومر دانشت بون. بو نهمتیاری هردو ریگخراو؛ «قم» و «کومله» مارکسین،
 باسی ریگکوتنی دوقولی و هارکاریان له گدل کرد بون. بو دهرینی نیازی باشی
 خریان نم نامهمان نوی بو، داهریان به عومر بهینی و، دهری قسهکانیشان بو
 بگمعه.

قم تاکتیکی زیردکانی هیلوارد بو؛ نهمت بهکیتی له ناووه هیل بهوشینی.
 بهروندی له گدل کومله و بزوتنوه، به چیا له بهکیتی یان ودر به چیا له مامجلال،
 دروست بگا. لهری، له گدل نازاد و عومر له سرگرداهتی کومله دانشت بون و، نم
 نامهمان بو کومله نوی بو، هر بو جوره له گدل کاک تاهر و سمید کاکش له
 سرگرداهتی بزوتنوه دانشت بون و، بهروندیان له گدل رسول مامند کرد بو.

تاکتیکهکشی سامی به سر نیمدا له کومله تی نهری، نیمه سور بون له سر
 نهری که نهگهر بهانوی ریک بکون نمی له گدل بهکیتی نهمانی ریک بکون، نهک
 له گدل پالهکانی و، داوامان لی کردن چارنوی هتاله بزدهکافان ناشکرا بکن و، له گدل
 نهوان گلنگوی ریگکوتن داهزریان.

به رازی له گدل مامجلال و د. محمود وهلامی نامهگمان بو نویسنده. هر نو
 کاته نسلی نامهکشی قم و ونی وهلامهکشی خرماتم بو ناگاداری و هیلگرتن نارد بو
 هتالاتی دهره. نمی له لاهان مایی.

هلام تاکتیکهکشی سامی کاری له بزوتنوه کرد و، پشیویهکی زوری خسته
 ریزهکانهاندوه. رسول و هندی له هارویکائی شاری که ساوهک بو نارازی بون له
 بهکیتی، نو کارساتی به سر بهکیتی هات بو دانفا به هیلگی راستی بهچونهکانی
 خریان. به تنها کوتنه بهروندی و گورنهری نامه. نهمش بهچهرهاندی نو ریگکوتنه
 بو که له ناو خومان دا له سری پیک هات بون. بهروندی له نهوان هر ۳ پالهکه دا؛
 کومله، بزوتنوه، ختی گشتی، له سر بهچینی جوری له فیدرالیزم ریک خرا بو. له
 ناو بهکیتی دا هر پاله سرگرداهتی تاهستی و، سر بهسوی تاهیلورچی و،
 ریگخراوهی خری همر، هلام له کاروباری پشمهرگی و، دارایی و، بهروندی سیاسی

دا له گڼل حبزېب و دولهتان لمبو په ککړو بن. هېچ پالېک پری نېور لمشکری تاپېستی
خوږی دروست پکا و. سرچاوهی دلرای سرمنځوږی هېی و. پېرېندی تاپېستی له گڼل
حبزی تر و دولهتان داپېزونی.

لمو هلمو سرچه دلواردا که تی ی کفوت پړېن، پزوتنوه په سرکرداېستی رسول
له پاتی لمبو یی په لاکتېرېکی کارېگېر پو هلمساندنوهی شوشه که و پېهېزگردنی
په کېستی و هېزی پېشمېرگه، پړن په خوږی دروستگردنی ناتېهای و نازلوه پکې سیاسي
ناوڅو له ناو ریزه کاتی په کېستی و پېشمېرگدا، تا ثنعات رسول پزوتنوهی پېرو داپړن و
چپاگردنوهی له په کېستی نېرېد. ثنعاته لاپان واپو په چپا له په کېستی پاشتر گڼشه نه کڼ و
گوره نېمن.

■

«مغه» حېاته که!

همزه ناڅای میرادېلی تا تاشبهتال له زندانی بازارانی دا پو. دواي پېرونی وه کړ
پساوېکی سرمنځو خړېکی لپانی خوږی پو، پلام له دلودودزگاکانی پمېس نژېک پو.
حکومت رای سپاره پو مامجېلال پېینی و گڼوگړی له گڼل پکات. همزاهېا ناڅای له
ناکړکېه کانی ناو په کېستی نېور. نم هوالی پو رسول ناره پو. رسول وېست پوږی خوږی
په تنېا پېینی. همزاهېا وهلامی داپوه که راپان سپاروده مامجېلال پېینی. نه گور نېور
نېینی ناپت. رسول گڼوگړی له گڼل پمېس همېشه په «خپاره» ی په کم دالغنا. پاش
سارده پکې دوی له پېرېندنېه کانی دا له گڼل مامجېلال، پم پرنېپوه نامېه پکې
گرموگړی پو مامجېلال نړسی. داواي لی نه کړد «عرض» دکې حکومت لوبول پکا و،
پو نېو مېهسته پېی پو پاره څاکې نېوان.

نېسه لاسان واپو: همزاهېاش هېچ «عرض» پکې سیاسي پې نېه و، قسه کانی
نمېش لوانی شیخ محمدي کارېزه زیاتر نېه. همزاهېا له کونړه دوستی مامجېلال پو.
تنېا پو پېینی خوږی پواپه حفزی نه کړد له گڼلی داپېنشی. قسه له گڼل پکا و،
هوالی میراده پېه کان و، دنگړپاسی دوست و ناسپار و حکومتی لی پېستې.
مامجېلال، «عرض» دکې لوبول کړد. لمو کاتدا نېسه سرگرمی رېکښتنتوهی
پېشمېرگه و رېکړاوه کان پړېن، نېو شونې رسول دای نا پو پو په کتر پېنن زور دور
پو له شونې دکې نېمېوه، شونېکی نژېکتری دپاری کړد پو په کتر پېنن.

همزاهېا هات. رسول جواي پو مامجېلال ناره پېی پو پېننی. مامجېلال جواي
داپوه که نه گور همزاهېا پو گڼوگړو هاتوه له گڼل من پو پېرموی پو لاسان، خو نه گور پو

لای نهرهش هاتره، پورست ناگا من پیم خوتان قسقی له گیل پکن. د. محمودیش، لئو کاتدا چو پو پو لای رسول نهرهست پشتیوانی لئو پکا و، مامجلاال راهکیشی پو نهری، هندی پورسیانویان هیناپوره گساره همزاهیا ناتوانی نهر وگا دیره پوسی. سرهلهام همزاهیا هات پو لای مامجلاال. رسول و د. محمودیش شونی کتوت پو. وکرو چاومری مان نهکره، همزاهیا، چکه له موحامطه، شتیکی سیاسی دپاری کراوی پی نهو.

نهر کاته په هری نادپاری چارنوس و، ناخوشی ژبانی روزانستوره، هندی له کادرهکان شمدهای «مفاوضات» پورن. زور چار که قسبان له گیل مامجلاال نهکره، تکاپان لی نهکره نهگر پو ساوهپکی کورتیش بهت «مفاوضات» له گیل حکومت دروست پکا. د. محمودیش هسان رضی ههر، پو پونپوره «مفاوضات» ی ناو نا پو «مفه حیاتهکده».

❖

«تقییم» دهکی د. محمود

د. محمود له سوریا له گیل قادر چنپاری و شمعدین مرفعی و عدنان مرفعی کومیتسی نامادهکره نپان دامزواند په نیازی ریکختنهری پارتی له سر پنچینپهکی هارچنوخ و نهری. لئوی کسبان لی کو نهپوره. نهرانی کاری سیاسیان نهکره په زوری داپش پورن په سر پدکتی و قم دا.

د. محمود له گیل شمعدین و قادر چنپاری، له دوا مانگهکاتی ۷۷ دا گراپوره کوردستان. له گیل مامجلاال و دهکتی سیاسی مانهوه. نهگرچی کومیتسی نامادهکردن له پدکتی دا نهو، بهلام له همر مسئلهپهک دا پرسبان پی نهکردن، پسروراپان ورنهگرتن و، پو زور کویونهوه پانگ نهگران، نهرانی وکرو نغنداسانی سرکردهپتی پدکتی رضیان نندا.

له کوردستانش چندی هولپان دا کسپکی نهر له حیزدکبان کو نهپوره. که له گیل کاک عدلی له پدکتی چپا پونپوره، د. محمود و قادر له گیل نهپه مانهوه. نهر ماوهپی په پدکوه پورن هیچ شتیکیان لی نغشاردوه. وکرو پهک دهستی پهک حیزب کارمان نهکره. خوشی پیاویکی په زره و تهگشتو و شارمزا پو. گوی ی نغنداپه ناخوشی و تنگروچللمه. پسروراکانی خوی له همر پونپهک و لای هموران په سرپستی دهرنهری.

دوای کارسانی دهکاری نهریست کملک له هلهکاتی پدکتی و لاواز

هونی و مریگی یو په‌میزکړونی حیزه‌کدی خوی. راکېشانی دانه دانې کادر و پېشمه‌رگه کارېکی ناسان نېور. تمنگړه‌لمسې سیاسي ناو په‌کېتی نغزانی و. ناگاداری ناگړه‌کېه‌کاني نېوان بزوتنوه و په‌کېتی و. هلې‌سته‌کاني رسول یو. زورچار لای نېسه رمختی لی نه‌گرت. بگړه گالغی پی نعتات، گمې لای نغوش جورکي تر قسسي نه‌کړه. له نامه‌گانېشی دا یو نم و نو چارویار نولورچی له په‌کېتی نه‌گرت.

ساوه‌پک یو کورت یوه سر پاسي نغوش که په‌کېتی هیچ «تېبیم» پکي نېه یو راپورود. په تاپېستی یو ساوه «جملالی»، له هر نوه په‌کېتی تاواتبار نه‌کړی په دریځ‌کېشانی همنان حیزی «جملالی». من نو زمانه نغمتزانی لمسه مېستی چه. لام واپر نېمېری ترازو راست پکاتوه؛ نامېلکېه‌کي نوسپره له سر هلستنگاندنی شورشی نېلول و. دوی پنمعالی پارزانی، نېستا نېمېری نامېلکېه‌کېش بنوسی له سر جملالی. من خرم لام واپه همیشه پیاچرنغوش راپورود. هلستنگاندنی باهتېی و پېلاین، شتېکی پاش و په کلنگه. تمنانت یو مړولیش پورسته چارویار، له ناو دوی خوی دا په خوی دا پېشتهوه، کاره‌کاني خوی هل پستگنی و چاک و خراپه‌کاني دپاری پکا، چ جای یو جولانوه‌کي سیاسي که سدان هزار کس پشان‌پیان تی دا کړه یی و. دهیان هزار کسی تی دا کولدا یی.

هرچمنده لوو لېلومانداد رمختی «تېبیم» و هلستنگاندنی راپورود نېور، بهلام نونډی دویاره کړدوه وقان پاشه مادم خوت خاوشی پېره‌کدي خوت پېنوسه. پی نېور پېشتر پېره پنډه‌تېبه‌کاني له مېشکي خوی دا ناساده کړه یی. له ساوه‌پکي کورت دا ناسېلکېه‌کي ناساده کړه، له ژیر ناوی، «نالیکړه‌نغوش راپورود و خېتانی نغسروی گلده‌کمان» دا. پاشه سره‌کېه‌کاني بری یی یو له:

پېشه‌کېه‌ک له ژیر ناوېشانی؛ پا سوه له نالیکړه‌نغوش راپوردومان و مریگرن یو په‌کېستی ریزه‌کاني گلده‌کمان و په‌میزکړن و سرخستی خېتانی نغرو و تاپنډی. پاشه‌کاني په گوړی ساوه‌کاني داپش کړه یو په چند قرناغی: ساوه ۱۹۵۸ - ۱۹۶۱. ساوه ۱۹۶۱ - کوتایي سالی ۱۹۶۴: کورت هونی پارتی و شورشی. ساوه ۱۹۶۵ - ۱۹۷۰. ساوه پاش دویرنی پمپانی ۱۱ ی نازاری. ۱۹۷۰ - ۱۹۷۵ وه تېکچونی شورشی. ساوه پاش تېکچونی شورشی نېلول.

هلستنگاندنه‌که پشتم نغسور نېور په هیچ پلنگه و دوکوسیت پا کتېب و نوسپېک. لوو کاتدا نارشیف پا کتېب‌خاندان له هر دس دا نېور. همسوی له سر پنچېنی پېره‌په‌کاني خوی نوسی یو.

له ههلسنگانندهکسی دا ههردولا: «معلایی» و «جهلایی»، له ههندی قوناخ دا لایهکیان زووتر و، له ههندی قوناخ دا ههردوکیانی به چوته، به توندی کوتا بو. نهمرچی مامجهدال زور له ههلسنگاندن و بوچون و نهلمامگیریهکانی پی راست نهبو، بهلام هیچ «اعتراض» یکی دهنهیری. من لام واپو د. محمود پهپویکی دلسوز و شارمزا و خاوین تهجرویهیه ریگی بهمین له «صنهر» ی بهکتهپهوه باوهردکانی خوی روڼ پکاتهوه، پی نهوی بهچنهوه به گزی دا. پی مشهور موافقهقان له سر کرد و له نهملولی ۱۹۷۸ دا ودهو یهکی «له پلاوکرارهکاتی بهکتهپی نیشتمانی کوردهستان» خومان چاپمان کرد و پلاومان کردهوه.

زوری نهخاپاند دهرکوت: سهیستی له کوتانی «معلایی» و «جهلایی» نهخا ههلسنگاندنی «تاقیکردنهوی راپهردو» به «بهکخستی ریزهکاتی گهلهکسان» نهبو، بهلکو به دروستکردنی «خفتی سههم» به. «خفت» یک خوی سرگرداښتی پکا. بهلام د. محمود نهپشتوانی تم دوره بهینی، له بهر هویکی ساده و ناشکرا، نهوش نهوه به: د. محمود خوی له ۱۹۶۴ تا ۱۹۷۵ توندووتن تهپورسپینی «معلایی» به له ناو پارتی و، له ناو جولانهوی کوردا.

داری بوق

یهکی له گهروگرفتهکالمان سوتتمنی بو. قندهیل داری سوتاندنی لی نه. گوبنی و چمقاله و هندی درک و دالی ههیه. دوکلی زور و ناگری کم و زو دائمهترکتهوه. ناگری هیچ کامسان پشکو ناگا. ههسو روژی ههسومان نهبو بهشی له وهختی خوسمان به کورکودنهوی گوبنی و چمقاله و درک و دال ترخان بهمین، ههشتا بهشی نان کردن و چا و بهشت لی نانی نهتهکرد. روژیکیان یهکی له پهشمهرگهکان به تهلیسکی پهروه هاتوه وتی: «کورندها لای مسخرهزدهکاتی تر پاسی مهکمن شتیبکی زور گرنگم دوزپهتوهه، گهروگرفتی سوتتمنی چارصهر نهگا». وا به خوشی و شانازپهوه پاسی نهکرد نهوت بهره نهوتی دوزپهتوهه. تهلیسهکسی ههشرشت ههسوی کزترهوی پهچوک پهچوک به. کزترهکان له دزی بهردا روا بون، قعدی دارهکسی باریک و، بالای چمند بهتیک و، گهلاکاتی سهوز و نهستور و گهروه بون، ناوی «داری بوق» به.

وشمی بوق به چمند شتی جیساواز به کار نههیری: ۱. ناوه به گیساندلههیریکی وشکناوی. ۲. ناوه به شو هلم و هالاره گهرمی له نهپهروی هاوین دا له ناو کشتوکال دا پهپدا نهی. ۳. ناوه به تم رودهکه. ۴. پال، ودهو یزقی پهوه نا، واته پالی پهوه نا.

زودی پی نهېر مشمرگه گاني ترش داری بډليان دوزيمه و گوتنه هملگندن و سرتاندي.

تا له تنگي سليماني بړين له پناي «داری بډی» دا حسابتهوه.

■

پدې له پشميرگه گاني دسته گني مامجلاال ناري هاورې مارو پو. هاورې مارو گلمېکي تازه پگلمېشو و، نمناي کومله و، برازي عطلي پچکول پو. هتا پلي ي مامجلاال خوش نويست و، پو کومله دلسوز پو. په هغو کسېکي نموت «هاوړي». روځکيان کوڅاگاني منگور هات پون پو لای مامجلاال. هاورې مارو که پخبر هاتي کړه پون وت پوي، «هاوړي کوڅا فلان و هاورې کوڅا فېسار... پخبر پېن».

روځکيان هاورې مارو کتېپېکي لمر کتېپاندي «دار التقدیم» له موسکو په هروبي له سر فلسطيني مارکسي دېري نه کړد په دستهوه نهې پو پشميرگه گاني تري نمي نيتهوه. چنډ چارېک وشي والمستفله - بکسر الفين و المستفله - بلتح الفين» دواړه نهېتهوه. گسېگره که لي ي نهېسي: «نم بکسر الفين و بلتح الفينه پمعني چي آ»

هاوړي مارو پدکسر وت پوي: «پمعني چني کرېگار کړت و پپوښد کړاوه!»
سالاتي دوايي هاورې مارو په دېل گېرا و له زيتاني موسل له سپاره درا. چنډ ناسېدېکي له زينتانهوه نوسېوه نموني پشميرگي نازا و خوراگر پو.

■

هملگرتن - رمدوکوتن

پدې له چپاي لغندېل گوتوته ستوري منگوراپتهپتهوه. منگور له هردو دېري ستوري نيران و عراق هن و، له کوردستاني هېراق له پشدر و بناري لغندېل دا نمون. تا نېستا رېکخراوي خپله کسپان ساوه. پتصالي «کادروشي» ستروکا پدې نېلي منگوري نه کړد و، تېره سړه کپه گاني پړتي پو له: خدر مامسېني، باب رسوه، زودي، رزگمې، چنارمې، منگوره روه. هر تېره و تاپلمېدک «کوڅا» ي تاپېتي خوي هېو پو سرپوشتي کاروباري تېره که.

له سړه ناي دامزواندي پدکېتي و دس پي کړدنوي شورش دا نېلي منگور په گشتي هلوېستېکي شورشگېراتېپان هېو. کوڅا محه محدي ملا شريف، کوڅا عطلي لملوي، کوڅا قادري زودي، کوڅا محه محه صيني رزگمې، کوڅا حسيني پرايم

شوان، شپخه کوژد.. به کومل یون به پېشمه رگه و، له روزانی سختی کارساتی هدکاری
دا به ددوی مدکتی سیاسی په کتیبوه ماتهوه.

له ناو منگورد د همدی نریتی دیرینی «ژن هېنان و شو کردن» مایو لمراته؛
«هملگرتن» و «رودوگوتن».

نعمانیش وده کو زود له نیله کانی تر له ناو خویان دا ژن و ژنخوازیسان نه کړه
«الزواج المخلی: نیندوگامی»، تمنانت هملگرتن و رودوگوتنیش هر له ناو خویان دا و،
به زوی له ناو هسان گوند و هسان پنصاله و هسان پرمباب دا نهو. زود کم روی داوه
ژن و ژنخوازی له گڼل ترمه کی تری منگور بگن چ جای نیلکی تر. به گشتی «ژن و
میردایه تیبان» له گڼل ژن و پاری ددوی پرمباب، هرز، تیره، نیله کفی خویان «الزواج
المحارجی: نیکوگامی» به پسند نغزانی، مدگور ناهاگانیان یو معیستی دامتزانندی
هاریه پمانیتی له گڼل نیله کانی تر نعمیان کړه یی.

هرچنده هیچ کوسپکی کوملایتی پان دینی له پردوسی پاری منگوردا
نهو یو پیکوتنانی خیزانی «لره هاوسر: پولی گامی»، پان «دو هاوسر: یی گامی»،
کچی خیزاتدگانیان به زوی «پدک هاوسری: مونو گامی» یو.

کویخاکانی منگور یو ریختستی «مسلت» همدی پاسا و روشنیان دانا یو
که له نریتی یاروپا پسرمانوه پویان به چی سا یو، دلویان له نیسمش کړه پویان
بسلنېن، به تاییدی دیاری کړونی پاری ریکتوتتدکه.

کور له ناو منگور دا به زوی به ریگلی «ژن به ژن» ژن نهی.

که داوای کچی ندها نیی نمیش کچ (خوشک پان ناموزای هیی پینا به پدکی
له کسورکار (پرا، پارک، ناموزا) ی کچی خوازیی کراو.

هرود کچ له پدک زمان دا له دو کورده ماره نه کړن.

کچی دوهیم نمېته «مارهراو» بلام سرج نه لمر کاتدا پگوزیتوه، چونکه
زود چار کچپکی مثال له پاتی کچی خوازیی کراو نددی به لاکسی تر «گوره» به
کچپکه. خر تگور هیچ کچپکیان نهو پلینی «بنغزو» پان پی نمدن، واته کچپک که
له پاشمروژدا له دایک نیی، دوی له دایکونی تمېدی. کچه مثالکه ماره نه کړی بلام
له هر منالی جاری نایگوزیتوه تا گوره نیی.

کچه مارهراوده، که گوره یو، نه کور دلی به کورده کوره یو، نوسا نه گوزیتوه،
نه کور به کوره ماره کراوده کفی خوی وازی نهو، به نهی له گڼل کوریکی تر یک نه کوی
پیکوره یون. کچه که ددوی کورده که نه کوی و، کورده که کچه که هملته گری، به چوله نمرن

و نمچن خریان نمخنه خاتوی کوخا یان په‌وامالولیکي دسه‌لتناری تاپه‌کښان و لوی نمیتونه.

هندی چار په‌اوکی دسه‌لتنار کچ یا ژن هملکه‌گیری، نه‌گولې ناروژی ناروژه‌کښی له سر نه‌ی په‌جړی له ژور و هره‌شه په‌پا، په‌لام ردو‌کوون هم‌په‌ ناروژی ناروژه‌کښی له سره.

خاوم مال پویان تی نه‌کوی له گیل مالی کوری ماره لی براو پر «مصلحت». مصلحت دسان له ریگی «ژن په ژن» یان «گوره په‌گچه» یان «پنه‌زو» نه‌کړی. کوری په‌کم که کانی خوی کچه‌کښان لی ماره‌کرده. دس هل نه‌کړی له کچه ماره‌راوه‌که و، «تلاق» ی نندا پرامیر پوهی کچیکي تر بدن په‌ خوی یان په‌ کسپکی نژیکي (کور، برا، پاوک، ناموزا). نوسا ناروژه‌که له دوزگراڼه تازه‌کښی ماره نه‌کړی. - ردو‌کوونې کچی ماره‌کرار ناسانتر و «مصلحت» ی هوزانتره له کچی ماره‌کراو.

- ردو‌کوونې کچی ماره‌کراوی نه‌گوزا‌په‌توره ناسانتر و مصلحتی هوزانتره له می گوزاوه.

- ردو‌کوونې ژنی گوزاوه‌ی بی مثال ناسانتر و مصلحتی هوزانتره له ژنی گوزاوه‌ی خاوم مثال.

- مصلحتی ردو‌کوونې ژنی خاوم مثال له هم‌پان گرانتره، چونکه مړی ژنه هلگیراوه‌که چنډ مثالیکي بی دایکي په‌ سرده نه‌کوی، په‌ ناسانی ژنیکي تری دس ناکوی شوی پی پکات و مثال‌گانشی یو په‌ خپو پکات.

نم نرینه له کورونه له هندی شونی کورده‌ستان و، له ناو هندی خپل و هوز و تیرده‌پاو پوه و، له ناو په‌ساره‌کانی چینه‌کانی خورای و ناوې دا شپړی سره‌کي ژنپشان پوه. ده‌کو رودلوکي کوصلا‌پتی ناسایی سهری نه‌کړی، پلکو هندی لو کچانمی هملیان پر هل نه‌کوتوره ردو‌کون یان هل پگیږن هاوریکانپان که لی یان توره نمچن پی یان تلین: «ن‌گفر خیرت پوره‌پرايه په‌کی هلی نه‌گرتی» و. هندی ژن که چنډ جاری هلگیراون له ناو هاتاکانی خریان دا شانازی پوه نه‌کمن.

پلام هلگیرن و ردو‌کوون له هندی شونی تری کورده‌ستان و. له ناو هندی خپل و هوز و تیرده‌پا «سورشوری کوصلا‌پتی» گوره دانتری. تنیا په‌ کوشنی هردو‌کښان (کچ و کور یان ژن و پپلوا) و، هندی چار مثال‌گانشیان، نه‌گفر مثالیان لی کورت په‌توره. نم سورشوریه پاک نه‌کوتوره.

ژماره‌یه‌کی زرد له خخلکی گزندۍ «چپوه» ی خوشناویتی کاروانچمپه‌یان نه‌کرد. لم کاره‌دا زرد شارزرا و روپا و تیلو پون. زردیان کورده‌پرووری دلسوز پون. سمد کرم و د. خدر معصوم له خوشناویتی پون. به‌لام ماوه‌یه‌کی درو پو لی مان بز پون و. هیچ هوالیکمان نغزانین. به هری په‌کی له کاروانچمپه‌گانی چپوهه نامیه‌کم پر سمد کرم نوی. روداوه‌گانی هکاری م پر نوی و. داوام لی کرد پو که پینه لاهان له قندیل.

له «تنگی سلیسانی» پوه خمریک پر بگوزنه پو «دراوی گویزی» سمد کرم و چند پیشمرگه‌یک پهدا پون. په‌کیکیان له ریکا پردیک له چاپی داپو له روشتنی خست پو، له هندی چیکا په کولی خویان و له هندی چیکا په کولی ولاخ هپنا پویان. من چکه له سمد کرم توانی ترم نغناسی. به‌لام هندیکیان لو جاروه تیر پون به دراوی ی گیانی په گپاتم هتا کوژان، لوانه علی نمی و ریاز. پهدا پونی سمد کرم پو من موده‌یه‌کی خوش پو.

علی نمی پیشمرگه نه‌پو. به نوینراپتی ریکراوی «کپورشی» ی کومله هات پو. پاش توهی هندی کسه و پاسی پورستان کرد گپاره‌پوه. وا ریک گپورین خوی و چند کسپکی تر چک پهدا پکمن و بین پښ به پیشمرگه. پاش گپورانه‌پو به ماوه‌یه‌کی کم پهلنه‌کی خوی به چی هپنا.

له هسو روژه سخته‌گانی ژانی پیشمرگاپتی م دا له سمنگراپتی، باله‌کاپتی. تاگپیتی، سوزان، خوشناویتی پو هر چپه‌ک تپورم، همیشه دو شپه‌پاوم له گدل پو هردوکیساتم له قندیل ناسی؛ نحصه‌ه ممولود و علی نمی، به خویان و پیشمرگه‌کانپانه‌پو له گدل خوم تپورن و. هر کاریکی دژار به‌تاپته ریکمان په په‌کی لم دوانم نسهارد و، به یی ترس له مردن چپه‌چپان نه‌کرد.

روپنه

له کاتی گواستنه‌پو له ریکا توشی هواره‌کی حسنی برام شوان پون. حسن له گدل چند کسپکی تروا چو پون پو راو چند سوری پزنه کپورپان کوشت پو. ۳ سربان دا په تپه. له گدل خومان بردمان پو هوارۍ تازه، لوی چاکان کرد. بناری قندیل له هردو دپری لپرواری زوری هپو. دول و شیر و زرد و ماهی زوری تی دا پو، شونی ژانی دمه‌پای کپوی به تاپیتی سوری و پزنه‌کپوی پو. چند

راو که یکی شاورمزی شاخووانی له ناو خویان دا ریک نه کورتن. د سراسرستانگان له سر
ریگای همپوانه کدا خویان ملامس تدا و، چمند کسپیکش «چلمپ» ی همپوانه گانهان
راو نغا. همپوانه گان نه کورتنه پرسی د سراسرستانگانه و، نهان کوشن. بلم چوره راوهیان
نموت: «روینه».

چپاگانی کوردهستان چنلین چور همپوانی کپوی ناپایی همپوه. مفر، بز، شور
«فله گپوه»، «وچ» «موس»، «پنگ»، «شک»، «پوی»، «ملک»، «گمپار...» «لام راوی بی
«دیسپلین»، «تزی هنندی دهمای کپوی وکو: مفر کپوی و شوری پراوندتوه و،
هندیکی تریشی وکو بزته کپوی و ناسک خستوه مفرسی له ناوچونهوه.

•

نستلی سادر

دراوی گویزی کورت پوه نیوان زلمیره چپاگانی «سادر» و «جاسوسان» بوه.
هوانه هوانیکی خوش و، گانی و ناوی سادر و سازگاری همپو. هنندی دار و چپلگمش
پو سوتاندن لی دس نه کورت.

که به دراوی گویزی دا شور نه پتوهه پدرو خوار نه چته دله کوگی لموشهوه
که شور نه پتوهه نادی هردو شاخی نصیر و نمیر «جاسوسان» و «سادر» له پدکتری
نیزک نه پتوهه پیش نموی پگانه گوندی «سوسنی» نه پتوهه تنگیکی زور تمک، نم
تنگه شوپنکی له پاره پو دروستکردنی دپراویکی پدرو، ناوی گانی و چوگاکانی دله که
و، ناوی پاران و پفرار له نستلیکی گموره کو پگانهوه. به دپراوی نم دله هیچ
ناوده انیسپه کی تی دا نه و، تریکی نموی تی دا نه له هیچ وریزیکی سال دا به
کملکی کشتوکال بی. هموی لپراوی شاخ و پدرو لاته. ناوه کی نه توانی به کار بهتری
پو ناوهانی دشعی قلازی و پرمه پنهانی کارهای ناوی.

•

ناتارایی له «چیزه نارام» دا

دامنزارای دپنی شپه له کورمه له تیران دا گرنگیبه کی ناپیتی همپوه. چند
جپاوازیبه کی پدرو ته له هی سوتنه همه:

- دامنزارای دپنی شپه ریکخراویکی همرسپه، «آیت الله العظمی» پدک
«موجتمهدی نه کپو» «موجتمهدی نه کپو» ی همر شپه کاتی چپهان، له لوتکی
همره کده ده، دواي نوحش چند «آیت الله العظمی» و، نهجا چند ناپتولایه ک، پکه
فراونه کپشی هزاران «حجه الاسلام» و «تله الاسلام» و، دهان هزار «طلایی علمی»

و. یکمینه هاندان و سازدان و چولاندنی. تهران لغو کاتدا زیار له ۸۰ هزار مزگوت و ۱۸۰ هزار ملای شخصی تی دا بو.

پدکی لغو تاکتیکه تازاننی نسمام خوبهینی دای هینا: «شورشی کاسیت» بو. خوبهینی وتاره‌گانی خوی له سر شری کاسیت تومار نه‌کرد و شاگرد و لایه‌نگره‌گانی به ناری «گورانی و موسیقای شرقی» پوره نیانیره‌وه بو تهران و له مزگوت‌ه‌کان دا لی یان نه‌دایه‌وه و، له تاران و قوم و شاره‌گانی تر له دوگانی تصحیلات توماریان نه‌کرد و نیان فروشت. چگه لمیش کتیه‌گانیان نه‌دیره‌وه بو تهران.

نارزایی له ناز تهران دا تا نه‌عات زه‌ادی نه‌کرد و له بهرام‌بهر نه‌وه‌دا تیرور و نیشتینان تا نه‌عات زه‌ادر نه‌بو. لسه‌دا له همو به‌واره‌گانی لیهان دا: لسه‌ادی نهداری، مالی، سیاسی، نعللاکی... قولتر نه‌بو. بنصالی سلفه‌نیتی (خرشک و برا و کچه‌گانی شا) ریسه‌ری نم لسه‌ده‌بان نه‌کرد. چنده‌ها لسه‌مارخانه و شوینی ربه‌واره‌نسان له سرانسه‌ری تهران دا دام‌فرزاند بو. نه‌شرف سرپهرشتی توری ناوخر و جهاتی بازوگانی هیره‌ینی نه‌کرد. بنصاله‌کسی شا که کاروباری ناویری خویان له «به‌نیادی پهلوی» دا ریک خست بو، بو به گه‌وه‌ترین دوله‌مندی تهران و، له همو سه‌ودا و پروژه ناویری به‌لارانه‌داره‌کان دا به‌شیان هیر.

شا به به‌نی تیسه‌ریونی ۲۰۵۰۰ سال به سر دام‌فرزاندنی ریژی شاه‌تی له تهران دا نا‌هنگیکی گه‌وه‌ی گه‌را و، خری به میرانگری نه‌ری ۲۰۵۰۰ سالی شاه‌تی تهران دانا. بودجه‌ی گه‌وه‌ی بو نم نا‌هنگانه ترخان کرد بو. نم نا‌هنگانه له پاتی نه‌وی جیگای شا له ناز تهران و دنه‌ادا لایسه‌تر پکا کردی به نیشانه‌ی تیری رمخته و نارزایی.

بو روزگردنه‌وی به‌ره‌دارگانی خوی شا کتیه‌یکی به ناری: «به سری قدن یزدگ» به‌لا کرده‌وه. نم کتیه وهرگیردایه سر همو زمانه گرنگه‌گانی دنبا. هزاری موکریانی پش کردی به کوردی. هروچی نم کتیه‌ی خویند به‌وه لایان را بو شا توشی نه‌فروشی میگالومانیا «جنون العظمه» بو. شا وای به‌لا نه‌کرده‌وه که له مایه‌ی چند سالی داهاتره‌دا تهران نه‌کا به هیزی ناویری پنجه‌می دنبا و، وای دهرنه‌ری که له ناوچه‌ک‌دا تهران «جنزیر نارام» و، لونه‌یکی ده‌وگراسی نه‌وتیه له روزناواش دا وینه‌ی نه.

شورشی کاسیت تا نه‌عات کاربگرتو نه‌بو. نه‌ویسه‌یونی تهرانی که تا نه‌وسا ریسه‌یکی به‌ار و هیلکوتیه‌یان نه‌بو سرگردایه‌تیه‌یان پکا دلای شا و «ریه‌می سلفه‌نیتی» خریک بو سری دهرنه‌یا.

دوای ۱۲ سال سروکاپیتی وزیران له ۱۹۷۷ دا، شا مېلمېس هرهېدای لی خست و جېمېشېدی ناموزگاری داتا په سرومېزان. تم گورېنه کاری له بزوتنومې ناورزای نه کړد. نوېش هېچ گورېنکې له ژبانی سیاسي دا تېلھام نه دا. هېزې «رستاخېز» تمنا هېزې رېگا دراو پر. نوېش هېزېکې شاپېرست پر، ساواک پېکې هېنا پر، خېلکېان په زور لی کو کړد پورود.

هندي له سیاسېمه ناسراوه گاني تهران وه کو: د. کورېی سنجایی، مېندي بازوگان، شاپوړې پختېار، داروېش فروهر، مېتین دفتېری... کورت پورته جېمېرول. پاشاوه گاني «جېمېس مېلی» سردمې موصدودق و هندي له هېزېدگانېان رېک خست پورود و، پورېن په ناوېندي نوېزېسېونی شارستانی و دېمورکراي.

مېندي بازوگان، «کورمېشې دېلخ له نازادي و حقوقي پېشر» ی دروست کړد پر. پلاوکراوې له سر مافي مړولې تهران دمرته کړد.

تاقی له قانونېبه ناسراوه گاني تهران کورته دمرکړدنی پمېاننامه سېمارت په دس تی خستېی حکومت له کاروباري دادگان و، تاقی له نوسراني ناسراوې تهران کورته پمېان دمرکړد داوای نازادي دمرېن و نوسېن و لاېردنی ساتنورېان نه کړد.

په نهېی پش سدان پمېان و پلاوکراو دژې شا و ساواک دمرنېچر.

شا له ژېر گوشاري پېرېوېاېمې سروکې نېمېرېکې کارتر دا پېرنامې ولفضای باز سیاسي، راگېانند که گویا پېرېو لېبرالېزم نېچې.

سرمخای سالی ۱۹۷۸ له «کرم» خړېشانندان دستې پې کړد. داوېدوژگای ناسایش شا په توندی لی پان دا و، چنند کسی کوژا. له چلې تم روه او ددا له تېورېز خړېشانندانېکې گېوره رېک خړا. خېلک هېرشېان کړد سر پاره گانگاني هېزېی رستاخېز، سېنماگان، پانکه گان. دژگانگاني ناسایش لم خړېشانندانمش دا ۳۰ کسېکېان کوشت.

پر چلې کورژاوه گاني تېورېز پېشواېمې شېعه داوایان له خېلک کړد خړېشانندان پکېن. له تاران و نسله مان و زور شاري تری تهران خړېشانندانې گېوره کړا و، له هندي جې پر په پېکادان له تهران خړېشاندمران و پولېس دا.

پادکردنومې چلې کورژاوه گان پر په پکې له تاکتېکه سرکوموړه گاني سازدانی خېلک پر خړېشانندان. پېلام خړېشانندانگان تا نعتات زېاتر رنگې دپېنېان نه گرت و، مېلاگان نعتاته مېدانی کارود. دورې سرکړد نادېنېه گان کمتر نېمېود.

روژې هېمېی خېلک له مېدانی ژالې تاران کسېونوه پر پادي کورژاوه گاني

سردتای نیملولی ۷۸ هلام داووده مزگانی ناسایش گوللغارانی خوپیشاندانه کمپان کرد و نزیکه ۵۰۰ کسبان لی گوشان. نم رودلو به ناوی «جومعی سیاه» ناوی ددرکرد. نم کوشتاره شمپولی نارغزایی و تونوتویزی له سرانستری نیران دا زورتر کرد و، پر به سردتای قرناهیکی تری پر تموومی بزوتنوی دوژمنایتی شا.

خوپیشاندان و مانگرتن پهری نمسند، شوینه گاتی وه کو: مزگوت، زانستگا، بازار، کارگاکان... و، چینه جیاولزه گاتی کومل وه کو: روشنیر، بازگان، چینی ناوخی، کریکاران... و، ریمازه سیاسیه گاتی راست و کونه پاز و، و چینی پیشکوتنخرازی وه کو: «پنی، کومونست، مارکسی، دیموکرات، نفتویی و نشتستاپه روی... نه گرتوه.

شا پر نومی نارغزایی خلک دهرکینتیه هندی نالوگوری کرد. جشمبیدی ناموزگاری لایره و، شمرینی نیسانی به سروزیران دانا و، جمنبرال نصیسری له سروکایتی ساواک لایره و جمنبرال سولهددم ی دانا هلام نم نالوگورانه شعبیکی نوتو نهین هلمومرجی داگیرساو بکوتینتیه. دروشی «مرگ بر شاه» کتوت پره سر زمانی همر کس و، خلک به گشتی نمانیست شا بروات و رؤی شایتی بروختری.

شا، جمنبرال نوهمی دانا به «لهرمانداری نیزایی ناران»، نوبش کویرنوه و خوپیشاندانی قعدمه کرد. هلام جولانومی نارغزایی تاکتیکی خوی له خوپیشاندانوه گوری پر مانگرتن. روژانی پرسه و مانتی کوزراوه گاتیان نه کرد به روژی مانگرتنی گشتی. دوکان و بازار داتمرا و، زانستگا و خوندگان نهیستران، کریکاران دمتیان له کار نهکشاپوه و، داتیره کان دوامیان نمشکرد.

شا له کوتایی حزه برانی ۷۸ دا له گفتوگوهکی روژناموونی دا به هوالنوسیکی نصیریکایی وت پر: «هیج کسی ناتوانی من لایری، چونکه ۷۰۰ هزار سپایی و، همر کریکاران و، زورایتی خلک پشیرانی من».

خومینی پر پر به دوژمنیکی راستمینه و هاندیری جولانومی نارغزایی له نیران دا، دروشه رفورمبستیه گاتی سیاسیه کان و ملاحان، که نمانیست له چراچپودی قانونی نیسانی نیران دا تازادیسه کان دایین بکن، به جوریکی بندرتی گوری به دروشی روخاننی رؤی شایتی.

گورانی دوشی سیاسی نیران کاری له چاروشی نمیش نه کرد، له هر نوه پر نیمه جیگهی دلموشیهکی بی نغنازه پر، رؤی شا وه کو دوژمنی نفتویی کورد به گشتی و، وه کو دوژمنی په کیتی نشتسمانی په تاییتی و، وه کو پالیشتی بنمالمی

باززانی و قم، توشی تنگورچلمبهدکی قولی له چارمهره کردن نهاتن هات بو. له دوروه به وردی چاوهیری روداوهد کافان نهکرد.

برایمان دا بو پشتیروانی لم چولاتنوبه سامجهدال به ناری شورشی کوردستانی عیراقوه چند نامهدک بو سرگرده ناسراوه کانی بنوسی و، نامادهیی پدکشی دهیری بو هر جورده هاوکاریهکی توان به چاکی نغزان.

سامجهدال نامهی بو نیمام خومبهنی و، تاپتوللا شس صمقداری، تاپتوللا حسینعلی برنعلطیری و، چند کسبکی تر نوی. نامهدکی نیمام خومبهنی مان نارد بو ریکخسان توان به دستبکی نمین دا پری بنین. نامهدکانی ترش ساصید و جمدنفر ناردان بو هاویرکانی خویان له نهران پی بان بگمبن. ریکخسان کسبکی شاپستمان دوزی بوه نامهدکیان پسا نارد بو نهجف بو خومبهنی، نعرش دلوه حسین، پاوکی شهید سلطان، له ریخزوی وهطوی سوره، که تازه له پغدیا نیمام کرا بو. پاوکی سلطان کسپهتیهکی ناسراو بو له ناو کورده شهیدگان دا، خعلکی صمعدلی بو، پلام له پغدیا دانهشت.

نهران و هیراق لور کاتدا هیرهوکیان کیشی ناوخریان هیر لاکسی تر نهتوانی به کاری بهینی؛ نهران کیشی خومبهنی و، هیراق کیشی کورده. هیرهولا نهیرست لاکسی تر رازی پکا بو نهوی پاری هم تاگره نهکا و، پارمعی چولاتنوهکه نندا. رژی شا چولاتنوی کوردی عیراقی گمارو داو، هاوکاری له گیل کارهدستانی عیراق نهکرد بو دامرکاندنوبی. رژی بهعیش هاوکاری نهرانی نهکرد بو گمارودانی نیمام خومبهنی.

کارهدستانی عیراق پری چالاکسی خومبهنیان گرت و، ریکهپان گرت له لاپنگرهکانی سردانی بگن. بهمش دانهکوتن. وزیرانی دهروی عیراق و نهران که چوین بو کورنوبی کومعلی گشتی نهتوه پدکگرتوهکان، ریک کوتن خومبهنی له عیراق دهریکن. نعه له نهران دا دهنگی داپوه و بو به هری شهپریکی تری ساتگرتی گشتی له تاران و شاردکانی تردا. عیراق گری ی ندهابه نارمزیای خعلکی نهران خومبهنی دهرکرد. خومبهنی ساوهدک له سر سنوری کویت ساپوه هیچ دهرلنیک ناماده نهیر بهگریه خوی. سهرهپام فرمضا ریگای دا. ۶ ی تشرینی پدکشی ۷۸ خومبهنی گهشته فرمضا. له دنولیل لو شاره له نزیک پاریس پارهگای دانا.

سالی ۱۹۸۴ له کانی گفتوگوکانی بهص - پدکشی دا، سمدون شاکهر، وزیر ناوخری نوسای عیراق، رودوی دهرکردنی نیمام خومبهنی له نهجف و له عیراق بو گهراپنوه، وی: «که پیمان وت تو له عیراق دالده دراوی پوت نه دهص بهخهته

کاروباری نیرانمده. له وهلام دا وتی: «مستطبی نیران تنواو پوه من په‌یاسم هښه پر هسرو جیهان». وه‌زیری هیرالی، که ماو‌مه‌کی دویو سروکی دوزگای «سوخا‌هرات» ی هیراق پو، دانی پودا نا که هرگیز په بی‌یان دا نفعات، ثم ناخونده پهری له نجف کتوت پو دسه‌لاتیکی شاردراوه و نه‌ینی وها گوردی هبی و، بی هم رسره نفسانه‌یه. بېگومان نه‌گر نوسا بعس نوه‌یان پزانپاه هرگیز نه‌مانده‌یشت له دستیان دهرچی.

تدگری نولیل لو شاتو له روی چوگرا‌مه‌یوه، له چار نجف دا، له نیرانوه دورتر پو، بهلام پو نسام خوصه‌ینی له روی پورندی گردنره په نیران و په لاپن‌گره‌کانپوه له دنیا دا ناسانتر و، نازادی چولان و قسه گردنی زورتر پو.

دست‌ی نو‌نرا‌ه‌تی په‌کیتی که پیک هات پو له: د. لوتاد م‌م‌صوم، عادل سواد، محمد با‌م‌رنی، دو چار له نولیل لو شاتو دپاری نسام خوصه‌ینیان کرد. چارنوسی شورده‌که هشتا دپار نپو. د. تپه‌راهم پزدی پش له دات‌شته‌کدا تاماده نیی. نو‌نرا‌تی په‌کیتی لم دو دپاردها:

پشتوانی تنواوی په‌کیتیان له شورده‌که دهری پو.

تاماده‌یی په‌کیتیان پشان دا پو که هسرو هیز و توانای خوی پخاته خوصتی شوشی نیرانوه.

تاماده‌یی په‌کیتیان دهری پو پز مشق‌لادانی لاپن‌گره‌کانیان و گوزانوه‌یان، پز گوزانوه‌ی چدک و تلم‌صنی و، له کاتی پ‌ویست دا خ‌ص‌یک‌کردنی نرتشی نیران په شروه له سر ستره‌کان پز نوسی ن‌توانی هسرو هیزه‌کاتی له سر نوان کو پکاته‌وه. تاماده‌ی په‌کیتیان دهری پز ن‌ت‌امدانی هر کاریکی نوان داوای بکن و پمان بکری.

نسام خوصه‌ینی سپاسیان نه‌کا و، ن‌لی نیمه ن‌یستا پم ریگاهه شعری ر‌م نه‌کپن، نه‌گر ثم ریگاهه سرکوتو نپو، نوسا پنا نه‌ینه پر چدک و، پ‌ویست‌یمان په هاوکاری نوبه‌ش نیی. ن‌نجا لی ی پرسې پون: تپوه چپتان له نیمه ن‌وی؟

نوبه‌ره‌کاتی په‌کیتی وت پویان: روخانی شا پز تپوه چند گرن‌گه، پز نیم‌مش نوبنده گرن‌گه. نیمه تن‌یا سرکوتنی تپوه‌مان ن‌وی!

■

له کاتیک دا سترانسری نیران گری گرت پو، کورده‌ستانی نیران هشتا له خاموشپه‌کی وه‌کو خاموشی گورستان دا پو، ن‌مش نه‌گلا‌پ‌وه پر چند ه‌پ‌ک، لوانه: ۱. دانه‌شترانی کورده‌ستان په تاپه‌تی کورده‌کاتی نوس‌تانه‌کاتی کورده‌ستان.

نازمرایجانی غمری، پیشگی کرماشان سوتنن و، ملاکانیان هیچ جوره پهنوئیه‌کیان له گهلا دامزراوی دینی شهیدا نه‌بو. بانگوازه‌کانی خرمینی و پشتواکانی تری شیعه نه‌بسته‌توانی کاربان تی بکات و بیانه‌زوینی، به تاییدی چونکه پیشینه‌یکی دوردو‌روزی چوسان‌نوی مزجیبی سوتندی ژردسته له لایهن شیعی دمه‌لاتناره، له بهری خلک و پشمارا دینه‌کان دا مایو.

۲. له‌وش گرننگتر کوردستان برشایه‌کی سیاسی گمرونی تی دا بو. هیچ ریکفراویکی سیاسی تی دا نه‌بو، خلک ساز بنا و ریکی بضا و ره‌جری بکا بو دس پی گردنی بزوتنه‌ویه‌کی سیاسی دژی شا و ساواک. نو‌سا «کومله» ریکفراویکی پچوک بر پیک هات بو له ژماره‌یکی کم کادر. هشتا خوی ناشکرا نه‌کرد بو. نه‌بشی نه‌بست توشی زه‌مره‌یی. «حسینی دپسوکراتی کوردستان» پش له ناو نیران دا ریکفستان یا نفوژی نه‌بو. سرکرده و کادر و نغفامه‌کانی دورو‌بون له کوردستان و روداو‌ه‌کانی ناو نیران. هندی‌کیان له پمنا و هندی‌کیان له توردو‌پا بون. دنگی‌پاسه‌کانیان له راد‌پو‌کانی دنه‌اره نه‌بست.

■

نه‌و مایه‌یی له ده‌راوی گسوزی بون له مایه‌ی چند روژیکی کسم دا چند کس‌یکی ناسراو هاتنه ریزی پیش‌مرگه‌وه له‌وانه: سه‌د سلیم، شهرکی شیخ علی، نه‌راهم جه‌لال.

نه‌راهم جه‌لال له سرکرده‌پتی ناو‌خوی ریکفستی کومله بو. له قه‌لاتو‌کانه‌وه که هات بو له ریگا له گهلا هندی له پیش‌مرگه‌کانی منگور ده‌میان له پک گه‌را بو. کیشیه‌کی زلی له سر دروست بو مام‌جه‌لال بو پشت‌پو‌تی له نه‌راهم به توندی چو به گزیان دا و سزای دان. براهیم له سرکرده‌پتی مایه‌وه بو به نغفامی ناوندی کومله.

شهرکو خوی به هیچ لایه‌ک دا ساغ نه‌کرد پوهه. پیش نه‌وی بیت بیی به پیش‌مرگه له سلیمانی محسودی مالا عیزتی دی بو، محمود نام‌زو‌کاری کرد بر به‌ته لای من و پاش گشتو‌گو نه‌نجا کاریک پگه‌ته نه‌ستو. شهرکو له سه‌ره‌نای دس پی کرد‌نه‌وی شورش دا نغفامی قم بو تسلیم پوهه. پوهی به پارزی نه‌بو. له کارسانی ده‌کاری دا، نارازی برای که له گهلا کاک علی پیش‌مرگه بو، کوژرا بو. چند روژی لای نه‌سه مایه‌وه به ناوی سه‌ردانه‌یی نا‌چه‌گه‌ی خویان خوا‌ه‌پیزی له نه‌سه کرد. چو پوه لای ره‌سول. ره‌سول کرد پوی به مسئولی بزوتنه‌وه له دولی جافه‌تی.

سه‌د سلیم له ریکفستی بزوتنه‌وه بو، سه‌ردانی ره‌سولی کرد بو، ره‌سول زووی

کسه بر کرد بر له دژی ماسجیلال و یه گیتی، که حالت لای نیمه نهمیست پاری سمرقانی
 همدولا له یهک نزدیک پکاتوره. له گیل خوری چهند پیشمرگه‌ی گیتی هینا بو.
 یه‌گیتی‌کان تورهمسان سیمه بو. رحمان برای محمود سیمه بو. محمودی برای له
 سره‌تای دس پی کرده‌نوده فرماندهی کفوت بر له پاله‌کاپیتی. پی‌اوکی هیلکوتوی
 قارهمان بو. به زوری نم پهنه‌نوی پیشمرگه‌ی له پردی ناوخته دابین ندرکده. تور کانی
 نیمه له برادوست برین شهید بو. محمود هادوی ی کومله بو.

سید سلیم داترا به فرماندهی هریس ۱۲ ی روانز و، داتی محمد مجید به
 راهبری سیاسی هریس‌کیتی. پیکوه روشان بر ناوچی کاره‌گانی خرمیان. بهلام سید
 سلیم که توره بونی ماسجیلالی له منگوره‌کان بونی، زوری پی ناخوش بر نهم دلی
 ره‌لها.

■

لهرسینه

سید کاکه و قادری ماسند ناغای پشدری همدوکیان لای قم له ده‌ری تورکیا
 دس به سر بون. هیلکان بر هیلکوت بر هلات بون. به دوقولی له ده‌ری تورکیاوه
 خرمیان کرد بر به پادیشان دا و به چهند روژی به ناو کوردستانی عراق دا گمبشتنوه
 لامان. سید کاکه نغنامی سرگرداپیتی بزوتنوه و، یه‌گیتی و، فرماندهی هریس ۸ ی
 دشتی هملیر بو. قادرناغاش فرماندهی هریس ۱۲ ی پشدر بو.

سید کاکه له شورشی نملول دا سرتق بر بو، سره‌تای نم شورشمش کاک خالید
 قسبی له گیل کرد بر له گیل خوری هینا بیه دهموده. کابراهکی نمخ‌نهموار بر بهلام
 زیره‌ک و فیلپاز و کسه خوش بو. له سره‌سی پاشاپیتی دا چهند جاری له سر دزی گهرا
 بو. لم شورشمش دا خوشکچی خوی کوشت بر له سر نه‌وی بی رزم‌اندی نم شوی
 کرد بو.

تور کانی توران هاتنوه نیوانی بزوتنوه له گیل یه‌گیتی تا نغعات ساردر نهم.
 هملی سلیمان برهنیچ بر و، خوری به کادری بزوتنوه داتنا. بر تیسار کردنی هندی
 نمخوش چو بر بو ناو همواری منگوره‌کان و، هندی قسبی ناشرینی له دژی کومله کرد
 بر. کسه‌کسمان پی گمبشتنوه زورمان پی ناخوش بو. ماسجیلال له همومان زیاتری پی
 ناخوش بو. نامدی بزوتنوه نوی له سر تور قسانه لی ی بهرسنوه. گوی ی خرمیانان
 لی خواند. ماسجیلال گلپی کرد. سید کاکه سمری رسول و توانی دا و هاتنوه. سید
 کاکه به ماسجیلالی وت: ده‌وی شکات له هملی نه‌کیت چونکه قسبی کرده و گلپی له

رسول ندکی چرنکه لی ی نه پرسوره توره؟
 مامجه لال وتی: «ندی چی لی بکم؟»
 سهد کاکه وتی: «دوگر من محاسبه یان بکده»
 مامجه لال وتی: «چون؟»

سهد کاکه وتی: «له شورشی پشوردا سرتقبکم ههرو زو زو له لای باره گای
 بارزانی شکاتی لی نه کردم. چنډ جاری ناموزگاریم کرد شتی وا ندکا کعلکی نه گرت.
 روزیکهان هات بر باره گای بهتالین. منیش چومه مالهوه چهک و نه شه گدانه گهم دانا.
 داریکی نستورم هه گرت له گندهک دا شاردموه. چومه بارهگا له بهر چلوی ههرویان به
 گهری بهخیر هاتی کابرام کرد و تم لا و نهو لایم مایج کرد. پاش نهختی وتم نهشم
 پهته. له گیل خرم بر دم بر گندهکه. ههتا توانیم دارکاریم کرد و بهم وت هه چنډ شکاتم
 لی بکلی لمهولا وهات لی نه کم. چوموه بر مالهوه و لهویره چوموه بر باره گای
 بهتالین. کابرا کرد بری به ههرا کوا من لیم داوه. وتم درو ندکا به بهر چلوی ههرویانوه
 من ریزم لی گرتوه و، نهویش له من بههیزتر و قهلاقمی گهروه تیره چون نه توانم لی ی
 بدم. کابرا نهتر تمی بر بهرای بر شکاتی لی نه نه کردم.

توش پیستی نه نه کرد شکات له عیالی سلیمان بکلی. بانگت بکرده به بر نهیره
 بهترویه دهرمانان بر هاتوه وهر بهشت بدم. که هات له بهر چلوی ههرویان ریزت بگرته به و
 نهختی دهرمانهشت بدهتی. نهجا بهترویه بهر گندی له پناهوه تروهر داوکاریت بکرده به.
 کس نه پنهزانی و عیالی پش تمی نهوه

»

که چینه ناو پاهزموه نهتر نهسانشوانی پلیسین: له تیشکانی ههکاری
 ههستاون نه نهوه.

- له روی سیاسیهوه:

گهله کرمه کی ی دولهتانی ناوچه که بر تیشکشانندی شورده که و، پیلانی تم بر
 تیشکشانندی به کیتی، ناویانگی به کیتی بهرز کرد بهوه و، ناویانگی به ممالکی بارزانی و
 تم ی زیاتر دایه زانده به. خعلکی کوردستان به هاوه مرد به کی لولهوه سهیری به کیتی و،
 چالاکیه سیاسی و پیشمرگه به کیتی نه کرد. له خوریانی پیشمرگه کانی له شاخه کان دا
 و، جموجوولی فراوانی نهغنامه کانی له شاره کان دا و، نازابهتی بی و نهی گهراوه کانی له
 زندهانه کان دا، جیگای ریزی ههرو کورده یکی دلسوز به. نهعتش زهیمینی گهشه کردنی
 ریکهراوهیی و پیشمرگهیی به کیتی خوشر کرد به.

- له روی پشمرگاپهتېوه:

همر همدگان پرواېونوه و، هندی همیم و «قوت» ی تازه د دوست کړا یو. همی ۱ ی همداسان (هملېجه)، مېلا پختیار. همی ۲ ی کمرکوک، صلاح چاوشین. همی ۳ ی شارباز (چوړتا)، مستظفا چاودش. همی ۴ ی جالمنی (دوکان)، جمالی علی پاپیر. همی ۵ ی قمردهاخ، سپروان «لمېسل تالېانی». همی ۶ ی پشدر (قملادزه)، حاجی حاجی برام. همی ۷ ی بالهک (چومان)، زوری عبداللای. همی ۸ ی هولیر، سید کاکه. سرمرای نمانش همی ۹ ی تازه له پری ناسوس پر قاهرانهای میراودلی، په هاوکاری صدردهنی شیخ حسن و هومری پادکراهای پشدری و، همی ۱۰ ی تازه پر جلالی حاجی حسن له پشدرین و، همی ۱۱ ی تازه پر سید سلیم له رواندز - شقلاوه... دوست کړا.

«همی پاریزگاری» که پاراستی پاره‌گاکانی سرگرداېدی له نستر پر گېشت پر ۱۴ کورت. هیچ کورتکی له ۶۰ پشمرگه کستر نهو. زوری پشمرگه‌گان په پاری خویان چه‌گهان کړی یو، پر ژباتش کسوکاریان پارمېتېان نمدان. پارمېتېه‌کی مدکتی سیاسی، پر توان، شتیکی کم و رمزی یو.

- له روی رکخراوېتېوه:

گشده‌کردنیکي زور په سر رکخسته نهېنېه‌که ان دا هات یو. «گرمېتې سرگرداېدی رکخستنی ناوخر» په سرپرشتی جمال تاپر دېهان گرمېته و شانی تازه له شاره‌گانی سلېمانی، کمرکوک، هولیر، پهلاد... دامزاند یو و، «گرمېتې راپرین» پش په سرپرشتی حسن کویشتانی سدان تیکوشتری نوی پان له گلاله، چومان، رواندز، همیر، شقلاوه، رانیه، هولیر... هېا پر رمزی رکخستنهو. چکه لمان دېهان رکخستنی جیا جای پچوکمان له شاره‌گانی کوردهستان دا دوست کړه یو. لق و ناوچه‌گانی په‌کیتی پش له دېهانه‌گان دا رکخستنی فراوانیان دوست کړه یو. زوری ناوچه‌گان پروا یونوه و، کادره‌گانیان په ناوچه‌گان دا پلاو پرونوه.

■

لمروژاندا پېست مان هېزکی قم له تورکپاوه په ناو تهران دا هاتونده ناوچه سردشت. وړهای روف سمعاجی. په‌کی یو له مشغوله‌کاتیان، هومری پادکراهای میراوده‌لېهان له گل یو. هومراغا پشمرگنی په‌کیتی یو، له کارساتی هه‌کاری دا گېرا یو، نم په‌کی یو لوانتی چو پر رمزی قم وه. هېزیکسان له سر کورکړندهو و، «پادداشتی نارزایی» شان یو حکومتی تهران نوی. من چومه سر سنوری تهران

یادداشت‌کم تعلیمی تفسیریکی تهرانی کرد. هیزدکشان کموته راوانانی هیزدکسی قم. بلاوهیان لی کرد. هومراشا گمراهه ریزی به‌کیتی. له گدل خویان ۳ دوشکایان هینا بو. بویان دهرنچو بو له گوندیکی سردهشت شارد بویانهوه. ناردهمان دوزیهانهوه و هینایان. نم دوشکاته لعوانه بون کاتی خوی له کاروانه‌کسی حصن خوشناریان گرت بو. نممه به‌کسمین وجهیهی چه‌کی قورس بو دستمان به‌کوی. بو پاریزگاری بنکه‌کالان له پلاماری هالیکویشتر به‌کملک بون.

■

سال به‌مو سارد بون نمچو. دهرای گویزی به‌زستان له دنیا داتبرا. نمبو مشوری جیگاهه‌ک به‌مین بو به‌سر به‌ونی زستان. نزیکی ۶ مانگ له هواره‌کانی دوله نی، شیخ ناپش، گوزن‌سوی، خیلان، زهنگلین، سرشینخان، دوله پلویز، به‌رظیسک، تانی دوز، شمرگه، بازاری ووجان، دهرای گورگان، وارسیوان، دوله لینی، تنگی سلیمانی، دهرای گویزی... بون. روژی ۷۰ ی تشرینی به‌کمی ۷۸ پارگه و بنمان پشچا به‌مو به‌مو «بینه‌لان» و له‌بوره بو «خپی ناوژنگ».

■

خبری ناوذهنگ: پایتمختی شورش

■

ناوذهنگ، یان وه‌گور هندی له دانیش‌ستوانی ناوچه‌گه پی پان ثوت: «خبری نهرزنگ»، کثوت یوه نعرزی هیراق له سر سنوری نهران، له نیوان زلمیرمه‌گ به‌زایی پیکوه به‌ستراودا یو، به ناوی: لیلالت، زینری سور، گردی گرو، چاکی نصحابه، سرنسی و، هم‌سویی له بناری چپای سامنده دا یو. ناوچه‌گه‌کی شاخاوی پر دارودون و، سرچاوه‌گه‌کی ناوی سازگار له سروریه له کونه به‌دیه‌کی گمچی هیل نغولا، له کژنوه جوگا‌به‌کی لی هیلگه‌را یو به زینری سوردا نعریش یو ناودانی زوریه‌گانی «زملی». لای روژ‌ه‌لانی جوگا‌به‌کی پچوک و، داسنه‌گه‌کی چمبکی گه‌وره له نعرزی نهران، که زلمیرمه‌گ چپای به‌ز یون، جپای نه‌کرده‌وه.

وشی «خر» چند واتای جپا جپای هیه:

خر: ۱. شوری پر له خر‌گه‌ره و زین و چو. وه‌گور: «خبری ناوذهنگ» و «خبری چن‌اخ‌جپان» له نریک «عریت». پندیه‌کی پیشنان تلی: «گارانیان له خوره نهر، پیرژن له گژلکه سوری نهرسی». ۲. شیری دانهری یان وه‌گور تژپ. له گژدانی دا تلین: «سمکی خر گرد وه‌گور». یان تلین: «توشی مله خبری یوه». ۳. گشت، هسو. «خریان رایج کردن بز شعر». خروپر، خروژول: سیفتیکی نازدارانه‌به بز نافرته‌ی گژشان.

له گیل «کار» بش دا به کار نهری: خر گردنوه: کژ گردنوه، گرد گردنوه. خر یونوه: کژ یونوه، گرد یونوه. خر داخسان: داخسینی دهرگا به چاکی. هیل خرائندن: هیل خط‌تاندن، تفردان.

خبری ناوذهنگ و ناوچه‌گانی دهروشنی لومرگای خلکی شینی یو. پیش‌خر ناودانی تی دا نهر. نیمه که وستان ناوای پکینه‌وه خلکی شینی له روی دلسوزیه‌وه زورمان له گیل خمریک یون لو شینه پشیمان مان پکینه‌وه. نه‌اتوت: «نم ناوچه‌به چوله له زستان دا به‌ری زوری لی نهری، ریگا‌گانی هاتوچی نهرستی، رتوی گه‌وره له شاخه‌گانوه به سر ناوچه‌گه‌دا دی. به‌ارانش ناوژی ی هیه و، گانی دهرزنی زوری لی نهرتی... نیمه گوی مان نهدایه نم قسانه. ناوچه‌که له باری سریمی چنگیه‌وه نهرنی یو بز پنکی پشمرکه له هلو‌مرچی نو زمانه‌دا.

به چار دهوری شوینه‌کدا هر مفرزه یا کمریک شونیک هلیواره و چاکي
کرد بو نوری خپودی تی دا هل پدا. دنیا پرمو ساره پرن نچو، پر نوری خپوده‌کان
له پای ساره و دلوهی پاران بهارین به ناپلون دامان پوشین. گوتنه جیبهی گردنی
کاره سیاسی و پیشمرگه‌ییه‌کانی خومان و. مشور خوارندی پیوسته‌ییه‌کانی به سر
پردنی زستان.

✱

کوپونوی فراوانی کادره‌کانی کومله

سرمرای کارساتی هکاری، هم به‌کیتی نه‌شستایی گمشدی کرد بو. هم
کومله. ژماره‌ی پیشمرگه زیادی کرد بو. ریکشان له گوند و له شار پرمی سفند بو.
کومله پیوستی به هندی گورنی پنهانی همر له پیرواوو و. له ناوه‌کی و. له
شپوی کارکردنی دا. نمش له دمه‌لاتی من دا نهور. پیوستی به کوپونوی کادره‌کان
همر.

کوپونوی کادره‌کان له گوندی شینی ریک خرا، نمجاریش له شپوی سپناردا
په‌روه نهورا.

تا نو کاته کومله ناری کومله‌ی مارکی - لینی بو. پرمی مارکیژم -
لینیژم - پیرواوو مارکی تونگی نه‌کرد. کادره‌کانی هم گهانه پرموده نه‌کران و.
پرنامی ته‌گه‌اندنی نطقه روشنپه‌ییه‌کانیشی له سر نو پنچینه‌ی داسخزا بو. کومله
ناوه‌کی له گدل نمرکه قورسه‌کانی لوانه‌کدا نه‌گولها و. له گدل سلیقی کردی ناساز
بو. چاریکان برادریک وتی: «نم ناوه پر تاقی هملسرفی عه‌نه‌گ له چاو پاشه، له
گوشی کتبه‌خانه‌یه‌ک دا، خمریکی خوندنوه و لیکولنوه بن، نه‌ک پر ریکخراویک
سرکردایه‌ی شورشیکی وه‌کو شورشی کورد هکا». نم ناوه له لای هندی کس
پیروزیه‌کی بی نغنازی همر. لم کوپونواندا گفتوگری درژ و قول کرا بو گورنی
ناری کومله. سره‌لجام گورنی ناوه‌کی قبول کرا، به‌لام ناری جوراوجور پشنهار کرا
لوانه: «چیزی شیوعی کورده‌ستان». هندی لور هاوریه‌انه له دنیا بی تاگا پرن، لاپان
وابو وندی «شیوعی» سحرکی تایستی تپایه. هولیکی زورم دا بو نوری ناویکی
گونجاوله گدل هلموهری کورده‌ستان په‌سپنم، له سر «کومله‌ی ره‌لهدرانی
کورده‌ستان» ساخ پهنوه.

له دهرکردنی «وزگاری» دا چهند لاپه‌یه‌کسان نمرخان کرد بو پر وهرگیرانی
وته‌کانی مروتستونگ و. چهند لاپه‌یه‌ک‌شمان نمرخان کرد بو پر شه‌کردنوی

بیسویاوردگانی سهارمت په شورشی دپسوکراتی نوی و. پارتی پمشرو و. شورشی
 نورهنگی چین و. پاسی تری لمر پامته. له سردهای حطشاکان دا کاتی له پاره‌گای
 بارزانی یرین له قصری، پیکوه له گیل ماموستا تهرامیم نمصد، کتبی سوز: «چپکی
 له لسه‌کاتی مواتسیتونگ» مان کرد په کوردی. کتبه‌کدی لین پوار: «پزی سرکوتنی
 چنکی گیل» پش هر من کرد بوم په کوردی.

بیسویاوردی مواتسی تونگ له کوردهستانی صبراق دا، قالی له کادردگانی
 «سازمانی نینلایی حزبی تودهی تهران له «دروغی ولات» که نموسا له کوردهستان یرین،
 پلایان کردوه. نهمانان و. دواپتر کومله له زیر تشیری نوان دا نم بیروپاورانمیان
 ویرگرت بو. محبستی سردهکی مان نموز: ریزانکی سیاسی جیواز و سرپخو له هرده
 حزبی شپوهی (الوجنی مرکززی و لهادی مرکززی) و. هرده پارتی (جملای و
 صلائی) پلوزینوه. من خوم ندهگرچی ریزیکی زودم بو مواتسیتونگ هپو. وه‌کو
 هرکیروده‌کی شورشگر و سرکردهی میوئی گلی چین، پلام له سردهای دامزواتندی
 کومطوه وشم واپر بیروپاوردی مو «تبی» ندهکی، که چومه نوروپاش همدی قناعت
 و باورم زودتر گوزان.

بیسویاوردی مواتسیتونگ هی لرنایی پر له جولانوهی کومونبستی و
 سوسپالستی دا په سر چو بو. چین له سر پنچمنی بیروپاوردی مواتسی تونگ
 «تپوری سی جیهان» ی داهنا بو، پستی کرد بوه جولانوه رزگارپخواره‌گانی وه‌کو
 جولانوهی کورد و. پستیواتی له حکومته دپکتانوره‌گانی وه‌کو حکومتی پمسی نده‌کرد.
 زود له سر نم پاسه دواپن، بیروپاوردی مواتسیتونگ لاپرا و. پریار درا وه‌کو
 تپورپه‌کی ناوچیی کلکی لی ویرگیری.

هر بدم پی په، ریزیزیم «تسینیت» پش لاپرا.
 لیکولینوهی هلموگرچی ناوخیی و. ناوچیی و. جیهانیی و. چرنه‌تی گمشه
 پی دانی کومله و. گمشه پی دانی په‌کیتی نیشتمانی و. هیزی پشمگره... پشی بو
 له پرنامی کپرونه‌گان.

کپرونه‌گان هشتا نواو نمپون، سالار له ریگای تهرانوه گپراپوه، په هوی
 دوسته‌گانی ناو تهران مانوه تدموسی چند چپگای نوی مان نارد بو بو هملاتی دروه،
 بو نوی هرکسبک پیوی پگنپوه کوردهستان، له ریگای توانوه پشموه. هم
 ماسجلال و هم من ریزی زورمان لی گرت و. هیچ لسه و پاسکی کون مان ندهاپوه په
 چاری دا.

مامجدلال و د. محمود له هندی لم گفتوگوياندا پشدار يون و. «مواخضره»
 ي درويان ديماردی هندی مسئله و پاسي گزنگ پيشکش کردن.
 له کونايي کويونډوگان دا راگهيانديکي دريژم نوسي، معلوم دا چواچيږي
 فيکري کومله له سر تم پنچينه نوي پانه داږيژمونه.

•

شعري شپني و. «چمنرال زستان»

تازه خريک پر کويونډوگانان له «شپني» تمواو نمبر، هواليان پر هينان که
 باره گاي گمروي فميليکي پک هاتوته راتيه و. هيزه گاني فميليگان ساز داوه پلاماري
 ناوچه کيمان پدا. په پله کونايي مان په کويونډو که هينا و. گيرا پنهو پر ناوژنگ پر
 پشداري له داناني روشوني پرگري و. پاراستني ناوچه که. له ناوژنگ چمن خيوه تيکي
 شرمان هل داږو. هر له سره ناوه من له شونډک هلم داږو ناوي: «زخوي سوره» پر.
 سرکردهي توساي فميليکي پک وليد محمود سهرت پر. وهگر تهيانوت وليد
 پکي پر له تلمسره هلککوتو دکاني چمنشي عيراق. له شعري گوردستان دا دستي
 راستي سقيت پر يو، له پر نوه په دستي چمن سلامي نه کرد. له روداو دکاني ۷۹ دا
 گيرا و صددام حسين کوشتي.

حاجي حاجي پرايم لفرماندي هر ي ۶ ي پشدر پر. نو لپهر سراري
 پشمرگه گاني ناوچه که پر. هندی له پشمرگه گاني هر ي ۷ ي پالده کش لوي يون.
 له ناوچه کدا ۳ جگا گزنگ پر پر پاراستن:
 - لوتکي مامنده که تيرواني په سر ناوچه که دا.

- پردمي گوندي شپني.

- قوبي جاسوسان، که له نمرزي تهران دا يو، پلام لو پر موه تيرواني په سر
 ناوچه کدا.

په لسي حاجي هر ۳ شونه گي قايم کرد پر.

نيمه له خپوته شره گي خرمان دا نوست يون، له نيوشوا له لوتکي مامنده
 پر په تقه پکي گمرم، صاوه پکي خاياتد و يي دنگ پر. نيمه هم چاومان له پلمسي
 دسرې و. هم گومان له دنگي تقه پر. زوي يي نچو چمن پشمرگه پک گهيخته
 خپوته پکي نيمه، لوانه يون له مامنده کشا پونهو. وتيان: «هيزه گي چمن زور پر و
 نيمش کم يون، نوزدي تواني مان شرمان کرد، پرگمان نه گرت و داږيژنه خواري.
 چمن مامندي گرت!»

نمعه کارسات بو، چونکه مامنده کللی ناوچهکه بو، لویوه نمیتوانی به همر
لاکان دا شور ببنوه و بیگرد.

تا نمر کاته همرا خوشی بو، له بهختی نمیدا گوزا، کتوه پروشمی بفر. تا نمهات
بهیتر نمر. سربازدگانی مامندمان گرت بو، نهمان توانی بو بهتتوه. هندیکیان ردق
بویم. کوزواو و برندهرگاتیمان به چی هشت بو. دایزبنوه بو خورای. بطریکی
نستور مامندی سبی کرد.

بو بهمانی روزی دواپی چند پولی هالیکوتتر به ناسمانی ناوچهکدا کتونه
سوزانوه. نیمه خانومان هشتا دوست نکرده بو له بن بمر و تاویر دا خومان لایم کرد
بو. چندی نهمان بکرده زمری له نیمه ننهدا. تازه ۳ دوشکامان له قم دس کتوت
بو. دوانمان خرابونه کار نهمان له هالیکوتترهکان نکرده.

جاسوسان بفر گرت بوی سبی نهمروه. چند هالیکوتتریک تالیک سربازی
له تمختایهکی بمرمی دا دایزاند. بارهگای کوشاکانی منگور له دولیکی بمرمی دا
بو. له بمر سرما و بفر توانش نمیتوانی بو هیزیک بو پاراستنی پشتی خومان لوی
دایمن. له لای خومانوه تالی پیشمرگمان هلیواره به سرکردهی سید کرم به
ری مان کردن بو نهمی له تاریکی دا پلاماریان بدن و هلیان کفن.

چیش له بمرمی شنی وه کتوه پیشروی. پیشمرگدگانی بمرمی ۷ ی
پالیمی به سرکردهی نمصد مملوه لوی دامزوا بون. هیرشهکیان گبرایره دواوه.
هندی تریان گرت ریگای شنی و، ریگای زلی و، ناوژنگ.

توانمی له جاسوسان دایزی بون، له ناو بفرهکدا «هموله» پان نکرده و پهکا
نماتن بو نهمی سرما نهمان پا. خومان پی نگیرا هالیکوتترمان بو هات و سوار بونوه
و رویشان.

نصروژمان به سلامتی تی پیراند.

روزی دوم دهمان، زیاتر له ۵ هالیکوتتر کتونه لیرن و تله. له لوی
شنی هیرش دستی پی کردوه و، هالیکوتتر هیزی له جاسوسان دایزاند. هیزهکی
جاسوسان خومان پی نگیرا به هالیکوتتر هلیگرانوه. هیزهکی شنی شکیرا.

نهرانیهکان ناگادار بون له هیرشهکی عیراق. له شههکی بمرمی ناوژنگ دا
«سبلی ستر» ی لی بو. دوی ریکوتتی جیزاتیر داترا بو. روزی له پیش دس پی
کردنی هیرشهکدا هندی هیزان هات بوه نزدیک میلهکه تالای نهرانیهکان لی چمقاند بو.
هندی ماله شنی پی له شههکه دا خومان حشار دایر. پوانمان وت بو: «نمعه نمری

نیرانه نابی پیرنمود نمبر، نهگنا نغانگین و نعلیمی عراقان نهگنموده. ناگاداران کرده یون نو بریاره به نسمش بلین. نرتمشی نیران له بهرزایهکی پستی نوکان دا سربازگههکیان دامهزواند بر. وهکو دوابی ناشکرا بو چهند نفلسرکی عراقیان لی دانا بو بر چاودهیری هیزهکاتی نهسه و، «دیدهجان» ی هالیکوپتر و فروکه و توپ.

شهرهکه ۹ روژی خایاند. دوایین روژ هیرشهکه بر سر شینی هندی پشروی کرد و گهشته روزهکاتی پستی دی، بهلام له نیراردا شکتران.

هیرشهکه کرتایی هات، نهگمرچی هندی له پیشمرگهکان نازایهتیهکی زوویان نواند، بهلام نوی به رادهی هکیم جیشی عراقی شکانت: «چمنرال زستان» بر.

نهم شهره گرنگیهکی ستراتیجی هبو. نوقعی وهرخران بر له گشه کردنی جراتنمودهکدا. هسلانوهی دوابی کارسانی ههکاری و، همرچونی سرکوتوانه لم شهره به روالعت «جهبهیی»، ه، صنعتای له خم رهنسانی جولانوهکه و جهگیر هونی بر. دو رودابی گموری چامروان نهگراویش به ریگاوه یون: روخانی زهی شا و، جهنگی هیراق - نیران.

*

له گهل نوی دنیا بهرو زستان نهچو، بهرامان دا هندی خانو دروست بهمین. نروتوشی نی نعیشت دیوارهکان به قور دانهین، به ناچاری همرسان به وشکه کلهک دروست کرد و، بهردی زل و خواروشیج سان له سر هک هملچی و سرمان گرین. له قعد هلمومرجی نو گاته نوی نمین و خوش یون، له میو بر له خانودا نفوست یون.

ناوزنگ بهرو قهرمالخ یون نهچو. دوابی نوی نهسه گهوتنه خاتو گردن زور کس و سطرهزی تر که نیشتر دلشاپهیان پیدا کرد له مانوسان له تاچهکدا نوانیش کهوتنه خانو دروست کردن و، بازار دانان. زوری پی نهچو له تمشایی بن شسوهکدا بازاریکی گموره بر گورنوهی کلرملی قاچاخی نیران و هیراق گراهوه.

پیشنان وتوانه: «سال چه؟ پیچی میزهریکه». بهلام مهگر خرا همر خوی و، تیکوشهرهکاتی بهکیتی و، دزگا جاسوسیهکاتی هیراق و نیران و تورکا بزائن، سالی ۷۸ ج پیچی میزهریکی بر له زورانهایی سختی مان و نمان و، ژان و مردن بر. همرچونی بر نو سالمان به ری کرد و، زستانیکی نارامان له بناری مامنهندا به سر برد.

نیشتر ناوزنگ بر به پنکی سرکردهانی بهکیتی و، پایتمختی شورشی حوزههران له کوردهستانی هیراق دا، دالهی پارهگای سرکردهانی زور له هیزب و ریخراوهکاتی کوردهستان و عراقی دا.

پەلەكە

۱. ئابدۇلئەزىز نامەكانى: ئامۇس، گاردان، دەلى تەلەكراف، ئېقىنىگ ساندارد، ئىكۆنۇمىست، ھىزالد تەبىيون. دىيارى ئىكۆرتى شا - سەلەدلم و، ھەممى شۇرشى كۆرد.

۲. ھەزرى ھامى بەمىسى

۳. بيان الاتحاد الوطنى الكردستانى بمنااسبة الذكرى الرابعة عشر لثورة لاهول

۴. الاتحاد الوطنى الكردستانى لماذا ؟

۵. ژمارەى بەكسى لىقەرلە

۶. ژمارەى دوھمى لىقەرلە

۷. ژمارەى سېمى لىقەرلە

۸. ژمارەى چوارمى لىقەرلە

۹. ژمارەى پىنجىمى لىقەرلە

۱۰. راگماننى بەككى نىشتانى دىيارى دەستىگەنەمى خەبەرى چەكەر

۱۱. قىلغەن خەتەمى لاجتماعات اللجنة القىادية للاتحاد الوطنى الكردستانى فى دورتها الأولى

۱۲. ژمارەى بەكسى رىيازى نۆى

۱۳. ژمارەى دوھمى رىيازى نۆى

۱۴. نەخشەى دەستىگەنەمى خەبەرى چەكەر

۱۵. نامى مام جەلال بۇ ھەل ھەمىدوللا

۱۶. نامى مام جەلال بۇ ئىدىرس و سەھود

۱۷. بەكسىن رىككەگەننى بەككى نىشتانى ھەزرى لەشام

۱۸. بۇرۇن بەككى نىشتانى بۇ ھەكۆمەتى ھەزرى چارەمەركەننى كېشى كۆرد

۱۹. پىنھارى بەككى نىشتانى بۇ ھەزرى كەشى ھەزرى، كە بىن بە ھەزرى كە لە ئىتوان كۆرد و ھەكۆمەتى ھەزرى

ھەزرى

۲۰. پىنھارى بەككى نىشتانى بۇ ھەزرى جەمىشى ھەزرى لە گەل ھەزرى

۲۱. بەكسىن ھەزرى قىادە ھەزرى ھەزرى

۲۲. دوھمىن ھەزرى قىادە ھەزرى ھەزرى

New Printing House Square, London, WC1X 8EZ. Telephone: 01-477 1234

KURDS LEFT IN THE LURCH 11 March 1975

Recently five years ago today an agreement was signed between the ruling Baath party in Iraq and the Kurdistan Democratic Party, which had been leading an insurrection since 1961. Under this agreement a self-governing regime of Kurdistan was to be set up within four years. Shortly after year one the Iraq Government, having failed to reach agreement with the KDP either on the content of the proposed regime or on the extent of its self-governing institutions, set the deadline by unilaterally promulgating a Law for Autonomy in the Area of Kurdistan and giving the Kurds a fifteen-day ultimatum to accept it. Fighting between the government troops and the Kurdish "Pesh Merga" resumed almost immediately and has continued ever since.

The Kurds, heavily outnumbered and outgunned, were gradually pushed back into the area closest to the Turkish and Iranian frontiers. The Turkish frontier was tightly closed against them but across the Iranian frontier they were able to import supplies and weapons more or less freely—the more important weapons being supplied by Iran itself. This enabled them to halt the Iraqi advance for a time and to hold out through the winter when large-scale military movements are almost impossible in the Kurdish mountains.

Last Thursday at the OPEC summit in Algiers President Boumedienne announced to an astonished gathering that an agreement had been reached to settle all outstanding differences between Iran and Iraq. The Shah of Iran and Mr Sadegh Mousavi, Vice-President and "strong man" of the Iraqi regime, publicly embraced each other. Under the agreement Iraq accepted Iranian claims for an adjustment

of the frontier in the Shatt al Arab estuary. In return Iraq agreed to cut the frontier against all "subversive influences".

It was at once obvious that the main purpose of the Iraq Government, in accepting the agreement with a regime which it had many times denounced as a reactionary agent of imperialism, was to get its end in the Kurdish rebellion. What few people expected, but who appears to have happened, is that the Iranian Government has carried out its side of the bargain immediately and ruthlessly. On Friday morning Iraq government forces began a new offensive against the Kurds and rapidly swept forward to capture strategic mountain positions, while outflanking the Kurdish headquarters areas to intensive bombing. The timing and speed of this breakthrough clearly point to a sudden withdrawal of Iranian support from the Kurds. In particular, it has been reported in Teheran that Iranian heavy artillery was withdrawn from the battle, and possibly aircraft support as well.

Further, it has now been reported from Geneva that Kurdish refugees have been unable to reach safety in Iran because the border has been closed. If this is confirmed it means that Iran is going even beyond the letter of the agreement. It is one thing to close the border against "subversive influences", another to turn back refugees. Officially Iran has never admitted giving any help to the Kurdish rebels, but until now it has taken some pride in giving shelter to well over a hundred thousand Kurdish refugees—mainly the wives and children of the Pesh Merga. It has also turned a blind eye to the passage across its territory of representatives of the international press and of inter-

national humanitarian organisations, who have entered Iraq at the invitation of the KDP (and therefore illegally in the eyes of the Iraq Government) but with entirely proper motives—respectively to report on the situation and to try to relieve the acute suffering of the civilian population in the area which the KDP controlled. A number of these people are in Iraq now, including several British subjects, and there must inevitably be concern for their safety.

The Iraq Government clearly feels that victory is within its grasp, and if the agreement with Iran holds this may well be right, at least in the sense that the KDP will no longer be able to keep up the frontal war they have been fighting for the past year. But the Government should not underestimate the commitment of large numbers of Iraqi Kurds to the KDP and its leader, General Barzani, or the very great distrust that they feel towards the Arab Baathists. If it means an unconditional surrender it could well find that the war will drag on in guerrilla form—both mountain and urban—for many years, all too probably with reprisals of last year's harping and other such atrocities.

It would be far better to seize the opportunity to offer a genuine compromise from a position of strength. No doubt the Shah would be willing to act as mediator. Even if this happens, the Kurds will not find it easy to accept. But they too must ask themselves what they have in gain from an endless war in which they can only succeed when used as a castron by one of Iraq's neighbours, and will always find themselves desert sooner or later because the neighbour governments are just as frightened of their own Kurdish minorities as is that of Iraq.

DAVID HILST, Beirut, Thursday, on the Shah's curious border agreement

No through road into Kurdistan

THE SHAH OF Iran has agreed to a border agreement with Iraq which will prevent the free movement of people and goods between the two countries.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

The Shah's agreement with Iraq is a curious one, and it is not clear why it has been made.

THE DAILY TELEGRAPH

8 March 1968

MONDAY, MARCH 17, 1975

IRAQ AND THE SHAH

OVER TEA IN ALGERIA the Shah of Persia has reached an accord with his bitter enemy, Iraq. Basmachi and Baedkhat leader Saddam Hussein made no very effable impression when their pictures were taken, but the Shah's remarks on arrival home indicate a real measure of agreement. Iraq at last consents to regard old streams as its frontier with Persia in the vital Shatt-el-Arab estuary, instead of the far bank—a legacy of British power in the area now almost empty. In return, the Persians agree to tell the Shah will close Persia's northern border to the Kurdish rebels in northern Iraq, fighting with their backs to the mountains.

It would not be out of keeping with its past treatment of the Kurds if Britain expressed gratification at an agreement that tends to remove the danger of war from the area. But what chance the Kurds? They are often whose ruler has helped the Shah to control this area, and it would be rather humane for good policy to let them be hideously crushed. No doubt related tensions might diminish Iraq's dependence on Soviet military direction, and so make Baghdad less a satellite of Moscow. Much will depend now on good faith between Persia and Arab.

MONDAY, MARCH 24, 1975

DEATH OF A NATION

"FREE KURDISTAN" surely at least to be deemed as a result of the coup d'état which occurred between the Iraqi Vice-President and the Shah of Persia at the recent and otherwise inconclusive OPEC oil summit in Algiers. Thus ends the long and heroic resistance by this historic and highly individual people against the Iraqi Left-wing totalitarian regime. First came the biggest and most systematic Iraqi offensive, backed by vast supplies of sophisticated Russian arms, including aircraft which bombed civilian centres with aerial bombardment. Then came the decision by the Shah, hitherto the Kurds' only backer and supplier, to cut off support and close his frontier.

In return Iraq has agreed to end a long and dangerous dispute with Persia by accepting the latter's demand for a southern frontier down to Shatt-el-Arab. In addition the Shah hopes that Iraq, whose dependency on Moscow has been diminishing lately as a result of her increased oil revenues and growing self-confidence, can be further weakened and persuaded to become a more "responsible" member of the Persian Gulf region and stop subversion among the small oil-rich Gulf States. Welcome though this would be, the Shah's conclusion, or at least his international reputation, will not remain unshakened with the Kurds, whom he saved and then cynically dropped. The unfortunate Kurds, because their fight for independence was against a Left-wing regime, have had little international sympathy or support. Surely now the international community, through the United Nations and in other ways, should stage a massive operation to help the hundreds of thousands of refugees in their terrifying plight.

THE SHAH DECEIVED

STATESMANSHIP can only be with large when more than one person is engaged in it. The Shah of Persia may reflect today that his attempt in Algiers two weeks ago to reach an understanding with Iraq would have looked better to the world had it been conducted at the summit, with President Jimmy Carter as host, and not with Vice-President Saddam Hussein, one of the revolutionaries in the Arab world. Moreover, it was Saddam Hussein last March who went all-out for a military solution against the hard-line Democratic party. To see now the occasion of a broad peace initiative between Governments to launch another offensive against an unhappy minority group had faith.

Removing border disputes and ethnic grievances in the interests of Islam and "keeping the region secure against all foreign intervention," as the Algiers communiqué has it, surely calls for restraint. Yet the Iraqi offensive, lasting most weeks that doomed the Kurds, has a likely to be resumed in April—even before—without further warning. The Shatt-el-Arab Peace of Baghdad makes it plain that it is not a political solution but submission that Iraq seeks from the Kurds, presumably without censure or supervision, but with Soviet arms.

Of course Iraq may only be willing to be rid of its 15-year-old Kurdish problem to focus its ties with Russia or Egypt and share power again. Iraq has long looked westwards for more trade opportunities, but its internal system remains secretive, repressive and police ridden. Does such a system improve when it scores a victory over democratic elements? Will Jordan, Israel, Kuwait, Saudi Arabia, Persia herself, sleep easier for knowing that Iraq's war over her borders is won, that her divisions are no longer tied down, and that her leaders have disregarded the common rules of humanity unchallenged?

Sunday Telegraph, London

Sakharov plea for Kurds

Dr. Andrei Sakharov, the Russian dissident, pleaded for the Kurds in the United Nations in 1971. He said that the Kurds were a people who had been oppressed for centuries and that they had the right to self-determination.

He also said that the Kurds were a people who had been oppressed for centuries and that they had the right to self-determination. He also said that the Kurds were a people who had been oppressed for centuries and that they had the right to self-determination.

Kurds

What happened to them?

Saddam Hussein Takree "has favourably impressed me. He is young and has courageous ideas." Thus the Shah of Iran, speaking recently of his old enemy, the vice-chairman of Iraq's Revolutionary Command Council and Iraq's effective boss, as though never a lead-packed punch had passed between them. Seven months after the Shah pulled his artillery out of Iraqi Kurdistan, so handing the Baghdad government its victory over General Mustafa Barzani and his rebellious Kurdish irregulars, the two neighbouring states are still parading their friendship. The main issue outstanding is the future of the 90,000 Kurdish refugees who fled to Iran during the war or after, and now see themselves as the helpless victims of a diplomatic ball game.

After the ceasefire came into force in March, representatives of the International Red Cross and other relief organisations were banned from visiting the refugees—which is one reason for their present fate. General Barzani and two of his sons, Idrees and Massoud, who were respectively chief of staff and head of military intelligence, have apparently been moved to Kurdistan, near Tehran. More and more of the rank and file are being transferred to Khuzestan in southern Iran and Mazandaran on the Caspian coast in the north.

Behind this policy of dispersal away from the camps in the border areas lies the Shah's fear that the illwill the Iraqi Kurds bear towards his regime because of what they regard as his sell-

out will be disseminated among Iran's own Kurdish population. His sensitivity on this point came to the surface in the same interview as that in which he gave his thundered stench of Saddam Hussein. An alleged reference by the Shah to "the Kurdish minority" in Iran brought forth an unprinted correction which said that the Kurds were part of the Aryan race and thus did not constitute a minority in their own country.

Along with this policy of dispersal, senior Iraqi Baathists, such as Moun Haddad, minister for youth, have been allowed to visit the refugees, both exhorting them to go back to Iraq and threatening them with deprivation of citizenship (which would mean the loss of their property) if they do not. A good many have already returned including such leaders as Habib Karim, formerly secretary general of the Kurdish Democratic party; Dara Toofiq, the Kurds' information spokesman during the war; and Saleh Yusoff, a former member of state in the Iraqi government. Disillusionment with a movement so dependent on the Shah for its success, and lack of confidence that the Kurds can ever achieve autonomy through armed conflict have been the main reasons.

Those who decide to remain in Iran do so largely out of fear. They include guerrillas believed still to be on Iraq's "wanted" list for their part in sabotage raids; intelligence agents; Iraqi soldiers who deserted to join Barzani's movement; and people who have heard rumours that their villages have been evacuated and given over to Arabs. These men complain about life in Iran is not ill-treatment but the restrictions imposed on them and the lack of opportunities for the young to study.

The greatest blandishment that Saddam Hussein could offer the Kurds to win them back would be a restoration of

The Kurds gave up their arms when they lost their culture.

4 April 1975

Settlement

Red Cross aid to Kurds barred

The Red Cross today announced that it would not provide humanitarian aid to Kurds in Iraq, because the Iraqi government has refused to allow such aid. The Red Cross said it had been asked by the Iraqi government to provide aid to Kurds in Iraq, but the government had refused to allow such aid. The Red Cross said it had been asked by the Iraqi government to provide aid to Kurds in Iraq, but the government had refused to allow such aid. The Red Cross said it had been asked by the Iraqi government to provide aid to Kurds in Iraq, but the government had refused to allow such aid.

Iraq Rejects Kurd Bid for Negotiations

BAGHDAD, March 29 (UPI)—The Iraqi government today gave an after dinner to the Kurds who had been in the north of Iraq for several years. The Iraqi government said it was not interested in negotiations with the Kurds. The Iraqi government said it was not interested in negotiations with the Kurds. The Iraqi government said it was not interested in negotiations with the Kurds.

INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE, TUESDAY, MARCH 11, 1975

UN, Red Cross Told of Concoiled Plot

Iraqis in Big Attack on Kurds As Iran Halts Aid to Rebels

Geneva, March 30 (UPI)—The United Nations today learned that Iraqis were planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq. The United Nations said it had been told by the Iraqi government that it was planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq. The United Nations said it had been told by the Iraqi government that it was planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq.

Washington, March 30 (UPI)—The United States today learned that Iran had halted its aid to the Kurds in Iraq. The United States said it had been told by the Iranian government that it was halting its aid to the Kurds in Iraq. The United States said it had been told by the Iranian government that it was halting its aid to the Kurds in Iraq.

The Iraqi government today announced that it was planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq. The Iraqi government said it was planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq. The Iraqi government said it was planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq.

The United States today learned that Iran had halted its aid to the Kurds in Iraq. The United States said it had been told by the Iranian government that it was halting its aid to the Kurds in Iraq. The United States said it had been told by the Iranian government that it was halting its aid to the Kurds in Iraq.

The Iraqi government today announced that it was planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq. The Iraqi government said it was planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq. The Iraqi government said it was planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq.

The United States today learned that Iran had halted its aid to the Kurds in Iraq. The United States said it had been told by the Iranian government that it was halting its aid to the Kurds in Iraq. The United States said it had been told by the Iranian government that it was halting its aid to the Kurds in Iraq.

The Iraqi government today announced that it was planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq. The Iraqi government said it was planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq. The Iraqi government said it was planning a large-scale attack on the Kurds in Iraq.

The United States today learned that Iran had halted its aid to the Kurds in Iraq. The United States said it had been told by the Iranian government that it was halting its aid to the Kurds in Iraq. The United States said it had been told by the Iranian government that it was halting its aid to the Kurds in Iraq.

به تانوی خوی به حقه و مهر چانه

بهینان فامسمه به ای کملی کور دهان

له ژور ووی وایلم به شویت لعا

به دهمو لایلم رانه تینین که دهر کسمان به سیمکوه بگیری له

سیاره دوی

ویر شووی مله دیمه خندانده کان و ندو که دهمو کلمان

پیشان دایان له کمن بکوریته وری نیتان

وسپی نیتان پروهر جادی لرتن دمی پاداشی چه که کلمان

دیانوه دمان خنده مهر نیش نه گیناوه نیتان نیتان کارسان له

رووی کمن نیتان پا به کورده نیتان به دایان مردن و له

سیدار حان

ایزیدی لودنی

به نیتان پوهه کان

یل

الی لبنه شعبنا الکری فی شمالنا الحیب

نذکر المجمع بات عترة الاعدام نستكون من

نصیب کل من یلقی القبض علیه حلل السلاج

والفرس اعطاء القرصة لمام الاشغال المقرر بهم

والتور ملین والتامین علی اصالح نطالب منهم المسودة الی

الصف التوطني وإن المحكومة الوطنية ستر عام وستور مهم

عن السلاج وستقوم بتشلیهم ولا سیکون مصیرهم

الموت والاعدام نتیجة خیانتهم للشعب الثوری بهر به واکرامه

ولله والوف

لجنة العمو عن الثعین

بيان الاتحاد الوطني الكردستاني بمناسبة الذكرى الرابعة عشر لثورة أهلول

للتواصل للشلال الجماهيري الثوري لتحقيق الديمقراطية للعراق
والمكمل للذاتي الكرمان

تمر الفكري الرابعة عشر لثورة جماهير كردستان العراق التي انطلقت في ١١ ايلول ١٩٩١ ضد الدكتاتورية التي حرمت شعبنا العراقي من الديمقراطية والخصب الثوري من مشاركة حقوقه القومية المشروعة . تمر هذه الذكرى الفروحة بسبق البطولات وشعبنا الثوري يعاني من ماضي القمع كارتة وطنية حلت به من جراء فرض المخطط الامبريالي الامريكى - الفاشيستي - الصهيوني العرسي على القيادة المشيورية - البرجوازية البهيية للثورة الكردية وروضها لثقلية ٦ اذار المشيورية التي جعلت وبرزت كعقبة من التسوية الاميركية الشاملة لشاكل الشرق الاوسط . هذه التسوية الاستعمارية التي تستهمل وضع شرقنا تحت السيطرة الاميركية وغرضها الطويل الاستسلامية المنسجمة مع مصالح الاحتكارات الدولية والصهيونية والحكومات الدكتاتورية والرجعية التي آمنت بها شعوب شرقنا المناهضة من اجل التحرر الوطني الناجز والديمقراطية الشعبية الاشتراكية .

للتسهيل امر التسوية الاميركية وبغية الإلقاء على الدكتاتورية المسلحة صلي رقاب الشعب العراقي بطروحيته العربية والكردية وسائر مواطنيه . ومن اجل إشباع طموحات الشاه الفوسحة ولإرضاء الطروانية الفاشيستي هربت الاوساط الامبريالية الاميركية عن طريق وزير خارجيتها هنري كيسنجر الائتلافية العراقية الايرانية واخرجتها على مسرح الجزائر بسطة المليون شهيد للشعبية عليها ولق طيبتها الاستعمارية والشرعية بعباءة تقدمية مزيفة باظهارها وكتابتها اتفاقية بين الدول النامية المتحدة في نطاق الأوبك .

ولم الجماهير الكردية النائرة من مواصلة الكلاخ المسلح اجبرت الاجرام الواسية الامبريكية والرجعية الايرانية . اجبرتا القادة المشيورية الكردية على الاستسلام وانهاء الثورة الكردية التي قدمت في سبيلها جماهير شعبنا طغرات الألوف من الشهداء وتمثلت من اجل انتصارها بصبر ورواية جاش من التضحيات والام والمقاومة ما يفلح التسودر ولك بعضا كانت له خدمتها هذه القيادة البهيية وربطتها بميلتها وبغيتها التي قلدت العلاقة مع القوى التقدمية العربية والدول الصديقة للشعب الكردي وبعضا كالتت هذه القادة قد اوجعت بسمارستها المشيورية وبغيتها البهيية المتاريفتان مع روح النصر ومع مستوزمات انتصار حركة شعبية ثورية . هروفا محقة وصحة للثورة الكردية اسند فيها الحزب الديمقراطي الكرمانكي بحيث تحول الى تجسجج قومي فضفاضة تتحكم فيه اجهزة المخابرات والتماسر البهيية والمشيورية واسيت فيها الحياة الحزبية الديمقراطية ملقا اجهضت الروحة الجهادية في الثورات الثورية الشعبية بعدما اسندتها المشيورية والقيادات الرجعية والفاسدة وحولتها من وحدات انتصار ثورية تخوض حربا شعبية الى قوات مسلحة لا تسودها الروحة الجهادية وتفتقر الى التنظيم والقيادات الثورية والممارسات الصائبة في حرب الانتصار والعلاقات للصحية مع جماهير الشعب الكاشمة . والآن ان القيادة البهيية قد هجرت مثلك الألوف من جماهير شعبنا الى ايران بعدما حوت ملاقاتها مع حكومتها الرجعية الى علاقة مسيورة واستراتيجية وذلك بدلا من استنهاض وتبئة جماهير الشعب والاعتداد على طلائعها الخلاقة وتغريبها على المسسل والاتاج في ظروف الحرب الشعبية وبدلا من انقاذ

الاحتياط اللازم من عمليات اللدور الإيرانية المشهورة بين الاكراد منذ عشرات السنين . هكذا وجدنا القيادة العشائرية تشكلت معزما وحليقتها عندما دلت سياسة العمل الثوري بالاضداد على قوى شعبنا الكردي ومن دون المساعدات الخارجية ، لمهوت من ميدان النضال الثوري الفلاح والفقراء الى الاحشاء الاداء لشعبنا الكردي الذين استملوا قضيت المعاملة لايمرار مشاريعهم الترسيمية على حساب العراق وكرامة شعبه ولانهاؤ الثورة الكردية وتحويل طائفيه البواسل الى عمال ومستخدمين - كأيدي عاملة رخيصة - في خمسة الهجرجوانزية الإيرانية والاروبية ومشاريعها الرأسمالية . وللاحتياط بقسم منهم فكرة احتياطية في ايدي الرجعية الإيرانية والامبريالية الاميركية لتفديد الاستقلال والسيادة الوطنية لشعبنا العراقي وتحويل الحركة الثورية الكردستانية بها . مما يعني استمرار تعطل الامبريالية والرجعية الإيرانية في القضية الكردية خلافا لمصالح جماهير كردستان المطيلة من جهة واستمرار القيادة العشائرية في نهجها الفاضل . نهج الاحتشاد على الامبريالية والرجعية الإيرانية والتعاون المسيوي معها . نهج رمذ الحركة القومية الكردية بحيلة الد اعطائها حتى بعد التفتاح لثباتهم الفضية من جهة أخرى . كل ذلك يضع الحركة الثورية للكردستانية امام حائلاتها الترسيمية ويلبض عليها واجب النضال للفلاح الياضي الاستثمارية والرجعية الإيرانية التي تلصاحب بالقضية الكردية وتلفص النهج الرجعي المهادي للقومية الكردية وحولتها الثورية . نهج مواصله الارتباط بأعدائنا الاداء ومماردة المسسل بنفس الاساليب العائشة والممارسات الفاضلة التي لوصلت شعبنا الكردي الى الكارثة الوطنية .

وتستكمل المكاتتورية الشوفينية العراقية هذه الكارثة استغلالا بشعا لحواصة تنفيذ سياسة تهجير مئات الالوف من الاكراد من مناطق مثلي - خانقين - كركوك - هيجان - عين زلفة - سنجار ولأجبار المسلمين العرب على الفرار الى كردستان ليملوا سمل اقوتهم الاكراد كما فعلوا بفلحي البرهيد الذين نظروهم من منطقة قرامدي الى كركوك . مما يزيد زرع الاحتشاد والفساد والفساد في التفسوس وقد اسفين للعدوة والبضياء بين الشعبين الشقيقين العربي والكردي وذلك لنح التلاسم الكلاسي المصري الكردي ضد الامبريالية والمكاتتورية .

وتستمر المكاتتورية في عملية تلال الالوف من الوطنين والمطمين والاطبياء والمهندسين والجنود والشرطة الاكراد الى مناطق العراق العربية بعدما سرحت المثلث من الضباط وحساب الشرطة الاكراد ومطرومن ذلك يعني انهاء العمل باتفاقية اذار لعام ١٩٧٠ التي نعت على تواجد الوطنين الاكراد في كردستان واستعمال اللغة الكردية فيها .

كما تقوم المكاتتورية الفاضلة باستغلال الانزامية القيادة البينية ليد روح الانزامية والبأس في صفوف الشعب الكردي ولترويع دعاياتها الكاذبة التي تصود الحركة التحريرية للشعب الكردي وكالها صكركة . جيب عمل . لتحصرك بولوس الامبريالية وتترلف بإشارة منها حربيا وسطا . وبذلك تحاول خدع البهيمون الطيبين المتفرجين بها بالكثوية ان حل للقضية الكردية وانهاؤ الثورة الكردية لا يقدان الا بارضاء الامبريالية والرجعية الإيرانية تويرا لسلطة الشيانة الوطنية التي عطفها مع الامبريالية والرجعية الإيرانية حقا .

ولكن استمرار المكاتتورية الشوفينية نفسها الى المخطط الاستثماري ذاته وبإولها بالبروض المثل لطامع ايران الترسيمية في الفطيسج وخط العرب والمشاريع اميركا الاستثمارية وعزمها الى لبنان ككافمة النشاط التقسيمي مع ايران يبعثها بنتم الفتح مما تدان بها القيادة البينية الكردية .

فالقيادتان العشائريتان العربية والكردية لجأت الى الامبريالية الاميركية والرجعية الإيرانية تباعا وما ولتكرتا لشواء الشعب العراقي بتضييق كارتة السلطة النخبانية بالجهاد حل ديموقراطي عامل للقضية الكردية . والتطابق والتشابه تام في اساليبهما وفي عكائهما الدولة ولرئائطهما المشهورة حتى كانهما من طينة واحدة في للذهنية والممارسة . لذلك فان المكاتتورية حينما طرقت مجددا مرب ثوري التمسيد ، مرب الارذماء في احضان الامبريالية والفساد والتفاخر مع الرجعية الإيرانية والطورانية الفاضية لاحكام طرق الاستبداد المثلث في عنق الشعب الكردي انما تلتصع طيبتها

الشرفينية وهويتها الرجعية والمساومة امام الشعب العراقي والامة العربية . اذ بات واضحاً وجلياً ان المكاتنورية الشرفينية باحت استغلال العراقي وسيداته الوطنية وتنازلات عن المصالح الحيوية للامة العربية في الخليج وباكستان والعراق من اجل سحق الثورة الكردية لفظاً ما يأتي مصداقاً للمثولة الخالدة بان . اما تشطيد الامم الاخرى لا يمكن ان تكون حرة .

يا جماهير شعبنا الكردي الابي !

في احلكه الاوقات وحيث تشكلت قوى الامبريالية والمكاتنورية والرجعية للانقضاض على الديمقراطية الكردية واجلثات جنود الروح المثلوية في صفوفها ومحتسب الرأجب القرطبي وشكلت مستلزمات الدفاع عن الامة الكردية وحقوقها ان تهب للقوى النيرة جميعها للفضال منومة بالمروء والمير المستقبلة من الكارثة الوطنية التي حلت بشعبنا هذا القام وحولت لحياته الى حاكم .

لهذه ليست المرة الاولى فتون شعبنا فيها البروجوانية البيرقراطية للامسة الحاكمة . لقد سبقها البروجوانية التركيسية الكفالية التي ذهبت آلاف المقاتلين الاكراد الذين ساعدوها في الانتصار على الامبريالية والفضوة واليونانية والكمنا رمت على جبهتهم بعمليات الابداء الجماعية وتجهيز مئات الاف من كردستان مثلاً قتل المكاتنورية العراقية الآن بشعبنا في كردستان العراق .

الا ان كردستان تركيا ما زالت قلعة كردية حاصدة تهب في صفوف ابنائها الاجراء للروح الضالفة الثورية ستمتج كردستاننا ساحة النضال القوي . وهذه ليست المرة الاولى تشهد فيها القيادة المثلوية او البروجوانية الميمنية المساومة بـ الامبريالية مجزها حسن مواصلة النضال الثوري في الظروف الشائكة والعقيدة ونشلتها في قيادة الفضال الوطني التحرري حتى للنهاية .

بل تؤكد تجربة قرن من النضال في الحركة التحررية للشعب الكردي بان القيادة المشائوية لا تستطيع بحكم طبيعتها الطبقية وذهنيتها وممارساتها قيادة الثورة الكردية الى المنصر . ولذا كانت فداية الفضايرة هذه المرة لسر ولقد بعدما اجسدت جماهير شعبنا ثورتها وطرحت اكبر قوة مسلحة في صفوفها وتماثلت قوتها المسلحة والمنوية والجماهير لمرجة عطس فان التجهية (لاسا والكارثة) ليست الا برهانا جديداً وسدافاً لمسيلة هذه الشهيرة التاريخية . فالقيادة المثلوية (حتى اذا كان فائدها قوياً وشجاعاً ومخلصاً للرمي) لا تهب . بحكم طبيعتها الطبقية . استعملت وتبنت وقيادة للجماهير الضحية ولا تقدر على ممارسة العرب الضحية الطويلة الامد ولا على التمييز بين الاستبداد والاعداء ويسهل وفرعها في مصالح الامبريالية والرجعية . ولنتصار الثورة الوطنية ينقلب وجه حزب طغياني ثوري على رأس جيش شعبي مسلح ولتقادم وطني ينضم قوى للشعب الوطنية ويرجعها هذا ما لا تزن به هذه القيادة .

فلي حصرنا حين تحت الثورة الوطنية الكردية ثورة تحررية وديمقراطية جديدة لا يستطيع القام بدور الطبقية فيها الا حزب طغياني ثوري فوليست قيادة عشائرية ولا بجزء التحالف الا مع القوى القسدية ، والقوى القسدية العربية والارمنية والتركيسية (وليست الجماعات او المكونات الرجعية والمكاتنورية) ومع قوى القردة الاثرائكية المعالية من حركات تحررية ثورية وحركات الطبقات العاملة الكردية والقوى الاثرائكية (وليست مع الامبريالية او الصهيونية او للعولم البروجوانية) .

لحرب التحرير والديمقراطية ونيل الحقوق القومية . هو حرب النضال الثوري الجماهيري بالاعتداد على قسوى شعبنا لفضافة اساساً . هو حرب الكفاح المشترك (وليس حرب الانتزالية القومية والاعتداد على القوى الخارجية حلقاً) .

وبعد استعجاب هذه الحقائق ولتوفير مستلزمات انتصار الحركة التحررية للشعب الكردي لننقل الاتحاد الوطني الكردستاني لاعادة تنظيم قوى الثورة الكردية ونجها في النضال الجماهيري على هذا الحرب الجرب والكليل بتسليح الضمار المعبد الذي يعرف عالمها على جبال كردستان طوال سنين الثورة شمار الديمقراطية للعراق والحكم الذاتي لكردستان .

يا جماهير شعبنا الكردي الكاشفة !

اننا نتوجه اليه ببدء النضال السوري . نداء المسود والاحتجاج نداء المقاومة والقداء . مؤمنين بفراق المطمعة وطالانت الخلافة . دأعن المصل واللاحين والكسبة وسائر الشفيلة والمظلمين الثوريين الى النهوض والتنظم وحملة طاقاتهم لزعجها في النضال الثوري على درب الكفاح المشركه . ضد الامبريالية والمكثاتورية والاقطاعية والرجعية تمت لواء الاتحاد الوطني الكرستاني الذي سينتقل من انصاحه بالنضالات الجماهيرية الثورية وانصار مناصره الثورية في بركة النضال الثوري الحقيقي ومن تلقينه بالانكار الاشتراكية الطيبة . ستنطلق الطليعة الثورية للسامرة على قيادة الثورة الشعبية الى الانتصار .

اننا نحذر من الاندفاع بدماءات المكثاتورية والاشوفينية التي تثبط المسزلم وتضبط الهمم وتقتل الروح الثورية والجهادية . مثلما نحذر من محاولات الدواشر الاستعمارية والرجعية الايرانية للتشجيع بعت واحياء النهج الهينلي القديم الذي ثبت فشله في الحركة القرمية الكردية . فمعلوم ان هذه الارسط المعادية للشعب الكردي جميعا لا تروق لها وليس من مصلحةها ترك ميدان كرستان دون مراكزات محتمة لها لتسرح فيها وتدرج القرى للتقسمة والثورية الكرستانية وحدها .

ان الامبريالية والمكثاتورية والرجعية الفاسية لارغنا كرستان تركه جميعا اصبه وشطيرة حركة كردية تقسيمية متناحسة لها وتعلم علينا ان ثورة كردية تحررية تتلاحم كفاصيا مع القوى التقسيمية العربية وتتضامن مع القوى التقسيمية الايرانية والتركية لتجهد بافعال ليهب ثورة عارمة في الشرق الاوسط وبالقضاء على مصالح الاحتكارات النفطية والامبريالية لذلك تسمى بشئ الاساليب والوسائل لمرحلة نهوض ثوري حقيقي في كرستان ومستعمران جميعها ضد شعبنا . فلا عيب ان ان تقوم دوائر الخباياوات الامبريكية والسفاهة الايرانية والضايفات العراقية بمحاولات مسمومة ومتفحمة لثارة (الاتحاد الوطني الكرستاني) والقوى والاحزاب التقسيمية الكرستانية الاخرى ولبحث النهج الهينلي القديم بشكل جديد بالاعتماد على الفلول الهيبية والعناصر المسيلة في الحركة القومية الكردية وعلى الشاعرة القومية الاتزالية والجنود الهيبية المتبقية بين الشطب الكردي المتمسك واليهج عن سارح الاحداث في الوطن .

ولكننا وانكون من ان شعبنا الكردي ان يلدغ من هذا البحر مرة اخرى . فلهك جرب شعبنا ومنذ قرن تقريبا القادة والاساليب المشائرة وعانى الاميرين على ايدي الامبرياليين والرجعيين . فلا عودة الى الوراء . ولا اندفاع بالامبريالية والرجعية . فنداء شهدائنا تنير طريق التحرر . طريق الخلاص . طريق النضال الثوري المتلاحم مع القوى التقسيمية العربية في العراق والتضامن مع قوى الثورة الاشتراكية في العالم .

للتعمول الذكرى الرابعة عشر لثورة ١١ ايلول الوطنية الديمقراطية الى مناسبا نضالية نشهد فيها الهمم ونعمل بها الوهي ونشدد العزيمة للسهر بجاهات في طريق الحرب الشعبية المطروقة الاعد بالاعتماد على قوى شعبنا الخلافة وبالتلاحم مع القوى التقسيمية . ولنجدد العهد مع الالف من شهدائنا البهرة الذين اتادوا لنا درب الثورة المجيدة باننا سنرفع الراية الثورية عاليا ولن نترك جبال كرستان وديارها وسورها لتحت فيها اسفاد وظلمة وعدوانا قوى المكثاتورية الشوفينية المنفكسة من طالها والمزومة بارتباطاتها وسورها في وكب القوم الفاسدة مع الامبريالية الامريكية .

فالذي النضال الثوري تمت راية الاتحاد الوطني الكرستاني . وعلى درب الكفاح الثوري الكرستاني المشترك لاتصواء المكثاتورية والانتياز بالسلطة الوطنية الديمقراطية الانتكافية . ولتحقيق الديمقراطية للمسرراق والحكم الذاتي لكرستان .

الهيئة المؤسسية
للاتحاد الوطني الكرستاني

١١٧٥-٩-١١

و ایتھذا یوم القیامہ یوم الناس علی انفسہم عتقہ

413

پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ. نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.

پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.
پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.

پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.
پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.

پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.
پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.

پنجشنبه ۱۳۰۲

پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.
پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.

فرمانه پنجه یی په کانی بیکستان

پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.
پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.

ده نکات

پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.
پتی ناوی بوشه هیدی و ته دن شیون و گریڼ.
نامرن ته وانه واله دلی میله تانه وین.

اسم الخطه - بنجاري

الهدف اشغال الثورة مجدداً في كردستان تهيئة لشورة عراقيه (عربيه كورديه) تستهدف الديموقراطيه للعراق والحكم الذاتي الحقيقي لكردستان العراق

البلوك الأساسي ① الشدة عمل جماهيري تعتمد على الجماهير ، لذلك فان مهمتنا الرئيسية هي استنهاض وتنظيم وترعيمه وقيادة الجماهير الشعبيه للمجاهده مبدأ الاعتماد على النفس على الشعب والمقاتلة الخلاقه ومراعاة قواعد حرب الانصار العصريه تهيئاً لتحديها الى حرب الشعب الشوريه

② الالتزام الفاعل مع القوى الشوريه العربيه (ولشد للجماهير الكورديه) .. للثمنه بحق الشعب الكوردي في تقرير الميعاد والارادة من جميع القوى الوطنيه والتقدميه الاخرى
التلاحم الكناص في مساهمه النضال الفعلي هو الركن اساسي والحجر والتجمع الوطني العراقي هو الطمار الوطني العام

③ الالتزام الكناص مع القوى التقدميه الكوردينيه في ايران وتركيا والاستعداد لاختلاف الاحتمالات باعتبار كردستان وطننا المجزأ وباعتبار ان استنهاض الجماهير كورديه وتنظيم وتدريبها هو مهمه مشتركه لجميع الاطراف الكوردينيه التقدميه

تواعد العمل

① ايجاد وحدات ملحقة صغيرة ومتحركة تتألف من فئرة العناصر الشوريه ، الواعيه والشجاعة ، مهتمه الرئيسيه في المولد الرهنه هي : النضال السياسيه ، التوحيه ، التنظيم ، التحريض الجماهيري ، رفع معنويات الناس ، وحمايه الكوادر والعناصر الشوريه الهاربه من المذبذبه .

٤) تجنب هذه الوحدات قدر المستطاع الاصطدام بالثلاث المسلحة للعدو حتى تحين اللحظة المناسبة وتدف ساعه الانتفاضة العامة.

٥) تنتقل العناصر الواعية والمتملمة بالاسلة الموجودة في الخارج الى الداخل تدريجياً ، وتخلق لها قواعد سرية ومتنقلة ، وتوجد ارتباطات والفتلات بالنظرات الموجودة وتساعد على تنظيم الجماهير حيث لا يوجد تنظيم

٦) - يكون الرفاق - في الداخل - وحدات مسلحة تقدم بنفس المام في مختلف انحاء البلاد ، وتامر بتنظيمات الداخل رفاقاً والعناصر الثورية القريبة منها بالامتناع عن الطاعة اوامر الحكومة بنقلها الى خارج المنطقة بل تدفع الى الجبال لفسد الغرض

٧) - ارسال الأسلحة والذخيرة الى الداخل لتوزيعها على الرفاق وفخزها في أماكن سرية ومخفية

٨) - ايجاد قيادة كبرى موحدة لقيادة وتنسيق فعايات الوحدات المسلحة في مختلف المناطق مع مراعاة مبدأ اللامركزية لمحارب الانحصار في التفتية والتكثيف والكثيرة في الحظم العامة والشرابجية

٩) تشغيل الاذاعة وتوزيع أجهزة لاسلكية واستعمال بعض النوع الأسلحة كالصواريخ العادية للدروع والطائرات

بعض المستلزمات الاخرى

- ١) - توفير دعم خارجي سياسي ودعائي - مادي ومعنوي
- ٢) - توفير مقدرات الاموال والذخيرة تكفي لمدة سنة لمحرب الفار محدودة ومعدلة
- ٣) - ضمان صيانة قوى عربية (بعثية وصاحبة) على الاقل ، فضلاً عن التلاحم المجدي مع الثوار السوريين العرب

المقررات المضافة

- ① إرسال عناصر قيادته الى الداخل. ومنهم الى تركية
- ② إرسال بعض افئدنا العرب مع الوجهة الثانية
- ③ تأمين خط الامداد بالتموين والزخيرة
- ④ تأمين معيشة الذين يرسلون الى الداخل
- ⑤ وضع خطة زمنية للدرجات واسالها الى الوطن
- ⑥ الانتفاضة يجب ان تقلد وتبدأ من الداخل

١٩٧٦/١٠/١٠

برای سنجش ریسمان کاک اعدای بدین

مردی که در میان مردم است

[illegible]

کامد لیان : داناسہ بیگم بہ قسوس بیوہ وں بوکان ٹیڈ پرسد وکان مسعود ہمارد
 قسوس راہ ریوان جگہ مینیت زہ ٹوکیدہ بیگم زردہ کہ ٹیڈہ قسوس
 پاکہ رنہ س دیوانہ

به راستی که نه فشار و گرداوردی تا نمی کریم بخوارس و در بدو ماعت که تو گوئی که گشتی نه
را ده یه که به یکم میخوان ده دست و ده دستان می نایگزیم که عا سستی انداز
نه به شددی را که نه به نه به شعلانی نه به نه به سر دمانت

تیم که مانند دی و رزمی به خدا شهادت بگویند، شورش بکنند و با بویه قهر و
کودکی دلسزدگی یا بعد از ایمان بگویند که همه که سبب بخانه شدیم برگیریم
به رسمه کای بکات قدرتها شریفیم هم یارون نیمه باب است - شرفینیم
که کات که شورش بکنند و دلسزدگی بکنند.

با وجود این راه که پیش رو داشت و گمان می‌کرد که به سرعت به سر می‌رسد، به تدریج متوجه شد که این راه بسیار طولانی و پر پیچ و خم است. او به تدریج متوجه شد که این راه بسیار طولانی و پر پیچ و خم است. او به تدریج متوجه شد که این راه بسیار طولانی و پر پیچ و خم است.

رسید آکر دنی ضروریاتی نایبیت به کام میهمانانند و بیگانه نموده راه ریه
بویاب تلخی که در دم نهی به سه تاره هاسدوس شمع به سه لیه بکون
به سه نگردنی قائم که در تو گریه به سه لیه شکوفت صوبوس نه لیل بر ملاصات

که ما در این بهینه خانه نذر کافری وین بولان که نذرانه ما که به هر سال
کردنی نذرانه می گیریم و می خوریم ، که رطبه می گیریم که دانه های ما تو پسته که
لا اله الا الله می گیریم که یاد میانه ده ، پیوسته شده ده روزی که نذرانه

تو در می رسد و می علقه
بر میزد بود و او در نیم ماهی بیست و شش روز و نه تا خنده
بعد از گرد و شش و بیست و شش روز

پس از آنکه در این کتاب به شرح و تفصیل در مورد این موضوع بحث شده است، در این کتاب به شرح و تفصیل در مورد این موضوع بحث شده است.

و آن نامه به تملک و پس از آن برای آنده بود به هر چه می کردی
 در دیگر سانی در می برآوردی که ناله ها را بر تنه و یک کلاه و نیزه و ناله
 می آید و در آن وقت و در دروازه بخندیده سه فرکان می آید و در میان
 می آید و به ش... و در آن سر به و ناله که فرکان در میان خدایی که بر
 می آید و در میان می آید که در میان می آید و ناله که به ش... می آید
 می آید و در میان می آید که در میان می آید و ناله که به ش... می آید
 می آید و در میان می آید که در میان می آید و ناله که به ش... می آید

و آن نامه به تملک و پس از آن برای آنده بود به هر چه می کردی
 در دیگر سانی در می برآوردی که ناله ها را بر تنه و یک کلاه و نیزه و ناله
 می آید و در آن وقت و در دروازه بخندیده سه فرکان می آید و در میان
 می آید و به ش... و در آن سر به و ناله که فرکان در میان خدایی که بر
 می آید و در میان می آید که در میان می آید و ناله که به ش... می آید
 می آید و در میان می آید که در میان می آید و ناله که به ش... می آید
 می آید و در میان می آید که در میان می آید و ناله که به ش... می آید
 می آید و در میان می آید که در میان می آید و ناله که به ش... می آید

و آن نامه به تملک و پس از آن برای آنده بود به هر چه می کردی

و آن نامه به تملک و پس از آن برای آنده بود به هر چه می کردی
 در دیگر سانی در می برآوردی که ناله ها را بر تنه و یک کلاه و نیزه و ناله
 می آید و در آن وقت و در دروازه بخندیده سه فرکان می آید و در میان
 می آید و به ش... و در آن سر به و ناله که فرکان در میان خدایی که بر
 می آید و در میان می آید که در میان می آید و ناله که به ش... می آید
 می آید و در میان می آید که در میان می آید و ناله که به ش... می آید
 می آید و در میان می آید که در میان می آید و ناله که به ش... می آید
 می آید و در میان می آید که در میان می آید و ناله که به ش... می آید

من أجل تحقيق التعاون العملي في ميدان التحرير
المسكون، واتخاذ الخطوات الكفيلة بتمهيد سبيل
التأخرين على الحكم الناجم في العراق، وإزالة الأسباب
والأعذار والمساعدات المالية اليهم، وتوطين رؤسهم
وديمقراطية وانتخاب الثورة المتطلعة في كردستان العراق
مروءاتهم من الثورة العراقية الديمقراطية الناصرية
تحقق أهداف الشعب العراقي التي لا يمكن تأجيلها
العراقي أرضية جيدة لها، التي تقف الدوائر الممثلة على
وتنفيذ الخطوات التالية:

أولاً:

اعتبار جميع المثقفين المتأخرين على العاصم
كردستان العراق، بحيث ينظر عن رعاياهم الحزبية وليس
خزناً لحسن الثورة العراقية الديمقراطية وروادها، على
المساواة من حيث السلم والبنفس والأعذار، وذلك
مباشرة إقبالاً.

ثانياً: إنشاء لجان مراقبة من مثلي الدوائر الممثلة
في مجالها النيابي، التي تتولى مراقبة الأداء وتقرير

الغاشية كتمون متحدة ومصالحة في العالم، وكذلك طرد
المدان والاشكال التي بهم روح الدولة الكونية، ودرسه
السلح في الجيش العالم

ثالثاً السروح فوراً بتأسيس طائ المسيحية في العالمين الفروع
والمرات الامة على ما يتفق عليه بتأثير اذهالك الشرح والادوية
الى المائتين على أرض البطح وكذلك لادعاه الدولة الموحدة
في الخارج مع بعضهم لينضموا اليه انضمام الدولة في الوطن

رابعاً بذلك اليهود المشتركة والنفذارة الى عهده الزيادة في
الحصول على الدولة المطروحة والوسيلة الدولة لادعاه الدولة
سماحاً لتحل لجنة مشتركة للتفتيش في الاسلحة و...
المعد لمداد المقاتلين في بالسرعة الفورية

خامساً وقف المدون الاعلانية والكلاسة وتوسيع الشراء في
المعاون والخدمة

سادساً يتم كطرف في الطرف الدولة بايعرج وادارة وسائر
الم... دول رضون هذا الاتفاق وانضمامهم منفسه وسيله كذا المعد
الدولة بوضع هذا الاتفاق بوضع التطبيق العربي

الاولى د...
من

من
الز...
من

من
بال...
من

١٩٣٧/٣/١

لها لم يمس من رولته العمل القدر من السكب السياسي للاقتصاد الوطني الكروستاني
الس الحكمة المراتبة لا يجد حل صحيح للمشكلة الكردية في كردستان المسمراق .

يتحضر شرقنا وقد عرفنا الى حجة استعمارية صهيونية - رجمية شرسة متجذرة في
اداة الاتجار الاستعمارية الى اناق شعنها وتثبيت الكيان الصهيوني العداوي ولطمس الانظمة
الرجمية وسلب الشعوب مكتسباتها .
ان التآمر الاستعماري - الصهيوني - الرجمي التائهة يتجذر العسراف اها ،
ومركز فلسطين والنضج العربي للسياق النطية والسياسية والفرانجية وغيرها .
ان مقاومة المنظمات الاستعمارية - الصهيونية - الرجمية التائهة يحتاج تتطلب
وحدة وطنية شقيقة على كل بلد ، وحدة الصل الوطني العربي والتماس النطالي مع قوى
الثورة العالمية .

ان حيز العلاقة الاخية التاريخية بين الشعبين الفلسطينيين العربي والكرد والناصرة
عند انهم يلعب دورا هاما في التصدي النظر لهذا المنطق الصهيوني الذي يتجذر الشعبين
معاً . وان العزلة الجذرية صيانة وتميز هذه العلاقة الاخية الطويلة بين الشعبين
الفلسطيني العربي والكرد ويطلب الادراك الواقي لوحدة عقائليها عند اهداف مشتركة وحيدة
صالحها الاساسية ، وحدة الصبر صحتها ، وهذا يعني مهادنة الارار الشبادل والاستمرار
لوجود صلا القوي الشميز وحقوقها القومية والديمقراطية وطموحاتها المشروعة .

انا نحن في الاعصاد الوطني الكردستاني نؤمن بوحدة النضال والصالح والحصر بين
الشعبين الفلسطينيين الكرد والعربي ، نؤمن بأن انتصار الثورة العربية الشيرة في نضالنا ضد
الاستعمار والصهيونية والرجمية وضمان اهدافها في التحرير والوحدة العربية القومية والديمقراطية
الشمية فالاشراكية هو انتصار عظيم لا للمغرب نسب ، بل ولشعوب شرقنا وفي خدتها شعبنا
الكرد ، بل وللناسية كلها اها . لقد رفع النصار التقدمي الكرد وحذ اكثر من ربع قرن شملا
طل ثابتا مندنا ، شملا بلول بأن " كل مصر تمرز القومية العربية الشيرة هو نصر للقومية
الكردية اها " . لذلك فنحن نمرح حوصنا على مؤبودة صوننا على هذه العلاقة الاخية
التاريخية وننظر نظرة فرانجية اليها ونسوق لقول الثلاثات الصيرة ولز تركها الى المستقبل
والتمسك بالنضال المشترك بالكفاح المشترك والصالح المشترك .

ان التآمر العداوي هو بين شعنا (العرب والكرد وغيرها) وبين الاسرالية
والصهيونية والرجمية المعلة او المرتبطة بها ، لذلك فالخلاقات بين الحركة القومية الكردية
والحركة القومية العربية والاطراف المتصلة لها - هي في الواقع الجدوي - مخلفات بين الاشقاء ،
بين الصفاء - وهذا يعني ان طريقة حلها هي : الصوار البنا ، النقد والنقد الذاتي ، الاتساع
والانتعاش ، البذل المتواصل للشعب الاخية والكفاح السلمي المكنز والسياسي .

ان تسهيل هذه المخالقات الى تفاعلات حادة هي لفحة كور . لقد بلدنا نسين نفسي
جانبا جودا متواضعة للتناهم الاخير مع كل اللور العربية القومية وشبا حنكم صوا . عندما كان
مطاردا ومطهيد او بعدا استلم الحكم ، وان سجلات عراقتنا تحمل موافقا الاخية والمعرفة
نجاهكم .

اننا نعتقد بأن المسؤولية الاساسية في تحميل الخلف الكردى - العربي الى تفاقم حاد وضع على السياسة القصيرة النظر التي تتجاهل الجماهير الكردية والتميز القومى الكردى وضع على ارضها القيادة او الافراد بغير الطول القومية وعلى السياسة الرأى الى تهجير الاكراد من ارض الاباء والاجداد ، وتفسير الصالح القومية لكردستان العراق .

- ١ - اننا نعتقد ان معالجة هذه المشكلة في الظروف الراعنة تتطلب ما يلي :
- ١ - اعادة الثقة بين العرب والاكراد وبالتحديد بين الحكم وجماهير الشعب الكردى .
- ٢ - ابناء سياسة التجمير وتفسير الصالح القومية الكردية وامادة جميع الاكراد المبعدين الى المكيم الاصلي في كردستان .
- ٣ - اطلاق برامج جميع الاكراد المسجونين والمعتقلين والنفيين الى الجنوب .
- ٤ - اعادة بناء القوت المهددة وتجهيز المعتبرين وتخصير المبالغ الفائزة لذلك .
- ٥ - تنفيذ جميع بنود بيان آذار ، وتطبيق قانون الحكم الذاتي على ايدى سطي الشعب الكردى وتطهيره .
- ٦ - اطلاق الصريات الديمقراطية بما فيها حرية العمل السياسي للاقتصاد الوطني الكردستاني .
- ٧ - الثقة بالقرى القومية الكردية وتحويلها وتحويلها مسؤولية ادارة الحكم الذاتي وصيانة الحدود بوحدة سلطة من العناصر الوطنية المعادية للاستعمار والرجعية . وسعدات طاقية وموعدة بالاشوة الكفاحية المعينة الكردية .

اننا نشعر بظاهرة التداخل الابراني المكثف في شؤون العراق والشغل في اعادة جماعات صلبة تابعة لقيادة البارزاني المرتبطة بالاستعمار الامريكى والصهيونية والرجعية الشاهنشاهية . ان التدخل الابراني هو جزء من مؤامرة استعمارية - صهيونية ضد عراقنا ، ضد شعبنا الكردى وضد الامة العربية ، وقيادة البارزاني تطلب دور حاد زيادة في هذه المؤامرة الاستعمارية - الصهيونية .

ان وثائق (بايك) الامريكى يرسل الى البارزاني الى كافر تفتان حول قيادة البارزاني السي صابة صيلة لا مركة مرتبطة بالصهيونية والرجعية الشاهنشاهية . ان العهد الناجح لهذه المؤامرة الاستعمارية - الصهيونية يتطلب :

- ١ - ايقاف حرب اقتال الاخوة من تكميم .
- ٢ - ابناء السياسة الخناقة القائمة على التجمير والتهميم .
- ٣ - تطبيق قانون الحكم الذاتي لكردستان وتنفيذ جميع بنود بيان ١١ آذار ١٩٧٠ فعلا وعاد .
- ٤ - الثقة بالقرى القومية الكردية وتحويلها في العهد لهذه المؤامرة الاستعمارية - الصهيونية ، ودعيا في ذلك .

دور العسكانيين القومى العربي :

ان العراق يستطاع القيام بدور هام في حركة الامة العربية في نداءها ضد اممالية والصهيونية والرجعية ، في تحرير فلسطين وصيانة الخليج العربي ... ولكن يستطاع العسكانيين اداء دوره القومي يجب طيه

- تتميز وحدة الشعب العراقي الوطنية التي تشكل الاخوة العربية الكردية حجر الزاوية فيها .

- ٢ - وحدة القوى التقدمية العراقية وأنها تياراتها الأساسية (السبقية والناطقة) في النضال
الجهادي .
- ٣ - إطلاق الحركات الديمقراطية بناءً عليها حرية العمل السياسي للنضال الوطني الكرديستاني .
- ٤ - أشد العراق لقيادة عربية جديدة في الدعوة إلى جبهة عربية تضم العراق ولبنان وسوريا
ومنتخبة التحرير الفلسطينية والعراق الديمقراطي والحوافز للحد من التوطين الاستعماري -
الصهيوني .
- تمتلك طاقات العراق العادية والمسلحة لمواجهة في معركة الأمة العربية ضد المستعبدان
الصهيوني الاستعماري .
- ٦ - التمسك مع الثورة والدول العربية التقدمية دفاعاً عن النضال العربي .
- ٧ - دعم الثورة الفلسطينية بجميع أشكالها حتى تحقق التحرير التام لكامل التراب الفلسطيني .

المعالجة الأنسية للمشكلة الكردية لدى العراق :

- ١ - أنها سياسة التمييز وتقسيم للمعالم القومية وأداة جميع المهيمنين إلى المهيمنين .
- ٢ - تنفيذ جميع بنود بيان آذار ١٩٧٠ وتطبيق قانون الحكم الذاتي على أيدي زعماء الشعب
الكرد وتجاهلهم .
- ٣ - إطلاق سراح جميع الأكراد المسجونين والمعتقلين .
- ٤ - تمهيد التوازن التقدمية الكردية مع الدفاع عن الحدود العراقية في المنطقة الكردية .

المكتب السياسي لـنضال الوطني الكرديستاني
كردستان العراق / تشرين الثاني ١٩٧٢

صریح من المكتب السياسي للاتحاد الوطني الكردستاني - كردستان العراق -

يرى المكتب السياسي للجنة القيادة للاتحاد الوطني الكردستاني من واجبه الوطني ان يعلن للرأى العام العربي والعالمي ما يلي :

يكره الاتحاد الوطني الكردستاني دم وسادة الشعب الكردي المطلق للفسورة الفلسطينية المجددة في نضالها لتحرير فلسطين وإقامة دولتها الديمقراطية العنصرية على رؤوسها . ويحترق اسنادها واجبا وطنيا وفريدا وانسانيا . صعيد تأكيد مواقفه الساتية بأن الشعب الكردي لن يسمح بوضع حركة النضالية العادلة في حلف التعاضد مع الثورة الفلسطينية والقضية العربية المتحررة ولن النضال ضد العدوان الصهيوني الاستعماري هو نضال تقدمي عادل لا يمكن القضاء عليه بالعوامل الاستعمارية - الصهيونية - الساتية .

ان الشعب الكردي يستنكر زيارة السادات لاسرائيل ويعتبرها طعنة خنجر فاسدة في ظهر الثورة الفلسطينية والنضال العربي وغرقة صهيما لقنوات حرمات اللغة العربية وخروجها على الاجماع العربي وخدعة كبيرة للصهيونية ومضغا لوجه المعاصيات الصهيونية الارهابية الدانة عالميا وحربيا .

يعلن الاتحاد الوطني الكردستاني مجددا التزامه بحرقته القومي والبلخ للقوى التقدمية العربية حول استعداده ، لايقاف النضال المسلح ضد القوات العراقية اذا ساهم العراق في الجبهة الشرقية . وان وحدات الانصار الكردستانية المدافعة عن الوجود القومي للشعب الكردي ضد سياسة التهجير والتشريد الجماعية ضد الشرفانية العاطية لايادة القومية الكردية ، والنمالة من اجل الديمقراطية للعراق والحكم الذاتي لكردستان العراق تحت راية الثورة العراقية الديمقراطية ، ان هذه الوحدات ستوقف مطالباتها العربية غير توجه الجيش العراقي لاداء واجبه القومي العربي دفاعا عن الثورة الفلسطينية واسيما لتحرير فلسطين وستولى حماية حدود الجمهورية العراقية ووحدة اراضيها ضد المعاصيات الباجورة التي تعيدها منظمة الساواك الجاسوسة الايرانية الى كردستان العراق . ان الاتحاد الوطني الكردستاني يتبل بالتقوى التقدمية العربية في هذه الحالة وفي قدسها الثورة الفلسطينية حكما عدلا بين الشعب الكردي والحكومة العراقية .

لجميع صيالي من الامداد الوطني الكردستاني

أصدرت المحكمة قراراً في ١٩٧٨/١٠/١ بتدويله اقتصاداً لأمم
الأمم المتحدة إلى اللجنة الثالثة كما تم بعد عرضها هي
سجله الدليل الوطني بحدود ٠

ان فوائده هذه الجارية من جانب النظام المصرفي هي :

١- انصلي السند الجماهيري العراقي للجلد ٢٤ من لى الاعراب الذي على الشعب
العراقي وامان حرب الابداء من العواصم الاكراد وصلى الحركة الخلية والدينية
العراقية واتجهت الى الامانة السنية على الزعم الوطني القومي العراقي في الله السني
طلة لطلباء اكراد .

ب- تلك الهيئة المبرمة الخاتمة التي يمثلها ضحية ماله، وخاصة بعد ذلك، على أساس من الاعتراف لعلل القوة القاهرة في الخارج.

• **تصميم خبرات المبرجة التوعية للمعوق والمصطفى والمطلوب عن شأن الجبهة •**

د - اخطأ من الشبهة أو السكون العربي عن التفصيل المبراني الأفاضل لتلخيص الموضوعات
الطبية في كلا البلدين .

لذلك فإن هذه الممارسة المبراة مجرد تفكير مرحلي وليس القصد منه خدمة قضية

الكتاب الفلسطيني: لا تحرير الارض العربية المحتلة عام ١٩٦٧ •

كما أن الشأن العراقي يتلو من ذكر هو الاممية الاممية في مجلة كاس جديد

الاول مرة تدخل امريكا كطرف رسمي مباشر في عملية للتشبيك لصالح الصهيونية ..

ومن كل ذلك فإن الاتحاد الوطني الكردستاني في الوقت الذي يتوحد الحركة المسلحة في

کردستان العراق من اجل الديمقراطية للعراق والحكم الذاتي لکردستان فانه :

١- يرفع حرقه السابق انذرى اخطه اثر جامعة السادة لاهارة القديس ماريه يجمع

نشاطاته المتمثلة بالخدمة لها اذا سمح للجيش العراقي بالتوجه الى الجبهة الشرقية حيث
الساحة الحربية للجيش العراقي الذي نجح في كركوك تسببا في حركة في مدينة
القادسية المحتللة. الاكراد .

٦ - يخلو مظلة التحرير الفلسطينية المثلث الشري والوحيد للشعب الفلسطيني لن

يختم المحكمة المختصة لافساحها المجال امام كل من الاقتصاد الوطني والكروستاني الالتحاق

الثورة النظمية   كتابين في صلوبها وذلك انهما من دسما العبداني والبحري لفضال

• **الغيب العربي اللطيف**

الاصحاح الوطني الكردستاني (العراقي)

157A/1-73

١٠ - نسرنا الضالين: وكذلك فإن غدا الدخائل الكرداني - القارة البرقة - بلنوم اشد الانكسار
١١ - بلنوم بحر الآخرة العروبة
١٢ - بلنوم بحر
والأطباء القوية الضالين بهديه وسناوة

۱۰۱۱ سن فیس کی کتاب

١٠- إن حركة شيئا الكروي التعرّية بانضارها حركة شعب عظميد هي جزء من حركة التحير العالم
من رادنا الأجلة وان حزنا الديمقراطية الكردستاني به القيادة الحركة - بانضارها الطبيعة هذا
سبب وادنيه التوبة يتداس
ل حزناها وحقوقها المشروعة وعلى رادنا شعب لاطين البطل ومن مؤيدك أشد الإيمان
هذه الحركة ليس العالم

إن النظام الفاسي ليس المصالح بؤك فيما بعد يوم استناره ونسبه في تلك الحركات
ماهير وغنى حياتها وذلك... انما لا يدور الى ذلك بانته ينفذ بكل غيت البصير
فانسي المزلجه في المنطقه صومليه سرى بوجه عام في هذه المرحلة في ظروف
سبع لنها الثاني مثلا لمرقاري في جو من القلق وهم الطائفة ود سلب... رعايه
في التماس السياسة والاقتصاد... ان لا جامدا ولم كل ارماعاته معو الضمعية
فيية في الممران انما تناند كافة القوى الوطنية والقمية في البلاد... ومحمد جبر
ب مرارات الطيفه الفكرية الحاكمة وكف عقبة النظام... انسي وارماعات... حلية ولتحصيل
قلياتها التاريخية للوفى بحزم... الامراب الحقن وسواسته الفيايه على الصعيد
لتي والترى ون يزلج صوبها وتتفان معنسا... اماره اغواننا الاجلير بالشدء فشي
ن الى انفس الوطن المحب .

اعماله

[illegible]

ان السؤالية الثانية تقع على عاتق المفسر
والذي قد يكون له رأيان
الاول بين مؤيديهم ومعارضهم حيث
يصادف مع الأحزاب والفرق التشيع الكردية التي تسيطر على
الجزيرة
بينما يصادف مع الأحزاب والفرق السنية التي تسيطر على
الجزيرة

التفسير لكر

المجد. ١١: ١-١٢. لقد اتانا الأسرار

الحزب الديمقراطي الكردي

الوكلاء

بها

الحزب الديمقراطي الكردستاني - البهادة الوثنية -

بهاية مير ماسر طلي اتفاقية (٦ آذار) البهاية الوثنية

يا ابتأ نسمنا العراقي النيب -

ايها الجاهل الكردستاني الناضلة -

في هذا اليوم قبل عام توصل الحكم اللاتسي الكردي في العراق والنظام الشاعناني العميل الى اتفاقية الجزائر الغادرة بعد سلسلة من التاورات والاجتماعات لاقطاب هذين النظامين ، ساهم فيها اكثر من طرف وسعدت لها تنازلات الطغمة الكرديت قبل ابرام هذه الاتفاقية الغادرة . وقد عكست جساسة وخطورة هذه الاتفاقية البهانية مدى تعاود وظهور الحركة القديمة لشمها الكردي وشوطينها ، لتشكل امطاراً تأخيراً شاكلاً لسيرتها الطفرة ، مسمرة من طيحات وظلمات جاهلنا الكردستاني ، ويحد ان نؤكد للامداد بان القهر والتشكيل وحرب الابادة لا يقي ارادة الجماهير الثائرة ، وسمن شمعت الطغمة الكرديت بشلها في مواجهة الجماهير الثائرة عسكرياً ساوت الى تقديم تنازلات مد هذه ميسر هذه الاتفاقية الغادرة ككرة بذلك شوية طالع الشاء العميل في العراق والخليج العربي لدرسة فالت احلاحة .

لقد حققت هذه الاتفاقية لايوان السيطرة الكاملة على نصف شط العرب ، واقر النظام اللاتسي حق ايران في ضم اقليم ميسان الذي شغاهي ساحتها اصف ساحة فلسطين ، وقطع الطريق من ثوار جبهة تحرير ميسان وشتمهم من استغلال الاراضي العراقية في تخالفهم ضد النظام الايراني العميل ، واعطاء الشوية لاحتلال ايران الجزر العربية في الخليج وتدخلها السافر في كس الشوية الطغمة والسبي لحاضرة جبهة اليمن الديمقراطية الشعبية وحلها في النظام الشاعناني العميل في سيطرته على الخليج العربي اغاضة الى تنازله من اجزاء كبيرة من الاراضي العراقية في الحدود البرية بين البلدين لايوان .

كانت هذه الاتفاقية هي اللحظة الاخيرة للحكم اللاتسي العراقي معلنا بذلك حقيقته الوطنية والرجعية بالرغم من الحملة الاعلامية البهادة الى تخليل المراء العام العراقي والعربي لشوية وابعاد هذه الواضحة القدرة . وقد نجلى الدور البهاني للنظام الدكتاتوري العراقي من طريق الساوة والبهاية وافتتاحه علسو الابرية العالمية ونزع باب العراق للراسال الاحتكاري الاجنبي ، ونخله من التزاماته القوية لعالم الذي العمادة لحركة التحرر الوطني وتآمره على الشعب الفلسطيني وسعيه في كل وحدة فاعلة الشوية ومؤنسه الصريحة وسامه السمور لاقاة حلف جديد في الخليج العربي وسكوته الطبق من تعديات واطلع شواء العمالة التوسعية وشعاونه الوثيق مع الانظمة الرجعية في تنفيذ خططات الابرية العالمية في المنطقة . . . . . وفي الجبال الوطني قد استطاع الحكم الدكتاتوري غرب الحركة الوطنية العراقية والتشكيل بلواها الوطنية المظلمة ولم يتبع من هذه الاساليب والمارسات اللاتسية حتى عناصر قيادات الحزب الحاكم نفسه وانعكس هذا الوضع بشكل صافي في حرب الابادة التي شنتها ولا تزال تشنها هذه الطغمة في كردستان .

ايها الجاهل الكردستاني الناضلة -

بعد ان تعمدت الابرية العالمية وحلف المستول للظلم الكردي الحاكم في حاصرة الثورة الكرد بتوصيرها من الخلف لثمة تراجع النظام اللاتسي ودخوله في حضرتها واستغل الفاشية هذا الوضع ليشن حملات التنجير والتعريب والتهميت في كردستان لاثارة المصالحات والابادة والتصفية والاختلالات ومع شتم في هذا التهجير التهميت التي شغلها باساليب الوحشية كمن المنصيرين والفاشيين . حيث تم ابعاد الاكراد من الفلسطينيين والمستعدين والمعال الاكراد من كردستان الى وسط وجنوب العراق وشتم الطغمة الفاشية نتج المظلمين الفلسطينيين العراقي في كردستان مع افراطات البهاية وشتمه ، ولا تزال عمليات التشهير والتهميت مستمرة بتسلي الاكراد من الفلسطينيين الاكراد الى المناطق العربية ، وحت خطا القرى العصرية بهذا النظام الفاشية استغلطات سكية ذات استغلطات عسكرية للشاهجرين العرب الكالدين قسراً من جنوب العراق ليجلو محل اخوتهم

الاكوار في مناطق شجار وتعلم ودهوك وكركوك وغالين ويندي وسحت تزام من الوجود وحيلاً بذلك كردستان الى فلسطين ثانية وهي جاهدة بشكل حثيث ومركز سكوت طبل الى تغيير التركيب السكاني والموقع القوي لكردستان وذلك بخلق كل العالم القوية والتاريخية للندن والقسمات الكردية ابتداءً بمنتخب الاقلية والتواضع ودجها بالمحافظات المرمية تغييراً الحافظات الكردية - كما حدث لدولة كركوك الكردستانية الناطقة - وانتهاج بتدوير القرى الكردية ناطقة بهذه الاجزاء ما حققه شعبنا الكردي لسبي اتفاقية ١١٠ آذار ١٩٧٠ متكرراً حتى للموسسات الكارتونية التي وضعها عام ١٩٧٤ لتتغير ارادة شعبنا الكردي البطل .

لقد انتمى هذا الخلق الشدي الى الحياة السياسية في البلاد على الحياة الاقتصادية . فقد هو الانتاج الوطني من جراء الهجرة الكثيرة . . . . . والتحول السياسي للسياسة الاقتصادية بفتح باب الاشتراك على حرة ايام السلم الكافية وغير الانتاجية وما نجم عنه من استنزاف لقسم كبير من الدخل الوطني والتدوير الباطل في الاثقال المكبس كل هذا وضع السلطة الطاغية امام ازمة اقتصادية حرجية لوجهه تفسس شكلها هراً بالطلاقة الفاحشة وارتقاء اسعار الكثير من السلع الفسفة بنسبة اعظم من المسلمين من جهة وكشف اللثة الشراعية للثغالب المظبي من جهة . شعبنا العراقي - اللامعين - من جراء تدوير الانتاج وانتشار البطالة على نطاق واسع وشدة وندرة الكثير من السلع الأساسية من جهة اخرى .

ايها الباطليسون في كبل كان - ان عمليات البطش والتشريد لن تال من ضم شعبنا الكردي البطل على رفض واقع التكبسة بواسطة النفاق . وان حزبنا الديمقراطي الكردي ستاتي بالقيادة الوطنية الذي يملك السيف والرمح في الساحة الكردستانية . حين الجاهل وهو يجرى كمالاً في هذه المرحلة التاريخية الحرجة . . . . . من اعلى اسرار النهي على حاجته لقيادة السيرة النفاذية لشعبنا الكردي في الساحة الحقيقية - كردستان - سيطرنا من اعطاء التكبسة حرجاً حرجاً على طاقات الجاهل الكردستانية البطالسة وفي اسر طغية صرة واستكبرية عرية ذات اقل واجهاد وطنية وقوية تلامح وحرباً في المرحلة الباهظة . . . . . يجمع كل الجاهل الكردستانية الى العهد من النفاق والصبر والتعدي ويتشاهد أبناء شعبنا الكردي وراء البطنة المخلصة الى توحيد الجبهة والوطن في جبهة واحدة للثغالب الطغية والتعبية المراتبة لتكثيف النفاق ضد العدو الخامس وتخليق كبريات جاهدنا الكردستانية والمراعية في حكم ذاتي حقيقي لكردستان في ظل حكم ديمقراطي للمساواة .

ان السبي لتخلفات القرى الكردية المخلصة وتخليق الجاهل وشخير الحقائق وتعريف نفاق حزبنا الديمقراطي الكردستاني المروق لا يخدم الا العدو والمنصرين يساهم في تسهيل امراض مخططات العدو الاجرامية لمحو كيانا وشخصيتنا الكردية ولا ينجي اصحابها الا الفشل الذريع لان وحدة شعبنا الكردي كانت دية رالة حزبنا مير سيرة التاريخية الطويلة وهي سر وجوده وديمقراطية وطنه وانتصاره في الساحة النفاذية . . . . . وسقط حزبنا احبنا على هذه السيرة . .

ان حزبنا الديمقراطي الكردستاني - القيادة الوطنية - في الوقت الذي يهيب بالرى العلم العراقي والميرج والعالمى ويتخذ كل اللهي الوطنية ويصير احزاب العالم والنفقات الدولية والانسانية الى العمل الجدي والوحي لانقاذ شعبنا الكردي من حلات البطش والارهاب والتشريد والظلم الى جانب شعبنا الضطهد في حثه وبعده لنيل حلوته المشروعة فانه يدعو كل اللهي والمقاتل الوطنية التقدمية في العراق الى توحيد جهودها في جبهة وطنية موحدة للوقوف بحزم امام المخططات الاممية الرجعية البادئ الى تكبل طموحات شعبنا العراقي وارغامه الى حفرية الاحلاف والمعاهدات الاستعمارية والنفاق لانقاذ من برائن الطغيانة الكثرية العاقدة من اجل تحقيق كل وطني وديمقراطي لا ينام على سادة المراء يتنح في ظله شعبنا الكردي بحكم ذاتي حقيقي . . . . . لتجمل من ذكري اتفاقية ٦ آذار الخائبة شظلة جديدة لتتبعيد النسيخ الخيرة في البلاد لقره هذه الخيانة الوطنية . . . . . والنصر دائماً للشعب الناطقة .

تسقط اتفاقية ٦ آذار الخائبة

النصر لكردستان الجبهة

لتنصرة ارادة شعبنا العراقي ضد الثانية

الحزب الديمقراطي الكردستاني - القيادة الوطنية -

كردستان - ٦ / آذار / ١٩٧٦

احمد طهه وضيفه من قبل الحزب الديمقراطي الكردستاني - فرع اربابا - نيسان ١٩٧٦